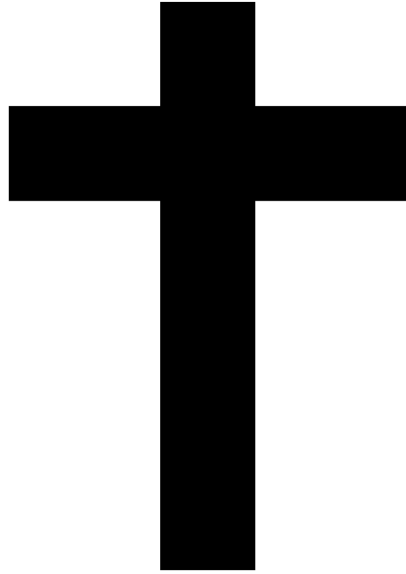

Kitabu ka Kanu

Portions of the Holy Bible in the Baga Sitemu language of
Guinea

Kitabu ka Kanu
Portions of the Holy Bible in the Baga Sitemu language of Guinea
Des portions de la Sainte Bible dans la langue Baga Sitemu de Guinée

copyright © 2015 Pioneer Bible Translators

Language: Baga Sitemu

Translation by: Traducteurs Pionniers de la Bible

Contributor: Pioneer Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
e5320012-5c6f-534d-9205-97d787f9a95c

Contents

Dəkəcɔp	1
Yosuwe	56
Rut	83
Luk	87
Yɛbəc	131
Sak	171

Dakacop da Doru Tawureta Musa, Buk I: Dakacop

1-11

Ko Kanu kalompas doru ko afum

¹ Dakacop, ko Kanu kawure kam k'antaf. ² Tem tatoko antaf nenayo fe teyi, kubump kanayi kaba karon. Mba Derkifin da Kanu denayi so domun karon doc-bum yi. ³ Ko Kanu kaloku: «Pawan kara peyi!» Ko pawan kara peyi. ⁴ Ko Kanu kanank fo pawan kara pentese. Ko Kanu kangbey pawan kara ko kubump. ⁵ Ko Kanu kawe pawan kara «dasak», ko kawe kubump «pibi.» Ko dafay deyi, ko bat-bat beyi, ko tayone dasak daco ko-coko.

⁶ Ko Kanu kaloku so: «Pakuyme peyi, nte tansane domun deyersene mo!» ⁷ Ko Kanu kayo ko pakuyme peyi ko pengbey domun d'antaf ko dakaron, ko teyi tatoko. ⁸ Ko Kanu kawe pakuyme mpe «kam.» Ko dafay deyi ko bat-bat beyi, ko tayone dasak da meran.

⁹ Ko Kanu kaloku: «Domun nde deyi kam tantaf mo, dolonkane tofo tin, pawosu peyi, pawur, payi takaron!» Ko teyi tatoko. ¹⁰ Ko Kanu kawe tofo towosu «antaf,» ko kawe mofa mme mela domun mo «caba.» Ko Kanu kanank fo tentese tatoko. ¹¹ Ko Kanu kaloku so: «Antaf nonon pubuk, yika na defet, ko tak yokom nye yende yocom antaf karon tacinna mo! Yoyo so defet dakayi!» Ko teyi tatoko. ¹² K'antaf nonon pubuk, ko yika yoyo defet, ko tak yokom yoyo defet dakayi. Ko Kanu kanank so fo tentese. ¹³ Ko dafay deyi ko bat-bat beyi, ko tayone tataka ta maas.

¹⁴ Ko Kanu kaloku so: «Yomotar-motar yeyi dapakuyme, nte tansane dasak degbeyene ko pibi mo! Ko tayone megbekere ma tem, dasak ko meren. ¹⁵ Yoyone yomotar-motar ya pakuyme nye yende yoc-san antaf

pawan kara mo!» Ko teyi tatoko. ¹⁶ Ko Kanu kawure yomotar-motar meran ko kandet yi. Pomot pawan petasarne dasak, ko pomot pefet petasarne pibi. Ko Kanu kawure cos ko kandet. ¹⁷ Ko Kanu kandet yomotar-motar nye dakom yoc-san antaf pawan kara. ¹⁸ Pomot pawan petasarne dasak, pomot pefet ko cos yetasarne pibi, tansane pawan kara pegbeyene ko kubump. Ko Kanu kanank fo tentese. ¹⁹ Ko dafay deyi, ko bat-bat beyi, ko tayone tataka ta mankae.

²⁰ Ko Kanu kaloku so: «Yenesam ya dakaba yec-sep daromun. Bemp yec-felar-felar kam tantaf!» ²¹ Ko Kanu kawure sem yawan ya daromun dokom dokom, ko yeneran-neran ya daromun, ko domun doncop kasep. Ko Kanu kawure so bemp dokom dokom. Ko Kanu kanank fo tentese. ²² Ko Kanu kamproce yi patot*, ko kaloku: «Nayone akombara, nala, nalas domun da dakaba, ko bemp, yela antaf karon!» ²³ Ko dafay deyi ko bat-bat beyi, ko tayone tataka ta kacamot.

²⁴ Ko Kanu kaloku so: «Antaf nayo yenesam dokom dokom, sem yocal, yeline-line, ko sem ya dakulum, fap fa yi ko dokom da yi!» Ko teyi tatoko. ²⁵ Ko Kanu kawure sem ya dakulum dokom dokom, yocal dokom dokom ko yeline-line fap dokom dokom. Ko Kanu kanank fo tentese. ²⁶ Ko Kanu kaloku: «Awa, palompas fum teyi tosu, wawurene kosu, nwe endetasarne lop ya dakaba, bemp ya darenj, yocal ko yeline-line ya dantaf fap mo!»

²⁷ Ko Kanu kalompas fum pawurene ko nkon Kanu, ko kalompas na nawurene ko nkon Kanu, warkun ko waran.

²⁸ Ko Kanu kamproce na patot, ko kaloku: «Nayone akombara, nala, nalas antaf, naboc antaf tefan tonu! Netasarne lop ya dakaba, bemp nye yenfelar darenj mo, sem ko yeline-line ya dantaf fap.» ²⁹ Ko Kanu kaloku: «Isan nu yika nye yoyo defet dakayi

* 1:22 «kaproce patot» = «kasan yi baraka».

mə, kə yokom ya tək. Yəyənə nu yeri. ³⁰ Sem ya dantəf, bəmp ya darenc, yefelər-felər ya darenc, kə yeliñe-liñe ya dantəf, ca fəp nyə yeñesəm mə, isəñ yi dəmne yika yobuk yəyənə yi yeri.» Kə teyi sə tatəkə. ³¹ Kə Kanu kənəñk fə mes məkə enayə mə fəp, mətət dəm menayi. Kə dəfəy deyi kə bət-bət beyi, kə təyənə tataka ta camət-tin.

2

¹ Dəsək da camət-tin dadəkə, di d' analəpəs kəm, antəf kə ca yeləpəs nyə. ² Tataka ta camət-məməñ, kə yolompəs ya Kanu fəp yelip, k'əsak, k'əñesəm tataka ta camət-məməñ ta yebəc yən. ³ Kə Kanu kəsəñ tataka ta camət-məməñ pələli. K'eleləs pi, bawo dəsək dadəkə də Kanu kəsək yebəc ya kəlompəs yəkə enayi mə. ⁴ Dəkəyefə da kəm k'antəf də dadəkə, nte awurə yi mə.

Dalə da Eden

Nte Mariki Kanu* owurə antəf kə kəm mə, ⁵ ali tətək pa dalə pin pənayi fə antəf kəron, ali ayika nə dalə nən nənapon fə təm tatəkə. Bawo Mariki Kanu enatorə fə wəcafən dantəf, fum enayi fə sə, nwe embəc antəf mə. ⁶ Mba kifir kəñc-pə dantəf, nke kəñc-dəməs antəf fəp mə.

⁷ Kə Kanu Kəpən kəsələ fum kəbof ka dantəf. Kə Kanu kəfurup kə dololəm kifir ka kəyine doru, kə fum əyənə paka peñesəm. ⁸ Kə Kanu Kəpən kəmbəf tək yokom nde dalə da Eden, kəca nke dec dəmpə mə, k'emberse di fum nwe enasəl mə. ⁹ Kə Kanu Kəpən kəsəñe kə tək yokom yəbət kədi yomponəs-ponəs fəp, kələkənə kətək ka kəyine wəyən katina nke kənacəmə nde dalə dacə mə, kə kətək ka kəcərəne pətət kə pələc.

¹⁰ Kə kəñgbəkə kəwur Eden, nke kəñc-dəməs dalə mə. Kə kəñgbəkə kəñkə kəñkə kəyerənə dalə disrə waca mañkələ. ¹¹ Kəca kəcəkə-cəkə k'añc-we «Pisən», ki kənəñkər atəf nə Hawila fəp, nde kəma kəyi mə. ¹² (Nde ambəp

kəma kəsoku pəs mə, nəcemcem yobotu ambəñc,† kə masar momotər-motər ‡.) ¹³ Kəca ka məməñ k'añwe «Kihən», ki kənəñkər atəf nə Kus. § ¹⁴ K'añwe kəñgbəkə ka maas «Tikər»*, ki kəcəpər kəca nke dec dəmpə dare da Asur mə. Kəñgbəkə ka mañkələ kəyənə «Efərat.»

¹⁵ Kə Kanu Kəpən kələk fum, kə kəmbərse kə dalə da Eden disrə, a pəbəfət ca, pəbumənə sə di. ¹⁶ Kə Kanu Kəpən kətinqin fum: «Məntam kədi yeri ya dalə dandə fəp. ¹⁷ Mba ta mədi pokom pa kətək ka kəcərəne pətət kə pələc de! Bawo dəsək nde mändedi pokom pa ki mə, mənfi!»

¹⁸ Kə Kanu Kəpən kələku: «Pəmar fə wərkun pəyi sona! Indelompəs wəmarəs kən, nte tənşənə nəyi məməñ mə.» ¹⁹ Kə Kanu Kəpən kəñkərə fum sem ya dalə kə bəmp ya darenc nyə kənawurə dantəf mə, kədəməməñ nte ende pəcwe yi mə. Nte tənşənə yowurə yən fəp yəyə mewe mme fum ende pəcwe yi mə. ²⁰ Kə fum əsən sem yəcəl fəp mewe, kə bəmp ya darenc kə fum əsən sə sem ya dəkulum fəp mewe. Mba ta fum tañ, əsətə fə nwe endetam kəcmar kə mə. ²¹ Kə Kanu Kəpən kəsəñ wərkun mere məpən, k'endire. Kə Kanu kəwurə wərkun kəbent kəkəsək ka dəbəkəc. Kə kəluksərne sə, kə kəntaməs dənda. ²² Kə Kanu Kəpən kəlompəsə wəran kəbent kəkəsək nke enawurə wərkun mə, k'əñkenə wərkun wəran nwe. ²³ Kə wərkun onkule: «Apayol!»

«Wəkawə tañ,
kəbent ka bent yem,
tesem ta sem yem.»

Wəkawə andewe «wəran» wənənşənə
ka wərkun,

bawo nnə dis dem d' awurə kə.

²⁴ Ti tə wərkun enyefənə kas kə kərə kəsək pəkə pəyi taciña kə wəran kən. Nəkafələ nəyənə tesem tin tayi.

²⁵ Wərkun kə wəran kən fəp fañan kəsəkər kə nənayi, ta nəñlapərənə-ε.

* **2:4** Tewe ta Kanu «YHWH» təyənə, «lyənə» kə pəyənə fə ti-ε, «Indeyənə.» † **2:12** Labundə docuca kənəñk, di d' añwe «bədəliyəm.» ‡ **2:12** Masar mətət mme añwe «ənəkəs» mə. § **2:13** Dif' añwe məkə Ecopi kə Sudan. * **2:14** «Hidekel»

Kiciya kəcəkə-cəkə: Wərkun kə wəran kəbeləs kəjan nde dale da Eden 3:1-24

3

Wərkun kə wəran: Kəbeləs kəjan nde dale da Eden

¹ Abok ηenacəre mes ηetas sem ya dale fəp nyε Kanu Kəpəη kənanawurε mə. K'abok ηeyif wəran: «Kanu kəloku nu yati: «A ta nədi yokom ya tək ya dale dandε?»» ² Kə wəran oloku abok: «Səndi yokom ya tək ya dale dandε yati. ³ Mba kətək nkε kəyi dale daco mə, Kanu kəloku: «Ta nədi yokom ya ki, ta nəgbuηεne ηaη ki! Kə nəyə ti-ε, nəηfi.»» ⁴ K'abok ηoloku wəran: «Nəfəfi! ⁵ Bawo Kanu kəηcəre, a dəsək nde nəndi yi mə, fər yonu yenmεpe, nəyi pəmə Kanu nkε kəηcəre pətət kə pələc mə.»

⁶ Kə wəran εnəηk a pokom pa kətək pəmbət kədi, pəmbət kəməmən, pentam kəsəη kəcəre pətət kə pələc. Kə wəran oηgbotu pokom k'endi. K'əsəη wos wəkə ηanasol mə, kə wəkəkə sə endi. ⁷ Kə ηamepe fər, kə ηaηcərene a kəsəkər kə ηawur. Kə ηaηgbotu bəpər ya kətək ka cəpəp*, kə ηasət maηkara kə ηamberne mi.

⁸ Dec dərəfəy, nte tefef towur mə, wərkun kə wəran ηane dim da Kanu Kəpəη, nkε kəηckətəs mə. wərkun kə wəran kə ηaηkə ηagbəpne ηabələ Kanu fər kirin, tək ya dale dadəkə daco. ⁹ Kə Kanu Kəpəη kəwe wərkun kə kəyif kə: «Deke məyi-ε?» ¹⁰ Kə wərkun oloku Kanu: «Dim d' in' am dale disre, k'inesε, bawo iwur kəsəkər, ti t' ingbəpne.» ¹¹ Kə Kanu Kəpəη kəyif kə sə: «Anə 'mentər əm a kəsəkər kə məwur-ε? Cεpə məndi pokom pa kətək kəηkə inamən' am mə ba?» ¹² Kə wərkun oloku: «Wəran nwe məsəη im mə, nkən əsəη im pi k'ina sə indi.»

¹³ Kə Kanu kəyif wəran: «Ta ake tə məyənε tantε-ε?»

Kə wəran oloku Kanu: «Abok ηetinəkər im, k'indi pokom pampε.»

¹⁴ Kə Kanu Kəpəη kəloku abok:

«Bawo məsəηε wəran kəciya, kəsəη əm kənder pələc sem yəcəl, kə sem ya dop fəp daco.

Kor kə mənde məcliηεne, məcdi kəbof mataka ma kiyi kam doru fəp.

¹⁵ Kəbərəs əm k'inder daco kə wəran, kəyεfe nəna haη awut a wəran kəbəp awut a mənə, Abok!

Wəran ende pəc-putək əm domp, mənə, Abok, məc-ηaη kə dəmnε atek.»

¹⁶ Kə Kanu kəloku wəran:

«Indeyə kəbəkəs kam kəc-cu'm.

Pəcuca pə mənde məc-kom.

Məfaη mam məndəkə nda wos əm.

Mba endetasərn' am.»

¹⁷ Kə Kanu kəloku wərkun:

«Bawo, məηcəηkəl dim da wəran kam, kə məndi pokom pa kətək nkε inamən' am kədi mə,

Indesəη antəf pələc tetam:

Pəcuca pə mənde məcsətər ηi yeri yam

dəsək o dəsək kiyi kam doru fəp.

¹⁸ Yika ya dəkulum yə mənde məc-di.

Mba antəf ηende ηoc-kom am

bəηk kə ηgbəηkələ.

¹⁹ Kawonε ka tobu tam

kəndesəη' am kəc-səm kəcom

haη tēm nte məndelukus dəntəf

nde məyεfe mə.

Bawo kəbof kə məyənε,

dəkəbof məndesə-lukus.»

²⁰ Kə wərkun əsəη wəran kən tewe ta «Hawa»†, bawo nkən Hawa əyənε iya wəkə afum a doru fəp.

²¹ Kə Kanu Kəpəη kəlompse Adama kə wəran kən, Hawa, yamos ya akata, k'ember ηa yi.

²² Kə Kanu Kəpəη kəloku: «Ah! Nte fum ende pəyi oη pəmə sənə mə, pəcəre pələc kə pətət, səkəmbərne ta pətεηc kəca pələk sə pokom pa kətək kəyine wəyεη, pədeyi oη doru katina.» ²³ Kə Kanu Kəpəη kəwurεne kə dale da Eden disre, pəkəbəc antəf

* **3:7** bəpər ya f. «figuier», kətək kə nkε kəmponη nde Yisrayel mə. † **3:20** «Iya», nwe əsəη kəyi wəyεη

nye kenasεle kɔ mɔ. ²⁴ Nte Kanu kawurεne fum dale da Eden mɔ, kɔ kəncəmbər mεleke † ntende dec dempe dale da Eden, kɔ dakma nde denɟfikəle dec-cεsəne neɟc, nte tənsəne ta abtərne kətək ka kəyine wəyeɟ mɔ.

4

Kayin kɔ Abel

4:1-26

¹ K'Adama ɟambəpene kɔ wəran kən Hawa, kɔ Hawa embekəs, k'ɔɟkom Kayin. Kɔ Hawa oloku: «Isətɔ wan wərkun kəmar ka Kanu disre.» * ² Kɔ Hawa ɔɟkom sɔ wəfət ka Kayin nwe anawe Abel mɔ.

K'Abel ende pəyone wəkək ka cir kɔ ɟkesiya. Kɔ Kayin ɔyone wəbifti. ³ Kɔ tɛm tɔlɔma tende tɛbər mɔ, kɔ Kayin εlek yokom ya dəntɔf, k'ɛɟkεre yi Kanu kədɔlɔne. ⁴ K'Abel nkən sɔ, ɛɟkεre yokom yɔcəkɔ-cəkɔ ya yɔcɔl yɔn kɔ moro ma yi. Kɔ Kanu Kəpəɟ kəməməne Abel kɔ kəlɔne kən fər yɔtɔt. ⁵ Mba Kanu kəməməne fε Kayin kɔ kəlɔne kən fər yɔtɔt. Kɔ pəntele Kayin, k'ɛɟey kəro. ⁶ Kɔ Kanu kəyif Kayin: «Ta ake tɔ pəntelən' am-ε, ta ake tɔ məɟeyε kəro-ε? ⁷ Kɔ məɟkət bel-bel-ε, məndesel. Kɔ kɔ məɟkət pələc-ε, kiciya kəy' əm dəkusɔnka kɔ mɛfan ma ki mey' əm. Mba məsɛp mətasərne ki.»

⁸ Kɔ Kayin ɔɟcəpər wεɟc Abel. Mba nte ɟanayi dale mɔ, kɔ Kayin eyɛfər wεɟc Abel kəsutεne, k'endif kɔ.

⁹ Kɔ Kanu kəyif Kayin: «Deke wεɟc əm Abel eyi-ε?» Kɔ Kayin oloku fɔ: «ɟcəre fε. Cεpɔ wəkəkəs kən iyone ba?» ¹⁰ Kɔ Kanu kəlɔku Kayin: «Cəke cɔ məyɔ wεɟc əm-ε? Dim da mecir ma wεɟc əm deyi kəkule-kule kəyεfε dəntɔf haɟ nnɔ iyi mɔ. ¹¹ Ndekəl ɔɟ, kətolan' am k'antɔf ɟender pələc, nɟe ɟewani kusu kɔ məsəne ɟi kəmerəs mecir ma wεɟc əm mɔ. ¹² Kɔ mənde məcbəc antɔf-ε, ɟɔfɔde ɟəcsəɟ əm pəbotu pa ɟi. Ti tɔ pənde pəctelən' am məc-cεpε-cεpε dəkəbəc.»

¹³ Kɔ Kayin oloku Kanu: «Pələl pa kiciya kem pəmbək kəsare. ¹⁴ Məmbeləs im məkɔ nnɔ antɔf ɟam ɟebi ɟeyi mɔ. Pənamar im kəɟbɔpən' am, kɔ kəcεpε-cεpε dəntɔf, kɔ fum embəp im dənda-ε, pədif im.» ¹⁵ Mba, kɔ Kanu Kəpəɟ kəlɔku kɔ: «Kɔ fum endif Kayin-ε, aɟlukse ayek ɟən camət-mεrəɟ.» Kɔ Kanu kəɟbesi Kayin nte tənsəne aɟe ɟambəp kɔ mɔ, ta ɟasut kɔ ɟadif. ¹⁶ Kɔ Kayin owur fər ya Kanu kirɟ dale da Eden, k'ɔɟkɔ pəyi atɔf ɟa Nədu nde dec dempe dale da Eden mɔ.

Awut kɔ Awut-sɔ a Kayin

¹⁷ Kɔ Kayin ɟambəpene kɔ wəran kən. Kɔ wəkəkə embekəs k'ɔɟkom Henok. Kɔ Kayin owure dare k'ɔsəɟ di tewe ta wan kən Henok. ¹⁸ Kɔ Henok ɔɟkom Iradu, k'Iradu ɔɟkom Mehuyayel, kɔ Mehuyayel ɔɟkom Metusayel, kɔ Metusayel ɔɟkom Lemək.

¹⁹ Kɔ Lemək εlek aran mεrəɟ, pacwe wəkɟn «Ada,» kɔ wəkə mεrəɟ «Cila.» ²⁰ K'Ada ɔɟkom Yabal, nkən ɔyone wətem ka akək yɔcɔl acεpε-cεpε. ²¹ Tewe ta wεɟc tənayone Yubal: Nkən ɔyone wətem k'afer cɔɟkəlo k'afula luk. ²² Kɔ Cila nkən sɔ dəmne ɔɟkom Tubal-Kayin, nwe ɛɟcɟbec ca fəp ya kəpər kɔ ya fεc mɔ. Wəkire kən aɟcwe Nahama. ²³ Kɔ Lemək oloku aran ɔn: «Ada kɔ Sila nəcəɟkəl dim dem!

Aran a Lemək nəsu ləɟəs nəcəɟkəl moloku mem.

K'asut im-ε, indif fum.

K'ambopər im-ε, indif wanfət.

²⁴ Kɔ pəyone fɔ padif afum camət-mεrəɟ

kəlukse ayek ɟa Kayin-ε,

andedif afum 77,

a paclukse ayek ɟa Lemək.»

²⁵ Adama kɔ Hawa ɟasɔtɔ sɔ wan. Kɔ Hawa ewe kɔ «Set», ti tɔ tatəkɔ «Kanu kəsəɟ im sɔ wəlɔma kədɛyən' em Abel wəkɔ Kayin endif mɔ.»

²⁶ Kɔ Set ende pəkɔm wan pac-we kɔ Enəs. Tɛm tatəkɔ t' anacop kəkɔr-kɔru tewe ta Kanu Kəpəɟ.

† 3:24 Serubɛɟ-mεleke mɔ, mme mombum dεbe da Kanu mɔ. Serubɛɟ səyɔ dobomp da fum, dis da kusunɟku, kɔ səyɔ sɔ baɟca yɛfɛlεre * 4:1 «Kayin» = H. «kəmar»

5

Kayefe Adama han Nuha

¹ Buk ba dokombəra da Adama bə bambə. Dəsək nde Kanu kəsəl Adama mə, k'əsəl kə, pəwurenə kə nkən Kanu. ² wərkun kə wəran k'əsəl ɲa, k'ompoce ɲa pətət, k'ewe ɲa tewe ta «fum,» tɛm nte ɛɲc-səl ɲa mə.

³ Adama endəsətə meren 130, k'əsətə wan wəwurenə kə nkən, pəmə təkə eyi mə, k'əsəɲ kə tewe ta Set. ⁴ Nte Adama oɲkom Set mə, k'eyi sə doru meren 800, mme enakom sə awut arkun k'awut aran mə. ⁵ Kəwon ka Adama doru kənasətə meren 930, a k'endefi.

⁶ Set enasətə meren 105, a k'endekom Enəs. ⁷ Nte Set oɲkom Enəs mə, k'eyi sə doru meren 807, mme enakom sə awut arkun k'awut aran əlma mə. ⁸ Kəwon ka Set doru kənasətə meren 912, k'efi.

⁹ Enəs enasətə meren 90 a pədekom Kenəɲ. ¹⁰ Nte Enəs oɲkom Kenəɲ mə, k'eyi sə doru meren 815, mme enakom sə awut arkun k'awut aran əlma mə. ¹¹ Kəwon ka Enəs doru fəp kənasətə meren 905, k'efi.

¹² Kə Kenəɲ əsətə meren 70 a k'endekom Mahalalel. ¹³ Nte oɲkom Mahalalel mə, kə Kenəɲ eyi sə doru meren 840, mme enakom sə awut arkun k'awut aran əlma mə. ¹⁴ Kəwon ka Kenəɲ doru fəp kənasətə meren 910, k'efi. ¹⁵ Mahalalel enasətə meren 65 a k'endekom Yereɲdu. ¹⁶ Nte Mahalalel oɲkom Yereɲdu mə, k'eyi sə doru meren 830, mme enakom sə awut arkun k'awut aran əlma mə. ¹⁷ Kəwon ka Mahalalel doru fəp, kənasətə meren 895, k'efi. ¹⁸ Yereɲdu enasətə meren 162 a k'endekom Henok. ¹⁹ Nte Yereɲdu oɲkom Henok mə, k'eyi sə doru meren 800, mme enakom sə awut arkun k'awut aran əlma mə. ²⁰ Kəwon ka Yereɲduu doru fəp kənasətə meren 962, k'efi.

²¹ Henok enasətə meren 65 a k'endekom Metusela. ²² Nte Henok oɲkom Metusela mə, k'əsətə sə meren 300 ɲasol kə Kanu. K'oɲkom sə awut arkun k'aran əlma. ²³ Kəwon ka

Henok doru fəp kənasətə meren 365. ²⁴ Kə Henok ɛɲcəme dəpə da Kanu darəɲ, kə tende telip, bawo Kanu kənalək kə pəyi wəyeɲ.

²⁵ Metusela enasətə meren 187 a k'endekom Lemək. ²⁶ Nte Metusela oɲkom Lemək mə, k'əsətə sə meren 782, mme enakom sə awut arkun k'awut aran əlma mə. ²⁷ Kəwon ka Metusela doru kənasətə meren 969, k'efi.

²⁸ Lemək enasətə meren 182 a k'endekom wan wərkun. ²⁹ Kə Lemək ewe wan wəkakə «Nuha.»* K'oloku: «Wəkawə ende pəcyaməse-yaməse su, kəcem-cəmnə ka pucuy mpe yebəc yocuca nye waca womboc antəf nye, Kanu Kəpəɲ kənasəɲ pələc te tosu mə.» ³⁰ Nte Lemək oɲkom Nuha mə, k'eyi sə doru meren 595. K'oɲkom sə awut arkun k'awut aran əlma. ³¹ Kəwon ka Lemək doru fəp kənasətə meren 777, k'efi.

³² Nuha enasətə meren 500 a k'endekom Semy, Ham, kə Yafət.

6

Kanu kəɲcem-cəmnə kən kənim ka afum doru

¹ Nte afum ɲaɲcop kəla antəf kəroɲ mə, k'aɲkoməs ayecəra. ² Kə mələke ɲanəɲk fə ayecəra aka afum ɲantese. Kə ɲayek-yek aran aɲan ayecəra akakə dacə. ³ Kə Kanu kəloku: «Ifaɲ fə kəsak afum ɲayinə kifir kəyine doru nke inasəɲ ɲa mə, bawo fum sɛm dəm yə. Kəyi kən doru kəfəde kəc-cəpər sə meren 120.» ⁴ Tɛm tatəkə tə afum aɲeci ɲanayi doru, nte mələke * ɲantefərne ayecəra aka afum, a kə ɲasəɲ ɲa awut mə. Awut akakə ɲanayəne abe akur a tɛm tatəkə.

⁵ Kə Kanu Kəpəɲ kənəɲk fə deyeɲki bəkəc da afum dɛla doru, dəsək o dəsək məcem-cəmnə mələc gbəcərəm mə afum ɲayinə. ⁶ Kə Kanu Kəpəɲ kəɲaɲne telər kəsəl kən fum, k'abəkəc ɲeɲkafələ kə. ⁷ Kə Kanu kəloku: «Kənim k'inder afum aɲe inasəl mə, kəyefe afum, kəbəp sɛm, kəkə ka yeliɲe-liɲe haɲ bəmp ya dareɲc, bawo

* 5:29 Nuha = H. «kəyaməs-yaməs»
ɲanayə mewe məpəɲ mə.»

* 6:4 «awut a canu», «afum aɲəɲ», kə pəyəne fə ti-ɛ, «afum aɲe

inənne telər kəsəl kənan.»⁸ Mba kə Nuha əsətə kənanəne ka Kanu Kəpən, bawo Kanu kənanənək dolompu dən.

Kanu kəyac Nuha

⁹ Tεεpərəne ta Nuha k'awut-sə ən tente: Nuha, fum wətət ənayi pəlomp, nəsəl kə Kanu. ¹⁰ Nuha, awut maas nən ənakom: Semy, Ham kə Yafet.

¹¹ Mba nnə fər ya Kanu kirin, afum nənatese fε bəkəc. Mes məlec gbəcərəm mənayi doru. ¹² Kanu kənanənək a doru dəsəkpe, bawo afum fəp nənagbayme-gbayme dəpə dətət. ¹³ Ti t' ənasənə Kanu kəloku Nuha: «İncem-cemne kəmələk yənəsəm ya doru fəp, bawo tes tanən təsənə kə doru dēla kədəkəterene, kənim nən k'inder doru. ¹⁴ Məcanə abil nənən cəbam ca kawe, məwure nən sədəkələ səlarəm, məsop nən kərtal tedisre kə todoru. ¹⁵ Nte tə məndecən nən: Nəbəl cururu 300 (mətər 137), nənəkəl cururu 50 (mətər 23), nənəkə cururu 30 (mətər 14). ¹⁶ Məgbəpər nən tadarenj, məsak kururu katin (mətər daco) kəyefe nde kəron nən nde dəkəpom, məwure nən kumba kəsək, mədenər nən dek maas. ¹⁷ Bawo ina, domun dēlarəm † d' indesak nde dendemələk ca fəp mə. Mpe o mpe pənəsəm doru mə, pendefi. ¹⁸ Kə mənə, indecənəs danapa dosu, məde məberε debil kə wəran kam, awut am k'aran ənən! ¹⁹ Məde məbersene sə nən disre səm ya doru fəp mərən mərən, workun kə wəran, nte tənənənə nəde nəyi doru kə yi mə. ²⁰ Səm yənəsəm ya doru fəp, yorkun kə yəran, yefet kə yənən, yede yələtərn' am nte tənənənə yi sə yede yeyi doru mə. ²¹ Awa, məten yeri fəp, məmənəkərne yi nte tənənənə nəde nəc-sətə yedi nəna kə yi mə.»

²² Ti tə Nuha ənayə, ənayə mes fəp mme Kanu Kəpən kənaloku kə mə.

7

Nuha kəberε kən debil

¹ Kə Kanu kəloku Nuha: «Məberε abil disre, mənə k'afum am fəp, bawo inəkəce a mənə sona gbon (mən'

olomp) mən' εcəps' em darən anapa am fəp daco. ² Mələkene səm yətət camət-mərən camət-mərən, yorkun kə yəran, mba səm yelec, məlek yi mərən mərən: Workun kə wəran gbəcərəm. ³ Kə bəmp, mələkene yi fəp daco, yorkun camət-mərən kə yəran camət-mərən. Ti t' endəsənə yi sə yeyi doru. ⁴ Pənəcəmə mata camət-mərən, itore wəcəfən mata 40 kə pibi 40 camcam. Təm tətəkə indefən nnə doru afum ənən inasəl mə fəp.» ⁵ Nuha ənayə məyə fəp, mme Kanu Kəpən kənaloku kə mə.

Kətup kəpən

⁶ Nuha ənəsətə meren 600 a kə domun dendekal antəf. ⁷ K'embere debil kə wəran kən, awut ən k'aran ənən, nte tənənənə nənəcənə domun nde dənəban antəf mə. ⁸ Səm yətət kə yelec, bəmp kə səm yefet-yefet nne yənənənə mə fəp, ⁹ kə Kanu kəmberse yi abil disre nde Nuha eyi mə, mərən mərən yorkun kə yəran, pəmə təkə Kanu kənaloku ti mə. ¹⁰ Nte tataka ta camət-mərən tənəcər mə, kə domun dənəban antəf. ¹¹ Kəren nke Nuha əsətə meren 600, tataka ta wəco kə camət-mərən, nən nən mərən disre, kə domun dombunje dəcənəgəkə fəp, kə kəm kənəbite pənən. ¹² Kə wəcəfən nənəcop kətuf mata 40 kə pibi 40. ¹³ Dəsək dayi də Nuha ənəberε debil kə wəran kən k'awut ən, Semy, Ham, kə Yafet, k'aran ənən maas, ¹⁴ kə səm ya dōp kə ya dare yin-yin kə səm yefet-yefet, bəmp kə mataktaka. ¹⁵ Kə yənəsəm (səm) yorkun kə yəran mərən mərən nne yənənənə doru mə, kə yender nde abil nən Nuha nənən mə. ¹⁶ Kə yorkun kə yəran səm dōkom fəp kə yəberε abil disre pəmə təkə Kanu kənaloku ti Nuha mə, kə Kanu kənəgətər nən kumba.

¹⁷ Kə domun dənəban antəf mata 40, nte domun dēmpε mə, k'abil nənəf. ¹⁸ Nte domun dənəc-pε mə, ti tə abil nənəc-foy. ¹⁹ Kə domun dənəberε kəpən nən kə mərə mənci fəp mənkale. ²⁰ (Teləpəs nən kə domun dēmpε nən kə dənəcər cururu wəco kə kəcəmət

† 6:17 «wəcəfən indetore pəkəl doru fəp.»

mərə kəron). Kə domun dəmpə kə dəŋkal mərə meŋeci haŋ cururu wəco kə kəcamət (mētər camət-mērən). ²¹ Ca nye yenayi antəf kəron, a yecŋesəm mə fəp, kə yefi: Bəmp, səm yəcəl, səm ya dop kə yeliŋe-liŋe fəp kəbəp afum. ²² Kəyefe paka mpe pənayi antəf kəron a pec-ŋesəm mə, kə pefi. ²³ Kə Kanu kəfəŋ dəntəf paka mpe peŋc-ŋesəm mə, kəyefe fum haŋ kəbəp səm yəpən, yefet-yefet kə bəmp, k'enim yi doru fəp. Mene Nuha gbəcərəm, aka kəb kən disre kə səm nye yenayi debil mə, ŋanafis.

²⁴ Domun dənabaŋ antəf haŋ mataka 150.

8

Domun kəwosər

¹ Kə Kanu kəŋcem-cəmne Nuha, səm ya dop kə yəcəl ya dare, nye yenayi kə Nuha abil disre mə. Kə Kanu kəwure afef doru, kə domun doŋcop kətor. ² Kəba ka dəntəf kə dareŋc cəmepeŋe, kə wəcafən esak kətuf. ³ Kə domun dembele antəf kəron tepic-tepic. Mata 150 disre, kə domun dəŋcəse dəntəf. ⁴ Tataka ta wəco kə camət-mērən (17), ŋof ŋa camət-mērən, k'abil ŋende tərə tin ta Ararat kəron. ⁵ Kə domun dəŋcəse haŋ ŋof ŋa wəco. Tataka təcəkə-cəkə ta ŋof ŋaŋəkə, kə mərə meŋeci moŋcop kəwure səbomp.

⁶ Tataka ta 40, kə Nuha eŋgbiti wunder nwe eŋaber abil mə. ⁷ K'esak abəmp ŋa ser * ŋin kə ŋəŋkə. Pəwon fe kə ŋoluksərne, pənamar Nuha pəkar domun delip kəwosər dəntəf. ⁸ Kə Nuha esak sə antantoriya kəkə-məmən kə pəyənə fə domun d'ontor-e. ⁹ Mba ŋenasətə fe kəfo nke ŋentam kənde mə, bawo domun dənasərebaŋ antəf fəp, kə ŋoluksərne nde debil. Kə Nuha entəŋc kəca k'osumpər ŋi, k'emberse debil. ¹⁰ K'eŋkar sə mata camət-mērən, k'esak sə ŋi. ¹¹ K'antantoriya ŋoluksərne dec dərəfəy ŋegbəm təbəpər təcəŋk ta kətək nke aŋwe «olif» mə. † Kə

Nuha eŋcəre katina a domun dəŋcəse. ¹² K'eŋkarene sə haŋ tataka ta camət-mērən, k'esak sə antantoriya. Mba nte ŋi ŋəŋkə mə, ŋenalukus fe sə nnə eyi mə.

¹³ Tataka təcəkə-cəkə ta ŋof ŋəcəkə-cəkə ŋe Nuha əsətə meren 601, ti tə domun dənasak antəf. Kə Nuha eŋgbipi abil, k'əməmən doru. K'eŋəŋk fə domun fəp dowosər. ¹⁴ Tataka ta 27, ŋof ŋəcəkə-cəkə ŋayi, antəf fəp ŋenawos fər.

¹⁵ Kə Kanu kəloku Nuha: ¹⁶ «Məwur abil disre, mənə kə wəran kam, awut am k'aran aŋan. ¹⁷ Məwurene sə səm yələpəs nye yeyi abil disre kə mənə mə. Kə bəmp dokom fəp, səm yefet kə yəpən, yesam doru yokom.» ¹⁸ Kə Nuha owur debil nkən kə wəran kən k'awut ən k'aran aŋan. ¹⁹ Kə səm, bəmp kə yeliŋe-liŋe yowur fəp dokom dokom.

²⁰ Kə Nuha olompəs dəkələnne, nde entam kəc-loŋne Kanu Kəpən mə. Səm kə bəmp yətət dacə k'elek yin-yin, k'endif yi, k'əŋcəf yi nde dəkələnne kəron. ²¹ Kə Kanu Kəpən kəmbaŋ ambəŋc ŋobotu ŋa kələnne, kə kəlökune debəkəc, «İfəsəsəŋ antəf pələc teta fum. Kaŋce kə, bawo afum məcem-cəmne məlec meyi ŋa dəbəkəc kəyefe dowut daŋan, mba ifəsələsər ca nye yenəsəm doru pəmə nte intəp ti kəcyə mə.»

²² «Kəwon ka antəf doru fəp, kəbəf kə kətəl, pəwonu kə pəcaŋki, kətən kə dərən, dəsək kə pibi, yəfədelip.»

9

Kanu kəderəme kən Nuha

¹ Kə Kanu kəmpocə Nuha pətət k'awut ən, kə kəloku ŋa: «Nəyənə akombəra, nəkom pəlarəm, nəlas antəf. ² Kəyefe məkə, səm ya doru fəp, kəbəp bəmp, səm yefet kə loŋ, yende yec-nese nu. Nəndetam kəc-səm yi. ³ Paka o paka mpe peyi wəyən pəc-kət

* **8:7** «abəmp ŋa Mənar,» kə pəyənə fe ti-e «kəwan ka aser.» † **8:11** Kətək kə nke aŋwure moro mme antam kidi, pamotene ki dəlamp, kə pəyənə fe ti-e pasəm pokom pa ki.

mə, pəyənə nu peri pəmō nte inasəŋ nu yokom ya yika yecəŋk kə ya tək mə. Isəŋ nu oŋ ndəkəl yayəkə fəp. ⁴ Mba pəmar fə nədə nəc-səm wəsem nwe wəsəryə mecir mayi mə. * ⁵ Indeyif nu teta mecir monu, mme məyənə kəyi doru konu mə. Indeyif sə ti sem fəp nyə yendedif fum mə. Pəmō nte indeyif ti fum nwe endedif wəŋc mə.»

⁶ «Nwe endif fum mə, pəmar padif sə (məna wəkayi), bawo Kanu kəlompəs fum pəwurene kə nkən sərka.

⁷ Kə nəna, nəyənə akombəra, nəkom pəlarəm, nəsaməsər doru.»

⁸ Kə Kanu kəloku sə Nuha k'awut ən: ⁹ «K'ina, isəŋ nu temer kəsək ka danapa kə nəna, kəbəp k'awut-sə anu kə nəna nəŋcepər-ε ¹⁰ kə ca fəp nyə yənəŋkər nu mə: Bəmp, sem ya dare kə ya dop, nyə yowur debil mə, kə nyə andekom nnə doru mə.

¹¹ Isəŋ nu temer, nte t' indeyə: Domun dəfədesədi antəf, wəcafən əfədesəyi nwe endeləsər antəf mə.» ¹² Kə Kanu kəndəŋər: «Paka pa danapa dosu pəmpə mpə pendeyi su dacə kə nəna, kəbəp ka ca yeŋesəm doru o doru mə.

¹³ Isəkən ambəŋcəran (asiŋki) ŋem nde dəkəm. In' ende kəc-cəm-cəməs im temer nte isəŋ antəf mə. ¹⁴ Təm o təm nte wəcafən ende pəc-biyə, a asiŋki ŋowur mə, ¹⁵ iŋcəm-cəmnə temer təkə inasəŋ' un kə ca nyə yeŋesəm doru mə, wəcafən əfədesətuf nwe endesələsər ca ya doru fəp mə. ¹⁶ K'Inj-c-kəna-nəŋk asiŋki-ε, iŋcəm-cəmnə temer ta doru o doru nte inasəŋ' un, kə ca fəp nyə yeŋesəm doru mə.» ¹⁷ Kə Kanu kəŋgbəkərene sə moloku mame Nuha: «Asiŋki ŋementər temer nte isəŋ nu kə ca ya doru nyə yeŋesəm mə.»

Nuha k'awut-ən maas: Doru dofu, kə kiciya kəfu sə

¹⁸ Awut a Nuha aŋe ŋanawur debil mə ŋanayənə: Semy, Ham, kə Yafet. Ham əyənə papa wəka Kanahan. ¹⁹ Awut a Nuha akanə maas ŋagbəkəre sə kəlas antəf.

²⁰ Kə Nuha əyənə wəbifti antəf k'əmbəf len yokom. † ²¹ Kə Nuha omun member k'əŋcis. K'əŋkə pəwur kəsəkər nde abal ŋən disre. ²² Nte Ham papa wəka Kanahan enəŋk kas Nuha pəyi kəsəkər mə, k'əŋkə pəloku ti awəŋc aŋa mərəŋ, aŋe ŋanayi nde doru mə. ²³ Semy kə Yafet ŋalək kəloto. Mərəŋ maŋan fəp, kə ŋaŋkumpənə kəloto kəŋkə dəcəro. Kə ŋaŋkə tokəmuntəra kə ŋaŋkə ŋabəp papa kəŋan pəyi kəsəkər. Kə ŋaŋkump kə kəsəkər kəŋkə enafəntərə mə. Mba nte ŋanakafəli cəro cəŋan a kə ŋaŋkə kas kəŋan tokəmuntəra mə, ŋananəŋk fə kas kəŋan kəsəkər. ²⁴ Nte pəŋcəŋe Nuha kəcis kəŋkə disre mə, k'aloku kə təkə pənayi kə nte enacis mə, kə təkə wan kən wələpəs enayə kə mə. ²⁵ Kə Nuha oloku:

«Intolanə Kanahan pələc!

Kanahan pəyənə wəcar ka acar a awəŋc aŋa!» ²⁶ Kə Nuha oloku sə:

«Intola Kanu Kəpəŋ, Kanu ka Semy, Kanahan pəyənə wəcar kəŋan!

²⁷ Kanu kəyac Yafet!

Yafet pəyi abal ŋa Semy disre, Kanahan nkən pəyənə wəcar kəŋan!»

²⁸ Kə Nuha eyi sə doru meren 350, nte domun dəlarəm deŋcepər mə. ²⁹ Kəwon ka Nuha doru fəp, kənasətə meren 950, a k'endefi.

10

Dokombəra da awut a Nuha dende

Tela ta afum doru

¹ Dokombəra da awut a Nuha: Semy, Ham, kə Yafet dende. Awut a Nuha ŋanakom awut, nte domun dəlarəm deŋcepər mə.

² Awut a Yafet ŋanayənə: Komər, Makək, Maday, Yawaŋ, Tubal, Məsək, kə Tiras. ³ Awut a Komər: Askenas, Rifat, kə Tokarma. ⁴ Awut a Yawaŋ: Elisa, Tarsis, Kitim, kə Dodanim. ⁵ Awut akakə ŋanakom afum aŋe ŋayersənə kəndə cəba kəsək mə, kə təf yaŋan, kə cusu cəŋan, kə cusuŋka cəŋan nde təf yaŋan.

* **9:4** Wəsem nwe antəfay amera mə. † **9:20** Len yayəkə yə aŋwe «win» iy'ambəf Yisrayel nyə yokom yayi yəŋsəŋ member mə.

⁶ Awut a Ham ηanayone: Kus, Misira, Put, kə Kanahan. ⁷ Awut a Kus: Seba, Hawila, Sabta, Rahəma, kə Sabətəka. Awut a Rahəma: Saba kə Dedəη. ⁸ Kus enakom sə Nimrod, nkən onuηkene kəyone korgba doru dandə. ⁹ Nimrodu enayone wəpen korgba nde fər ya Kanu Kəpəη kirin. Ti tə alokene: «Pəmə Nimrod, korgba kəpen nde fər ya Kanu Kəpəη kirin.» ¹⁰ K'ənəkəre dəbe kəesna Babel, Erek, Akad, kə Kalne nde atəf ηa Siηhar. ¹¹ Dəndo atəf ηaηəkə ηə Asur enawur, k'ənçəmbər Niniwe, dare da Rehobot, Kalah, ¹² kə Rəsəη, dare dəpəη dəkə dənayi Niniwe kə Kalah dacə mə.

¹³ Kə Misira enayone wətem k'afum aηe: Aka Lud, aHanam, aLehab, aNaftu, ¹⁴ aPətərus, aKasəlu (aηe aPeleset * ηawur dacə mə) k'aKaftor.

¹⁵ Kə Kanahan oηkom Cidon, coco cən, kə Het. ¹⁶ Kanahan enayone wətem ka cusuηka cəlarəm: Aka Yebus, 'Amər, aKirkas, ¹⁷ aHewi, aHarki, aSini, ¹⁸ 'Arwad, aCemar, aHamat. Ti disre kə cusuηka ca Kanahan cənde cəsaməsər. ¹⁹ Cələnçər ca aKanahan cənəkə kəyefe Cidon, Kerar kəsək, haη Kasa, kə kəca ka Sodom, kəca ka Komora, kəca ka Adma kə kəca ka Ceboyim, haη Lasah. ²⁰ Awut a Ham ηə akakə, dəcusuηka cusuηka, dəcusu cusu, dətəf təf.

²¹ Kə Semy wəbe ka Yafət, əsətə sə awut. Semy əyone wətem ka Heber k'afum ən fəp. ²² Awut a Semy ηanayone: Helam, Asur, Arpaksadu, Ludo, k'Aram. ²³ Awut a Aram ηanayone: Huc, Hul, Kəter kə Mas. ²⁴ Arpaksadu enakom Selah. Kə Selah oηkom Heber. ²⁵ Kə Heber oηkom awut arkun mərəη. Tewe ta wəkin tənayone Pelek, † bawo təm tən tə antəf ηənayerene. Kə tewe ta wəηç tənayone Yoktan. ²⁶ Kə Yoktan oηkom Almodad, Səlef, Hatsarmawət, Yerah, ²⁷ Hadoram, Husal, Diklah, ²⁸ Hobal, Abimayəl, Saba, ²⁹ Ofir, Hawila, kə Yobab. Akanə fəp awut a Yoktan ηanayi. ³⁰ Kə ηandə kəyefe ka Mesa,

Sefar kəsək, haη nde mərə ma nde dec dəmpə mə. ³¹ Awut a Semy ηə akakə, dəcusuηka cusuηka, dəcusu cusu, dətəf təf.

³² Cusuηka ca awut a Nuha cə cacəkə, kə təkə aηkom ηa mə. Afum akanə ηə afum ηawur dəris a kə ηandeyersene dəntəf, doru fəp nte domun dəlarəm dəηçepər mə.

11

Kələ kəηeci ka Babel

¹ Təm tatəkə doru fəp kusu kin k'aηç-cəp, pac-loku, moloku min mayi. ² K'afum ηandə ηəkə kəca nke dec dəmpə mə, kə ηanəηk mərə atəf ηa Siηhar, kə ηandə mi dacə. ³ Kə ηalokene: «Pasut birik, pacəf bi!» Kə birik bəçəf babəkə bəyone ηa masar, kə kərtal kəyone ηa dos. ⁴ Kə ηaloku sə: «Paηkən, pacəmbər dare kə kələ nke domp da ki dendekə haη dəsə kəm mə. Nte təηsəηe pasətə tewe mə, təsəηe su sə kətəsaməsər doru.»

⁵ Kə Kanu Kəpəη kəntor kədəməmən dare kə kələ nke afum ηaηç-cəmbər mə. ⁶ Kə Kanu kələku, «Nəməmən afum aηe! Fəp faηan kusu kin kə ηaηçəp. Nəməmən sə nte ηaηçəp kəyə mə. Tələm o tələm teyi fe nte təηməne ηa kəyə ka tefəη taηan mə. ⁷ Paηkən, pator, paηəηkəl-nəηkəl kusu kəηan nte təηsəηe ta ηanenene sə mə.» ⁸ Kə Kanu kəsaməsər ηa doru, kə ηasak kəcəmbər dare. ⁹ Ti t' awene di Babel, bawo difə Kanu Kəpəη kənanəηkəl cusu, kə kəsaməsər afum doru.

Teçepərene ta Semy kə awut ən, kəbəp ka Abram

¹⁰ Teçepərene ta Semy tēntē: Semy enasətə meren 100, a pədəkom Arpaksadu, teren ta mərəη nte domun dənasak antəf mə. ¹¹ Kəkom ka Arpaksadu kə Semy eyi sə doru meren 500, mme enakom sə awut arkun k'awut aran aləma mə.

¹² Arpaksadu enasətə meren 35, a pədəkom Selah. ¹³ Kəkom ka Selah, Arpaksadu enasətə sə meren 403,

* **10:14** = aka Filistiya, Filistiya = Pələset. † **10:25** Pelek = H. «kəyerene»

mmε enakom sə awut arkun k'awut aran aləma mə.

¹⁴ Selah enasətə meren 30, a pədekom Heber. ¹⁵ Kəkom ka Heber, Selah enasətə sə meren 403, mmε enakom sə awut arkun k'awut aran aləma mə.

¹⁶ Kə Heber əsətə meren 34, a pədekom Pəlek. ¹⁷ Kəkom ka Pəlek, Heber enasətə sə meren 430, mmε enakom sə awut arkun k'awut aran aləma mə.

¹⁸ Pəlek enasətə meren 30, a pədekom Rehu. ¹⁹ Kəkom ka Rehu, Pəlek enasətə sə meren 209, mmε enakom sə awut arkun k'awut aran aləma mə.

²⁰ Rehu enasətə meren 32, a pədekom Seruk. ²¹ Kəkom ka Seruk, Rehu enasətə sə meren 207, mmε enakom sə awut arkun k'awut aran aləma mə.

²² Seruk enasətə meren 30, a pədekom Nahor. ²³ Kəkom ka Nahor, Seruk enasətə sə meren 200, mmε enakom sə awut arkun k'awut aran aləma mə.

²⁴ Nahor enasətə meren 29 a pədekom Terah. ²⁵ Kəkom ka Terah, Nahor enasətə sə meren 119, mmε enakom sə awut arkun k'awut aran aləma mə.

²⁶ Terah enasətə meren 70, a pədekom Abram, Nahor kə Haran.

Tecepərəne ta Terah kə Abram

²⁷ Tecepərəne ta Terah tēntē: Terah okom Abram, Nahor kə Haran, Haran okom Lət. ²⁸ Haran, fər ya kas kiriñ y' enafi, atəf nne anakom kə mə, nde dare da Ur nde atəf na Kaldi. ²⁹ Abram kə Nahor nanençē. Wəran ka Abram anç-we Saray kə wəran ka Nahor, Milka. Milka, wan ka Haran enayi, napanne kas kin kə Yiska. ³⁰ Saray enakom fε, enasətə fε wan.

³¹ Kə Terah elek wan kən Abram, kə wan-sə kən Lət, wan ka Haran, k'elekene sə Saray wəran ka Abram, kə nasol fəp fañan kəwur ka nde dare da Ur nde atəf na Kaldi kəkə ka atəf na Kanahan. Kə nambəp atəf na Haran kə nandē di. ³² Terah enawon doru

meren 205, a k'endefi dəndo atəf na Haran.

Tecepərəne ta Abraham

12

12:1-25:18

Kanu kəloku ka Abram kəwur ka atəf nən

¹ Kə Kanu Kəpən kəloku Abram: «Məwur atəf nam, dənkə dam, kəlo ka papa kam, məkə atəf nne indementər əm mə. ² Indesən' am kəyənē ka kas k'afum alarəm, indesən əm pətət, indesənne tewe tam tək. Məndetolanē afum aləma pətət. ³ Indesən pətət ane nandetolan' am pətət mə. Indesən pələc ane nandetolan' am pələc mə. Tetam tə indesənne cusunka ca doru fəp pətət.»

⁴ K' Abram owur Haran pəmə təkə Kanu Kəpən kənaloku kə ti mə, kə Lət ençepse kə darən. Tenatənne Abraham pəsətə meren 75. ⁵ K' Abram elek Saray, wəran kən, kə wan ka wəbek' ən wərkun, Lət, kə ca yəkə nanayə di mə, k'afum * akə enasətə Haran mə. Kə nawur kəkə atəf na Kanahan.

Abram nde atəf na Kanahan, kə kəndē kən Misira

Kə nambere atəf na Kanahan. ⁶ K' Abram ençali atəf han kəfo nke anç-we Səkem, han nde tofo nte Ankiri-na-More nençəmē mə. Aka Kanahan nanayi atəf nanəkə tēm tatəkə.

⁷ Kə Kanu Kəpən kəwurər Abram kə kəloku kə: «Indesən atəf nanne yuruya yam.» K' Abram olompəs dəkələnne da Kanu Kəpən nke kənwurər kə dəndo mə. ⁸ K'eyeki sə di sanka, nde ençyefe pəkə dəməwə mə, kəca nke dec dempe Betel † mə. K'ençəmbər abal di, Betel beyi kə nde dec dənkələ mə, dare da Hay deyi kə nde dec dempe mə. K'ələ di dəkələnne da Kanu, k'ontola tewe ta Kanu Kəpən. ‡ ⁹ K' Abram eyefe kəcal-cali kəkə ka kəca ka Nəkəf.

¹⁰ Dər dənayi dətəf, k' Abram ontor Misira kəkə-cepərəne tēm, bawo dor

* **12:5** ti təyənē «yençəsəm, ca yeyi wəyən.»

† **12:8** Betel = «kəlo ka Kanu.»

‡ **12:8** Tewe tətət ta

Kanu, ti təyənē «Yahweh.»

denɔc-bek kabek dam. ¹¹ Nte olotarne kabere Misira ma, k'oloku waran kon Saray: «Mecankel im, injare fo waran wotot teyi mayone. ¹² K'aka Misira nandeko-nank am-e, nandekoloku: «Waran kon fo!» Tem tatoko nandeko-dif im, nasak mana. ¹³ Madeko maloku na a wakire kem mayone. Nte tonsone nasumpar im bel-bel tetam ma, tetam tendeko-sone, ta ifi-e.»

¹⁴ Nte Abram embere Misira ma, k'aka Misira nanank waran nwe entese pacerar. ¹⁵ K'akasak a Firawona § nanank ka, ka nayekyeka ka nda Firawona. Nte to k'anke waran nwe nde kalo ka Firawona. ¹⁶ Ka Firawona osumpar Abram bel-bel teta Saray, k'asato kayefe sem yefet han yopon, sofale, amaros arkun k'aran ka yokame. ¹⁷ Mba ka Kanu Kapon kason Firawona k'afum on ruhc yopon teta Saray, waran ka Abram. ¹⁸ Ka Firawona ewe Abram, k'eyif ka: «Cake co mayo em nte? Ake'sone nte mantok' im a waran kam fo ma? ¹⁹ T'ake to maloke a wakire kam fo-e? Masan' em kerek ka payone waran kem. Ndekol on, waran kam ewe. Malek ka! Makol!»

²⁰ Ka Firawona oloku afum on, «Nasak ka pako nkon, ka waran kon ka ca nye yoyone yon ma.»

13

¹ K'Abram emperne Misira kaka ka kaka ka Nefef, nkon, waran kon ka ca yoko enayo ma fap. Lot nansol ti.

Kagbeyene ka Abram ka Lot

² Abram enasato daka delaram, enala yocal, pasam ka kema. ³ K'eyefe kacal-cali kayefe ka Nefef han Betel da enadof abal tcko-coko ma, Betel ka Hay dac. ⁴ Kaca nke enanunkene kalompas angbip na Kanu danda, k'Abram onkorne tewe ta Kanu Kapon.
*

⁵ Lot nwe nansol ma, nkon so enayo cir, nkesiya, cana kabap cabal. ⁶ Atof nenafetar na kiyi kajan tofo tin, bawo yocal yanjan yenala. ⁷ Ka kacop kande

kayi akak a yocal ya Abram k'akak a yocal ya Lot dac. Atof nanako so, aKanaan k'aPerisi nanande ni tem tatoko. ⁸ K'Abram oloku Lot: «Pamar fe akak a yocal yam nacop k'akak a yocal yem. Sana so pamar fe su ti, bawo dewenca do sayonene. ⁹ Antof fap na naney' am for kirin ma. Ka manko kaka katot-e, inka kamariya. Ka manko kamariya, inka katot, mba mawose sagbeyene.»

¹⁰ Ka Lot eyekti for k'enank aranta na Yurden toko nendam ma (tem tatoko ta Kanu kantalesar Sodom ka Komora-e), pancko han Cohar pam aranta (mere) na Kanu Kapon, pam atof na Misira. ¹¹ Ka Lot elk dale da Yurden fap, k'onko kaka nke dec dempe ma, tatoko to nanagbeyene ka Abram. ¹² K'Abram ende atof na Kanaan, ka Lot ende sadare sa aranta na Yurden k'andof cabal con kaka ka Sodom. ¹³ Afum a Sodom nanatese fe bakac, nan-ciya Kanu Kapon.

¹⁴ Ka Kanu Kapon kaloku Abram, nte nasakene on ka Lot ma: «Mayekti for kayefe danda mayi ma, mamaman kaka katot, kamariya nde dec dempe ka nde denkale ma. ¹⁵ Bawo atof naney manank ma fap indeson am ni ka yuruya yam. ¹⁶ Indesone yuruya yam yela han ta antam kalom na-e, pam toko antotam kalom kabof antof karon ma. ¹⁷ Mayefe makot atof naney dobolu ka dowokalu da ni, bawo indeson am ni.»

¹⁸ Ka Abram enpere cabal con, k'ende padof ci nde tofo nte nkiri-na-Mamre yencame ma kasak, ta ombale Heberson-e, k'olompas di dakalonne tewe ta Kanu Kapon. †

14

Abram, abe ka Melkisedek

¹ Tem tatakoto to abe a taf mankale naney-yefarene ka abe a sadare kacamat: Amrafel wabe waka Sinhar,* Aryok wabe waka Elasar, Kadar-Lahomer wabe waka Helam, ka

§ 12:15 Baf to tewe ta fum to, mba tewe ta abe a Misira teny-yi. * 13:4 Mamaman Sora sa 12:8.

† 13:18 (Yhwh), mamaman Sora sa 4:26 * 14:1 Sinhar = Mesopotami

Tidəhal wəbe wəka Koyim, ² tenatəne abe akakə nacyefərene kə abe a sədare kəcamət: Bera † wəbe wəka Sodom, Birəsa ‡ wəbe wəka Komora, Sinab wəbe wəka Adma, Semeber wəbe wəka Ceboyim kə wəbe wəka Bela mbe bəyənə Cohar mə. ³ Abe akanə kəcamət fəp aranta na Sidim daco nənandə, nde pəyənə məkə Kəba Kədokət mə. ⁴ Meren wəco kə mērən naye kətam ka Kədər-Lahomer dəntəf, mba teren ta wəco kə maas kə nayejkər kə səbomp. ⁵ Teren ta wəco kə maŋkələ, Kədər-Lahomer k'abə akə nənabere nē mə, nəsut aRefay nde dare da Asterot-Karnayim, kə nəsut aSus nde Ham, kə nəsut afum a Em nde Aranta na Kiriyatayim. ⁶ K'abə maŋkələ nəsut aHor ndaranən, nde mərə ma Sehir. § Kə nambeləs aHor han nde tofo nte Ankiri-ŋa-Paran nənəcəmə mə, nde tēgbere kəsək. ⁷ K'abə akanə maŋkələ naluksərne Eyən-Mispe * (nne nəyənə Kades mə), kə nəsut aHamalek atəf nənən fəp kə 'Amər ane nənandə Hacacən-Tamar mə. ⁸ Kə abe a sədare kəcamət (Sodom, Komora, Adma, Ceboyim kə Bela, ti tə tatəkə Cohar) nambere nē kəsutene nde aranta na Sidim. ⁹ Akə sə naye: Kədər-Lahomer wəbe wəka Helam, Tidəhal wəbe wəka Koyim, Amrafel wəbe wəka Sinhar, kə Aryok wəbe wəka Elasar. Abe maŋkələ naye fərene kə abe kəcamət. ¹⁰ Nte Aranta na Sidim nənala cələmp ca kərtal mə, k'abə ane kəcamət daco, wəbe wəka Sodom kə wəka Komora naye kse kə nantempene ci disre. K'aləpəs ane maas k'asədar anən naye kse kə nantefərne kəca ka dətərə. ¹¹ K'atam a asədar a abe kəcamət nawetəs ca ya aka Sodom kə Komora kə yeri yanən fəp, kə nənəkə. ¹² Kə nəsumpər sə Lət kə daka dən, nkən Lət wan ka wəbeki ka Abram enayi, (kəyefərene kanke kənabəp Lət nwe pəyi Sodom).

¹³ Kə wəmulpe dəkəwan wəkin ende pəloku ti Abram wəHebərū, nwe

enandə nde kəfo nke Ankiri-ŋa-Mamre wəka 'Amər nənəcəmə mə. Mamre nwe pəyənə wənəc ka Eskol kə Haner, ane nənacənəs kətənne kə Abram mə. ¹⁴ Nte Abram ene kusumpər ka wan ka wəbek' ən mə, k'olonka asol ən afum 318 ane nənabənse, akomene ən daco mə. K'ənəcəpse abe asumpər a wan ka wəbek' ən darən han dare da Dan. ¹⁵ K' Abram eyerəs kənay (kəgba) kən, kə nawəkərne na kəyefərene ka pibi, nkən Abram k'amar ən, kə nəsut asumpər a wan ka wəbek' ən, kə nambeləs na han Hoba, nne naye Damas kəca kəmeriya mə. ¹⁶ K'olukse ca fəp, k'olukse sə Lət, wan ka wəbek' ən k'aran k'afum aləpəs ane.

¹⁷ Nte Abram osut Kədər-Lahomer k'amarene ən mə, kə wəbe wəka Sodom owur kədəfayne kə nde aranta na Sawe, nde pəyənə «Aranta na Wəbe» mə.

¹⁸ Melkisedek, wəbe wəka Salem, † ənkerə kəcom kə member: Melkisedek, wəlonne wəka Kanu Kəpən, nke kəyi afum aka doru fəp kəron mə, enayi. ¹⁹ Kə Melkisedek ontolanə Abram, k'oloku: «Məna Abram, Kanu nke kəyi fəp kəron mə, Wəbe wəka dəntəf kə darenc, kəpoc' am pətət. ²⁰ Ileləs Kanu nke kəyi fəp kəron mə, nke kələk ayefərene am kə kəmber əm dəwaca mə!» Kə Abram əsən kə farile fa ca yəkə nənəsətə dəkəwan mə fəp.

²¹ Kə wəbe wəka Sodom oloku Abram: «Məsən im afum, məlek ca yayə fəp yam.» ²² Kə Abram olukse wəbe wəka Sodom məcəp: «Indot kəca nno Kanu Kəpən nke kəyi afum fəp kəron mə, nke kəyənə wəbe wəka darenc kə dəntəf mə. ²³ Ifələk ali paka pin ca yam daco. Ali debənə kə pəyi fə ti-ε pəpətərə pa kəfta kam. Ti tə məntətəm kəloku: «In' əsənə Abram kəyə daka.» ²⁴ Ifələk daka o daka, mənə yeri nyə afum em nandi mə, kə kəyer nke atemp em Esekol, Haner, kə Mamre nəsətə mə, bawo pəmar nəsətə kəyer.»

† 14:2 Bera ti tə tatəkə «pələc» ‡ 14:2 ti tə tatəkə «abəkəc nələc» § 14:6 ti tə tatəkə Edəm, ndena Esay kə afum ən * 14:7 Eyən-Mispe ti tə tatəkə «abat na kiti» † 14:18 «Yerusalem», ti tə tatəkə Darsalam

15

Kanu Kəpəŋ kəŋcaŋəs kiyi kəŋan tes tin kə Abram

¹ Nte mes maməkə meŋcepər mə, kə Kanu Kəpəŋ kəwūrər Abram dəmere kə kəloku kə nte: «Ta mənese, Abram! Ina yati indeyən' am aca. Indeluks' am kəway pəpəŋ.» ² Kə Abram eyif Kanu: «Kanu Wəbe Wəpəŋ, ake mändesəŋ im-ε? Intas ta iyə wan-ε, wədelek kə kem əyənε Eliheser wəka Damas.» ³ Kə Abram ənəcər: «Məsəŋ f' em awut,* nwe aŋkom nde kələ kem disre mə, nkən endelek kə kem.»

⁴ Kə Kanu Kəpəŋ kəloku kə, «Ala, bafə nkən endeyənε wəlek ka kə kam, mba wan kam wəkom nwe endewur əm dərīs mə yati.» ⁵ Kə Kanu kəwūrənε Abram abal ŋən disre, kə kəloku kə: «Məgbətne kəm. Mələm cəs cacəkə, kə məntam-ε.» Kə kənəcər: «Pəmə cəs cacəkə, yuruya yam afəde pactam kələm ŋa fəp.» ⁶ Kə Abram eləŋ Kanu Kəpəŋ. Ti tə Kanu kənaləmε kə fum wələmpu. ⁷ Kə Kanu kəloku kə: «In' əyənε Kanu Kəpəŋ nke kənwur' am Ur ŋa aKaldi kədesəŋ əm atəf ŋaŋε, məde mələk ŋi kə.» ⁸ Kə Abram eyif Kanu, «Kanu Wəbe Wəpəŋ, cəke cə indetam kəcərə a indesətə atəf ŋaŋε kε-ε?» ⁹ Kə Kanu kəloku kə: «Məkεr' em wana weyecəra win, wir wəran win, kə aŋkesiya ŋorkun ŋin fəp fayi ya meren maas maas, təpay tin kə topokpoka tin.» ¹⁰ Kə Abram eŋkεre sēm yayəkə k'εŋgber-gberi yi daco daco k'ombocəs yegber-gberi yayəkə mērəŋ mērəŋ yetefərənε, kə bəmp, məlməl m' εnaboc yi ta aŋgberi yi-ε. ¹¹ Kə yəfən yontorər sēm yegber-gberi yayəkə, mba k' Abram εmbeləs yi.

¹² Dec dendekalε, k' Abram endirərnε, k' ayekyek ŋəpəŋ ŋεŋgbəpərnəm kə dəwaca, mba nte εnəŋkne ŋ pəbəkəs mə, k' eyefe kəfərfərəs im. Mba Kanu Kəpəŋ kəmboc su kiti daco (kəyi su daco), ina kə mənə!» ⁶ Kə Abram olukε Saray moloku: «Wəcar kam ey' əm dəwaca. Məyə kə təkə tentes' am mə.» Awa, kə Saray əntərəs Hakar haŋ kə Hakar eyeksər kə, k' ŋkə

ŋandewur atəf ŋaŋəkə kə ca yelərəm. ¹⁵ Kə mənə Abram, mändekə-bəp atem am pəforu disre, † pawup əm detem dobotu disre. ‡ ¹⁶ Yuruya yam yendeluksərne nno mənε tēm ta danapa da maŋkələ, bawo 'Amər ŋantacepərər fε kiciya kəŋan a idebeləs ŋa.»

¹⁷ Nte dec deŋkalε mə, k' asum ŋemət (dimi dontor) kə teken pεŋcesəŋε, neŋc kə kinime yeŋcepər yoboc ya sēm yeyer yayəkə daco. ¹⁸ Dəsək dadəkə də Kanu Kəpəŋ kəŋcaŋəs kiyi kəŋan tes tin kə Abram. Kə Kanu kəloku Abram: «Isəŋ yuruya yam kəyefe ka kəŋgbəkə ka Misira haŋ Efərat, kəŋgbəkə kəpəŋ: ¹⁹ Indesəŋ yuruya yam atəf ŋa aK- eni, aKenisī, aKadmon, ²⁰ ŋa aHewy, aPerisi, aRefay, ²¹ ŋa 'Amər, aKana- han, aKirkas, kə aYebus.»

16

Kəkom ka Səmayila

¹ Saray wəran k' Abram εnakome fε kə wan. Mba εnayə wəcar wəran wəMisira, pacwe kə Hakar. ² Kə Saray oloku Abram: «Mənəŋk, Kanu Kəpəŋ kəyaməsər im kəsətə ka wan. Məfəntərə kə wəcar kem, tələma intam kəsətər kə wan wərkun.» Kə Abram eŋcəŋkəl dim da Saray. ³ Awa, kə Saray wəran ka Abram elək wəcar kən wəMisira, Hakar, k'əsəŋ kə wos Abram pəyə kə wəran. Tənətəŋne kəndε ka Abram atəf ŋa Kanahan kəsətə meren wəco. ⁴ Kə Abram ŋambəpənε kə Hakar, kə Hakar εmbəkəs. Nte eŋcərə a εmbəkəs mə, əməmənε fε sə Saray fər yətət. ⁵ Kə Saray oloku Abram: «Mən' endesərə pəcuypa mələməs mme ələməs im mə! Ina yati, in' elək wəcar kem k'imber əm kə dəwaca, mba nte εnəŋkne ŋ pəbəkəs mə, k' eyefe kəfərfərəs im. Mba Kanu Kəpəŋ kəmboc su kiti daco (kəyi su daco), ina kə mənə!» ⁶ Kə Abram olukε Saray moloku: «Wəcar kam ey' əm dəwaca. Məyə kə təkə tentes' am mə.» Awa, kə Saray əntərəs Hakar haŋ kə Hakar eyeksər kə, k' ŋkə

* **15:3** yuruya † **15:15** Ti tə tatəkə «Məndefi pəforu disre.» ‡ **15:15** Ti tə tatəkə «Pəbotu pa detem dam.»

pəbələ. ⁷ Kə mələkə ma Kanu Kəpəñ mənəkə məbəp kə nde dətəgberə kələmp kələma kəsək ta əmbələ kəñgbəkə * nke kəyi dəpə da Sur mə. ⁸ Kə mələkə mme meyif: «Hakar, wəcar ka Saray, deke məyefə-ε? Deke mənəkə-ε?» Kə Hakar oluksə mi moloku: «Wəbera kem Saray, iyeksər.» ⁹ Kə mələkə ma Kanu Kəpəñ moloku, «Məluksərne ndena wəbera kam, məkə məfəntərə kə dəntəf.» ¹⁰ Kə mələkə ma Kanu Kəpəñ moloku kə: «Indesəñe yuruya yam yela hañ ta antam kələm ηa-ε.» ¹¹ Kə mələkə ma Kanu Kəpəñ moloku kə: «Məmbəkəs tantə, wan wərkun məndekom, wan nwe məndesəñ tewe ta Səmayila † mə, bawo Kanu kəne kəkule-kule ka pəcuy pam. ¹² Wan kam endeyi pəmə səfale sa dop. Ende pəc-cañ afum fəp kəyefərəne, fəp fəc-yefərəne kə nkən. Sona s' endende pəbələne afum aləpəs añe.»

¹³ Kə Hakar əsəñ tewe a Kanu Kəpəñ nke kənalok-lokər kə mə, «Ata-El-Roy,» ti tə tatəkə: «Inəñk nno Kanu nke kənəñk im mə.» ¹⁴ Ti t' awene kələmp kañkə, kələmp ka Lahay-Roy. Kələmp kañkə kəyi Kədəs kə Beredu daco. ¹⁵ Kə Hakar oñkomə Abram wan wərkun, kə Abram ewe wan wəkəkə Hakar ənakomə kə mə tewe ta Səmayila. ¹⁶ Abram ənasətə meren 86 təm nte Hakar oñc-komə kə Səmayila mə.

17

Kanu kəsəkpər tewe ta Abram kə təyənə «Abraham»

¹ Nte Abram əsətə meren 99 mə, kə Kanu Kəpəñ kəwurər kə, kəc-loku kə: «In' əyənə Kanu nke kəntam mes ma doru fəp mə, məkət fər yem kirin, məcəmə pələmpu darəñ. ² Indecəñəs danapa dosu, ina kə mənə daco, isəñ əm yuruya yelərəm.» ³ Kə Abram eñcəp tobu dəntəf kə Kanu kələku kə nte: ⁴ «Ta ina, danapa dem dəndə kə mənə daco: Məndeyənə kas ka afum a təf yelərəm. ⁵ Afəsəw' am tewe ta Abram, mba Abraham,* bawo

indesəñ' am kəyənə ka kas ka afum a təf yelərəm. ⁶ Indesəñ əm dokombəra dəpəñ, indesəñ' am kəkom ka afum alərəm, abe yati ηandeyi ηa daco. ⁷ Indecəñəs danapa dem kə mənə daco kəbəp ka yuruya yam kə mənə məfi-ε, indecəmə danapa dadəkə darəñ kə yuruya yam doru o doru. Təm tatəkə Kanu kam k'indeyənə kə ka yuruya yam kə mənə məndecəpər-ε. ⁸ Indesəñ əm kə yuruya yam atəf ηa Kanahan ηañe məntəp kəc-bere mə fəp, ηendeyənə ηañan doru o doru, iyənə Kanu kəñan.» ⁹ Kə Kanu kələku Abraham: «Mənə kə yuruya yam, dətəmp dətəmp nələləs danapa nde səñcəñəs mə. ¹⁰ Nte tə nəndetəmpərərne danapa dem nde inçəñəs kə mənə kə yuruya yam kə məndecəpər-ε. Nwe o nwe əyənə wərkun yuruya yam daco mə, pəkəñc kə. ¹¹ Kəkəñc konu kəndementər kəcəmə konu danapa dem darəñ. ¹² Kəyefə dətəmp kə dətəmp awut anu arkun fəp pəkəñc ηa tataka ta camət-maas, pəyənə wəkom wəka kələ kam, kə pəyənə fə ti-ε fum nwe əsətənə pəsam nno wəcikəra eyi mə, ta əyənə wəka yuruya yam mə. ¹³ Pəmar pade pəkəñc nwe andekom nde kələ kam kə nwe andesətənə pəsam mə, ti tendeyənə kəfat ka danapa dem da doru o doru nde dis donu. ¹⁴ Wərkun nwe o nwe antəkəñc mə, añwure wəkəyi afum ən daco, təm tatəkə danapa dem delip nno nkən eyi mə.» ¹⁵ Kə Kanu kələku sə Abraham: «Nte təyənə ta wəran kam Saray mə, ta məwe kə sə Saray, kəyefə məkə Sara s' ande pəc-we kə. ¹⁶ Kəpocə kə k'inder, ipocə sə mənə wan nwe endekom' am mə. Indepocə kə pətət, nkən endeyənə kərə ka təf yelərəm. Abe a təf yelərəm ηandewur kə dərīs.» ¹⁷ Kə Abraham eñcəp kəro dəntəf kəsəl, k'olokunə dəbəkəc: «Wərkun wəka meren 100 əntam kəkom ba? Kə Sara əsətə meren 90 endekom ba?» ¹⁸ Kə Abraham oloku Kanu: «Məgbətənə Səmayila doru!» ¹⁹ Kə

* **16:7** Tofo tənayi, nde domun dətət doñcwur dəntəf mə. † **16:11** Səmayila = «Eñcəñkəl» * **17:5** Abram = «Papa ka afum alərəm,» Abraham = «papa ka təf yelərəm.»

Kanu kəloku: «Ala! Wəran kam Sara endekom' am wan nwe mändewe Isiyaka † mō. Indecəme danapa dosu darəŋ kō nkən, iyefe sō icəme di darəŋ kō yuruya yən kō nkən eŋcepər-ε danapa da doru o doru dō. ²⁰ Nte tendenərne ti mō, ine wəran kam pəc-tolanε Səmayila: Indepoce kō pətət, indesəŋ kō dokombəra dəpəŋ indesəŋe yuruya yən yela endeyəne kas ka abe wəco kō mērəŋ kō wətem ka afum alarəm. ²¹ Mba nte tōyənε ta danapa dem mō, Sara oŋkom' am tēm tante dok.» ²² Nte Kanu kəlīp kəlōk-lokər Abraham mō, kō Kanu kəmpε dareŋc. ²³ K'Abraham ēlek wan kən Səmayila kō afum aŋε anakom kəlō kən disrε mō fəp, kəbəp ka aŋε enawayε pəsam pən mō, ti tō tatōkō arkun a kəlō kən disrε fəp. K'əŋkəŋc ŋa dəsək din dadəkō, pəmō tōkō Kanu kənaloku kō ti mō. ²⁴ Abraham enasōtō meren 99 a k'andekəŋc kō. ²⁵ Wan kən Səmayila, enasōtō meren wəco kō maas a k'andekəŋc kō. ²⁶ Dəsək dadəkō d' aŋkəŋc Abraham kō wan kən, Səmayila. ²⁷ K'aŋkəŋc arkun aka kəlō kən disrε fəp, kəyefe acar aŋε anakom di mō haŋ akō enawayε pəsam pən nno acikəra ŋayi mō. K'aŋkəŋc ŋa fəp kō nkən Abraham.

18

Kanu kəndəŋk a Sara endesōtō wan wərkun

¹ Kō Kanu Kəpəŋ kəwūrər Abraham nde tofo nte ŋkiri ya Mamre yeŋcəme mō, tətəŋne Abraham pənde nde kusəŋka ka abal ŋən dan, tēm nte pəŋwoŋε mō. ² Kō Abraham eyekti fər, k'ənəŋk arkun maas ŋacəme ta ŋambōle kō-ε. Nte enəŋk ŋa mō, k'ewirne kəkō-bəpene kō ŋa, k'ontontnēne ŋa haŋ dəntəf. ³ Kō Abraham oloku wəkin ŋa daco: «Wəbe, iletsen' am intam kəsōtər əm kəwosen' em kəcəme ka nənəna wacar kam? ⁴ Pakere nu oŋ domun depic nəbikene wēcək, nəŋesəm nno kətək nke dəntəf. ⁵ Indesəŋ nu sō peri, nte təŋsəŋε nu kəsōtō sō fənəntər mō, a

nədekō tēm tatōkō nəfədeceper nno nderem kifəli, iyi kiyi konu.» Kō acikəra ŋaloku: «Tentesε! Məyō tōkō məloku mō.»

⁶ Kō Abraham oŋkō katəna-katəna abal ŋən disrε nde Sara eyi mō, k'oloku kō: «Məkufe mələk farin fədesdes tafala kəmaas məgbente akanε cəcom.» ⁷ K'eyekse sō kəkō ka nde yəcəl yeyi mō, k'osumpər tana pətət dis nde yəcəl yən daco, k'əsəŋ pi wəcar kən wətemp wəkin kō wəkakō olompəs pi katəna-katəna.

⁸ Kō Abraham ēlek fulaya kō mεse ma wana kō sēm ya tana tatōkō analompəs mō, k'əŋkō pəcəmbərər yi acikəra ən. Kō nkən Abraham eŋcəme ŋa kəsək kətək dəntəf, acikəra ŋac-di yeri. ⁹ Nte ŋalip kədi yeri mō, kō ŋayif Abraham: «Deke wəran kam Sara eyi-ε?» Kō Abraham oloku ŋa, «Eyi nde abal disrε.» ¹⁰ Kō wəcikəra wəkin oloku: «İnder nno ndaram dok tēm tante wəran kam Sara endekom wan wərkun.» Sara enacəme dəkusəŋka Abraham tadarəŋ pəc-cəŋkəl.

¹¹ Abraham kō Sara ŋanasikər, ŋabək, Sara enawurēne fe sō wətam kəsōtō awut. ¹² Kō Sara eselərne pəc-loku: «Ndekəl nte isikər oŋ mō, pəbotu pendey' im sō ba? Wos im sō, esikər.» ¹³ Kō Kanu Kəpəŋ kəyif Abraham «Ta ake tō Sara eselε-ε a pəc-loku: «Mba kəŋce kō, indetam kəsōtō wan nno isikər mō ba?» ¹⁴ Tes teyi nte tēntambər Kanu Kəpəŋ mō ba? Dok tēm tante imboŋcər əm mō, inder nno ndaram, Sara endesōtō wan wərkun.» ¹⁵ Kō Sara eyemε, k'ombupərə «İsel fe,» bawo enanese. Kō Kanu Kəpəŋ kəŋgbəkərə: «Ala, məsel!»

¹⁶ K'afum aŋε ŋayefe kəkō, kō ŋaməmən kəca ka Sodom. Kō Abraham eŋcəmbər ŋa kəkō-lembarne ŋa. ¹⁷ Kō Kanu Kəpəŋ kəyifne: «İmēŋkər Abraham nte ifaŋ kəyō mō ba? ¹⁸ Abraham endeyəne kas ka afum a atəf ŋəpəŋ, ŋa fənəntər. Afum a doru fəp tetən tō ŋandesōtəne kəpocε pətət. ¹⁹ Bawo inasom kō pəloku awut ən kō afum ən, a ŋacəme dəpō

† 17:19 Isiyaka = «kəsəl»

da ina, Kanu Kəpəŋ darəŋ, ɲacəme pəlompu darəŋ kə sariye nte təŋsəŋe ina Kanu ilasε Abraham dim ndε enasəŋ tetən mə.»²⁰ Kə Kanu Kəpəŋ kəloku Abraham: «Mes mme amboŋce Sodom kə Komora mə, mēmbek kə kiciya kayi kəyɔ wey-wey. ²¹ Kətor k'inder dəntəf ideməmən kə pəyɔne fɔ nte aŋloku taŋan mə kaŋce kə-ε, kə pəntəyɔne ti-ε, ina sɔ icəre ti.»

²² Kə acikəra aŋe ɲayefe tofo tatəkə kə ɲantəfərne kəca ka Sodom. Kanu Kəpəŋ kəsəryi kə Abraham.

²³ Kə Abraham əltərne k'eyif Kanu: «Məndekə-tərsene sɔ fum wəlompu pəmɔ wələc ba? ²⁴ Tələma afum atət 50 ɲayi afum aka dare dadəkə daco, məndekə-ləsər sɔ dare dadəkə ba? Məfətam kəŋaŋneŋe ɲa teta afum alompu akaŋe 50 aŋe ɲayi ɲa daco mə?»²⁵ «Təbəl' am mənə kəyɔ ka tantε! Məfədedefene fum wəlompu kə wətəlomp, tēm tatəkə wətədəkət pəsətə pəcuy pin payi kə wədəkət. Təbəl' am mənə nwe məyɔne wəboc kiti ka doru fəp mə, məfədeyi ta mələləs sariye!»²⁶ Kə Kanu Kəpəŋ kəloku: «K'imbəp nde dare da Sodom disre afum alompu 50-ε, iŋaŋneŋe ələpəs akə te taŋan.»

²⁷ Kə Abraham əŋgbəkəre k'oloku: «Nəməmən nte iyeŋk abəkəc kəlök-łokər Kanu Wəbe mə, ina nwe iyɔne kəbof ka dəntəf kə ka dənεŋc dəm mə. ²⁸ Tələma afum alompu akaŋe 50 ɲandekə-but afum kəcamət paləsər oŋ dare fəp ba?» Kə Kanu kəloku: «Ifələsər di k'imbəp di afum alompu 40 kə kəcamət-ε.»

²⁹ Kə Abraham εŋcəme kə darəŋ kəloku kə toloku nte: «Tələma alompu 40 ɲ' andekə-bəp di?» Kə Kanu kəloku: «Ifələsər, k'imbəp di alompu 40-ε.»

³⁰ Kə Abraham oloku: «İləktərn' am, Kanu Wəbe! Ta pətəl' am k'İlok-łoku sə-ε! Tələma alompu 30 ɲ' andekə-bəp di?» Kə Kanu kəloku Abraham: «Ifələsər di k'imbəp dətəf afum alompu 30-ε.»

³¹ Kə Abraham oloku: «Kanu Wəbe, məŋaŋneŋe məcəp mem. Tələma

alompu wəco mərəŋ ɲ' andekə-bəp di?» Kə Kanu kəloku Abraham: «Ifələsər di teta afum akakə wəco mərəŋ.»

³² Kə Abraham oloku: «İletsen' am, Wəbe kem! Ta pətəl' am, tələpəs t' indelok-łokər əm. Tələma alompu wəco ɲayi di.» Kə Kanu kəloku sɔ Abraham, «Ifələsər di teta afum akakə wəco.»

³³ Nte ɲalip kəlök-łoku mə, kə Kanu Kəpəŋ kəŋkə, kə Abraham olukus nde ndərən.

19

Lət kəyacne kən kələsər ka Sodom

¹ Dec dərəfəy kə meləke mme mərəŋ mender Sodom. Lət pənde dəkəbere da dare. Nte enəŋk mi mə, k'eyefe kəkə-bəpene kə mi, k'ontontneŋe mi dəntəf. ² Kə Lət oloku ɲa: «İletsene nu, nənə abε em, nəder nnə kələ ka wəcar konu. Nəcəpərene de pibi, nəbikene wəcək, nədenə ɲayefe bət-bətana suy, nəsumpər sɔ dəpə donu, nəkə.» Kə meləke ɲaloku kə: «Ala, nnə tofo tante tɔ səndəcəpərene pibi!»³ Mba kə Lət εŋcəmeŋe ɲa ti darəŋ haŋ kə ɲade ɲələpsər kəkə nde ndərən. K'olompse ɲa yeri yətət, k'empεce ɲa cəcom, kə ɲandi yi.

⁴ Ta ɲantafəntərə-ε, k'afum a dare da Sodom ɲaŋkəl kələ, kəyefe awut haŋ abeki fəp faŋan ɲanayi di, ali fum anasak fε. ⁵ Kə ɲawe Lət kə ɲayif kə: «Deke afum akə ɲayi-ε, aŋe ɲambere nnə ndaram nnə pibi pampε mə? Məwurene ɲa nnə səyi mə, nte təŋsəŋe səfəntərər ɲa mə.»

⁶ Kə Lət owur dəkusunka nnə ɲayi mə, k'εŋgbət kumba tadarəŋ tən. ⁷ K'oloku ɲa: «Ala, Anapa, İletsene nu ta nəyɔ pələc pampε!»⁸ İletsene nu! İyɔ ayecəra mərəŋ atəcəre arkun, İletsene nu ikere nu ɲa nnə dabanja, nəyɔ ɲa məfaŋ monu. Mba ta nəyɔ acikəra em nte o nte, bawo kiyi kem kə ɲayine de!»⁹ K'afum a Sodom ɲaloku kə: «Məbələ day! Mənə wəcikəra məfaŋ kəbocər sənə dəpə nde səndəkət mə, kə məntəwurene ɲa-ε, təkə səndedenər mənə mə tendəcəpər taŋan!» Kə

ɲawen Lot pəpəŋ kə ɲalɔtərne kumba kəkə-ləsər ki. ¹⁰ Kə mələke mme merəŋ mosumpər Lot, kə memberse kə, kə menɟbət kumba. ¹¹ Afum akə ɲanayi dəkusunɟka mə, kə mələke məsəŋ ɲa kətənəŋk, kəyefe wan fet haŋ wəbeki, kə tɛyamse ɲa kənəŋk sə kumba.

¹² Kə mələke ɲayif Lot: «An' ɔ məyɔ sə nnə fum-ε? Arkun aŋe məsəŋ aran mə, awut am arkun kə aran, kə afum am fəp, akə məyɔ dare dandɛ mə fəp, məwurene ɲa nnə dare dandɛ. ¹³ Kələsər kə sənder tofo tante, bawo Kanu Kəpəŋ fər kirin, nte aŋloke afum a dare dandɛ mə, tɛmbək. Kanu Kəpəŋ kəsom su kədələsər dare dandɛ.» ¹⁴ Kə Lot əŋkə pəbəp arkun aŋe ɲananenɟe awut ən mə, k'oloku ɲa: «Nəkufe nəyefe de! Bawo Kanu Kəpəŋ kənderer kələsər dare dandɛ.» Mba, kə arkun akanɟe ɲaŋcem-cəmənə a kəwoləs kə Lot endɛ.

¹⁵ Pəndeyi dəsəka dələpəs kə mələke ɲaloku Lot: «Məroknɛ məyefe de, mələk wəran kam, kə awut am ayecəra aŋe ɲayi nnə mə, ta pələc pedesəto ɲa kə dare dandɛ deŋciya mə.» ¹⁶ Mba Lot pəcwon, kə mələke ɲasumpər ɲa waca, nkən kə wəran kən kə awut ən ayecəra merəŋ, kə mələke ɲawurene ɲa dare disre, bawo Kanu Kəpəŋ kənafan kəyac kə.

¹⁷ Nte mələke ɲawurene ɲa dare disre mə, kə mələke min moloku Lot: «Məyekse nte təŋsəŋe ta məfi mə! Ta məməmən tadarəŋ, ta məcəmbərəs tofo o tofo nnə aranta ɲaŋe! Məkə məndɛ məyacne nde dətəro, ta mədefi.» ¹⁸ Kə Lot oloku ɲa: «Ala, wəbe kem! Təfətam kəyi. ¹⁹ Iletsen' am! Wəcar kam əsətər əm kəŋaŋne nte məlas layidi dam nnə iyi mə, nte məsak im kəyi doru mə, mba ifətam kəyekse ibəp tərɔ tatəkə a məctore pələc, kə pəyi fe ti-ε ina sə, iŋfi. ²⁰ Iletsen' am məŋnəŋk dare dəkə, dələtərn' em k'iyekse ibere di kə defete sə. Məc' em ikə inde iyacne di, defete fe ba? Intam di kəberɛ, təsəŋ' em kəyi doru!» ²¹ Kə mələke moloku kə: «Awa, kətola kam kanke disre, ifələsər dare

dadəkə məŋle mə. ²² Awa, məroknɛ məkə, bawo ifətam kəyɔ tələm o tələm ta məntabere di-ε.» Ti t' əsəŋe nte awene dare dadəkə Cohar* mə.

²³ Dec deŋcpe, a kə Lot emberɛ Cohar. ²⁴ Kə Kanu Kəpəŋ kəntufər aka Sodom kə Komora kəyefe dareŋc, pərbələ kə neŋc, nyɛ Kanu Kəpəŋ kəŋcsak mə. ²⁵ Kə Kanu kələsər sədare fəp, kə aranta, kə afum kəbəp ka yopəŋ dəntəf fəp. ²⁶ Kə wəran ka Lot əməmən tadarəŋ, k'entəŋkle kəyənɛ tɛrəŋka ta mɛr.

²⁷ Kə Abraham eyefe bət-bət suy, k'əŋkə nde tofo təkə ɲanacəme kə Kanu Kəpəŋ mə. ²⁸ Kə Abraham əməmən kəca ka Sodom kə Komora, k'əməmən sədare sa aranta fəp, k'ənəŋk kinime kəc-pɛ pəmə nte kinime kəpəŋ kənde kəc-pɛ daranta mə.

²⁹ Nte Kanu kəŋcləsər sədare sa aranta ɲaŋəkə mə, kə Kanu kəŋcem-cəmne Abraham, kə kəyac Lot pələc nte kəŋcləsər sədare nse Lot enandɛ pəyacne mə.

Lot kə awut ən aran

³⁰ Kə Lot eyefe Cohar k'awut ən aran merəŋ kəpe kəkə-nde dətəro, bawo enanese kənde ka Cohar. K'əŋkə pəyi kumbunɟum † ka tərɔ kələma disre. ³¹ Kə wan wəran wəcəkə-cəkə wəka Lot oloku wələpəs: «Papa kosu əyənɛ wətem, fum eyi fe dətəf nwe endeder su mə, pəmə nte mes mosu mokur moloku ti mə. ³² Məder səsəŋe kə kəmun member nte təŋsəŋe pəfəntərər su, təŋsəŋe səsətənɛ kə yuruya mə.»

³³ Kə ɲasəŋe kə kəmun member pibi papəkə. Kə wan kən wəran wəcəkə-cəkə əŋkə pəfəntərə kə kas. Mba Lot enacərəne fe kəberɛ kən kə kəwur kən. ³⁴ Dəckəsək k'oloku wəfetərə kən: «Ifəntərəna nnə pibi kə papa. Pasəŋe kə sə kəmun member nnə pibi, nte təŋsəŋe mənə sə nəkə nəfəntərə kə nkən mə təsəŋe pasətənɛ kə yuruya mə.» ³⁵ Pəndesəbiye kə awut ən aran ɲasəŋ kə sə member. Pibi papəkə kə wan kən wəran wəfet wəkə əŋkə

* **19:22** Cohar = «pəfet» † **19:30** Abi nde tərɔ kəron nte təŋsəŋe ɲatam kəgbəpne mə.

paberar papa kanan Lot, ko nafentare. Kas kanan enacarene fe kabere ko kawur ka wakako so.

³⁶ Ko awut aran a Lot ane meraj fap hambekse Lot kas kanan. ³⁷ Ko wan waran waka Lot wacoko-coko onkom wan warkun, k'ewe ko Mohabu. † Nkon oyone papa ka aMohabu, nyai doru han mako. ³⁸ Ko wan ka Lot waran wafet onkom wan warkun, k'ewe ko «Ben-Ammi.» § Nkon oyone papa ka 'Amaj nyai doru han mako.

20

Abraham ko Abimelek

¹ Ko Abraham eyefe di kaka ka atof na Nefef. K'ende Kadef ko Sur daco, k'eyefe so k'enceporene tem Kerar. ² Abraham onc-loku afum aka di teta waran kon Sara: «Wakire kem ofo.» Ko Abimelek, wabe waka Kerar, emban Sara. ³ Awa, ko Kanu kander Abimelek damere ma pibi ko kaloku ko: «Kafi ko mander teta waran wako mampar ma, bawo waran walo ofo!» ⁴ Abimelek nwe enatogbuene waran nwe ma, k'eyif: «Kanu caka co payi-e, kadif ko mander atof nin ali nyone afum alompu?» ⁵ Nkon Abraham yati olok' im: «Wakire kem ofo,» ko waran yati nkon so oloku: «Wenec im warkun ofo?» Abakac nosoku n' inayo, ali palec iyofe. ⁶ Ko Kanu kaloku ko damere: «Incare bel-bel ina so, a abakac nosoku no manayo nte mayo tante ma. Ina yati in' eyamas am kadaktar im, ti t' inatowos' am a magbuene ko. ⁷ Ndekak, malukse waran wakawo wos. Bawo wadank waka Kanu o oyone, endetolan' am mayi doru. Ko mantalukse ko-e, macare a kafi ko mander ko ca yoko mayo ma fap.»

⁸ Ko Abimelek eyefe bat-bat suy, k'ewe acar on fap. K'olomar na mere mamako fap. Ko kanese kapon kasumpar afum akako. ⁹ Ko Abimelek ewe Abraham k'eyif ko: «Caka co mayo su tante-e? Ko kiciya kare k'incy' am-e, nte masone su, ina k'atof nem kaciya papon ma? Mayo em mayo

mmepantamar mayo em ma.» ¹⁰ Ko Abimelek eyif Abraham: «Caka co manafan nte mayo tante ma?» ¹¹ Ko Abraham oloku: «Inacem-cemne a kanese Kanu kayi fe no, a andedif im teta waran kem. ¹² Nte tendenene ti ma, kance ko, a wakire kem ofo. Kas kin ko sampagne, sayerene cere. K'ender so k'oyone waran kem. ¹³ Nte Kanu kason' em kayefe kalo ka papa wakem ma, ti t' inaloku Sara: «Mlek' em layidi kaca nke o nke sanke ma, makedo macloku a wenec am warkun iyone.»»

¹⁴ Ko Abimelek elek cir, nkesiya, cana ko acar arkun ko aran k'osaj Abraham k'olukse ko waran kon Sara. ¹⁵ Ko Abimelek oloku: «Atof nem no naje no for yam kirin, mende no pandebot am ma.» ¹⁶ K'oloku Sara: «Isaj wenec am warkun mencombol ma gbeti wul win, boyon' am aca no afum nyai ma, kamentar fo mancere fe tolom o tolom tes tante disre.» ¹⁷ Ko Abraham ontola Kanu, ko Kanu kantamas Abimelek, waran kon ko acar on, ko nantam kakom, ¹⁸ bawo Kanu Kapon kanasumpar aka kalo ka Abimelek fap dokombara teta waran ka Abraham, Sara.

21

Kakom ka Isiyaka

¹ Ko Kanu Kapon kamban Sara pamotoko kanaloku ti ma, ko Kanu kalase ko dim doko kanasaj ko ma. ² Ko Sara embekas, k'onkome Abraham wan warkun detem don disre, tem tatako Kanu kanaboncar ko ma. ³ Ko Abraham ewe wan warkun nwe Sara onkome ko ma «Isiyaka.» ⁴ Ko Abraham enkanec Isiyaka wan kon warkun nwe tataka ta camet-maas ton, pamotoko Kanu kanasom ko ti ma. ⁵ Abraham enasoto meren 100, nte ane-kom wan kon Isiyaka ma. ⁶ Ko Sara oloku: «Kanu kason' em kelsar. Nwe o nwe ene kakom kem Isiyaka ma, tonyo ko mesel.» ⁷ K'endenar: «An' enatam kason' Abraham kalan a Sara

† 19:37 Mohabu = «waka papa» § 19:38 Ben-Ammi = «wan ka afum em»

endeməsər awut-ε? Mba injkome kə wan wərkun detem dən disre.»

Abraham kəbeləs kən Hakar kə Səmayila

⁸ Kə wan embək k'awure kə mεse. Kə Abraham omboc kəsata kəpəŋ dəsək nde awure Isiyaka mεse mə. ⁹ Kə Sara enəŋk wan wərkun, nwe wəran wəMisira Hakar enakome Abraham mə, pəc-sel. ¹⁰ Kə Sara oloku Abraham: «Məbeləs wan wəran wəcar nwe kə wan kən wərkun. Bawo wan ka wəcar wəkawe ŋafədepaŋne ke kə wan kem.» ¹¹ Kə toloku tatəkə tentele Abraham bel-bel teta wan kən. ¹² Mba kə Kanu kəloku Abraham: «Ta tetel' am teta wan kam wərkun kə kere, wəcar kam. Məwosene Sara nte o nte enfanjer əm mə. Bawo nnə Isiyaka eyi mə, məndesəto yuruya nyε yendetəmpər tewe tam mə. ¹³ Indeyəne sə wan ka wəcar kam atəf. Bawo nkən sə yuruya yam y' əyənε.»

¹⁴ Kə Abraham eyefe bət-bət suy, k'elek kəcom, k'elas apampe domun k'əsəŋ Hakar, k'endəŋsər kə wan, k'embeləs ŋa. Kə Hakar ŋkə pəyi Tεgbere ta Berseba. ¹⁵ Nte apampe ŋelip domun mə, kə Hakar εsak wan tətək dəntəf. ¹⁶ K'ənəkafələr k'əŋkə pənde kəsək pəc-cəpəsne: «Ifan fe kəgbətəne wan kem pəc-fi.» K'əŋkə pənde pəbələnε kə dobolu da kələm ka ambəŋcəran katin pətəfərne kə, pəc-bok. ¹⁷ Kə Kanu kəne wan dim, kə mələke ma Kanu mewe Hakar darenj kə meyif kə: «Ak' əyə əm-ε Hakar? Ta mənese! Bawo Kanu kəne wan kam dim nde eyi mə. ¹⁸ Məyefe məlek wan, məsumpər kə waca mērəŋ, bawo afum alarəm ŋ' indesəŋ kə.» ¹⁹ Kə Kanu kəmepe Hakar fər k'enəŋk kələmp. K'əŋkə pələs apampe domun, k'əsəŋ wan k'omun. ²⁰ Kə Kanu kəmbum wan nwe enj-c-ək, pəyi dətεgbere mə, k'ende pəyənε wəpənε mbəŋcəran. ²¹ Kə Səmayila embək dəndo tεgbere ta Paran, kə kere entene kə wəran wəMisira.

Abraham kəsek kən danapa kə Abiməlek

* **21:33** kətək nke kəwurene «tumbunyi» mə.

²² Tem tatəkə, Abiməlek ŋasol kə Pikəl, wəbe wəka asədar ən, k'ende pəloku Abraham: «Kanu kəsol am mes mme məŋyə mə fəp. ²³ Məderəm' em ŋə ma nnə, məkorne Kanu a məfədetinj kər im, məfədesətinj kər awut em, məfətinj kər awut-sə em, kə məndetəmpər em kə atəf nne məyi mə abəkəc ŋosoku, pəmə layidi nde intəmpər' am mə.» ²⁴ Kə Abraham oloku: «İnderəm am ti.» ²⁵ Mba kə Abraham enal Abiməlek teta kələmp nke acar a Abiməlek ŋanabaŋe fənəntər mə. ²⁶ Kə Abiməlek oloku: «İncəre fe nwe enayə təyə tatəkə mə: Mənasəŋe f' em ti kəcəre, məkə məndesəŋ' em ŋə ti kəcəre.» ²⁷ Kə Abraham elek ŋkesiya, cir kə cəna, k'əsəŋ yi Abiməlek. Kə ŋaluksərne kə ŋasek danapa mērəŋ maŋan. ²⁸ Kə Abraham enjəmbər kəsək cir cəyəcəra camət-mērəŋ ca yəcəl yən. ²⁹ Kə Abiməlek eyif Abraham: «Cir camət-mērəŋ ca ake cə məŋcəmbər kəsək-ε?» ³⁰ K'Abraham oloku Abiməlek: «Məwose kəbaŋ cir cənje təyənε kəmentər a in' enakay kələmp kanjε.» ³¹ Ti tə awenε tofo tatəkə «Berseba», bawo dəndo kəfo kanj kə ŋanaderəmənε. ³² Kə ŋantəŋne kəsək danapa dəndo Berseba. Kə tēyefe dənda, Abiməlek kə Pikəl wəbe ka asədar ən ŋayefe, kə ŋalukus atəf ŋa aPələset. ³³ Kə Abraham əmbəf abet * Berseba, k'əŋkorne Kanu Kəpəŋ nke kəntəlip doru o doru mə. ³⁴ K'Abraham enjəpərəne tem tobolu atəf ŋa aPələset.

22

Abraham owose kəloŋne Kanu wan kən Isiyaka

¹ Nte mes mme meŋjepər mə, kə Kanu kəmbocər Abraham dəpə, kə kəwe kə: «Abraham!» K'owosene ki: «In' ewe!» ² Kə Kanu kəloku: «Mələk ŋə wan kam sona Isiyaka, wəkəkə məmbətər mə. Məkə atəf ŋa Moriya dəndo, məkə məloŋnen' em kə kəloŋne ka kəcəf nde tərə mpe indekə-mentər əm mə.»

³ Kɔ Abraham eyefe bət-bət suy k'ɛngbək sɔfale sɔn kəbənda, k'ɛlekɛnɛ acar ɔn atemp mɛrəŋ kɔ wan kɔn Isiyaka. Kɔ Abraham ɛngbes tɔk nyɛ ɛnakɔɔfɛ polɔŋnɛ mɔ, k'ɛntas nde kəfo kəŋkɔ Kanu kənamɛntər kɔ mɔ. ⁴ Tataka ta maas, kɔ Abraham eyekti kəro k'ɛnəŋk kəfo kəŋkɔ pəbɔlɛ. ⁵ K'oloku atemp ɔn: «Nəyi nnɔ kɔ sɔfale. Isiyaka k'ina, kəpɛ kɔ sənder nde kəroŋ kəkɔ-lɔŋnɛ Kanu. Kɔ səlɪp-ɛ, səndɛbəp nu nnɔ.»

⁶ Kɔ Abraham ɛlɛk tɔk nyɛ anakɔɔfɛ polɔŋnɛ mɔ, k'ɛsarəsər yi wan kɔn Isiyaka, kɔ nkɔn ɛlɛk nɛŋc kɔ faka. Kɔ ŋasol mɛrəŋ maŋan kəkɔ. ⁷ Kɔ Isiyaka ewe kas Abraham k'eyɪf kɔ: «Papa!» Kɔ wəkakɔ owosɛ: «In' ɛwɛ, wan kem!» Kɔ Isiyaka oloku: «Nɛŋc dɔ dandɛ kɔ tɔk, mba deke tɛŋkesiya tɔkɔ aŋkɔ-lɔŋnɛ Kanu pacɔf mɔ pɛyɪ-ɛ?» ⁸ Kɔ Abraham oloku: «Wan kem, Kanu ki sərka kəŋkɔ-sɔtɔ tɛŋkesiya ntɛ aŋkɔ-lɔŋnɛ pacɔf mɔ.»

Kɔ ŋasol mɛrəŋ maŋan sɔ kəkɔ. ⁹ Ntɛ ŋambəp kəfo nkɛ Kanu kənamɛntər kɔ mɔ, kɔ Abraham ɔlɔ dəkəlɔŋnɛ Kanu, k'ombɔc tɔk. K'ɔŋkot wan kɔn Isiyaka, k'ɛdɛŋər kɔ tɔk ya dəkəlɔŋnɛ kəroŋ. ¹⁰ Kɔ Abraham ɛntɛŋc kəca k'ɛlɛk faka kəkɔ-fay wan kɔn amera. ¹¹ Kɔ mɛlɛkɛ ma Kanu Kəpəŋ mewe kɔ dərəŋc. Kɔ moloku: «Abraham! Abraham!» K'owosɛ: «In' ɛwɛ!» ¹² Kɔ mɛlɛkɛ moloku: «Ta mɛdɛŋər wan kam kəca, ta məyɔ kɔ tes o tes, bawo iŋcərə ɔŋ ndɛkəl a məŋnɛsɛ Kanu, ntɛ mɛntɔfatɛn' ɛm wan kam mɔ, wan kam sona.»

¹³ Kɔ Abraham eyekti fər k'ɛnəŋknɛ tadarəŋ aŋkesiya ŋorkun lɛn ya ŋi yɛpətsərɛnɛ dɛrəntəm. Kɔ Abraham ɔŋkɔ pələk aŋkesiya nɛŋɛ k'ɛsəkɔpərə ɛŋi wan kɔn, k'olɔŋnɛ ŋi Kanu k'ɔŋcɔf, k'ɛsak wan kɔn. ¹⁴ Kɔ Abraham ɔsɔŋ tofo tatɔkɔ tewɛ ta «Kanu Kəpəŋ Yire*.» Ti tɔ aŋloke məkɔ: «Nde tɔrɔ ta Kanu Kəpəŋ kəroŋ, ɛndɛkɔ-sɔtɔ pɛmarsɛnɛ.»

* **22:14** Kanu Kəpəŋ-Yire = «Wəbɛ Kanu ɔsɔŋ pɛmarsɛnɛ.» † **22:17** Yuruya yam = pəlay pa kəbənda ka dokom dam

¹⁵ Kɔ mɛlɛkɛ ma Kanu Kəpəŋ məŋgbəkərə sɔ kəwɛ Abraham dərəŋc, ¹⁶ kɔ moloku: «Toloku ta Kanu Kəpəŋ indɛrəm' am ti, ina sərka! «Bawo məyɔ tantɛ, mɛfatɛnɛ f' ɛm wan kam sona Isiyaka, ¹⁷ indelas əm kəpɔcɛ pətət, indɛsɔŋɛ afum am ŋala pəmɔ cɔs ca dərəŋc kɔ asəŋc ŋa kəba kəsək. Yuruya yam † yɛndɛtasərɛnɛ atɛrɛnɛ aŋan. ¹⁸ Afum a doru fəp ŋandɛsɔtɔ kəpɔcɛ pətət tɛta yuruya yam, bawo məŋcəŋkəl dim dem.» ¹⁹ Kɔ Abraham oluksərɛnɛ ndɛ atemp ɔn ŋaŋc-kar kɔ mɔ, kɔ ŋayɛfɛ kɔ ŋasol fəp faŋan kəkɔ Berseba, bawo Abraham Berseba ɛnandɛ.

²⁰ Ntɛ mɛs maməkɔ mɛŋcɛpər mɔ, k'andɛ paloku Abraham ntɛ: Milka ɔŋkɔmɛ sɔ wɛŋc Nahor awut arkun: ²¹ Huc wan kɔn wəcəkɔ-cəkɔ, Bus wɛŋc wərkun, Kemuhɛl papa ka Aram, ²² Kesed, Haso, Pildas, Yidlaf kɔ Bɛtuhɛl. ²³ Kɔ Bɛtuhɛl ɔŋkom Rebeka. Awut arkun akanɛ camət-maas ŋɔ Milka ɛnakɔmɛ Nahor, wɛŋc ka Abraham. ²⁴ Kɔ wəlɔk' ɔn Rehuma, nkɔn sɔ ɛnakɔmɛ kɔ awut: Tebah, Kaham, Tahas, kɔ Mahaka.

23

Abraham kəwayɛ kəŋ Sara kufu

¹ Kəwon ka Sara doru kənasɔtɔ mɛrɛn 127, mɛrɛn maməkɔ mɔ Sara ɛnasɔtɔ doru. ² Sara ɛnafi ndɛ dare da Kiriyat-Harba, ti tɔ tatɔkɔ Hɛbərəŋ atɔf ŋa Kanahan. Kɔ Abraham ɛndɛr kətəŋnɛ kəwup ka Sara, pəbɔk kɔ. ³ Kɔ Abraham eyɛfɛ pəsak wəran kɔn wəfi, k'oloku aHewy moloku mɛmɛ: ⁴ «Wəcikərə iyɔnɛ, wəcɛpərənɛ tɛm nnɔ ndoronu, nəpɔc ɛm tofo towupɛnɛ nnɔ ndoronu, intam kəwup wəran kem, ibəlɛn' ɛm kɔ.» ⁵ Kɔ aHewy ŋaloku Abraham: ⁶ «Məcəŋkəl su, Wəbɛ! Fum wəpəŋ wəka Kanu məyɔnɛ su dacɔ. Məməmən kəfo nkɛ kəmbət əm mɔ, məwup wəran kam dəkəwupɛnɛ dosu dacɔ. Ali fum ɔfɔdɛfatɛnɛ dəkəwupɛnɛ dɔn kəwup ka wəran kam.» ⁷ Kɔ Abraham eyɛfɛ

k'ontontnɛnɛ afum a dɔtɔf, aHewy fɔr kirinj. ⁸ Kɔ Abraham oloku ɲa nte: «Kɔ nɔwosɛ a iwup wɔran kem nnɔ ibɔlɛn' em kɔ-ɛ, nɛcɛɲkɛl im, nɛlukɛ tɛfan tem Hɛfɔron, wan ka Sohar. ⁹ A pɛsak em kumbunƙum * ka Makpela nke kɛyɔnɛ kɔn mɔ, nde dale dɛkusɔ. Pɔwayɔr im di gbeti mbɛ bentam kɛsɔtɔ di mɔ, nte tɔɲsɔɲɛ pɛyɔnɛ di dɛkɔwupɛnɛ dem nɔna dacɔ mɔ.»

¹⁰ Hɛfɔron ɛnandɛ aHewy dacɔ. Kɔ Hɛfɔron wɔHewy oloku Abraham aHewy fɔr kirinj kɔ aɲɛ ɲaɲc-bɛrɛ dare danan dɛkusunƙa mɔ: ¹¹ «Ala, wɔbɛ kem. Mɛcɛɲkɛl im! Isɔɲ ɛm dale, k'isɔɲ ɛm sɔ kumbunƙum kɛɲkɔ kɛyi di mɔ. Isɔɲ ɛm ki, fɔr ya awut a atɔf ɲem kirinj. Mɔwup di wɔran kam.» ¹² Kɔ Abraham ontontnɛnɛ afum aka dɔtɔf. ¹³ K'oloku nte Hɛfɔron, fɔr ya afum a dɔtɔf kirinj: «Mɔna sɔ mɛkafɛlɛ mɛcɛɲkɛl im! Inɲɔɲ kɔway ka dale! Mɔwosɛn' em ti, a idewup di wɔran kem.» ¹⁴ Kɔ Hɛfɔron oloku Abraham: ¹⁵ «Wɔbɛ kem, mɛcɛɲkɛl im! Antɔf ɲa gbeti mɛɲcɛmbɛl 400, ake babɔkɔ bɔyɔnɛ ina kɔ mɔna dacɔ-ɛ? Mɔwup di wɔran kam!»

¹⁶ Nte Abraham ene moloku ma Hɛfɔron mɔ, k'ɔsɔɲ kɔ gbeti mbɛ ɛnabɔɲc mɔ, gbeti mɛɲcɛmbɛl 400, fɔr ya aHewy kirinj. Gbeti mɛɲcɛmbɛl 400 babɔkɔ, bɛnɔyɔnɛ hake ɲa kɔway ka antɔf ɲaɲkɔ tɛm tatɔkɔ nnɔ acamɔs ɲayi mɔ. ¹⁷ Kɔ tɔyɔnɛ ɔɲ dale da Hɛfɔron nde deyɔ Makpela, pɔtɛfɔrɛnɛ di kɔ Mamre mɔ, kɛyɛfɛ dale kɛkɔ kumbunƙum han tɔk nyɛ yɛnacɛmɛ dɛkɛlɛɲcɔr mɔ fɔp, ¹⁸ kɔ yɔyɔnɛ ɔɲ ya Abraham fɔr ya aHewy kirinj kɔ akɔ ɲaɲc-bɛrɛ dare dadɔkɔ dɛkusunƙa mɔ. ¹⁹ Nte tɛɲcɛpɔr mɔ, kɔ Abraham owup wɔran kɔn Sara nde kumbunƙum ka dale da Makpela, nde pɔntɛfɔrɛnɛ kɔ Mamre mɔ, ti tɔ tatɔkɔ Ebɔrɔɲ atɔf ɲa Kanahan. ²⁰ Dale kɔ kumbunƙum nke kɔnɔyi di mɔ, kɔ pɛyɔnɛ di ɔɲ dɛkɔwupɛnɛ da Abraham nde ɛnaway fɔr ya aHewy kirinj mɔ.

24

Kɔnɛɲcɛnɛ ka Isiyaka kɔ Rebeka

¹ Abraham ɛnasikɔr, merɛn mɔn mɛnabɔlɛ kɛtɛɲc, Kanu Kɔpɔɲ kɛnapocɛ kɔ pɔtɔt fɔp. ² Kɔ Abraham oloku wɔcar kɔn nwe ɛnanɔɲkanɛ kɔwon nnɔ ndɔrɔn mɔ, nwe ɔɲclompɛsɛ kɔ ca yɔn mɔ: «Mɔdɛɲ kɛca kam alɛɲk ɲem tantɔf, ³ Indesɔɲ' am kɛdɛrɛm Kanu Kɔpɔɲ, Kanu nke kɛyi dɛrɛɲc kɔ dɛntɔf mɔ, ta mɛlɛkɛ wan kem wɔran wɔKanahan, afum akanɛ indɛ dacɔ mɔ. ⁴ Mba mɔdɛ mɛkɔ atɔf ɲem nde dɛɲkom dem, mɛlɛkɛ di wan kem Isiyaka wɔran.» ⁵ Kɔ wɔcar kɔn oloku kɔ: «Tɔlɔma ta wɔran ɔɲkɔ-wosɛ kɛcɛps' em darɔɲ kɛdɛr ka nnɔ-ɛ, tɛm tatɔkɔ ilukɛ wan kam atɔf ɲɲɛ mɔyɛfɛ mɔ ba?» ⁶ Kɔ Abraham oloku: «Ta mɛlukɛ wan kem dɛndo de! ⁷ Kanu Kɔpɔɲ nke kɛyi dɛrɛɲc mɔ, nke kɛsɔɲ' em kɛsak afum em kɔ dɛɲkom dem mɔ, nke kɛlɔk-lɔkɔr im a kɛdɛrɛm' em kɛsɔɲ ka atɔf ɲaɲɛ afum em mɔ, nkɔn sɛrka endesom mɛlɛkɛ mɛcɛm' am fɔr kirinj, dɛndo mɛndɛkɔ-lɛkɛ wan kem wɔran mɔ. ⁸ Kɔ wɔran ɔntɔkɔwosɛ kɛcɛm' am darɔɲ-ɛ, inɔɲɲɛn' am kɛdɛrɛm nke isɔɲ' am kɛdɛrɛm mɔ. Mba ta mɛlukɛ wan kem dɛndo de!» ⁹ Kɔ wɔcar endɛɲ kɛca wɔbɛ kɔn Abraham alɛɲk tantɔf, k'ɛndɛrɛmɛ kɔ tɛta moloku mamɔkɔ. ¹⁰ Kɔ wɔcar ɛlɛk yɔkɔmɛ wɔcɔ yɔkɔmɛ ya wɔbɛ kɔn dacɔ, k'ɔɲkɔ. Tɛnatɔɲɛ pɔtɔmpɔr mes ma daka da wɔbɛ kɔn. ¹¹ Nte ɛmbɛrɛ Mesopotami nde dare da Nahor mɔ, k'ɛɲcɔp yɔkɔmɛ suwu dare kɛsɛk ta ɔmbɔlɛ kɛlɔmp ka domun-ɛ, dɛc dɔrɔfɔy tɛm tɔkɔ aran ɲaɲwur kɛkɔ-kɛt domun mɔ. ¹² K'ontola: «Mɔna Kanu Kɔpɔɲ, Kanu ka wɔbɛ kem Abraham, mɛmar im kɛnɔɲk ka paka mpɛ intɛn mɔ, ilɛtsɛn' am. Kɔ mɔyɔ ti-ɛ, mɛlɛsɛ wɔbɛ kem Abraham layidi dɔkɔ mɛnasɔɲ kɔ mɔ. ¹³ In' ɛwɛ inɲcɛmɛ nnɔ kɛlɔmp kɛsɛk mɔ, k'ayɛcɔra a afum a dare ɲawur kɛdɛkɛt domun-ɛ. ¹⁴ Pɛyɔnɛ fɔ wɔyɛcɔra nwe indɛlɔku fɔ: «Ilɛtsɛn' am mɛti tɔbɔl tam imun,»

* 23:9 Bi yɔkɔ yɛyi nde mɔrɔ dɛntɔf, nde ɲaɲcwupɛnɛ cɔkɔ-cɔkɔ mɔ.

a wəkayi pəlok' im: «Məmun, isəy sə yəkəmə yam yomun,» pəyəne a wəkakə məmpocə wəcar kam Isiyaka! Təm tatəkə indecərə a məlasə wəbe kem Abraham layidi dəkə mənasəy kə mə.»¹⁵ Enalip fə moloku, kə Rebeka wan ka Betuhel, wan-sə ka Milka kə Nahor wənc ka Abraham oñwur pəgbanne təbəl tən.¹⁶ Wəyecəra wətət teyi enayi, ta entacərə wərkun-ε, ali wərkun wəkin enacərə fə kə dərən. K'ontor dəkələmp k'elas təbəl tən k'empə.¹⁷ Kə wəcar eyekse kəkə-fayne kə, k'oloku kə: «Məpoc em domun depic da təbəl tam, ilətsen' am.»¹⁸ Kə Rebeka oloku: «Məmun, wəbe kem!» K'embəlkər kətinε kə təbəl tən, k'əsəy kə domun, k'omun.¹⁹ Nte elip kəsəy wəcar ka Abraham k'omun mə, k'oloku kə sə: «Indekete yəkəmə yam domun yi sə yomun hañ pətəñne yi.»²⁰ K'embəlkər kənəñkəli domun dələpəs dəkəsəmp, k'eyekse sə kəkə-ket domun dələma dəkələmp, k'əñkete yəkəmə fəp domun.²¹ Kə wəcar ka Abraham eyifne teta wəyecəra nwe dəkəkəc, kə pəyəne fə Kanu Kəpəy kəyi kələmpse kə pəkət pən-ε.

²² Nte yəkəmə yelip kəmun mə, kə wərkun nwe elək kurundε ka kəma ka tənçəmbəl dəcə,* kə cəsora ca dəkəca mərəy ca kəma ka mənçəmbəl wəco,† kəsora kin o kin k'əsəy Rebeka.²³ Kə wərkun nwe eyif Rebeka: «An' okom əm-ε wəyecəra? Məlok' im ti ilətsen' am. Səntam kəsətə kəfo dəkəcepərəne pibi, nde kələ ka papa kam?»²⁴ Kə Rebeka oloku: «Wan ka Betuhel iyəne, nwe Milka enakome Nahor mə.»²⁵ K'endenəy: «Məmpələ kə yika yelərəm yeyi nnə ndorosu kə tofo tecepərəne pibi teyi sə di.»²⁶ Kə wərkun nwe ontontnεne Kanu Kəpəy nke,²⁷ pəcloku: «İñkorkor əm məna Kanu Kəpəy nke, Kanu ka wəbe kem Abraham. Məna nwe məntəsək kəlas layidi nde mənasəy kə mə, məcyəne wəbe kem mēfan məñ fəp mə! Kanu Kəpəy məsol' em kə mənker' em hañ nnə kələ ka awənc a wəbe kem

Abraham.»²⁸ Kə wəyecəra eyekse k'əñkə pələmər mes maməkə fəp kere nde ndərən.²⁹ Rebeka enayə wənc wərkun pacwe kə Labaṅ. Kə wəkakə eyekse kəkə-məmən wərkun nwe, nde dəkələmp.³⁰ Labaṅ enanəñke Rebeka kurundε kə cəsora dəwaca, k'enanene kə pəcloku: «Ti tə wərkun wəkakə olok-lokər əm.» Kə wənc wərkun wəka Rebeka ender nda wərkun nwe, enayi kələmp kəsək kə yəkəmə yən mə.³¹ Kə Labaṅ oloku: «Məder məna nwe Kanu kəmpocə mə! Ta ake tə mənđeyine dabanğa-ε? İfəy dəkələ k'ilompse yəkəmə yam tofo.»³² Kə wərkun nwe emberε dəkələ. Kə Labaṅ ontore yəsare ya yəkəmə, k'əsəy yi yika kə məmpələ. K'əsəy wərkun nwe kə afum aṅe enasole mə domun debikεne wəcək.³³ Kə tēyefε dənda k'añçəmbərə kə yeri. Mba k'oloku: «İfədi kərəsna paka, mənε iloku toloku nte inder kələku mə.» Kə Labaṅ oloku kə: «Mələku!»

³⁴ K'oloku: «Awa. Wəcar ka Abraham iyəne.³⁵ Bel-bel bə Kanu kəmpocə wəbe kem pətət nwe əyənε fum wələl mə. Kanu kəmpocə kə yəcəl yəpəy kə yefət, gbeti kə kəma, acar arkun kə aran, yəkəmə kə səfale.³⁶ Sara wəran ka wəbe kem ende pəkome kə wan wərkun detembəra dən disre. Wan wərkun wəkakə, nkən wəbe kem əsəy daka dən fəp.³⁷ Wəbe kem Abraham əsəy' em kəderəm, kəc-loku: «Məfədetεne wan kem wəran ayecəra a Kanahan dəcə atəf nne iyi mə,³⁸ mba məde məkə nde iyefε mə, kor kosu disre, mətεne di wan kem wəran.»³⁹ K'iloku wəbe kem: «Tələm ta wəran əñkə-wose kəcəps' em darəy kəder nnə-ε.»⁴⁰ Kə wəbe kem olok' im: «Kanu Kəpəy nke inəkət fər kiriy mə, kəndesom məleke məñ mēban əm pəkət pam. Mələke wan kem wəran nde kusuyka kosu, pəyəne sə wəka kor kosu.»⁴¹ Kə Abraham olok' im: «İndewur' am kəderəm karñke imbers' am fə məderəm mə, kə pəyi fə mənker' nde kor kosu a ta awos' am, kəsəy ka wan wəran-ε inəñəñen' am kəderəm

* **24:22** Delel da kurundε ka kəma karñkə dənayəne «grammes» camət-tin. † **24:22** Delel da kəsora kin dənayəne «grammes» tasar tin kə tələma.

kanke.› ⁴² Nte imbapna makɔ nde dɔkɔlɔmp mɔ, k'iloku: «Kanu Kɔpɔn, Kanu ka wɔbe kem Abraham, kɔ mɔnɔwɔse kɔlɔmpɔs em pɔkɔt-ɛ, ⁴³ in' ɔfɔ nwe iyi kɔlɔmp ka domun kɔsɔk mɔ.› Wɔyɛcɔra nwe endewur kɔdekɛt domun mɔ, nwe indeloku: «Mɔpɔc em domun depic da tɔbɔl tam imun,› ⁴⁴ a wɔkayi pɔlok' im: «Mɔban mɔmun mɔna sɔrka, indesɔkɛtɛ yɔkɔmɛ yam!› Wɔyɛcɔra wɔkakɔ pɔyɔnɛ nwe Kanu Kɔpɔn kɔnɔcɔmbɔrɛ wan ka wɔbe kem Abraham mɔ! ⁴⁵ Ilipna fɛ ti kɔlɔkunɛ dɛbɔkɔc, kɔ Rebeka ɔnɔwur pɔgbɔnɛ tɔbɔl dɔkɔbɔnɔca. K'ontɔr dɔkɔlɔmp k'ɛnɔkɛt domun. K'iloku kɔ: «Iletsɛn' am mɔpɔc' em imun.› ⁴⁶ K'embɛlkɔr kɔtin' em tɔbɔl tɔn tɔkɔ ɛnɔgbɔnɛna mɔ, k'olok' im: «Mɔmun, indepɔcɛ sɔ yɔkɔmɛ yam yomun.› K'imun, k'ompɔcɛ sɔ yɔkɔmɛ yem kɔ yomun. ⁴⁷ K'iyif kɔ: «An' okom ɔm-ɛ wɔyɛcɔra?› K'olok' im: «Wan ka Betuhɛl iyɔnɛ, wan-sɔ ka Nahor kɔ Milka.› K'imber kɔ kurundɛ dololɔm kɔ cɔsɔra dɔwɔca. ⁴⁸ K'intontnɛnɛ Kanu Kɔpɔn, k'iyekyɛkɔs ki, Kanu ka wɔbe kem Abraham, nkɛ kɔsol' em kɔdɛlɛk wan ka wɛnɔc idɛsɔn kɔ Isiyaka wan ka nkɔn Abraham mɔ. ⁴⁹ Nɔdɛkɔl ɔn kɔ pɔyɔnɛ fɔ mɔwɔsɛ kɔlasɛ wɔbe kem Abraham pɔsoku disrɛ, layidi ndɛ mɔnasɔn kɔ mɔ, mɔsɔn' em ti kɔcɔrɛ, kɔ pɔyɔnɛ fɛ ti-ɛ, ikɔ kɔca kɔmeriya, kɔ pɔyi fɛ ti-ɛ, kɔtɔt.»

⁵⁰ Laban kɔ Betuhɛl ɔlɔlɔku: «Tɛs tantɛ nda Kanu Kɔpɔn tɛyɛfɛ, sɔfɔtam kɔlɔku ti tɔlɔm o tɔlɔm. ⁵¹ Rebeka ɔfɔ wɔkawɛ fɔr yam kirin, mɔlɛk kɔ nɔkɔ. Pɔkɔ pɔyɔnɛ wɔran ka wan ka wɔbe kam pɔmɔ tɔkɔ Kanu Kɔpɔn kɔlɔku ti mɔ.»

⁵² Nte wɔcar ka Abraham ɛnɛ moloku mamɔkɔ mɔ, k'ontontnɛnɛ Kanu Kɔpɔn dɔntɔf. ⁵³ Kɔ wɔcar k'Abraham ɔwure ca ya gbeti, ca ya kɛma, kɔ yamos k'ɔsɔn yi Rebeka, k'ompɔcɛ sɔ Laban wɛnɔc wɔrkun wɔka Rebeka kɔ kɛrɛ kɔnɔn pɔlarɔm. ⁵⁴ Nte mes mamɔkɔ melip mɔ, wɔrkun nwe kɔ asol ɔn, kɔ nɔandi yeri kɔ nɔamun, kɔ nɔnɔcɔpɔrɛnɛ pibi. Dec dɛndɛsɔk,

nɛ nɔayɛfɛ mɔ, kɔ wɔcar nwe oloku: «Nɔsak im iluksɔrɛnɛ nda wɔbe kem.»

⁵⁵ Kɔ Laban ɔlɔlɔku kɔ kɛrɛ: «Wan wɔran pɔyi nɔnɔ kɔrɛsna mata wɔcɔ kɔ sɔna. Kɔ tɛnɔcɔpɔr-ɛ, mɔntam kɔkɔ.»

⁵⁶ Kɔ wɔrkun nwe oloku nɔa: «Ta nɔsɔn' em kɔwon ka nɔnɔ, bawo Kanu Kɔpɔn kɔlɔmpɔs em pɔkɔt. Nɔsak im ilukus ndɛna wɔbe kem.» ⁵⁷ Kɔ Laban ɔlɔlɔku kɔ kɛrɛ: «Sɔwɛ wan wɔran, sɔyif kɔ tɔkɔ ɛfan mɔ.» ⁵⁸ Kɔ nɔawe Rebeka kɔ nɔayif kɔ: «Mɔfan kɔkɔ kɔ wɔrkun nwe ba?› Kɔ Rebeka ɔwɔsɛ: «ɛy.»

⁵⁹ Laban kɔ kɛrɛ nɔsak Rebeka kɔ wɔran nwe ɛnɔban kɔ mɔ, wɔcar ka Abraham kɔ asol ɔn kɔ nɔnɔkɔ. ⁶⁰ Kɔ nɔantolɔnɛ Rebeka kɔ ɔlɔlɔku kɔ: «Mɔna wɔkire kosu, mɔyɔnɛ wɔka afum alarɔm!

Mɔyɔnɛ fum nwe awut-sɔ ɔn nɔandɛtam atɛrɛnɛ am mɔ!›

⁶¹ Kɔ Rebeka ɛyɛfɛ kɔ acar ɔn ayɛcɔra k'ɛmpɛsɛ yɔkɔmɛ kɔrɔn, k'ɛnɔcɔmɛ wɔrkun nwe darɔn. Kɔ wɔcar ka Abraham ɛlɛk Rebeka kɔ nɔnɔkɔ.

⁶² Tɛtɔnɛ Isiyaka pɔlukus kɔyɛfɛ ka kɔlɔmp ka Lahay-Roy, pɔndɛ ndɛ atɔf nɔ Nɛkɛf. ⁶³ Dɔfɔy dɔlɔma kɔ Isiyaka ɔnɔkɔ dɔnɔkɔtɔs dɔkulum, ɛndɛyɛkti fɔr k'ɛnɔnɔk yɔkɔmɛ yɛc-der. ⁶⁴ Rebeka ɛndɛyɛkti sɔ fɔr k'ɛnɔnɔk Isiyaka, k'ontɔr yɔkɔmɛ kɔrɔn. ⁶⁵ K'eyif wɔcar ka Abraham: «Wɔrkun wɔrɛ ɔfɔ wɔkawɛ nɔnɔ dɔkulum nwe ɛndɛr kɔfaynɛ su mɔ?› ⁶⁶ Kɔ wɔcar oloku kɔ: «Wɔbe kem ɔfɔ.» K'ɛlɛk kɔlɔto kɔn k'ɛnɔgbɔlɔrɛnɛ. Kɔ wɔcar ka Abraham ɔlɔmɔr Isiyaka mes mɔkɔ ɛnɔcɔpɔrɛnɛ mɔ fɔp. ⁶⁷ Kɔ Isiyaka ɛnɔkɛkɔrɛ Rebeka abal nɔa kɛrɛ Sara disrɛ. K'ɛlɛk Rebeka k'ɔyɔnɛ wɔran kɔn, k'ɔmbɔtɔr kɔ. Ti t' ɛnasɔnɛ Isiyaka pɔwak kɔpɔl-pɔlɔs defɛ da kɛrɛ.

25

Defɛ da Abraham: Mewe ma yuruya yɔn nɔyɛ wɔran kɔn Ketura ɛnakomɛ kɔ mɔ

¹ Kɔ Abraham ɛlɛk sɔ wɔran wɔlɔma, pac-we kɔ Ketura. ² Kɔ Ketura ɔnɔkɔmɛ kɔ awut arkun: Simran, Yɔksan, Mediyɔn, Madiyan, Yisbak, kɔ Suwah. ³ Kɔ Yɔksan

oŋkom Saba kə Dedəŋ. Awut arkun a Dedəŋ ŋanayəne afum a təf maas: 'Asuri, aLetusi kə aLeyumi. ⁴ Awut a Madiyaŋ ŋanayəne Hefah, Hefer, Henok, Abidah, kə Eldaha. Akanje ŋanayəne awut a Ketura.

⁵ Abraham enasəŋ daka dən fəp Isiyaka. ⁶ Awut a alak' ən, k'ompoce ŋa, pəsəryi doru, k'enjekəre ŋa poŋ pəbələnə ŋa wan kən Isiyaka, atəf nje ŋeyi ntende kəca nke dec dempe mə. ⁷ Kəwon ka Abraham doru kənasətə meren 175. ⁸ Kə Abraham ontore kifir, k'efi nte encepərenə detem dobotu mə, pəbek, pənembəre mataka ma doru, k'əŋkəl atem ən anje ŋanafi mə. ⁹ Isiyaka kə Səmayila awut a Abraham, ŋawup kə nde dəkəwupənə da Makpela, nde dalə da Həfəroŋ wan ka Sohar wəHewy, pətəfərenə di kə Mamre. ¹⁰ Dalə dənayi nde Abraham enaway nnə aHewy ŋayi mə. Difə anawup Abraham kə wəran kən Sara. ¹¹ Nte defi da Abraham deŋcepər mə, kə Kanu kəmpoce wan kən Isiyaka nwe enandə nde kələmp ka Lahay-Roy kəsək mə.

¹² Awut a Səmayila ŋə akanje, Səmayila wan k'Abraham, nwe wan wəran wəMisira Akar wəcar ka Sara enakome Abraham mə. ¹³ Mewe ma awut a Səmayila məmə, təkə ŋanabekənə mə: Nebayət (coco ca Səmayila), Kedar, Adbəl, Mibsam, ¹⁴ Misma, Dumah, Masa, ¹⁵ Hadad, Tema, Yetur, Nafis, kə Kedma. Awut a Səmayila ŋə akakə. ¹⁶ Mewe maŋan mə maməkə tendə taŋan cəgbo cəgbo. Abə wəco kə mərəŋ ŋanayi ŋa kirin dəlay daŋan. ¹⁷ Kəyi ka Səmayila doru kənawon meren 137. K'ontore kifir, k'efi, k'əŋkəl atem ən akə ŋanafi mə. ¹⁸ Afum a Səmayila ŋayi kəyefe ka Hawila haŋ Sur nse səntəfərne Misira mə, kəkə ka kəca ka Asiri. Yuruya ya Səmayila ŋanandə ŋatəfərne awenəc anja fəp.

Tecepərenə ta Yakuba 25:19-36:43

Esay kə Yakuba

¹⁹ Afum a Isiyaka ŋ' anje, wan ka Abraham. Abraham okom Isiyaka. ²⁰ Isiyaka enasətə meren 40 a k'endenenəce Rebeka, wan wəran wəka Betuhəl wəka Aram wəka Padaŋ-Aram, wəkire ka Labaŋ wəka Aram. ²¹ Kə Isiyaka ontola Kanu Kəpəŋ teta wəran kən, bawo enakom fe wan. Kə Kanu Kəpəŋ kəne kətola kən. Kə wəran kən Rebeka embəkəs. ²² Kə awut ŋayəfərenə kə kor disre, kə Rebeka eyifnə: «Ak' ender im tantə-ε?» K'əŋkə pəkornə Kanu Kəpəŋ. ²³ Kə Kanu kələku kə: «Afum a təf mərəŋ ŋay' əm dəkor, afum mərəŋ akakə ŋandəgbeyənə kəwur əm dəkor. Afum a wəkin nwe ŋandetasərne aka wəka mərəŋ. Wəbeki endeyi wəfət wəkə dəntəf.» ²⁴ Dəŋkom dən k'anəŋk fə cəberi cəyi kə dəkor. ²⁵ Dəŋkom dən, kə wəcəkə-cəkə wəder əla cəfon ceyim dəris pəmə wəsem, k'awe kə Esay. ²⁶ Kə teŋcepər, kə wəka mərəŋ ender pəsumpər atek ŋa wəcəkə-cəkə. K'awe wəkakə Yakuba. Isiyaka pəsətə tem tatəkə oŋ meren 60 a k'andekomə kə awut akanje. ²⁷ Kə awut arkun anje ŋambək. Kə Esay ende pəyənə wəpən wətət, wəbətər kəyəkse-yəkse dəkulum kəten ka sem yepən, kə Yakuba nkən əyənə wəyi wəka dare, wətəsimse dis pəbətər kəndə d'abal. ²⁸ Isiyaka enabətər Esay bawo enabətər sem nye Esay enə-pən mə. Rebeka nkən pəbətər Yakuba. ²⁹ Dəsək dələma kə Yakuba oŋcoŋər meŋc, kə Esay ender pəyefe dəkulum dis dələl kə. ³⁰ Kə Esay oloku Yakuba: «Məpoc' em, ilətsən' am idi pəyim pam papəkə bawo dis dələl im.» Ti tə asəŋe Esay tewe ta «Edəm*». ³¹ Kə Yakuba oloku Esay: «Məwayər im məkə dəkəcəmə da debeki dam.» ³² Kə Esay oloku kə: «In' ewe ic-fi, ake dəkəcəmə da debeki dadəkə dendeyə em-ε?» ³³ Kə Yakuba oloku: «Mədəram' em kərəsna.» Kə Esay enderəmə Yakuba k'ewayər kə dəkəcəmə da debeki dən. ³⁴ Kə Yakuba ompoce Esay kəcom, kə meŋc maməkə. Kə Esay endi yeri yayəkə, k'omun, k'eyefe k'əŋkə. Tatəkə tə Esay

* 25:30 «Edəm» ti tə tatəkə «pəyim»

enagbal dəkəcəmə da debeki dən.

26

Isiyaka kə Abimələk

¹ Kə dor dende deyi dətəf, nde denaciyanə kə dor dəkəkə-cəkə dəkə denayi di tēm ta Abraham mə. Kə Isiyaka ənkə nda Abimələk, wəbe ka aPələset nde Kerar. ² Kə Kanu Kəpəñ kəwurər Isiyaka, kə kəloku kə: «Ta mətər Misira, məyi atəf nje indeboñcər əm mə. ³ Mənde atəf nje. Isol' am, indepoc' am pətət, bawo mənə kə yuruya yam * n' indesəñ antəf nje fəp. Inlas tēm tatəkə dim nde inasəñ papa kam Abraham mə. ⁴ Indeyə yuruya yam yela pəmə cəs ca dareñc. Indesəñ yuruya yam təf yayə fəp. Afum a doru fəp nade kəctən kətola nnə yuruya yam yeyi mə. ⁵ Abraham enacəñkəl dim dem, pəcəmə dəpə dem darəñ, pəsumpər moloku mem, pələləs məfan mem kə sariyə sem.»

⁶ Kə Isiyaka endə Kerar. ⁷ Nte afum a tofo tatəkə nənçiyifət teta wəran kən mə, pəc-loku nje: «Wəkire kem əfə.» Pəc-nesə kəloku fə wəran kən əfə, ta afum a tofo tatəkə nədif kə, bawo Rebeka enatesə. ⁸ Nte kiya kən kəñc-won di mə, kə tosurenə Abimələk wəbe ka aPələset pəwure kəro dəwunder pəc-məmən, k'ənəñk Isiyaka pəc-cəcənə kə wəran kən Rebeka. ⁹ Kə Abimələk ewe Isiyaka k'eyif kə: «Wəran kam əyənə wəran nwe! Ake 'səñe nte məloku su a wəkire kam əfə mə?» Kə Isiyaka oloku kə: «İloku ti kənese disre ta idefinə tetən.» ¹⁰ Kə Abimələk oloku kə: «Cəke məyə su tantə? Pəpic pəcəmə wələma su dəcə nəfəntərə kə wəran kam, kə mən' əsəñe su ti kəciya.» ¹¹ Kə Abimələk əsəñ dim dadəkə afum əñ fəp, nte: «Mənə nwe mənğbuñenə wərkun nwe kə wəran kən mə, andəñər əm sariyə sa defi.»

¹² Kə Isiyaka əmbəf kəren kəñkə dətəf k'entəl 100 ta təkə enabəf mə, bawo Kanu Kəpəñ kənapocə kə pətət. ¹³ Kə wərkun nwe əsətə daka, k'əmbərənə kəsətə daka han

k'ənəñkanə kəyənə wəka daka wəpəñ. ¹⁴ Isiyaka enayə yəcəl yelarəm: Cənə, cir, nkesiya, kə acar alarəm, təsəñe aPələset nəyənə kə kəraca.

Isiyaka kəcañ kən danapa kə Abimələk

¹⁵ Cələmp nce acar a kas Abraham nənəkay kiya kən doru mə, kə aPələset nəməntən ci, kə njas ci kəbof. ¹⁶ Kə Abimələk oloku Isiyaka: «Məyefə ndorosu məkə bawo məmbək su fənəntər.» ¹⁷ Kə Isiyaka eyefə di, k'əñkə pəyi nde mərə dəcə nde Kerar, nde enandə cəkə-cəkə mə. ¹⁸ Kə Isiyaka əñğbəkərə sə kəkay cələmp nce anakay tēm ta kas Abraham, a kə aPələset nəməntən ci kəcəpər ka defi da Abraham mə. K'ewe sə ci mewe məkə kas enawe ci mə. ¹⁹ Kə acar a Isiyaka nənəkay sə kələmp kələma, dəndo mərə dəcə, kə nambəp ki disre domun dətət. ²⁰ Akek a yəcəl ya dare da Kerar nənçəñ akek a yəcəl ya Isiyaka kəcəp, nəc-simse kələmp, kə njaloku: «Kələmp kəñkə kosu kə.» Kə Isiyaka ewe kələmp kəñkə Esek, bawo afum nənəğbəkələnə ta ki kə nkən. ²¹ Kə acar a Isiyaka nəlüksərənə sə kəkay kələmp kələma nke anəğbəkələnə sə taka ki mə, k'ewe ki Sitna. ²² K'elin sañka sən dəndo, k'əñkə pəkay sə kələmp kələma nke anatəğbəkələnə ta ki mə, k'ewe ki Rehobət, bawo, oñcoku: Kanu Kəpəñ kəyac su, kəsikəli su, kədesətə fənəntər atəf nje. ²³ Kə Isiyaka empernə Berseba. ²⁴ Kə Kanu Kəpəñ kəwurər kə pibi papəkə, kə kəloku kə: «In' əyənə Kanu ka papa kam Abraham. Ta mənəsə, bawo isol' am, indepoc' am pətət, indeyə sə yuruya yam nja, teta wəcar kem Abraham.» ²⁵ Kə Isiyaka əñcəmbər di dəkəlonə k'okornə tewe ta Kanu Kəpəñ, K'əñcəmbər sə di abal, kə acar əñ nənçay sə di kələmp.

²⁶ Kə Abimələk eyefə Kerar kəkə-nəñk nkən Isiyaka nəsəl kə Ahusat wanapa kən, kə Pikəl wəbe wəka asədar əñ. ²⁷ Kə Isiyaka eyif nje: «Ta ake tə nənderənə nnə nderem-ə, bawo nəntər im, kə nəmbələs im nde ndoronu?» ²⁸ Kə njaloku kə:

* 26:3 delay dam

«Sənənk bel-bel fə Kanu Kəpəñ kəsöl am. Ti tə səloke: Fə paderəmenə, ti tə tətəkə mənə kə sənə, patəñne pacəñəs danapa. ²⁹ Nte tendesəñe ta məyə su ali pələc pin, pəmə təkə sənətəyə əm pələc, kə səyə əm pətət hañ kə səsək əm kə mənəkə pəforu disre mə. Ndekəl oñ Kanu Kəpəñ kəmpoc' am.» ³⁰ Kə Isiyaka ombocə ña kəsata, kə ñandi yeri kə ñamun. ³¹ Kə ñayefe bət-bət suy kə ñanderəmenə. Kə Isiyaka esək ña kə ñalukus kə ñasək Isək pəforu disre.

³² Dəsək din dadəkə də acar a Isiyaka ñander ñaloku kə teta kələmp kəñkə ñanakay mə, kə ñaloku kə: «Səsətə domun.» ³³ Kə Isiyaka ewe kələmp kəñkə Sibeya. Ti təsəñe nte añwene dare dadəkə Berseba hañ məkə mə.

Esay kənence kən

³⁴ Esay kəsətə kən meren 40, k'elək aran aHewy, pac-we ña Sudit wan ka Beri kə Basmat wan ka Elən. ³⁵ Kə aran aHitara akanə mərəñ ñawonəs Isiyaka kə Rebeka dis.

27

Yakuba kəsətə kən kətolanə nke panamar Esay kəsətə mə

¹ Isiyaka əñc-yəne wətem, fər yəc-ləl kə hañ kə tələpsər kə kətənəñk. K'ewe wan kən wəcəkə-cəkə Esay, k'oloku kə: «Wan kem!» Kə Esay owosə: «In' ewe!» ² Kə Isiyaka əñgbəkəre: «Iyənə wətem, iñcərə fe dəsək dem defi. ³ Mələk oñ yepene yam, abom ñam kə ambəñcəran, məkə dəkulum məkə məpen' em wəsəm. ⁴ Mələmpəs' em peri pəmə təkə imbətər ti mə. Məker' em pi, idi, nte tənşəñe ina yati itolan' am pətət a ic-fi mə.» ⁵ Rebeka pəc-cəñkəl təkə Isiyaka əñc-loku wan kən Esay mə. Kə Esay əñkə dəkulum kəkə-pən wəsəm, pəkere.

⁶ Kə Rebeka oloku wan kən Yakuba: «Nte t'ine. Papa kam pəcloku wəñc əm Esay: ⁷ «Məker' em wəsəm. Mələmpəs' em peri mpə indedi, itolan' am pətət nde Kanu Kəpəñ kəyi mə, a ic-fi.» ⁸ Ndekəl oñ wan kem məcəñkəl dim dem, məyə təkə indelok əm mə. ⁹ Məkə mələk' em nde yəcəl daco,

mir mətət mərəñ. Plompse papa kam peri pətət pəmə təkə əmbətər pi mə. ¹⁰ Məndekenə papa kam peri papəkə, nte tənşəñe pətolan' am pətət a pəc-fi mə.» ¹¹ Kə Yakuba oloku kere Rebeka: «Ey, mba wəñc im Esay əla cəfon dəris, k'ina iyə fe ci. ¹² Tələma papa wəkem pəkə-wəkəs im dis, endecər' em kətələmp təsəñ' em kəsətə pələc ta isətə pətət-ə.» ¹³ Kə kere oloku kə: «Təyənə fə pələc papəkə peder im! Məcəñkəl gbəcərəm dim dem. Məkə məker' em mir.» ¹⁴ Kə Yakuba əñkə pələk mir, k'əñkerə iya kən. Kə iya kən olompəs peri, pəmə təkə papa kən ənbətər pi mə. ¹⁵ Kə Rebeka elək yamos ya Esay wan kən wəcəkə-cəkə, yamos yətət yəkə enatam kəsətə dəker mə, k'əsəñ yi wan kən wələpəs Yakuba k'emberne. ¹⁶ K'əñkump Yakuba akata ña mir məkə ñanadif mə dəwaca kə dəkilim, kəbər ka mofə məkə mənatəyə cəfon mə. ¹⁷ Kə Rebeka əsəñ wan kən Yakuba peri pəkə ənalompəs mə, kə kəcom. ¹⁸ Kə Yakuba əñkə nde papa kən eyi mə, k'oloku: «Papa wəkem!» Kə Isiyaka owosə: «In' ewe. Mən' an' əfə-ə, Wan kem?» ¹⁹ Kə Yakuba oloku kas: «In' əfə Esay wan kam wəcəkə-cəkə. Iyə təkə məlokun' em mə. Məyefe ilətsen' am, mənə məsəm wəsəm wem, nte tənşəñe mənə yati mətolan' em pətət mə.» ²⁰ Kə Isiyaka oloku wan kən: «Mba məyənək kəsətə wəsəm wan kem!» Kə Yakuba oloku: «Kanu Kəpəñ kam kəkər' em wi.» ²¹ Kə Isiyaka oloku Yakuba: «Məcəñne oñ wan kem, iwəkəs əm, icərə kə pəyənə fə wan kem Esay əfə-ə.» ²² Kə Yakuba ələtərne kas Isiyaka, k'ewəkəs kə k'oloku: «Dim dandə da Yakuba də, mba waca wawə wa Esay wə.» ²³ Isiyaka ənənəpəl fe kə. Bawo waca wən wənala cəfon pəmə waca wa wəñc Esay, k'ontolanə kə pətət. ²⁴ K'oloku: «Mən' əfə mənə wan kem Esay?» Kə Yakuba owosənə kə fə: «Ey.» ²⁵ Kə Isiyaka oloku: «Məber' em isəm wəsəm wa wan kem, nte tənşəñe, ina yati itolan' am pətət mə.» Kə Yakuba emberə Isiyaka yeri k'endi, k'əñkerə kə sə member k'omun. ²⁶ Kə kas Isiyaka oloku sə: «Məcəñne məcup

im wan kem.» ²⁷ Kɔ Yakuba ɔŋcɔŋne, k'ɔŋcup kɔ. Kɔ Isiyaka ene ambɔŋc ɲa yamos ya Esay. K'ontolanɛ kɔ nte: «Ey, ambɔŋc ɲa wan kem ɲeyi pɛmɔ ambɔŋc ɲa dale nde Kanu Kɛpɔŋ kɛmpocɛ pɛtɔt mɔ. ²⁸ Kanu kɛsɔŋ ɛm pɛcaŋki pa darenɔc kɔ daka da dɛntɔf: Malɔ kɔ member pɛlarɛm!

²⁹ Kanu Kɛpɔŋ kɛsɔŋɛ, afum ɲay' ɛm dɛntɔf, Kanu kɛsɔŋɛ afum ɲatontnɛn' am! Kanu kɛsɔŋɛ mɔyi awɛŋc ɛm aŋa kɛrɔŋ, Kanu kɛsɔŋɛ awut a iya kam ɲatontnɛn' am dɛntɔf! Kanu kɛsɔŋ pɛlɛc, wɛkɔ ɛŋfaŋ' am pɛlɛc mɔ, Kanu kɛsɔŋ pɛtɔt wɛkɔ ɛŋfaŋ' am pɛtɔt mɔ.»

³⁰ Isiyaka ɛnadelip kɛtolanɛ Yakuba, Yakuba endeyɛfɛ kas dɛntɔf, kɔ wɛŋc Esay ɛmbɛrɛ pɛyɛfɛ dɛkɛpɛn. ³¹ Kɔ Esay olompɛs sɔ peri k'ɛŋkenɛ kas Isiyaka. K'oloku kas: «Papa mɔyɛfɛ mɛsɔm wɛsɛm wa wan kam, nte tɔŋsɔŋɛ mɛtolan' em pɛtɔt mɛna yati mɔ.» ³² Kɔ kas Isiyaka oloku kɔ: «Mɛn' an' ɔfɔ-ɛ?» Kɔ Esay oloku kɔ: «In' ɔfɔ wan kam wɛcɔkɔ-cɔkɔ Esay.» ³³ Kɔ pɛyi Isiyaka yama-yama, yama-yama yɔpɔŋ k'oloku: «An' ɔkɔ pɛpɛn wɛsɛm k'ɛŋkɛr' em-ɛ? Isɔm yi a kɔ mɛndeder, intolanɛ kɔ pɛtɔt. Kɛtola pɛtɔt kɛlip kɛsumpɛr kɔ.» ³⁴ Nte Esay ene moloku ma kas mɔ, k'ɛmbɛr kɛbebe, k'ɔŋkule-kule pɛpɔŋ, k'oloku kas: «Ina sɔ mɛtolan' em pɛtɔt Papa.» ³⁵ Kɔ Isiyaka oloku kɔ: «Wɛŋc ɛm enderɛnɛ cɛkɔta k'ɛlɛk kɛtolanɛ pɛtɔt kam.» ³⁶ Kɔ Esay oloku: «Cɛpɔ nte asɔŋ kɔ tewe ta Yakuba mɔ, ti t' ɛŋnɛmpɛs' em haŋ kɛmɛrɔŋ? ɛnabaŋɛr im tɔkɔ dɛcɛmɛ da debeki dem. Kɔ pɛndesɔyi tante k'ɛŋlɛkɛr im sɔ kɛtolanɛ pɛtɔt kem.» Kɔ Esay endɛŋɛr: «Papa, mɛmɛŋkɛrɛnɛ fɛ sɔ kɛtolanɛ pɛtɔt kɛlɔma, mɛsɔŋ im ki?» ³⁷ Kɔ Isiyaka oloku Esay: «Isɔŋ kɔ kiyi kam kɛrɔŋ, k'isɔŋ kɔ awɛŋc aŋa fɛp kiyi kɔ dɛntɔf, k'isɔŋ kɔ bɛlɛ*»

* 27:37 f. «blɛ»

kɔ member. Cɛke cɔ indeyɔnɛ mɛna-ɛ, wan kem?» ³⁸ Kɔ Esay eyif kas: «Kɛtola pɛtɔt kin kaŋkɔ gboŋ kɔ mɔyɔ ba, Papa? Ina sɔ mɛtolan' em pɛtɔt, Papa!» Kɔ Esay eyɛfɛ kɛbok. ³⁹ Kɔ kas Isiyaka oloku kɔ: «Mɛnɛŋk! Dɛkɛndɛ dam dɔfɔdeyɔ daka da dɛntɔf Kɔ pɛcaŋki mpɛ pɛŋyɛfɛ darenɔc mɔ.

⁴⁰ Dakma dam dɛndɛdɛsɛm doru, Mɛndeyi wɛŋc ɛm dɛntɔf. Mɛndeyi tam taciŋa Fɛnɔntɛr fam fɛndesɔŋɛ, mɛc-cɛr kɔ mɛfaŋ mɛn.»

Kɛkɔ ka Yakuba

⁴¹ Kɔ Esay ɛmɛŋkɛ Yakuba mɛtɛlɛ, tɛta kɛtolanɛ pɛtɔt nkɛ kas ɛnatolanɛ Yakuba mɔ. Esay pɛc-cɔpɛsnɛ dɛbɛkɛc, «Mataka ma defɛ da papa wɛkem mɛmbɔlɛ fɛ sɔ. Indedif wɛŋc im Yakuba.» ⁴² K'ɛŋkɔ payɛmsɛnɛ Esay nnɔ iya kɛn Rebeka eyi mɔ. Kɔ Rebeka ewe wan kɛn Yakuba, k'oloku kɔ: «Mɛnɛ nte wɛŋc ɛm Esay ɛfaŋ kɛluks' am ayɛk mɔ, a pɛdif ɛm. ⁴³ Awa wan kem, mɛcɛŋkɛl im! Mɔyɛfɛ, mɛkɔ mɛgbɔpɛnɛ ndɛna wɛŋc im wɛrkun Labaŋ nde Haraŋ. ⁴⁴ Mɛkɔ mɔyi di mataka, haŋ mɛtɛlɛ ma wɛŋc ɛm melip. ⁴⁵ Kɔ mɛtɛlɛ ma wɛŋc ɛm mendelip-ɛ, pɛpɛlɛrnɛ pɛcuy pɛkɔ mɔyɔ kɔ mɔ, indɛw' am mɛdɛr. Ta ake tɔ indɛbutɛ nu mɛrɛŋ monu dɔsɛk din-ɛ?»

Kɛyɛksɛ ka Yakuba Pɛkɔ Mesopotami

⁴⁶ Kɔ Rebeka oloku Isiyaka: «Doru dɛŋgbɛf im tɛta awut aran aHewy. Kɔ Yakuba ɛnɛŋcɛ wɛHewy, wan wɛran wɛka dɔtɔf pɛmɔ akaŋɛ, ake indɛsɔyɔ ɔŋ doru-ɛ?»

28

¹ Kɔ Isiyaka ewe Yakuba, k'ontolanɛ kɔ pɛtɔt, k'osom kɔ nte: «Ta mɛnɛŋcɛ wɛran wɛka Kanahan. ² Mɔyɛfɛ. Mɛkɔ Padaŋ-Aram, ndɛna papa ka iya kam. Mɛlɛk di wɛran awut aran a ŋcɔk' am Labaŋ dacɔ. ³ Kanu Kɛpɔŋ nkɛ kɛntam mes fɛp doru mɔ kɛpoc' am pɛtɔt, kɛsɔŋ ɛm dokombɛra, kɛsɔŋ' am mɛla nte tɔŋsɔŋɛ mɔyɔnɛ afum

alarəm mə! ⁴ Pəsəñ əm kətolanə pətət ka Abraham, məna kə yuruya yam nte tənşəñe atəf nəñe məyi de-cikəra mə, nəy' əm dəwaca pəmə təkə Kanu Kəpəñ kənasəñ ni Abraham mə.» ⁵ Kə Isiyaka əsak Yakuba k'əñkə Padəñ-Aram, ndena Labañ wan ka Betuhəl, wəAram, wəñç wərkun wəka Rebeka, iya wəka Yakuba kə Esay. ⁶ Kə Esay ənəñk fə Isiyaka ontolanə Yakuba pətət, k'oloku kə kəkə sə Padəñ-Aram pəkətən wəran, mba nte Isiyaka oñç-tolanə kə mə, enasom kə nte: «Ta mənəñçə wəran wəka Kananhan de.» ⁷ Yakuba ənane moloku ma kas kə kərə, k'əñkə Padəñ-Aram. ⁸ Kə Esay ənəñk fə mes ma awut aran aka Kananhan mənabət fə papa kən Isiyaka. ⁹ Kə Esay əñkə ndena Səmayila, k'ələk di wəran pac-we kə Mahalat, wan wəran wəka Səmayila wan k'Abraham, wəkire ka Nebayət, kəberənə ka aran aHewy akə ənayə mə.

Kəwərəp ka Yakuba

¹⁰ Kə Yakuba əyefə Bərseba k'əñkə Harañ. ¹¹ K'embəp tofo təlma k'endire di, bawo dec dənəlpə kə. K'ələk tasar tin ta kəfo kañkə, k'əfakənə pi, k'əfəntərə kəfo kañkə. ¹² K'əwərəp. K'ənəñk same səcəmə dəntəf domp da si doc-gbuñənə kəm mələke a Kanu məc-fəranj si, məc-pə, moc-tor. ¹³ Kə Kanu Kəpəñ kəcəmə same sasəkə darenç. Kə kəloku: «In' əyənə Kanu Kəpəñ, Kanu k'Abraham papa kam, kə Kanu ka Isiyaka. Antəf nəñəkə məfəntərə mə, indesəñ əm ni məna kə yuruya yam. ¹⁴ Yuruya yam nəndela pəmə kəbof ka dəntəf. Məndewəkələs dəkəndə dam kəca kətət kə kəmeriya, nde dec dəmpə mə kə nde dənkalə mə. Afum a doru fəp nənde nəctənər əm kətolanə pətət kə yuruya yam. ¹⁵ Ina yati in' osol' am, inde ic-bum əm kəca nke o nke mənəkə mə, indeker' am atəf nəñe, bawo ifəsak əm ta intalas tante inlok' əm mə.» ¹⁶ Kə Yakuba entimə dəmere, k'oloku: «Təlma Kanu Kəpəñ kəyi nnə tofo tante, kə intənacərə ti!» ¹⁷ K'enesə k'oloku: «Mba tofo təyə

wəy-wəy! Pənçiyənə fə də kə kələ ka Kanu, kusunka ka darenç kə!» ¹⁸ Kə Yakuba əyefə bət-bət suy, k'ələk tasar təkə ənafakənə domp mə, k'ənçəmbər pi, k'olonər pi moro. ¹⁹ Kə Yakuba ewe tofo tatəkə Betel, mba dare dadəkə dənənənçənə dəyə tewe ta Lus. ²⁰ Kə Yakuba ontola pəc-loku: «Kə pəyənə fə Kanu kəsəl' em kəc-bum im dəpə nde inçət mə, kə pəyənə fə kənşəñ im kəcom kem kəsəm, kəsəñ im sə yamos iberne-ε, ²¹ K'ilukus pəforu disre nde kələ ka papa wəkem-ε, awa Kanu Kəpəñ kəndeyənə Kanu kem. ²² Tasar tante inçəmbər mə, pəndeyənə kələ ka Kanu. Indesəñ əm farilə fa mpə o mpə məndekə-səñ im mə.»

29

Yakuba kəbərənə kə Rasəl

¹ Kə Yakuba əyefə kəkət kəkə ka atəf nə awut a nde dec dəmpə mə. ² Kə Yakuba ənəñk kələmp dəndo dəkulum, kə yəcəl yefət-yefət yolonkanə mofə maas yecəmə kələmp kañkə kəsək, bawo kələmp kañkə kə yəcəl yonç-mun. Tasar mpə pənayi kələmp dəkusu mə pənabək. ³ Difə yəcəl fəp yənçbəpənə. Pabınkəli tasar papəkə anaboc kələmp dəkusu mə, cir kə nkesiya yomun. Kə yelip-ε palukse tasar papəkə sə kələmp dəkusu. ⁴ Kə Yakuba eyif akək yəcəl: «Awənç im anə, aka deke nə nəyənə-ε?» Kə akakə nəloku kə: «Aka Harañ nə səyənə.» ⁵ Kə Yakuba eyif nə: «Nənçərə Labañ, wan ka Nahor?» Kə nəwosə: «Ey, sənçərə kə.» ⁶ K'eyif nə: «Cəke cə pəyi kə-ε?» Kə akakə nəloku kə: «Daka o daka! Wan kən wəran Rasəl ender wəkə kə yəcəl yefət-yefət.» ⁷ Kə Yakuba oloku nə: «Dec dəsərəbək kərəsna. Təm tolonka yəcəl tentabəp fə. Nəsəñ yəcəl domun, kə nəlip-ε nəkekərə yi kərəsna yəkə səmət.» ⁸ Kə nəloku kə: «Səfətam ti, kə yəcəl fəp yəntolonkanə-ε, bawo ti tə səmbınkəli tasar nte anşənçə kələmp mə, a yəcəl yefət-yefət yomun.» ⁹ Yakuba eyi kələk-ləkər akək, kə Rasəl əmbərə kə yəcəl yefət-yefət ya kas, bawo Rasəl wəkək

enayi. ¹⁰ Nte Yakuba enənk Rasel, wan wəran wəka Laban, kə yəcəl yefet-yefet ya Laban mə, k'əncəne, k'embiñkali tasar tatəko aŋc-sunçe kələmp mə, kə yəcəl yefet-yefet ya Laban yomun. ¹¹ Kə Yakuba oŋcup Rasel, k'eyefe kəfək. ¹² Kə Yakuba oloku Rasel: «Fum ka papa kam iyəne, wan ka Rebeka iyəne.» Kə Rasel eyekse kəkəloku ti kas Laban. ¹³ Nte Laban ene kəder ka Yakuba wan ka wəkirə kən mə, k'eyekse k'ende pəsapne Yakuba, k'emakərene kə. Kə Laban enkekəre kə nde kələ kən, kə Yakuba əlmər kə mes məkə menasətə kə mə fəp. ¹⁴ Kə Laban oloku kə: «Kance kəsoku pəs kə: Mecir min mə səmpaŋne!» Kə Yakuba eyi ndena Laban ɲof ɲin.

Kəneŋce ka Yakuba kəmerəŋ

¹⁵ Kə Laban ende pəloku Yakuba: «Bawo fum kem məyənə, məfədebəc' em kifəli? Məboŋcər im daka nde məfan da kəway kam mə.» ¹⁶ Laban enayə ayecərə merəŋ: Tewe ta Bəmbə bən tenayənə Leya, kə Cayi cən Rasel. ¹⁷ Leya enatese fər dəkəro, mba Rasel enanaŋkanə kətesə. ¹⁸ Rasel enabət Yakuba mes. Kə Yakuba oloku Laban: «Indebəcam meren camət-merəŋ, teta wan kam wəran Cayi: Rasel.» ¹⁹ Kə Laban oloku kə: «Kəsəŋ əm kə kəŋcepər im təkə inko-səŋ kə wərkun wəcuru mə. Məyi nnə nderem!» ²⁰ Kə Yakuba embəce Laban meren camət-merəŋ teta Rasel. Kə meren camət-merəŋ maməkə meyi, Yakuba dəfər pəmə mataka, bawo Rasel enabət kə mes. ²¹ Kə Yakuba ende pəloku Laban: «Məsəŋ im wəran wəkem bawo tem tem ta yəbəc telip, ifaŋ kəneŋce kə.» ²² Kə Laban ewe aka tofo tatəkə fəp, kə ɲambəpəne k'omboc kəsata. ²³ Pəndeyi dəfəy, k'elek wan kən wəran Leya k'enkenə Yakuba, kə Yakuba enençe kə. ²⁴ Kə Laban əsəŋ wan kən wəran Leya wəcar wəran nwe aŋcwe Silpa mə. ²⁵ Dec dendesək, kə Yakuba enənk fə Leya asəŋ kə. K'oloku Laban: «Cəke cə məyə em nte? Bafə teta Rasel t' imbəc' am? Ta ake tə məntiŋkər' em-ε?» ²⁶ Kə Laban

oloku: «Afəsəŋ səna ndorosu Cayi, ta antasəŋ Bəmbə-ε. ²⁷ Mələpəs tataka toluksər kə Bəmbə, a sədesəŋ əm sə Cayi kə məndewosə sə kəbəc' em tetən meren camət-merəŋ-ε.» ²⁸ Kə Yakuba əyə tatəkə, k'eləpəs tataka toluksər kə Leya, kə Laban əsəŋ kə sə wan kən wəran Rasel. ²⁹ Kə Laban elek wəcar kən Bilha k'əsəŋ kə Rasel. ³⁰ Ka Yakuba enençe sə Rasel nwe enabət kə mes, pətas Leya mə. K'embəce sə Laban meren camət-merəŋ.

Awut a Yakuba

³¹ Kə Kanu Kəpəŋ kənənk fə ambətər fə Leya pəmə Rasel, kə kəsəŋ Leya dokombəra. Kə kəsumpər Rasel dokombəra. ³² Kə Leya embəkəs. K'əŋkom wan wərkun, k'ewe wan kakə Ruben. Ti tə tatəkə nnə eyi mə, «Kanu Kəpəŋ kənənk kələpəs kem. Ndekəl oŋ, wos im endebətər im.» ³³ K'əŋgbəkəre sə kəmbəkəs, k'əŋkom sə wan wərkun. Kə Leya oloku fə: «Kanu Kəpəŋ kəne a ambətər f' em, kə kəsəŋ im sə wəkawε.» Kə Leya əsəŋ wəkəkə tewe ta Siməŋ. ³⁴ Kə Leya oluksərne k'embəkəs, k'əŋkom wan wərkun sə. K'oloku: «Tante taŋ, wos im endegbəkər' em, bawo inkomə kə awut arkun maas. It' anasəŋə wan wəkəkə tewe ta Levi.» ³⁵ K'embəkəs sə k'əŋkom wan wərkun sə. K'oloku: «Tante taŋ indekorkoru Kanu Kəpəŋ.» It' enawenə wan wəkəkə tewe ta Yuda. Kə Leya εsak oŋ, kəkəkom.

30

¹ Nte Rasel enənk fə eyi fə kəkəmə Yakuba mə, k'əyənə wəŋc wəran Leya kəraca. Kə Rasel oloku Yakuba: «Məsəŋ im awut kə pəyi fə ti-ε, infi!» ² Kə pəntele Yakuba nnə Rasel eyi mə, k'oloku: «Inçəmə dəkəcəmə da Kanu, nke kəntəsəŋ əm dokombəra mə?» ³ Kə Rasel oloku: «Wəcar kem wəran Bilha ewe, məfəntərə kə nkən nte tənşəŋə pəsətə wan mə. Nnə suwu sem s' endekom wan wəkəkə, pəsəŋ' em kəyə wan.» ⁴ Kə Rasel əsəŋ Yakuba wəcar kən wəran Bilha. Kə Yakuba əŋkə kə, ⁵ Kə Bilha embəkəs, k'əŋkomə Yakuba wan wərkun. ⁶ Kə Rasel oloku: «Kanu Kəpəŋ kəmboc' em kiti,

kə kənesə dim dem, kəmpoc' em wan wərkun.» It' enasəŋe wan wəkakə tewe ta Dan. ⁷ Kə Bilha wəcar ka Rasel, əŋgbəkəre sə kəbəkəs, k'əŋkome Yakuba wan wərkun ta mərəŋ. ⁸ Kə Rasel oloku: «Kanu kəmar im kəsīməs kə wəŋc im wəran Leya, k'intam kə.» Kə Rasel əsəŋ wan wəkakə tewe ta Naftali. ⁹ Nte Leya enəŋk fə esak kəkom mə, k'ələk wəcar kən Silpa k'əsəŋ kə Yakuba pənəŋce. ¹⁰ Kə Silpa wəcar ka Leya oŋkome Yakuba wan wərkun. ¹¹ Kə Leya oloku fə: «Pəbotu pender!» Kə Leya əsəŋ wan wəkakə tewe ta Kadu. ¹² Silpa wəcar ka Leya əŋgbəkəre sə kəkomə Yakuba wan wərkun ta mərəŋ. ¹³ Kə Leya oloku: «Mba pəmbət im! Ey, aran ŋande ŋac-kul' em oŋ fə pəmbət əm.» K'əsəŋ wan kakə tewe ta Aser.

¹⁴ Dəsək dələma katela kənayi, kə Ruben əŋkə dalə. K'əŋkə pəsətə di yeri yokom yələma*, k'əŋkəre yi iya kən Leya. Kə Rasel oloku Leya: «İletsən' am, məpoc' em yokom yələma nyə wan kam enker' am mə.» ¹⁵ Kə Leya oloku Rasel: «Pəntəŋne f' am nte məmbəŋər im wos im mə, mənə məsətə sə yeri ya wan kem?» Kə Rasel oloku Leya: «Awa! Ndaram ende məkə fəntərə, kəway ka yeri ya wan kam.» ¹⁶ Dəfəy dendebəp, nte Yakuba eyefe dalə mə, kə Leya əŋkə pəfayne kə, k'oloku Yakuba: «Nnə nderem mənde məkə fəntərə, bawo kəsətə kam pibi pəməkə, mənə nte isəkpərə pi yeri yələma ya dalə nyə wan kem enkerəna mə.» Kə Yakuba ŋafəntərə pibi papəkə kə Leya. ¹⁷ Kə Kanu kəmbəŋ Leya, k'embəkəs. K'əŋkome Yakuba wan wərkun wəka kəcamət. ¹⁸ Kə Leya oloku: «Kanu kəsəŋ im kəway kem. Ina nwe ilək wəcar kem wəran k'isəŋ kə wos im mə.» Kə Leya ewe wan wəkakə Isakar. ¹⁹ Kə Leya endesə pəbəkəs, k'əŋkome Yakuba sə wan wərkun wəka camət-tin. ²⁰ Kə Leya oloku: «Kanu Kəpəŋ kəmpoc' em! Tante taŋ, wos im endeyi tofo tin k'ina, bawo inkomə kə awut arkun camət-tin.» Kə Leya

ewe wan wəkakə Sabulon. ²¹ Kə Leya embəkəs, k'əŋkom wan wəran nwe enasəŋ tewe ta Dina mə. ²² Kə Kanu kənde kəcem-cəmnə Rasel, kə kəmbəŋ kə kə səŋ kə dokombəra. ²³ Kə Rasel ende pəbəkəs, k'əŋkom wan wərkun. K'oloku: «Kanu Kəpəŋ kilin im malap.» ²⁴ Kə Rasel ewe wan kən wəkakə Isifu, k'oloku: «Kanu Kəpəŋ kəberən' em sə wan wərkun wələma!»

Yakuba kəsətə kən daka

²⁵ Nte Rasel oŋkom Isifu mə, kə Yakuba oloku Labaŋ: «Məsak im ilukus nnə nderem, ikə nde atəf ŋem. ²⁶ Məsəŋ im aran em k'awut em aŋe imbəc' am taŋan mə, ŋaŋə səndekə, bawo mənə yati mənçərə yebəc nyə imbəc' am mə.» ²⁷ Kə Labaŋ oloku Yakuba: «İfan fə məbəŋçər im kəway nke indesəŋ əm mə. Canu cem cəmentər im a Kanu Kəpəŋ kəmpoc' em tetam. ²⁸ Məbəŋçər im kəway kam inşəŋ əm ki.» ²⁹ Kə Yakuba oloku Labaŋ: «Mənə yati, mənçərə kə təkə imbəc' am mə, kə təkə isəŋe kə yəcəl yam yeyi mə. ³⁰ Bawo yəcəl yepic yəkə inabəp' am mə, yela oŋ ndəkəl. Kə Kanu Kəpəŋ kəmpoc' am kələk dəsək nde imberə kələ kam mə, haŋ məkə. Ndekəl oŋ ake tēm tə indebəcə afum em-ε?» ³¹ Kə Labaŋ eyif kə: «Ak'indesəŋ əm-ε?» Kə Yakuba oloku: «Məfədesəŋ im daka o daka. Kə məwosə kəyə təkə indelok əm mə, indesəkək yəcəl yam yefet-yefet, ibum' am sə yi. ³² Məkə indecepər yəcəl yam yefet-yefet fəp daco, mədekə-cəmbər ŋkesiya yetəmsər kə yecəmcəmər fəp kəsək yəyənə yəpəŋ, yəyənə yefet, ŋkesiya nyə yəyə lom yecapsər mə, kə cir nce cəŋcəmcəmər, nce cəntəmsər mə. Yayəkə yendeyənə kəway kem. ³³ Dolompu dem deŋmentər əm ti alna, kə məndekə-məmən kəway kem-ε. Mpe o mpe pə mənəŋk di alna cir daco ta pəntəmsər, ta pəŋcəmcəmər kə ŋkesiya daco ta pəŋcəpsər alom mə, məcərə fə inkiyər əm pi.» ³⁴ Kə Labaŋ oloku Yakuba: «Awa! Iwosə toloku tam.» ³⁵ Awa, dəsək dadəkə

* **30:14** yokom nyə yəyənə acəl ŋa dokombəra mə

də, Laban ençəmbər mbiyofə ya cəgber, yecəmcəmər, cir cətəmsər kə cəcəmcəmər cir nce cənayə pəfer mə fəp, nkesiya yəkə yenayə alom nəcapsər mə. Kə Laban elək yi fəp, k'ember awut ən dəwaca. ³⁶ K'awut ən nambələne yəcəl yayəkə, kəkət ka mata maas kə Yakuba dəcə nwe enç-kək sə yəcəl ya Laban mə. ³⁷ Kə Yakuba elək wara wəcaŋk wa tək maas yeciyanə, k'enaci wi pol nte tənşəne pəfer pa kətək powur mə. ³⁸ Kə Yakuba əndəfət wara wawəkə enanaci mə nde yəcəl yonçmun mə, nte tənşəne yecnəŋk wara wawəkə mə, tənşəne yorkun yec-cəc yeran kə yender dəkəmun-ə. ³⁹ Kə yəcəl yençecəne wara wawəkə kəsək, ti tenaşəne yəcəl yockoməs mowut ma cəgber, mətəmsər kə məcəmcəmər. ⁴⁰ Nte Yakuba enğbey menkesiya mə, kençəmbər yi fər ya yəcəl ya Laban kirin nyə yenayə cəgber kə alom nəcapsər mə, k'əsətə yəcəl nyə enacəmbər taciŋa ta owoşə yənəŋkələne kə ya Laban mə. ⁴¹ Kəcəc nke o nke yəcəl yetifi yorkun yecfan kəcəc yeran mə, Yakuba ençlek wara wən wənaci pəcəmbər wi yəcəl fər kirin dəndo yonçmun mə, nte tənşəne yetam kəcəcəne, yecnəŋk wara wawəkə mə. ⁴² Kə Yakuba enəŋk fə, pəcəl pelenki pefan kəcəc-ə, əfədəf fə pi kəra kən kənaci. Kə tende teləpəsər on Yakuba kəyə yəcəl yetəfi kə Laban əyə yelenki.

Yakuba kəyəkse pəkə ndena Laban

⁴³ Kə Yakuba ende pəyənə wəka daka wəpən. K'əyə yəcəl yefət-yefət yeləram, acar arkun, acar aran, yəkəme kə sofale-e.

31

¹ Kə Yakuba ene məcəm-cəmnə ma awut a Laban, nəc-loku: «Yakuba elək daka da papa wəkəsu fəp, di dəsənə kə kəyənə ka wəka daka dandə fəp.» ² Kə Yakuba enğbəkərə fə kəro ka Laban kəyi fə sə nno eyi mə, pəmə təkə pənayi cəkə-cəkə mə. ³ Kə Kanu Kəpən kəloku Yakuba: «Məlukus atəf nə awisi anə, dənkom dam. Isol' am.»

⁴ Kə Yakuba ewe Rasel kə Leya anə nənayi dale nəkək yəcəl yən cir kə nkesiya mə. ⁵ K'oloku nə: «Inğbəkərə fə, kəro ka papa konu kəyi fə sə nno iyi mə, pəmə təkə pənayi cəkə-cəkə mə. Mba Kanu ka papa kem kəsəl' em. ⁶ Nənçərə nənə yati a imbəcə papa konu kə fənəntər fem fəp. ⁷ Mba papa konu ençafəli-kafəli, k'ençepə-cepə kəway kem han wəco. Mba Kanu kəwoşə fə kə kəyə em pələc. ⁸ Pənaloku fə yetəmsər yəyənə kəway kam-ə, kə yəcəl fəp yenader yockoməs awut atəmsər. Pənaloku sə fə ya cəgber yəyənə kəway kam-ə, yəcəl fəp kə awut a cəgber yə yenader yockoməs. ⁹ Kanu kəmban yəcəl yən nno papa konu eyi mə, kə kəsən im. ¹⁰ Təm nte yəcəl yençfan kəcəcəne mə, k'iyekti fər dənç, k'iwərəp a yəcəl yorkun nyə yenç-cəc yeran mə, yenayə cəgber, yetəmsər, yecəmcəmər. ¹¹ Kə mələkə ma Kanu molok' im dəmərə: «Yakuba!» K'iwəşə: «In' ewe!» ¹² Kə mələkə molok' im: «Məyekti fər məməmə. Yəcəl yorkun fəp nyə yeyi kəcəc yeran mə, yəyə cəgber kə yentəmsər kə yecəmcəmər. Bawo inəŋk məyə məkə Laban əyə əm mə fəp. ¹³ In' əyənə Kanu ka Betel, nde mənacəmbər tasar, kə məlonər pi moro mə, nde mənasən im temer mə. Ndekəl on, məyefə atəf nənə, məlukus dənkom dam.» ¹⁴ Rasel kə Leya nəloku kə: «Mba səyə sə kə nno kələ ka papa kosu? ¹⁵ Mba ələm fə su on pəmə acikəra ba, bawo ençaməs su, k'endi pəsam posu. ¹⁶ Daka nde Kanu kəmbanər papa kosu mə fəp, dendeyənə on dosu k'awut asu. Məyə təkə Kanu kələk əm mə fəp.» ¹⁷ Kə Yakuba eyefə, k'endəs awut ən yəkəme kəron kə aran ən. ¹⁸ Kə Yakuba osolə yəcəl yən kəkək, kə daka dən fəp nde enasətə mə, yəcəl nyə enasətə Padəŋ-Aram mə, k'ənəkə ndena papa kən Isiyaka, atəf nə Kanahan. ¹⁹ Kə Laban ende pəkə kəgbət-gbət nkesiya yən. Kə Rasel enkiye mərəŋka ma papa kən Laban. ²⁰ Kə Yakuba nkən entinçər Laban wəAram kəkə kən, ta elembərne kə-ə. ²¹ Kə Yakuba eyəkse

kə daka dəkə enayə mə fəp, k'eyefe k'empimne kəngbəkə, k'entəfərne mərə ma Kalahadu.

22 Tataka ta maas, k'aloku Laban a Yakuba eyekse. 23 Kə Laban elək awenç anja kə nənçəme Yakuba darən kəkət ka mata camət-merən, kə nambəp kə nde mərə ma Kalahadu. 24 Kə Kanu kənder Laban wəAram dəmere ma pibi, kə Kanu kəloku kə: «Məkəmbərne kəlok-lokər Yakuba.» 25 Kə Laban embəp Yakuba pəcəmbər abal nən tərə kəron. Kə nkən sə dəmnə ençəmbər abal nən kə awenç anja tərə ta Kalahadu kəron. 26 Kə Laban eyif Yakuba: «Cəke cə məyə tantə-ε? Ta ake tə məntiñkər' em-ε, məkekəre awut em aran pəmə afum anje anşumpər dəkəwan mə-ε? 27 Ta ake tə məngbərpnene kə məyekse-ε? Məntiñkər f' em ba, məyeklər f' em ba? K'inasak əm məkə pəbotu disre, pac-lenəs, pac-fula pac-fer. 28 Məwose f' em kəcup awut-sə em arkun kə awut em aran! Tante tañ məmbut amera. 29 Intam kəyə əm pələc, mba Kanu ka papa kam kəlokus' em nendisna: «Məkəmbərne kəloku ka Yakuba pələc!» 30 Bawo pəñwon əm kəkə ndena papa kam, ta ake tə məñkiyenə canu cem-ε?» 31 Kə Yakuba oloku Laban: «Indenanesər-nesər ti kəcəm-cəmnə fə, məndebənər im awut em aran. 32 Mba məməmən nwe o nwe məñnəñke canu cam afum em daco mə, wəkəkə enfi! Awenç asu anja fər kirin məməmən məlek mpe o mpe pəyənə pam mə məkekəre.» Mba Yakuba enacəre fe a Rasel enkiyər Laban canu ca kusunka kəñan. 33 Kə Laban embere abal nən Yakuba, k'owur k'embere nən Leya, k'owur k'embere abal nən acar aran anje merən, enəñk fe daka o daka. Kə Laban embere abal nən Rasel disre. 34 Rasel pələk merənka pəboc mi dəntəf, k'elək dəcəm nde anənə yəkəme kəron mə k'endenər, k'eyefe k'endə di kəron. Kə Laban efen-feni abal disre fəp enəñk fe merənka mme. 35 Kə Rasel

oloku papa kən: «Papa, ta pətəl' am, nte intəyefən' am mə, tentənne iyə təkə tenyi aran təm o təm mə.» Kə Laban entən merənka mme han, enəñk fe. 36 Kə abəkəc nempə Yakuba, k'ençan Laban kəcəp. Kə Yakuba elək moloku, k'oloku: «Deke iləsər-ε, deke inçiya-ε tantə məñçəm' em darən mə? 37 Nte məfen-feni ca yem fəp mə, ake mənəñk-ε ca yam ya dəkələ-ε? Məmentər im yi fər ya awenç im anja kə awenç əm anja nəbere su daco ina kə mənə. 38 Meren wəco merən mə iyi nən ndaram. Mba ankesiya nən nən, wir wan win wələcə fe kor, isəmə f' am ankesiya yəcəl yam daco. 39 Inkerə f' am pəcəl pefi, in' enacəre teta yi. Məñç-wer im kəsən ka kəway kə nyə anç-kiyər im pəwançərə kə pibi mə. 40 Inayi nən nne yəc-cəf im pəwançərə, kəfe kəc-sut im pibi, mere məbələn' em. 41 Təsətə meren wəco merən nte iyi nən ndaram mə. Icbəc' am teta awut em aran meren wəco kə məñkələ, kə meren mme camət-tin, ta yəcəl yam yefet-yefet. Mba mənəcəpe-çepə kəway kem han wəco. 42 Pəyənə fe Kanu ka papa kem Abraham, Kanu Kəwey-wey ka Isiyaka kəsəl' em-ε, kə tantə tə məsak im ilukus waca wəsəkər. Kanu kənəñk malap mem, kə kələləs nke inalələs waca mə, ti tə kəmbocəsa su nendisna kiti.» 43 Kə Laban oloku Yakuba: «Awut arkun akanə, awut aran akanə kəbəp yəcəl yayə fəp yemi yə. Cəke c' intam məkə kəyənə awut em aran kə awut anje nənkom mə-ε? 44 Ndekəl məder səsek danapa fər ya fum wələma kirin ina kə mənə.» 45 Kə Yakuba elək tasar tin, k'ençəmbər pi cos. 46 Kə Yakuba oloku awenç anja: «Nəwetəs masar!» K'awenç anja nəwetəs masar kə namboc tēpesa. Kə nandə tēpesa papəkə kəron kə nandi yeri. 47 Kə Laban ewe tēpesa papəkə «Yekar Sahaduta,» * kə Yakuba nkən ewe pi «Kaledu.» † 48 Kə Laban oloku: «Tēpesa pampə peyi su məkə daco.» Ti tə asənə pi tewe ta Kaledu. 49 Tēpesa

* 31:47 Itə tatəkə cəAram cə «tēpesa pa sede» † 31:47 kaled = H. «tēpesa pa sede»

papəkə p'anwe sə Mispe, bawo Laban enaloku: «Kanu kəgbəkəre su ina kə mənə kə səndesələrene. ⁵⁰ Kə məntərəs awut em aran-ε, kə məlek sə aran aləma-ε, məcəre fə bafə fum eyi su dacə, mba Kanu yati.» ⁵¹ Kə Laban oloku: «Tepesa pəmpε, kə tasar pəkə inçəmbər ina kə mənə dacə mə. ⁵² Tepesa pəmpε kə tasar pəmpε peyi su dacə, kəcəre fə ifəsəcepər tepesa pəmpε kəkə-cajərn' am kəyə ka pələc, mənə sə ta məcepər tepesa pəmpε kə tasar pəmpε kəkə-cajərn' em kəkə-yə pələc.» ⁵³ Kə Laban oloku: «Kanu ka Abraham kə Nahor, kə Kanu ka kas kəjan kəyi su dacə.» Kə Yakuba endərəmε Kanu Kəwey-wey ka papa kən Isiyaka. ⁵⁴ Kə Yakuba olojne tərə tatəkə kəron, k'ewe awenç anja kədedi yeri yayəkə. Kə njandi yeri yayəkə kə njandire tərə papəkə kəron.

32

¹ Kə Laban eyefe bət-bət suy, k'onçup awut-sə ən arkun k'aran, k'ontolane ja, k'osumpər dəpə kəlukuš ka nde ndrən.

Yakuba kəlompəsne kən kəbərəne kə Esay

² Kə Yakuba sə ençəme dəpə dən darəj, kə məleke a Kanu njənçepse kə darəj. ³ Yakuba endenəjk mi, k'oloku: «Afan ja Kanu njə!» K'əsəj tofo tatəkə tewe ta Mahanayim*.

⁴ Yakuba pəyi tadarəj k'osom nda wenç Esay nwe enayi kulum ka Edəm mə, atəf ja Sehir. ⁵ Kə Yakuba osom ja nte: «Nte tə nəjkə-loku wenç im Esay: «A wəcar kam Yakuba-ε, a inçə iwon nda Laban han, ⁶ Iyə cəna, səfale, njəsiya, cir, acar arkun kə aran. Ti t' isom' am nnə wenç im eyi mə, pəctam kəwose ibere.»

⁷ K'asom njaluksərne nnə Yakuba eyi mə, kə njaloku kə: «Səjkə nda wenç əm Esay, nkən sə kəlompəsne k'endε kədəbər əm, kə afum 400.» ⁸ K'abəkəc njətəfəntərə Yakuba, kə kənese kəsumpər kə. K'eyer afum akə njanasol mə cəgba mərəj, kəbər njəsiya, cir, cəna han yəkəme. ⁹ Kə

Yakuba oloku: «Kə Esay entam afum a kəgba kin-ε, a kə njənçekse.»

¹⁰ Kə Yakuba oloku: «Kanu ka papa kem Abraham, Kanu ka papa kem Isiyaka, Kanu Kəpəj nke kələk' im: «Məlukuš atəf njam nde ançkom əm mə, indeyən' am pətət!» ¹¹ Ifətər layidi kə pətət mpε məjker' em mə, ina wəcar kam. Bawo nte inç-cepər Yurden yayε mə, togbo tem gbəcərəm t' inatəmpər, ndəkəl on iyer afum em cəgba mərəj. ¹² İletsen' am məban im, wenç im Esay dəwaca! Bawo inçese ta pədesut im, kə iya ka awut em. ¹³ Kə mənə Kanu mənalok' im: «Indeyə əm pətət, indeyə afum am njala pəmə asənç ja dəkəba, njə antətam kələm mə.»

¹⁴ Difə Yakuba enaçepərəne pibi. K'eyekyek daka dən dəkə enakere mə dacə, kəkə-pocε wenç Esay: ¹⁵ Cir 200, mbiyofə wəco mərəj, njəsiya yeran 200 kə yorçun wəco mərəj, ¹⁶ kə yəkəme yeran 30 kə awut ayi akə yənçmesər mə, cəna cəran 40, mura wəco, sofale səran wəco mərəj kə sərçun wəco. ¹⁷ Kə Yakuba əsəj yəcəl yayəkə fəp fa yi kə dokom da yi acar ən, k'oloku ja: «Nəy' im kirin, nəsole yəcəl yayε dokom dokom, nəbəlne yi kə yəkə.» ¹⁸ K'osom wəkə-cəkə: «Kə nəjkə-bərəne kə wenç im Esay a pəyif əm: «An' ə məyənε? Deke məjkə-ε? An' əyə yəcəl yayε məsole mə-ε?» ¹⁹ Mələku kə: «Ya wəbe kam Yakuba yə, kəpocε kə nke əsəj im a ikene wəbe kem Esay mə. Mba nkən əfə wəkə ender im tadarəj mə.»

²⁰ K'osom sə kəsom kin kançə, asole yəcəl aka mərəj, aka maas kəbər ka aləpəs akə njanayi tadarəj njasole yəcəl mə: «Tatəkə tə nəjkə-loku wenç im Esay, kə nəjkə-bərəne-ε. ²¹ Nəloku kə: «Wenç əm Yakuba ender su wəkə tadarəj.» Bawo Yakuba enaloku fə: «Kəpocε kançε kəy' im kirin mə, ik' inçə-tor-torene kə abəkəc. A sədenəjkene fər disre. Tələma endəkə-selen' em bel-bel.» ²² Kə yopocε yayəkə yeyi kə kirin, k'ençepərəne pibi papəkə dəndo dəkulum.

* **32:3** = H. «fan mərəj»

Yakuba kəsıməs kən kə Kanu

²³ Kə Yakuba eyefe pibi papəkə, k'elek aran ən mərəj, amarəs aran ən mərəj k'awut ən wəco kə pin, k'eñcalene ɲa dəngbəl da Yabək. ²⁴ Nte Yakuba elek aran ən, k'eñcalene ɲa dəngbəl kə daka dəkə enayə mə fəp. ²⁵ Kə Yakuba eyi di sona. Pəndebiyə, kə fum wələma eyefe kəsıməs kə Yakuba hañ dəsəka. ²⁶ Nte wəsıməsene kən enəjk, eyi fe kətam kə mə, k'osut kə nnə dətəkəc. Kə təkəc ta Yakuba towur pəcsıməs kə fum wəkəkə. ²⁷ Kə fum wəkəkə oloku: «Məsak im ikə, bawo pəyi kəyə panpan.» Kə Yakuba oloku kə: «Ifəsak əm məkə ta məntolan' em-ε.» ²⁸ Kə fum wəkəkə eyif Yakuba: «Cəke c' aɲw' am-ε?» Kə Yakuba oloku: «Yakuba y' aɲw' em.» ²⁹ Kə fum wəkəkə oloku kə sə: «Yakuba yəfəsəyənə tewe tam, Yisrayel† ɲ' ande pəc-w' am, bawo məsıməs kə Kanu kə afum, kə məntam ɲa.»

³⁰ Kə Yakuba eyif fum wəkəkə: «İletsen' am məboɲcər im tewe tam.» Kə fum nwe eyif kə: «Ta ake tə məfaɲe kəcərəne tewe tem-ε?» Kə fum nwe ontolane Yakuba dəndo. ³¹ Kə Yakuba əsəj tofo tatəkə tewe ta Peniyel‡, bawo nkən olokune: «İnəjk Kanu səgbətnene, k'intəfi.» ³² Dec deɲcpe a pəc-cəpər Peniyel. Yakuba pəctorər təkəc tən. ³³ Ti təsəje nte awut a Yisrayel ɲantəsəm abənta ɲa dətəkəc mə, bawo abənta ɲa dətəkəc ɲə Kanu kənasut Yakuba, nde kəbent ka dəkəkək kə kəbent ka dəkumunt yembəpene mə.

33*Yakuba kəbəpene kəjan kə Esay*

¹ Kə Yakuba eyekti kəro k'enəjk Esay pəc-der pəsələ afum 100. Kə Yakuba eyer awut Leya, Rasel, kə acar aɲe mərəj daco. ² Kə Yakuba eɲcəmbər aran ən acar kirin, k'awut aɲan ɲaɲcəjɲ ɲa, kə Leya eɲcək k'awut ən ɲayi kə darəj, kə Rasel eɲcəme kə wan kən Isifu eyi kə darəj.

³ Kə nkən yati eɲcəpər ɲa fər kirin, k'ontontnene Esay dəntəf camət-mərəj, hañ k'ələtərne kə. ⁴ Kə Esay eyekse kəkə-bəpene kə Yakuba wəjɲ, k'esapne kə, k'eneɲsərne kə dəkilim, k'oɲcup kə, kə ɲayefe fəp faɲan kəbok. ⁵ Kə Esay eyekti kəro, k'enəjk aran kə awut, k'eyif: «Are ɲə akaɲe?» Kə Yakuba oloku kə: «Awut akaɲe ɲə Kanu kənamar im kəsətə ɲənəfər dən disre, ina wəcar kam.» ⁶ Kə aran ən acar ɲələtərne Esay, kə awut aɲan, kə ɲantontnene kə. ⁷ Kə Leya ələtərne kə sə kə awut ən, kə ɲa sə ɲantontnene kə, kə Isifu kə Rasel ɲələtərne kə kə ɲantontnene kə. ⁸ Kə Esay eyif kə: «Ake məndeyənə yəcəl yaye səɲcəpər-cəpər mə?» Kə Yakuba oloku kə: «Kətəjne kam k'inafaɲ. Ti tə inacem-cemne kəsəj əm yi.» ⁹ Kə Esay oloku Yakuba: «Yelar im ina wəjɲ im, məməjkərne yaye yəyənə yam.» ¹⁰ Kə Yakuba oloku Esay: «Ala. İletsen' am, kə pəyənə fə isətər əm kətəjne, məwose məbaɲ kəpocə kem. Ti t' iməmənə kəro kam pəmə təkə aɲməmən kəro ka Kanu mə, kə məselən' em bel-bel. ¹¹ Məbaɲ kəpocə kem nke isəj əm mə, bawo Kanu kəmar im k'isətə daka dəkə ifaɲ mə fəp.» Kə Yakuba eɲcəməne ti Esay darəj hañ kə wəkəkə owose kəbaɲ ka kəpocə kaɲkə. ¹² Kə Esay oloku: «Paɲkən, pasolne dəpə, in' endey' əm kirin.» ¹³ Kə Yakuba oloku: «Wəbe kem, məjɲcəre a awut ɲaɲcuca kəkətene, k'isole sə mir mowut kə mana məməse. K'ayə yi yəkət pəpəj dəsək din-ε yəcəl yowut fəp yeɲfi. ¹⁴ Wəbe kem məy' im kirin, indey' əm tadarəj, pəpic-pəpic isurene yəcəl k'awut pəkət, hañ ibere ndena wəjɲ im nde atəf ɲa Sehir.» ¹⁵ Kə Esay oloku: «İsakər' am afum em aləma akə isole mə.» Kə Yakuba eyif Esay: «Ak' indeyənə ɲa-ε? Təfaɲ ta ina, isətə kənaɲne nnə məyi mə.» ¹⁶ Dəsək dadəkə də Esay elek dəpə kəlucus ka Sehir.

Yakuba kənde kən Səkem kəsək

† 32:29 Yisrayel = H. «kəsıməs kə Kanu» ‡ 32:31 Peniyel = H. «kəro ka Kanu»

17 Kə Yakuba ənkə dare da Sukət. K'ələ kələ kən k'ələne yəcəl yən ɲgbaɲcan. Ti t' asəɲe tofo tatəkə tewe ta «Sukət*». 18 Kə Yakuba emberə kətamne disre dare da Səkem, atəf ɲa Kanahan. K'ənkə pəcəmbərəs dare kəsək kəberə kən kəyefe ka Padəɲ-Aram. 19 K'eway awut a Hamər arkun dəwaca, papa ka Səkem, tofokəl ta antəfnde enacəmbər abal mə. Enaway di mənçəmbəl† 100. 20 Kə Yakuba ençəmbər di dəkələɲne da Kanu, k'ewe tofo tatəkə «El-Elohe-Yisrayel‡».

34

Siməɲ kə Lewy kəlukse ayek ɲa wəkire kəɲan Dina nwe analapəs mə

1 Dina, wan wəran nwe Leya enakome Yakuba mə, eyefe kəkə-nənk awut aran a dətəf. 2 Səkem, wan ka Hamər wəHewy wəbe wəka dətəf, enənk kə, k'embaɲ kə, k'ombocərne kə, k'elapəs kə. 3 Kə Səkem esektərne teta Dina wan wəran ka Yakuba, haɲ dəmoloku mən k'esep kəsətə ka kəbətər ka Dina. 4 Kə Səkem oloku papa kən Hamər: «Məsəɲ im wəyecəra wəkawe pəyənə wəran kem wənənçə.» 5 Kə Yakuba ende pəcərə a Səkem ençərə wan kən Dina dərən. Mba nte awut a Yakuba arkun ɲanayi dale kə yəcəl yən mə, kə Yakuba ençənke ti haɲ kə ɲander kəyefe dale. 6 Kə Hamər papa ka Səkem ənkə pələk-ləkər Yakuba. 7 Kə awut a Yakuba ɲander kəyefe dale. Nte ɲane moloku maməkə mə, kə mosumpər ɲa. Kə pəntele ɲa, bawo Səkem enayə təyə nte pənətəmar paɲaɲnənə kə Yisrayel mə: Kəkiyə kəcərə Dina wan ka Yakuba dərən, ta ɲayənə akin ayi-ə. 8 Kə Hamər oloku ɲa nte: «Wan kem Səkem efaɲ kəfaɲ dəm wəkire konu Dina kənənçə, nəsəɲ kə kə pənənçə, iletənə nu. 9 Antam kəkətərəne pac-nənçənənə. Nəde nəc-səɲ su awut anu aran, nəc-lək awut asu aran. 10 Nəndendə kə səna, atəf ɲendeyi nu dəwaca pəmə səna, nəyi de, nəc-caməs, nətən sə de ntəf.» 11 Kə Səkem

oloku papa kə awənç a Dina: «K'isətər nu kəwose-ə, ɲsəɲ nu mpe o mpe nəɲwer im mə. 12 Nəwer im kəfac kəpəɲ kə yopocə yelərəm. ɲsəɲ nu yi. Mba nəsəɲ wəyecəra wəkawe Səkem pənənçə.» 13 Kə awut a Yakuba arkun ɲantiɲkər Səkem kə kas bawo Səkem enakiyə kəcərə ka wəkire kəɲan dərən. 14 Kə awut a Yakuba ɲaloku Səkem kə kas: «Pənçuca su kəsəɲ wəkire kosu, fum nwe antəkəɲç mə, bawo tendeyənə kələpəs kosu. 15 Kə səndewose tefəɲ tonu-ə, mənə nəna sə nəwose kəyi pəmə səna, ti tə tatəkə arkun aɲe ɲayi nu daco mə fəp pakəɲç ɲa. 16 Təm tatəkə səɲwose kəc-lək awut anu aran sənənçə, nəna sə dəmnə nəc-lək akosu nəc-nənçə. Sənde nno kə nəna payənə sə afum akin ayi. 17 Mba kə nəntətəm kəne təkə səloku fə pakəɲç nu mə, səɲlək wan kosu Dina, səkə.» 18 Hamər kə wan kən Səkem ɲawose moloku maməkə, kəcərə fə aɲkəɲç ɲa. 19 Kə wan wərkun nwe oɲcop təyə tatəkə, bawo enabətər Dina haɲ pəcəpərər. Nkən Səkem sə, anabətər kə nde ndaraɲan patas aka di fəp. 20 Hamər kə Səkem ɲaɲkə nde dəkəberə da dare daɲan, kə ɲaloku afum a dare: 21 «Afum akanç ɲasəke su bəkəc. ɲawose kənde atəf ɲaɲç ɲac-caməs, atəf ɲaɲç ɲəwəkəl ɲa. Ande pacləkərəne aran kə ɲa. 22 Mba afum akanç kəwose kəɲan kənde kə səna, payənə akin ayi, mənə pawose arkun aɲe ɲayi su daco mə fəp, pakəɲç ɲa pəmə ɲa. 23 Yəcəl yaɲan kə ca yaɲan fəp yəfədeyənə yosu ba? Pawose tefəɲ taɲan gbəcərəm, ɲayi su de.» 24 Akə ɲanakə dəkəberə da dare daɲan mə fəp, kə ɲaɲçəɲkəl Hamər kə wan kən Səkem. Arkun akə ɲanader dəkəberə da dare daɲan dəkəcəɲkəl mə fəp, k'əɲkəɲç ɲa. 25 Tataka ta maas ta kəkəɲç kəɲan, akəɲç ɲayi kəcunənə, kə awut a Yakuba mərəɲ, Siməɲ kə Lewy awənç arkun a Dina, ɲaləkəs sakma səɲan kə ɲander ɲacop dəkəberə da dare daɲan kədifət, haɲ kə ɲalip kədifət arkun aka dətəf fəp. 26 Kə

* 33:17 H. «ɲgbaɲcan» † 33:19 H. «kesita» = kəway ka tençesiya kənayi təm tatəkə ‡ 33:20 «El, Kanu ka Yisrayel»

ñandifene sɔ Hamər kɔ Səkem sakma sənjan, kɔ ñalək wəkire kəñan Dina ndena Səkem kɔ ñan̄kɔ. ²⁷ K'awut a Yakuba ñawəkərne sɔ afi, kɔ ñan̄kiyər aka dare bawo mətɛlɛ mənayi ña kəlapəs ka wəkire kəñan Dina. ²⁸ Kɔ ñalək ñkesiya, cir, cəna, sɔfale, yɔcəl yɔkɔ yənayi dare disrɛ kɔ dəkulum mɔ fəp. ²⁹ Kɔ awut a Yakuba ñawetəs ca ya afi, awut añan, aran añan, kɔ ca yɔkɔ ñanabəp nda Səkem kɔ Hamər mɔ fəp kɔ ñan̄kekərɛ. ³⁰ Kɔ Yakuba oloku Simən̄ kɔ Lewy: «Nəyɔ em pələc te tonu tendesən̄ɛ aka Kanahan kɔ Perisi ñadeter im, nəñcərə a səmpice, kəberene kɔ ñander kədesutene kɔ ina, tɛm tatəkɔ ñandesut im ñaləsər afum em.» ³¹ Kɔ awut a Yakuba ñaloku kas kəñan: «Səndewosɛ Səkem pəyɔ wəkire kosu pəmɔ wəran wəyi yama-yama ba?»

35

Yakuba kəyɛfɛ Səkem pəkɔ Betel

¹ Kɔ Kanu kəloku Yakuba: «Məyɛfɛ mərəpɛ məkɔ məndɛ Betel, məlompəs di dəkələn̄ne da Kanu nke kəñawurər əm, nte mənayeksər wən̄ɔ əm Esay mɔ.» ² Kɔ Yakuba oloku afum ən, kɔ akɔ ñanayi kɔ nkən̄ mɔ: «Nəwure nu dacɔ canu cəcikəra. Nəsəkəsne, nətubi, nəskəpər yəberne. ³ Kəyɛfɛ k'ander, papərne Betel. Dəndo in̄kɔ-cəmbər dəkələn̄ne da Kanu nke kəñalok-lokər im dəsək nde inayi pəcuca disrɛ, a kɔ kəsol' em tɛm nte inayi dəpɔ ic-kɔ decikəra mɔ.» ⁴ Kɔ ñasən̄ Yakuba canu cəcikəra nce cənayi ña dəwaca mɔ fəp, kəbər ya dələn̄əs yanjan. Kɔ Yakuba emət yi nde kətək kəpən̄ kəñkɔ kəyi Səkem kəsək mɔ. ⁵ Kɔ ñan̄kɔ. Kɔ ayekyek ña Kanu ñeñgbəpərne aka sədare səkəsək fəp, kɔ ñantətəm kəcəme awut a Yakuba darən̄.

⁶ Kɔ Yakuba ñambere kɔ akɔ ñanacəme kɔ darən̄ mɔ fəp, kəkɔ ka Lus, ti tɔ tatəkɔ dare da Betel, atəf ña Kanahan. ⁷ K'əñcəmbər di dəkələn̄ne da Kanu, k'ewe tofo tatəkɔ «El-Betel»,

bawo difɔ Kanu kəñawurər kɔ tɛm nte enayeksər wən̄ɔ mɔ. ⁸ Kɔ Debora, wəran nwe enadusum Rebeka mɔ, efi. K'awup kɔ Betel tantəf, nde añkiri dəntəf n̄ɛ awe tewe ta «Kətək ka Məñcər» mɔ.

⁹ Kɔ Kanu kəwurər sɔ Yakuba, nte embere Padəñ-Aram mɔ, kɔ kəmpocɛ kɔ pətət. ¹⁰ Kɔ Kanu kəloku kɔ: «Mən' añwe Yakuba, mba afəsəw' am tewe ta Yakuba tatəkɔ. «Yisrayel» ñ' ande pac-w' am oñ.» Kɔ Kanu kəsən̄ kɔ oñ tewe ta Yisrayel. ¹¹ Kɔ Kanu kəloku kɔ: «In' əyən̄ɛ Kanu nke kəntam mes fəp mɔ. Məyən̄ɛ wəkombəra, mələ. Afum a təf yelərəm ñə məndekom, abe ñandewur əm dərɛs. ¹² Atəf n̄ɛ isən̄ Abraham kɔ Isiyaka mɔ, indəsən̄ əm ñi kɔ yuruya yam kɔ məndecəpər-ɛ. Indəsən̄ ña atəf ñan̄ɛ.» ¹³ Kɔ Kanu kəmbələ kɔ day, nde kəñalok-lokər kɔ mɔ. ¹⁴ Kɔ Yakuba eñcəmbər tasar da tofo təkɔ Kanu kəñalok-lokər kɔ mɔ. K'ompus pi, k'olon̄ər pi moro. ¹⁵ Kɔ Yakuba əsən̄ tofo tatəkɔ tewe ta Betel, nde Kanu kəñalok-lokər kɔ mɔ.

Kəkom ka Benyamin, defi da Rasel

¹⁶ Yakuba eyɛfɛ Betel kɔ afum ən. Ñanawak kəbələ sɔ kəbere ka Efərata, kɔ Rasel oñkom, kəkom kəcuy. ¹⁷ Eyi pəcuy pa kəkom kan̄kɔ, kɔ wəban̄ kən̄ wan oloku: «Ta mənese, bawo məsətɔ sɔ wan wərkun!» ¹⁸ Nte Rasel eñc-fi mɔ, k'ewe wan wəkakɔ Bən-Oni*. Mba kɔ kas ewe kɔ Benyamin†. ¹⁹ Kɔ Rasel efi. K'awup kɔ nde dəpɔ da Efrata, nde Betlɛhem. ²⁰ Kɔ Yakuba eñcəmbər tasar nde kufu ka Rasel, tasar papəkɔ enacəmbər kufu ka Rasel mɔ, pəsərəyi di hañ məkɔ. ²¹ Kɔ Yakuba əñkɔ, pəcəmbər abal nde Mikədal-Eder takəron̄. ²² Nte Yakuba eyi atəf ñan̄kɔ mɔ, kɔ Ruben əñkɔ pəfəntərər Bilha wələkɔ ka papa kən̄, kɔ Yakuba eñcərə ti.

Yakuba enasətɔ awut arkun wəcɔ kɔ mərəñ: ²³ Awut a Leya: Ruben coco ca Yakuba, Simən̄, Lewy, Yuda, Isakar, kɔ Sabulon. ²⁴ Awut a Rasel: Isifu kɔ Benyamin. ²⁵ Awut a Bilha,

* **35:18** H. = «wan wəka pucuy» † **35:18** H. = «wan wəka kəca kətət»

wəmarəs ka Rasel: Dan kə Naftali. ²⁶ Awut a Silpa, wəmarəs ka Leya: Kadu kə Aser. Awut a Yakuba ḡanayi akakə, aḡe enakom Padaḡ-Aram mə.

²⁷ Kə Yakuba ender kas Isiyaka kəsək, nde Mamre, nde Kiriyat Harba, nde pəyənə Heberəḡ mə, a kə Abraham kə Isiyaka ḡanayi decikəra mə. ²⁸ Kəwon ka Isiyaka doru kənasətə meren 180. ²⁹ K'əḡḡbiḡ kifi. K'efi, k'ənəḡkəl atem ən akə ḡanafi mə, Isiyaka enasikər, doru dətəḡnə kə. K'awut ən Esay kə Yakuba ḡawup kə.

36

Esay kəndə kən nde atəḡ ḡa Edəm

¹ Dokombəra da Esay də dandə, nwe aḡwe sə Edəm mə. ² Kə Esay əlek aran ən, aran a Kanahan daco: Ada, wan wəran ka Elon wəHewy, Oholibama wan wəran ka Ana, wan wəran ka Cibehəḡ wəHewi, ³ Basmət wan wəran ka Səmayila, wəkire ka Nebayət. ⁴ Kə Ada oḡkome Esay Elifas, kə Basmət oḡkom Rehuwəl. ⁵ Kə Oholibama oḡkom Yehus, Yahelam, kə Korah. Awut a Esay ḡə akakə aḡe anakome kə Kanahan mə. ⁶ Kə Esay əlek aran ən, awut ən arkun kə aran, afum ən aka kələ kən, yəcəl yən kə ca yəkə enasətə atəḡ ḡa Kanahan mə fəp, k'əḡkə atəḡ ḡələma. K'əmbələ wəḡc Yakuba, ⁷ bawo yəcəl yənalər ḡa, ta ḡantam kəyi tofo tin-ε. Atəḡ ḡḡe ḡanayi mə ḡenafətər ḡa teta yəcəl yaḡan yəlarəm. ⁸ Kə Esay endə nde tərə ta Sehir. Esay, nkən aḡc-we sə Edəm.

Yuruya ya Esay

⁹ Dokombəra da Esay, də dandə wətem ka yuruya nyə aḡwe Edəm mə, nde tərə ta Sehir kəronḡ. ¹⁰ Mewe ma awut a Esay mə mamə: Elifas wan ka Ada wəran ka Esay, Rehuwəl wan ka Basmət wəran ka Esay. ¹¹ Awut a Elifas ḡanayənə: Temanḡ, Omar, Sefo, Kahetam, kə Kenas. ¹² Timna wələkə ka Elifas enayi wan ka Esay. K'oḡkome Elifas Amalek. Awut a Ada ḡə akakə wəran ka Esay. ¹³ Mewe ma awut a Rehuwəl mə mamə: Nahat, Serah, Sama, kə Misa. Awut a Basmət ḡə

akakə wəran ka Esay. ¹⁴ Mewe ma awut a Oholibama wan wəran ka Ana, wan-sə ka Cibehəḡ, wəran ka Esay: K'oḡkome Esay Yehus, Yahelam, kə Korah. ¹⁵ Mewe ma abə a yuruya ya Esay məmə: Awut abə a Elifas, coco ca Esay: Wəbe Teman, wəbe Omar, wəbe Sefo, wəbe Kenas, ¹⁶ wəbe Korah, wəbe Kahetam, kə wəbe Amalek. Abə a Elifas ḡə akakə, atəḡ ḡa Edəm. Awut a Ada ḡə akakə. ¹⁷ Awut a Rehuwəl, wan ka Esay ḡə akanə: Wəbe Nahat, wəbe Serah, wəbe Sama, kə wəbe Misa. Abə a Rehuwəl ḡə akakə atəḡ ḡa Edəm. Awut a Basmət ḡə akakə, wəran ka Esay. ¹⁸ Awut a Oholibama ḡə akanə, wəran ka Esay: Wəbe Yehus, wəbe Yahelam, kə wəbe Korah. Abə a Oholibama ḡə akanə wan wəran ka Ana, wəran ka Esay. ¹⁹ Awut a Esay ḡə akakə, kə abə aḡan. Esay nwe aḡc-we sə «Edəm» mə.

²⁰ Awut a Sehir wəHori ḡə akanə: Lotəḡ, Sobal, Cibehəḡ, Ana, ²¹ Disəḡ, Eser, kə Disəḡ. Abə aHori ḡə akakə, awut a Sehir nde atəḡ ḡa Edəm. ²² Awut a Lotəḡ ḡanayənə Hori kə Hemam. Wəkire ka Lotəḡ enayənə Timna. ²³ Awut a Sobal ḡanayənə Alwanḡ, Manahat, Ebal, Sefo, kə Onam. ²⁴ Awut a Cibehəḡ ḡanayənə Awa kə Ana. Ana wəkakə enafir kələmp nde dətəḡberə, pəkə dənkek səfale sa papa kən Cibehəḡ. ²⁵ Awut a Ana ḡanayənə Disəḡ kə Oholibama, wan ka Ana wəran. ²⁶ Awut a Disəḡ ḡanayənə: Hemdanḡ, Esbanḡ, Yitran, kə Keran. ²⁷ Awut a Etsər ḡanayənə: Bilanḡ, Sawanḡ, kə Akanḡ. ²⁸ Awut a Disəḡ ḡanayənə Huc kə Aranḡ. ²⁹ Abə a Hori ḡə akanə: Wəbe Lotəḡ, wəbe Sobal, wəbe Cibehəḡ, wəbe Ana, ³⁰ wəbe Disəḡ, wəbe Ecer, wəbe Disəḡ. Abə a Hori ḡa akakə, abə aḡan atəḡ ḡa Sehir. ³¹ Tem tatəkə abə ḡanatəmpər fə kərəsna dəbe nde atəḡ ḡa Yisrayel. Mewe ma abə aḡe ḡanacepər atəḡ ḡa Edəm mə, mə mamə: ³² Bela, wan ka Behor, enayənə wəbe Edəm, tewe ta dare dən tenayənə Dinaba. ³³ Kə Bela efi. Kə Yobabu wan ka Serah wəka Bəcəra əlek dəbe dən. ³⁴ Kə Yobabu

efi. Kə Hucam wəka atəf ɲa Temani
 ɛlek dəbe dən. ³⁵ Kə Hucam efi. Kə
 Hadadu wan ka Bedadu ɛlek dəbe
 dən. Nkən ɛnacəmbər Madiyan ɲde
 kulum ka Mohabu. Tewe ta dare
 dən tənayəne Awit. ³⁶ Kə Hadadu
 efi. Kə Samla wəka Masreka ɛlek
 dəbe dən. ³⁷ Kə Samla efi. Kə Sawul
 wəka dare da Rehobət Dəngbəkə ɛlek
 dəbe dən. ³⁸ Kə Sawul efi. Kə Bahal-
 Hanan, wan ka Akbər, ɛlek dəbe dən.
³⁹ Kə Bahal-Hanan wan ka Akbər efi.
 Kə Hadar ɛlek dəbe dən. Tewe ta
 dare dən tənayəne Pawu, kə tewe ta
 wəran kən tənayəne Mehetabel, wan
 ka Matredu wəran, wan ka Mesahabu
 wəran. ⁴⁰ Mewe ma abe a Esay mə
 maməkə, dəcor dəcor, dətəf təf. Pəmə
 tatəkə mewe maɲan moloku ti mə:
 Wəbe Timna, wəbe Alwa, wəbe Yetet,
⁴¹ wəbe Oholibama, wəbe Ela, wəbe
 Pinəɲ, ⁴² wəbe Kenas, wəbe Teman,
 wəbe Mibcar, ⁴³ wəbe Makdiyel, wəbe
 Iram. Akanɛ ɲanayəne abe a Edəm,
 kə dəkəndɛ daɲan atəf ɲəkə ɲanayəne
 abe mə. Esay ɛnayəne wətem ka aka
 Edəm.

Tecepərɛnɛ ta Isifu

37

37-50

Taruku ta Yakuba k'afum ən

Mewerəp ma Isifu

¹ Kə Yakuba ɛndɛ atəf ɲa Kanahan
 ɲde kas ɛnandɛ mə. ² Dokombəra da
 Yakuba dɛndɛ: Kəsətə ka Isifu meren
 wəco kə camət-mərən, kə Isifu ɛyɛfɛ
 pəc-cɛpsɛ awɛɲc aɲa darən ɲackək
 ɲkesiya kə cir. Pəyənɛ wan wəfɛt,
 pəc-cəmə awut arkun a Bilha kə
 Silpa darən, aran a kas. Mba Isifu
 ɛɲcder pəcsənɛ papa kəɲan kəcərə
 mɛcɛmɛmənɛ mɛlɛc məkə mɛɲc-
 cɛpər di mə fəp. ³ Yakuba* ɛnabətər
 Isifu pətəs awut ən aləpəs aɲɛ fəp,
 bawo detem disrɛ d' ɛnasətə kə. Kə
 Yakuba əsət bərumus bənənɲkəsəl lom
 k'əsən bi Isifu. ⁴ Kə awɛɲc a Isifu ɲande
 ɲanənɲk, a kas kəɲan əmbətər Isifu
 pətəs ɲa fəp. Kə ɲamɛɲkɛ Isifu mɛtele
 maməkə. Kə ɲayi ta ɲanɲlok-łokər Isifu

bel-bel-ɛ. ⁵ Kə Isifu ɛwerəp, k'ənɲkə
 pəloku mere maməkə awɛɲc aɲa, kə
 akakə ɲanənɲkanɛ sə kəter kə. ⁶ Kə Isifu
 oloku ɲa: «Awɛɲc im aɲa, nəcənɲkəl
 mere mɛmɛ iwɛrəpna mə! ⁷ Dəkulum
 ayina pəcsek mɛmpələ. Pəwon fɛ
 kə kilim kem ka mɛmpələ kəyɛfɛ kə
 kəɲcəmə sot! Kə cilim ca mɛmpələ
 ma nəna cənder cənənɲkər kemi, kə
 cəntontnɛnɛ ki.» ⁸ Kə awɛɲc aɲa
 ɲaloku kə: «Mba mənə mənɲcɛm-cɛmɲɛ
 kəyənɛ ka wəbe ka sənə ba? Məyi
 su kəron?» Kə ɲamberɛnɛ sə kəter kə
 teta moloku mən maməkə. ⁹ Kə Isifu
 ɛndɛsə pəwerəp, k'oloku sə ti awɛɲc
 aɲa. K'oloku: «Iwerəpna sə: Dec,
 ɲof kə cəs wəco kə pin yontontnɛn'
 em.» ¹⁰ Kə Isifu oloku mere maməkə
 papa kən kə awɛɲc aɲa. Kə papa
 kən ɲɲkul-kulər kə, k'eyif kə: «Cəke cə
 mere mame məwerəp mə moloku-ɛ?
 Mənɲcɛm-cɛmɲɛ a səndeder, iya kam,
 awɛɲc əm aɲa, kə ina sədetontnɛn' am
 dəntəf?» ¹¹ Kə awɛɲc a Isifu ɲayənɛ kə
 kəraca. Mba kə kas kəɲan ɛmɛɲkərɛ
 kəwerəp kanɲkə.

Awɛɲc a Isifu ɲanɲcaməs kə

¹² Kə awɛɲc a Isifu ɲande ɲawur,
 kəkə-kək ɲkesiya kə cir ya kas kəɲan
 ɲde Səkem. ¹³ Kə Yakuba oloku Isifu:
 «Awɛɲc əm aɲa ɲayi Səkem ɲawurɛnɛ
 yəcəl kəkəsə-mət. Məder, ifən kəsom
 əm ɲde ɲayi mə.» Kə Isifu owosɛ:
 «In' ɛwɛ!» ¹⁴ Kə Yakuba oloku kə:
 «Məkə məməmən em kə pəyi fə daka
 o daka deyɛ fɛ awɛɲc əm aɲa kə
 yəcəl yɛfɛt-yɛfɛt-ɛ. Məder məlok' im
 ti.» K'osom kə kəyɛfɛ ka aranta ɲa
 Həbərən, kə Isifu ɲənɲkə Səkem. ¹⁵ Kə
 wərkun wələma ɲənɲkə pəbər kə pəc-
 kafələ-kafələ dəkulum. Kə wərkun
 nwe eyif kə: «Ake məntɛn-ɛ?» ¹⁶ Kə
 Isifu oloku kə: «Awɛɲc im aɲa ɲ' inten,
 iletɛn' am məmentər im ɲde ɲayi
 kəkəkəs yəcəl mə.» ¹⁷ Kə wərkun nwe
 oloku kə: «ɲayɛfɛ dɛ, inɛnɛna ɲa ɲac-
 loku: «Pənɲkən kəca ka Dotən.» Kə
 Isifu ɛɲcəmə ni yaɲan darən, kə yəcəl
 haɲ k'ənɲkə pəbər ɲa Dotən.

* 37:3 H. «Yisrayel» = tewe tante tə Kanu ki sərka kənasən Yakuba. Məməmən

18 K'awenɔc aɲa ɲanɔŋk kɔ pɔbɔlɛ, ta entabɔp ɲa-ɛ, kɔ ɲasekɛ kɔ kɔdɪf. 19 Kɔ ɲalokɛnɛ: «Wɔbɛ ka kɔwɛrɔp ender wɔkɔ. 20 Nɔdɛr oɲ padɪf kɔ, pagbal kɔ ndɛ dɔkɔlɔmp. Pakɔ paloku fɔ wɛsɛm wɔsɔm kɔ. Pamɔmɔn oɲ daka ndɛ kɔwɛrɔp kɔn kɔndeyɔnɛ mɔ.» 21 Kɔ Ruben ene ti, k'ɛmbarɲ kɔ akakɔ dɔwaca. K'oloku: «Ta pasɔɲɛ kɔ kɔfi.» 22 Kɔ Ruben oloku sɔ: «Ta nɔwure mecir! Nɔgbal kɔ kɔlɔmp kanɲɛ kɔyi nnɔ dɔtɛgbɛrɛ mɔ. Ta nɔdɛɲɔr kɔ kɔca!» ɛnaloku ɲa moloku mamɛ, nɛ tɔɲsɔɲɛ pɔtam kɔyac Isifu defɪ, pɔkenɛ kɔ kas mɔ. 23 Nɛ Isifu ɛmbɔp awɛɲɔc aɲa mɔ, kɔ akakɔ ɲawure kɔ bɛrumus bɔnɔɲkɔsɔl lom bɔkɔ ɛnabɛrɛnɛ mɔ. 24 Kɔ ɲasumpɛr kɔ, kɔ ɲantɔrɛ kɔ dɔkɔlɔmp. Kɔlɔmp kanɲɔ kɔnawosɛr, ali domun kɔnayɔ fɛ. 25 Kɔ ɲandɛ ɲacɪɪ yeri, ɲandeyɛkti fɔr, kɔ ɲanɔŋk afum a Sɛmayɪla ɲayɛfɛ atɔf ɲa Kalahadu. Yɔkɔmɛ yanɲan yɛsare gbɔɲgbɔ, simi, kɔ cigbili nyɛ ɲanɲckɛkɛrɛ Misira mɔ. 26 Kɔ Yuda oloku awɛɲɔc aɲa: «Ta ake tɔ andedɪfɛ wɛɲɔc kosu pamɛɲk mecir mɔn-ɛ? 27 Nɔdɛr pacamsɛr kɔ afum a Sɛmayɪla. Ta padɛɲɔr kɔ kɔca. Bawo wɛɲɔc kosu ɔfɔ, mecir min mayɪ mɔ ampanɲɛ.» K'awɛɲɔc aɲa ɲanɛnɛ kɔ moloku mamɔkɔ. 28 Kɔ acamɔs aMadiyan aɲɛ ɲanɲ-cɛpɛr mɔ, ɲampɛnɛ Isifu dɔkɔlɔmp. Kɔ awɛɲɔc a Isifu ɲanɲcamsɛr kɔ aMadiyan gbɛti ɲɔcɔmbɔl wɔcɔ mɛrɔɲ, k'aMadiyan ɲanɲckɛkɛrɛ Isifu Misira. 29 Nɛ Ruben oluksɛrɛnɛ kɔdemɔmɔn kɔlɔmp disrɛ mɔ, ɛmbɔp fɛ sɔ Isifu kɔlɔmp disrɛ. K'ɛwal-wali yɛbɛrɛnɛ yɔn. 30 K'ɛɲkafɔlɛ nnɔ awɛɲɔc aɲa ɲayi mɔ, k'oloku: «Wan nwe eyi fɛ sɔ nnɔ dɔkɔlɔmp! Cɔkɛ indɛyɔ oɲ-ɛ?» 31 Kɔ ɲalɛk bɛrumus ba Isifu, kɔ ɲafay ambiyɔfɔ amera, kɔ ɲasɔpɔt bɛrumus babɔkɔ mecir. 32 Kɔ ɲanɲkenɛ kas kɔɲan bɛrumus bɔnɔɲkɔsɔl lom ba Isifu babɔkɔ, kɔ ɲanɲkɔ ɲac-loku kas kɔɲan: «Yamos yayɛ yɔ sɔɲkɔ sɔnɔɲk. Mɔna sɔ mɔmɔmɔn ma kɔ pɔyi fɔ bɛrumus ba wan kam bɔ-ɛ.» 33 Kɔ Yakuba ɛnɛpɔl bi, k'oloku: «Bɛrumus ba wan kem bɔ! Wɛsɛm

wɔlɔma wɛlɛc wɔsɔm kɔ! Wɛsɛm wɛwatɛrɪ-watɛrɪ kɔ!» 34 Kɔ Yakuba ɛwal-wali yamos yɔn, k'ɛsɛkɛnɛ abɛk defɪ. K'ombɔk wan kɔn Isifu mataka mɛlarɔm. 35 Kɔ awut ɔn arkun kɔ aran fɔp ɲayɛfɛ kɔtɔrɛ-tɔrɛ kɔ abɛkɔc. Mba k'ombupɔrɛ kɔlɛtsɛnɛ fɔp. K'oloku: «Indɛbɔk wan kem hanɲ dɔsɔk ndɛ indɛkɔ-bɔp kɔ dabiya mɔ!» K'ɛɲɔcɔmɛ kɔbɔk ka wan kɔn darɔɲ.

36 Kɔ aMadiyan ɲanɲcamɔs Isifu Misira. Kɔ Potifar wɔtupɛ ka Fira-wona yeri nwe ɛnayɔnɛ wɔbɛ ka abum a dɔsanɲka sa Firawona mɔ, ɛway kɔ.

38

Yuda kɔ Tamar

1 Tɛm tatɔkɔ, Yuda pɔbɔlɛnɛ awɛɲɔc aɲa, kɔ ɔɲkɔ pɔyi kɔ wɛrkun wɔlɔma nwe aɲcwe Hira mɔ, wɔka Adulam ɛnayɪ. 2 Dɔndo, kɔ Yuda ɛnɔɲk wɔyɛcɔra wɔKananhan wɔlɔma pacwe kɔ Suwa. K'ɛlɛk kɔ k'ɛnɛɲɔc k'ombɔcɛrɛnɛ kɔ. 3 Kɔ Suwa ɛmbɛkɔs, k'ɔɲkɔmɛ Yuda wan wɛrkun k'ɛwe kɔ Er. 4 K'ɛmbɛkɔs sɔ k'ɔɲkom wan wɛrkun k'ɔsɔɲ kɔ tɛwɛ ta Onaɲ. 5 K'ɔɲgbɔkɛrɛ sɔ kɔkom wan wɛrkun nwe ɛnawɛ Selah mɔ. Dare da Kisibu Yuda ɛnayɪ tɛm nɛ Suwa ɔɲc-kom Selah mɔ. 6 Kɔ Yuda ɛface coco cɔn wɔyɛcɔra nwe aɲcwe Tamar mɔ. 7 Mba Er, nwe ɛnayɔnɛ coco ca Yuda mɔ, ɛnatesɛ fɛ fɔr ya Kanu Kɔpɔɲ kirɪɲ. Kɔ Kanu Kɔpɔɲ kɔsɔɲɛ kɔ kɔfi. 8 Kɔ Yuda oloku tɔɲɔ tɔn Onaɲ: «Mɔbɔcɛrɛnɛ wɛran ka wɔbɛk' am. Mɔsɔɲɛ wɛran kɔn pɔsɔtɔnɛ kɔ yuruya.» 9 Nɛ Onaɲ ɛnacɔrɛ a wan nwe endɛsɔɲ wɛran ka wɔbɛk' ɔn mɔ, ɔfɔdɛyɔnɛ wɔkɔn. Kɔ ɲanɲ-kɔnɔ-fɔntɔrɛ kɔ wɛran ka wɛɲɔc-ɛ, pɔc-lɔɲ domun dɔn dɔntɔf, nɛ tɔɲsɔɲɛ ta ɔsɔɲɛ wɛran nwe kɔbɛkɔs mɔ. 10 Mɔyɔ mɔn mamɔkɔ mɔɲɔc-bɔt fɛ Kanu Kɔpɔɲ. Kɔ kɔsɔɲɛ sɔ nkɔn Onaɲ kɔfi. 11 Kɔ Yuda oloku Tamar wɛran ka wan kɔn: «Mɔndɛ kɔbal ka wos ɔm ndɛna papa kam hanɲ wan kem wɛrkun Selah pɔc-bɛk.» Bawo Yuda ɔɲc-lokunɛ: «Wɔkawɛ sɔ kɔfi k'ɛnder pɔmɔ abɛk'

k'ɔsɔŋ kɔ kɛcɛmbɛr-cɛmbɛr ka mes ma kɛlɔ kɔn disrɛ fɛp mɔ, kɔ Kanu Kɛpɔŋ kɛmpocɛ kɛlɔ ka wɛMisira nwe, teta Isifu. Kɔ kɛpocɛ ka Kanu Kɛpɔŋ kɛsumpɛr daka da Potifar fɛp, kɛyɛfɛ dɛkɛr haŋ nde dale. ⁶ K'ɛsakɛrɛ teta daka dɔn fɛp Isifu, nkɔn ɛnasumpɛr fɛ sɔ nte o nte mɛnɛ yeri nye ɛŋc-di mɔ.

Isifu kɔ wɛran ka Potifar

Mba Isifu fum wɛtɔt teyi ɛnayi. ⁷ Nte mes mamɔkɔ mɛŋcɛpɛr mɔ, kɔ wɛran ka wɛbɛ kɔn ende pɛcɛŋcɛr Isifu fɛp, k'oloku kɔ: «Mɛfɛntɛrɛ kɔ ina!» ⁸ Kɔ Isifu ɛfati. K'oloku wɛran ka wɛbɛ kɔn: «Mɛnɛŋk nte wɛbɛ kem ɛlek mes mɔn fɛp k'ɛmbɛr im dɛwaca mɔ, tɔsɔŋɛ ɔfɔsɔyɔ nte o nte dɛkɛr k'ɛlek sɔ daka dɔn fɛp k'ɔsɔŋ im kɛcɛmbɛr-cɛmbɛr. ⁹ Fum nwe o nwe eyi fɛ nnɔ kɛlɔ kaŋkɛ nwe elele pɛcɛpɛr im mɔ. Ɔmɔnɛnɛ f' em nte o nte ta kɛlɔ kaŋkɛ mɛnɛ mɛna, bawo wɛran kɔn mɛyɔnɛ. Ak' endesɔŋ' em ɔŋ kɛyɔ pɛlɛc pɛpɔŋ, iciyanɛ sɔ Kanu-ɛ?» ¹⁰ Kɔ wɛran nwe ɛŋcɛmɛnɛ Isifu moloku mamɔkɔ darɔŋ haŋ mataka mɛlarɛm. Mba Isifu ɛnawosɛ fɛ mɛcɛm-cɛmne mɔn, kɛcɛrɛ fɔ ŋafɛntɛrɛ kɔ nkɔn. ¹¹ Dɔsɔk dɔlɔma, kɔ Isifu ɛmbɛrɛ dɛkɛlɔ dɛkɛlɔmpɛs yɛbɛc yɔn. Mba dɔsɔk dadɔkɔ afum a kɛlɔ kaŋkɔ ali wɛkin ɛnayi fɛ dɛkɛr. ¹² Kɔ wɛran nwe ɔsumpɛr pɛbɛrnɛ pa Isifu k'oloku kɔ: «Mɛfɛntɛrɛ kɔ ina!» Kɔ Isifu ɛsakɛrɛ kɔ pɛbɛrnɛ pɔn, k'ɛyɛkɛ k'owur doru. ¹³ Nte wɛran nwe ɛnɛŋk fɔ Isifu ɛsakɛrɛ kɔ pɛbɛrnɛ pɔn dɛwaca, k'ɛyɛkɛ k'owur doru mɔ. ¹⁴ K'ewe afum a kɛlɔ kɛŋan k'oloku ŋa nte: «Nɛnɛŋk, wɛHebɛru nwe wos im* ɛŋkɛrɛ pɛdɛfani su mɔ. Isifu ɛnder im a pɛdɛfɛntɛrɛ kɔ ina. Ti tɔ ɛŋkulɛnɛ pɛpɔŋ. ¹⁵ Nte ɛndɛcɛrɛ fɔ kɛpɛnɛ k'ɛndɛ dim mɔ, k'ɛyɛkɛ. K'ɛsakɛr' em pɛbɛrnɛ pɔn kɔ nkɔn ɔwur nde doru.» ¹⁶ Kɔ wɛran nwe ɔmbocɛrnɛ pɛbɛrnɛ pa Isifu kɛsɔk, haŋ wɛbɛ ka Isifu pɛc-bɛrɛ dɛkɛr. ¹⁷ Kɔ wɛran nwe ɔloku wos tin tayi, k'oloku kɔ: «Wɛcar wɛHebɛru nwe mɛŋkɛrɛ su mɔ, ɛnder

im a pɛdɛfan' im. ¹⁸ Mba nte ɛŋkulɛ-kulɛ pɛpɔŋ mɔ, k'ɛsak pɛbɛrnɛ pɔn nnɔ iyi mɔ. Kɔ nkɔn ɛyɛkɛ k'owur nde doru.» ¹⁹ Nte wɛbɛ ka Isifu ɛne moloku ma wɛran kɔn, nwe ɔŋc-loku kɔ: «Nte tɔ wɛcar kam ɔyɔ em!» ²⁰ Kɔ mɛtɛlɛ mɔpɔŋ mosumpɛr wɛbɛ ka Isifu. Kɔ wɛkakɔ ɛmbɛr Isifu dɛbili kɛca nkɛ wɛbɛ ɛŋc-bɛr afum ɔn dɛbili mɔ. Kɔ Isifu eyi dɛndo dɛbili.

Kɛyi ka Isifu dɛbili

²¹ Kɔ Kanu Kɛpɔŋ kɛsolɛ Isifu, kɔ kɛlas layidi da amera ŋobotu ŋɔkɔ kɛnasɔŋ kɔ mɔ. Kɔ kɛsɔŋɛ wɛbɛ wɛka dɛbili ɛmar kɔ. ²² Kɔ wɛbɛ wɛka dɛbili ɛlek aka dɛbili fɛp k'ɛmbɛr ŋa Isifu dɛwaca, nte o nte tɛŋc-cɛpɛr ɔŋ di mɔ, Isifu ɔ tɛŋcɛpɛr dɛwaca kɛrɛsna. ²³ Wɛbɛ wɛka dɛbili ɔŋcɛmɛnɛ fɛ sɔ nte o nte Isifu ɛnatɔmpɛr dɛwaca mɔ, bawo Kanu Kɛpɔŋ kɛnasolɛ kɔ, kɛclompɛsɛ kɔ mosumpɛr mɔn fɛp.

40

¹ Nte mes mamɔkɔ mɛŋcɛpɛr mɔ, kɔ amarɛs mɛrɔŋ a Firawona, wɛbɛ ka Misira, wɛtupɛ kɔ wɛcɔfɛ kɔn cɛcom, ŋande ŋacyanɛ kɔ. ² Kɔ pɛntɛlɛ Firawona nnɔ amarɛs ɔn mɛrɔŋ ŋayi mɔ. ³ Kɔ Firawona ɔsom k'asumpɛr ŋa, k'ɛŋkɔ pacanɛr ŋa nde bili bɔkɔ anacanɛr Isifu mɔ. ⁴ Kɔ wɛbɛ ka aka dɛbili ɔloku Isifu kɛgbɛkɛrɛ ŋa pɛmɔ nte ɛnayi ŋa kɛsɔk mɔ. Kɔ ŋayi dɛbili tɛm telarɛm.

Isifu kɛloku tɛdisrɛ ta mere ma amarɛs a Firawona, aŋɛ ɛnacɔŋɔs dɛbili mɔ

⁵ Pibi pin disrɛ, kɔ amarɛs a Firawona aŋɛ mɛrɔŋ ŋawɛrɛp. Nwe o nwe, tɛwɛrɛp tɔn taciŋa teciyanɛ kɔ ta wɛkɔ. ⁶ Dec dɛndɛsɔk, kɔ Isifu ɛnɛŋk ŋa ŋamɔŋcɛnɛ. ⁷ Kɔ Isifu eyif amarɛs a Firawona aŋɛ mɛrɔŋ aŋɛ ŋanayi dɛbili kɔ nkɔn mɔ, k'ɛyif ŋa: «Ta ake tɔ nɛŋyɛ cɛro mɔkɔ-ɛ?» ⁸ Kɔ ŋaloku Isifu: «Sɛwɛrɛpna nnɔ pibi, mba fum eyi fɛ nnɔ nwe ɛndɛtam kɛloku su tɛdisrɛ ta mere mamɔkɔ mɔ.» Kɔ Isifu eyif ŋa: «Bafɔ Kanu kɛtɔmpɛr kɛcɛrɛ ka tɛdisrɛ

* 39:14 Potifar

ta mes ba? Nəlok' im ma mere monu-
a.»

⁹ Kə wətupe ka Firawona yomunəs ələməɾ Isifu mere maməkə enawerəp mə. K'oloku: «Mere mme iwerəpna mə: Anğbənəkələ ɲa wiɲ ɲeyin' em fər kirin. ¹⁰ Nɔyɔ wara maas. Nte anğbənəkələ ɲɲe ɲonɲbuc mə kə yokom yembək, kə yokom yayəkə yələ. ¹¹ Tetəɲne itəmpər apət ɲɲe ɲɲc-tupe wəbe kem Firawona mə. K'ilək yokom yələma k'ifəcəs yi nno apət ɲɲe ɲɲc-tupe Firawona mə disre, k'isəɲ Firawona məɲcəɲcə ma pokom papəkə inafəcəsə kə dəpət mə.» ¹² Kə Isifu oloku kə: «Tedisre tayi tentə: Wara wawəkə maas, mata maas mə. ¹³ Kə mata maas meɲcepər-ε, Firawona endesəlucus kəyekt' əm domp, pəluks' am yebəc yam. Məndesə məctupe kə yomunəs pəmə təkə məɲcbəc ti mə, məcbər kə yeri yəkə mənde kəctupe kə mə dəkəca. ¹⁴ K'andesak əm-ε, ta mədekə-pələrn' em, ilətsen' am məlek' em layidi a məndekə-mar im nno wəbe eyi mə. Nte tənɲəɲe pəwuren' em nno kələ kanke disre mə. ¹⁵ Bawo atəf ɲa Hebərɯ ɲələk im k'anğkəre Misira. Kə nno, ali tes iyɔ fe nte andeber' em dəbili mə.»

¹⁶ Nte wəcəfe ka Firawona cəcom enəɲk fə moloku mme Isifu oloku ma mere mə, məmbət kəne, k'oloku Isifu: «Ina mere mem, mafala maas ma kəcom kəgbent m' isarena. ¹⁷ Kəfala kanğkə kəɲecna ci dacə mə fəp, yeri yəkə wəcəf cəcom ontup a pəcsəɲ yi Firawona mə fəpyeyina dənda. Bəmp yəcsəm yeri yayəkə isarena kəfala disre mə.» ¹⁸ Kə Isifu oloku kə: «Tedisre tayi tentə: Cəfala cacəkə maas, mata maas mə. ¹⁹ Kə mata maas meɲcepər-ε, Firawona endepən' am darenɲ, pəber əm kəbənda dəkəlɪm pəgbək əm, bəmp yəcsəm əm.» ²⁰ Tataka ta maas, dəsək doluksər da kəkom ka Firawona. K'ombocə amarəs ən kəsata kəpəɲ. K'əsəɲ wəcəfe kən cəcom dəbe dəpəɲ, amarəs ən fəp fər kirin. ²¹ K'olukse sə wəka məɾəɲ wəkə yebəc yəkə enayi cəkə-cəkə mə: Kə wəkəkə oɲcop sə kəctup pəber Firawona apət dəkəca. ²² Kə Firawona

osumpər wəcəf cəcom wəpəɲ pəmə təkə Isifu enaloku ti mə. ²³ Wətupe ka Firawona yomunəs ɲɲcem-cəmnə fe sə Isifu, k'empələrne kə.

41

Kəwerəp ka Firawona

¹ Kə teren tin teɲcepər, teren ta məɾəɲ, kə Firawona ewerəp: Pəcəmə kəɲɲbəkə nke aɲwe Nil mə kəsək. ² Kə cəna cəran cətifi camət-məɾəɲ cəɲcafe dəkəɲɲbəkə. Kə cəyefe kəsəmət dale. ³ Kə cəna cəran camət-məɾəɲ cələma cələɲki cəɲcafe sə cəkə tadarəɲ dəkəɲɲbəkə. Kə ci cəɲkəsə cəcəmə cəcəkə-cəkə kəsək dəkəɲɲbəkə. ⁴ Kə cəna cələɲki nce cəyefe kəsəm cəna cətifi cəkə. Kə Firawona entəmə. ⁵ Kə Firawona əɲɲbəkəre sə kədire, k'ewerəp sə taməɾəɲ. ⁶ Səbomp sa malə camət-məɾəɲ səpəɲ səwurəs atoka ɲin ɲətət ɲayi. Kə səbomp sa malə səfət səwurəs səcəkə-cəkə tantəf. ⁷ Kə səbomp sa malə səfət nse səndi səbomp sa malə səpəɲ səlare səkə. Kə Firawona entəmə sə. Mere mayi mə maməkə.

⁸ Dec dendesək, kə amera ɲələcələcə Firawona. K'ewe acəre mes k'abeki a Misira fəp. Kə Firawona ələməɾ ɲa mere mən. Mba ali fum enayi fe nwe ɲɲctam kələku kə tedisre ta mere mən mə. ⁹ Kə wətupe kən yomunəs əlek moloku, k'oloku Firawona: «ɲɲcem-cəmnə məkə tɛpələrənə tem. ¹⁰ Pənatele Firawona nno amarəs ən ɲayi mə, k'osom k'asumpər im kə wəcəfe kən cəcom, k'ember su dəbili nde kələ ka wəbe ka abum ən. ¹¹ Kə səwerəp ina kə wəka məɾəɲ kem pibi pin. Nwe o nwe mere mən tacinɲa mme antam kələku tedisre ta mi mə. ¹² Tetəɲne səyi bili bin kə wətemp wəcar wəHebərɯ wəka wəbe ka abum a Firawona wələma. Kə səloku kə nwe o nwe mere mən k'oloku su tedisre ta mi. ¹³ Kə tosurene kə teyi pəmə təkə enaloku nwe o nwe mə. Kə Firawona oluks' em yebəc yem yəcəkə-cəkə. K'əɲɲbək wəka məɾəɲ kem.»

Isifu kələku kən mes ma mere ma Firawona tedisre mə

14 Kə Firawona osom a pawenε kə Isifu. K'awurεnε kə katəna-katəna dəbili. K'ofonənε, k'əsəkpər yamos, k'əŋkə nde Firawona εnawe kə mə. 15 Kə Firawona oloku Isifu: «Iwērəp, mba ali fum isətə fε nwe oŋlok' im tedisrε ta mere mem mə. Mba alok' im a məntam kəloku tedisrε ta mere mme aŋlok' əm mə.» 16 Kə Isifu oloku Firawona: «Bafə in' əfə! Kanu kəndeloku Firawona tedisrε ta mere mən.» 17 Kə Firawona oloku Isifu: «Mere mem-ε, kəŋgbəkə kəsək iŋcəmənə. 18 Kə cənə camət-mērəŋ cətət cətifi cəŋcafe dəkəŋgbəkə, kə cəyεfε kəsəmət dale. 19 Kə cənə camət-mērəŋ cəloma cələŋki cələc, ci cəŋcafe sə cəkə tadarəŋ dəkəŋgbəkə. Mba intanəŋk fε Misira cənə cələcε pəmə cacəkə. 20 Kə cənə cələc cələŋki nce cəyεfε kəsəm cəcəkə-cəkə camət-mērəŋ cətifi cətət cəkə. 21 Cənə cətifi nce cəcbεrε cələŋki dəputuk, ta aŋcərə kə pəyənε fə yati cəmbεrε ci dəputuk-ε. Kə cənə cələc nce cənəŋkanε sə kələcε, pətas təkə cənələcε mə. K'intəmə. 22 K'iwērəp sə nte: Səbomp camət-mērəŋ sa malə sətət səlarε səwurəs atəka ŋin ŋayi. 23 Kə səbomp camət-mērəŋ sa malə sələma səfət səwurəs səcəkə-cəkə səkə tantəf. 24 Kə səbomp sa malə səfət nse səndi səbomp sa malə səpəŋ səkə. Iloku mere mame acərə mes. Mba ali fum isətə fε nwe oŋlok' im tedisrε ta mi mə.» 25 Kə Isifu oloku Firawona: «Mere ma Firawona fεp, toloku tin tə moloku. Kanu kəyi kəmentər Firawona nte kəndeyə mə. 26 Cənə cətət nce camət-mērəŋ, meren camət-mērəŋ mə. Kə səbomp sa malə sətət nse camət-mērəŋ, meren camət-mērəŋ mə, mere min mə. 27 Cənə cələc cələŋki nce cəmpənə cəkə tadarəŋ mə, meren camət-mērəŋ mə, kə səbomp sa malə səfət nse, dor da meren camət-mērəŋ də. 28 Pəmə təkə intεp ti kəc-loku Firawona mə, Kanu kəmentər Firawona təkə kəndeyə mə. 29 Meren camət-mērəŋ ma kənəmbərə mender mame atəf ŋa Misira fəp. 30 Kə meren camət-mērəŋ ma kənəmbərə mēŋcəpər-ε meren

camət-mērəŋ ma dor mendecəmə mi darəŋ: Dor dadəkə dendeluxε Misira darəŋ. 31 Kə dor dadəkə deŋcəpər-ε, afədetam kəcərə yati kə pəyi fə kənəmbərə kənayi dε təloma-ε. Debeki da dor dadəkə dendesəŋε ti. 32 Kə mənəŋk Firawona pəgbəkərə kəwērəp mere min maməkə kəmerəŋ-ε, Kanu kəyi kəsəŋε kə kəcərə: A mes melip nno kəyi mə, kəbəlkar kə kənder oŋ kəbəc yəbəc yaki. 33 Nte Firawona εŋcərə oŋ a Isifu əyə amera, k'εŋcərə sə mes mə, kə Firawona əsəŋ kə dəbe atəf ŋa Misira disrε. 34 Firawona pəyεfε oŋ, pəboŋcəs akə ŋandeyənε abε aŋε ŋandəkə-tənε atəf ŋa Misira mə, nte təŋsəŋε ŋabanəs katin ka kəcəmət ka kəsətə yetel yaŋan, atəf ŋa Misira meren camət-mērəŋ ma kənəmbərə mme disrε mə. 35 Ŋaləŋka yeri ya meren mobotu mme mender mə, ŋayə ti dim da Firawona dəntəf. Firawona pəsom pəmənki yeri sədare fəp. 36 Yeri yayəkə yə andemənke atəf, kədəm ka meren camət-mērəŋ ma dor mme Isifu oloku kədəyi mə, nte təŋsəŋε ta dor dadəkə dedetam atəf ŋa Misira mə.»

Isifu əyənε wəmarəs wəcəkə-cəkə wəka Firawona

37 Kə moloku maməkə məmbət Firawona kə amarəs ən. 38 Kə Firawona eyif ŋa: «Andetam kəsətə fum pəmə Isifu ba, pəyə amera ŋa Kanu?» 39 Kə Firawona oloku Isifu: «Nte Kanu kəsəŋ əm kəcərə ka mes mame fəp mə, fum o fum eyi fε nwe əsək domp, pəcərə mes pəmə məna mə. 40 Məna Isifu, mən' endeyənε wəkiriŋ ka kələ kem, afum a atəf ŋem fəp. Mən' ə ŋandeyi darəŋ, dəbe da ina Firawona gbəcərəm dendecepər dam.» 41 Kə Firawona oloku Isifu: «Misira mə mame isəŋ əm dəbe da atəf ŋaŋε fəp.» 42 Kə Firawona owurε kurundε kən dəkəca, k'ember ki Isifu dəkəca. K'ember Isifu yamos yətət. K'εŋgbək kə kəma dəkilim. 43 Kə Firawona əmbək Isifu abil ŋa kəwan ŋəkə wənacəŋc wən mə, kə ŋaŋcək kəkə. Kə afum ŋayεfε kəkul-kulənε ŋa: «Abərek!» * Tatəkə tə

* 41:43 «Nəkənε kə!»

Firawona enasɔŋ Isifu dɛbɛ, atɔf ɲa Misira. ⁴⁴ Kɔ Firawona oloku sɔ Isifu: «In' ɔyɔnɛ Firawona! Kɔ mɛntɔwɔsɛ-ɛ atɔf ɲa Misira, ali fum ɔfɔyɛkti dɛ kɛca, k'ɔŋkɔ yɛkti kɛcɛk kɔn atɔf ɲa Misira.» ⁴⁵ Kɔ Firawona ewe Isifu tewe ta Misira «Cafɛnat Paheneyah.» K'ɔsɔŋ kɔ wɛran pacwe kɔ Asnat, wan wɛran ka Potifera, Sali Almamy sa dare da Hon. Kɔ Isifu owur kɛkɔ-cɛrɛ Misira mme enasɔtɔ kɛkɔtɛnɛ dɛbɛ ta ɛŋcɛrɛ mi mɔ. ⁴⁶ Isifu enasɔtɔ meren 30 a Firawona pɛdecɛrɛ kɔ. Ntɛ aŋcɛmbɛr kɔ dɛbɛ mɔ, fɔr ya Firawona kirin yɔ Isifu enawur kɛkɔ-cɛrɛ atɔf ɲa Misira fɛp. ⁴⁷ Meren camɛt-mɛrɛŋ ma kɛnɛmbɛrɛ mamɔkɔ disrɛ, kɔ afum a Misira ɲamberɛnɛ kɛbɛc. ⁴⁸ Kɔ Isifu oloŋka yeri yayɔkɔ fɛp Misira meren mme camɛt-mɛrɛŋ. K'oloŋka yeri ya sɛdare sɛfɛt sɛkɔ sɛnɔŋkɛr sɛdare sɛpɔŋ mɔ. ⁴⁹ Isifu ɛnalɔŋka kur ka yeri pɛmɔ kɛsɛŋc ka dɛkɛba, kur kɛnabɛk haŋ pac-cɛm-cɛmne a dor dɔfɔsɔtam kɛsumpɛr aka Misira. ⁵⁰ Teren tɔcɔkɔ-cɔkɔ ta dor, kɔ Isifu oŋkom awut arkun mɛrɛŋ aŋɛ Asnat wan wɛran ka Potifera Sali Almamy sa dare da Hon ɛnakomɛ kɔ mɔ. ⁵¹ Kɔ Isifu ewe coco cɔn Manase, ti tatɔkɔ Kanu kɛsɔŋɛ kɔ kɛpɛlɛr ka pɛcuy fɛp kɔ kɛsakɛnɛ kɔ aka kɛlɔ ka kas. ⁵² K'ewe wan kɔn tɔŋɔ Efrayim, ti tɔ tatɔkɔ Kanu kɛsɔŋ kɔ dokombɛra atɔf ɲɲɛ analapɛs kɔ mɔ. ⁵³ Kɔ meren camɛt-mɛrɛŋ ma kɛnɛmbɛrɛ melip. ⁵⁴ Kɔ meren camɛt-mɛrɛŋ ma dor moŋcop pɛmɔ tɔkɔ Isifu ɛnalokɔ ti mɔ. Dor dɛnayi tɔf ya Misira fɛp. Mba yeri yɛmɛŋkɛrɛnɛ yɛnayi sɔ atɔf ɲa Misira fɛp. ⁵⁵ Ntɛ dor dosumpɛr aka Misira mɔ, kɔ ɲambokɛr Firawona kɛsɔtɔ ka cɛcom. Kɔ Firawona oloku aka Misira: «Nɛkɔ nɛnɛŋk Isifu, ntɛ oŋloku nu mɔ, nɛyɔ tatɔkɔ!» ⁵⁶ Ntɛ dor dɛmbɛk Misira mɔ, kɔ Isifu oŋcop kɛcamsɛr aka Misira malɔ. Mba dor dɛŋc-bɛk kɛbɛk dɛm atɔf ɲa Misira. ⁵⁷ Afum ɲac-yɛfɛ mofɔ fɛp ma Misira kɛdɛway malɔ nnɔ Isifu eyi mɔ, bawo dor dɛnananɲkanɛ kɛbɛk Misira.

42

Yakuba kɛsom kɛn awut ɛn Misira

¹ Kɔ Yakuba ene a malɔ* beyi Misira. Kɔ Yakuba oloku awut ɛn: «Ta ake tɔ nɛndeyinɛ nnɔ nɛc-mɔmɛnɛnɛ fɔr disrɛ-ɛ?» ² Kɔ Yakuba oloku: «Inɛ a malɔ meyi Misira. Nɛtor nɛkɔ nɛwayɛ su dɛndo malɔ, ta padɛfinɛ dor.» ³ Kɔ awɛŋc a Isifu wɛco ɲantor kɛkɔ-way malɔ Misira. ⁴ Mba Yakuba enasak fɛ Benjamine wɛkɔ ɛnapaŋnɛ kɛrɛ kɔ Isifu mɔ pɛcɛpɛ awɛŋc aŋa darɛŋ, bawo Yakuba ɛnalokɔ: «Benjamine ɔfɔkɔ ta tes tɛlɛc tɔlɔma tɔkɔsɔtɔ kɔ.» ⁵ Kɔ awut a Yakuba ɲaŋkɔ Misira kɛkɔ-way malɔ pɛmɔ tɔkɔ afum alarɛm ɲaŋckɔ Misira dɛkɛway malɔ mɔ, bawo dor dɛnayi atɔf ɲa Kanahan fɛp.

Isifu ɛyɛŋkɛs abɛkɛc ɲɔn nnɔ awɛŋc ɲayi mɔ

⁶ Tɛm tatɔkɔ Isifu pɛyɔnɛ wɛbɛ atɔf ɲa Misira. Nkɔn ɛŋcwayɛr afum a Misira fɛp malɔ. Kɔ awɛŋc a Isifu ɲander ɲatontnɛnɛ Isifu fɔr yɔn kirin, ɲacɛp mobu dɛntɔf. ⁷ Kɔ Isifu ɛnɛŋk awɛŋc aŋa. K'ɛnɛpɛl ɲa. Mba owurɛr fɛ ɲa kɛcɛrɛnɛ. K'olok-lokɛrɛ ɲa dim deyeŋki, k'eyif ɲa: «Deke nɛyɛfɛ-ɛ?» Kɔ awɛŋc aŋa ɲalokɔ kɔ: «Atɔf ɲa Kanahan ɲɔ sɛyɛfɛ, kɔ sɛnder kɛway nnɔ yeri.» ⁸ Kɔ Isifu ɛnɛpɛl awɛŋc aŋa. Mba awɛŋc aŋa ɲananɛpɛl fɛ kɔ. ⁹ Kɔ Isifu ɛŋcɛm-cɛmne mere mɔkɔ ɛnawɛrɛp te taŋan mɔ. K'olokɔ ɲa: «Atɛn mes ɲɔ nɛyɔnɛ! Mes ma atɔf ɲaŋɛ mɔ nɛnder kɛtɛn, nɛkɔ nɛloku mi aka atɔf ɲonu.» ¹⁰ Kɔ ɲalokɔ Isifu: «Ala, wɛbɛ, dɛkɛway yeri sɛnder bafɔ atɛn mes ɲɔ acar am ɲayɔnɛ. ¹¹ Dɛwɛŋca dɔ sɛyɔ fɛp fosu, wɛrkun wɛkin okom su. Sɛsɔkɛnɛ bɛkɛc! Sɛclɔk' ɛm a dɛkɛtɛn yeri gbɛcɛrɛm sɛnder.» ¹² Kɔ Isifu oloku ɲa: «Kɛbupɛrɛ ti kɔ nɛndɛ, mɛtambɛr ma atɔf ɲaŋɛ mɔ nɛnder kɛtɛn nɛkɔloku mi ndoronu.» ¹³ Kɔ awɛŋc aŋa ɲalokɔ Isifu: «Wɛco kɔ mɛrɛŋ wɔ sɛnayi kas kosu kɛkom ndɛ Kanahan. Mba wɛkɔ ɛfɛtɛ su dacɔ mɔ eyi mɔkɔ dɛkɛr kɔ papa kosu, kɔ wɛkin ɛnafi.» ¹⁴ Kɔ Isifu oloku ɲa: «Tɔkɔ ilokɔ nu mɔ, ti tɔyɔnɛ kaŋcɛ: Atɛn

* 42:1 bɛlɛ = f. «blé» mɛgbɛn mme aŋcɔ pɛsɔtɔ farin mɔ

mes ηο n̄aȳone! ¹⁵ Awa, yeb̄ac nȳe y' indec̄amb̄ar nu: Ind̄er̄am̄e nu tewe ta Firawona, n̄af̄owur nn̄o ta w̄af̄et konu w̄al̄ep̄as w̄akak̄o n̄asak d̄eker m̄o ender-ε. ¹⁶ N̄asom w̄eη̄c konu w̄akin p̄ak̄aker̄e w̄eη̄c konu w̄akak̄o n̄asak d̄eker m̄o. K̄o n̄ana aη̄e endesak nn̄o m̄o, d̄abili andeber̄ nu. Andem̄am̄en moloku monu, pac̄are k̄o p̄aȳone kaη̄ce k̄o n̄aloku-ε. K̄o p̄aȳone f̄e ti-ε, ind̄er̄am̄e nu tewe ta Firawona aten mes ηο n̄aȳone!»

¹⁷ K̄o Isifu ember̄ ηa d̄abili mata maas. ¹⁸ Tataka ta maas, k̄o Isifu oloku ηa: «N̄aȳo nte, t̄os̄eη̄e nu k̄ayi doru. In̄nese Kanu! ¹⁹ K̄o p̄aȳone f̄o n̄as̄okene b̄ak̄ac-ε, n̄asak w̄eη̄c konu w̄akin d̄abili. N̄ana al̄ep̄as aη̄e n̄akene afum anu yeri k̄eres bawo dor deyi. ²⁰ N̄aker̄en' em w̄af̄et konu w̄ak̄o n̄asak d̄ando m̄o nte t̄eη̄s̄eη̄e pam̄am̄en moloku monu k̄o p̄aȳone f̄o kaη̄ce k̄o-ε, ta n̄adefi.» ²¹ Ti t̄o ηanaȳo, ηacloken̄e: «Ey. S̄en' enaȳo ti w̄eη̄c kosu. Bawo an̄eη̄k ayek η̄on, t̄em nte oη̄clok̄u su a paη̄aη̄n̄ene k̄o m̄o, ta aη̄c̄aη̄k̄ale k̄o-ε. Ti t̄o ayek η̄on η̄eyi k̄asute su tante.» ²² K̄o Ruben elek moloku, k'oloku ηa: «Inaloku f̄e nu ti ba, f̄o ta n̄aȳo wan nwe p̄alec? Mba n̄anac̄aη̄k̄al f' em. N̄dek̄al oη̄ awer su mecir m̄on.» ²³ Aw̄eη̄c a Isifu ηanac̄are f̄e a Isifu eη̄ne kusu k̄aη̄an bawo w̄acep̄arene moloku enayi k̄o dac̄o k̄o aw̄eη̄c aη̄a. ²⁴ K̄o Isifu omb̄ale aw̄eη̄c aη̄a, k'̄oη̄k̄o p̄abok.

Awut a Yakuba k̄alukus k̄aη̄an Kanahan

Nte elip m̄o, k'oluks̄arne k̄adeloklok̄er ηa. K'elek Sim̄oη aw̄eη̄c aη̄a dac̄o, k'ember̄ k̄o d̄abili f̄or ya aw̄eη̄c aη̄a kirin̄. ²⁵ K̄o Isifu osom a palase ηa yeri d̄al̄oba, palukse nwe o nwe p̄asam p̄on nde al̄oba η̄on, pasar̄as̄ar ηa yeri yaȳok̄o. Ti t̄o anaȳone ηa. ²⁶ K̄o aw̄eη̄c oη̄ ηasar̄as̄ar s̄ofale s̄aη̄an yeri. K̄o ηasump̄ar d̄ap̄o k̄o ηaη̄k̄o. ²⁷ K̄o w̄eη̄c ka Isifu w̄akin ende p̄asik̄ali al̄oba η̄on nde d̄akarwan̄se p̄afaη̄ k̄awure s̄ofale s̄on yika ȳos̄om, k̄o w̄akak̄o en̄eη̄k̄ p̄asam p̄on al̄oba η̄on disre. ²⁸ K'oloku aw̄eη̄c aη̄a: «Aluks' em p̄asam pem. Ip̄emp̄e nn̄o al̄oba η̄em.»

K̄o mera yeyi ηa yama-yama k̄ac̄are f̄o a ηaη̄k̄o d̄ak̄away palukse ηa s̄o p̄asam paη̄an. K̄o ηayifne: «C̄ake c̄o Kanu k̄aȳo su tante-ε?» ²⁹ K̄o ηambere ndena papa k̄aη̄an Yakuba nde at̄of ηa Kanahan. K̄o ηal̄om̄ar kas k̄aη̄an mes m̄ak̄o menas̄ot̄o ηa m̄o f̄ap̄. ³⁰ K̄o ηaloku kas k̄aη̄an: «Fum w̄ak̄o aȳone w̄abe w̄aka Misira m̄o, olok-lok̄are su dim deyeη̄ki, k'endeη̄e su k̄aȳone aten mes ma Misira mm̄e s̄andeloku aka nn̄o m̄o. ³¹ K̄o s̄aloku k̄o f̄o s̄as̄okene b̄ak̄ac, baf̄o aten mes ηο s̄aȳone. ³² K̄o S̄aloku k̄o s̄o f̄o w̄aco k̄o mer̄eη̄ w̄o s̄anayi kas kosu k̄ekom, mba w̄af̄et kosu eyi d̄eker, k̄o w̄akin enafi su dac̄o. ³³ K̄o w̄abe w̄aka Misira oloku su: «Nte t̄o n̄andeȳo a itam k̄ac̄are a n̄as̄okene b̄ak̄ac. N̄asak w̄eη̄c konu w̄akin nn̄o, n̄akene afum anu yeri k̄eresna bawo dor deyi. ³⁴ N̄ak̄o, n̄aker' em w̄af̄et konu. T̄em tat̄ak̄o, indec̄are a baf̄o aten mes ηο n̄aȳone, k̄o n̄as̄okene b̄ak̄ac. Indelukse nu w̄eη̄c konu, t̄em tat̄ak̄o n̄ac̄ame s̄o k̄acam̄as konu dar̄eη̄ d̄ot̄of.»

³⁵ Nte ηambere ndaraη̄an ak̄o ηayuk mal̄o m̄ak̄o ηanakere m̄o, k̄o f̄ap̄ faη̄an ηan̄eη̄k̄as-n̄eη̄k̄as p̄asam paη̄an nde l̄oba yaη̄an disre. ηa k̄o kas k̄aη̄an nte ηan̄eη̄k̄as p̄asam nde l̄oba yaη̄an disre m̄o, k̄o k̄anes̄e k̄ander ηa. ³⁶ K̄o kas k̄aη̄an Yakuba oloku ηa: «Awut em ηο n̄afaη̄ k̄abaη̄s̄ar im! Isifu eyi f̄e s̄o doru, Sim̄oη eyi f̄e s̄o doru, k̄o n̄afaη̄ s̄o k̄alek̄er im Benyamin-ε! In' o mam̄ak̄o f̄ap̄ mendet̄ar̄as.» ³⁷ K̄o Ruben oloku papa k̄on: «M̄ade m̄aȳo padif awut em mer̄eη̄ k'int̄aker' am Bensam̄eη̄. M̄aber im k̄o d̄awaca, indeker' am k̄o.» ³⁸ K̄o Yakuba oloku: «Wan kem ōf̄otor k̄o n̄ana, bawo w̄abek' oη̄ Isifu efi. Sona s' eyi oη̄. K̄o t̄elec̄ t̄os̄ot̄o k̄o d̄ap̄o-ε, c̄ake c̄o n̄andeȳo-ε, t̄em tat̄ak̄o n̄eη̄s̄eη̄' em k̄atore c̄afon cem c̄afer dabiya k̄o ab̄ak̄ac ηocuy nde afi ηayi m̄o.»

43

Yakuba k̄awose k̄on Benyamin k̄ak̄o k̄o aw̄eη̄c aη̄a

- ¹ Dor d̄eη̄c-bek k̄abek d̄am d̄ot̄of.
- ² Nte ηalip k̄adi mal̄o m̄ak̄o ηanakere

kayefe Misira ma, ko Yakuba oloku awut an: «Naluksearne, nako nawaye su yeri yepic.» ³ Ko Yuda oloku ko: «Wabe ka Misira enabenne su: «Ta inanj nu so cero, ko nantaker' em wenj konu walapas-e.» ⁴ Ko manwose kasak wafet kosu sako-e, santor Misira kaka-way' am yeri. ⁵ Ko mantawose kasak ko sako-e, safotam kator Misira kaka-way' am yeri, bawo warkun kaka enaloku: «Ta inanj nu so cero ko nantaker' em wafet konu-e.» ⁶ Ko Yakuba oloku: «Ta ake to nanayon' em palec tante, kacloku warkun wakako a nayo wafet-e?» ⁷ Ko awut an naloku: «Warkun wakako enayifat su palarem te tosu ko tokomene tosu, pacyif su: «Papa konu asaroyi doru? Nayo wenj waloma so?» Ko salukse ko moloku mamako. Sanatam kacare ba, a endeloku su: «Nako naker' em wafet konu!» ⁸ Ko Yuda oloku papa kanan Yakuba: «Masak wafet sako ko ina. Sandeyefe sako, tasonje su kadeyi doru ta safi-e, mana papa, awut asu ko sana. ⁹ In' ason am temer, teta wafet: In' o mandewer ko, ko intaker' am ko-e, ta ilukse ko ider iber am ko dawaca-e, tem tatoko in' endeson' am katonanj so wan kam. ¹⁰ Patobolsene moloku-e, ko santam nte kako kameran salukus.» ¹¹ Ko papa kanan Yakuba oloku ja: «Bawo teyi tante, nako nayo nte. Nalek ca ya atof nane yoloma natamparene warkun wakako, pamo: Doni, mese ma came mepic, cigbili, yamaku ko meghen ma yalake ko cola.* ¹² Nalek pasam pako nanakekare tckoko-coko ma kameran. Nalukse pasam pako anabere nu daloba ma, toloma nanaciya kaciya dam. ¹³ Nalek wafet konu nako ndena warkun wakawe. ¹⁴ Intola Kanu Kapan nke kantam mes ma doru fap ma, kasone warkun wakako pako payone nu nonofar pasak wenj konu wako osumpar ma nader, nakerene so Benyamin! Ko ina ko payi fo awut em nandewur im dawaca-e, awa jawur im dawaca!»

Isifu kabanne kameran ko awenjan an

* **43:11** Ti to tatoko meghen meyanj kaway

¹⁵ Ko awut a Yakuba nalek yatamparene ko pasam pako nanakekare tckoko-coko ma kameran, ko Benyamin. Ko kayefe, ko nantor Misira. Ko nanjo namentarne Isifu. ¹⁶ Nte Isifu enanj Benyamin ko awenjan aja ma, k'oloku wacamse kon: «Maberse afum akanje deker, madif pocal, macon, bawo afum akanje no san' endenadi mako yeri tofo tin danana.» ¹⁷ Ko fum wakako yo tko Isifu enaloku ko ma, k'emberse afum anje deker ndena Isifu. ¹⁸ Ko awenjan a Isifu nanes nte anabere ja ndena Isifu ma, ko naloku: «Teta pasam pako anasak laba yosu disre ma ti t' ankere su nno. Ankere su nno, nadewekarne su nacambor su dacar ko safale sosu.» ¹⁹ Ko nalotarne wacamse ka Isifu, ko naloku ko moloku mme dakusnja: ²⁰ «Nananje Wabe! Sander tckoko-coko kadeway yeri. ²¹ Nte sanj-lukus ma, ko sanjo sikali laba yosu karwanje, ko sananj nwe o nwe pasam pan nde alba non. Mba sanjerene so pi. ²² Sanjerene so pasam poloma kadeway yeri. Sanjare fe nwe enaber pasam papako nde laba yosu disre ma.» ²³ Ko warkun nwe oloku ja: «Ta nanes bakac yofor nu! Kanu konu ko, Kanu ka papa konu kanason nu pasam nde laba yonu. Pasam ponu penader im.»

Ko wacamse ka Isifu owurene Simon nno awenjan aja naye ma. ²⁴ Ko fum wakawe emberse ja nde kalo ka Isifu disre. K'ason ja domun, ko nambikene wacak. K'ason so safale sanjan yika. ²⁵ K'olompse ja yeri han tem nte Isifu enako der dan ma, bawo enanene Isifu pac-loku: «San' endedi yeri dan damako ko ja.» ²⁶ Nte Isifu ender deker dan ma, ko awut a Yakuba nason Isifu ca yako nanatamparene ko ma, ko nantontnene ko dantof. ²⁷ Ko Isifu eyifat ja teta dis danan, k'eyif ja: «Papa konu watem wako nanje ma, entamne? Asaroyi doru?» ²⁸ Ko awenjan aja naloku: «Wacar kam, papa kosu entamne, asaroyi doru.» Ko nantontnene Isifu. ²⁹ Ko Isifu eyekti for.

Nte enənk Benyamin wəpaŋne kən kere mɔ, k'eyif ŋa: «Wəkawε ɔyɔne wəfət konu wələpəs, wəkɔ nənaloŋ' im tetən mɔ?» K'ɔnɔcər: «Kanu kəmar əm wan kem!»³⁰ Kɔ Isifu oŋcopər moloku, bawo eŋtɛyε-tɛyε pəbotu pa kənənk ka wɛŋc, enafəŋ kəbok. Kɔ Isifu embere dəkulɔ dɔn, k'ombok di haŋ.³¹ Kɔ Isifu esak kəbok, k'ombufərne kəro, k'owur. K'eseŋ kətəbok sɔ fər ya awɛŋc aŋa kirin. K'oloku: «Nəwurene su yeri.»³² K'ambere Isifu yeri taciŋa, awɛŋc aŋa taciŋa, kɔ aMisira ŋa ŋayi sɔ taciŋa. Bawo aMisira ŋaŋcwose fε kəpaŋne dap da yeri kɔ aHebərɔ.³³ Kɔ awɛŋc a Isifu ŋande fər yən kirin. Kəyefe ka coco ca papa kəŋan haŋ wəfət kəŋan nwe o nwe kɔ dəkənde dɔn. Kɔ ŋayefe kəlokene kəciyanε nke kəyi ŋa nte Isifu osumpər ŋa mɔ.³⁴ Kɔ Isifu embereŋe ŋa yeri yən nyε nkən eŋc-di mɔ. Mba pəberεne mpe enasəŋ Benyamin mɔ pənala kəcamət, petas pa akɔ. Kɔ ŋamun haŋ kɔ pəntəŋne ŋa kɔ nkən Isifu.

44

Isifu ɔntərəs awɛŋc ən nte təŋsəŋe pətam kəcərə bəkəc yaŋan mɔ

¹ Kɔ Isifu oloku wəcamse kən: «Mələse afum akaŋe malɔ dələba pəmɔ təkɔ ləba yaŋan yəntam kələk malɔ mɔ. Məber pəsam paŋan nde ləba yaŋan disre. ² Məber sɔ apət ŋem ŋomune ŋa gbeti ŋəkɔ, nde aləba ŋa wəfət wəkɔ kɔ pəsam pəkɔ eŋkere kədewayε malɔ mɔ.» Kɔ wəcamse ka Isifu ɔyɔ təkɔ Isifu enaloku kɔ mɔ. ³ Dec dendesək, k'asak afum aŋe kəlukuŋ nde ndaraŋan kɔ sɔfale səŋan. ⁴ ŋawur dare disre ta ŋantabələε-ε, kɔ Isifu oloku wəcamse kən: «Məyefe məcəme afum aŋe darəŋ haŋ məbəp ŋa. Məyif ŋa: «Ta ake tɔ nəsəŋe pətət kəway pələc-ε? ⁵ Bafɔ apət ŋaŋe ŋɔ wəbe kem oŋmunε, ŋi ŋəŋsəŋe kɔ kəcərə təkɔ tender mɔ? Nəŋciya kəyɔ tantε nəyɔ mɔ.» ⁶ Kɔ wəcamse ka Isifu embelər ŋa k'embəp ŋa. K'əŋgbəkəreŋe ŋa moloku məkɔ Isifu enasom kɔ mɔ. ⁷ Kɔ ŋaloku wəcamse ka Isifu:

«Ta ake tɔ wəbe oŋlok-lokərə su tantε-ε? Səna amarəs am səfətam kəyɔ tatəkɔ. ⁸ Sənuŋkene kərəsna kɔ səŋkere nu pəsam pəkɔ sənənənk nde ləba yosu mɔ, kəyefe Kanahan. Ta ake tɔ səndekiyεne pəsam kɔ pəyi fε ti kema nde kələ ka wəbe kam-ε? ⁹ Nwe o nwe anəŋke ca yayəkɔ mɔ, padif kɔ, kɔ səna fəp səyɔne acar a wəbe kem!» ¹⁰ Kɔ wəcamse ka Isifu oloku ŋa: «Awa. Ine nu sim! Nwe o nwe aŋnəŋke paka mɔ, əŋyɔne wəcar kem. Nəna aləpəs aŋe nəŋkɔ.» ¹¹ Kɔ ŋambəlkar-bəlkar kətore-tore ləba yaŋan dəntəf kɔ ŋasikəli-sikəli yi. ¹² Kɔ wəcamse ka Isifu oŋcop kəfen-feni kəyefe aləba ŋa wəbəkɔ, k'eləpsər aləba ŋa wəfət. Kɔ wəcamse ka Isifu əŋkɔ pənəŋk apət ŋe nde aləba ŋa Benyamin. ¹³ Kɔ awɛŋc a Isifu ŋawal-wali yamos yaŋan, kɔ ŋandəndəsər sɔ sɔfale səŋan ləba yaŋan. Kɔ ŋaluksərne sɔ dare disre.

Yuda kəcərə Benyamin

¹⁴ Yuda kɔ awɛŋc aŋa ŋander sɔ nda Isifu wəkɔ enasəŋyɔi kəfo kəŋkɔ ŋanasak kɔ mɔ. Kɔ ŋantempene dəntəf Isifu fər kirin. ¹⁵ Kɔ Isifu eyif ŋa: «Cəke cɔ nəyɔ tantε-ε? Nəŋcərə fε a intam kəcərə təkɔ təŋgbɔrne mɔ, təkɔ tender mɔ?» ¹⁶ Kɔ Yuda oloku: «Cəke c' indeloku wəbe kem-ε? Cəke c' indeloku mətam kəlaŋ su-ε? Kanu kəmbəp amarəs am ŋaciya. Səyɔne oŋ acar a wəbe, kəyefe səna haŋ wəkɔ anəŋk apət aləba ŋən disre mɔ.» ¹⁷ Kɔ Isifu oloku: «Ifədəbəc ti tatəkɔ! Fum nwe anəŋke apət mɔ, endeyɔne wəcar kem. Kɔ nəna, nəperne nəkɔ ndena papa konu bəkəc yoforu disre.»

¹⁸ Kɔ Yuda ələtərne Isifu k'oloku kɔ: «Iləktərɔn' am wəbe məwose wəmarəs kam pəlɔk-lokər əm ta abəkəc ŋep' am nno eyi mɔ! Bawo məyi pəmɔ Firawona. ¹⁹ Wəbe kem eyifət amarəs ən pəc-loku: «Nəyɔ kas kɔ pəyife ti-ε wəfət?» ²⁰ Kɔ səwosεne kɔ: «Səyɔ kas kətem, kɔ wəfət wan nwe oŋkom detem dɔn disre mɔ. Wəpaŋne kən kere enafi. Kere kən kəkom, sona s'eyi oŋ, kɔ kas əmbətər kɔ.» ²¹ Kɔ məloku amarəs am: «Nəkɔ nəkere wəfət konu inəŋk kɔ fər yem.» ²² Kɔ səloku wəbe

kem: «Wəfət kosu əfətəm kəyəfə papa kosu kəsək. K'eyəfə kə kəsək-ε, papa kosu enfi.» ²³ Kə məloku amarəs am: «Kə nəntəkere wəfət konu-ε, ta inənk nu sə de.» ²⁴ Nte səluksərne ndena papa kosu wəmarəs kam mə, kə səlukse kə moloku mam mənə wəbe kem. ²⁵ Kə papa kosu oloku: «Nəkəsə nəwaye su yeri yepic.» ²⁶ Kə səloku kə: «Səfətəm kəkə. Mba kə sənsələ wəfət kosu-ε, sənkə, bawo wərkun kakə əfəwose kənənk su cəro ta sənkene kə wəfət kosu pənənk-ε.» ²⁷ Kə papa kosu wəmarəs kam oloku su: «Nəncəre fə wəran kem awut mərəj η'enakom' em. ²⁸ Kə wəkin ende pəsak im. İlan ti fə wəkəkə, anawatəri-watəri kə, bawo intanənk fe kə hanj məkə. ²⁹ Kə nəmbanər im sə ndəkəl wəkawε-ε, tes tedekə sətə kə-ε, pəcuy disre pə nəndesəj' em kətorə cəfon cem cəfer dabiya nde afi ηayi mə.» ³⁰ Ndekəl oη k'ilukus nde wəmarəs kam, papa kem eyi mə, ta inkenε kə wəfət kosu nwe abəkəc ηən ηosumpər mə, ³¹ enfi katina kə əntənənkε su wəfət kosu-ε. Tem tatəkə amarəs am ηandesəjε wəmarəs kam papa kosu kətorəne cəfon cən cəfer dabiya pəcuy disre. ³² Bawo ina wəmarəs kam isəj kə temer kəlukse kə sə wan kən, icloku papa kosu: «K'intəluks' am wəfət kosu-ε, in' endesəj' am kətorə cəfon cam cəfer dabiya!» ³³ Ndekəl ilətsen' am: İna wəmarəs kam iyi nno. İyən' am wəcar. Wəfət kosu pəlukus kə awənç im aηa nde papa kosu eyi mə. ³⁴ Cəke c' intam kəlukus, ta ilukse wəfət kosu nno papa kosu eyi mə-ε? Ha! İntola fe kənənk pələc pəkə pəndekə sətə papa kosu mə, k'intəlukse kə wəfət kosu-ε!»

45

İsifu əsəjε awənç aηa kənəpəl kə

¹ İsifu enatam fe sə kəmənk mənçər nno afum akə ηanayi kə kəsək mə daco, k'oηkule: «Nəwurene afum fəp!» Ali wəkin enayi fe sə İsifu kəsək nte ençmentərne awənç aηa mə. ² K'eyəfə kəbok, aMisira kə aka kələ ka Firawona ηane kə dim kəbok. ³ Kə İsifu

oloku awənç aηa: «İn' əfə İsifu! papa kem əsərəyi doru ba?» Mba awənç aηa ηanatam fe kəlukse kə moloku nte pənçiyane ηa kənənk kə sə mə. ⁴ Kə İsifu oloku awənç aηa: «İlətsene nu, nələtərn' em.» Kə ηələtərne kə. K'oloku ηa sə: «İn' əfə İsifu wənç konu nwe nənacaməs a kə aηkere kə Misira mə. ⁵ Ndekəl oη, ta nəwakəsne. Ta pətəle nu kəcaməs kem pakər' em nno, bawo kəbum konu, nəyi doru kə Kanu kənabelkər' em kəkere nno, iyi nu kirin. ⁶ Teren ta mərəj ta dor tə tante dətəf. Pənçəme meren kəcamət afəde pac-bifti, afəde pac-təl. ⁷ Kanu kəkər' em iyi nu kirin, nte tənşəjε nu kəsətə ka nno atəf ηaηe yuruya mə, imar nu ta nəfi, ic-bum nu pəyənki pampε ayi kəcepərəne mə. ⁸ Ndekəl oη, bafə nən' ekər' em nno, mba Kanu kə. Kanu kənçəmbər im iyəne papa ka Firawona, wəbe wəka kələ kən disre, wəkirin ka atəf ηa Misira fəp. ⁹ Nərokne nəpe nde papa kem eyi mə. Nəkə nəloku kə: «Nte tə wan kam İsifu olokuna su: Kanu kənçəmbər im wəkirin ka atəf ηa Misira fəp. Ta məwon kəder nno iyi mə! ¹⁰ Nde atəf ηa Kosəj ηə mənjkə-yi, məfədebəl' em, kəyəfə mənə papa kəbər awut am, awut-sə am, yəcəl yam yəpəj kə yəfət hanj ca nyε məyə mə fəp. ¹¹ Nno tanj indetam kəcsəj əm ca fəp bawo pəsərəcəme meren kəcamət a dor de-clip. Ti disre dor dəfədesumpər yəkə məyə mə.»»

¹² «Fətə nəngbətne ti fər yonu, kə wəfət kem Benyamin ençbətən' em fər yən yati a in' oηlok-lokər nu. ¹³ Nəkə nəloku papa kem kə pələl mpe isətə Misira mə. Nələmər kə nte nənənk de mə fəp. Nərokne nətorəne papa kem nno iyi mə.» ¹⁴ Kə İsifu enapsərne sə wəfət kən Benyamin dəkilim, kə ηayəfə kəbok. ¹⁵ Kə İsifu oηcupəs awənç aηa fəp. Kə ηandeləpsər kənde tofo tin kə ηalok-loku.

Firawona kəwe ka Yakuba Misira

¹⁶ Kə moloku maməkə məsam kələ ka Firawona fəp disre, a awənç a İsifu ηanderna məkə. Kə toloku tatəkə təmbət Firawona kə amarəs ən. ¹⁷ Kə

Firawona oloku Isifu: «Məloku awenç əm anja: «Nəyo nte: Nələk yəcəl yonu, nəkə atəf ɲa Kanahan. 18 Nələk papa konu kə afum ən, nəder nnə iyi mə. Indeyənə nu nte o nte tentese atəf ɲa Misira mə. Nənde nəc-di yeri yətət ya Misira.» 19 Iwos' am kəloku awenç əm anja: «Nəyo nte: Nələk cibil atəf ɲa Misira, nəkə nələk awut kə aran anu kə papa konu nəder.» 20 Ta nənaɲnə mələr teta ca yonu yəkə nəndekə-sak di mə, bawo mpə o mpə peyi atəf ɲa Misira pəyənə pətət mə, pendeyənə ponu.»

21 Kə awut a Yakuba ɲayo tatəkə. Kə Isifu əsəɲ awenç anja cibil pəmə təkə Firawona enasom kə ti mə. K'əsəɲ ɲa sə yeri yəkə ɲanakə kəcđi dəpə mə. 22 Kə Isifu ompocə awenç anja fəp yamos yəsəkpərə k'əsəɲ Benyamin gbeti mençəmbəl 300 kə yamos kəcamət yəsəkpərə. 23 Ca nyə yə Isifu enasəɲ pakenə kas kəɲan: Səfale surkun wəco səsarə ca yətət ya Misira, kə səfale səran wəco səsarə malə, cəcom kə yeri ta nte əɲkə-sumpər dəpə kəder Misira mə. 24 Kə Isifu əsak awenç anja kə ɲalukus. K'oloku ɲa: «Ta nəkə cəp dəpə de!» 25 Kə awenç a Isifu ɲayəfə Misira kə ɲampə Kanahan ndena papa kəɲan Yakuba. 26 Kə awenç a Isifu ɲaloku kas kəɲan teta Isifu kiyi kən doru sə. Kə ɲaloku kas kəɲan a Isifu əyənə wəbe wəka atəf ɲa Misira fəp. Mba abəkəc ɲənape fə Yakuba bawo enalaɲ fə ɲa. 27 Kə ɲaləmər kə moloku məkə Isifu enasom ɲa mə fəp. Nte Yakuba enanəɲk cibil cəkə Isifu enasak kədəlek kə mə, it' enasəɲe kə oɲ abəkəc kəpə. 28 Kə Yakuba oloku: «İlan ti oɲ! Wan kem Isifu əsərəyi doru! İndekə nəɲk kə a ic-fi.»

46

Yakuba kəkə kən Misira

1 Kə Yakuba əɲkə kə ca yəkə enayo mə. Nte embərə Berseba mə, k'olonə di Kanu ka papa kən Isiyaka. 2 Kə Kanu kəlok-lokər Yakuba kənəɲk ka pibi disrə. Kə Kanu kəwe kə: «Yakuba! Yakuba!» K'owosə: «İn' ewe!» 3 Kə

Kanu kəloku kə: «İn' əfə ina Kanu, Kanu ka papa kam. Ta mənəsə kətor ka Misira. Bawo difə ɲkə-səɲ' am kəyənə ka kas ka afum alarəm. 4 Sən' endesol kətor ka Misira. İn' endesəɲ' am sə kəpə. Isifu yati endeməp' əm fər waca wən.» 5 Kə Yakuba eyəfə Berseba. Kə awut a Yakuba ɲaɲkəkərə kas kəɲan, aran anjan, kə awut anjan cibil ca dəntəf disrə nçə Firawona enasəɲ pakə kərə ɲa mə. 6 Kə ɲalək sə yəcəl yanjan kə ca yəkə ɲanasətə atəf ɲa Kanahan mə. Kə Yakuba əɲkə Misira kə afum ən fəp. 7 K'ənkenənə atəf ɲa Misira awut ən arkun kə awut-sə ən arkun, awut ən aran kə awut-sə ən aran.

Yakuba dəlay dən

8 Mewe ma awut a Yakuba məmə, anə ɲanakə Misira mə. Yakuba kə awut ən:

Coco ca Yakuba, Ruben. 9 Awut a Ruben: Henok, Palu, Hecərəɲ, kə Karmi.

10 Awut a Siməɲ: Yemuyəl, Yamin, Ohad, Yakin, kə Sohar, kə Sawul wan wərkun wəka wəKanahanara.

11 Awut a Lewy: Kerson, Kehat, kə Merari.

12 Awut a Yuda: Hər, Onan, Səlah, Perəc, kə Serah, mba Hər kə Onan ɲanafi nde atəf ɲa Kanahan. Awut a Perəc ɲanayənə Hecərəɲ kə Hamul.

13 Awut a Isakar: Tola, Puwa, Yəb, kə Simrəɲ.

14 Awut a Sebuləɲ: Sered, Eləɲ, kə Yahələl.

15 Awut akanə ɲə Leya enakomə Yakuba nde Padaɲ-Aram, mba wan kən wəran Dina eyi fə ti. Kələk awut ən aran haɲ arkun, ɲanakə afum 33.

16 Awut a Kadu: Cifyən, Haki, Suni, Ecbəɲ, Eri, Arodi, kə Areli.

17 Awut a Aser: Yima, Yisuwa, Yisuwi, kə Beriya, kə Sera wəkirə kəɲan. Wan ka Beriya: Heber kə Malkiyəl.

18 Awut a Silpa wəmarəs nwə Labaɲ enasəɲ wan kən wəran Leya mə, ɲə akakə anə enakomə Yakuba mə. ɲanayi afum wəco kə camət-tin.

19 Awut a Rasəl, wəran ka Yakuba: Isifu kə Benyamin. 20 Kə Isifu nkən oɲkom Misira awut mərəɲ: Manase

kɔ Efrayim, anɛ Asnat wan wɛran ka Potifera Sali Almamy sa dare da Hon, ɛnakomɛ Isifu mɔ.

²¹ Awut a Benjyamin: Bela, Bekɛr, Asubɛl, Kera, Naman, Ehi, Rɔs, Mupim, Hupim, kɔ Ardu.

²² Yuruya yayɛ yɔ Rasel ɛnasɔtɔnɛ nkɔn Yakuba, ɛnanayi afum wɛco kɔ manjɛlɛ.

²³ Wan ka Dan: Husim.

²⁴ Mewe ma awut a Naftali mɛmɛ: Yahcel, Kumi, Yetsɛr, kɔ Silɛm.

²⁵ Awut a Bilha nɔ akakɔ, Bilha nwe Laban ɛnasɔn wan kɔn wɛran Rasel mɔ pɛyɔkɔ wɛcar k'ɔnkɔmɛ nɔ Yakuba. Nnanayi afum camɔt-mɛrɛn.

²⁶ Afum anɛ ɛnanacɛpsɛ Yakuba kɛkɔ ka Misira mɔ, ɛnanayi afum 66 anɛ ɛnanayɔnɛ akom ɔn mɔ, alɔm fɛ aran a awut ɔn arkun de. ²⁷ Awut a Isifu anɛ ɛnakom Misira mɔ: Nnanayi awut mɛrɛn. Afum a Yakuba anɛ ɛnanacɛpsɛ kɔ darɛn kɛkɔ ka Misira mɔ, ɛnanayi fɛp fanan afum 70.

Yakuba kɛndɛ kɔn nde Misira

²⁸ Kɔ Yakuba osom Yuda pɛyi kɔ kiring kɛkɔ ka Kosɛn ndena Isifu. Kɔ Yuda ɛmbɛrɛ atɔf nɔ Kosɛn. ²⁹ Kɔ Isifu ɛlɛk abil nɔn k'ɛmpɛ Kosɛn kɛkɔ-bɛpɛnɛ kɔ papa kɔn Yakuba. Isifu nɔnkɔ-wurɛrɛnɛ kɔ papa kɔn, k'ɛnapsɛrɛnɛ kɔ dɛkilim kɔ k'ɛyɛfɛ kɛbok. K'ombok hanj. ³⁰ Kɔ Yakuba oloku Isifu: «Intam ɔn kɛfi bawo inɛnk ɛm kɛro, k'inɛrɛ ɔn fɔ mɛyi doru!»

³¹ Kɔ Isifu oloku awɛnɛ anɔ kɔ afum a papa kɔn: «Ilukus ikɔ ilukɛ Firawona kɛbɛrɛ konu. Ikɔ iloku kɔ fɔ: «Awɛnɛ im anɔ kɔ afum a papa kem anɛ ɛnanayi atɔf nɔ Kanahan mɔ, nander nnɔ iyi mɔ. ³² Afum akɛk a nkesiya, cir, kɔ cɛna nɔ nɔyɔnɛ, bawo akɛk a acɔl nɔ. Nɔnkɛrɛ yɔcɔl yanjan fɛp kɔ ca yanjan.» ³³ Kɔ tɛm tendebɛp nte Firawona endewe nu pɛcyif nu: «Ake 'yɔnɛ yɛbɛc yonu-ɛ?» ³⁴ Nɛcloku kɔ: «Sɛn' acar am, akɛk nɔ sɔyɔnɛ, kɛyɛfɛ dɛtɛmp dosu hanj mɔkɔ, yɛbɛc yayɔkɔ yɔ sɛmbɛpɛ akombɛra asu.» Ti disrɛ, nɔyi Kosɛn, bawo aMisira nambɔtɛr fɛ akɛk a nkesiya kɔ cir.»

47

¹ Kɔ Isifu ɔnkɔ pɛlukɛ ti Firawona.

K'oloku kɔ: «Awɛnɛ im anɔ kɔ papa kem nander kɛyɛfɛ ka atɔf nɔ Kanahan kɔ yɔcɔl yanjan nkesiya, cir kɔ cɛna kɛbɛp ka ca yanjan fɛp. Nɔyi tante atɔf nɔ Kosɛn.» ² Kɔ Isifu ɛlɛk awɛnɛ anɔ kɛcamɔt k'ɛmentɛr nɔ Firawona.

³ Kɔ Firawona eyif awɛnɛ a Isifu: «Ake 'yɔnɛ yɛbɛc yonu-ɛ?» Kɔ awɛnɛ a Isifu nɔloku Firawona: «Sɛn' acar am, akɛk a nkesiya, cir kɔ cɛna nɔ sɔyɔnɛ pɛmɔ papa kosu anɔ.» ⁴ Kɔ nɔloku sɔ Firawona: «Sɛnder kɛdɛndɛ atɔf nɔnɛ, bawo dɛkɛcɔl deyi fɛ sɔ nde acar am nɔyɛfɛ mɔ, kɔ dor dɛmbɛk kɛbɛk dɛm atɔf nɔ Kanahan. Mɛwosɛ ɔn acar am kɛndɛ atɔf nɔ Kosɛn.» ⁵ Kɔ Firawona oloku Isifu: «Papa kam kɔ awɛnɛ ɛm anɔ nander nnɔ mɛyi mɔ. ⁶ Atɔf nɔ Misira nɛy' ɛm dɛwaca, mɛdɛs papa kam kɔ awɛnɛ ɛm anɔ nnɔ pɛntɛsɛ nɔ Kosɛn mɔ, kɔ mɛnɛrɛ sɔ awɛnɛ ɛm anɔ dɛcɔ afum alompu-ɛ, mɛcɛmbɛr nɔ nɔckɛks' em yɔcɔl.» ⁷ Kɔ Isifu ɛnkɛrɛ papa kɔn Yakuba kɛdɛmentɛr kɔ Firawona. Kɔ Yakuba ontolanɛ Firawona. ⁸ Kɔ Firawona eyif Yakuba: «Mɛren cɛkɛ mɔ mɛyi doru-ɛ?» ⁹ Kɔ Yakuba oloku kɔ: «Mɛren mɛmɛ isɔtɔ kɛcɛpɛ-cɛpɛ disrɛ mɔ, mɛsɔtɔ mɛren 130, kiya kem doru kɛncɛpɛr katɛna-katɛna. Inɛcɛpɛrɛnɛ mɛren mɛyɛnki kiya kem doru. Intasɔtɔ fɛ mɛren mɛmɛ akombɛra em ɛnanasɔtɔ mɔ, mba tɛcɛpɛrɛnɛ doru tin tayi tɔ sɛncɛpɛrɛnɛ doru.» ¹⁰ Kɔ Yakuba ontolanɛ sɔ Firawona. K'ɛyɛfɛ, k'ɛsak kɔ.

¹¹ Kɔ Isifu ɛndɛs papa kɔn kɔ awɛnɛ anɔ atɔf nɔ Misira. K'ɔsɔn nɔ antɔf Misira, nde atɔf nɔ Ramsɛs, pɛmɔ tɔkɔ Firawona ɛnaloku kɔ ti mɔ. ¹² Kɔ Isifu ɛntam ɔn kɛgbɛkɛrɛ papa kɔn, awɛnɛ anɔ, kɔ afum a papa kɔn fɛp pɛmɔ tɔkɔ nɔnalanɛnɛ mɔ.

Isifu kɛkɔtɛnɛ mɛs ma Misira

¹³ Yeri yɛnɔyɛ fɛ sɔ atɔf nɔ Misira fɛp, bawo dor dɛnasɔtɔ fɛnɔntɛr. Atɔf nɔ Misira kɔ atɔf nɔ Kanahan dor dɛnɛlɛnkɛs ɔn kɛlɛnkɛs dɛm afum a tɔf yayɔkɔ. ¹⁴ Kɔ Isifu ɛwɛtɛs gbɛti fɛp mɛbɛ bɛnɔyɛ atɔf nɔ Misira kɔ atɔf

na Kanahan mɔ. Pɔcsɔkpɔrɛ gbeti babɔkɔ malɔ, kɔ Isifu emberɛ gbeti babɔkɔ nde kɔlɔ ka Firawona. ¹⁵ Ntɛ gbeti ba Misira kɔ Kanahan belip mɔ, kɔ aMisira fɔp nander nnɔ Isifu eyi mɔ. Kɔ nɔlɔku: «Mɔsɔn su yeri! Cɛpɔ sɔndefi fɔr yam kirin bawo gbeti beyi fɛ sɔ?» ¹⁶ Kɔ Isifu oloku: «Nɔsɔn yɔcɔl yonu. Inɔn nu kɔcom kɔsɔkpɛ ka yɔcɔl yonu, bawo gbeti beyi fɛ sɔ.» ¹⁷ Kɔ nɔnkerɛ Isifu yɔcɔl yaɔan. Kɔ Isifu ɔnɔn nɔ yeri kɔsɔkpɛ ka yɔcɔl yaɔan: Fɔlɛs, yɔcɔl yɛfɛt kɔ yɔpɔn, sɔfale. Kɔ Isifu ɔsɔn nɔ yeri ya teren tatɔkɔ kɔsɔkpɛ ka yɔcɔl yaɔan fɔp. ¹⁸ Ntɛ teren tatɔkɔ tɛnɔɔpɔr mɔ, kɔ aka Misira nander sɔ nnɔ Isifu eyi mɔ teren tɔc-kɔsɔk. Kɔ nɔlɔku kɔ: «Sɔfɔtam kɔmɛnkɔr ɔm a gbeti bosu belip, kɔ yɔcɔl yosu yelip. Daka o daka dɛnɔcamɛ fɛ su sɔ, mɛnɛ dis dosu kɔ ntɔf yosu. ¹⁹ Sɔndefi ɔn fɔr yam kirin ba, kɔ ntɔf yosu? Mɔway su kɔ ntɔf yosu kɔsɔkpɛ ka yeri. Tɛm tatɔkɔ sɔyɔnɛ acar a Firawona, sɔna kɔ ntɔf yosu. Mɔsɔn su defet sɔbɔc ta sɔdefi, ntɔf yosu yedefɔntɔrɛ gbɔlmɔs.»

²⁰ Kɔ Isifu ɛwayɛ Firawona ntɔf ya Misira fɔp, aka Misira fɔp nɔnacamɔs ntɔf yaɔan, bawo dor dɛnabɛkɔr nɔ. Kɔ atɔf nɔyɔnɛ ɔn nɔ Firawona. ²¹ Kɔ Firawona ɛlɛk afum aɔn nɔnɔyɔ dɔcɔlɔnɔcɔr ca Misira mɔ, k'ɛnkɛrɛ nɔ sɔdare sɔpɔn. ²² Mba Isifu ɛnaway fɛ ntɔf ya Sali Almamyɛ, bawo Firawona ɛnamɔnɛ kɔway ka ntɔf yaɔan. Sali Almamyɛ nɔyɔ kɔkɛkɔs ka Firawona disrɛ, ti tɔ Sali Almamyɛ nɔnatɔcamɔsɛ ntɔf yaɔan.

²³ Kɔ Isifu oloku afum a Misira: «Iway nu mɔkɔ kɔ ntɔf yonu, nɔyɔnɛ mɔkɔ aka Firawona. Defet dɛndɛ: Nɔntam kɔbɔf dɔntɔf. ²⁴ Kɔ nɔndɛtɛl-ɛ, nɔsɔn pɔbɔc pin pa kɔtɛl konu kɔ nɔyɛr ki kɔcamɔt-ɛ Firawona. Nɔna nɔlɛk yɔbɔc mɔnkɔlɛ nyɛ, yɛndeyɔnɛ nu yeri ya dɛkɛr kɔ awut, yɔyɔnɛ nu sɔ defet da teren tɔcɔnɔc.» ²⁵ Kɔ nɔlɔku Firawona: «Mɔlukɛ su kɔyɔ doru! Sɔsɔtɔ kɔnɔnɔnɛnɛ ka wɔbɛ kosu, sɔndeyɔnɛ wɔcar ka Firawona.» ²⁶ Kɔ

Isifu ɛnɔcɔmbɔr ti kɔ tɔyɔnɛ mɔkɔ tɔyɔ ta Misira: Pɔbɔc pa kɔcamɔt fɔp pa Firawona pɔ. Mɛnɛ ntɔf ya Sali Almamyɛ gbɔcɔrɔm yɔtɔyɔnɛ ya Firawona.

Mɛfɔn ma Yakuba mɛlɔpɔs

²⁷ Kɔ Yakuba ɛndɛ atɔf nɔ Misira, atɔf nɔ Kɔsɛn. Kɔ pɔyɔnɛ di ndaranɔn k'ɔyɔnɛ kas ka afum alarɔm. ²⁸ Kɔ Yakuba eyi doru meren wɔcɔ kɔ camɔt-mɛrɔn atɔf nɔ Misira. Kɔwɔn ka Yakuba doru fɔp kɔnasɔtɔ meren 147. ²⁹ Mataka ma Yakuba kɔlɔtɔs kɔlip, k'ɛwɛ wan kɔn Isifu k'oloku kɔ: «Kɔ mɔfɔn kɔmar im-ɛ, mɔbɔc kɔca kam alɔnk nɛm tantɔf, mɔlɛk' em layidi pɔsoku disrɛ ndɛ mɔndɛtɔmpɔr' em mɔ: Iɛtsɛn' am ta mɔwup im Misira! ³⁰ K'indɛfɔntɔrɛ kɔ papa kem aɔn-ɛ, mɔwuren' em Misira. Mɔkɔ mɔwup im ndɛ kufu kɔnɔn kɔyɔ mɔ.» Kɔ Isifu oloku kɔ: «Indeyɔ tɔkɔ mɔlɔk' im mɔ.» ³¹ Kɔ Yakuba oloku: «Mɔdɛrɔm' em ti.» Kɔ Isifu ɛndɛrɔmɛ kɔ ti. Kɔ Yakuba ontontnɛ ndɛ kɔfɔnɔc kɔn dɔromp.

48

Yakuba kɔtolanɛ kɔn awut arkun a Isifu

¹ Ntɛ mes mamɔkɔ mɛnɔɔpɔr mɔ, k'ɔnkɔ paloku Isifu a Papa kɔn ɛntamɛ fɛ. Kɔ Isifu ɛlɛkɛnɛ awut ɔn mɛrɔn Manase kɔ ɛfrayim. ² K'asɔnɛ ti Yakuba kɔcɔrɛ, k'aloku kɔ: «Wan kam Isifu eyi kɔder nnɔ mɔyɔ mɔ.» Kɔ Yakuba olɔnka fɔnɔntɔr fɔn k'ɛyɛfɛ, k'ɛndɛ kɔfɔnɔc kɔn kɔrɔn. ³ Kɔ Yakuba oloku Isifu: «Kanɔ Kɔpɔn nkɛ kɔntam mes fɔp ma doru mɔ kɔnawurɔr im dare da Lus ndɛ atɔf nɔ Kanahan kɔ kɔsɔn im temer kɔdɛpɔc' em pɔtɔt. ⁴ Kɔ kɔlɔk' im: «Indɛsɔn ɔm dokombɔra, indɛsɔn' am kɔla, indɛsɔn' am kɔyɔnɛ wɔtem ka afum alarɔm. Indɛsɔn atɔf nɔnɛ afum am kɔ mɔnɔɔpɔr-ɛ, atɔf nɔnɛ nɛndeyɔnɛ nɔnɔn doru o doru.» ⁵ «Nɛkɔl ɔn, awut mɛrɔn aɔn mɔnkɔm atɔf nɔ Misira a k'indɛder nnɔ mɔyɔ mɔ, nɛndeyɔnɛ akɛmi. ɛfrayim kɔ Manase nɔyɔnɛ

akemi, pəmə təkə iyə Ruben kə Siməŋ mə. ⁶ Mba awut aŋe mändekom oŋ aŋe mērəŋ tadarəŋ mə, akam ŋandeyi akakə, awenɔ aŋa ŋə ŋandesətər kə. ⁷ Kəder kem Padaŋ, kə Rasel efir im dəpə da Kanahan, ta pəmbəle su kəberε Efrata-ε. Difə inawup kə katina dəndo dəpə da Efrata, nde pəyənε Betlehεm mə.» ⁸ Kə Yakuba əməməŋ awut a Isifu k'eyif: «Are ŋə akanɔ-ε?» ⁹ Kə Isifu oloku papa kən: «Awut em ŋə, aŋe Kanu kəsəŋ im nnə mə.» Kə Yakuba oloku: «lletsen' am məyə ŋa ŋacəŋne nnə itolanε ŋa.» ¹⁰ Detem denalələs Yakuba fə: Eŋc-tam fε sə kənəŋk. Kə Isifu əŋcəŋ awut ən nde Yakuba eyi mə, kə Yakuba oŋcup ŋa, k'emakərne ŋa. ¹¹ Kə Yakuba oloku Isifu: «Inacem-cəmənε fε sə kədenəŋk əm. Mba Kanu kəsəŋ' em k'inəŋk əm haŋ awut am!» ¹² Kə Isifu elin awut kas dələŋk, k'eŋcəp kəro dəntəf. ¹³ Kə Isifu osumpər mērəŋ maŋan fəp waca, pəsumpərə Efrayim kəca kətət mba pəyi kəca kəmeriya ka Yakuba, k'osumpərə Manase kəca kəmeriya mba pəyi Yakuba kəca kətət, k'əŋcəŋenε ŋa sə nde wətem kəŋan eyi mə. ¹⁴ Kə Yakuba entəŋc kəca kən kətət, k'enden ki Efrayim dərump nwe enafete mə, k'endenəŋ Manase kəca kən kəmeriya dərump. Enacərə bel-bel təkə əŋcyə waca wən mə, ali nte Manase enayənε wan wəcəkə-cəkə mə. ¹⁵ Motolanε mme mə Yakuba enatolanε Isifu: «Kanu Kəpəŋ nke kənəŋk papa kem aŋa Abraham kə Isiyaka tecepərəne taŋan mə, Kanu Kəpəŋ nke kəŋkəkəs im kəyεfε nte iyi doru haŋ məkə mə, ¹⁶ Mələkε mme mənɔyac im pələc mə, məsəŋε awut aŋe! Pawe ŋa tewe tem kə mewe ma papa kem aŋa, Abraham kə Isiyaka. Kanu kəsəŋε ŋa kəkom pəlarəm nde atəf ŋaŋəkə dacə.» ¹⁷ Nte Isifu enəŋk kas pəc-dəŋər Efrayim kəca kən kətət mə, kə təntəbət

kə. Kə Isifu osumpər kəca ka kas, k'əŋcəŋ ntende domp da Manase ta pədenəŋ ki Efrayim. ¹⁸ Kə Isifu oloku papa kən: «Ta məyə tantε, fəto Manase εbək. Nkən ə pəmar mədenəŋ kəca kam kətət.» ¹⁹ Kə papa kən efati, k'oloku: «Inɔərə ti, wan kem. Inɔərə ti! Nkən sə endeyənε wətem ka afum alarəm, endebək. Mba wənɔ Təŋə endebək kə, awut ən ŋandelas təf fəp.» ²⁰ Kə Yakuba ontolanε ŋa dəsək dadəkə, k'oloku: «Mən' endesəŋε Yakuba pəc-tolanε a pəc-kule fə: «Kanu kəsəŋ' am kəyi pəmə Efrayim, pəmə Manase!» Tatəkə tə Yakuba enacəmbər Efrayim Manase kirin. ²¹ Kə Yakuba oloku Isifu: «Kəfi k'inder! Mba Kanu kəndesole nu. Kəndeluxe nu atəf ŋa atem anu. ²² Imberen' am pəkə awenɔ əm aŋa ŋantədesətə mə*, ip' əyənε mpe inabaŋərə aka Amər dakma dem kə ambəŋcəran ŋem mə.»

49

Katolanε ka Yakuba awut ən wəco kə mērəŋ

¹ Kə Yakuba ewe awut ən, k'oloku: «Nələnkanε iloku nu təkə tendeder nu kirin mə. ² Nələnkanε, nəcəŋkəl im Awut a Yakuba! Nəcəŋkəl Yisrayel* papa konu! ³ Ruben, mənə coco cem, mənə nwe inakom tem nte inayə fənəntər mə: Mənɔcəpər awenɔ əm aŋa tokom, kə fənəntər. ⁴ Məyənɔ pəmə domun nde dəŋyεkse dəkəŋgbəkə mə, mba məfədesəyənε wəkirin, Bawo mənəpəse dəkəfəntərə da papa kam, Mənayikyikəs kəfəŋc kem kəpəse ka ki, kə wəran kem wəkin. ⁵ Siməŋ kə Lewy dəwənɔca də ŋayə: ŋa ŋantəŋne, ŋasek kəkə-yə pələc. ⁶ Ta amera ŋem ŋosol kəməŋkəs kəŋan pələc,

* 48:22 Paka papəkə pəyənε dare da Səkem.

* 49:2 Məməməŋ 32:29; 35:10 49:4 35:22

Ta mɛcɛm-cɛmnɛ mem mɛtəŋnɛ nde
ŋantəŋnɛ kəbɔpɛnɛ mɔ.

Bawo mɛtɛlɛ maŋan disrɛ, ŋandif fum.
Kəcuca kəŋan disrɛ, kə ŋaŋcopu-copu
mura bənta.

7 Intolanɛ mɛtɛlɛ maŋan pələc, bawo
membɛk pələsər.

Intolanɛ pələc deyeŋki bəkək daŋan,
bawo dɔfɔyɔnɛ nɔnɔfɔr.

Indeyerəs ŋa atɔf ŋa Yakuba,
Indesaməsər ŋa atɔf ŋa Yisrayel.

8 Yuda, mənə, awɛŋc əm aŋa
ŋandeyekyəkəs əm.

Məndesumpər aterɛnɛ am cərəbɔ.

Kə awɛŋc əm aŋa ŋandecəp am səbomp
fər yam kirin.

9 Yuda, kusununɔku kəwut kə məyɔnɛ.
Dəkəwatəri-watəri wɛsɛm wam
məyɛfɛ, wan kem!

Nkən oŋnut wɛcək, pəfəntərə pəmɔ
kusununɔku.

Pəmɔ kusununɔku kəran: An' entam ki
kəyɛkti ta kəfan-ɛ?

10 Kəgbo ka dɛbɛ kəfɔdɛ kəc-bɔlɛ Yuda,
kəgbo ka dɛbɛ kəndeyi yuruya yən
dəwaca,

haŋ tɛm ntɛ wəkə kəgbo kaŋkɔ yati
endeder mɔ,
wəkə afum fəp ŋandeyi dəntɔf mɔ.

11 Nkən (Yuda) ende pəc-kot səfale sən
dəwiŋ,

pəkot wan ka si nde kətək ka wiŋ,
Ende pəc-yak yamos yən dəmɛmber,
kə bərumus bən, dəməŋcəŋcɔ ma
rɛsɛŋ.

12 Mɛmber mɛndesəŋɛ kə fər
kəyimbərə,

Mɛsɛ ma wana mɛndefertər əm sɛk.

13 Kə mənə Sabulon, kəba kəsək
məndɛndɛ,

nde cibil cəndeyɔ kətənta mɔ.
Cələŋcər ca atɔf ŋaŋɔkɔ cəndewəkəl
haŋ Sidon.

14 Isakar, mənə səfale səpəŋ sə
məyɔnɛ,

nɛ səŋfəntərə gbərə mɛrəŋ dacɔ mɔ.

15 Pənəŋk fɔ kəfɔ kaŋkɔ eyi kəŋɛsəm
mɔ kəntɛsɛ,

k'atɔf ŋəmbɔt.

Pətirmi kumunt padəndəsər kə
pəsarɛ,

Yɛbɔc ya dacar y' endeyi.

16 Dan, endeyɔnɛ afum ən wəbɛ.

Pəmɔ kusunɔka kəlɔma cusunɔka cəlɔpəs
ca Yisrayel cəkɔ.

17 Dan, endeyi pəmɔ abok nɛŋɛ ŋeyi
dɔpɔ mɔ,

aŋkisin nɛŋɛ ŋeyi dɔpɔ kəsək mɔ.

Abok nɛŋɛ ŋeŋaŋ bənta ya afələs,
a təsəŋɛ wəyɛksɛnɛ ka ŋi kətɛmpɛnɛ
mɔ.

18 Ingbɛkər əm amera Kanu Kəpəŋ, a
məndeyac im!

19 Kadu, kənay† kəndepaŋnɛ kə
pəyɛfɛ pəcəmə ŋa darəŋ kəbɛləs.

20 Ndena Aser, yeri yobonɔ yendela
di.

Antɔf ŋam ŋende ŋəc-səŋ yeri nɛŋɛ
pəmar yəyɔnɛ yeri y' abɛ mɔ.

21 Naftali, were w' əyɔnɛ nwe
weyi kiyi ka wi, ta tes o tes
tonkotərnɛ wi mɔ.

Ende pəc-koməs awut atɔt‡.

22 Isifu, popon pa kətək kəkom pəyɔnɛ,
Popon pa kətək kəkom nɛ kəcəmə
kəŋgbəkɔ kəsək mɔ,

wara waki wɛtɛlsərɛnɛ damba.

23 ŋandəkətər kə, kə ŋampɛn.

Apɛnɛ mbəŋcəran ŋanayɔnɛ ayɛfərənɛ
am.

24 Mba ambəŋcəran ŋən ŋende
ŋetəŋnɛnɛ kə nkən sərka.

Anacəŋəs waca wən

kətam ka Kanu ka fənəntər ka Yakuba
dəntɔf.

Ɔyɔnɛ wəkək kə togbu pa aka Yis-
rayel§.

25 Tewe ta Kanu ka papa kam, nɛ
kəyɔnɛ wəmar kam mɔ,

tewe ta Kanu nɛ kəntam mɛs fəp ma
doru mɔ, nɛ kəndepoc' am mɔ:

Kəpocɛ pətət nɛ kəndeyɛfɛ dareŋc
mɔ,

kəpocɛ pətət nɛ kəŋyɛfɛ dəntɔf mɔ,

kəpocɛ pətət ka awut alarəm kə yɔcəl
yɛlarəm.

26 Kətolanε nke papa kam ontolan' am mɔ,
 kəncepər kətolanε pətət ka aɲe ɲaɲkom
 im mɔ,
 haɲ dəkələpsər da mərə ma doru o
 doru.
 Kətolanε pətət kaɲkɔ kəyi Isifu
 dəromp,
 dəndo domp dacɔ da Isifu
 nwe ɔyɔne wəbe ka awɛɲc aɲa mɔ!

27 Benyamin, kalma k'ɔyɔne nke
 kəɲwatəri-watəri mɔ.
 Bət-bət kəwatəri-watəri wəsəm wa ki,
 dəfɔy, pəyerəs yɔsətɔ ya ki.»

28 Awut akanε ɲayɔne cusuɲka wəcɔ
 kɔ mərəɲ ca Yisrayel. Moloku mame
 mɔ kas kəɲan enaloku ɲa, nte oɲctolanε
 ɲa mɔ. Yakuba enatolanε ɲa nwe o
 nwe kɔ kətolanε kən taciɲa.

Defi da Yakuba

29 Nte Yakuba elip kətolanε awut ɔn
 mɔ, k'osom ɲa: «Intas kəbəp atem em
 aɲe ɲafi mɔ. Nəwup im kɔ papa kem
 aɲa, nde kufu kəɲkɔ kəyi nde dale da
 Hefəron ɲəHewy mɔ, 30 nde kufu nke
 kəyi dale da Makpela, Mamre kəsək,
 nde atəf ɲa Kanahan. Dale dadəkɔ
 dɔ Abraham enaway nɔ Hefəron eyi
 mɔ, pəyɔne di dəkəwupene da afum
 ɔn. 31 Difɔ anawup Abraham kɔ
 wəran kən Sara, difɔ anawup Isiyaka
 kɔ wəran kən Rebeka, difɔ inawup
 sɔ Leya wəran kem. 32 Dale kɔ kufu
 nke kəyi di mɔ, Abraham enaway
 di aHewy dəwaca.» 33 Nte Yakuba
 elip kəsom awut ɔn mɔ, k'efəntərə
 dəkəfəɲc. K'ɛɲgbin kifir k'ɔnɔɲkələne
 atem ɔn aɲe ɲanafɔ mɔ.

50

Kəbal ka Yakuba

1 Kɔ Isifu entempene papa kən
 kəron, k'ombok kɔ kəron, k'oɲcup kɔ.
 2 Kɔ Isifu osom acar ɔn akɔ ɲanayɔne
 aten cɔl mɔ, a ɲasop kas acɔl ɲe
 ɲsɔɲe ta wəfi ente katəna mɔ. Kɔ aten
 cɔl ɲasop Yakuba acɔl ɲaɲkɔ. 3 Kɔ
 tɔɲkɔ mata 40. Tem tatəkɔ mataka
 maməkɔ m' aɲc-sop afi acɔl ɲa kətəte
 ɲaɲkɔ, kɔ aMisira ɲambok kɔ mata 70.

4 Nte mataka ma kəbal kən
 mənsepər mɔ, kɔ Isifu oloku afum
 akɔ ɲanayi nde saɲka sa Firawona
 mɔ, k'oloku ɲa: «K'intam kəsətər nu
 layidi-ε, nəloku nte Firawona ilɛtsene
 nu: 5 Papa kem enasɔɲ' em kədəram,
 pəc-loku: «Kəfi k'inder! Məkɔ məwup
 im nde kufu kəɲkɔ ɲkay nde atəf
 ɲa Kanahan mɔ.» Difɔ ifaɲ kəpe
 ikɔ wup papa kem. K'ilip-ε, inder.»

6 Kɔ Firawona oloku kɔ: «Məpe
 məkəwup papa kam pəmɔ təkɔ ɔsɔɲ'
 am kədəram mɔ.» 7 Kɔ Isifu empe kəkə-
 wup papa kən. Kɔ ɲampe kɔ abeki aka
 saɲka sa Firawona fəp kəbəp abeki
 a atəf ɲa Misira. 8 Kɔ afum a Isifu
 fəp, kələk awɛɲc aɲa kəbəp ka afum
 a papa kən, mənε awut, yɔcɔl yaɲan
 yɔpɔɲ kɔ yefet ɲ' anasak atəf ɲa Kosɛɲ.
 9 Isifu kɔ cibil ca dəntəf k'ayeksene
 fəles ɲampe kɔ nkən, kɔ təsɔɲe akɔ a
 Kanahan kəla. 10 ɲandebəp pəferere
 pa Atad, ɲe ɲeyi Yurdən takəron mɔ,
 kɔ ɲawup Yakuba dəndo kəykyekəs
 disre. Kɔ Isifu ombok kas mata camət-
 mərəɲ. 11 Kɔ andε a atəf ɲaɲkɔ, aka
 Kanahan, ɲayi kəbal ka Yakuba dəndo
 pəferere pa Atad. Kɔ ɲaloku: «Defi
 dɔpɔɲ dɔ dandε aMisira dacɔ!» Ti t'
 asɔɲe tofo tatəkɔ tewe ta «Abel Misira»
 nde Yurdən takəron. 12 Kɔ awut a
 Yakuba ɲayɔ təkɔ papa kəɲan enaloku
 ɲa mɔ. 13 Kɔ awut ɔn ɲaɲkekəre kɔ atəf
 ɲa Kanahan. Kɔ ɲawup kɔ nde kufu ka
 dale da Makpela, dale nde Abraham
 enaway Hefəron ɲəHiti dəwaca mɔ,
 pəyɔ di dəkəwupene da afum ɔn, nde
 Mamre kəsək. 14 Nte Isifu elip kəwup
 papa kən mɔ, k'oluksərne Misira kɔ
 awɛɲc aɲa kɔ akɔ ɲanacəmbər kɔ, kəkə-
 wup papa kən mɔ.

Mes maməkɔ mɔ mencepər nte defi da Yakuba delip mɔ

15 Nte awɛɲc a Isifu ɲanəɲk fɔ
 papa kəɲan efi mɔ, kɔ ɲaloku: «Kɔ
 Isifu ɲkafələ pəyɔne wəterene kosu,
 kəlukkε ka ayek ɲa pələc mpe sənayɔ
 kɔ mɔ!» 16 Kɔ ɲasom a paloku Isifu:
 «Papa kam enasom nte a pəc-fi: 17 «Nte
 tɔ nəɲkɔ-loku Isifu: Oh! Ilɛtsen' am
 mənəɲnene awɛɲc əm aɲa pələc kɔ

kiciya kənan, bawo nanayo əm pələc!
 İletsən' am mənəşne oş kiciya ka
 acar a Kanu ka papa kam!» Kə
 Isifu ombok nte analoku kə moloku
 maməkə mə. ¹⁸ Kə awəşç aña şander
 şa sərka şatəmpene Isifu dəntəf kə
 şaloku: «Sən' əfə akanş acar am.»
¹⁹ Kə Isifu oloku şa: «Ta nənese. Cəpə
 Kanu k'iyəne? ²⁰ Nənasek' em kəyə
 ka pələc. Mba Kanu kənakafəli ti
 pətət, kəlompş ka nte teyi məkə mə,
 kə kəyac ka defi da afum alarəm.
²¹ Ndekəl oş, ta nənese! İndetamə nu
 məfan monu fəp kə ma awut anu.»
 Kə Isifu ontore tore şa bəkəc, k'olok'
 lokəre şa dim d' antəf.

²² Kə Isifu endə Misira nkən kə afum
 ən. K'eyi doru meren 110. ²³ Kə
 Isifu ənəşk awut a Əfrayim haş dətəmp
 maas. Kə Makir, wan ka Manase,
 oşkom awut ən ləşk ya Isifu kəroş.
²⁴ Kə Isifu oloku awəşç aña: «Kəfi
 k'inder. Mba Kanu kəndemar nu
 ilaş ti. Kanu kəndepene nu nde atəf
 şəkə kənaleke Abraham, İsiyaka kə
 Yakuba layidi kəsəş şa mə.» ²⁵ Kə
 Isifu əsəşə awut a Yakuba kədərəm,
 pəc-loku: «Kanu kəndemar nu ilaş ti.
 Nəde nəpene bent yem, nəbələne yi
 nnə.» ²⁶ Kə Isifu efi pəsətə meren 110.
 K'asop kə acəl nşə şəşşəşə wəfi kətətə
 katəna mə. Kə şambər kə kaşkəra ka
 tasar pəpat dəndo atəf şa Misira.

Yosuwe Kəberε: Toloku nte Kanu kənaloku Aḡnabi Yosuwe mɔ

Moloku melarəm teta kətabu kanke, aḡcicəs taruku ta aka Yisrayel dəcətabu cəlarəm disre. DəTawureta Musa aḡcop. Afum apəḡ a Yisrayel, Aḡnabi Abraham, Aḡnabi Siyaka, Aḡnabi Yakuba, kə awut ən wəco kə mərəḡ (12) fəp faḡan dəkətabu kəcəkə-cəkə ka Tawureta Musa aḡnəḡk pi, mpe aḡwe «Dəkəcop» mɔ. Dəkəlpəsər da kətabu kanke dementər su təkə aka Yisrayel ḡanabəp atəf ḡa Misira mɔ.

Kətabu ka mərəḡ ka Tawureta Musa nke aḡwe «Kəwur» mɔ, taruku ta Aḡnabi Musa ə təḡcop. Kə Kanu kəsəḡe k'aḡkom kə atəf ḡa Misira, nte təḡsəḡe pəwure afum a Yisrayel dacar mɔ.

Nte aka Yisrayel ḡaḡcali Kəba ka Cəḡkolma kəmar ka mes məwey-wey mme Kanu kənaməntər mɔ, kə ḡambere dətəḡbere. Atəf ḡa Kanahan ḡə Kanu kənafəḡ kəkəkəre ḡa, nde kənadərme aYisrayel kəsəḡ ḡa mɔ. Kətabu ka maas ka Tawureta Musa «Buk ba Aloḡne», ka maḡkələ «Kələm», kə ka kəcəmət «Sariye sa Mərəḡ», cətabu caḡce fəp cəloku teta marənt ma aka Yisrayel nte Kanu Kəpəḡ kəawure ḡa dacar nde Misira mɔ. Kəwon ka afum aka Yisrayel dətəḡbere kənasətə meren wəco maḡkələ a ḡadebəp atəf ḡa Kanahan. Kətəlan kəḡan kənasəḡe ḡa kəwon di.

Nte ḡanayefe kəcəli kəḡbəkə ka Yurdən, ḡabere atəf ḡa Kanahan mɔ, kə Kanu kələku aka Yisrayel a Yosuwe pəyənə ḡa wəkiriḡ dəkəcəme da Aḡnabi Musa. Kə Aḡnabi Yosuwe eḡcalenə ḡa kəḡbəkə ka Yurdən kəmar ka mes məwey-wey ma Kanu, pəmɔ təkə Musa enacalenə ḡa Kəba ka Cəḡkolma mɔ.

Nte tatəkə tənçepər mɔ, kə Aḡnabi Yosuwe entefərnənə ḡa atəf ḡa Kanahan, ḡakə ḡasutənə nte təḡsəḡe ḡasətə təf yayəkə mɔ. Kanu kənafəḡ kəsəḡ

ḡa təf yayəkə teta danapa danan kə kədərəm kəḡkə enadərəmə ḡa kəsəḡ ḡa yi mɔ. Ti disre kə Kanu kəmar ḡa kəwan kəḡkə disre haḡ kə aKanahan fəp ḡanese ḡa. Kə cusuḡka nce wəco kə mərəḡ ca Yisrayel fəp cəsətə sədare. Kə Kanu kəsəḡ ḡa təf yayəkə yəyənə ḡa kə.

Taruku tantə fəp acic pi kətabu kanke disre, kəyefe təm nte aka Yisrayel ḡanacəli kəḡbəkə ka Yurdən mɔ, haḡ təm nte ḡanətam sədare sa Kanahan fəp mɔ. Ti disre aḡnəḡk fənəntər fa Kanu belbel. Kanu kəmbətər afum ən. Kədərəm nke o nke kəndərme ḡa mɔ, kəḡlas ki fənəntər kə teta danapa danan. Tatəkə təḡyənə su totubucne tətət. Kə sənə səyənə sə afum a Kanu-ε, kəḡmare su fənəntər fən tecepərənə tosu doru, pəmɔ təkə kənadərme su mɔ. Kanu kəmar su, nte təḡsəḡe pane moloku mamə, paləḡ sə mi mɔ.

Amina

Kanu kələku Yosuwe a pəbere antəf ḡa kə nde Kanahan

¹ Nte defi da Aḡnabi Musa wəcar wəka Kanu Kəpəḡ deḡçepər mɔ, kə Kanu kələku Yosuwe wan ka Nun wəmarəs wəka Musa: ² «Wəcar kem Musa efi. Ndekəl oḡ məyefe, məcali kəḡbəkə ka Yurdən kanke, mənə kə afum akanə. Nəkətənə afum aḡe nde atəf nḡe indesəḡ aka Yisrayel mɔ. ³ Nnə o nnə mənçəmbər kəcək mɔ, isəḡ un di pəmɔ təkə inaloku ti Musa mɔ. ⁴ Cələnçər conu cəndeyefe nde dətəḡbere haḡ Liban, kəkə ka kəḡbəkə kəpəḡ ka Efərat, kəbəp antəf məlməl ḡa aka Hit, haḡ nde Kəba Kəpəḡ ntende dec deḡkalə mɔ. ⁵ Ali fum əfəcəm' am fər kiriḡ kiyi kam doru fəp. Isol' am pəmɔ təkə inasolə Musa mɔ. Ifədesak əm, ifəc' am. ⁶ Məyənç dis, məbançə! Bawo mən' endekətənə afum a Yisrayel kəban atəf ḡa kə nḡe inadərəm kəsəḡ atəm aḡan mɔ. ⁷ Məyənç dis ḡban, məbançə! Məḡbətne məkət dəpə nde Musa wəcar kem omboc' am mɔ: Ta məkə kəca kətət, ta məkə kəca kəmeriya, nte təḡsəḡ' am kətam mes fəp nnə o

nnɔ mənjkɔ mɔ. ⁸ Ta buk ba sariye mbe bɔbɔl' am dəkusu! Məc-nəm-nəmne dan pibi məgbətne, məkət tɔkɔ buk bambɛ boloku mɔ, itɔ mənjsolne dɔpɔ dɔtɔt, it' əɲsəɲe mətam mes fəp. ⁹ Indem f' am fɔ məyenjk dis, məbanjsɛ ba? Awa, ta mənese, ta nəyikcɛ, bawo Kanu Kəpɔɲ Kanu kam kəsɔl' am nnɔ o nnɔ mənjkɔ mɔ.»

Yosuwe kəlompəs kən kəcali ka Yurdən

¹⁰ Kɔ Yosuwe osom ti akirin; ¹¹ «Nəkɔtɛne sanja fəp, nəloku afum nte: «Nədəmnɛ yeri, bawo mata maas mənçəmɛ kəcali ka Yurdən yayɛ, nəkɔ-ban atɔf nɲe Kanu Kəpɔɲ Kanu konu kəmpoc' on mɔ.»» ¹² Kɔ Yosuwe oloku aRuben, aKadu kɔ aka kusunja daco ka Manase: ¹³ Nətəmpər tɔkɔ Musa wəcar ka Kanu Kəpɔɲ ɛnalok' un: «Kanu Kəpɔɲ, Kanu konu kəsən' un kəɲesəm, kəsən' un atɔf nɲe.» ¹⁴ Aran anu, awut anu, kɔ yɔcɔl yonu yendeyi antɔf nɲəɲkɔ Musa əsən' un nde Yurdən kəsək ntende dec dəmpɛ mɔ. Mba nənə arkun aɲe nəɲyefərəne nətəmpər yosutnɛne yonu mɔ, nən' endekɔ-nunkenɛ kəcali kəɲgbɔkɔ. Nəmar awɛɲc un aɲa, ¹⁵ haɲ Kanu Kəpɔɲ kəsən' awɛɲc un aɲa kəɲesəm pəmɔ nənə, ɲa sɔ ɲasɔtɔ antɔf nɲe Kanu Kəpɔɲ kəsən' ɲa mɔ. Kɔ telip-ɛ, nəluksərne nəder nəlek antɔf ɲa kɛ nɲe ɲɔyɔne ɲonu mɔ. Musa wəcar ka Kanu Kəpɔɲ əsən' un ɲi Yurdən kəca kəɲkɔ ntende dec dəmpɛ mɔ.»

¹⁶ Kɔ ɲaloku Yosuwe: «Tɔkɔ məloku su mɔ fəp, səndeyɔ ti, səndesɔkɔ nnɔ o nnɔ mənɛdekekərə su mɔ. ¹⁷ Səndecənjkəl' am pəmɔ tɔkɔ sənacənjkələ Musa mɔ. Tes tin gbəcərəm tɛbas su: A Kanu Kəpɔɲ Kanu kam kəɲsol' am pəmɔ tɔkɔ kənasolɛ Musa mɔ! ¹⁸ Nwɛ o nwɛ endetanər' əm aləɲəs, pəyenjkər dim dam dobomp mɔ, andif kɔ. Məyenjk dis gban, məbanjsɛ!

2

Yosuwe kəsom kən afum mɛrəɲ Yeriko

¹ Kɔ Yosuwe wan ka Nun osom afum mɛrəɲ dim dantɔf kəyefɛ ka Sitim, pəc-loku ɲa: «Nəkɔ, nəkɔkce antɔf nɲəɲkɔ kɔ dare da Yeriko! Kɔ afum akakɔ ɲəɲkɔ ɲabere nde kələ ka wəran wətɔtam kəlotɔ kən mɔ, pac-we kɔ Rahabu, kɔ ɲənçepərəne pibi nde ndərən. ² K'aloku wəbɛ ka Yeriko: «Awa, nəgbətne nte arkun aka Yisrayel ɲanderna nnɔ pibi kədəfen-feni atɔf ɲosu mɔ!» ³ Kɔ wəbɛ wəka Yeriko osom pakɔ-loku Rahabu: «Məwurene afum akɔ ɲayi nnɔ ndaram mɔ, aɲe ɲambere nde kələ kam mɔ, bawo kəfen-feni ka atɔf fəp kɔ ɲanderɛne.» ⁴ Kɔ wəran nwɛ ɛɲkekərə arkun aɲe mɛrəɲ k'əɲkɔ pəmənjk, k'oloku asom a wəbɛ: «Kaɲce kɔ, arkun aɲe mɛrəɲ ɲandersa nnɔ kələ kem, mba inçərəsa fɛ aka nnɔ ɲayɔne mɔ. ⁵ Nendisna tɛm nte dec dəɲkalɛsa pac-kɔ kəgbət kumba ka dare dəkusu mɔ, kɔ arkun aɲe ɲawur nnɔ, mba inçərə fɛ nde ɲəɲkɔsa mɔ. Nəbelkər nəcəmɛ ɲa darəɲ, nəɲkɔbəp ɲa!» ⁶ Nte tənayi mɔ, ɛnapɛne ɲa nde kələ dareɲc, k'ɛmənjk ɲa nde sek ya cənjkɔlma daco, nɛ ɛnadɛt nde kələ dareɲc mɔ. ⁷ Kɔ afum ɲasumpər dɔpɔ da Yurdən kəbɛlər ɲa haɲ nde dəkətənta. K'əɲgbət kumba ka dare dəkusu nte afum əbɛlər aɲan ɲanawur mɔ.

⁸ Ta acikəra atɛn mes ɲantadirɛ-ɛ, kɔ Rahabu ɛmpɛ kəkɔ-bəp ɲa nde kələ dareɲc. ⁹ Kɔ wəran nwɛ oloku arkun aɲe: «Inçərə a Kanu Kəpɔɲ kəsən' un atɔf nɲəɲe. Pələc pɔkɔ nəfanɛ su mɔ pəsɔtɔ su, ayek-yek ɲɛɲgbəpərne afum fəp, ɲayi kənes' on. ¹⁰ Bawo sənə a Kanu Kəpɔɲ kənawosər' on domun da Kəba ka Cənjkɔlma nte nəɲc-wur Misira mɔ. Sənə sɔ tɔkɔ nənadif abɛ a Amər mɛrəɲ aɲe ɲanayi kəɲgbɔkɔ ka Yurdən kəsək ntende dec dəmpɛ mɔ: Sihən kɔ Oku. ¹¹ Sənə ti, itɔ mim mowure su, kɔ nwɛ o nwɛ ɛɲgbin kifiz nnɔ nəyi mɔ, bawo Kanu Kəpɔɲ, Kanu konu, kəyɔne Kanu ka dareɲc, kɔ dantɔf. ¹² Nɛkəl ɔɲ, nədɛrm' em nnɔ Kanu Kəpɔɲ kəyi mɔ, a mənɛlasɛ afum a kələ kem layidi pəmɔ dəkɔ iyən' on mɔ. Mədɛrm' em

13 a nandesak iya kem, papa kem, awenɔc im anja arkun, aran, kɔ afum alpɔs anje ɲayɔne akɔnan mɔ fɔp. Nɔsak su sɔmulpɔr defi, nɔfɔdedif su.» 14 Kɔ arkun anje ɲaloku wɔran nwe: «Sɔwɔse kɔfine tetam, mba ta mɔdeloku afum tɔkɔtene tosu de! Kɔ Kanu Kɔpɔɲ kɔndesɔɲ su atɔf-ɛ, sɔndebɔt mera sɔlasene sɔ layidi nnɔ mɔyi mɔ.» 15 K'ɔsɔɲ ɲa kɔbɔnda kɔ ɲantorene ki nde dɔwunder, bawo kɔlɔ kɔn kɔnayi disre kɔgbɔcene kɔ damba da saɲka sa dare. 16 Kɔ wɔran nwe oloku ɲa: «Nɔkɔ ta dɔmɔrɔ kɔ pɔyi fe ti-ɛ, nɔmbɔpene kɔ abelɔr anu. Nɔgbɔpne dɔndo haɲ mata maas, tentɔɲne abelɔr anu ɲalukus, a nɔna nɔdesumpɔr dɔpɔ donu kɔkɔ!» 17 Kɔ arkun anje ɲaloku kɔ: «Nte tendesɔɲe su kɔlas kɔderɔm nke mɔsɔɲe su kɔderm' am mɔ: 18 Awa, mɔcɔɲkɔl im! Tɔm nte sɔndebere dare mɔ, mɔne mɔkotɔr tafɔc peyim nde wunder wɔkɔ mɔnatorene su mɔ. Mɔcɔmbɔrɔrne iya wɔkam, papa wɔkam, awenɔc'ɔm anja arkun aran, afum am fɔp nde kɔlɔ kam. 19 Nwe o nwe ɛɲcali kusunɲa kanɲkɔ a pɔwur mɔ, ɛsare teta mecir mɔn ndena Kanu Kɔpɔɲ, mba kanɲkɔ pagbuɲene wɔkin nu dacɔ-ɛ, sɔsare teta mecir ma wɔkayi! 20 Kɔ mɔloku afum tɔkɔtene tosu-ɛ, tɔm tatɔkɔ sɔɲsikili tetɔɲne tosu kɔ mɔna.» 21 Kɔ wɔran nwe oloku: «Kanu Kɔpɔɲ kɔsɔɲe teyi pɔmɔ tɔkɔ nɔloku ti mɔ!» Kɔ wɔran nwe ɛsak arkun anje kɔ ɲaɲkɔ. Kɔ wɔran nwe ɔɲkot tafɔc pɔyim nde wunder wɔn.

22 Kɔ arkun anje ɲaɲkɔ ta dɔmɔrɔ, kɔ ɲaɲgbɔpne di mata maas, haɲ kɔ abelɔs anjan ɲalukus. Abelɔr anjan ɲac-ten ɲa dɔpɔ, mba ɲananɔɲk fe ɲa. 23 Kɔ afum anje mɔrɔɲ ɲande ɲator dɔmɔrɔ, kɔ ɲaɲcali Yurden. Kɔ ɲaɲkɔ ɲabɔp Yosuwe wan ka Nun, kɔ ɲalɔmɔr kɔ tɔkɔ ɲanasɔtɔ nde anasom ɲa mɔ. 24 Kɔ ɲaloku Yosuwe: «Pɔwurene pɔmɔ Kanu Kɔpɔɲ kɔsɔɲ su atɔf ɲaɲkɔ fɔp. Ayek-yek ɲeɲgbɔpɔrne afum fɔp, ɲayi kɔnese su.»

3

Kɔcali ka Yurden

1 Yosuwe ɛyefe bɔt-bɔt suy, nkɔn kɔ aka Yisrayel fɔp, kɔ ɲayefe Sitim kɔ ɲaɲkɔ haɲ kɔɲgbɔkɔ ka Yurden. Dɔndo ɲayekti saɲka, kɔ ɲandire di, ɲantacali fe kɔresna. 2 Nte mata maas mɔɲcepɔr mɔ, kɔ akirinɲ ɲaɲkɔtene saɲka fɔp. 3 Kɔ ɲaloku afum nte: «Kɔ nɔndenɔɲk kanɲkɔra ka danapa da Kanu Kɔpɔɲ kɔ sɔna-ɛ, kɔ aloɲne aLewy anje ɲagbaɲne ki mɔ, nɔyefe nde nɔyi mɔ, nɔcɔme ki darɔɲ. 4 Mba nɔbɔlene ki abara masar kɔcamɔt, ta nɔlɔtɔrne ki de! Tɔm tatɔkɔ, nɔɲcɔre dɔpɔ dɔkɔ pɔmar a nɔkɔ mɔ, bawo nɔntacepɔr fe dɔpɔ dandɛ tɔcɔkɔ-cɔkɔ.»

5 Kɔ Yosuwe oloku afum: «Nɔsɔkɔsne, bawo Kanu Kɔpɔɲ kɔɲyɔ alna mes mɔpɔɲ nnɔ nɔyi mɔ.» 6 Kɔ Yosuwe oloku aloɲne: «Nɔlek kanɲkɔra kɔsɔɲe ka danapa da Kanu nke nɔgbɔɲne mɔ, nɔcepɔr afum fɔr kirinɲ.» Kɔ aloɲne ɲalek kanɲkɔra, kɔ ɲaɲcepɔr afum fɔr kirinɲ.

7 Kɔ Kanu Kɔpɔɲ kɔloku Yosuwe: «ɲɔcɔp kɔlelɔs'ɔm mɔkɔ nnɔ afum aka Yisrayel ɲayi mɔ, nte tɔɲsɔɲe ɲacɔre a in' osol am, pɔmɔ tɔkɔ inasole Musa mɔ. 8 Kɔ mɔna, mɔsom aloɲne anje ɲaɲgbɔɲne kanɲkɔra ka danapa mɔ nte: Kɔ nɔɲkɔ bɔp kɔɲgbɔkɔ ka Yurden-ɛ, nɔcɔmbɔrɔs domun disre.» 9 Kɔ Yosuwe oloku aka Yisrayel: «Nɔcɔɲne nnɔ, nɔcɔɲkɔl moloku ma Kanu Kɔpɔɲ, Kanu kɔnu!» 10 Kɔ Yosuwe oloku: «Nte tɔ nɔndecɔre a Kanu Kɔpɔɲ kɔy' un dacɔ, ki kɔɲkɔbelɔs nu fɔr kirinɲ aka Kanahan, aHit, aHiwy, aPerisi, aKirkasa, aka Amɔr, kɔ aYebus. 11 Awa nɔgbɔtne nte: Kanɲkɔra ka danapa da Mariki ma doru fɔp kɔndecali kɔɲgbɔkɔ ka Yurden fɔr yonu kirinɲ mɔ. 12 Nɔlek afum wɔcɔ kɔ mɔrɔɲ cusunɲa ca Yisrayel disre, fum wɔkin kusunɲa o kusunɲa. 13 Nte aloɲne anje ɲagbaɲne kanɲkɔra ka danapa da Kanu Kɔpɔɲ Mariki ma doru fɔp ɲanadegbɔt wɛcɔk domun da Yurden, kɔ domun da Yurden denɲbintɔr, kɔ sɔbo sɔsak kɔtore domun, kɔ donɲɔɲkanɛ tofo tin.»

14 Nte afum ñanawur dəcabal kəkɔ-cali kəŋgbəkɔ ka Yurɗen mɔ, alonɓe agbaɓne kaŋkəra kəselenɓe ka danapa da Kanu Kəpɔŋ mɔ ñaɓcepər afum fər kirinɓe. 15 Katela kəŋgbəkɔ ka Yurɗen kəŋc-lare domun. Nte agbaɓne kaŋkəra ñaɓkə-tore wəcək dərɔmun mɔ, 16 kɔ domun nde deryefe dəsəbo mɔ deryemɛ, kɔ dolonkanɛ kəfo kin pəbolu pəmɔ abonɓan ntende dare da Adama nde deyi Cartan kəsək, kɔ dəkɔ dontor kəca ka kəba ka Araba, kəba Kədokət, kɔ səbo sasək fəp sənɓopər domun. Kɔ afum ñaɓcali kəŋgbəkɔ ñatefərne dare da Yeriko. 17 Alonɓe aɓe ñanagbaɓne kaŋkəra ka danapa da Kanu Kəpɔŋ mɔ ñacəme antəf ñowosu fər kəronɓe kəŋgbəkɔ ka Yurɗen daco. Kɔ afum a Yisrayel fəp ñalip kəcali kəŋgbəkɔ antəf ñowosu kəronɓe.

4

Aka Yisrayel ñaɓcəmbər masar pəyɔne tənepələ tanan ta kəcali ka Yurɗen

1 Nte afum a Yisrayel fəp ñalip kəcali Yurɗen mɔ, kɔ Kanu Kəpɔŋ kəlɔku Yosuwe: 2 «Məyek-yək atemp wəco kɔ mɛrəŋ afum daco, kusunɓa o kusunɓa fum wəkin. 3 Məlɔku ña: «Nəkɔ nələk masar wəco kɔ mɛrəŋ nde antəf ñowosu fər kəŋgbəkɔ ka Yurɗen daco, kəfo nke alonɓe ñaɓcəme mɔ. Nələk mi nəkerɛ nəkɔ nəboc mi nde kəfo nke nəndena-cepərɛne pibi mɔ.» 4 Kɔ Yosuwe ewe afum aɓe wəco kɔ mɛrəŋ aɓe anayek-yək aka Yisrayel daco mɔ, kusunɓa o kusunɓa fum wəkin. 5 Kɔ Yosuwe oloku ña: «Nəcəpər kaŋkəra ka danapa da Kanu Kəpɔŋ Kanu konu fər kirinɓe, nəsolne cər kəkɔ ka Yurɗen daco, nwe o nwe pəgbaɓne tasar tin, kəlɔm ka cusunɓa ca Yisrayel, 6 nte tənɓɔne təyɔne tənepələ tonu mɔ. Kɔ awut anu ñandeyif un dəsək dələma-ε: «Ake masar mamɛ mɛfan kəlɔku su-ε?» 7 nəlɔku ña fɔ domun da Yurɗen dənacopər fər ya kaŋkəra ka danapa da Kanu Kəpɔŋ kirinɓe nte kəŋc-cali Yurɗen mɔ, kɔ kəŋgbəkɔ ka Yurɗen kəŋcɔpe domun. Masar mamɛ mende

kəc-cem-ceməs aka Yisrayel doru o doru.»

8 K'aka Yisrayel ñayɔ təkɔ Yosuwe ɛnalɔku ña mɔ. Kɔ ñaɓkɔ ñalɛk masar wəco kɔ mɛrəŋ nde kəŋgbəkɔ ka Yurɗen daco pəmɔ təkɔ Kanu Kəpɔŋ kənalɔku ti Yosuwe mɔ, kəlɔm ka cusunɓa ca aYisrayel. Kɔ ñalɛk masar maməkɔ kɔ ñaɓcalɛne nde ñanacəmbər cəbal kərəsna mɔ, kɔ ñamboc. 9 Kɔ Yosuwe omboc sɔ masar wəco kɔ mɛrəŋ kəŋgbəkɔ ka Yurɗen daco, kəfo nke alonɓe agbaɓne a kaŋkəra ka danapa da Kanu Kəpɔŋ ñanacəmbər wəcək mɔ. Masar maməkɔ məsərɔyi di haɓ məkɔ.

10 Alonɓe aɓe ñanagbaɓne kaŋkəra kəselenɓe mɔ, ñanacepe fe dəkəcəme danan kəŋgbəkɔ ka Yurɗen disre haɓ kɔ aka Yisrayel ñalip kəyɔ ka təkɔ Kanu Kəpɔŋ kənasom Yosuwe a pəlɔku ña mɔ, kɔ Yosuwe ɔyɔ mes fəp pəmɔ təkɔ Musa ɛnasom kɔ ti mɔ. Kɔ aka Yisrayel ñambəlɓər kəcali. 11 Nte afum fəp ñalip kəcali mɔ, kaŋkəra ka Kanu Kəpɔŋ kɔ alonɓe akɔ ñanagbaɓne ki mɔ ñaɓcali sɔ, kɔ ñaɓcepər sɔ afum kirinɓe. 12 Kɔ aka Yisrayel alɔma aka cusunɓa ca Ruben, Kadu kɔ kusunɓa daco ka Manase ñaɓcepər aka Yisrayel kirinɓe pəmɔ təkɔ Musa ɛnalɔku ña ti mɔ. 13 Antam kəlɔku fɔ dəsək dadəkɔ asɔdar məcəp wəco maɓkələ, atəmpər yosutnɛne ñaɓcepər Kanu Kəpɔŋ kirinɓe, ñalip kəlompəsne kəkɔ-sutɛne, nde aranta ña Yurɗen. 14 Dəsək dadəkɔ, kɔ Kanu Kəpɔŋ kəmbəkəs Yosuwe aka Yisrayel fəp daco, kɔ ñalɛləs kɔ pəmɔ təkɔ ñanaleləs Musa kiyi kən doru fəp mɔ.

15 Kɔ Kanu Kəpɔŋ kəlɔku Yosuwe: 16 «Məlɔku alonɓe aɓe ñagbaɓne kaŋkəra nke kəyɔ sariye nse sədərmenɛ danapa dosu mɔ, ñapɛne ki Yurɗen.» 17 Kɔ Yosuwe oloku alonɓe: «Nəpɛ Yurɗen!» 18 Nte alonɓe agbaɓne a kaŋkəra ka danapa da Kanu Kəpɔŋ ñanadepɛ kəŋgbəkɔ ka Yurɗen kɔ ñandɛŋ wəcək dəpəwosu mɔ, kɔ domun da kəŋgbəkɔ ka Yurɗen dɔŋcɔp sɔ kəkət səbo sayi pəmɔ təkɔ mɛŋc ma fraɓsuwa mɛŋyefe mɔ. 19 Kɔ

afum ɲaɲcali Yurɔɔn tataka ta wɔco ta ɲof ɲɔcɔkɔ-cɔkɔ, kɔ ɲaɲkɔ ɲayekti saɲka nde Kilkal, ntende dec dɛmpɛ Yeriko mɔ.

²⁰ Masar wɔco kɔ mɛrɔɲ mme ɲanalek kɔɲgbɔkɔ ka Yurɔɔn disrɛ mɔ, kɔ Yosuwe ɛɲcɛmbɛr mi Kilkal.

²¹ Kɔ Yosuwe oloku aka Yisrayel: «Alna kɔ awut anu ɲandeyif un: «Masar ma ake mɔ mamɛ-ɛ?» ²² nɛc-loku ɲa fɔ: «Aka Yisrayel ɲanacali kɔɲgbɔkɔ ka Yurɔɔn kɔwosɛr domun.» ²³ Kanu Kɛpɔɲ Kanu konu kɔnawosɛrɛ nu domun da kɔɲgbɔkɔ ka Yurɔɔn haɲ kɔ aka Yisrayel ɲalip kɛcali pɛmɔ tɔkɔ Kanu Kɛpɔɲ kɔnayɔnɛ su ti Kɛba ka Cɔɲkɔlma haɲ kɔ sɔɲcali ki mɔ. ²⁴ Ti tendesɔɲɛ afum a doru fɛp kɛcɛrɛ a kɛca ka Kanu kɔyɔ fɛnɔntɛr. Tɔsɔɲ' on sɔ kɛnesɛ Kanu Kɛpɔɲ kiyi konu doru fɛp.»

5

¹ Ntɛ abɛ a Amɔr fɛp aɲɛ ɲayi ntende dec dɛɲkale Yurɔɔn mɔ, kɔ abɛ aKana-han aɲɛ ɲayi agbɛp ɲa Kɛba Kɛpɔɲ mɔ, ɲane a Kanu Kɛpɔɲ kɔnawosɛsɛrɛ aka Yisrayel kɔɲgbɔkɔ ka Yurɔɔn haɲ kɔ ɲaɲcali ki, bɛkɛc yɔfɔr fɛ ɲa sɔ, kɔ ɲanesɛ aka Yisrayel pɛpɔɲ.

² Tɛm tatɔkɔ kɔ Kanu Kɛpɔɲ kɔloku Yosuwe: «Mɛpat sɛfaka sa masar, kɔ tɛyɛfɛ dɛnda-ɛ, mɛkɔɲc aka Yisrayel.» ³ Kɔ Yosuwe ɛmpatɛnɛ sɛfaka sa masar, k'ɛɲkɔɲc aka Yisrayel nde Tɔrɔ ta Cɛrot. ⁴ Ntɛ tɛnasɔɲɛ Yosuwe pɛkɔɲcɛ ɲa: Ntɛ afum a Yisrayel ɲaɲc-wur Misira mɔ, arkun abeki fɛp, aɲɛ ɲaɲc-tam kɛsutɛnɛ mɔ anakɔɲc ɲa, mba afum akakɔ fɛp ɲanafi nde dɛtɛgbɛrɛ, ntɛ ɲaɲc-kɔt mɔ. Awut arkun aɲɛ anakom ɔɲ tɛlpɛs mɔ, ɲanatɔkɔɲc, itɔ Yosuwe ɛnakɔɲcɛ ɲa. ⁵ Arkun aɲɛ ɲanayɛfɛ Misira mɔ fɛp anakɔɲc ɲa, mba awut arkun aɲɛ anakom dɛtɛgbɛrɛ dɔpɔ ntɛ ɲanawur Misira ɲaɲc-kɔt mɔ, anakɔɲc fɛ akakɔ ali wɛkin. ⁶ Aka Yisrayel ɲanakɔt meren wɔco maɲkɔlɛ dɛtɛgbɛrɛ, haɲ afum akɔ ɲanatam kɛsutɛnɛ ntɛ ɲaɲc-yɛfɛ Misira mɔ ɲalip kɛfi dɔpɔ, bawo

ɲanacɔɲkɔl fɛ dim da Kanu Kɛpɔɲ. Kanu Kɛpɔɲ kɔnaderɛm kɔtɔ-sɔɲɛ ɲa kɔnɔɲk antɔf ɲɲɛ ɲɛɲgbɛlɛr mɛsɛ ma wana kɔ mɛsɛ ma cɛmɛ haɲ moc-ton, ɲɔkɔ nkɔn Kanu Kɛpɔɲ kɔnaderɛm kɔsɔɲ ka atɛm aɲan mɔ. ⁷ Awut aɲan ɲanabɛk ɔɲ kɔ ɲaɲkɔ ɲandɛ dɛkɔndɛ daɲan. Kɔ Yosuwe ɛɲkɔɲc ɲa, bawo anakɔɲc fɛ ɲa dɔpɔ. ⁸ Ntɛ alip kɛkɔɲc ka afum fɛp mɔ, kɔ ɲandɛ dɛndo dɛsaɲka haɲ kɔ ɲantamɛ.

⁹ Kɔ Kanu Kɛpɔɲ kɔloku Yosuwe: «Mɔkɔ, imbiɲkɔli malap monu ma Misira k'imbɔlɛn' on.» Itɔ asɔrɔwɛnɛ kɛfo kaɲkɔ Kilkal* haɲ mɔkɔ.

Kɛsata ka Pak pɔcɔkɔ-cɔkɔ nde Kanahan

¹⁰ Kɔ aka Yisrayel ɲandɛ Kilkal kɔ ɲamboc di kɛsata ka Pak tataka ta wɔco kɔ maɲkɔlɛ ta ɲof, dec dɔrɔfɔy, nde aranta ɲa Yeriko. ¹¹ Dɔckɔsɔk da Pak kɔ ɲandi yeri ya dɔtɔf, cɛcom nɛɛ antɔnɔɲkɔl lebin mɔ, kɔ mɛgbɛn mɛkɔkɔl. ¹² Kɔ cɛcom nɛɛ aɲc-we «man» mɔ cɛsak kɔwɔr dɔckɔsɔk ndɛ ɲanadi yeri ya dɔtɔf mɔ. Kɛrɛn kaɲkɔ aka Yisrayel ɲasak kɛdi man, mba ɲac-di ɔɲ yeri ya atɔf ɲa Kanahan.

Yosuwe kɛbɔpɔnɛ kɔn kɔ wɛkirin wɛka asɔdar a Kanu Kɛpɔɲ

¹³ Dɔsɔk dɔlɔma Yosuwe pɛlɔtɛrɛnɛ Yeriko, k'ɛmpɛnɛ fɔr darenɲc, k'ɔmɔmɔn, kɔ fum owur k'ɛɲcɛmɛ kɔ fɔr kirin, pɛwɔrɛ dakma dɔn dohom pɛtɔmpɛr. Kɔ Yosuwe ɔlɔtɛrɛnɛ kɔ, k'eyif kɔ: «Sɛna ɲɔ mɛyine ba, ka aterɛnɛ asu ɲɔ mɛyine-ɛ?» ¹⁴ Kɔ fum wɛkakɔ oloku: «Ala, fɔtɔ inɔyɔnɛ wɛkirin ka asɔdar a Kanu Kɛpɔɲ, intɛp kɛc-der.» Kɔ Yosuwe ontontnɛnɛ kɔ, k'ɛɲcɛpɛ kɔ tobu dɛntɔf, k'eyif kɔ: «Cɔkɛ cɔ Mariki endeloku wɛcar kɔn-ɛ?» ¹⁵ Kɔ wɔbɛ ka asɔdar a Kanu Kɛpɔɲ oloku Yosuwe: «Mɛwɔrɛ cɔfta cam dɔwɛcɔk, bawo kɛfo kaɲkɔ mɛɲcɛmɛ mɔ, kɛsɔk.» Kɔ Yosuwe owurɛ cɔfta.

6

Kɛbaɲ ka Yeriko

* 5:9 «Kilkal» It' ɔyɔnɛ cɛHebɛru «kɛbiɲkɔli.»

1 Anakankɛla dɛkɛbɛrɛ da Yeriko, pabɛnkɛr-bɛnkɛr di teta aka Yisrayel. Fum o fum onɔ-wur fɛ, fum ɛnɔ-bɛrɛ fɛ. 2 Kɔ Kanu Kɛpɔn kɛloku Yosuwe: «Ilɛk Yeriko, wɛbɛ kɛnan kɔ asɔdar anan ayɛnki dis, k'imber' ɛm dɛwaca. 3 Awa asɔdar fɛp nɛnɔnkɛr dare. Nɛnɔnkɛr dare katin dɔsɔk o dɔsɔk han mata camɛt-tin. 4 Alonɛ camɛt-mɛrɛn nɛtɔmpɛr lɛn ya nɛkesiya camɛt-mɛrɛn dɛwaca, nɛyi kanɛra ka danapa da Kanu Kɛpɔn kirin. Mba tataka ta camɛt-mɛrɛn, nɛnɔnkɛr dare camɛt-mɛrɛn, tɛm nte alonɛ nɛc-fula lɛn. 5 Kɔ nɛndena-fula kɛlɛn ka anɛkesiya-ɛ, nɛc-kɛna-ne kɛlɛn dim, afum fɛp nɛkule-kule sim sa kɛwan. Kɔ damba da dare dɛntɛmpɛnɛ di sɛrka-ɛ, asɔdar am nɛbɛrɛ on tɛm tatɔkɔ, nwe o nwe nde ɛntɛfɛrnɛ mɔ.»

6 Kɔ Yosuwe wan ka Nun ewe alonɛ, k'oloku nɛ: «Nɛlɛk kanɛra ka danapa kɛsɛlɛn, alonɛ camɛt-mɛrɛn nɛntɔmpɛr lɛn ya nɛkesiya camɛt-mɛrɛn nɛyi alonɛ atɔmpɛr a kanɛra kɛsɛlɛn ka danapa da Kanu Kɛpɔn kirin.» 7 K'oloku asɔdar: «Nɛkɔ nɛnɔnkɛr dare, akɔ nɛntɔmpɛr yosutnɛnɛ mɔ nɛyi kanɛra ka Kanu Kɛpɔn kirin.» 8 Kɔ afum nɛyɔ tɔkɔ Yosuwe ɛnaloku nɛ mɔ. Alonɛ camɛt-mɛrɛn nɛ nɛnatɔmpɛr lɛn camɛt-mɛrɛn ya nɛkesiya mɔ nɛyi kanɛra ka Kanu Kɛpɔn kirin, nɛnɛpɛr kɔ nɛfula lɛn. Kɔ kanɛra ka danapa da Kanu Kɛpɔn kɛcɛmɛ nɛ darɛn. 9 Asɔdar atɔmpɛr yosutnɛnɛ nɛyi alonɛ afula lɛn tekirin, alonɛ agbanɛ kanɛra kɛsɛlɛn mɔ nɛcɔnɔc afula lɛn, asɔdar alɔma nɛyi kanɛra tadarɛn, nɛc-kɔt nɛc-surɛnɛ kɛlɛn dim. 10 Mba Yosuwe ɛnaloku afum: «Ta nɛkɔ-kule-kule de! Ta nɛkɔ-yɔ pane nu sim de! Ta nwe o nwe pɛkɔ-loku toloku han dɔsɔk nde indɛloku nu a nɛkule-kule mɔ! Tɛm tatɔkɔ nɛkule-kule sim sa kɛwan.» 11 Kɔ kanɛra ka Kanu Kɛpɔn kɛnɔnkɛr dare katin, kɔ nɛmbɛrɛ dɛsanɛka, kɔ nɛnɛpɛrɛnɛ pibi.

12 Kɔ Yosuwe ɛyɛfɛ bɛt-bɛt suy, kɔ alonɛ nɛlɛk sɔ kanɛra kɛsɛlɛn ka Kanu Kɛpɔn. 13 Asɔdar atɔmpɛr

yosutnɛnɛ nɛnɛyi kirin, alonɛ camɛt-mɛrɛn atɔmpɛr lɛn ya nɛkesiya nɛc-fula nɛcɔnɔc nɛ, alonɛ atɔmpɛr kanɛra ka danapa da Kanu nɛyi afula lɛn tadarɛn, kɔ asɔdar alɔpɛs nɛyi kanɛra tadarɛn. 14 Kɔ nɛnɔnkɛr dare katin tataka ta mɛrɛn, kɔ nɛlɛkɛ nde dɛsanɛka. Kɔ nɛyɔ ti mata camɛt-tin. 15 Tataka ta camɛt-mɛrɛn kɔ nɛyɛfɛ pɛpanpan kɔ nɛnɔnkɛr dare camɛt-mɛrɛn. Mba dɔsɔk din dadɔkɔ gbɛcɛrɛm dɔ nɛnanɔnkɛr dare camɛt-mɛrɛn. 16 Kɛnɔnkɛr ka camɛt-mɛrɛn kɔ alonɛ nɛfula lɛn, kɔ Yosuwe oloku afum: «Nɛkule-kule sim sa kɛwan, bawo Kanu Kɛpɔn kɛsɔn un dare dandɛ! 17 Kɛlɛsɛr k'ander dare dandɛ kɔ ca cɛkɔ cɛyi dɛ mɔ fɛp. Rahabu wɛran wɛyama-yama sona gbɔn kɔ afum ɔn nɛ nɛyi nde kɛlɔ kɛn disrɛ mɔ nɛ andesak, bawo ɛnawosɛ kɛmɛnkɛ su afum akɔ sɛnasom yɔk-yɔk kɛdɛtɛnɛs mes ma atɔf nɛnɛ mɔ. 18 Mba nɛkɛmbɛrnɛ kɛlɛk paka pin nɛpɛ Kanu kɛnamɔnɛ mɔ, bawo daka fɛp nde nɛnɛsɔtɔ dɛkɛwan mɔ, mɛnɛ nɛmbɛrɛnɛ di daka da Kanu. Kɔ nɛmɛnkɛrnɛ paka pin, nɛndɛsɔn pɛlɛc sanɛka sa Yisrayel. 19 Kɛyɛfɛ gbɛti, kɛma, ca ca kɛpɛr fɛp fayi, Kanu Kɛpɔn kɛyɔ yɔsɔtɔ ya dɛkɛwan fɛp. Pɛmar padɛbɛrɛnɛ yi daka da Kanu Kɛpɔn.»

20 K'afula lɛn ya nɛkesiya, nte afum nɛnɛ lɛn dim mɔ, kɔ nɛ sɔ nɛwure sim sa kɛwan pɛpɔn, kɔ damba da sanɛka sa dare dɛntɛmpɛnɛ di sɛrka, kɔ afum nɛmbɛrɛ dare disrɛ. Nwe o nwe pɛsolnɛ nde ɛntɛfɛrnɛ mɔ, kɔ nɛmbanɛ dare. 21 Kɔ nɛndifɛtɛ afum kɔ yɔcɔl yɔkɔ yɛnɛyi dare disrɛ mɔ fɛp sakma sɛnan, kɛyɛfɛ wɛrkun, wɛran, wanfɛt, wɛbɛki, wana, anɛkesiya, sɔfale.

22 Yosuwe ɛnaloku afum akɔ mɛrɛn nɛ nɛnɛkɔ kɛtɛnɛs yɔk-yɔk mes ma atɔf nɛnɛkɔ mɔ: «Nɛkɔ ndɛna wɛran wɛyama-yama wɛkɛkɔ, nɛkɔ nɛwurenɛ kɔ, kɔ afum ɔn fɛp, pɛmɔ tɔkɔ nɛnɛdɛrɛmɛ kɔ mɔ.» 23 Kɔ atɛmp mɛrɛn nɛ nɛnɛkɔ nɛtɛn mes yɔk-yɔk nde atɔf nɛnɛkɔ mɔ, nɛnɛkɔ nɛwurenɛ Rahabu, papa wɛkɛn, iya wɛkɛn,

awenɔ anja, kɔ afum ɔn fəp. Kɔ ɲawurenɛ afum ɔn fəp anjɛ ɲanabəp nde kələ kɔn mɔ, kɔ ɲanɔkɔ ɲadəs ɲa tofo tɔtɔt saɲka sa Yisrayel tadarəɲ. ²⁴ Kɔ ɲanɔɔf dare kɔ ca cəkɔ yɛnayi di mɔ fəp, mɛnɛ gbeti, kɛma, kɔ ca ca kɔpər kɔ fɛc, nyɛ ɲanaberɛnɛ daka da kələ ka Kanu Kəpəɲ mɔ. ²⁵ Yosuwe ɛnadif fɛ Rahabu wəran wəyama-yama kɔ afum a kələ kɔn fəp. K'ɛndɛ aka Yisrayel dacɔ haɲ məkɔ, bawo nkɔn ɛnawosɛ kəmɛɲk ka atɛn mɛs yək-yək, anjɛ Yosuwe ɛnasom kəkɔ-tɛnəs mɛs ma Yeriko mɔ.

²⁶ Tɛm tatəkɔ kɔ Yosuwe ɛndɛrɛm: «Intolanɛ fum pələc nwe endeyɛfɛ a dare da Yeriko doɲlompəs mɔ. Wəkayi pəc-kɔna-kay kədɔf ka togbu pɔcəkɔ-cəkɔ, tɔyɔnɛ kəway ka wan kɔn coco. K'ɔɲc-kɔna-bɛr kumba ka dare-ɛ, tɔyɔnɛ kɔ kəway ka wan kɔn wəlpəs.»

²⁷ Kanu Kəpəɲ kənasolɛ Yosuwe, kɔ tewe tɔn tɛmbɛk tɔf fəp.

7

Fum wəkin kəyɔ kɔn pələc kəsəɲ aka Yisrayel fəp pələc

¹ Kɔ aka Yisrayel ɲanɔlukɛ kəcɛmɛ Kanu Kəpəɲ darəɲ nɛ kənamɔnɛ ɲa kələk ka daka da dare mɔ. Kɔ Akan wan ka Karmi, wan ka Sabidi, wan ka Sera, wəka kusunɔka ka Yuda, ɛɲkiyɛ ca cələma daka da dare dacɔ, kɔ pəntɛlɛ Kanu Kəpəɲ nɔnɔ aka Yisrayel ɲayi mɔ.

² Kɔ Yosuwe osom afum kəyɛfɛ Yeriko kəkɔ dare da Hay nde pələtərənɛ Bɛt-Awɛn ntɛndɛ dec dɛmpɛ Betel mɔ. K'oloku ɲa: «Nəpɛ nəkɔ nətɛn mɛs yək-yək dətɔf.» Kɔ afum akakɔ ɲampɛ kəkɔ-tɛn mɛs yək-yək Hay. ³ Kɔ ɲaluksərɛnɛ nɔnɔ Yosuwe eyi mɔ, kɔ ɲaloku kɔ: «Ta afum fəp ɲapɛ de! Afum mɛcəp mɛrəɲ, kɔ pəyi fɛ ti-ɛ, afum mɛcəp maas ɲapɛ, ɲa ɲantam kəsut Hay! Ta nələləs afum dis, bawo akɔ pəmar a payɛfərənɛ mɔ, ɲala fɛ.»

⁴ Kɔ afum mɛcəp maas ɲampɛ kəkɔ-sutɛnɛ kɔ aka Hay, mba ɲanatam fɛ, kɔ

afum akakɔ ɲanɔkɔ ɲayɛksər aka Hay. ⁵ Kɔ afum aka Hay ɲandifər ɲa afum wəcɔ maas kɔ camət-tin. Kɔ ɲayɛfɛ kəbɛləs ɲa kəyɛfɛ dare dəkusu haɲ Sabarim*, kɔ ɲasut ɲa pətəmbələr pa tərɔ. Kɔ afum ɲanɛsɛ kəsutɛnɛ kɔ dis dɛɲdɛɲɛ ɲa.

⁶ Kɔ Yosuwe ɛwal-wali yamos yɔn, k'ɛfəntərənɛ k'ɛɲcəpɛ kanɔkərə ka Kanu Kəpəɲ tobu dəntɔf haɲ dɔfɔy. Kɔ abeki a Yisrayel ɲalɔɲərɛ sɔ kəbof dəsəbomp. ⁷ Kɔ Yosuwe oloku: «Mariki Kanu Kəpəɲ, ta ake tɔ mənɔɲɛnɛ afum kəcali ka kəɲgbəkɔ ka Yurdɛn-ɛ kədəlek su məbɛr aka Amər dəwaca, kəmələk su kɔ məfaɲ? Kəyi kosu Yurdɛn ntɛndɛ dec dɛmpɛ mɔ kəɲcɛpər su kəder ka nɔnɔ! ⁸ Məɲanɛnɛn' em Mariki! Cəke c' ideloku ɔɲ-ɛ?: «Yisrayel ɲayɛksər atɛrɛnɛ anjan.» ⁹ Kəyɛfɛ aka Kanahan haɲ afum alpəs anjɛ fəp ɲayi dətɔf mɔ, kɔ ɲandɛnɛ ti-ɛ, ɲandɛbɛrɛnɛ, ɲapənɛ su ɲasut, ɲamələk su doru. Cəke cɔ məndɛmɛntər ɔɲ debeki dam-ɛ?»

¹⁰ Kɔ Kanu Kəpəɲ kələku Yosuwe: «Məyɛfɛ, ta ake tɔ mənɔɲɛnɛnɛ tobu dəntɔf-ɛ? ¹¹ Aka Yisrayel ɲanɔciya! ɲaləsər temer pəkɔ inasəɲ ɲa mɔ. Ey, ɲalɛkərɛnɛ ca cələma nyɛ inaloku ɲa kəbɛrɛnɛ yi daka dem mɔ. ɲanɔkiyɛ ɲa yati, kɔ ɲamɛɲk ca cələma dəyɛsarɛ yanjan. ¹² Ti disrɛ, aka Yisrayel ɲafətam kəsutɛnɛ kɔ atɛrɛnɛ anjan. Mɛnɛ ɲayɛksər ɲa, bawo ɲa ɲɔ pəmar ɔɲ pəmələk. Ifətam kəyi tes tin kɔ nənɔ kɔ nəntəwurenɛ nu dacɔ ca nɛ inamɔnɛ nu kələk mɔ de! ¹³ Məyɛfɛ, məkɔ, mələɲka afum. Mələku ɲa: «Nəsəkəsɛnɛ alna. Kanu Kəpəɲ, Kanu ka Yisrayel kəsom im ti kədəlɔk' un: Ca nɛ inamɔn' ɔn mɔ, yey' un dəwaca.» Aka Yisrayel nəfətam kəyɛfərənɛ kɔ atɛrɛnɛ anu kɔ nəntəwurɛ ca cacəkɔ nu dacɔ-ɛ. ¹⁴ Alna bət-bət, nədɛr nɔnɔ fər ya Kanu kirin, nəməntərɛnɛ Ki cusunɔka cusunɔka. Kusunɔka nɛ Kanu kəɲcəkər mɔ kəcəɲnɛ dəcɔr cor. Kor nɛ kəndɛcəkər mɔ kəcəɲnɛ wələ wələ. Kələ nɛ Kanu kəndɛcəkər mɔ afum

* 7:5 Sabarim = «kəfo nɛ anɔkay masar mɔ»

anɛ ɲadecɔŋnɛ akin akin. ¹⁵ Nwɛ o nwe andebonɔc kɛtɔmpɛr ka ca nɛ Kanu kɛmɔnɛ mɔ, amber kɔ dɛnɛɲɔ, nkɔn kɔ afum a kɛlɔ kɔn fɛp. Nkɔn ɛpɛtɛs danapa da Kanu Kɛpɔŋ bawo nkɔn ɔyɔ tes nte tɔntɔtesɛ mɔ nte tɔsɔŋɛ aka Yisrayel kɛlapɛrnɛ mɔ.

¹⁶ Kɔ Yosuwe ɛyɛfɛ bɛt-bɛt suy, k'ɔŋcɔŋɛnɛ aka Yisrayel cusunɲa cusunɲa. Kɔ Kanu Kɛpɔŋ kɛŋcɔkɛr aka kusunɲa ka Yuda. ¹⁷ Kɔ Yosuwe ɔŋcɔŋɛnɛ Yuda cor cor, k'ɔŋcɔkɛr kor ka Sera. K'ɔŋcɔŋɛnɛ kor ka Sera wɔlɔ wɔlɔ, k'ɔŋcɔkɛr kɛlɔ ka Sabidi. ¹⁸ K'ɔŋcɔŋɛnɛ kɛlɔ ka Sabidi akin akin, k'ɔŋcɔkɛr Akan, wan ka Karmi, wan ka Sabidi, wan ka Sera wɛka kusunɲa ka Yuda. ¹⁹ Kɔ Yosuwe oloku Akan: «Wan kem mɛlɛlɛs Kanu Kɛpɔŋ, Kanu ka Yisrayel, mɛyɛk-yekɛs ki! Mɛlok' im ma tɔkɔ mɛyɔ mɔ, ta mɛmɛŋkɛr' im ti de!» ²⁰ Kɔ Akan oloku Yosuwe: «Ey, kanɛ kɔ, in'eciya Kanu Kɛpɔŋ, Kanu ka Yisrayel. Ilɔmɛr' ɛm nte iyɔ mɔ: ²¹ Yɔsɔtɔ yosu disrɛ, inanɛŋkɛr duma da Mesopotami, duma dadɔkɔ dɛntɛsɛ deɛpɛrɛr, kɔ gbeti masar mɛrɛŋ, kɔ aŋcɛmbɛl ɲa kɛma ɲi sona gbɔŋ ɲɛlɛlɛ kilo dacɔ. Kɔ ca cacɔkɔ yɛmbas' im, itɔ inalɛkɛ yi. Mba inamɛt yi dɛntɔf, imɛŋkɛr yi nde abal ɲɛm disrɛ gbeti beyi tantɔf.» ²² Kɔ Yosuwe osom afum, kɔ ɲayɛksɛ kɛkɔ-mɔmɔn abal ɲa Akan disrɛ, kɔ ɲaŋkɔ ɲabɛp ca yayɔkɔ fɛp gbeti bɛfɛntɛrɛ yi tantɔf. ²³ Kɔ ɲalɛk yi fɛp, kɔ ɲaŋkɛnɛ Yosuwe kɔ aka Yisrayel fɛp, kɔ ɲaŋkɔ ɲaboc yi fɛr ya Kanu Kɛpɔŋ kirinɲ.

²⁴ Kɔ Yosuwe ɛlɛk Akan wan ka Sera, kɔ gbeti, duma, aŋcɛmbɛl ɲa kɛma, awut ɔn arkun kɔ aran, cɛna cɔn, sɔfale sɔn, yɔcɔl yɔn yɛfɛt yɛfɛt, abal ɲɔn kɔ ca cɔkɔ yɛnayaɔnɛ yɔn mɔ fɛp. Kɔ aka Yisrayel fɛp ɲasol kɔ Yosuwe, kɔ ɲampɛnɛ Akan nde mɛrɔ dacɔ, nde aŋwe «Aranta ɲa Pɛlɛc mɔ». ²⁵ Kɔ Yosuwe oloku: «Ta ake tɔ mɛyɔnɛ su pɛlɛc pampɛ-ɛ? Mɛna sɔ kɛyɔ 'm kɔ Kanu Kɛpɔŋ kɛnder pɛlɛc mɔkɔ.» Kɔ aka Yisrayel fɛp ɲaŋcacas kɔ masar hanɲ k'ɛfi. Kɔ ɲaŋcacas afum ɔn fɛp masar, kɔ ɲaŋcɔf ɲa fɛp dɛnɛɲɔ.

²⁶ K'amboc ɲa kɛronɲ tɛpɛsa pɛpɔŋ pa masar, mɛpɛ pɔsɔrɔyi hanɲ mɔkɔ mɔ, kɔ abɛkɛc ɲɛdetɔr Kanu Kɛpɔŋ. Itɔ awɛnɛ kɛfo kanɲkɔ tewɛ ta «Aranta ɲa Pɛlɛc» hanɲ mɔkɔ.

8

Aka Yisrayel kɛtam kɛŋan aka Hay

¹ Kɔ Kanu Kɛpɔŋ kɛloku Yosuwe: «Ta mɛnɛsɛ, ta mɛyikɛ! Mɛlɛk asɔdar am fɛp, mɛyɛfɛ mɛkɔ-sutɛnɛ kɔ aka Hay. Mɛnɛŋkɛ, isɔŋ ɛm wɛbɛ ka Hay, k'imber' ɛm kɔ dɛwaca, nkɔn kɔ afum ɔn, kɔ dare dɔn, kɔ atɔf ɲɔn. ² Mɛŋkɔyɔ wɛbɛ ka Hay pɛmɔ tɔkɔ mɛnayaɔ wɛbɛ ka Yeriko kɔ dare dɔn mɔ. Mba dɛndo tan, nɛntam kɛlɛk yɔcɔl kɔ ca cɛlpɛs fɛp nɛ nɛŋkɛsɔtɔ dɛndo mɔ. Nɛgbɔpɛnɛ dare tadarɛŋ, nɛwɛkɛrnɛ ɲa.»

³ Kɔ Yosuwe ɛyɛfɛ kɔ asɔdar ɔn fɛp kɛpɛ ka Hay. Kɔ Yosuwe ɛyɛk-yɛk asɔdar ayɛŋki dis mɛcɛp wɛcɔ maas, k'oloku ɲa kɛkɔ Hay pibi. ⁴ K'oloku ɲa: «Nɛkɛmbɛrnɛ, nɛgbɔpɛnɛ dare darɛŋ hanɲ tɛm nte andenaloku a nɛwɛkɛrnɛ ɲa mɔ. Ta nɛbɔlɛ dare pɛlarɛm de! Nɛlompɛsɛnɛ kɛsutɛnɛ! ⁵ Ina kɔ afum anɛ isolɛ mɔ fɛp, sɛna sɛŋkɔlɔtɛrnɛ dare. Tɛm nte aka Hay ɲandenawur kɛkɔ-sɛtɛr su pɛmɔ tɔcɔkɔ-cɔkɔ mɔ, sɛŋkɔbanɛnɛ kɛyɛksɛr ɲa. ⁶ Tɛm tatɔkɔ ɲandecɛmɛ su darɛŋ kɛbɛlɛs, sɛŋkɛkɛrɛ ɲa hanɲ sɛwurɛnɛ ɲa dare, bawo ɲande kɛc-loku: «Kɛyɛksɛr su kɔ ɲandɛ sɔ pɛmɔ tɔcɔkɔ-cɔkɔ.» Tɔyɔnɛ fɔ sɛna sɛyi kɛyɛksɛr sɛc-der nnɔ nɛyi mɔ, ⁷ nɛwurɛr ɲa, nɛbanɲ katina dare. Kanu Kɛpɔŋ, Kanu konu, kɛŋkɔ-ber un dare dadɔkɔ dɛwaca. ⁸ Nɛc-kɔna-sumpɛr dare, nɛbɛr di nɛɲɔ. Nɛyɔ mes pɛmɔ tɔkɔ Kanu Kɛpɔŋ kɛloku mɔ. Nɛkɛmbɛrnɛ tatɔkɔ ilok' un mɔ.» ⁹ Kɔ ɛŋkɛkɛrɛ ɲa, dɛkɛlinɛ dare da Hay. Kɔ ɲaŋkɔ ɲagbɔpɛnɛ Betel kɔ Hay dacɔ, kɛca nke dec dɛŋkalɛ Hay mɔ. Kɔ Yosuwe ɛŋcɛpɛrɛnɛ pibi kɛfo kanɲkɔ kɔ asɔdar ɔn.

¹⁰ Dɔckɔsɔk kɔ Yosuwe ɛyɛfɛ bɛt-bɛt suy, k'olonɲka asɔdar ɔn, nkɔn kɔ abeki aka Yisrayel, kɔ ɲaŋcɛpɛr asɔdar kirinɲ kɛkɔ ka Hay. ¹¹ Asɔdar akɔ ɛnasolɛ mɔ fɛp kɔ ɲampɛ, kɔ ɲalɔtɛrnɛ nte

ɲanadetefarne dare ma, ko ɲanɲambər saŋka nde dec deŋkale ma kəca kətət. Aranta ɲenayi Hay ko asodar daco. ¹² Ko Yosuwe elək asodar afum məcəp kəcəmət, k'eŋcambər ɲa Betel ko Hay daco, ɲac-liɲe ntende dec deŋkale ma. ¹³ Nte asodar ɲalip kəcəmbər saŋka fəp ntende kəca kəmeriya ka nde dec dempe dare da Hay ma, ko Yosuwe eŋcəpər pibi papəkə nde d'aranta.

¹⁴ Nte wəbe ka Hay endecəre ti ma, ko ɲambəlkər kəyefe ko asodar ɲn ko afum a dare ɲawur, kəkə-bəpene ko aka Yisrayel kəsutene nde pətəmbələr pəkə pətəfərene ko Araba ma, mba wəbe ka Hay enacəre fe a kəliɲe ɲa ko aka Yisrayel ɲande ntende dare tadarəɲ. ¹⁵ Yosuwe ko aka Yisrayel fəp ɲayel waca Hay fər kirin, ko ɲayefe kəyeksər aka Hay, ɲasolne dəpə da nde dətəgbere. ¹⁶ K'aloku aka Hay a ɲabeləs ɲa. Ko ɲambələs Yosuwe ko afum ɲn haɲ ko ɲambələne dare da Hay. ¹⁷ Ali fum anasak fe Hay ko Betel nwe enatə-wur kəkə-bələs aka Yisrayel ma. Kəbəlker kəbələs aka Yisrayel kənasəɲe ta aŋgbət cumba ca dare-ε. ¹⁸ Ko Kanu Kəpəɲ kəloku Yosuwe: «Mətukər dakma dam dadəkə məntəmpər ma kəca ka Hay, bawo ilek Hay, k'imber' əm dəwaca.» Ko Yosuwe ontukər kəɲgbasar kəɲkə enatəmpər ma Hay. ¹⁹ Ko aliɲe ɲawur katəna-katəna nde ɲanagbəpəsne ma, ko ɲayekse kəkə dare, ko ɲambere, ko ɲasumpər dare ko ɲaɲcəf di katəna-katəna.

²⁰ Aka Hay ɲandeluksərne, ko ɲaɲgbətne nte: Kinime ka dare kəcpe haɲ kəsumpər dareɲc. ɲasətə fe sə təkse ɲakə kəca kətət, ko pəyi fe ti-ε, kəca kəmeriya. Asodar aka Yisrayel akə ɲanabaɲene kəyeksər aka Hay ma, ɲaɲkafələ kəkə-sutene ko ɲa. ²¹ Nte Yosuwe ko asol ɲn aka Yisrayel fəp ɲanəɲk fə aɲe ɲac-liɲe dare ma ɲasumpər di, ko kinime kəyi kəpe dare, ko ɲaɲkafələrne aka Hay kəsutene, ko ɲasut ɲa. ²² Akə ɲanabaɲ dare ɲaɲcəpse aka Hay darəɲ, ko təyəne fə aɲkuc-kucene aka Hay, ali wəkin enatam fe kəmulpər aka Yisrayel. ²³ Ko ɲasumpər

wəbe ka Hay pəyi wəyən, ko ɲaɲkene ko Yosuwe. ²⁴ Nte aka Yisrayel ɲalip kədif aka Hay nde dətəgbere ma, akako ɲanacəme aka Yisrayel darəɲ kəbələs ma, k'andife ɲa fəp sakma. Ko aka Yisrayel fəp ɲander Hay ko ɲande ɲadif ɲa fəp. ²⁵ Dəsək dadəkə anadif afum məcəp wəco ko mərəɲ (12.000), kəyefe arkun haɲ aran, fəp fəɲan aka Hay. ²⁶ Yosuwe ontore fe dakma dadəkə enatukər Hay ma haɲ ko aka Yisrayel ɲalip kədifət ɲa. ²⁷ Ko aka Yisrayel ɲalek yəcəl yefət yefət, ko ca cələma ya dare pəmə təkə Kanu Kəpəɲ kənasom ti Yosuwe ma. ²⁸ Ko Yosuwe əɲcəf Hay, ko təyəne fə haɲ məkə tofo tətəye tə, təyəne nde dətəgbere. ²⁹ Ko Yosuwe eɲgbek wəbe wəka Hay dəkətək haɲ dəfəy. Dec dendekafələ, ko Yosuwe oloku a patorə wəfi. K'aɲkə pagbal ko nde dare dəkusu, k'andenəsər ko masar məpəɲ kəroɲ mme məsəryi di haɲ məkə ma.

³⁰ Ko Yosuwe eɲcəmbəre Kanu Kəpəɲ Kanu ka Yisrayel aɲgbip nde tərə ta Ebal. ³¹ Ko Yosuwe əyə ti pəmə təkə Musa wəcar ka Kanu Kəpəɲ enaloku ti aka Yisrayel ma, pəmə təkə aɲcic ti nde buk ba sariye sa Musa ma: «Aɲgbip ɲa masar mətəpat.» Ko ɲaloɲne kəloɲne ka kəcəf, ko kəloɲne ka pəforu. ³² Dəndo aka Yisrayel fəp fər kirin Yosuwe aɲgbəkəre sə kəcicəs masar maməkə kəroɲ sariye nse Musa enacicəs ma. ³³ Aka Yisrayel fəp, abeki aɲan, akirin aɲan, aboc aɲan kiti, acikəra ko aYisrayel ɲaɲcəme kaɲkəra kəca kətət ko kəmeriya. ɲatəfərene ko aloɲne aLewy aɲe ɲanagbaɲne kaɲkəra kəsələɲ ka danapa da Kanu Kəpəɲ ko aka Yisrayel ma. Afum daco ɲanayi kəca ka tərə ta Karisim, ko daco ɲanayi kəca ka tərə ta Ebal, pəmə təkə Musa wəcar ka Kanu Kəpəɲ enasom ti, a patolane aka Yisrayel təcəkə-cəkə ma. ³⁴ Ko Yosuwe oloku moloku ma sariye fəp, kətolane pətət ko pələc, pəmə təkə anacic ti dəbuk ba sariye ma. ³⁵ Ali toloku ta Musa tin Yosuwe enasak fe nte enatə-loku aka Yisrayel fəp fər kirin ma, kəbəp aran, awut,

hanj acikëra anje ñanandë ña dacö mö.

9

Käsek danapa kö aka Kabayöñ

¹ Nte toloku ta këder ka asödar aYisrayel tembëp abe anje ñanandë Yurden käsäk ntende dec denkale dämörö kö nde pätilsärne táf ya tantáf mö, abe anje ñanades-ndes këba käsäk mö fëp, hanj atáf ña Libanj käsäk: Aka Hit, aka Amör, aKananan, aPerisi, aHiwy, kö aYëbus, ² kö ñambërenë këkö-sutene kö Yosuwe kö aka Yisrayel.

³ Kö aka Kabayöñ ñane sö nte Yosuwe enayö aka Yeriko kö Hay mö. ⁴ Kö ña sö ñanj kö këkö-yö aka Yisrayel kö Yosuwe cämpän-pän. Kö ñalëk löba yelëc, kö ñandenjër söfale sänjan kö cëbuntälë ca member cälëc cäfutë-futë. ⁵ Kö ñanjberäsne cöfta cälëc cälëc cëwale-walë, pasötäs ci, ñaberäsne suma säwale-walë. Cëcom nce ñanamëñkärne këkösom mö fëp cënanwos, cëputkë. ⁶ Kö ñanj kö ñabëp Yosuwe nde sanjka sa Kilkal kö ñaloku kö kö afum aka Yisrayel: «Atáf ñöbölë ñö säyefë. Säfanj fö säsek danapa kö nänä.» ⁷ Mba kö afum aka Yisrayel ñaloku ña: «Anö 'cäre-ë? Tölöma säna ñö nändë dacö. Cäke cö antam käsek danapa kö nänä-ë?» ⁸ Kö ñaloku Yosuwe: «Acar anu ñö säyöne.» Kö Yosuwe eyif ña: «Are ñö näyöne-ë? Deke näyefë-ë?» ⁹ Kö ñaloku Yosuwe: «Atáf ñöbol-bolu ñö acar am ñayefë, bawo tewe ta Kanu Këpöñ tö säne, Kanu kam, bawo säne kö tewe kö tükö enayö Misira mö fëp, ¹⁰ kö tükö enayö abe a Amör meränj nde Yurden käsäk ntende dec dëmpë mö: Sihönj wäbë wäka Hesbon, kö Oku wäbë wäka Basan nwe enayi Astarot mö.

¹¹ Abeki asu kö afum asu fëp aka dötáf ñaloku su: «Nälëk yeri yonu ya döpö, näkö näfayne ña. Näkö näloku ña: «Acar anu ñö säyöne! Ndekäl onj näsek danapa kö säna! ¹² Cëcom cosu canjce cënanwone tem nte sändenälëk ci dëker këder tömpärne döpö mö, këyefë dösäk nde säyefë nnö ndorosu këder nnö näyi mö. Awa nägbätne nte: Icö canjce cëwosärenë kö cëmputkë mö.

¹³ Kö cëbuntälë canjce sänalëk ci cäfu, nägbätne nte icö canjce cëmpäre-päre mö! Nänänj yamos yosu kö cöfta cosu, döpö döbolu dösonj yi këlëcë.»

¹⁴ Kö afum a Yosuwe ñamömän ca ya acikëra ta ñayif ti Kanu Këpöñ-ë. ¹⁵ Kö Yosuwe enjanjäs këtänjne kö afum anje, kö ñantänjne pëforu, kö ñasönj ña temer ta käsäk ña ñayi doru, kö akirinj a këlonkanë ka Yisrayel ñanderme ña moloku mamökö ñanatänjne mö.

¹⁶ Mata maas disre nte ñalip këcanjäs ka danapa kö ña mö, kö aka Yisrayel ñande ñane a andë anjan ñö, afum anje ñanänjkälene këndë. ¹⁷ Kö aka Yisrayel ñanj kö nde dare danjan, tataka ta maas kö ñambëre di. Sädare säsökö sänatänjne Kabayöñ, Kefira, Beyerot, kö Kiriyat-Yeyarim. ¹⁸ Aka Yisrayel ñanadif fë ña teta këderäm këñkö akirinj a këlonkanë ñanaderme ña tewe ta Kanu Këpöñ Kanu ka Yisrayel mö. Kö afum a Yisrayel fëp ñayefë këbupäre moloku ma akirinj anjan. ¹⁹ Mba kö akirinj ñaloku këlonkanë ka aYisrayel fëp: «Sënadërme ña Kanu Këpöñ Kanu ka Yisrayel. Afösö-tam këgbujene ña. ²⁰ Nte tö andeyö ña: Andëcë ña ñayi doru, ta padewerne mëtelë ma Kanu Këpöñ teta këderäm nke anaderme ña mö. ²¹ ñayi doru, töyö fë tes! Mba anjökëmbër ña këketäs ka domun, kö këgbes ka tük ya këlonkanë ka Yisrayel.» Itö akirinj a Yisrayel ñanaloku afum anjan. ²² Kö Yosuwe ewe aka Kabayöñ, k'oloku ña: «Ta ake tö näyembäre su näc-loku a nämbölene kö säna-ë, a kö päyöne fö sänänjkälene këndë kö nänä-ë? ²³ Ndekäl onj, pälëc päñcäm' on daränj! Ali wäkin öfösö-wur dacar. Nänä andë këc-këtäs domun, näc-gbes tük ya këlö ka Kanu kem.» ²⁴ Kö aka Kabayöñ ñaloku Yosuwe: «Alömär acar am teta aka Yisrayel tin tin tin a Kanu Këpöñ Kanu kam kënasom wëcar këñ Musa a käsönj un antáf ñanjë fëp, a näläsär andë a ñi fëp för yonu kirinj. Awa këder konu käsönj su kënesene säbomp sosu, itö säyöne tantë. ²⁵ Ndekäl onj, säyi 'm däwaca. Mäyö su tükö tentes' am mö, mäyö su ti pälompü disre.»

26 Itō Yosuwe enayo ŋa, k'embanjɔr ŋa aka Yisrayel anjɛ ŋanatɔsɔ-dif ŋa mɔ. 27 Kɔ Yosuwe enɔcɔmbɔr ŋa kɔyɛfɛ dɔsɔk dadɔkɔ kɔgbɛs tɔk, kɔ kɔkɛtɔs domun nde anɔgbip ŋa Kanu Kɔpɔŋ, nde kɔfo kanɔkɔ nkɔn Kanu Kɔpɔŋ kɔndementɔr mɔ. Hanj mɔkɔ, awut sɔ anjan ŋasɔrɔbɔc yɛbɔc yayɔkɔ nde atɔf ŋa Yisrayel.

10

Yosuwe kɔ aYisrayel katam kɔŋan abɛ Amɔr

1 Kɔ Adoni-Cɛdek wɔbɛ wɔka Yerusalem ene a Yosuwe embanj Hay, k'endif afum aka di fɔp, k'ɔyɔ aka Hay kɔ wɔbɛ kɔŋan pɔmɔ tɔkɔ enayo Yeriko kɔ wɔbɛ kɔŋan mɔ. K'ene sɔ aka Kabayɔŋ ŋa ŋasek danapa kɔ aka Yisrayel, kɔ ŋayi kɔfo kin. 2 Kɔ kɔnesɛ kɔpɔŋ kɔnder ŋa, bawo Kabayɔŋ dare dɔpɔŋ dɛnayi, pɔmɔ dare da abɛ. Dɛnabɛk dɛtas Hay, afum a di ŋayɛnk dis. 3 Kɔ Adoni-Cɛdek wɔbɛ wɔka Yerusalem osom pakɔ-loku Hoham wɔbɛ wɔka Hebɔrɔŋ, Piram wɔbɛ wɔka Yarmut, Yafiya wɔbɛ wɔka Lakis, kɔ Debir wɔbɛ wɔka Ekilɔŋ: 4 «Nɔder nɔmar' im nte tɔŋsɔŋjɛ itam kɔsut Kabayɔŋ, bawo ŋantɔŋjɛ kɔsek danapa kɔ Yosuwe kɔ aka Yisrayel.»

5 Kɔ ŋamberɛnɛ abɛ kɔcamɔt nde atɔf ŋa Amɔr: Wɔbɛ wɔka Yerusalem, wɔbɛ wɔka Hebɔrɔŋ, wɔbɛ wɔka Yarmut, wɔbɛ wɔka Lakis, kɔ wɔbɛ wɔka Ekilɔŋ. Kɔ ŋampɛ fɔp fanjan kɔ asɔdar anjan, kɔ ŋanɔkɔ ŋacɔmbɔr sanɔka sɔŋan Kabayɔŋ kirinj kɔ ŋawɛkɔrɛnɛ ŋa.

6 Kɔ aka Kabayɔŋ ŋasom pakɔ-loku Yosuwe nde sanɔka sa Kilkal: «Ta mɔsak acar am, mɔpɛrɛnɛ nnɔ sɔyi mɔ katɔna! Ta mɔbanjɔr acar am kɔmar kam, bawo abɛ Amɔr fɔp, anjɛ ŋanandɛ nde dɔmɔrɔ mɔ, ŋamberɛnɛ kɔdɛyɛfɛrɛnɛ kɔ sɔna. 7 Kɔ Yosuwe empɛ Kilkal kɔ asɔdar ɔn fɔp kɔ afum ɔn ayɛŋki dis fɔp.

8 Kɔ Kanu Kɔpɔŋ kɔloku Yosuwe: «Ta mɔnesɛ ŋa, bawo ilek ŋa k'imber' ɔm dɔwaca. Ali fum kɔŋan wɔkin ɔfɔtam kɔcam' am fɔr kirinj.» 9 Kɔ Yosuwe ɔŋkɔt pibi papɔkɔ fɔp kɔyɛfɛ

ka Kilkal, k'ɔŋkɔ pɔbɛrɔr ŋa. 10 Kɔ Kanu Kɔpɔŋ kɔsɔŋjɛ ŋa kɔyɛksɔr aka Yisrayel. Kɔ ŋasut ŋa pɔpɔŋ Kabayɔŋ, kɔ ŋanɔcɔmɛ kɔbɛlɔs ŋa dɔpɔ ndɛ dɛmpɛ Bɛt-Horon mɔ, kɔ ŋandifɔt aka Amɔr hanj sɔdare sa Aseka kɔ Makeda. 11 Kɔyɛksɔr kɔŋan Yisrayel, nte aka Amɔr ŋanabɔp pɔtɔmbɔlɔr pa Bɛt-Horon mɔ, kɔ Kanu Kɔpɔŋ kɔyɛfɛ kɔtorɔr ŋa cul ya letɔr yɔpɔŋ hanj Aseka, kɔ ŋafi. Anjɛ cul ya letɔr yɛnadif mɔ ŋanala ŋatas akɔ aka Yisrayel ŋanadifɛ sakma sɔŋan mɔ.

12 Kɔ Yosuwe oloku Kanu Kɔpɔŋ dɔsɔk ndɛ kɔnalɛk aka Amɔr kɔbɛr aka Yisrayel dɔwaca mɔ, k'oloku aka Yisrayel fɔr kirinj:

«Mɔna Dec, mɔcɔmbɔrɔs Kabayɔŋ! Kɔ mɔna Nɔf, mɔcɔmbɔrɔs nde aranta ŋa Ayalon!»

13 Kɔ dec dɛŋcɔmɛ tofo tin kɔm dɔcɔ kɔ dɛfati kɔkɔt kɔlɔtɔs ka dɔsɔk din camcam, kɔ ŋof ŋi sɔ ŋɛcɔmɛ hanj tɛm nte aka atɔf ŋa Yisrayel ŋanalip kɔlukɛɛ aterɛnɛ anjan ayɛk mɔ. Anɔic fɛ ti nde Buk ba Wɔlompɔ ba? 14 Dɔsɔk dɛntayi fɛ pɔmɔ dɔsɔk dadɔkɔ, tɔcɔkɔ-cɔkɔ tɛlpɔs tɛnayi. Kanu Kɔpɔŋ kɔnacɔŋkɔl dim da fum, bawo Kanu Kɔpɔŋ Yisrayel ŋɔ kɔŋc-sutnɛnɛ dɔsɔk dadɔkɔ.

15 Yosuwe kɔ aka Yisrayel fɔp ŋalukus dɔsɔk dadɔkɔ nde sanɔka sa Kilkal.

Yosuwe kɔdifɔt kɔn abɛ kɔcamɔt

16 Kɔ abɛ anjɛ kɔcamɔt ŋayɛkɛ kɔ ŋanɔkɔ ŋagbɔpɛnɛ dɔtɔgbɔkɛnɛ nde Makeda. 17 K'anɔkɔ paloku ti Yosuwe: «Abɛ akɔ kɔcamɔt ŋanɔkɔ ŋagbɔpɛnɛ nde tɔgbɔkɛnɛ ta Makeda.» 18 Kɔ Yosuwe oloku: «Nɔbiŋkɔli masar mɔpɔŋ, nɔkɔ nɔsɔŋcɛ mi kusɔŋka ka tɔgbɔkɛnɛ tatɔkɔ, nɔcɔmbɔr di afum ŋac-bum. 19 Ta nɔsak kɔcɔmɛ aterɛnɛ anu darɔŋ, nɔgbintɔrɛnɛ ŋa dɔpɔ, ta nɔsak ŋa ŋabɛrɛ dare danjan dɛ! Kanu Kɔpɔŋ kɔlɛk ŋa kɔ kɔmbɛr un dɔwaca!»

20 Nte Yosuwe kɔ awut aka Yisrayel ŋalip kɔsut ŋa, mba ŋabut kɔmɔlɔk ŋa fɔp mɔ, mɛnɛ afum akin akin akɔ ŋanayɛkɛ-yɛkɛ ŋakɔ sɔdare sa sanɔka sɔkɔ sɔnalɔtɔrɛnɛ ŋa mɔ. 21 Kɔ afum fɔp

ɲalukus bəkək yoforu disre nde sanƙa sa Makeda, nde Yosuwe enayi mɔ. Ali fum enayenƙ fe abəkək kəlɔkɛ ka aka Yisrayel tes tɔlɔma.

²² Kɔ Yosuwe oloku: «Nɔfeni dəkɔbɛrɛ da tɔgbɔkɛnɛ ta tɔrɔ tantɛ, nɔwurenɛ abɛ akanɛ kɛcamɔt nəkɛr'em ma!» ²³ Kɔ awurɛ kɔ abɛ akanɛ kɛcamɔt dɔndo dɔtɔgbɔkɛnɛ, k'anƙenɛ kɔ: Wɔbɛ wɔka Yerusalem, wɔbɛ wɔka Hebɔrɔɲ, wɔbɛ wɔka Yarmut, wɔbɛ wɔka Lakis, kɔ wɔbɛ wɔka Ekilɔɲ. ²⁴ Nte awurɛnɛ abɛ anɛ k'anƙenɛ Yosuwe mɔ, kɔ Yosuwe ewe afum aka Yisrayel fɔp, k'oloku abɛ ɔn aka dəkɔwan anɛ ɲanɔ-kɔ dəkɔsutɛnɛ mɔ: «Nɔcɔɲnɛ nɔna nɔgbɔcɛ abɛ akanɛ kɛcamɔt mera wɛcɔk wonu.» Kɔ afum anɛ ɲabɔtɔrnɛ kɔ ɲanɔgbɔcɛ abɛ anɛ kɛcamɔt mera, wɛcɔk wanɲan. ²⁵ Kɔ Yosuwe oloku: «Ta nɔnesɛ, ta nɔyikcɛ! Nɔyenƙ dis, nɔbanɲɛ, bawo tantɛ tɔ Kanu Kɔpɔɲ kɔndekɔ-yɔ aterɛnɛ anu fɔp anɛ nɔyi kɔsutɛnɛ mɔ.» ²⁶ Nte tenɔcɛpɔr mɔ, kɔ Yosuwe osut ɲa, k'endif. K'ɛɲɔgbɛk ɲa tɔk kɛcamɔt darenɔ, kɔ ɲandɛtɛ tɔk yayɔkɔ darenɔ hanɲ dɔfɔy. ²⁷ Dec dɔrɔfɔy, kɔ Yosuwe oloku a padeti ɲa dɔtɔk dɔndo anagbɛk ɲa mɔ. K'anƙɔ pagbal ɲa dɔndo ɲanagbɔpɔnɛ mɔ, k'asunɔcɛ kusunƙa ka tɔgbɔkɛnɛ tatɔkɔ masar mɔpɔɲ. Tatɔkɔ tɔ pɔsɔrɔyi dɔnda hanɲ mɔkɔ.

Yosuwe kɔtam kɔn afum a sɔdare sɔlɔma

²⁸ Kɔ Yosuwe emban sɔ dare da Makeda dɔsɔk din dadɔkɔ, k'osut ɲa k'endifɛ ɲa dakma dɔn, kɔlɛkɛnɛ wɔbɛ kɔɲan. Kɔ Yosuwe endif aka Makeda fɔp, kɔ yɔcɔl yanɲan yɔkɔ yenayi di mɔ, ali fum enamulpɔr fe ɲa. K'ɔyɔ wɔbɛ ka Makeda tɔkɔ enayɔ wɔbɛ ka Yeriko mɔ.

²⁹ Yosuwe kɔ aka Yisrayel fɔp ɲanɔcɛpɔr Makeda kɔ ɲanƙɔ Libana, kɔ ɲawɛkɔrnɛ aka Libana. ³⁰ Kɔ Kanu Kɔpɔɲ kɔlɛk sɔ Libana kɔ wɔbɛ kɔɲan kɔ kɔmbɛr ɲa aka Yisrayel dɔwaca. Kɔ aka Yisrayel ɲandifɔtɛ ɲa sakma sɔɲan, kɔ afum akɔ ɲanayi di mɔ fɔp. Ali fum enamulpɔr fe ɲa, kɔ ɲayɔ sɔ wɔbɛ wɔka

Libana pɔmɔ tɔkɔ ɲanayɔ wɔbɛ wɔka Yeriko mɔ.

³¹ Yosuwe kɔ aka Yisrayel fɔp ɲayɛfɛ Libana kɔ ɲanƙɔ Lakis. Kɔ ɲanƙɔ ɲacɔmbɔr di sanƙa sɔɲan fɔr yanɲan kirinɲ, kɔ ɲawɛkɔrnɛ ɲa. ³² Kɔ Kanu Kɔpɔɲ kɔlɛk Lakis kɔ kɔmbɛr aka Yisrayel dɔwaca tataka ta mɛrɔɲ nte, kɔ aka Yisrayel ɲandifɔtɛ ɲa sakma sɔɲan, kɔ afum akɔ ɲanayi di mɔ fɔp, pɔmɔ tɔkɔ ɲanayɔ aka Libana mɔ. ³³ Kɔ Horam wɔbɛ wɔka Keser empɛ kɔkɔ-mar aka Lakis. Kɔ Yosuwe osut kɔ kɔ afum ɔn, ali wɔkin enasak fe.

³⁴ Yosuwe kɔ afum ɔn ɲanɔcɛpɔr Lakis, kɔ ɲanƙɔ Ekilɔɲ. Kɔ ɲanɔcɔmbɔr di sanƙa sɔɲan fɔr yanɲan kirinɲ, kɔ ɲawɛkɔrnɛ ɲa. ³⁵ Kɔ Kanu Kɔpɔɲ kɔlɛk aka Ekilɔɲ kɔ kɔmbɛr aka Yisrayel dɔwaca dɔsɔk din dadɔkɔ. Kɔ ɲandifɔtɛ ɲa sakma sɔɲan, kɔ afum akɔ ɲanayi di mɔ fɔp. Kɔ Yosuwe endif ɲa fɔp dɔsɔk din dadɔkɔ, pɔmɔ tɔkɔ enayɔ aka Lakis mɔ.

³⁶ Yosuwe kɔ aka Yisrayel fɔp ɲayɛfɛ Ekilɔɲ kɔ ɲanƙɔ Hebɔrɔɲ, kɔ ɲawɛkɔrnɛ ɲa. ³⁷ Kɔ Kanu Kɔpɔɲ kɔlɛk aka Hebɔrɔɲ kɔ kɔmbɛr ɲa dɔwaca. Kɔ ɲandifɔtɛ ɲa sakma sɔɲan kɔbɔp ka wɔbɛ kɔɲan kɔ afum akɔ ɲanayi di mɔ fɔp, pɔmɔ tɔkɔ ɲanayɔ Ekilɔɲ mɔ. Ali fum enamulpɔr fe Yosuwe, k'endif ɲa kɔlɛkɛnɛ afum akɔ ɲanayi di mɔ fɔp.

³⁸ Yosuwe kɔ aka Yisrayel ɲanƙafɔlɔrnɛ aka Debir, kɔ ɲawɛkɔrnɛ ɲa. ³⁹ Kɔ Kanu Kɔpɔɲ kɔlɛk Debir kɔ wɔbɛ kɔɲan kɔ kɔmbɛr aka Yisrayel dɔwaca. Kɔ ɲandifɔtɛ ɲa sakma sɔɲan, kɔ ɲandif afum akɔ ɲanayi di mɔ fɔp. Ali fum enamulpɔr fe ɲa. Kɔ Yosuwe ɔyɔ aka Debir kɔ wɔbɛ kɔɲan pɔmɔ tɔkɔ enayɔ Hebɔrɔɲ, Libana kɔ abɛ anɲan mɔ.

⁴⁰ Kɔ Yosuwe osut aka mɔrɔ kɔrɔɲ akakɔ fɔp, atɔf ɲa Nɛkɛf nde kɔca kɔtɔt ka nde dec dɛmpɛ mɔ, pɔtilsɔrnɛ di atɔf ɲa tantɔf, kɔ atɔf nɲɛ nɲeyi mɔrɔ kɔ aranta dacɔ mɔ, kɔlɛkɛnɛ ka abɛ anɲan fɔp. Ali fum enasak fe. K'endif ca nɲɛ yɛɲɔ-ɲɛsɔm mɔ fɔp, pɔmɔ tɔkɔ Kanu Kɔpɔɲ, Kanu ka Yisrayel, kɔnasom kɔ ti mɔ. ⁴¹ Kɔ Yosuwe entam afum kɔyɛfɛ

ka Kadés-Barneya han Kasa, kəyəfē antəf ɲa Kosəŋ fəp han Kabayəŋ. ⁴² Kə Yosuwe emban təf yayəkə fəp, kə abe a təf yayəkə, bawo Kanu Kəpəŋ, Kanu aka Yisrayel, kəŋc-sutnēnē Yisrayel. ⁴³ Yosuwe kə aka Yisrayel fəp ɲalukus nde sanjka səŋan nde Kilkal.

11

Yisrayel kəsutēnē kəŋan nde Merəm

¹ Nte toloku tēmbəp Yabin wəbe wəka Hacər mə, k'osom afum nda abe aləma: Yobab wəbe wəka Madəŋ, wəbe ka Simrəŋ, wəbe ka Aksaf, ² abe a kəca kəmeriya ka nde dec dəmpē dəmərə mə, nde Araba, kəca kətət ka ntende dec dəmpē Kinarot mə, nde pəntilsərne pa təf ya tantəf, antəf ɲa dəmərə ɲa Dər nde dec dəŋkalē mə, ³ aka Kanahan kəyəfē nde dec dəmpē mə kə aka nde dec dəŋkalē mə, aka Amər, aHit, aPerisi, aYebus nde dəmərə, kə aHiwy nde tərə ta Hərməŋ tantəf nde antəf ɲa Mispe. ⁴ Kə ɲawur fəp kə asədar aŋan, kə ɲayəne afum akin ayi, ɲanala pəmə asəŋc ɲɲe ɲeyi nde kəba kəsək mə. Fələs kə cibil ca kəwan yənalā. ⁵ Kə abe akanjē fəp ɲaləŋkanē, kə ɲander ɲacəmbər sanjka səŋan nde domun da Merəm kəsək, ɲadesutēnē kə aka Yisrayel.

⁶ Kə Kanu Kəpəŋ kəloku Yosuwe: «Ta mənese ɲa, bawo dec dandē alna indesəŋe ɲa kəfi fəp fər ya aka Yisrayel kiriŋ. Məcopu bənta ya fələs yaŋan, məcəf cibil cəŋan.»

⁷ Yosuwe kə asədar ən ɲantorər ɲa katina dəndo domun da Merəm, kə ɲawəkərne ɲa. ⁸ Kə Kanu Kəpəŋ kələk ɲa kə kəmbər aka Yisrayel dəwaca. Kə ɲasut ɲa kə ɲambeləs ɲa han nde Sidəŋ Səpəŋ, han Misrefət-Mayim, han nde aranta ɲa Mispe nde mərə dacə ntende dec dəmpē mə. Kə ɲandifət ɲa, ali fum ənamulpər fē ɲa. ⁹ Kə Yosuwe əyə ɲa pəmə təkə Kanu Kəpəŋ kənasom kə mə: K'əŋcopu bənta ya fələs yaŋan, k'əŋcəfē cibil cəŋan ca dəkəwan nēŋc.

Kəbanj ka dare dəpəŋ da Hacər

¹⁰ Təm tatəkə, nte ɲayi kəlüksərne mə, kə Yosuwe embanj Hacər, k'endifē wəbe kəŋan dakma. Cəkə-cəkə Hacər ɲenayəne dare dəpəŋ da sədare nse fəp. ¹¹ Kə ɲandifətē ɲa sakma, kə ɲandif afum akə ɲanayi di mə fəp. Ali paka peŋesəm pin ɲanasak fē, kə ɲaŋcəf Hacər. ¹² Kə Yosuwe embanj sə sədare sa abe akanjē fəp, k'osumpər sə abe aŋan, k'endifē ɲa dakma dən. K'endif ɲa fəp, pəmə təkə Musa wəcar ka Kanu Kəpəŋ ənasom kə ti mə. ¹³ Mba aka Yisrayel ɲanacəfē fē ali dare din nde deyi nde mərə kəroŋ mə, mēne dare da Hacər gbəcərəm nde Yosuwe ənacəf mə. ¹⁴ Kə aka Yisrayel ɲalək daka nde ɲanabəp di mə fəp kə yəcəl, mba kə ɲandifətē afum fəp sakma səŋan han kə ɲamələk ɲa. Ali paka ɲanasak fē mpē peŋesəm mə. ¹⁵ Tosom nte Kanu Kəpəŋ kənasom wəcar kən Musa mə, Musa ənalukse kəsom kanjka Yosuwe, kə Yosuwe əŋkətene kəsom kanjka. Ali tes tin ənadəŋcəs fē nte Kanu Kəpəŋ kənasom Musa mə.

Yosuwe kəbanj kən ka təf

¹⁶ Kə Yosuwe embanj ntəf yayəkə fəp, kəyəfē dəmərə, antəf ɲa Nəkēf fəp, antəf ɲa Kosəŋ, pətilsərne pa ntəf ya tantəf, Araba, antəf nde mərə ma Yisrayel kə pətilsərne pa antəf ɲa tantəf ntende dec dəŋkalē mə. ¹⁷ Kəyəfē ka tərə mpē pəntəyə tək peyi kəca ka Seyir mə, han Bahal-Kad, nde mərə dacə ma Libəŋ nde tərə ta Hərməŋ tantəf, k'osumpərəne abe aŋan fəp, k'endifət ɲa. ¹⁸ Yosuwe ɲanawon kəsutēnē kə abe akanjē. ¹⁹ Ali dare dənayi fē nde dəŋsek kətəŋne kə aka Yisrayel mə, mēne Kabayəŋ nke aHiwy ɲanandē mə. Kə ɲambanj sədare səlpəs nse fəp kəsutēnē disrē. ²⁰ Bawo deyeŋki bəkəc daŋan nde Kanu Kəpəŋ kə tēŋc-yefē, nte təŋsəŋe ɲabere aka Yisrayel dəbəkəc kəsutēnē mə, akakə ɲandifət ɲa, ta ɲaŋaŋnēnē ɲa mə, ɲamələk ɲa pəmə təkə Kanu Kəpəŋ kənasom ti Musa mə.

²¹ Kə Yosuwe əŋkə sə pəwəkərne aka Anak aŋe ɲanayi nde mərə ma Həbərəŋ, Debir, Anaba, nde mərə ma

Yuda fəp, kə mərə ma Yisrayel mə. Kə Yosuwe endif afum aka di fəp kələkənə sədare sənan. ²² Ali wəka Anak wəkin anasak fə sə nde antəf ɲa aYisrayel, mənə ɲayi sə nde Kasa, nde Kat, kə nde Asdodi. ²³ Kə Yosuwe emban antəf məlməl pəmō təkō Kanu Kəpən kənasom ti Musa mə. Kə Yosuwe əsən ntəf ya kə yayəkō aka Yisrayel k'eyer yi cusunka nce wəco kə mərə. Kə antəf ɲəfər ɔɲ, kə kəwan kəsakə.

12

Abə aɲe ɲə aka Yisrayel ɲanatam

¹ Abə aɲe ɲə aka Yisrayel ɲanatam, ɲabanər ɲa ntəf yaɲan nde Yurdən kəsək ntende dec dəmpə mə, kəyefə ka nde kəɲbəkō ka Arnən haɲ nde tərō ta Hermən, kə Araba fəp nde dec dəmpə mə: ² Sihən wəbə ka aka Amər, nwe enandə Hesbon mə, wəkakō enayənə wəbə wəka antəf kəyefə ka Arower nɲe ɲeyi kəca ka nde kəɲbəkō ka Arnən mə, kəyefə ka nde kəɲbəkō daco, kələkənə dare da Kaladu daco, haɲ kəɲbəkō ka Yabək, nde ɲayō kələnçər kə aka Amən mə. ³ Dəbə dən dələkənə antəf ɲa Araba, haɲ nde kəba ka Kinarot nde dec dəmpə mə, kəkō ka nde kəba ka Araba, Kəba Kədokət, kəca nke dec dəmpə Bət-Yesimət mə, kə kəca kətət ka pətəmbələr pa Piska ntende dec dəmpə mə.

⁴ Antəf ɲa Oku wəbə wəka Basan, wəRefay wəlpəs wəlōma enayi wəkakō, nwe enandə Astarot kə Edereyi mə. ⁵ Wəkakō enayənə wəbə kəyefə ka tərō ta Hermən kəkō ka Salka, kəbər ka Basan fəp, haɲ nde kələnçər ka aka Kesur kə aka Mahaka, kə kəyefə antəf ɲa Kaladu daco haɲ kələnçər ka antəf ɲa Sihən wəbə wəka Hesbon. ⁶ Musa wəcar ka Kanu Kəpən kə aka Yisrayel ɲasut ɲa. Kə Musa wəcar ka Kanu Kəpən əsən cusunka cacəkō Ruben, Kadu, kə kusunka daco ka Manase ntəf yayəkō.

⁷ Abə aɲe ɲə Yosuwe kə aka Yisrayel ɲanatam nde antəf ɲa Yurdən ntende dec dəɲkale mə, kəyefə ka Bahal-Kad nde aranta ɲa Liban nde mərə

daco ntende kəca kəmeriya nke dec dəmpə, haɲ tərō mpə pəntəyō tək peyi kəca ka Seyir mə. Kə Yosuwe əsən ntəf yayəkō aka Yisrayel, k'eyer yi cusunka cusunka ntə, ⁸ nde dəmərə, nde pətilsərne pa ntəf ya tantəf, nde Araba, nde pətəmbələr mpə pəyi mərə kə aranta daco, nde dətəgbərə kə Nəkəf. Nye yənayənə ntəf ya aHit, aka Amər, aKanahan, aPerisi, aHiwy kə aYebus. ⁹ Abə aɲe aka Yisrayel ɲanatam mə, ɲanayənə aka sədare nse:

Yeriko, Hay nde Betel kəsək,

¹⁰ Yerusalem, Hebərən,

¹¹ Yarmut, Lakis, ¹² Ekilən, Keser,

¹³ Debir, Keder, ¹⁴ Horma, Arad,

¹⁵ Libana, Adulam, ¹⁶ Makeda, Betel,

¹⁷ Tapuwa, Hefer, ¹⁸ Afek, Sarən,

¹⁹ Madən, Hacər, ²⁰ Simrən-Merən, Aksaf,

²¹ Tahanak, Mekido ²² Kədəs, Yokonam nde Karmel

²³ Dər nde dələtərne Nafat Dər mə, kə Koyim nde Kilkal kəsək ²⁴ kə Tirsə.

It' enakō abə wəco maas kə tin.

13

Ntəf nye yeɲcəme kəban mə

¹ Yosuwe enasikər, pəyənə wətem. Kə Kanu Kəpən kəlōku kə: «Məsikər, məyənə ɔɲ wətem, kə ntəf nye pəmar a məban mə yela. ² Ntəf nye yeɲcəme kəban: Ntəf ya aFilisti fəp, kə ɲa aka Kesur fəp, ³ kəyefə ka kəɲbəkō ka Sihər nke kəɲyekse domun Misira tekirin mə, haɲ nde kələnçər ka Ekəron kəca kəmeriya ka nde dec dəmpə mə, nke kəmar kəyənə ka aka Kanahan akō abə aFilisti aɲe kəcamət ɲayi ɲa kəron mə: Wəbə wəka Kasa, wəbə wəka Asdodi, wəbə wəka Askalən, wəbə wəka Kat, kə wəbə wəka Ekəron, kələkənə antəf ɲa aka Awi. ⁴ Kəca kətət ka nde dec dəmpə mə, antəf məlməl ɲa aka Kanahan, Meyara, mme məyənə ma aSidən mə, haɲ Afek, haɲ nde kələnçər ka aka Amər. ⁵ Ntəf yəkō yeɲcəme kəban mə yəyənə antəf ɲa Kebal, kə Liban məlməl ntende dec dəmpə mə, kəyefə

Bahal-Kad nde tərɔ ta Hərməŋ tantəf haŋ kəbərə ka Hamat. ⁶ Ntəf ya afum aka dəmərɔ fəp kəyefe Libaŋ haŋ Misrefət-Mayim yeŋcəme kəbaŋ, aka Sidəŋ nɔ ɲayɔne. Təkɔ aka Yisrayel ɲande kəc-cəŋəsne mə, itɔ indekɔ ic-liŋ ɲa fər yaŋan kirin. Məde məsəŋ antəf ɲanəkɔ fəp aka Yisrayel, məc-yer ɲa ɲi kusunja o kusunja kɔ da endetəŋne mə tɔyɔne ke kəŋan pəmɔ təkɔ ilok' əm ti mə. ⁷ Məyer antəf ɲɛ cusunja nce camət-maŋkələ kɔ kusunja dacɔ ka Manase.»

Kayerene ka antəf ɲɛ ɲeyi Yurden kəsək ntende dec dəmpɛ mə

⁸ Kusunja dacɔ ka Manase, kɔ cusunja ca Ruben kɔ Kadu ɲanasɔtɔ ntəf ya ke yaŋan Yurden kəsək ntende dec dəmpɛ mə, pəmɔ təkɔ Musa wəcar ka Kanu Kəpəŋ enasəŋ ɲa di mə. ⁹ Anasəŋ ɲa antəf kəyefe ka Arower nde kəŋgbəkɔ ka Arnəŋ kəbəp ka dare dəkɔ deyi aranta nde mərɔ dacɔ mə, kɔ pəgbantəkəla pa Medeba, haŋ Dibəŋ, ¹⁰ kəbəp ka sədare sa Sihəŋ wəbe wəka aka Amər, nwe enayɔne wəbe wəka Hesbon mə, haŋ nde kələŋcər ka aka Aməŋ. ¹¹ Kɔ ɲasɔtɔ sɔ antəf ɲa Kaladu, ntəf ya aka Kesur kɔ aka Mahaka, tərɔ ta Hərməŋ, kɔ Basan, haŋ Salka, ¹² kələkəne dəbe da Oku fəp nde Basan, nwe enayɔne wəbe wəka Astarot kɔ Edereyi mə, nkən sɔ pəyɔne fum wəlpəs wələma wəka aRefay. Kɔ Musa osut abe akakɔ, k'embanəŋ ɲa ntəf yaŋan. ¹³ Mba aka Yisrayel ɲanabanəŋ fe aka Kesur kɔ aka Mahaka ntəf yaŋan, bawo haŋ məkɔ aka Kesur kɔ aka Mahaka ɲande aka Yisrayel dacɔ.

¹⁴ Kusunja ka Lewy gbəcərəm k'anatɔ-səŋ antəf ɲa ke. Daka nde anasake ɲa mə deŋayɔne kələŋne Kanu Kəpəŋ Kanu ka Yisrayel pəmɔ təkɔ nkən Kanu Kəpəŋ kənaloku ɲa ti mə.

¹⁵ Kɔ Musa əsəŋ aka kusunja ka Ruben antəf ɲɛ dəcor dəcor. ¹⁶ ɲa ɲanasɔtɔ antəf kəyefe Arower nde kəŋgbəkɔ ka Arnəŋ kɔ dare nde

deyi mərɔ dacɔ, pəgbantəkəla pa nde Medeba, ¹⁷ kələkəne Hesbon kɔ sədare fəp nse səyi nde pəgbantəkəla pa Dibəŋ, Bamət-Bahal, Bət-Bahal-Meyəŋ, ¹⁸ Yahas, Kedemot, Mefahat, ¹⁹ Kiriyaŋayim, Sibma, Səret-Sahar nde tərɔ teŋeci mpe pənayi aranta dacɔ mə, ²⁰ Bət-Peyər, pətəmbələr pa Piska, kɔ Bət-Yesimət, ²¹ kɔ sədare sa pəgbantəkəla, kɔ dəbe da Sihəŋ wəbe wəka Amər, nwe enayi aka Hesbon kəron mə. Musa enasut ɲa, ɲa kɔ akirin aka Madiyaŋ: Efy, Rekem, Cur, Hur, kɔ Reba, nde dəbe da Sihəŋ aŋe ɲanande dətəf mə. ²² Aka Yisrayel ɲanadife afum aləma sakma səŋan. Wəgbal kəsəŋc Balam wan ka Beyər enayi ɲa dacɔ. ²³ Kələŋcər ka antəf ɲa aka Ruben ntende dec deŋkale mə kəŋayɔne kəŋgbəkɔ ka Yurden. Ke ka aka Ruben kəŋayi kəŋkɔ dəcor cor: Sədare səpəŋ kɔ sədare səfet sa si.

²⁴ Musa enasəŋ antəf aka kusunja ka Kadu dəcor cor. ²⁵ ɲa ɲanasɔtɔ dare da Yaser, sədare sa Kaladu, kɔ antəf ɲa aka Aməŋ dacɔ haŋ dare da Arower nde deŋtefərne dare da Raba mə, ²⁶ kɔ kəyefe ka Hesbon haŋ dare da Ramat-Mispe, kɔ Betonim, kəbəp ka dare da Mahanayim haŋ nde kələŋcər ka antəf ɲa Debir. ²⁷ Ke kəŋan kələkəne sədare sa Bət-Haram nde daranta, Bət-Nimra, Sukət kɔ Cafəŋ, kɔ pəlpəs pa dəbe da Sihəŋ wəbe wəka Hesbon, kələkəne antəf ɲa Yurden kəsək ntende dec dəmpɛ mə haŋ dəkələpsər da kəba ka Kinarot.* ²⁸ Ke ka aka Kadu kəŋayi kəŋkɔ dəcor cor: Sədare səpəŋ kɔ sədare səfet sa si.

²⁹ Musa enasəŋ kusunja dacɔ ka aka Manase ntəf dəcor dəcor. ³⁰ ɲa ɲanasɔtɔ ntəf ɲɛ yeŋayɔne kəyefe Mahanayim, Basan məlməl, dəbe da Oku wəbe wəka Basan fəp kələkəne ka sədare wəco camət-tin sa cəbal ca antəf ɲa Yahir nde Basan, ³¹ antəf dacɔ ɲa Kaladu, dare da Astarot, kɔ dare da Edereyi, sədare sa Oku wəbe wəka Basan. Anasəŋ afum dacɔ a Makir wan ka Manase antəf ɲaŋəkɔ dəcor

* **13:27** «Kəba ka Kinarot» andəŋər sɔ tewe ta «Kəba ka Kalile»

cor.

³² Ntɔf yayɔkɔ yɔ Musa ɛnasɔɲɔs nde aranta ɲa Mohab, Yurɔɔn kəsək ntende dec dɛmpɛ mɔ, pɛntɛfɛrɛnɛ kɔ Yeriko. ³³ Musa ɛnasɔɲ fɛ kusunƙa ka Lewy antɔf ɲa kɛ: Kanu Kɛpɔɲ, Kanu ka Yisrayel kɛnayɔnɛ daka danan, pɛmɔ tɔkɔ Kanu kɛnalokɔ ɲa mɔ.

14

Kɛyɛrɛnɛ ka antɔf ɲa Kanahan

¹ Ntɔf yayɔkɔ yɔ anasɔɲɔs aka Yisrayel nde antɔf ɲa Kanahan. Wɛlonɲɛ Elasar, Yosuwe wan ka Nun, kɔ abɛ akirinɲ a cusunƙa ɲanasɔɲ aka Yisrayel ntɔf ya kɛ. ² K'aɲkot yampunɲun kɛyɛr ka ntɔf ya kɛ pɛmɔ tɔkɔ Kanu Kɛpɔɲ kɛnasom Musa kɛyɛr yi, cusunƙa nɛɛ camɛt-manƙɛlɛ kɔ kusunƙa daco ka Manase mɔ. ³ Bawo Musa ɛnasɔɲ antɔf ɲa kɛ cusunƙa canɛ mɛrɛɲ kɛlɛkɛnɛ ka kusunƙa daco ka Manase nde Yurɔɔn kəsək ntende dec dɛmpɛ mɔ, mba ɛnasɔɲ fɛ kusunƙa ka Lewy ntɔf ya kɛ aka Yisrayel daco. ⁴ Afum a awut mɛrɛɲ a Isifu ɲanayi cusunƙa mɛrɛɲ: Manase kɔ Efrayim. Ali kɛfo anasɔɲ fɛ aka kusunƙa ka Lewy, mɛnɛ sɛdare sɛndɛ kɔ cəsək ca si, teta yɔcɔl nyɛ ɲanasɔɲ mɔ. ⁵ Kɔ aka Yisrayel ɲayɔ pɛmɔ tɔkɔ Kanu Kɛpɔɲ kɛnasom Musa a pɛyɛr antɔf mɔ.

⁶ Kɔ aka Yuda ɲalɔtɛrɛnɛ Yosuwe nde Killal. Kɔ Kalebi wan ka Yefune wɛka Kenisi eyif kɔ: «Mɛna mɛɲɛrɛ tɔkɔ Kanu Kɛpɔɲ kɛlokɔ Musa fum wɛka Kanu te tosu mɔ, ina kɔ mɛna, nde Kadɛs-Barneya. ⁷ Meren wɛco manƙɛlɛ m' inayɔ, tɛm nte Musa wɛcar ka Kanu Kɛpɔɲ onɛ-som' im kɛyɛfɛ ka Kadɛs-Barneya kɛkɔ-tɛn mes yɔk-yɔk dɔtɔf, k'ɲɲkɔ ilɔmɛr kɔ mes mɛɛ intɔɲnɛ mɔ abɛkɛc ɲosoku pɛs. ⁸ Awɛɲɲ' im aɲa aɲɛ sɛnapɛ mɔ, ɲanasɔɲɛ afum kɛtor bɛkɛc, mba ina inacɛmɛ dim da Kanu Kɛpɔɲ, Kanu kem darɛɲ. ⁹ Dɔsɔk dadɔkɔ dɔ Musa ɛnderɛm nte: «Ilanɲ ti fɔ ntɔf yayɛ mɛnakɔtɛnɛ mɔ, mɛnɛ antɔf ɲam ɲeyi yi daco, antɔf ɲaɲɔkɔ ɲendeyɔn' am kɛ, mɛna kɔ awut am doru o doru, bawo mɛɲɛɲɲɛl dim da Kanu Kɛpɔɲ, Kanu

kem.» ¹⁰ Awa mɛɲɛbɔtɛnɛ nte: Nɛkɛl Kanu Kɛpɔɲ kɛsɔɲ em kiyi ka doru, pɛmɔ tɔkɔ kɛnalokɔ ti mɔ. Tɛnasɔɲ meren wɛco manƙɛlɛ kɔ kɛcamɛt nte Kanu Kɛpɔɲ kɛɲɛ-loku Musa nte mɔ, nte aka Yisrayel ɲaɲɛ-kɔt dɛtɛgbɛrɛ mɔ. Nɛkɛl onɲ, inɛwɛ isɔɲ mɔkɔ meren wɛco camɛt-maas kɔ kɛcamɛt. ¹¹ Isɔɲɔtamɲnɛ pɛmɔ dɔsɔk ndɛ Musa onɲ-som' im mɔ. Isɔɲɔyɔ fɛnɔntɛr fa kɛwan, kɛbɛrɛ kɔ kɛwur pɛmɔ tɛm tɔtɔkɔ. ¹² Mɛsɔɲ' im onɲ antɔf nde dɛmɔrɔ ɲɲɛ Kanu Kɛpɔɲ kɛnalokɔ ta ɲi dɔsɔk dadɔkɔ mɔ. Mɛnane dɔsɔk dadɔkɔ a aka Anak ɲandɛ di sɛdare sɛpɔɲ. Kɔ ɲalɔmpɛs si nte tɔsɔɲɛ ta aterɛnɛ aɲan ɲantam kɛbɛrɛ. Kɔ Kanu Kɛpɔɲ kɛsol em-ɛ, indebanɲɛr ɲa sɛdare sanan pɛmɔ tɔkɔ nkɔn Kanu Kɛpɔɲ kɛnalok' im ti mɔ.

¹³ Kɔ Yosuwe ontola Kanu teta Kalebi wan ka Yefune, k'ɔsɔɲ kɔ dare da Hebɛrɔɲ. ¹⁴ It' ɛnasɔɲɛ Kalebi wan ka Yefune wɛka Kenisi pɛsɔɲ dɔsɔk dadɔkɔ kɛ ka Hebɛrɔɲ, nɛkɛ kɛsɔɲɔyi haɲ mɔkɔ bawo Kalebi ɛnacɛmɛ dim da Kanu Kɛpɔɲ Kanu ka Yisrayel darɛɲ. ¹⁵ Tewe ta Hebɛrɔɲ tɔcɔkɔ-cɔkɔ tɛnayɔnɛ Kiriyat-Arba. Arba fum wɛpɔɲ ɛnayi aka Anak daco.

Kɛyɛfɛ tɛm tɔtɔkɔ kɔ antɔf ɲɔfɔr, kɛwan kɛyi fɛ sɔ.

15

Antɔf ɲa kusunƙa ka Yuda

¹ Antɔf ɲɲɛ kusunƙa ka Yuda ɲasɔɲ dɛcor dɛcor mɔ ɲɛnayɔnɛ kɛyɛfɛ ka kɛlɛɲɛr ka Edɔm nde tɛgbɛrɛ ta Cin nde Nɛkɛf pɔɲ dɛndo kɛca kɛtɔt ka nde dec dɛmpɛ mɔ. ² Kɛlɛɲɛr kɛɲan kɛyɛfɛ kɛsɛr ka Kɛba Kɛdɔkɛt nde kɛca kɛtɔt, kɛbɛp dobo da kɛba dɔkɔ dɛntɛfɛrɛnɛ kɔ Nɛkɛf mɔ. ³ Ipɔkɔ pɛbɛp nde kɛca kɛtɔt ka Dɛkɛpɛ da Mɛkɛlɛɲɛr, kɛɛpɛr ka Cin, kɛpɛrɛnɛ ta Kadɛs Barneya, kɛɛpɛr haɲ Hɛcɛron, kɛpɛrɛnɛ ta Adar, kɔ kɛkɛfɛlɛr Karka. ⁴ Ki kɛɛpɛr sɔ ta Asmɔɲ, kɛkɔ sɔ kɛnarnɛ kɛɲgbɔkɔ ka Misira, kɛlɛɲɛr kayi kɛfutɛr nde dɛkɛba. Kɛlɛɲɛr konu kɛndeyi kɛɲkɔ nde kɛca kɛtɔt ka nde dec dɛmpɛ mɔ.

5 Ntende dec dempe ma, kalancar kanayone Kaba Kadokat hanj nde dobo da kangbako ka Yurden. Kaca kamariya ka nde dec dempe ma, kalancar kanc-cop kayefe ka nde temer ta kaba, mpe peyi nde dobo da Yurden ma. 6 Kalancar kanjan kaperne kaca ka Bet-Hokala, kacepar ntende kaca kamariya hanj Bet-Araba ma, ko kaperne hanj nde Tasar ta Bohan wan ka Ruben. 7 Kayefe di kalancar kank Debir kacepar ta maro daco nde aranta na Akar, kakafalar kaca kamariya ntende Kikal, nde pantefarene ko Kape ka Adumim kaca katot ka kangbako. Kac-capar domun da En-Semes kasak, kako kafutar nde En-Rokel. 8 Kalancar kanaperne kayefe ka nde aranta na Ben-Hinam hanj patambalar pa aka Yebus kaca katot, nde payone Yerusalem ma, kaperne hanj nde telempan pa taro mpe peyi aranta na Hinam kaca nke dec denjale ma, ko dakalapsar da aranta na aka Refay nde maro daco ntende kaca kamariya. 9 Kayefe ka nde datelempan, ko kalancar kander kakafalar nde domun denj-pe ma nde Neftowa, ko kasolne sadare sa taro ta Efron, ko kankafalar so Bala nde payone Kiriyat-Yeyarim ma. 10 Nte kankafalar Bala ntende dec denjale ma, kaca ka nde taro ta Seyir, ko kancepar patambalar pa Taro ta Yeyarim ntende kaca kamariya, it' ayone Kesalon, kator Bet-Semes, ko kaceparene Timna. 11 Kanarne patambalar pa Ekaron kaca kamariya, kakafalar ntende dec denjale ma nde Sikaron, kaceparene nde Taro ta Bala, kako kanarne Yabanel, ko kacohne kafutar nde dakaba.

12 Calancar ca ntende dec denjale ma canayone Kaba Kapon ko agber na ki. Tante to aka kusunka ka Yuda nanayo calancar ca antof nanjan dacor cor.

13 K'asonj Kalebi wan ka Yefune dare da Kiriyat Arba aka kusunka ka Yuda daco, pamto toko Kanu Kapon kanaloku ti Yosuwe ma. Kiriyat-Arba kayone Heberonj. Arba enayone papa waka aka Anak. 14 Ko Kalebi

embaner atof na aka Anak anje maas dendo: Sesay, Ahiman, ko Talmay, na nanayone afum a Anak. 15 Kayefe dendo ko Kalebi emperne kaka-wekarne afum a dare da Debir. Debir do anc-we coko-coko Kiriyat-Sefer. 16 Ko Kalebi oloku: «Mana nwe mansut aka Kiriyat-Sefer mabaner na di ma, isonj' am Aksa wan kem waran manenche.» 17 Otniyel wan ka Kenas wenc ka Kalebi embaner na di. Ko Kalebi sonj ko wan kon waran Aksa kenenche. 18 Nte Aksa ender ma, k'emperne wos abakac kaka-wer ka kas Kalebi abof. Aksa onkator sofale karonj, ko kas Kalebi eyif ko: «Ake mafan-e?» 19 Ko wan waran nwe oloku kas fo: «Matolan' em, bawo masonj' im antof nde kaca katot, mapoc' em so antof nde domun denj-pe ma. Ko Kalebi sonj ko antof notot nje domun denj-pe dantof nde dataro ko nde daranta ma.

20 Ntof yayako yo kusunka ka aka Yuda nanasoto kaye ka ke disre dacor dacor.

21 Sadare nse sayi dakalapsar da antof na kusunka ka Yuda ma ntende kalancar ka Edam nde Nekel kaca katot ntende dec dempe ma. Si sanayone: Kabacel, Eder, Yakur, 22 Kina, Dimona, Adada, 23 Kedes, Hacar, Yitnan, 24 Sif, Telem, Beyalot, 25 Hacar-Hadata, Keriyot-Hecaron nke kayone Hacar ma, 26 Amam, Sema, Molada, 27 Hasar-Kada, Hesbon, Bet-Palet, 28 Hasar-Suhal, Berseba, Bisiyoteya, 29 Bala, Hiyim, Hese, 30 Eltoladu, Kesil, Horma, 31 Cikalak, Madamana, Sansana, 32 Lebayot, Silhim, Ayin ko Rimon. Kabere ne ka sadare sasoko fap sako sadare waco meronj ko camat-manjale (29) ko sadare safet sa si.

33 Sadare nse sayi aranta nde pantilsarne pa antof na tantof ma: Estol, Corha, Asna, 34 Sanowa, En-Kanim, Tapuwa, Enam, 35 Yarmut, Adulam, Soko, Aseka, 36 Sarayim, Aditayim, ko Kedera nke anje so Kederotayim ma. Sadare waco ko manjale (14) ko sadare safet sa si.

37 Cenan, Hadasa, Mikadal-Kad 38 Dilhan, Misper, Yokotel, 39 Lakis,

Bocakat, Ekilon, ⁴⁰ Kabon, Lahamas, Kitelis, ⁴¹ Kederot, Bet-Dakon, Nahama, ko Makeda. Si sanayone sadare waco ko camet-tin (16) ko sadare safet sa si.

⁴² Libana, Heter, Asan, ⁴³ Yifta, Asna, Necibi, ⁴⁴ Keyila, Akasibu ko Maresa. Si sanayone sadare camet-manjale (9) ko sadare safet sa si.

⁴⁵ Ekaron, ko sadare safet sa di, ⁴⁶ kayefe ka Ekaron sadare nse sayi Asdodi kasak mo fep, ⁴⁷ Asdodi ko sadare safet sa di, Kasa ko sadare safet nse sayi di kasak mo, han nde kengbako ka Misira, han nde Kaba Keron ko agber na ki.

⁴⁸ Nde damoro: Samir, Yatir, Soko, ⁴⁹ Dana, Kiriyat-Sana, nde payone Debir mo, ⁵⁰ Anaba, Esitemo, Anim, ⁵¹ Koseh, Holon ko Kilo. Si sayone sadare waco ko pin (11) ko sadare safet sa si.

⁵² Araba, Ruma, Esan, ⁵³ Yanum, Bet-Tapuwa, Afeka, ⁵⁴ Humeta, Kiriyat-Arba nde payone Heberon mo, ko Cihar. Si sayone sadare camet-manjale (9) ko sadare safet sa si.

⁵⁵ Mahon, Karmel, Sif, Yuta, ⁵⁶ Yisrel, Yekdeham, Sanowa, ⁵⁷ Kayin, Kibeya, ko Timna. Si sayone sadare waco (10) ko sadare safet sa si.

⁵⁸ Halhul, Bet-Cur, Kedor, ⁵⁹ Maharat, Bet-Anot, ko Elakon. Si sanayone sadare camet-tin (6) ko sadare safet sa si.

⁶⁰ Kiriyat-Bahal nde payone Kiriyat-Yeyarim mo, ko Raba, si sanayone sadare meron (2) ko sadare safet sa si.

⁶¹ Nde dategbere: Bet-Araba, Midin, Sekaka, ⁶² Nibasan, Hir-Mela, ko En-Kedi, si sanayone sadare camet-tin (6) ko sadare safet sa si.

⁶³ Aka kusunka ka Yuda nanatam fe kabanar aYebus ane nanande Yerusalem mo, ko aYebus nande ko aka kusunka ka Yuda nde Yerusalem han moko.

16

Antof na ke na kusunka ka Isifu

¹ Ntof nye anason aka kusunka ka Isifu mo yenayone, nte ankot yampunpun mo, kayefe ka Yurden nde Yeriko

kasak kaca ka ntende domun da Yeriko ntende dec dempe mo, kacepar ka dategbere kaperne ka Yeriko kaka ka nde damoro ma Betel. ² Ki kacepar Betel ko Lus, kaka kacepar kaca ka kalancar ka aka Arki nde Atarot, ³ kator ntende dec denjale mo, kaca ka kalancar ka aYafalet han nde antof na Bet-Horon-Tantof, han Keser kaka-futar nde dakaba. ⁴ Ke kanjo kusunka ca Efrayim ko Manase awut a Isifu nanasoto.

⁵ Antof na aka Efrayim no nane dador cor: Kalancar ko ke kanan kanayone ntende dec dempe mo, Atarot-Adar han Bet-Horon Takoron. ⁶ Kalancar kanabep Kaba Keron ntende dec denjale mo, kaca ka Mikemetat ntende kaca kameriya. Kaka-falar ntende dec dempe mo, kaca ka Tahanat-Silo, kacali ntende dec dempe mo, kaca ka Yanoha. ⁷ Ko kayefe Yanoha, ko kator Atarot ko Nahara, ko kanjo kasankalar Yeriko, ko kanjo kanarne Yurden. ⁸ Kayefe Tapuwa, ko kalancar kanjo kaca nke dec denjale mo, ntende kengbako ka Kana kaka-narne nde dakaba. Ke kanjo ko kusunka ka Efrayim nanasoto dador dador, ⁹ kalekene ka sadare nse anacambere aka Efrayim nde antof na ke ka Manase mo, kalekene sadare safet sa si. ¹⁰ Na so nanabanar fe aKanahan ane nande Keser mo, aKanahan nande afum a Efrayim daco han moko, mba naye acar ane nambace afum a Efrayim mo daco.

17

¹ Anacambere so kusunka ka Manase coco ca Isifu atof na ke. Awut a Makir coco ca Manase papa waka Kaladu, nanasoto antof, bawo fum waka kawan enayi. Anacambere na Kaladu ko Basan. ² Anacambere so afum a Manase alpas antof na ke dador dador, kalekene afum a Abiyeser, a Helek, a Asriyel, a Sekem, a Hefer, ko afum a Semida. Awut arkun a Manase wan ka Isifu nanayi akako dador dador.

³ Celofahad wan ka Hefer, wan ka Kaladu, wan ka Makir, wan ka Manase, enayo fe wan warkun, mene awut aran. Mewe manan meme: Mahala, Noha, Hokala, Milka, ko Tirsa. ⁴ Ko awut aran ane nanjo for ya welonne Elasar, Yosuwe wan ka Nun ko akirin, ko naloku: «Kanu Karon kanasom Musa a pason so sana ke awenjo asu daco.» K'ason na ke awenjo anan daco pamo toko Kanu Karon kanaloku ti mo. ⁵ K'anacambare Manase ntof waco, kalekene antof na Kaladu ko na Basan nne neyi Yurden kaca kanjo ntende dec dempe mo, ⁶ bawo awut aran a kusunka ka Manase nanasoto ke awut arkun a kusunka on daco. Ko antof na Kaladu nyone na awut arkun alpasa a kusunka ka Manase ako.

⁷ Kalenjcar ka Manase kanc-ko kayefe Aser han Mikemetat, nde pantefarene ko Sekem, kako kaca katot ntende antof na aka En-Tapuwa. ⁸ Atof na Tapuwa na Manase nenayi, mba dare da Tapuwa, nde denayi kalenjcar ka Manase karon mo, aka kusunka ka Efrayim na nanapanne di. ⁹ Kalenjcar kanjo kanc-tor nde kengboko ka Kana. Sadare seloma sa Efrayim senayi sadare sa Manase daco nde kaca katot ka kengboko ntende dec dempe mo. Ntende dec denkae mo, kalenjcar ka Manase kanc-futar dakaba. ¹⁰ Ita tatoko antof na kusunka ka Efrayim nenayi kaca katot ka nde dec dempe mo, k'antof na Manase neyi kaca kameriya. Kaba kanayone na kalenjcar ka nde dec denkae mo, antof nanan nembap antof na Aser ntende kaca kameriya, ko nembap antof na Yisakar ntende dec dempe mo. ¹¹ Anacambare kusunka ka Manase sadare nse nde ntof ya Aser ko Yisakar: Bet-San, Yibaleham, afum aka Dor, afum aka En-Dor, afum aka Tahanak, ko afum aka Mekido, sadare sa Nafet maas, ko sadare safet safet sa si fap. ¹² Aka Manase nanatam fe kaban ka sadare sasoko, bawo aka Kanahan so nafan kayi ka atof nanjo. ¹³ Nte aka Yisrayel nandesoto fanontar mo, ko nanjambare aka Kanahan yebac

yanan, mba nanatam fe kabanar na antof malmal.

¹⁴ Ko afum a Isifu naloku Yosuwe nte mo: «Ta ake to mason em tofo tin gbon ke-e? Manjare a afum em nala, bawo katolane ka Kanu Karon kasony' im daron han ndekal.» ¹⁵ Ko Yosuwe oloku na: «Ko mayo afum alaram-e, mare nde dakulum, mako macepas kifo nde ntof ya aPerisi ko aRefay, bawo antof nde mero ma Efrayim njeweken' am.» ¹⁶ Ko aka Isifu naloku: «Antof na nde mero nne njofotenne su kande. Ta meron ta ti, cibil ca kawan ca fec cayi nda aKananan ane nayi nde aranta na di mo, ane nayi aranta na Bet-San ko sadare safet sa di, ko ako nayi nde aranta na Yisrel nde mero daco mo.» ¹⁷ Ko Yosuwe oloku aka cusunka ca Isifu, Manase ko Efrayim: «Afum alaram na nyone, ko nayo so fanontar. Nafodeyo kifo kin gbon, ¹⁸ mba nanyo antof na demero malmal. Ali nte nyone kulum mo, nandecapas ki, ntof fap yendeyone yonu. Nandebanar aKananan antof nanan, ali nte nayo cibil ca fec ko nayo so fanontar mo.»

18

Kayer ka ntof cusunka calpas

¹ Ko aka Yisrayel fap nalokane Silo, ko nacambare di anjbanan na dakabapene ko Kanu. Nanaban antof, neyi on kiyi kanan. ² Mba panjame cusunka camat-meron ca aka Yisrayel ane nanato-soto karesna ke kanan mo. ³ Ko Yosuwe oloku aka Yisrayel: «Ake tem to nandesak kadenjas kalek ka ke nke Kanu Karon, Kanu ka awisi ana kason' un mo? ⁴ Nawure afum maas maas dacusunka dacusunka. Isom na nandeyefe jakotene antof jakokce najirint ni, nader nason' im. ⁵ Nandeyene antof mopoc camat-meron. Aka Yuda nanjoyi Nekef, antof nanan ntende kaca katot ka nde dec dempe mo, ko aka kusunka ka Isifu na nayi nde antof nanan ntende kaca kameriya. ⁶ Ko nana nako nakokce atof mofoc camat-meron, nade nalok'

im ti nnɔ. Kəkot' on k'inder yampun-pun fɔr ya Kanu Kɛpɔŋ Kanu kosu kirin. ⁷ Mba aLewy ŋa ŋafɔsɔtɔ antɔf ŋa ke nana dacɔ, bawo ŋa ŋatɔmpɛr teta Kanu Kɛpɔŋ, ti tɔyɔnɛ ke kɛŋan. Kɔ Kadu, Ruben kɔ kusunɔka dacɔ ka Manase ŋanasɔtɔ nde Yurdɛn kəsək ntende dec dempe mɔ ke kɛŋan nke Musa wɛcar ka Kanu Kɛpɔŋ enasɔŋ ŋa mɔ.»

⁸ Kɔ afum aŋɛ ŋayɛfɛ, kɔ ŋaŋkɔ. Yosuwe enaloku akɔ enasom kəkɔ-cic mɛgbɛkɛrɛ maŋan ma antɔf mɔ nte: «Nəkɔ nənɔŋkɛr antɔf, nəkɔkɛ nɛder nɛlok' im, bawo kəkot' on k'inder yampun-pun fɔr ya Kanu Kɛpɔŋ kirin teta kɛyɛrɛnɛ ka antɔf nde Silo.» ⁹ Kɔ afum aŋɛ ŋaŋkɔ, kɔ ŋaŋcali antɔf, kɔ ŋacic dɛbuk tɔkɔkɛ ta mofom mɛ camɔt-mɛrɛŋ, sɛdare sɛdare. Kɔ ŋaluksɛrɛ nnɔ Yosuwe eyi mɔ, nde sanɔka sa Silo. ¹⁰ Kɔ Yosuwe oŋkote ŋa yampun-pun fɔr ya Kanu Kɛpɔŋ kirin nde Silo, k'eyer antɔf ŋa Yisrayel afum akanɛ dacɔ, pɛmɔ tɔkɔ anayer mɔ.

Antɔf ŋa Benyamin

¹¹ K'aŋkot yampun-pun kɛyɛr ka ke ka kusunɔka ka aka Benyamin dɛcor dɛcor, aŋcɛmbɛr ŋa antɔf nde kusunɔka ka Yuda kɔ kusunɔka ka Isifu dacɔ. ¹² Kɛca kɛmeriya ka nde dec dempe mɔ, kɔ kɛlɛŋcɛr kɛŋan kɛŋcop kɛyɛfɛ ka Yurdɛn. Kɔ kɛmpɛrɛ pɛtɛmbɛlɛr pa Yeriko kɛca kɛmeriya, kɔ kɛmpɛrɛ mɔrɔ ntende dec dɛŋkɛlɛ mɔ, kɔ kɛfutɛr ntende dɛtɛgbɛrɛ ta Bɛt-Awɛn. ¹³ Kɛlɛŋcɛr kɛŋan kɛc-cɛpɛr Lus, kɔ nde pɛtɛmbɛlɛr pa Lus, nde pɛyɔnɛ Bɛtɛl kɛca kɛtɔt ka ntende dec dempe mɔ, kɔ kɛntɔr Atarot-Adar, kɔ kɛmpɛ tɔrɔ tɔkɔ teyi kɛca kɛtɔt Bɛt-Horɔn-Tantɔf mɔ. ¹⁴ Ntende dec dɛŋkɛlɛ mɔ, kɔ kɛlɛŋcɛr kɛŋkafɛlɛr ntende kɛca kɛtɔt kɛyɛfɛ ka tɔrɔ nte tɛntɛfɛrɛnɛ kɔ Bɛt-Horɔn kɛca kɛtɔt mɔ, kɔ kɛŋkɔ kɛnarnɛ Kiriyat-Bahal, nde pɛyɔnɛ Kiriyat-Yeyarim, dare da aka kusunɔka ka Yuda. Tatɔkɔ tɔ kɛlɛŋcɛr ka ntende dec dɛŋkɛlɛ mɔ kɛnafɛntɛrɛ.

¹⁵ Kɛlɛŋcɛr ka kɛca kɛtɔt nde dec dempe mɔ kɛc-yɛfɛ Kiriyat-Yeyarim, kɛkɔ-narnɛ nde domun dɛŋc-pɛ mɔ nde Nɛftowa. ¹⁶ Kɛlɛŋcɛr kɛŋkɔ kɛc-tɔr dɛkɛlɛpsɛr da mɔrɔ mɛmɛ mɛntɛfɛrɛnɛ kɔ aranta ŋa Bɛn-Hinɔm mɔ, kɛca kɛmeriya ka nde dec dempe aranta ŋa aRefay mɔ. Kɛsolnɛ aranta ŋa Hinɔm nde mɔrɔ dacɔ, pɛtɛmbɛlɛr pa aYebus ntende kɛca kɛtɔt ka nde dec dempe mɔ, ki kɛtɔr haŋ En-Rokɛl. ¹⁷ Kɔ kɛŋkafɛlɛr kɛca kɛmeriya ka nde dec dempe mɔ, kɛkɔ kɛnarnɛ En-Sɛmɛs, kɛcɛpɛr kɛkɔ kɛsumpɛr Kelilot, nde pɛntɛfɛrɛnɛ kɔ Kɛpɛ ka Adumim, kɛkɔ kɛtɔr nde Tasar ta Bohan wan ka Ruben. ¹⁸ Kɛkɔ kɛcɛpɛr pɛtɛmbɛlɛr pa kɛca kɛmeriya ka tɔrɔ nde dec dempe mɔ, nde pɛntɛfɛrɛnɛ kɔ Araba, kɔ kɛntɔr nde Araba disrɛ. ¹⁹ Kɛlɛŋcɛr kɛŋkɔ kɛc-cɛpɛr nde pɛtɛmbɛlɛr pa kɛca kɛmeriya ka nde dec dempe Bɛt-Hokɛla mɔ, kɛkɔ-futɛr nde dobo da Kɛba Kɛdɔkɛt ntende kɛca kɛmeriya ka nde dec dempe mɔ, ntende dobo da kɛŋgbɔkɔ ka Yurdɛn kɛca kɛtɔt ka nde dec dɛŋkɛlɛ mɔ, tatɔkɔ tɔ kɛlɛŋcɛr ka kɛca kɛtɔt kɛnafɛntɛrɛ. ²⁰ Ntende dec dempe mɔ, Yurdɛn yɛnayɔnɛ kɛlɛŋcɛr.

Kɛ ka aka kusunɔka ka Benyamin kɛnayi kɛŋkɔ dɛcor dɛcor, kɔ cɛlɛŋcɛr cɛŋan fɛp.

²¹ Sɛdare sa kusunɔka ka Benyamin sɛnayi nɛ dɛcor dɛcor: Yeriko, Bɛt-Hokɛla, Hemek-Kɛcic, ²² Bɛt-Araba, Cɛmarayim, Bɛtɛl, ²³ Awim, Para, Hofra, ²⁴ Kɛfar-Amoni, Hofni kɔ Kɛba, sɛdare wɛcɔ kɔ mɛrɛŋ (12) kɔ sɛdare sɛfɛt sa si.

²⁵ Kabayɔŋ, Rama, Bɛyɛrot, ²⁶ Mispe, Kɛfira, Mosa, ²⁷ Rɛkɛm, Yirpɛl, Tarala, ²⁸ Cela, Helef, Yebus yi yɔyɔnɛ Yerusalɛm, Kibɛya kɔ Kiriyat, sɛdare wɛcɔ kɔ maŋkɛlɛ (14) kɔ sɛdare sɛfɛt sa si. Kɛ ka aka kusunɔka ka Benyamin kɛnayi kɛŋkɔ dɛcor cor.

19

Antɔf ŋa kusunɔka ka Simɔŋ

¹ Topoc ta mɛrɛŋ mpɛ anawurɛ mɔ pɛnayɔnɛ pa kusunɔka ka Simɔŋ dɛcor dɛcor. Ŋa ŋanasɔtɔ ke kɛŋan

awut a Yuda daco. ² Kò ña ñasoto ke nke kəyone sadare sa Berseba, Seba, Molada, ³ Hasar-Suhala, Bala, Heseem, ⁴ Eltoladu, Betula, Horma, ⁵ Cikalak, Bet-Markabot, Hasar-Susa, ⁶ Bet-Lebayot kò Saruhən, sadare waco kò maas (13) kò sadare safet sa si. ⁷ Ayin, Rimon, Heter kò Asan, sadare mankale kò sadare safet sa si, ⁸ kalekene ka sadare safet safet sako sanəjkər sadare sasako mō fəp, han nde Balat-Ber nde pəyone Ramat-Nekef mō. Ke ka aka kusunja ka Simonə kənyai kanjo dəcōr dəcōr. ⁹ Atəf ña ke ka kusunja ka Simonə, ke ka kusunja ka Yuda ñ' anabelər ki, bawo ke kəñan kənabekər ña pəpən, ke kəñan disre anasotone kusunja ka Simonə ke kəñan.

Antəf ña Sabulon

¹⁰ Topoc ta maas penayone ke ka kusunja ka Sabulon dəcōr dəcōr. Kələncər kəñan kənakō han Saridi. ¹¹ Kəperne kəca nke dec denkale mō, kò kəca ka Marala, kəko kəgbunene Dabaset, kəyefe danda kəko nde kəngboko ka Yokonam tekirin mō. ¹² Nte kəyefe Saridi mō, kò kələncər kənkafəle kəca nke dec dempe mō ntende kələncər ka Kislət-Tabor, kəko kənarne Daberat, kò kəperne Yafiya. ¹³ Kò kəyefe danda kò kəncəpər ntende dec dempe Kat-Hefer, kò Et-Katsin, kəko kənarne Rimon, kò kəkafələr han Neha. ¹⁴ Kò kələncər kanjo kanjo kəkafələr ntende kəca kəmeriya ka nde dec dempe Hanaton mō, kəko kəfutər nde mōrō daco nde aranta ña Yifta-El. ¹⁵ Ke kəñan kalekene Katat, Nahalal, Simronə, Yidala, kò Betlehem. Nanasoto sadare waco kò merən (12), kò sadare safet sa si. ¹⁶ Antəf ña ke ña aka Sabulon kənyai kanjo dəcōr dəcōr, sadare səpən sasako kò sadare safet sa si.

Antəf ña Yisakar

¹⁷ Topoc ta mankale penayone pa Yisakar, ke ka kusunja ka Yisakar dəcōr dəcōr. ¹⁸ Kələncər kəñan kənakō han Yisrel, Kesulət, Sunem, ¹⁹ Hafarayim, Siyən, Anaharat, ²⁰ Rabbit, Kisiyon, Abec, ²¹ Remet,

En-Kanim, En-Hada kò Bet-Pacec. ²² Kələncər kəñan kanjo kəgbunene Tabor, Sahacima, Bet-Semes, kəko kəfutər Yurden, sadare waco kò camət-tin (16) kò sadare safet sa si. ²³ Ke ka kusunja ka aka Yisakar kənyai kanjo dəcōr dəcōr, sadare səpən sasako kò safet sa si.

Antəf ña Aser

²⁴ Topoc ta kəcamət mpe penawur mō penayone pa kusunja ka Aser dəcōr cor. ²⁵ Ña ñanayo kələncər kəyefe ka Helkat, kəko Hali, Beten, Aksaf, ²⁶ Alamelek, Hamhadu kò Misal, kəko kəgbunene tərō ta Karmel kò Sihər-Libnat, ²⁷ kò kanjo kəkafələr kəca nke dec dempe mō, nde Bet-Dakən, kəko sō kəgbunene Sabulon, kò nde aranta ña Yifta-El nde mōrō daco ntende kəca kəmeriya ka nde dec dempe Bet-Hemek kò Neyel mō, kəko kənarne Kabul, kəca kəmeriya, ²⁸ kò kəca ka Ebərən, Rehobo, Hamon kò Kana, han Sidən dare dərən. ²⁹ Kò kələncər kanjo kanjo kəkafələr kəca ka Rama han nde dare da sanja da Tir, kò kəca ka Hosa, kò kanjo kəfutər nde dəkəba, kəcepərene ta Akəsibu, ³⁰ kalekene ka Huma, Afek kò Rehobo, sadare waco merən kò merən (22) kò sadare safet sa si. ³¹ Ke ka kusunja ka Aser kənyai kanjo dəcōr dəcōr, sadare səpən sasako kò safet sa si.

Antəf ña Naftali

³² Topoc ta camət-tin penayone ke ka kusunja ka Naftali dəcōr dəcōr. ³³ Kələncər kəñan kənc-kò kəyefe ka Helef kò kətək kəpən kanjo kəyi Cananim kəsək mō, kəcepər ta Adami-Nekebu kò Yabanel, han Lakum, kò kanjo kəfutər Yurden. ³⁴ Kò kələncər kanjo kanjo kəkafələr ntende dec denkale Asnət-Tabor mō, kò kanjo kənarne Hukək, kò kənkafələr Sabulon kəca kətət ka ntende dec dempe mō, nde Aser kəca nke dec denkale mō, kò Yehuda. Yurden yeyi kələncər kanjo nde dec dempe mō. ³⁵ Sadare sa sanja sasako sanayone: Cidim, Cer, Hamat, Rakat, Kineret, ³⁶ Adama,

Rama, Hacor, ³⁷ Kedes, Edereyi, En-Hacor, ³⁸ Yiron, Mikadal-El, Horem, Bet-Hanat kɔ Bet-Semes, sɔdare wɔcɔ kɔ camɔt-manjɔkɔlɛ (19) kɔ sɔdare sɔfɛt sa si. ³⁹ Kɛ ka kusunja ka Naftali kɔnayi kanjɔ dɔcor dɔcor, sɔdare sɔpɔnj kɔ sɔdare sɔfɛt sa si.

Antɔf ɲa Dan

⁴⁰ Topoc ta camɔt-mɛrɔnj mpe penawur mɔ penayɔnɛ kɛ ka kusunja ka Dan dɔcor dɔcor. ⁴¹ Anacɔmbɔrɛ ɲa Corha, Estɔl, Hir-Semes, ⁴² Sahalabin, Ayalon, Yitala, ⁴³ Elon, Timna, Ekaron, ⁴⁴ Elteke, Kibeton, Balat, ⁴⁵ Yehudu, Bene-Berak, Kat-Rimon, ⁴⁶ Domun da Yarkon kɔ Rakon, kɔ antɔf ɲɔkɔ ɲɛntɛfɛrɛnɛ kɔ Yafa mɔ.

⁴⁷ Ntɛ kɛ kɔnjɔn, atɔf ɲanjɔn ɲɛnde ɲɔsɔlɛr ɲa mɔ, kɔ awut a Dan ɲanjɔ ɲawɛkɔrnɛ aka Lesem kɔ ɲandif ɲa. Kɔ ɲambaɲ antɔf ɲanjɔkɔ, kɔ ɲɔyɔnɛ ɲanjɔn, kɔ ɲande di, kɔ ɲawe di Dan, tewe ta kas kɔnjɔn. ⁴⁸ Kɛ ka kusunja ka Dan kɔnayi kanjɔ dɔcor dɔcor, sɔdare sasɔkɔ kɔ sɔdare sɔfɛt sa si.

⁴⁹ Ntɛ aka Yisrayel ɲalip kɔyɛrɛnɛ cɛgbɛ ca antɔf mɔ, kɔ ɲampocɛ Yosuwe wan ka Nun antɔf ɲa kɛ ɲa dɔcɔ, ⁵⁰ pɔmɔ tɔkɔ Kanu Kɔpɔnj kɔnasom ti mɔ. Kɔ ɲasɔnj kɔ dare dɔkɔ ɛnafɔnj mɔ, Timnat-Sera, nde mɔrɔ ma Efrayim. Yosuwe oluksɔrnɛ kɛcɔmbɔr dare dadɔkɔ, k'ɛndɛ.

⁵¹ Antɔf ɲa kɛ ɲanjɔkɔ ɲɔ wɔlonjɛn Elasar, Yosuwe wan ka Nun, kɔ abɛ a cusunja ca Yisrayel ɲanakot yampun-pun, anacɔmbɔr mɔpoc fɔr ya Kanu Kɔpɔnj kirinj nde Silo, nde dɔkɔbɛrɛ da anjɔbanjan ɲa dɔkɔbɔpɛnɛ kɔ Kanu. Ntɛ tɔ ɲanalip kɔyɛr antɔf.

20

Sɔdare nɛ anayɛk-yɛk kɔgbɔpɔnɛ tɛta ayɛk ɲa mecir mɔ

¹ Kɔ Kanu Kɔpɔnj kɔlɔku Yosuwe: ² «Mɔlɔku aka Yisrayel: Nɛndɛs-dɛs sɔdare nɛ wɔdif fum ta ɛyɛfɛnɛ ti ɛntam kɔyɔcɛnɛ mɔ nɛ isom Musa kɔsɔnj' un mɔ. ³ Nwɛ endif fum ta ɛyɛfɛnɛ ti mɔ, ɛntam kɔyɛkɛ pɔdɛ pɔndɛ di. Ntɛ tɔnsɔnjɛ wɔkayi pɔyɔcɛnɛ ta wɔkɔ pɔlukɛ kɔ ayɛk ɲa mecir mɔ.

⁴ Wɔdif ka fum wɔkɔkɔ ɛntam kɔyɛkɛ pɔkɔ dare din sɔdare sasɔkɔ dɔcɔ, k'ɔnjɔkɔ-ɛ, pɔkɔ pɔcɔmɛ dare dɔkusɔ, pɔlɔku abeki a dare tes tɔkɔ ɛlɔsɔr mɔ. ɲambaɲ kɔ dare dadɔkɔ disrɛ, ɲamentɔr' kɔ kɔfo nke ɔnjɔkɔndɛ ɲa dɔcɔ mɔ. ⁵ Kɔ wɔlukɛ ayɛk ɛɲɛpɛsɛ kɔ darɔnj kɔbɛlɔs-ɛ, abeki a dare ɲafɔwɔsɛ kɔsɔnj kɔ kɔ, bawo ɛyɛfɛnɛ fɛ kɔdif ka wɛɲɔc, nwɛ ɛnatɔ-yɔnɛ wɔtɛrɛnɛ kɔn mɔ. ⁶ Pɔyi dare dadɔkɔ haɲ tɛm ntɛ aka Yisrayel ɲandekɔ kiti kɔ mɔ, kɔ pɔyɔnɛ fɛ ti-ɛ wɔlonjɛn wɔpɔnj pɔfi. Tɛm tatɔkɔ, wɔdif fum wɔkɔ ɛyɛkɛ mɔ, ɛntam kɔlukus nde dare dɔn, nde kɔlɔ kɔn, nde dare dɔkɔ ɛnayɛkɛ mɔ.»

⁷ Kɔ ɲalɛk sɔdare nɛ: Kedes ka Kalile nde mɔrɔ ma Naftali, Sɛkɛm nde mɔrɔ ma Efrayim, kɔ Kiriyat-Arba nde pɔyɔnɛ Hebɔrɔnj mɔ, nde mɔrɔ ma Yuda. ⁸ Kɔca kɔnjɔ ntɛnde Yurden ntɛnde dec dɛmpɛ Yeriko mɔ, kɔ ɲalɛk Bɛcɛr nde dɔtɛgbɛrɛ, pɔgbantɔkɔlɔ mpe pɔyɔnɛ pa kusunja ka Ruben mɔ, Ramot da Kaladu nde kusunja ka Kadu disrɛ, kɔ Kolan ka Basan nde kusunja ka Manase disrɛ. ⁹ Sɔdare sasɔkɔ sɔ aka Yisrayel ɲanatɔnjɛn kɔyɔnɛ ka sɔdare nɛ, wɔka Yisrayel kɔ pɔyɔnɛ fɛ ti-ɛ, wɔcikɔrɔ, kɔ endif fum ta ɛyɛfɛnɛ ti-ɛ, wɔkɔkɔ ɛntam kɔyɛkɛ pɔdɛ pɔndɛ di ta alukɛ kɔ ayɛk ɲa mecir kɔdif kɔn fum haɲ kɔlonkanɛ ka afum a Yisrayel kɔbɔp ɲabocɛ kɔ kiti.

21

Anacɔmbɔrɛ aLewy sɔdare kɔ culum

¹ Kɔ abɛ a kusunja ka aLewy ɲanjɔnɛ wɔlonjɛn Elasar kɔsɔk, kɔ Yosuwe wan ka Nun, kɔ abeki a dɔcor dɔcor ca cusunja ca aka Yisrayel. ² Kɔ ɲalɔku ɲa ntɛ nde Silo antɔf ɲa Kanahan: «Kanu Kɔpɔnj kɔsom Musa a kɔsɔnj su sɔdare a pandɛ si, kɔ culum ca si a pac-kɛk ci yɔcɔl yosu.» ³ Kɔ aka Yisrayel ɲasɔnj aLewy sɔdare sɔlɔma kɔ culum ca si kɔbɛrɛnɛ ka ntɔf yanjan pɔmɔ tɔkɔ Kanu Kɔpɔnj kɔnalɔku ti mɔ.

⁴ K'anjɔkɔtɛ yampun-pun aka cor ca Kehat. K'awurɛ aLewy afum a

wəloŋne Aruna sədare wəco kə maas (13) nde cusunƙa ca Yuda, Simon kə Benyamin, k'ason ɲa si. ⁵ Kə cusunƙa cəlpəs ca Kehat ɲasotə sədare wəco (10) nde antəf ɲa cusunƙa ca Efrayim, Dan, kə kusunƙa daco ka Manase. ⁶ K'anƙot yampun-pun, kə afum a Kerson ɲasotə sədare wəco kə maas (13) nde antəf ɲa aka cusunƙa ca Yisakar, Aser, Naftali, kə aka kusunƙa daco ka Manase nde Basan. ⁷ Kə afum a Merari dəcor dəcor, ɲasotər sədare wəco kə mɛrəŋ (12) aka cusunƙa ca Ruben, Kadu, kə Sabulon. ⁸ Kə aka Yisrayel ɲanƙot yampun-pun kə ɲason aLewy sədare sasəkə kələkənɛ culum ca si, pəmō təkə Kanu Kəpən kənasom ti Musa mō.

⁹ Nde ntəf ya cusunƙa ca Yuda kə Simon anason sədare ¹⁰ afum a Aruna, aka kor ka Kehat wan ka Lewy, bawo ɲa ɲo yampun-pun yenanunƙenɛ kəmentər. K'anabonƙar ɲa sədare sasəkə mewe. ¹¹ Kə aka Yisrayel ɲason aka Kehat Kiriyaat-Arba kə culum cacəkə cənənƙər di mō. Anwe sō dare dandɛ tewe ta Hebərən. Arba enayonɛ papa wəka Anak. ¹² Mba sədalɛ sa dare dərən kə sədare səfɛt sa si k'ason Kalebi wan ka Yefune. ¹³ Kə ɲason awut a wəloŋne Aruna Hebərən, dare da kəgbəpənɛ nde wədif fum ta eyefenɛ ti entam kəyacnɛ mō, Libana, ¹⁴ Yatir, Esitemo, ¹⁵ Holon, Debir, ¹⁶ Ayin, Yuta kə Bət-Semɛs, sədare camət-manƙələ (9) ca cusunƙa ca Simon kə Benyamin kələkənɛ culum ca si. ¹⁷ Nde atəf ɲa Benyamin kə ɲasotə Kabayən, Keba, ¹⁸ Anatot, kə Halmon. Itō tatəkə sədare manƙələ kə culum ca si. ¹⁹ Alonɛ anɛ ɲanayonɛ aka kusunƙa ka Aruna mō ɲanasotə sədare wəco kə maas (13) kə culum ca si.

²⁰ Cor ca aka Kehat cəlpəs anɛ ɲanayonɛ kusunƙa ka Lewy mō, kə ɲasotə sədare nde antəf ɲa kusunƙa ka Efrayim. ²¹ K'ason ɲa Səkem dare da kəgbəpənɛ nde mōrō ma Efrayim, Keser, ²² Kibasayim, kə Bət-Horon, sədare manƙələ (4) kələkənɛ culum ca si. ²³ K'ason kusunƙa ka Dan: Elteke, Kibeton, ²⁴ Ayalon, kə Kat-Rimon,

sədare manƙələ (4) kələkənɛ culum ca si. ²⁵ K'ason kusunƙa daco ka Manase: Tahanak kə Kat-Rimon, sədare mɛrəŋ (2) kələkənɛ culum ca si. ²⁶ Cor ca afum a Kehat alōma cənasotə sədare wəco (10) kə culum ca si.

²⁷ K'ason afum a Kerson cor ca aLewy daco: ɲasotər aka kusunƙa daco ka Manase nde Yurden kəsək ntende dec dɛmpɛ mō sədare mɛrəŋ (2) kə culum ca si: Kolan nde Basan disrɛ, dare da kəgbəpənɛ, kə Bɛstara. ²⁸ K'ason kusunƙa ka Yisakar: Kisiyon, Daberat, ²⁹ Yarmut, kə En-Kanim, sədare manƙələ (4) kələkənɛ culum ca si. ³⁰ K'ason kusunƙa ka Aser: Misal, Abadon, ³¹ Həlkat, kə Rehobo, sədare manƙələ (4) kələkənɛ culum ca si. ³² K'ason kusunƙa ka Naftali: Kədɛs nde Kalile, dare da kəgbəpənɛ, Hamot-Dər, kə Kartan, sədare maas (3) kələkənɛ culum ca si. ³³ Sədare sa aka Kerson dəcor dəcor sənəkə sədare wəco kə maas (13) kə culum ca si.

³⁴ K'ason aLewy alpəs akə ɲanayonɛ cor ca afum a Merari mō, kə ɲa ɲasotər aka kusunƙa ka Sabulon: Yokonam, Karta, ³⁵ Dimna, kə Nahalal, sədare manƙələ (4) kələkənɛ culum ca si. ³⁶ K'ason kusunƙa ka Ruben: Bɛcɛr, Yahas, ³⁷ Kedemot, kə Mefahat, sədare manƙələ (4) kələkənɛ culum ca si. ³⁸ K'ason kusunƙa ka Kadu: Ramot nde Kaladu dare da kəgbəpənɛ, Mahanayim, ³⁹ Hesbon, kə Yaser, sədare manƙələ (4) kələkənɛ culum ca si. ⁴⁰ Ntɛ anƙot yampun-pun mō kə afum a Merari ɲawurɛ dəcor dəcor akə ɲanayonɛ aka kusunƙa ka Lewy alpəs mō, ɲasotə sədare wəco kə mɛrəŋ (12).

⁴¹ Sədare sa kusunƙa ka aLewy ntəf ya aka Yisrayel daco sənəkə sədare wəco manƙələ kə camət-maas (48) kə culum ca si. ⁴² Sədare sasəkə fəp sənayō culum nɛ cənɛ-nənƙər si mō, itō sədare səkə fəp sənayi.

⁴³ Tatəkə tō Kanu Kəpən kənasonɛs aka Yisrayel atəf malməl nɲɛ kənadɛrmɛ atem anan kədeson ɲa mō, kə ɲambaŋ ɲi kə ɲandɛ. ⁴⁴ Kə Kanu Kəpən kəsən ɲa kəɲesəm, mofō fəp

pəforu tun pə ɲanayine, pəmə təkə enaderme ti atem aɲan mə. Ali ater aɲan akin ɲanatam fe kəcəme ɲa fər kirin, kə Kanu Kəpəɲ kələk ater aɲan kə kəmbər ɲa dəwaca. ⁴⁵ Moloku mətət mmə Kanu Kəpəɲ kənaloku aka Yisrayel mə, ali tin tənayi fe nte enatə-yəne ɲa mə, kə kəlas mi fəp.

22

Cusunjka ca Yisrayel nde dec dempe Yurden mə

¹ Kə Yosuwe ewe aRuben, aKadu, kə aka kusunjka daco ka Manase. ² K'oloku ɲa: «Nəyɔ təkə Musa wəcar ka Kanu Kəpəɲ enalok' un mə fəp, kə nənçəkəl sə dim dem, təkə ilok' un mə. ³ Nəsumpər awenç un aɲa kəyefe nte tənayi mə haɲ ndekəl, kə nəleləs sə dim nde Kanu Kəpəɲ Kanu konu kənalok' un mə. ⁴ Ndekəl oɲ nte Kanu Kəpəɲ kəsəɲ awenç un aɲa pəforu mə pəmə təkə enaloku ɲa ti mə, nəlek oɲ səpə sa cəbal conu nde ntəf yəkə yəyənə yonu mə, nyə Musa wəcar ka Kanu Kəpəɲ enasəɲ un nde Yurden kəsək ntende dec dempe mə. ⁵ Ta nəgbayme metəkse kə sariye yəkə Musa wəcar ka Kanu Kəpəɲ enalok' un mə: Nəbətər Kanu Kəpəɲ Kanu konu, nəsolne səpə sən fəp, nəcəme dim dən darəɲ, nələtərne kə, nəbəcə kə bəkəc yosoku pəs doru o doru.»

⁶ Kə Yosuwe ontola Kanu te taɲan, k'oloku ɲa nwe o nwe a pəkə nde abal ɲən, kə ɲaɲkəkəs-kəs nde cəbal cəɲan. ⁷ Musa enasəɲ kusunjka daco ka Manase kəfo kələma Basan, kə Yosuwe nkən əsəɲ kusunjka daco kəɲkə kəfo kələma awenç aɲa kəsək nde Yurden ntende dec deɲkale mə. Nte Yosuwe oloku ɲa kəkə ka nde cəbal cəɲan mə, k'ontolane ɲa, ⁸ k'oloku ɲa: «Nəlukus nde cəbal conu kə daka dəpəɲ, kə yəcəl yelərəm, kə pəsam, kəma, kəpər, fəc kə yamos yelərəm. Nəyerene kə awenç un aɲe yəsətə ya aterene anu.

Aɲcəmbər aɲgbip Yurden kəsək

⁹ Kə kusunjka ka aka Ruben, aka Kadu, kə aka kusunjka daco ka Manase ɲalukus, kə ɲasak aka Yisrayel nde Silo

antəf ɲa Kanahan, kə ɲaɲkə nde antəf ɲa Kaladu, antəf ɲa kə nɲe ɲanasətə mə Kanu Kəpəɲ kənasom Musa kədəsəɲ ɲa ɲi. ¹⁰ Nte ɲambere sədare nse səyi Yurden nde antəf ɲa Kanahan mə, kə aRuben, aKadu kə aka kusunjka daco ka Manase ɲaɲcəmbər aɲgbip kəɲgbəkə kəsək, aɲgbip ɲəpəɲ, ɲətət teyi. ¹¹ Kə aka Yisrayel ɲane pac-loku: «Nəgbətne nte aRuben, aKadu kə aka kusunjka daco ka Manase ɲalompəs aɲgbip ɲetefərne antəf ɲa Kanahan mə, nde Yurden kəsək kəca ka aka Yisrayel.»

¹² Nte ɲane ti mə, kə aka Yisrayel fəp ɲalɔkane Silo kəkə-sutene kə ɲa. ¹³ Kə aka Yisrayel ɲasom Pinahas wan ka wəlɔɲne Elasar nda aka Ruben, aka Kadu, kə afum a kusunjka daco ka Manase nde antəf ɲa Kaladu, ¹⁴ kə ɲaɲkə kə akirin wəcə akin akin aka cusunjka cacəkə dəcər dəcər. Fəp faɲan akirin a dəcusunjka ɲə ɲanayənə afum alarəm aka Yisrayel akakə daco. ¹⁵ Kə afum aɲe ɲaɲkə nde aRuben, aKadu, kə aka kusunjka daco ka Manase nde antəf ɲa Kaladu, kə ɲaɲkə ɲaloku ɲa: ¹⁶ «Nte tə kəlɔkane ka afum a Kanu Kəpəɲ fəp ɲaloku: Ake dətəɲi ləɲəs də nəyɔ Kanu ka aka Yisrayel tant-e? Nəɲyənç kəlukus dim da Kanu Kəpəɲ darəɲ, nənçəmbər aɲgbip nte təɲsəɲe nəyənçər Kanu Kəpəɲ domp məkə mə! ¹⁷ Kiciya nke sənayə nde Peyər mə kənayənə mes mələc. Haɲ məkə antasəkəsne fe. Kiciya kosu kənasəɲe kəlɔkane ka afum ən arom ɲələc. ¹⁸ Kə nəna nəɲyənç məkə kəlukus dim da Kanu Kəpəɲ darəɲ! Kə nəyənçər məkə Kanu Kəpəɲ domp-ε, alna aka Yisrayel fəp ɲə endewurər metele maməkə. ¹⁹ Kə nəɲcem-cemne a antəf ɲonu ɲəsək fe-ε, nəcepər oɲ antəf ɲɲe ɲəyənə ɲa Kanu Kəpəɲ mə, nde Kanu Kəpəɲ kəyi mə, təm tatəkə nənde su daco, mba ta nəyənçər Kanu Kəpəɲ domp, ta nəyənçər su səbomp kəcəre fə nəcəmbər aɲgbip ɲələma ɲɲe ɲəntəyənə ɲa Kanu Kəpəɲ Kanu kosu mə. ²⁰ Nte Akan wan ka Sera enalukus kəcəme Kanu darəɲ teta ca cəkə Kanu

Kəpəŋ kənaməne kələk mə, aka Yisrayel fəp nə Kanu Kəpəŋ kənawurər mətələ mən. Nəncərə ti bel-bel a bafə Akan sona enafine kiciya kanjko.»

²¹ Kə afum a Ruben, Kadu, kə aka kusunjka daco ka Manase ŋaloku abe akirinj aka cor ca Yisrayel: ²² «Kanu ka canu, Kanu Kəpəŋ! Kanu ka canu, Kanu Kəpəŋ, Ki kəncərə ti! Aka Yisrayel ŋandecərə ti! Kə pəyone fə kətə-cəŋkəl kə kəyənkar domp kə-ε, ta pədeyac su dəsək dadəkə! ²³ Kə pəyone fə sənçəmbər anjgip ŋosu kədegbekəl Kanu Kəpəŋ səde səc-loŋne di yolonje yəcəf-ε, kə pəyone fə ti yolonje ya megben, kə pəyone fə səlompəs anjgip ŋaje səde səc-loŋne di yolonje ya pəforu Kanu Kəpəŋ-ε, awa, Kanu Kəpəŋ kəndegbekərə ti! ²⁴ Bafə itə teyi! Səlompəs anjgip ŋaje bawo sənese taalna awut anu ŋade ŋac-yif akosu fə: «Ak' eyi nu daco kə Kanu Kəpəŋ, Kanu ka Yisrayel-ε? ²⁵ Kanu Kəpəŋ kəmboc kələncər Yurden nənə kə sənə daco, aRuben, kə aKadu, ali tes teyi f' on sə daco kə Kanu Kəpəŋ!» Teta awut anu tendesəŋe ta awut asu ŋanese sə Kanu Kəpəŋ-ε. ²⁶ Itə sənçəm-cəmne fə: Səmarəne səcəmbər anjgip, bafə səde səc-loŋne di de, ²⁷ mba ŋeyi su daco kə nənə pəmə sede. Ŋeyi sə awut asu daco kə awut anu ŋac-loŋne yolonje ya yəcəf kə yolonje ya pəforu Kanu Kəpəŋ fər yən kirinj, nte tənşəŋe ta ŋade ŋac-loku dəsək dəloma a tələm o tələm teyi fə awut asu daco kə Kanu Kəpəŋ! ²⁸ Kə səloku: «Kə ŋande ŋaloku su tantə, kə pəyə fə ti ŋaloku awut asu ti-ε, moloku mamə mə səndelukse ŋa: «Nəgbətne teyi ta anjgip ŋa Kanu Kəpəŋ nje atem asu ŋanacəmbər mə, bafə teta yolonje yəcəf kə yolonje yələma tə anacəmbərə ŋi de, mba ŋəyone sede su daco kə nənə ŋec-cəm-cəməs su.» ²⁹ Səmbələne kəyənkar Kanu Kəpəŋ domp, kə kəyi ta sənçəme ki darəŋ məkə-ε, kəcəmbər kosu anjgip ŋa kəlonje yolonje yəcəf, yolonje ya megben, kə yolonje ya pəforu, səfəlonje kəfo kəcuru Kanu Kəpəŋ Kanu kosu, ta pəyone fə nde

anjbanjan ŋa Kanu Kəpəŋ-ε!»

³⁰ Nte wəlonje Pinahas, kə abe akirinj a kəlonkanə kə abeki a cor ca Yisrayel anje ŋanayi di ŋane moloku maməkə afum a Ruben, Kadu, kə kusunjka daco ka Manase ŋanaloku mə, kə moloku maməkə məmbət ŋa. ³¹ Kə Pinahas wan ka wəlonje Elasar oloku afum a Ruben, Kadu, kə afum a Manase: «Sənçərə məkə a Kanu Kəpəŋ kəyi su daco, bawo nəntalukus fə kəcəme Kanu Kəpəŋ darəŋ, kə nəyac sə aka Yisrayel ta Kanu Kəpəŋ kəboc ŋa kiti.»

³² Kə Pinahas wan ka wəlonje Elasar kə akirinj a cor cəŋan ŋalukus kəyefe ndena afum a Ruben kə Kadu nde atəf ŋa Kaladu kəkə nde antəf ŋa Kanahan ndena aka Yisrayel anje ŋanakə ŋalukse moloku məkə ŋanasətər ŋa mə. ³³ Kə moloku maməkə məmbət aka Yisrayel, kə ŋankor-koru Kanu Kəpəŋ. Ŋaloku fə sə kəkə-mələk antəf nje afum a Ruben kə afum a Kadu ŋanandə mə. ³⁴ Afum a Ruben kə afum a Kadu ŋasəŋ anjgip ŋanəkə tewe, ŋac-kule fə: «Təyone su tənepələ a Kanu Kəpəŋ kəyone Kanu.»

23

Moloku melpəs ma Yosuwe

¹ Tem tobolu-bolu tənəcəpər kəyefe ka nte Kanu Kəpəŋ kənasəŋ aka Yisrayel kənesəm mə, kəber ŋa aterene anjan acəsək fəp dəwaca. Yosuwe enasikər ŋe tem tatəkə. ² Kə Yosuwe ewe aka Yisrayel fəp kəyefe abeki, abe afet dəcər dəcər, aboc kiti, kəbər ka abe akirinj anjan, k'oloku ŋa: «Iyone ŋe wətem. ³ Kə nənəŋk təkə Kanu Kəpəŋ Kanu konu kənayə afum aka təf nyə fəp mə te tonu, bawo Kanu Kəpəŋ kəsutnen'on. ⁴ Nənəŋk nte inkot yampun-pun a k' iyer un təf ya kə konu dəcusunjka dəcusunjka mə, təf nyə yənçəme kəbanj Yurden ntende dec dənkalə mə, kə təf nyə inim ŋan nde Kəba Kəpəŋ mə. ⁵ Kanu Kəpəŋ kəndewenəs afum aka təf yayəkə, kə nənde nəc-lətəs yi-ε, nəndendə ntəf yayəkə pəmə təkə nkən Kanu Kəpəŋ

Kanu konu kənasəŋ un temer ta ti mǝ. ⁶ Nəwure fənəntər, nəsumpər nələləs moloku mme acicəs buk ba sariye sa Musa mǝ, ta nəgbayme kəca kəmeriya, ta nəgbayme kəca kətət, ⁷ ta nədenəŋkələne afum a tǝf akakǝ ŋayi nu dacǝ mǝ! Ta nəboŋc canu cəŋan, ta nəkorne ci kədəram. Ta nəkor-koru ci, ta nətontne ci fər kirin! ⁸ Mba nəsumpər Kanu Kəpəŋ Kanu konu pəmǝ tǝkǝ nənalək ti kəyǝ haŋ mǝkǝ mǝ. ⁹ Kanu Kəpəŋ kəmbaŋər tǝf yǝpəŋ aka fənəntər, ali fum entatam fə haŋ mǝkǝ kəcəme konu fər kirin. ¹⁰ Nəna fum wəkin gboŋ eŋc-beləs aterene anu pəcəp pin, bawo Kanu Kəpəŋ Kanu konu kəŋc-sutnən' on, pəmǝ tǝkǝ kənalok' un mǝ. ¹¹ Nəkembərne nəbətər Kanu Kəpəŋ Kanu konu! ¹² Kǝ nəlukus Kanu Kəpəŋ darəŋ-e, kǝ nəcəme afum acuru aŋe ŋayi nu dacǝ mǝ darəŋ-e, kǝ nəneŋcəne-e, kǝ nənəŋkələne-e, ¹³ nəcərə a Kanu Kəpəŋ Kanu konu kəfǝdecəme sǝ kəbaŋsər ŋa afum akakǝ tǝf yaŋan fər yonu kirin, mba afum akakǝ ŋandeyən' on mowul, mənəmp, yala, cəŋgban-gban ca cəsək conu, kǝ gbəc dəfər yonu, haŋ nəlip kəməlke atǝf ŋobotu ŋaŋe Kanu Kəpəŋ Kanu konu kəsəŋ' un mǝ.

¹⁴ «Awa, nəcəŋkəl im! Mǝkǝ tēm tembəp kəkǝ ka nde ca ca doru fəp yendekǝ mǝ. Nəcərə ti bəkəc yonu yosoku pəs, a moloku mobotu mme Kanu Kəpəŋ Kanu konu kənalok' un mǝ, ali tin teyi fə nte əntəyən' on mǝ, ali tin teyi fə nte əntələs mǝ. ¹⁵ Kanu Kəpəŋ kələs kəyǝne ka pətət pǝkǝ enaloku kəyən' on mǝ, mba entam sǝ kələs ka pələc pǝkǝ eyi kəneps' on mǝ, pəmələk un antǝf ŋobotu ŋaŋe əsəŋ' un mǝ. ¹⁶ Kǝ nəsak mətəŋne mosu mme Kanu Kəpəŋ kəndəŋk' on mǝ-e, kǝ nəŋkǝ nəc-loŋne canu cələma-e, kǝ nəŋkǝ nəc-tontne canu cələma fər kirin-e, abəkəc ŋa Kanu Kəpəŋ ŋempne nǝ nəyi mǝ. Tēm tatǝkǝ nəŋməlkə antǝf ŋobotu ŋaŋe Kanu Kəpəŋ kəsəŋ' un mǝ, nəlip.

24

Aka Yisrayel fəp kədəram kəŋan

kəkorne Kanu Kəpəŋ

¹ Kǝ Yosuwe oloŋka cusuŋka ca Yisrayel fəp Səkem. K'ewenene sǝ abeki a Yisrayel, abe aŋan, aboc aŋan kiti, kǝ akirin aŋan, kǝ ŋamentərne nǝ Kanu Kəpəŋ kəyi mǝ. ² Kǝ Yosuwe oloku afum fəp: «Nte tǝ Kanu Kəpəŋ Kanu ka Yisrayel kələku: «Tēm tobol-bolu atem anu, Terah papa wəka Abraham kǝ papa wəka Nahor nde kəŋgbəkǝ ka Efərat ntende dec dempe mǝ kǝ ŋanandə, ŋac-korne canu cələma. ³ K'ilək wətem konu Abraham dəndo kəŋgbəkǝ ntende dec dempe mǝ, k'inkətene kǝ antǝf ŋa Kanahan fəp. K'isəŋe afum ən kələ, k'isəŋ kǝ Siyaka. ⁴ K'isəŋ Siyaka awut: Yakuba kǝ Esay. K'isəŋ Esay Tərə ta Seyir nte təyǝne antǝf ŋən, kǝ Yakuba kǝ awut ən ŋa ŋantor Misira. ⁵ K'isom Musa kǝ Aruna kədəmar afum anu. K'isut Misira fər yonu kirin a k'indewurene afum anu di. ⁶ Nte iwure awisi aŋa Misira, kǝ nəmbəp dəkəba mǝ. Kǝ aka Misira ŋaŋcəme ŋa darəŋ kəbeləs haŋ nde Kəba ka Cəŋkələma, ŋac-beləs ŋa dəfələs kəroŋ kǝ cibil ca kəwan. ⁷ Nte awisi aŋa ŋawes-wes kəmar ka Kanu Kəpəŋ mǝ, kǝ kəntore kubump kəpəŋ aka Misira kǝ nəna dacǝ. Kǝ Kanu kəŋgbətəs ŋa dəkəba. Nənatəŋne mes mme inayǝ Misira mǝ fər yonu kirin. Kǝ nəwon kəndə dətegbere meren mələram. ⁸ Tēm tatǝkǝ t'inakekər' on antǝf ŋa aka Amər aŋe ŋanandə Yurdən kəsək ntende dec dempe mǝ. Kǝ nəsutene kǝ ŋa, mba k'ilək aka Amər k'imber'un ŋa dəwaca. Kǝ nəmbaŋər ŋa antǝf ŋaŋan, k'imələk ŋa fər yonu kirin. ⁹ Kǝ Balak wan wəka Sipər wəbe wəka Mohab ewəkərne aka Yisrayel. K'osom Balam wan wəka Beyər a pətolan' on pələc, ¹⁰ mba k'ifati kəcəŋkəl kǝ. Pətət gbəcərəm pǝ Balam oŋc-tolan' on, k'iyac nu fənəntər fən. ¹¹ Kǝ nəŋcali kəŋgbəkǝ ka Yurdən, kǝ nənder Yeriko. Kǝ aka Yeriko kələkene aka Amər, aPerisi, aKanahan, aHit, aKirkasa, aHiwy, kǝ aYebus ŋasutene kǝ nəna, k'ilək ŋa k'imber' un dəwaca. ¹² K'isom deme nde dənayi nu kirin kǝ dəmbeləs abe a

Amər mərəj mə. In' enasəj on kətam
 ɲa. Bafə sakma sonu, bafə mbəncəran
 yonu yə nənataɲe aterene anu de!

¹³ In' əsəj un antəf ɲɲe nəntəbəc
 haɲ nətaka mə, kə nənde sədare nse
 nəntəcəmbərə waca wonu mə. Kə
 nəndi yeri ya sədale nse nəntəbifti mə,
 nəc-di yokom ya tək nyɛ nəntəbəf mə.»

¹⁴ Ndekəl oɲ nənesɛ Kanu Kəpəj,
 nəkornɛ Kanu kə bəkəc yosoku pəs!
 Nəcəme kə darəj tɛm fəp. Nəcə
 canu nce atem anu ɲaɲc-kornɛ nde
 kəɲgbəkə ka Efərat ntende dec dəmpɛ
 kə nde Misira mə. Nəkornɛ oɲ Kanu
 Kəpəj! ¹⁵ Kə nəntəwosɛ oɲ kəkornɛ
 Kanu Kəpəj-ɛ, nəboɲc məkə anə
 nənde nəc-kornɛ-ɛ, kə pəyənɛ canu nce
 atem anu ɲaɲc-kornɛ ntende Efərat
 kəca ka ntende dec dəmpɛ mə, kə
 pəyənɛ fɛ ti-ɛ, canu ca aka Amər aɲɛ
 nəyi kənde antəf ɲaɲan mə. Mba ina
 kə aka kələ kem disrɛ Kanu Kəpəj kə
 sənde səc-kornɛ!»

¹⁶ Kə afum ɲalukɛ kə: «Səmbələne
 kəsak Kanu Kəpəj a səc-kornɛ canu
 cələma! Səfətam kəyə tatəkə! ¹⁷ Kanu
 Kəpəj kənawurɛ atem asu kə sənə
 dacar dəndo antəf ɲa Misira, Kənayə
 mɛgbəkərə məpəj nde fər yosu kirin.
 Kəc-bum su dəpə kəc-mar su kəcəpər
 təf ya afum alarəm. ¹⁸ Kanu Kəpəj
 kənabeləs afum aka təf yayəkə fəp,
 kələkənɛ aka Amər aɲɛ ɲanandɛ di
 mə. Sənə sə səndekornɛ Kanu Kəpəj,
 bawo Kanu kosu k' əyənɛ!»

¹⁹ Kə Yosuwe oloku afum:
 «Nəfədetam kəc-kornɛ Kanu Kəpəj,
 bawo kəcəmpi kə əyənɛ! Kanu kə
 nke kəyə kəraca mə nke kətəɲaɲnɛnɛ
 kətəj konu ləɲəs, kə kiciya konu
 mə. ²⁰ Kə nəlukus Kanu Kəpəj
 darəj-ɛ, kə nəkornɛ canu cəcuru-
 ɛ, Kanu kəndekafələ kətəfərɛnɛ nənə.
 Kəndeləsər on mes, kəndemələk nu,
 ali nte cəkə-cəkə kənay' on pətət mə.»

²¹ K'afum ɲalukɛ Yosuwe nte: «Ala,
 səndekornɛ Kanu Kəpəj!» ²² Kə
 Yosuwe oloku afum: «Nəwosɛ kəyənɛ
 sɛde sa nte nəloku mə ba? Antəɲnɛ oɲ
 a Kanu Kəpəj kə nənde nəckornɛ!» Kə
 afum ɲaloku: «Atəɲnɛ a ti ɲə səyənɛ!»
²³ Kə Yosuwe oloku: «Awa, nəsak canu

cəcuru nce cəyi nu dacə mə, nəcəme
 Kanu Kəpəj Kanu ka Yisrayel darəj
 kə abəkəc ɲosoku pəs!»

²⁴ Kə afum ɲaloku Yosuwe:
 «Səndekornɛ Kanu Kəpəj Kanu kosu,
 Ki kə səndecəɲkəl!»

²⁵ Dəsək dadəkə dəndo Səkem kə
 Yosuwe ɲəcicəs mes ma danapa
 nde ɲasek mə, k'ələmər afum a Yis-
 rayel tin tin tin məfaɲ fəp kə sariyɛ
 nse Kanu kənabocər kə mə. ²⁶ Kə
 Yosuwe ɲəcicəs moloku mme dəbuk
 ba sariyɛ sa Kanu. K'ələk tasar
 təpəj k'ɲcəmbər pi kətək tantəf nde
 aɲgbaɲcan ɲa Kanu. ²⁷ Kə Yosuwe
 oloku afum fəp: «Nəgbətɛ pi, tasar
 pampɛ peyi su dacə, bawo pi pətəɲnɛ
 moloku mme Kanu Kəpəj kənaloku
 su mə fəp. Sɛde sə pəyənɛ kə nəlukus
 Kanu darəj-ɛ. ²⁸ Nte Yosuwe elip
 kələloku mə k'əsak afum kəkə, kə fəp
 fəluku nde antəf ɲa kɛ ɲən.

Defi da Yosuwe

²⁹ Nte mes maməkə mənəcər mə,
 Yosuwe wan ka Nun wəcər wəka
 Kanu Kəpəj efi. Meren mən mənəkə
 tasar tin kə wəcə (110). ³⁰ Anawup
 kə nde antəf ɲa kɛ kən, nde Timnat-
 Sera nde mərə ma Efrayim, kəca
 kəmeriya ka Tərə ta Kahas. ³¹ Aka
 Yisrayel ɲaɲc-kornɛ Kanu Kəpəj mata
 ma Yosuwe fəp, haɲ kə abeki aɲɛ
 ɲanasol kə Yosuwe mə ɲalip kəfi. Abeki
 aɲɛ ɲanatəɲnɛ mes fəp mme Kanu
 Kəpəj kənayənɛ aka Yisrayel mə.

³² Bɛnt ya Isifu nyɛ aka Yisrayel
 ɲanakərə kəyɛfɛ Misira mə, anawup
 yi nde Səkem nde dalɛ nde Yakuba
 ɛnawayər awut a Hamər papa wəka
 Səkem mənəcəmbəl ma gbeti tasar tin
 (100). Itə dalɛ dandɛ dənayənɛ kɛ ka
 kusunɲa ka Isifu.

³³ Kə Elasar wan wəka Aruna efi,
 k'awup kə nde Kibeya nde mərə ma
 Efrayim, antəf ɲɲɛ anasəj wan kən
 Pinahas mə.

Rut

Pələcər pa afum a Eliməlek

¹ Təm nte aboc kiti njanatəmpər dəbe da Yisrayel mə, kə dor dende deyidətəf. Kə fum wəka dare da Betləhem, nde atəf nja Yuda, ende pəkə nkən kə wəran kən kə awut ən arkun mərənj, kəkə-cepərəne təm nde sədale sa Mohabu. ² Tewe ta fum wəkəkə tenayəne Eliməlek, pacwe wəran kən Noyemi, kə mewe ma awut ən arkun akakə mərənj menayəne Malənj kə Kilyənj. Fəp fajan aka kor ka Əfərat nja njanayəne, dare da Betləhem nde atəf nja Yuda. Kə nander sədale sa Mohabu kə nandə di. ³ Kə Eliməlek wos ka Noyemi ende pəfi dəndo, kə Noyemi eyi di oñ kə awut ən arkun mərənj. ⁴ Kə awut akakə nandə njanence aran a Mohabu. Wəran wəcəkə-cəkə ancwe «Ərpa,» kə wəka mərənj ancwe «Rut.» Kə nayı di meren wəco. ⁵ Malənj kə Kilyənj nandə nafi, kə Noyemi ende pəyi oñ, əyə fə wərkun, əyə fə sə awut.

Rut kəcəmbər kən Noyemi Betləhem

⁶ Kə Noyemi eyəfə nkən kə aran a awut ən sədale sa Mohabu, bawo analoku kə dəndo sədale sa Mohabu, a Kanu Kəpənj kəmar afum ən, kə kəmpocə nja yeri. ⁷ Kə Noyemi eyəfə dalə dadəkə enayı mə, kə aran a awut ən mərənj, kə njasumpər dəpə kəluku ka nde atəf nja Yuda.

⁸ Kə Noyemi oloku aran a awut ən mərənj: «Awa, nəlukus nwe o nwe nde kələ ka iya kən! Kanu Kəpənj kəlas layidi dəkə kənaləke nu mə, pəmə təkə kənaləse di akə nafi mə, akə nənə nələse di sə ina mə. ⁹ Intolanə nu: Kanu Kəpənj kəpocə nu nwe o nwe pəforu nda wərkun!» K'əncup nja, kə njaəfə kəbok. ¹⁰ Kə aran a awut ən njanbupərə: «Ala! Sən' endekə kə mənə nde afum am nayı mə.» ¹¹ Kə Noyemi oloku: «Nəlukus aran a awut

em! T' ake tə nəndecəpsən'em darənj-ε? Ifəsətam kəsətə awut añe njanətam sə kənence nu mə. ¹² Nəlukus nde ndoronu aran a awut em, nəkə! Bawo imbək oñ wərkun kədəsənenc'em. Ali icloku fə isəregbəkər Kanu amera, ali pibi pampə pə səyi kəfo kin kə wərkun, ikom sə awut, ¹³ njanətam kəkər nja nəkək, nənəfat'ene ti oñ kələ? Ala, Awut em! Bawo pələc mpe pəsət'em mə, poncu pətas pəkə pəsətə nu mə, in' ə Kanu kətəfərnene pucuy pampə.»

¹⁴ Kə nambok sə. Kə Ərpa nkən oncup kəncərə kən Noyemi, k'ələmbərne kə, k'osumpər dəpə, k'ənjə. Mba Rut nkən owosə fə kəsək kəncərə kən Noyemi pəkə. ¹⁵ Kə Noyemi oloku Rut: «Məməmən wəres'am, olukus ndena afum ən kə canu cən. Məyə təkə əyə mə, mənə sə məkə nde ndaram!» ¹⁶ Mba kə Rut oloku kə: «Ta məsənj'em kəsək'am, məsənj'em kəluks'am darənj! Nde mənjə mə, di fə ina sə indekə. Nde mənəyi mə, ina sə di fə indekə-yi. Afum am, afum em nja. Kanu kam, Kanu kem kə. ¹⁷ Nde mənəkə-fi mə, di fə indekə-fi, pawup'im di. Kanu Kəpənj kədənər'im pələc pəpənj kə pəyənə fə fə defi gbəcərəm dendesənjə su kəsəkəne kə mənə-ε.»

¹⁸ Nte Noyemi enənjə fə Rut enjbəc kəkə kə nkən mə, k'əsək kəluku kə sə te ta kəluku. ¹⁹ Kə njasol mərənj manjan kəkə, han kə njanbərə dare da Betləhem.

Nte njanbərə Betləhem mə, kə pənciyənə afum fəp te tanjan. Kə aran njanəyiftənə: «Noyemi ə fə wəkawə ba?» ²⁰ Kə Noyemi oloku nja: «Ta nəw'em sə «Noyemi» («Wəyi dəpəbotu»), nəcw'em «Mara» («Wəyi dəpəcuy»). Bawo Kanu nke kəntam mes ma doru fəp mə, kəsənj'im pəcuy. ²¹ Nte incyəfə də kəkə mə, waca wem wənalarə kə Kanu Kəpənj kəluks'em waca wəsəkər. Awa! Nəsək kəw'em «Noyemi», bawo Kanu, kənjəkəfəln'em, kə kəsənj'im pəcuy.»

* **1:22** f. = «orge» mənənbən mme ambəf nde atəf nja Yisrayel. Antam kəcoñ mi pəmə malə, tələma anjwos mi kə kəco, itə asətə farin fanjə f' anjompəs kəcom mə.

22 Tatàkò tò Noyemi enayefe sàdale sa Mohabu kò Rut wàMohabu, wəran ka wan kòn. Nte ɲambere Betlehəm mɔ, patɛp kəccop kətɛl ka mɛɲgben mmɛ ambɔf nde atɔf ɲa Yisrayel mɔ.*

2

Rut ɲkò dəkəgbetəs atɛl a Bəs tadarəɲ

¹ Noyemi enayɔ wəkomɛnɛ ka wos wəlɔma. Fum wəpəɲ enayi, pəyɔ sɔ daka. Bəs b' ancwe kɔ. ² Kò Rut wəMohabu oloku kəncərə kən Noyemi. «Ikò nde dale ikò icgbetəs wətɛl nwe ɲkò-wos'em kəyi kə darəɲ mɔ.» Kò Noyemi oloku Rut: «Məkò, wan kem.»

³ Kò Rut ɲkò dəkəgbetəs atɛl darəɲ. Kò tɔyɔnɛ fɔ dale nde encgbetəs mɔ da Bəs dɔ, Bəs nwe enayɔnɛ wəkomɛnɛ ka Elimɛlɛk mɔ.

⁴ Pəwɔn fɛ kò Bəs embere kəyefe ka Betlehəm. Kò Bəs eyif atɛl ɔn, k'oloku ɲa: «Kanu Kəpəɲ kəsɔlɛ nu!» K'atɛl ɲantolanɛ kò nte: «Awa! Məna sɔ, Kanu Kəpəɲ kəpoc'am pətət!» ⁵ Kò Bəs eyif wəcar kən, nwe enatəmpər kəməmən ka atɛl ɔn mɔ: «An' ɔyɔ wəyɛcərə nwe-ɛ?» ⁶ Kò wəcar wəkakò oloku kɔ: «Wan wəran wəMohabu ɔ fɔ, nwe ɲander kò Noyemi, kəyefe ka sàdale sa Mohabu mɔ. ⁷ Nte oloku mɔ: «Icəmə atɛl darəɲ icgbetəs, icwetsɛnɛ sɔ mɛɲgben min min məkò mɛntɛmpɛnɛ toka daco mɔ.» Kəyefe nte enderna nnò bət-bət a k'encəmə mɔ, haɲ ndɛkəl. Pəpic p' eɲesəm dəkəɔ.»

⁸ Kò Bəs oloku Rut: «Məcəɲkəl'im bel-bel wan kem: Ta məkò sɔ dəkəgbetəs tofo tocuru. Ta məbɔlɛ sɔ nnò dale dem, ta nəbɔlɛnɛ sɔ kə acar em. ⁹ Məgbətənɛ bel-bel nde afum em ɲantɛl mɔ, məcəmə aran akò ɲaɲgbetəs mɔ darəɲ. Mənəɲk iloku acar em, ta ɲagbuɲɛn'am. Kò domun dendenabas'am-ɛ, məkò nde dətɔbɔl, məkɛt domun nde acar em ɲaɲkɛrɛ mɔ.» ¹⁰ Kò Rut ontontnɛnɛ Bəs haɲ k'ɛfəntərə dəntɔf. K'oloku Bəs: «Cəke c' iyɔ-ɛ, nte mändeyɔn'em mamɛ, ina nwe məntɔcərə mɔ?» ¹¹ Kò Bəs oloku kɔ: «Aləmər'im mi tin tin tin mes mmɛ məyɔ kəncərə kam, kəyefe nte wos'am

efi mɔ, təkò məsak papa kam, iya kam, k'atɔf ɲam nɲɛ aɲkom'am mɔ, məcder nnò, nda afum aɲɛ mənətɔcərə tɔcəkɔ-cəkɔ mɔ. ¹² Kanu Kəpəɲ kəlɔks'am təkò məyɔ mɔ! Kanu Kəpəɲ kəsəɲ'am ti kəway, nkən Kanu ka Yisrayel nke mänder mändɛ katəkəp kən dəntɔf mɔ.» ¹³ Kò Rut oloku: «Məmbaɲ'im bel-bel kò t' əmbət'im. Moloku mam məsəɲ'em abəkək kəfəntərə, kə məɲkò məməmən ti-ɛ, ali wəcar kam wəkin səfɔtəɲnɛnɛ.»

¹⁴ Nte tɛm ta kədi yeri tendəbəp mɔ, kò Bəs oloku Rut: «Məde mədi yeri nnò səyi mɔ, məbaɲ kəcom, məctɛm ki nnò dəmɛnc.» Kò Rut ɲkò pəndɛ atɛl kəsək. Kò Bəs ɔsəɲ kò yeri. Kò Rut endi yeri, k'ɛnəmbərə, k'ɛmɛɲkərɛ yɛlpəs. ¹⁵ Kò Rut eyefe sɔ kəgbetəs, kò Bəs oloku acar ɔn: «Nəcə kò sɔ pəgbetəs nde dətoka, ta nəməmənɛnɛ kɔ. ¹⁶ Nəcwak kəcsul-sulu səbomp sa ɔrs səlɔma yati nəcgbalɛ kò, nte təɲsəɲɛ kò pəcwɛtəs si mɔ, ta nəcməmənɛnɛ kò, ta nəloku kò təlɔm o təlɔm.»

¹⁷ Kò Rut ɛɲgbetəs haɲ dɔfɔy, k'ɛsɛpər ɔrs ɲəkò ɛnagbetəs mɔ, k'ɔsɔtɔ mɛɲgben ma ɔrs pan pin.

¹⁸ Kò Rut ɛlɛk ɔrs nɲɛ k'ɛsarɛ, k'ɛɲkəkərə ɲi, k'ɔɲkò pəmentər kəncərə kən. K'owurɛ sɔ yeri yən yɛlɔpəs, k'ɔsəɲ kɔ. ¹⁹ Kò kəncərə kən eyif kɔ: «Deke mɛɲgbetəs ɔrs nɲɛ fəp məkò-ɛ? Dale d' ana dɔ məmbəcna-ɛ? Kanu Kəpəɲ kəmar nwe ɛɲkəkəsən'am mɔ!»

Kò Rut oloku kəncərə kən: «Abɔf ɲa wərkun wəlɔma ɲ' imbəcna, pacwe kò Bəs.» ²⁰ Kò Noyemi oloku wəran ka wan kən: «Inəɲk fɔ Kanu Kəpəɲ nke kəsɔrɔlase sənayi doru layidi, pəmə akò ɲafi mɔ. Kanu kəmar wərkun wəkawɛ!» K'oloku wəran ka wan kən: «Wərkun wəkawɛ, fum kosu wəka dəkəca ɔ fɔ. ɲa ɲɔ pəmar ɲacəmə su dəntɔf.» ²¹ Kò Rut wəMohabu oloku sɔ: «Olok'im sɔ, məlɔtərɛnɛ acar em haɲ ɲalip kətɛl'em fəp.» ²² Kò Noyemi oloku Rut wəran ka wan kən: «Wan kem pəntɛsɛ ti tatəkò, nəsumpərənɛ kò akakò, ta mətor dale da nwe o nwe.»

²³ Kò Rut ñasumpàrène kò acar a Bòs kəgbətəs haŋ kò kətəl ka ɔrs ña dale* kò ɔrs ña dāmərɔ† kəncəpər. Ñasərɔyi kò kəncərə kən.

3

Rut kəncəpərène pibi nde wəcək wa Bòs tantəf

¹ Kò kəncərə ka Rut, Noyemi, oloku kò: «Wan kem, ifaŋ kəsəŋ'am kəlɔ, mənə sɔ mənəsəm, nte tənəsəŋe pəbət sɔ mənə mɔ. ² Ndekəl oŋ, Bòs nwe ɛsak'am məcbəc kò acar ɔn mɔ, məlan ti oŋ a fum kosu ɔ fɔ? Məncərə sɔ a pibi pa məkɔ p' aŋkɔ-foy nde dəkur məŋgbən maməkɔ anatələ kò mɔ? ³ Məyɛfɛ, məbikɛ, məsəkəp, məsopɛ moro, məkɔ dəndo aŋkɔ-səpər mɔ! Ta məwurər kò ta ɛntalip kədi yeri kò kəmun de! ⁴ K'endena pəckɔ dəkəfəntərə-ɛ, məgbəkərə da ɛfəntərə mɔ. Kò məyɛfɛ-ɛ, məkɔ məfeni kò kəloto nde dəwəcək, məfəntərə. Nkən Bòs yati aŋkɔ-lok'am təkɔ pəmar a məyɔ mɔ.» ⁵ Kò Rut oloku kəncərə kən: «Inkɔ-yɔ tantɛ məlok'im mɔ fəp.»

⁶ Kò Rut aŋkɔ nde dəkur, k'ɔyɔ təkɔ kəncərə kən ɛnaloku kò mɔ fəp. ⁷ Kò Bòs endi yeri, k'omun, kò pəmbət kò dərɛs. K'əŋkɔ pəfəntərə nde kur kələpsər mɔ. Kò Rut aŋkɔ pəfeni kò kəloto dəwəcək, k'embərə, k'efəntərə.

⁸ Pəndeyi cək-cək, kò dis dəyɛfɛ wərkun nwe, endekafələ: k'embəp wəran pəfəntərə kò wəcək tantəf. ⁹ K'eyif: «An' ɔ fɔ-ɛ?» Kò Rut oloku kò: «In' ɔ fɔ, ina Rut, wəcar kam. Mənasər'im, bawo pəmar mənasər ina wəcar kam.» ¹⁰ Kò Bòs oloku: «Kanu Kəpəŋ kəpoc'am pətət wan kem! Layidi dandɛ məntɛp kəclas mɔ, dementər sɔ kəbətər ka kəncərə kam pətəs təkɔ mənayɔ mɔ. Bawo məncəmɛ fɛ atəmp darəŋ ñayɔ daka, ñayɔ fɛ daka. ¹¹ Ndekəl oŋ wan kem ta mənesɛ, nte o nte tɔ məloku, inyən'am ti, bawo dare fəp dəncərə a wəran wətət məyɔnɛ. ¹² Ndekəl oŋ, kance kò pəmar a icəmɛ nu dəntəf, mba wəlɔma

eyi nwe ɔlətərɛ dokom kò wos'am pətəs ina mɔ. ¹³ Məncəpərène nnɔ pibi. Bət-bətana, k'efəŋ kələk kɛ kən ka kəcəmɛ nu dəntəf-ɛ, tentesɛ, pəcəmɛ nu dəntəf. Mba k'əntəfaŋ kəcəmɛ nu dəntəf-ɛ, ina incəmɛ nu dəntəf, Kanu Kəpəŋ kəyi de! Məfəntərə haŋ dec dəsək.»

¹⁴ Kò Rut ɛfəntərə kò wəcək tantəf haŋ kò dec dəsək, k'eyɛfɛ pəpan-pan, tɛm nte antətam kəcɛpələnɛ mɔ. Kò Bòs oloku kò: «Ta pəcərə a məndersa nnɔ dəkur de!» ¹⁵ Kò Bòs oloku kò: «Məcipi kəfakəl nkɛ məncəpərɛ mɔ, məsumpər ki bel-bel.» Kò Rut osumpər kəfakəl, kò Bòs embərə kò məŋgbən ma ɔrs tafala camət-tin, k'onunɟər kò, kò Bòs aŋkɔ dare.

¹⁶ Kò Rut aŋkɔ ndena kəncərə kən Noyemi, kò wəkakɔ eyif kò: «Mən' ɔ fɔ wəkawɛ wan kem?»

Kò Rut ɔləmər kəncərə kən mes məkɔ wərkun nwe ɛnayɔnɛ kò mɔ fəp. ¹⁷ Kò Rut oloku: «Ɔsəŋ'im ɔrs mafala camət-tin mɛ, pəcloku: «Ta məlukus waca wəsəkər ndena kəncərə kam!»» ¹⁸ Kò Noyemi oloku Rut: «Məyi nnɔ, wan kem, haŋ məcərə kò təkɔ mes məmɛ mendeləpsər mɔ, bawo wərkun wəkawɛ, ɔfəsətam kəndɛ k'əntəlɛp mes məmɛ məkɔ-ɛ!»

4

Bòs ɛlək kɛ ka Elimɛlək

¹ Kò Bòs aŋkɔ dəkəbərə da dare danan k'əŋkɔ pəndɛ. Pəwon fɛ kò wəkomenɛ ka Elimɛlək wəka dəkəca, nwe Bòs ɛnaloku a wəkakɔ ɛnaŋkanɛ kələtərɛ kəcəmɛ ka Rut dəntəf pətəs kò mɔ, kò wərkun nwe ɛncəpər, kò Bòs ewe kò: «Məcəŋnɛ məde mənde nnɔ, mənə kare!» Kò wəkakɔ ɔncəŋnɛ k'əŋkɔ pəndɛ. ² Kò Bòs ɛlək afum abeki wəcɔ dare disɛ, k'oloku ña: «Nəndɛ nnɔ!» Kò akakɔ ñandɛ. ³ Kò Bòs oloku wəkɔ pənamar a pəcəmɛ Rut dəntəf mɔ: «Nte Noyemi ɛyɛfɛ atəf ña Mohabu, k'efəŋ kəcəməs antəf ñəkɔ ñɛnayɔnɛ ña wənc kosu Elimɛlək mɔ. ⁴ K'incəm-cəmɛnɛ kəsəŋ'am ti kəcərə, ilok'am ti: Məsəp məway di, fər ya

* **2:23** Məŋgbən mowurɛnɛ malɔ, mɛmɛ aŋwe databo «orge» mɔ. † **2:23** Malɔ mɛmɛ aŋwe cətabo «blé» mɔ, mi mɔ aŋlompɛ «farine».

abeki a afum asu kirin̄ kɔ afum acuru akɔ ɲandetɔɲne ti mɔ! Kɔ mɔfan̄ kɔway di-ε, mɔway! Kɔ mɔntɔsɔfan̄ di-ε, mɔsɔɲ'em ti kɔcɔre, bawo sariye sa ke kan̄ke, kɔ mɔna mɔyefe day-ε, in' ɔ pɔmar icɔme.» Kɔ wɔrkun nwe oloku Bɔs: «Ifan̄ kɔway dale dadɔkɔ yati.»⁵ Kɔ Bɔs enden̄ɔr: «Kɔ mɔway dale Noyemi dɔwaca-ε, mɛne mɔnasɔr sɔ Rut wɔMohabu, wɔran ka wɔfi. Nte tɔɲsɔɲe ta tewe ta wɔfi tɔsɔle ke kan̄ke kɔrɔɲ mɔ.»⁶ Nwe ɛnalɔtɔrne dokom mɔ, oloku: «Ifɔtam kɔway ke nke kantɔdeyɔne ka awut em, kɔyɔne ka awut a Rut mɔ. Mɔna mɔway ke nke pɔmar iway mɔ, bawo ifɔtam kɔway ki.»

⁷ (Cɔkɔ-cɔkɔ Yisrayel, kɔcɔpɔs ka dim da fum, tɔyɔne fɔ kɔway ke kɔsɔpɔrene, kɔfta kɔ mɔwure, mɔsɔɲ ki wɔkɔ nɔyi kɔlɔmpɔs mes mɔ. Tɔyɔ tatɔkɔ tenayɔne tɛcan̄se moloku cɔkɔ-cɔkɔ atɔf ɲa Yisrayel).⁸ Kɔ wɔrkun nwe pɔnamar kɔway dale nde mɔ, oloku Bɔs: «Bɔs, mɔna mɔway!» Kɔ wɔrkun nwe owure kɔfta kɔn.⁹ Awa, kɔ Bɔs oloku abeki kɔ afum fɔp: «Teyi mɔkɔ fɔr yonu kirin̄, a in̄kɔ-sɔtɔr Noyemi dɔwaca ca nye yenayɔne ya Elimɛlek fɔp mɔ, kɔyefe ka Kilyɔɲ han̄ kɔbɔp ka Malɔɲ.¹⁰ Iwose sɔ kɔnasɔr Rut wɔMohabu, wɔran ka Malɔɲ, nte tɔɲsɔɲe pade pacwene kɔ ke kɔn mɔ, ta padepɔlɔrne tewe tɔn awɛnc aɲa dacɔ dare dandɛ mɔ. Teyi fɔr yonu kirin̄ mɔkɔ?»¹¹ Kɔ afum akɔ ɲanacɔme dɔkusun̄ka mɔ fɔp fan̄an kɔ abeki ɲambaɲene: «Teyi fɔr yosu kirin̄! Kanu Kɔpɔɲ kɔpɔce wɔran wɔkawɛ awut pɔmɔ Leya kɔ Rasɛl, aran aɲe mɛrɔɲ aɲe ɲan̄kom afum a atɔf ɲa Yisrayel mɔ. Kanu Kɔpɔɲ kɔsɔɲ'am fɔnɔntɔr aka kusun̄ka ka ɛfɔrat dacɔ, mɔsɔtɔ tewe nde Betlehɛm!»¹² Kanu Kɔpɔɲ kɔsɔɲ'am kɔ wɔran wɔkawɛ awut alarɔm, Kanu kɔsɔɲe afum am ɲade ɲayi pɔmɔ awut a kɔlɔ ka Perɛc, aɲe Tamar ɛnakome Yuda mɔ!»¹³ Kɔ Bɔs ɛnence Rut, k'ombocɔrne kɔ. Kɔ Kanu Kɔpɔɲ kɔsɔɲe Rut kɔbekɔs, k'ɔn̄kom wan wɔrkun.¹⁴ Kɔ aran ɲaloku Noyemi: «Sɔɲkor-koru Kanu

Kɔpɔɲ nke kɔsɔɲe mɔkɔ k'an̄kom fum nwe endekɛkɔs'am mɔ. Kanu kɔde kɔpɔce wan kam fɔnɔntɔr Yisrayel.¹⁵ Endekafɔl'am teyi, pɔkɛkɔs'am detembɔra dam disre. Bawo wɔran ka wan kam nwe ɔmbɔtɔr'am mɔ, okom kɔ. Wɔran ka wan kam nwe encepɔr'am awut arkun camɔt-mɛrɔɲ mɔ.»¹⁶ Kɔ Noyemi ɛlek wan k'ɛnekne, nkɔn Noyemi ɛnadusum wan kakɔ.¹⁷ K'andɛ a Noyemi ɲasɔɲ kɔ tewe, ɲaloku: «Noyemi ɔn̄kom wan!» Kɔ ɲawe kɔ Obɛd. Nkɔn ɛnayɔne papa wɔka Yisay, Yisay ɛnayɔne papa wɔka Dawuda.

Mewe ma atem a Dawuda

¹⁸ Mewe ma awut a Perɛc mɛmɛ: Perɛc okom Hɛcɔron,¹⁹ Hɛcɔron okom Ram, Ram okom Aminadabu,²⁰ Aminadabu okom Nasɔɲ, Nasɔɲ okom Salmɔɲ.²¹ Salmɔɲ okom Bɔs, Bɔs okom Obɛd,²² Obɛd okom Yisay, Yisay okom Dawuda.

Kəbaru Kətət Luk

Kəberε ka kəcop moloku ma Luk

¹ Nte afum alarəm ɲaɲcop kəlompəs ka mes mme mənacepər su dacə mə, ² pəmō təkō akō ɲananəɲk mi dəkəcop, akō ɲanasom kəlōku ka afum toloku ta Kanu mə. ³ Kələləs kam, Teyofil, itō pəwuren'em fə pəntese ina sō, nte inten mi bel-bel kəyεfe dəkəcop mə. Awa, isəɲ'am mi kəcəre dəmecicəs pəmō təkō inatəkəs mi mə, ⁴ nte təɲsəɲε məcəre kaɲce ka mes mme antəks'am mə.

*Mələke moloku kədəkom ka Aɲnabi Saɲ**

⁵ Təm nte Herodu ɛnayəne wəbe ka atəf ɲa Yude mə, wəlɔɲne ka Kanu wəlōma ɛnayı pac-we kō Yakariya, wəka kəgba ka alɔɲne nke aɲc-wene wətem Abiya mə ɛnayəne; wəran kən pəwur dokom da Aruna, pac-we kō Elisabet. ⁶ Mərəɲ maɲan fəp ɲanalomp fər ya Kanu kirin, ɲacəme sō dəpō kō mosom ma Kanu Kəpəɲ fəp darəɲ pəmō təkō pəmar mə. ⁷ Mba ɲanayō fε wan, bawo Elisabet ɛnayəne fε wəran wəkombəra, mərəɲ maɲan fəp ɲanasikər.

⁸ Dəsək dəlōma Yakariya pəc-bəc yebəc yən ya kəlɔɲne ka Kanu, bawo kəgba kəɲan kənəkō kətəmpər kəlɔɲne kaɲkō. ⁹ Pəmō təkō alɔɲne a Kanu ɲaɲyō ti mə, k'əɲɲbal kələ†; kō kələ kəmentər Yakariya dəsək dadəkō kəberε ka dəkəfo kəcempi ka kələ kəpəɲ pəkō-mote Kanu Kəpəɲ curay. ¹⁰ Afum alarəm ɲanayı nde dabanɲa ɲac-lok-lokər **Kanu** tēm tatəkō aɲc-mot curay mə. ¹¹ Awa, kō mələke ma Kanu mowurər Yakariya, məcəme nde kəca kətət ka aɲɲbip ɲɲε aɲmot curay mə. ¹² Nte Yakariya ɛnəɲk mələke mme mə, kō pəyi kō yama-yama, kō kənese

kəsumpər kō. ¹³ Mba kō mələke mme moloku kō:

«Ta mənese Yakariya,
bawo Kanu kələk kətola kam:
Elisabet, wəran kam, endekom'am
wan wərkun
məde məwe kō tewe ta Saɲ†.

¹⁴ Wan wəkakō endesəɲ'am kəyektī domp pəbət'am sō mes;
kəkom kən kəndesəɲε afum alarəm kəselsər.

¹⁵ Bawo fum wəpəɲ endeyi fər ya Kanu Kəpəɲ kirin;
əfəde pəc-mun member, əfəde pəc-mun yomunəs nyε yeɲcisəs mə,
endelarε **Amera** ɲecempi ɲa **Kanu** pəsəɲ-yi kεre dəkər.

¹⁶ Endelukε awut a Yisrayel alarəm nno Kanu Kəpəɲ, Kanu kəɲan, kəyi mə.

¹⁷ Kanu kəndesak Saɲ pəyi Wəbe kirin kəderεne amera kō fənəntər ya wədəɲk wəka Kanu Eliya.

Endekafəli bəkəc ya cas nno awut ɲayı mə,
bəkəc ya atəɲi ləɲəs nno kəsək domp ka alompu kəyi mə,
pəlompəs afum aɲε ɲandeyi kiyi ka Kanu Kəpəɲ tēm fəp mə.»

¹⁸ Kō Yakariya eyif mələke: «Cəke cō indecərene, a kaɲce kō-ε? Bawo wətem iyəne kō wəran kem sō embek.» ¹⁹ Kō mələke məsəɲε kō kəcəre, moc-loku kō : «Ina əyəne Yibirila nwe ɛɲcəme Kanu fər kirin mə! Asom'im kəsom dəm kədəlok-lokər'am, ilok'am toloku tətət tantε.

²⁰ Mba nte məntəlan ɲ moloku mem mə, məfədesə-tam kəlōk-loku haɲ dəsək nde tendeyi mə, tēm nte Kanu kəndefaj mə.» ²¹ Nte afum fəp ɲac-kar Yakariya nde dabanɲa mə, kō pənde pəcıyanε ɲa, bawo oɲc-won dəndo kəfo kəcempi. ²² Yakariya endewur, ɛntam fε kəlōk-lokər ɲa, kō afum ɲaɲcəre a Kanu kəsəɲε Yakariya kənəɲk tes təlōma dəndo kəfo kəcempi disre. Kō Yakariya əyəne wətətam

* **1:4** «Saɲ Batis» = Yaya; itō «Saɲ, wəɲbət afum dəromun teta kəsəkəs bəkəc yaɲan.» † **1:9** «kō kələ kəmentər nwe Kanu kəfan mə.» K'əɲɲbal kələ: tatəkō tō aɲc-yek-yek wəlɔɲne alɔɲne dacə nwe pəc-mar kəberε kəfo kəcempi kəkō-mote Kanu curay nde kələ kəpəɲ mə.» † **1:13** a. «Yaya» = «Saɲ»

kəlok-loku, k'eyefe kəlok-lokəre ɲa waca.

²³ Nte mataka mən ma yebəc meɲcepər mə, k'olukus nde kəb kən. ²⁴ Pəwon fe, kə wəran kən Elisabet embekəs. K'ɔɲgbəpne yof kacamət, pəc-loku: ²⁵ «Nte tɔ Kanu Kəpən kəyən'em, kəntep oɲ kədewose kəwur'em malap nnə afum ɲayi mə.»

Meleke moloku kadekom k'Anabi Yesu

²⁶ Nof ɲa camət-tin ɲa kəbekəs kən, kə Kanu kəsom meleke Yibirila nde dare dəkə aɲwe Nasaret mə, atəf ɲa Kalile, ²⁷ ndena wan wəran wətəcəre wərkun, nwe aɲc-we Mari mə. Isifu wəka dokom da Dawuda eɲc-fac kə. ²⁸ Kə meleke mēmbere ndena Mari, kə moloku: «Pəbət'am, mənə nwe Kanu kəmar kəfili mə; Kanu Kəpən kəsol'am!» ²⁹ Kə toloku tatəkə təsəɲe kə pəyi Mari yama-yama. K'eyifne nte kəyif kanəkə kəloku mə. ³⁰ Kə meleke moloku kə:

«Ta mənese Mari, bawo məsətə kəmar kəfili nke kəyefe ndena Kanu mə.

³¹ Mənəɲk fe! Kəbekəs kə mänder, məkom wan wərkun,

məde məwe kə tewe ta Yesu. ³² Fum wəpən endeyi, pəc-we kə wan ka Wəbe wəka dareɲc,

Kanu Kəpən kəndesən kə kəɲgbasar § ka dəbe da Dawuda, wətem kən.

³³ Nkən endekekəre dəbe da doru o doru nnə aka dolom da Yakuba * ɲayi mə,

dəbe dən dəfədelip.»

³⁴ Kə Mari eyif meleke: «Cəke cə tatəkə tentam kəyi-ε, bawo iɲcəre fe wərkun?» ³⁵ Kə meleke moloku kə:

«**Amera N**ecempi **ɲa Kanu** ɲendeder'am, tewe tən teɲcemp! fənəntər fa Wəbe wəka dareɲc fəkump'am katəkəp kən.

Itə endesəɲe wan nwe andekom mə kəcemp, pəc-kule kə «Wan ka Kanu.»

³⁶ Mənəɲk fe! Elisabet wəkomene kam, nkən sə embekəs wan wərkun

detembəra dən disre. Nkən nwe aɲc-kule kətə-kom mə, ɲof ɲən ɲa camət-tin ɲa kəbekəs ɲeyi ɲaɲe, ³⁷ bawo Kanu kəfətarpenε tes o tes.» ³⁸ Kə Mari oloku: «Kanu kəyən'em tatəkə məntep kəc-loku mə. Wəcar ka Kanu Kəpən iyənε; intola teyi pəmə tante məlok'im ti mə.» Kə meleke meyefe kə day kə mənəkə.

Mari kəkətəs ndena Elisabet pəkə-ɲəɲk kə

³⁹ Mata maməkə, kə Mari eyefe kəkə katəna-katəna dare da Yuda dələma, nde atəf ɲa dəməwə. ⁴⁰ K'ɔɲkə pəbere kəb ka Yakariya, k'eyif Elisabet. ⁴¹ Elisabet endene kəne dəm kəyif ka Mari, kə wan esep kə dəkər. Kə **Amera N**ecempi **ɲa Kanu** ɲelare katin Elisabet, ⁴² kə ɲəsəɲe Elisabet kəgbəɲe kəloku:

«Kanu kəmpoc'am pətət aran fəp dacə,

⁴³ Ak' iyənε nte iya wəka Wəbe kem endeder kəyif'im mə? ⁴⁴ Nte

ine kəyif kam mə, kə wan esep'im dəkər pəbotu disre.

⁴⁵ Pəbət nwe enalaɲ mə, bawo nte Kanu Kəpən kənaloku kə mə tendeyi.»

Teley ta Mari tokor-kore Kanu

⁴⁶ Kə Mari oloku oɲ:

«Iɲkor-koru Kanu Kəpən kətam kem fəp,

Kanu kəpocε pətət pokom pa kor kam!

⁴⁷ Amera ɲem ɲelare pəbotu teta Kanu Kəpən Wəyac kem;

⁴⁸ bawo owose kəgbal fər nnə ina, wəcar kən wəfəfər iyi mə.

Ey, kəyefe ndəkəl haɲ tēm fəp, afum ɲande ɲac-lok'im a pəmbət'im,

⁴⁹ bawo Wəka fənəntər nwe əyən'em mes məpən mə,

tewe tən teɲcemp!

⁵⁰ Kəbət ka Kanu amera kəyefe detemp kə detemp

akə ɲaleləs ki mə.

⁵¹ Kəmentər fənəntər fa kəca kən: kə kəsaməsər afum akə ɲanabək bəkək mə;

⁵² kə kəɲgbal abe apən dəbe daɲan

§ 1:32 «kəɲgbasar» = «dəcəm da dəbe», ti təyənε teɲbekəre ta dəbe.

* 1:33 «Kəb ka Yakuba» = «afum

aka Yisrayel»

kɔ kəŋcəmbər afəfər kirinj.

⁵³ Kɔ kəsəŋɛ kənembərə pətət aŋɛ dor
dɛnayo mə;

kɔ kəmbɛləs akɔ ŋanayo daka mə waca
wəsəkər.

⁵⁴ Kɔ kənder kədəmar aka Yisrayel,
amarəs ɔn:

kəmpələrɛ fɛ kəmentər dobotu am-
era dən

⁵⁵ a Abraham kɔ yuruya yɔn ta doru o
doru

—pəmɔ təkɔ ɛnaloku ti atem asu mə.»

⁵⁶ Kɔ Mari ŋayi kɔ Elisabet haŋ yof
maas, k'olukus nde ndərɔn.

Kəkom ka Aŋnabi Saŋ Baptist†

⁵⁷ Kɔ tɛm tɛmbəp nte pənamar
Elisabet pəkom mə, k'ɔŋkom wan
wərkun. ⁵⁸ Andɛ ɔn kɔ akomɛnɛ ɔn

ŋane, a Kanu kəntorɛ kɔ pəforu disrɛ,
kɔ pəmbət ŋa fəp faŋan. ⁵⁹ Tataka ta

camət-maas ta kəkom kən, kɔ ŋander
kədəkəŋc ka wan, kɔ ŋasəŋɛnɛ kɔ tewe
ta kas Yakariya. ⁶⁰ Mba kɔ kɛrɛ ɛlɛk

moloku, k'oloku: «Ala, Saŋ sɔ andewe
kɔ.» ⁶¹ Mba afum ŋaloku kɔ: «Ali

fum eyi fɛ dokom dam nwe aŋwe
tewe tante mə.» ⁶² Kɔ afum ŋayɛfɛ

kəyifətɛ kas waca, tewe ta wan nte
ɛfaŋ pawe kɔ mə. ⁶³ Kɔ Yakariya

ewe tabam, k'ɛŋcic: «Saŋ sɔ andewe
kɔ.» Kɔ pəŋciyanɛ afum fəp. ⁶⁴ Kɔ

kusu kən kəmerɛ katina, kɔ temer
tən tɛyɛfɛ; k'ɛyɛfɛ kəkɔr-kɔru ka Kanu.

⁶⁵ Kɔ kənɛsɛ kəyi andɛ ɔn fəp, kɔ mɛs
maməkɔ mɛmbaŋ atəf ŋa Yude fəp,

pac-yifətɛnɛ mi. ⁶⁶ Nwe o nwe enɛ pac-
loku mi, tenyi kɔ dɛbəkək, ŋac-yifnɛ:

«Ake wan wəkakɔ endeyɔnɛ ɔŋ-ɛ?» Kɔ

fənəntər fa Kanu Kəpəŋ fəŋcəmə kɔ
darəŋ.

Teleŋ ta Yakariya tokor-korɛ Kanu

⁶⁷ K'Amɛra Nɛcɛmpi ŋa Kanu
ŋɛlarɛ Yakariya papa ka Saŋ, k'ɛyɛfɛ
kədəŋk moloku mɛmɛ Kanu kənasəŋ
kɔ kəlɔku mə, pəc-loku:

⁶⁸ «Iŋkor-kor'əm mənna Kanu Kəpəŋ,
Kanu ka aka Yisrayel,

bawo kənder kəmar afum ɔn, kɔ
kəmbaŋ ŋa.

† 1:56 Saŋ Baptist; məmɔmən 1:6

⁶⁹ Kəwure su wəyac wəpəŋ,
dokom da Dawuda, wəmarəs kən.

⁷⁰ —Itɔ Kanu kənalok-lokɛ cusu ca
adəŋk ɔn acɛmpi kəyɛfɛ nte
pənawon mə—

⁷¹ kənasəŋ su temer kədəbaŋ su
aterɛnɛ asu dəwaca

kɔ kətam ka akɔ ŋantəfaŋɛ su pətət mə.

⁷² Itɔ kənamentərə amera ŋobotu ŋa ki
atem asu,

kɔ kəŋcɛm-cɛmnɛ **kəcaŋəs kəcɛmpi**
kəŋan kəyi tes tin.

⁷³ Pəmɔ **kədərəm** kaŋkɔ Kanu
kənadɛrmɛ Abraham wətem
kosu, itɔ ɛlasɛ su ki,

⁷⁴ a kɔ kəndebaŋ su aterɛnɛ asu
dəwaca-ɛ,

kəndesəŋɛ su tɛm tatəkɔ pac-kor-koru
kɔ bəkək yoforu disrɛ,

⁷⁵ nte təŋsəŋɛ pakor-koru kɔ decɛmpi
kɔ dolompu disrɛ fər yɔn kirinj

kiyi kosu doru fəp mə.

⁷⁶ Kɔ mənna wan kem, wədəŋk wəka
Wəbɛ wəka dareŋc ɔ an-
dew'am.

Mənna endeyi Wəbɛ kirinj, məc-lompəs
səpɔ sən.

⁷⁷ Məkɔ məsəŋɛ afum ɔn kəcərə a Kanu
kənder kədəyac ŋa,

kəŋaŋnɛnɛ ŋa kiciya kəŋan. ⁷⁸ Ey!
Teta dɛrɛŋc kɔ dobotu amera

da Kanu kosu,

kəmot su pəwanəkəra pa dareŋc, mɛpɛ
powurɛnɛ kɔ pəwanəkəra pa dec

dɛpɛŋcɛ mə.

⁷⁹ Nte təŋsəŋɛ akɔ ŋayi kubump kɔ akɔ
ŋayi katəkəp ka defɛ dəntəf mə,

ŋasɔtɔ pəwanəkəra,
kəsɔlɛ su sɔ dəpɔ da pəforu.»

⁸⁰ Kɔ wan ɛmbək, pəc-sɔtɔ fənəntər
fa amera. K'eyi dəndo dətɛgbɛrɛ haŋ
dəsək ndɛ ɛnamentərɛ nnɔ afum aka
Yisrayel ŋayi mə.

2

Kəkom ka Aŋnabi Yesu (Isa) *(Mt 1:18-25)*

¹ Mata maməkɔ mə, Okustu wəbɛ
wəpəŋ wəka tɔf ya Rom fəp, osom

kəlɔm ka afum aŋɛ ŋanayi dɛbɛ dən
dəntəf mə fəp. ² Kəlɔm kəcəkɔ-

cəkɔ kaŋkɔ kənayi tɛm nte Okustu

enacambər Kureniyo, pəyənə wəbe ka atəf ɲa Siri mə. ³ Kə afum fəp ɲaŋkə kəsəŋne mewe nwe o nwe nde dare dən dəpəŋ nde aŋkom kə mə.

⁴ Kə Isifu nkən sə empe kəyefe dare da Nasaret atəf ɲa Kalile kəkə dare da Dawuda nde aŋwe Betlehem mə, bawo Isifu wəka kəb kə dokom da Dawuda də enayənə. ⁵ Nte təŋsəŋne pəsəŋne tewe kə Mari, wəran nwe eŋc-fac mə, wəkakə pəbekəs.

⁶ ɲanasəro-yi di, kə tem ta Mari tokom tembəp, ⁷ k'əŋkom wan kən wəcəkə-cəkə wərkun. K'əfəktər kə dəkəloto, k'əŋkə pəboc kə dətəŋku nte aŋc-bere yəcəl yeri mə, bawo ɲanasətə fe kəfo dəndo dəkərwəŋse.

Mələke ma Kanu mowurər akək yəcəl

⁸ Atəf ɲin ɲaŋəkə ɲenayə akək aŋe ɲaŋc-cəpərəne pibi dəkulum kəbum ka yəcəl yaŋan mə. ⁹ Kə mələke ma Kanu Kəpəŋ mowurər ɲa, kə **pəmot pa debeki da Kanu Kəpəŋ** pəŋkəl ɲa. Kə kənese kəpəŋ kəyi ɲa. ¹⁰ Mba kə mələke moloku ɲa: «Ta nənese! Bawo toloku tətət tə inder kədeloku nu, nte tendebətəs afum fəp bəkək mə: ¹¹ Məkə, nde dare da Dawuda disre, aŋkom'on wəyac, nwe əyənə Wəbe, nwe Kanu kəyek-yek mə. * ¹² Nte tendeyən'on tənəpələ taka ti: Nəŋkə-bəp kənaka pafəktər ki dəkəloto, kəfəntərə dətəŋku nte ambere yəcəl yeri mə.

¹³ Pəwən fe, kə kənay ka mələkəe ma dareŋc kəmərpe katina məcəkə-cəkə kəkə-kəpəŋ ka Kanu, məcəloku: ¹⁴ «**Debeki da Kanu** deyidareŋc, bəkək yəfər akə ɲayi dəntəf ak'əmbətər ɲa mə!»

Akek kəkə kəŋan Betlehem

¹⁵ Nte mələkəe məsak ɲa kə mēmpə dareŋc mə, kə akək ɲalokənə: «Awa, pəŋkən haŋ Betlehem, pakə pəŋkə təkə teyi mə, nte Kanu Kəpəŋ kəsəŋne su kəcərə mə.» ¹⁶ Kə akək ɲambəlkər kəkə, kə ɲaŋkə ɲabəp Mari kə Isifu, kənaka kəfəntərə təŋku pəbere pa yəcəl yeri. ¹⁷ Nte ɲalip kəŋəŋk ti mə, kə ɲaləm təkə

analoku ɲa teta wan kəkə mə. ¹⁸ Akə ɲanacəŋkəl moloku məkə akək ɲaŋc-ləmər ɲa mə fəp, kə mənəcyanə ɲa. ¹⁹ Kə Mari eməŋkərne moloku məməkə fəp, pəc-cəm-cəmne mi dəbəkək. ²⁰ Kə akək ɲaluksərne sə nde ɲanayefe mə, **ɲac-cam debeki** da Kanu, ɲaŋc-kor-koru Ki teta moloku məkə mələke mənəloku ɲa, a kə ɲaŋkə sə mi mə.

Kəwure ka Aŋnabi Yesu doru

²¹ Nte kəkə kom ka wan kəsətə mata camət-maas mə, k'əŋkəŋc kə, k'awe kə Yesu, tewe nte mələke mənəbəŋcər ɲa, ta antəbəkəs kə mə.

Kəmentər ka Aŋnabi Yesu nde kəb kəpəŋ ka Kanu

²² Nte mataka maŋan ma kəsəkəsne melip pəmə nte sariye sa Musa səloku ti mə, kə ɲaŋkəkərə kə Yerusalem kəkəmentər kə Wəbe Kanu. ²³ ɲanayə məyə məkə aŋcic buk ba sariye sa Wəbe disre mə: «Awut arkun acəkə-cəkə aŋe aran ɲaŋkom mə fəp, pəmar pasəŋ ɲa Wəbe Kanu ɲayənə acempi.» ²⁴ Pəmar sə akombəra a wan wəkəkə ɲaləŋne Kanu «məpay mərəŋ, kə pəyənə fe ti-ə, ntantoriya yowut mərəŋ,» pəmə təkə aloku ti sariye sa Wəbe disre mə.

²⁵ Tem tatəkə fum wələma enayi Yerusalem pəc-we kə Siməŋ. Fum wələmpu enayi pəcəme dəpə da Kanu darəŋ, pəc-kar nwe endeyac Yisrayel mə, **Amera Nəcempi ɲa Kanu** ɲenayi kə kəroŋ. ²⁶ Amera Nəcempi ɲaŋəkə ɲenasəŋne kə kəcərə, a əfəfi ta enəŋk Krist, wəbe nwe Kanu Kəpəŋ kəyek-yek mə. ²⁷ Kə **Amera Nəcempi ɲa Kanu** ɲəŋcəŋəs kə, k'əŋkə nde **kəb kəpəŋ ka Kanu**. Nte akombəra a Yesu ɲaŋkəkərə kə kəkə-yənə kə təkə sariye səloku mə, ²⁸ kə Siməŋ elek wan dəwaca k'əŋkə-kəpəŋ Kanu pəc-loku: ²⁹ «Wəbe, mənətam oŋ kəsək wəcar kam pəfine abəkək ɲoforu pəmə təkə mənəloku ti mə, ³⁰ bawo fər yem yati yə inəŋke nte məyə kəyac ka afum am mə— ³¹ Nwe mələmpəs afum fəp fər kirin mə— ³² endeyənə pəmə pəmot mpe pendesəŋ afum a təf ya doru

* **2:11** «Wəsom ka Kanu» = «Krist» tokule tə = «Nwe Kanu kəyek-yek kəsom mə».

fəp pəwan̄kəra it' ɔ̄nsɔ̄nɛ ɲacərə Kanu. Nwɛ endeyɔ̄nɛ pələl pa afum am, aka Yisrayel.»

Simɔ̄n kəlɔku ka təkɔ Kanu kəndeyɔ̄ mɔ

³³ Kɔ pəɲciyanɛ akombəra a Yesu nte Simɔ̄n ɔ̄nc-ɔ̄nɛ teta Yesu mɔ. ³⁴ Kɔ Simɔ̄n ontolanɛ ɲa, k'oloku Mari iya wəka Yesu: «Kanu kəɲkɛrɛ wan wəkawɛ kədesɔ̄nɛ aka Yisrayel alarəm kətempɛnɛ, pəyɛkti sɔ alarəm. Paka pa Kanu pɔ mɛrɛ pendesɔ̄nɛ afum kəgbəkəlɛnɛ mɔ. ³⁵ Endebɛr pəwan̄kəra bəkɛc ya akɔ ɲayɔ̄ mɛcɛm-cɛmnɛ məgbɔ̄pɛnɛ mɔ. Kɔ mənna Mari, pəcuy pəndefut'əm abəkɛc pəmɔ təkɔ kəɲgbasar kəɲfutu mɔ.»

Wədəɲk wəka Kanu wəran Hana

³⁶ Wədəɲk wəran wəlɔma ɛnayi pəcwe kɔ Hana, wan ka Panuyɛl, wəka kusun̄ka ka Aser. Wəran wəsikər ɛnayi. ɛnalɔ nda wərkun meren camət-mɛrɔɲ kəyɛfɛ nte anagbaɲnɛ kɔ mɔ. ³⁷ Kɔ wos ende pəfi, k'eyi ɔ̄n ta ɔ̄yɔ̄ wərkun-ɛ. Hana pəsɔtɔ meren 84 k'eyi, ta ɔ̄mbɔlɛ **kəlɔ kəpɔɲ ka Kanu**-ɛ pəc-bəc mɛfan̄ ma Kanu dan̄ kɔ pibi **kəlɔk-ɔ̄lɔkər Kanu** kɔ kəsun̄ disrɛ. ³⁸ Kɔ nkɔn ɔ̄ɲkɔ sɔ pəbɛrɛ di tɛm tatəkɔ Simɔ̄n ɔ̄nc-ɔ̄nɛ teta wan pəc-kor-koru sɔ Kanu mɔ; pəc-yif Kanu nəwali, pəc-ɔ̄nɛ teta wan akɔ ɲaɲc-kar Kanu kədəyɔ̄c Yerusalem mɔ.

Kəlɔkus ka Nasarɛt

³⁹ Nte akombəra a Yesu ɲalip kəyɔ̄ ka məyɔ̄ məkɔ aloku sariyɛ sa Kanu Kəpɔɲ disrɛ mɔ, kɔ ɲalɔkus nde ndaraɲan Kalile, nde dare da Nasarɛt. ⁴⁰ Awa, wan pəc-bək, pəc-sɔtɔ fənəntər. Palarɛ kəcərə ka pəkɔt, kəmar kəfili ka Kanu kəyi kɔ kəron̄.

Aɲnabi Yesu kəkɔ ka nde Kəlɔ kəpɔɲ teren tən ta wəcɔ kɔ mɛrɔɲ

⁴¹ Kəren o kəren, akombəra a Yesu ɲaɲc-kɔ Yerusalem kətəɲnɛ kəsata ka aSuyif ka Kəcepər.†

⁴² Nte Yesu ɔ̄sɔtɔ meren wəcɔ kɔ mɛrɔɲ mɔ, kɔ akombəra ɔ̄n ɲasolɛ

kɔ kəkɔ-təɲnɛ kəsata ka Kəcepər dəndo Yerusalem pəmɔ təkɔ ɲaɲc-yɔ̄ ti kəren o kəren mɔ. ⁴³ Nte mataka ma kəsata melip mɔ, kɔ akombəra a Yesu ɲasumpər dəpɔ kəlɔkus ndaraɲan, mba kɔ wan Yesu nkɔn eyi Yerusalem, ta akombəra ɔ̄n ɲaɲcərə ti-ɛ. ⁴⁴ Akombəra ɔ̄n ɲanacɛm-cɛmnɛ a Yesu ɲasol kɔ alɔkus, kɔ ɲaɲkɔt tataka tin. Kɔ ɲantɛn Yesu akomɛnɛ kɔ acərənɛ aɲan daco. ⁴⁵ Mba ɲananəɲk fɛ kɔ. Kɔ ɲalɔksərɛnɛ sɔ Yerusalem ɲac-tɛn kɔ. ⁴⁶ Mata maas disrɛ, kɔ ɲaɲkɔ ɲanəɲk kɔ nde **kəlɔ kəpɔɲ ka Kanu** disrɛ, pəndɛ atəkɛ daco pəc-cəɲkəl ɲa, pəc-yifət ɲa moloku. ⁴⁷ Aɲɛ ɲaɲc-cəɲkəl kɔ mɔ fəp, cusu cənawos ɲa dosoku domp dən, kɔ moloku mɛnɛ ɔ̄nc-lukɛ ɲa mɔ. ⁴⁸ Nte akombəra ɔ̄n ɲanəɲk kɔ mɔ, kɔ pəɲciyanɛ ɲa. Kɔ kɛrɛ eyif kɔ: «Wan kem, ta ake tɔ məyɔ̄nɛ su tantɛ-ɛ? Papa kam kɔ ina, bəkɛc yɛlɛcɛ-lɛcɛ su kətɛn kam!» ⁴⁹ Kɔ Yesu eyif ɲa: «Ta ake tɔ nəntɛn'em-ɛ? Nəɲcərə fɛ a mɛnɛ isumpər yɛbɛc ya Papa kem?» ⁵⁰ Mba akombəra ɔ̄n ɲanacərə fɛ tedisrɛ ta toloku tatəkɔ. ⁵¹ Kɔ Yesu ɛyɛfɛ kɔ ɲasol kɔ akombəra ɔ̄n kəkɔ ka Nasarɛt, bawo Yesu ɛnalɛləs ɲa. Kɔ iya kən ɛmɛɲkərɛnɛ dɛbəkɛc mɛs maməkɔ fəp.

⁵² Yesu pəc-bɛrɛnɛ kəcərə pətət, pəc-nan̄kanɛ kəbək, pəc-sɔtɔ kəmar kəfili ka Kanu kɔ afum.

3

Kawandi ka Aɲnabi Saɲ

(Mt 3:1-12; Mk 1:1-8; Saɲ 1:19-28)

¹ Teren ta wəcɔ kɔ kəcamət ta wəbɛ wəka atɔf ɲa Tibɛr, tɛm tatəkɔ sɔ Pəɲse Pilat pəyɔ̄nɛ wəbɛ wəka atɔf ɲa Yude, Herodu nkɔn pəyɔ̄nɛ wəbɛ ka atɔf ɲa Kalile, wɛɲc Filip pəyɔ̄nɛ wəbɛ wəka tɔf mɛrɔɲ; nde Iture kɔ atɔf ɲa Tirakoniti. Lisaniyas pəyɔ̄nɛ wəbɛ nde atɔf ɲa Abilen. ² Tɛm ta alɔɲnɛ a Kanu apɔɲ Hana kɔ Kayifa tənayi sɔ. Kɔ toloku ta Kanu tender Saɲ, wan ka Yakariya, nde

† 2:41 «Kəsata ka kəcepər» Kəsata kəpɔɲ ka Yisrayel kɔ, nke kəɲcɛm-cɛmɔs ɲa təkɔ mɛlɛkɛ mɛɲc-difət awut acəkɔ-cəkɔ a Misira a mɛc-sak akəɲan mɔ.

dətegbere. ³ Kə Saŋ aŋkət sədare sa Yurden fəp, pəc-kawandi kəgbət afum dərōmun teta kəsəkpər mera yaŋan, ŋacəmə pəlompu darəŋ, nte təŋsəŋe Kanu kəŋaŋne ŋa kiciya kəŋan mə. ⁴ Pəmō təkō aŋcic mi nde buk ba moloku ma wədəŋk wəka Kanu Esayi mə:

«Dim da wəkō eyi kəkule-kule nde dətēgbere mə dō:

Nəlompəs dəpō da Kanu Kəpəŋ,
Nəlompə məpō mən!

⁵ Andelas mərə dacō fəp,
mərə kō pəŋeci fəp yendetor,
Səpō sənūtəsne fəp səndelomp,
Səpō səcumbul-cumbul fəp, andeyukur
si,

⁶ Afum fəp ŋandenəŋk kəyac ka Kanu.»

⁷ Afum alarəm akō ŋaŋc-der nkən Saŋ pədegbət ŋa dərōmun mə, ŋō ŋc-
loku ti: «Nəna aŋe nəyi pəmō bok mə!
Anō etəks'on kəyeksər ka mətēle mme
mender mə-ε? ⁸ Nəmentər dəməyō a
nəŋsəkpər mera, kō nəŋcəmə pəlompu
darəŋ. Nəsak kəc-lokunε: «Abraham
əyōne wətem kosu.» Bawo ic-lok'un
a Kanu kəntam kəkafəli masar mamε
awut a Abraham. ⁹ Ndekəl ŋ tomunt
təfaŋ kəcōp kəcəpəs tək haŋ ntentəl ya
yi: Kətək nkε o nkε kətəkom yokom
yətət, aŋcəp ki paləm ki dənəŋc.»

¹⁰ Kō cəgba ca afum cəyefe kəyifət
kō: «Cəke cō səndeyō ŋ-ε?» ¹¹ K'oloku
ŋa: «Məna nwe məŋyō suma mērəŋ
mə, məpocε wəkō əntəyō mə, məna
nwe məŋyō yeri mə, məpocε wəkō
əntəyō mə.» ¹² Kō abanəs dut ŋander
a Saŋ pəgbət ŋa dərōmun, ŋac-yifət kō:
«Wətəkse, cəke cō pəmar sədeyō ŋ-ε?»

¹³ K'oloku ŋa: «Ta nədenjər mpe o mpe
antəlok'un kəbaŋ mə.» ¹⁴ Kō asədar
ŋayif kō sō: «A səna-a, cəke cō pəmar
səyō ŋ-ε?» K'oloku ŋa: «Ta nəmentər
nwe o nwe fənəntər, ta nədenjε sō nwe
o nwe yem, kəway konu kətəŋn'on.»

¹⁵ Nte afum fəp ŋanayi kəkar mə,
kō ŋaŋyifne dəbəkəc kō pəyōne bafō
Saŋ əyōne Krist, nwe Kanu kəpəŋ
kəyək-yək mə. ¹⁶ Kō Saŋ oloku ŋa:
«Ina dərōmun iŋgbət'un de, mba
wəlōma eyi kəder nwe əyō fənəntər

pətas'im mə, ali cəfta cən iyō fe
dofum nde pəmarε isikəli ci mə.
Wəkakō, **Amera Nəcempi ŋa Kanu**
disre kō nēŋc yō ende pəc-gbət'un.
¹⁷ Pətəmpər kəgbo kən pəc-fəŋət kur
kən; endecəŋ-cəŋ yika nyε endecəfe
nēŋc nde dəntədenime mə, pələk malō
mən pəber dəkεε.»

¹⁸ Saŋ ŋc-loku sō afum moloku
mətət pəc-yəŋkəs ŋa sō bəkəc bel-bel.

¹⁹ Mba kō Saŋ ənal wəbe Herodu
teta Herodiyas, wəran nwe ənabanjər
wəŋc k'ənəŋcε mə, kō teta mes mələc
məkō Herodu ənayō mə. ²⁰ Kō Herodu
ende pənaŋkanε kələsər: k'osumpər
Saŋ, k'embər kō dəbili.

Kəsəkəs ka Aŋnabi Yesu
(Mt 3:13-17; Mk 1:9-11)

²¹ Nte afum ŋasətō kəgbət dərōmun
mə, kō Yesu nkən sō əsətō kəgbət
dərōmun. Eyi **kəlok-lokər Kanu**, kō
kəm kəŋgbite, ²² kō **Amera Nəcempi**
ŋa Kanu ŋontorər kō, ŋətəŋkəle dis d'
abəmp, pəmō antantoriya. Kō dim
dōntor kəyefe darenj: «Wan kem nwe
imbətər mə məyōne, pəbotu pem fəp
pə imber'am.»

Akombəra a Aŋnabi Yesu
(Mt 1:1-17)

²³ Yesu ənasətō meren 30, a pədecop
yebəc yən. Wan ka Isifu ənayi pəmō
tatəkō anacəm-cəmnε ti mə, wəka
Heli,

²⁴ wəka Matat, wəka Lewy,
wəka Melki, wəka Yannay, wəka Isifu,

²⁵ wəka Matatiyas, wəka Aməs,
wəka Nahum, wəka Hesəli, wəka
Nakay,

²⁶ wəka Mahat, wəka Matatiyas,

wəka Semeyin, wəka Yosək, wəka
Yoda,

²⁷ wəka Yohanəŋ, wəka Resa, wəka
Sorobabel,

wəka Salatiyel, wəka Neri,

²⁸ wəka Melki, wəka Adi, wəka
Kosam,

wəka Elmadam, wəka Er,

* 3:29 g. «Yesu» = h. «Yosuwe»

29 waka Yesu,* waka Eliyaser, waka Yorim,

waka Matat, waka Lewy,

30 waka Simon, waka Yuda, waka Isifu,

waka Yonam, waka Eliyakim,

31 waka Meleya, waka Menna, waka Matata,

waka Natan, waka Dawuda,

32 waka Yisay, waka Obad, waka Bos,

waka Sala, waka Nason,

33 waka Aminadabu, waka Admin,

waka Arni, waka Hecaron,

waka Perac, waka Yuda,

34 waka Yakuba, waka Isiyaka, waka Abraham,

waka Terah, waka Nahor,

35 waka Seruk, waka Rehu, waka Perek,

waka Heber, waka Sala,

36 waka Kayinan, waka Arpaksadu,

waka Semy, waka Nuha, waka Lemek,

37 waka Metusela, waka Henok,

waka Yeredu, waka Mahalalel, waka Kenan,†

38 waka Enos, waka Set,

waka Adama, waka Kanu.

4

Sentani kafan kasone Anjabi Yesu kaciya*

(Mt 4:1-11; Mk 1:12-13)

1 Ko Yesu ender kayefe Yurden, palare **Amera** Necempi **na Kanu**. Ko Amera Necempi nanoko nenkekere ko nde dategbere, 2 nde sentani sanawakos ko kasone ko kaciya mata 40 disre mo. Ali paka enadi fe mataka mamoko disre, nte mataka mamoko melip mo, ko dor doyo ko. 3 Ko sentani saloku ko: «Ko mayone Wan ka Kanu-e, maloku on tasar tante toyone kacom.»

4 Ko Yesu oloku sentani: «Anjic ti dabuk ba sariye sa Kanu: «Bafoko kacom gbacaram kansonje fum kiya ka doru.»»

† 3:37 h. «Kenan» = g. «Kayinam» * 4: Sentani = g. «diabolos» = «wafor», ito wabe waka yonk yelec, ni nasone afum kaciya; watar ka Kanu wacoko-coko no yone.

5 Ko sentani sampene ko so tofo teneci karon, ko samentar ko pipic tof ya doru fep. 6 Ko saloku ko: «Indeson'am katam fep ko **pamot pa palel pa dbe** da tof yaye fep; bawo anason'im yi, ina so ic-tam kasone yi nwe o nwe injan mo. 7 Awa, ko mana mantontnen'em far kirin-e, yaye fep yam yo yonyone.» 8 Ko Yesu oloku sentani: «Anjic ti dabuk ba sariye sa Kanu: «Kanu Karon nke kayone Kanu kam mo, pamar mac-tontnene; nkon gbacaram o pamar so mac-capas tewe fon.»»

9 Ko sentani sankekere ko so Yerusalem, ko sanke sacambor ko nde **kalo karon ka Kanu** karon. Ko saloku ko: «Ko yone fo Wan ka Kanu mayone-e, mayoke on ma no dantof. Bawo anjic ti dabuk ba Kanu: 10 «Kanu kandesak meleke on anje nande kac-bum'am mo;» 11 k'anjic so: «Nandetampar'am dawaca nte tonsone ta mampat tasar mo.» 12 Ko Yesu oloku Sentani: «Anjic ti dabuk ba sariye sa Kanu: «Ta mawakos Kanu Karon, Kanu kam.»» 13 Nte Sentani salip kawakos Yesu kaciya mo, ko sambale ko han tem toloma.

Anjabi Yesu kacop ka yebac yan Kalile

(Mt 4:12-17; Mk 1:14-15)

14 Ko Yesu olukus Kalile ko fanantar fa Amera na Kanu disre, ko tewe ton tesam dotof fep. 15 Pac-takse afum nde **dakacapas** danan, ko afum fep **jac-cam debeki don**.

Kabelas ka Anjabi Yesu nde Nasaret

(Mt 13:53-58; Mk 6:1-6)

16 Ko Yesu ender Nasaret nde anadusum ko mo, k'emberere **dakacapas** simiti, dosak da konesam, pamo toko on-c-yo ti mo. K'eyefe kaka-karan, 17 k'ason ko buk ba wadank waka Kanu Esayi. K'emperi buk, k'embap da anjic:

18 «Amera na Kanu Karon njeyim karon, bawo Kanu kayek-yek'im

nte t̄s̄ɔ̄ɲe iloku afum at̄ɔ̄ȳɔ̄ daka
toloku t̄ɔ̄t̄ɔ̄t̄ m̄ɔ̄;

Kanu k̄ɔ̄som'im k̄aded̄ɔ̄ɲk k̄ɔ̄yac ka
acar āɲe asump̄ɔ̄r d̄ɔ̄k̄ɔ̄wan
m̄ɔ̄.†

Ideloku at̄ɔ̄n̄ɔ̄ɲk a ɲanden̄ɔ̄ɲk;

k̄adekek̄ɔ̄re āɲe ɲayi k̄ɔ̄tam dis̄re m̄ɔ̄,
b̄ɔ̄k̄ɔ̄c yoforu dis̄re

19 k̄aded̄ɔ̄ɲk k̄ɔ̄ren ka k̄ɔ̄mar n̄ke Kanu
k̄anden̄ɔ̄ɲn̄ɔ̄ne afum s̄ɔ̄be n̄se
ɲant̄ɔ̄mp̄ɔ̄r m̄ɔ̄.»‡

20 Nte Yesu elip k̄ɔ̄karaɲ m̄ɔ̄,
k'ɛn̄ɛp buk, k'ɔ̄s̄ɔ̄ɲ bi w̄ɔ̄mar̄ɔ̄s n̄we
ɛnat̄ɔ̄mp̄ɔ̄r teta s̄ɔ̄buk m̄ɔ̄, k'ɔ̄ɲk̄ɔ̄
p̄ɔ̄nd̄ɛ. Ak̄ɔ̄ ɲanayi **d̄ɔ̄k̄ɔ̄c̄ɔ̄p̄ɔ̄s** dis̄re
m̄ɔ̄ f̄ɔ̄p k̄ɔ̄ ɲaɲgb̄ɔ̄t̄ne k̄ɔ̄. 21 K̄ɔ̄ Yesu
ɛȳɛf̄ɛ k̄ɔ̄lok-lok̄ɔ̄r ɲa: «M̄ɔ̄k̄ɔ̄ toloku
tecic tat̄ɔ̄k̄ɔ̄ n̄ɔ̄ne m̄ɔ̄, t̄ɛlar̄ɛ.» 22 K̄ɔ̄
f̄ɔ̄p f̄ɔ̄ment̄ɔ̄r k̄ɔ̄ nte p̄ɔ̄mb̄ɔ̄t k̄ɔ̄ n̄n̄ɔ̄
ɛyi m̄ɔ̄, k̄ɔ̄ t̄ɔ̄k̄ɔ̄ p̄ɔ̄ɲciyan̄ɛ ɲa moloku
ma k̄ɔ̄mar k̄ɔ̄fili m̄m̄ɛ mon̄ɔ̄c-wur k̄ɔ̄
d̄ɔ̄kusu m̄ɔ̄, k̄ɔ̄ ɲaɲyif̄ɔ̄t̄ɛn̄ɛ: «Baf̄ɔ̄ wan
ka Isifu ɔ̄f̄ɔ̄ ba?» 23 K̄ɔ̄ Yesu oloku
ɲa: «ɲ̄ɲc̄ɔ̄re a n̄andelok'im capaf̄ɔ̄ n̄c̄ɛ:
'W̄ɔ̄t̄ɛn-c̄ɔ̄l m̄ɔ̄tam̄ɔ̄s̄n̄ɛ m̄ɔ̄na s̄ɔ̄rk̄ɔ̄l'
N̄andes̄ɔ̄-lok'im: 'S̄ɔ̄ne mes m̄ɔ̄k̄ɔ̄
m̄ɔ̄ɲc̄ɔ̄p̄ɔ̄reɲɛ Kap̄ɛrnayum m̄ɔ̄ f̄ɔ̄p,
m̄ɔ̄ȳɔ̄ s̄ɔ̄ mes min mayi n̄n̄ɔ̄ aɲkom'ɔ̄m
m̄ɔ̄.» 24 K̄ɔ̄ Yesu oloku ɲa s̄ɔ̄: «Kaɲce
k'ind̄ɛlok'un: Ali w̄ɔ̄d̄ɔ̄ɲk w̄ɔ̄ka Kanu
w̄ɔ̄kin af̄ɔ̄sel̄ɛn̄ɛ bel-bel nde aɲkom k̄ɔ̄
m̄ɔ̄. 25 Kaɲce k̄ɔ̄ kaɲke ind̄ɛs̄ɔ̄-lok'un
m̄ɔ̄: Aran āɲe awos āɲa ɲanafi Yisrayel
m̄ɔ̄ ɲanala t̄ɛm ta Eliya, t̄ɛm nte k̄ɔ̄m
k̄ɔ̄nagb̄ɔ̄t̄ne meren maas yof cam̄ɔ̄t̄-
tin m̄ɔ̄, a k̄ɔ̄ dor d̄ɔ̄p̄ɔ̄ɲ dosump̄ɔ̄r
at̄ɔ̄f m̄ɔ̄. 26 Mba k̄ɔ̄nasom f̄ɛ Eliya
nda n̄we o n̄we, m̄ɛn̄ɛ nda w̄ɔ̄ran
w̄ɔ̄t̄ɔ̄l̄ɔ̄ w̄ɔ̄l̄ɔ̄ma, nde Sarepta nde at̄ɔ̄f
ɲa Sid̄ɔ̄ɲ. 27 Acun̄ɛ sen alar̄ɛm ɲanayi
s̄ɔ̄ Yisrayel t̄ɛm ta sayib̄ɛ Elise. Mba
ali w̄ɔ̄kin ɲa d̄ɔ̄c̄ɔ̄ anas̄ɔ̄k̄ɔ̄s f̄ɛ, m̄ɛn̄ɛ
Naman w̄ɔ̄ka Siri.»

28 Nte afum ak̄ɔ̄ ɲanayi d̄ɔ̄k̄ɔ̄c̄ɔ̄p̄ɔ̄s,
ɲanane moloku mam̄ɔ̄k̄ɔ̄ m̄ɔ̄, k̄ɔ̄ m̄ɛt̄ɛl̄ɛ
meȳi f̄ɔ̄p faɲan. 29 K̄ɔ̄ ɲaȳɛf̄ɛ k̄ɔ̄b̄ɛl̄ɔ̄s k̄ɔ̄
k̄ɔ̄w̄ur̄ɛn̄ɛ dare, k̄ɔ̄ ɲaɲkek̄ɔ̄re k̄ɔ̄ nde
t̄ɔ̄r̄ɔ̄ t̄ɛɲeci ta dare da Nasaret k̄ɔ̄ron

nde ɲanac̄ɔ̄mb̄ɔ̄r dare daɲan m̄ɔ̄, k̄ɔ̄k̄ɔ̄-
wen k̄ɔ̄ p̄ɔ̄t̄ɛmp̄ɔ̄n̄ɛ. 30 K̄ɔ̄ Yesu ɛmb̄ɛr̄ɛ-
b̄ɛr̄ɛ ɲa d̄ɔ̄c̄ɔ̄, k'ɔ̄ɲk̄ɔ̄.

*Fum n̄we ɲɔ̄ɲk ɲɛl̄ɛc ɲɛnakaf̄ɔ̄li-
kaf̄ɔ̄li m̄ɔ̄*

(Mk 1:21-28)

31 K̄ɔ̄ Yesu ont̄ɔ̄r dare da
Kap̄ɛrnayum at̄ɔ̄f ɲa Kalile; k'ɔ̄ɲk̄ɔ̄
p̄ɔ̄c-t̄ɔ̄ks̄ɛ simiti, d̄ɔ̄s̄ɔ̄k da k̄ɔ̄ɲes̄ɔ̄m.
32 P̄ɔ̄naciyan̄ɛ afum tat̄ɔ̄k̄ɔ̄ ɛɲc-t̄ɔ̄ks̄ɛ
m̄ɔ̄, bawo kaɲce k̄ɔ̄nayi moloku
m̄ɔ̄n. 33 Fum w̄ɔ̄l̄ɔ̄ma ɛn̄ayi d̄ɔ̄nd̄ɔ̄
d̄ɔ̄k̄ɔ̄c̄ɔ̄p̄ɔ̄s, n̄we ɲɔ̄ɲk ɲɛl̄ɛc ɲɔ̄t̄ɔ̄s̄ɔ̄k
ɲɛn̄ayi m̄ɔ̄, p̄ɔ̄c-kul̄ɛ-kul̄ɛ p̄ɔ̄p̄ɔ̄ɲ: 34 «Ta
ake t̄ɔ̄ m̄ɔ̄mb̄ɛr̄ɛn̄ɛ mes mosu-ɛ, Yesu
w̄ɔ̄ka Nasaret? S̄ɔ̄na ɲɔ̄ m̄ɔ̄nder
k̄ɔ̄l̄ɔ̄s̄ɔ̄r? ɲ̄ɲc̄ɔ̄re bel-bel w̄ɔ̄k̄ɔ̄ m̄ɔ̄ȳɔ̄n̄ɛ
m̄ɔ̄: W̄ɔ̄c̄ɛmp̄i w̄ɔ̄ka Kanu!» 35 K̄ɔ̄ Yesu
ɛɲgb̄ɔ̄ɲ-gb̄ɔ̄ɲɔ̄r ɲi, p̄ɔ̄c-loku: «M̄ɔ̄m̄ɛp̄
kusu! M̄ɔ̄w̄ur fum w̄ɔ̄kaw̄ɛ!» K̄ɔ̄ ɲɔ̄ɲk
ɲɛl̄ɛc ɲɛɲgb̄ɔ̄l̄ɔ̄ fum w̄ɔ̄k̄ɔ̄k̄ɔ̄ d̄ɔ̄nt̄ɔ̄f afum
d̄ɔ̄c̄ɔ̄, k̄ɔ̄ ɲɔ̄w̄ur k̄ɔ̄, ali p̄ɔ̄l̄ɛc ɲɛn̄aȳɔ̄
f̄ɛ k̄ɔ̄. 36 K̄ɔ̄ cusu c̄ɔ̄wos afum f̄ɔ̄p, k̄ɔ̄
ɲaȳɛf̄ɛ k̄ɔ̄yif̄ɔ̄t̄ɛn̄ɛ: «Ake toloku t̄ɔ̄ tant̄ɛ-
ɛ? F̄ɔ̄n̄ɔ̄nt̄ɔ̄r k̄ɔ̄ k̄ɔ̄tam k̄ɔ̄n k'ɔ̄ɲl̄ɔ̄k-
lok̄ɔ̄re ȳɔ̄ɲk ȳɛl̄ɛc ȳɔ̄t̄ɔ̄s̄ɔ̄k, yoc-lukus
afum dar̄ɔ̄ɲ.» 37 K̄ɔ̄ tewe t̄ɔ̄n t̄ɛsam
d̄ɔ̄t̄ɔ̄f f̄ɔ̄p.

*Aɲnabi Yesu k̄ɔ̄tam̄ɔ̄s k̄ɔ̄n acuy
alar̄ɛm*

(Mt 8:14-17; Mk 1:29-34)

38 Nte Yesu ɛȳɛf̄ɛ d̄ɔ̄nd̄ɔ̄ **d̄ɔ̄k̄ɔ̄c̄ɔ̄p̄ɔ̄s**
m̄ɔ̄, k'ɔ̄ɲk̄ɔ̄ ndena Sim̄ɔ̄ɲ. K'ɔ̄ɲk̄ɔ̄
p̄ɔ̄b̄ɔ̄p̄ iya w̄ɔ̄ka w̄ɔ̄ran ka Sim̄ɔ̄ɲ p̄ɔ̄c-
yik̄c̄ɛn̄ɛ fiba f̄ɔ̄p̄ɔ̄ɲ, k̄ɔ̄ akak̄ɔ̄ ɲaȳɛf̄ɛ
k̄ɔ̄l̄ɛts̄ɛn̄ɛ Yesu a p̄ɔ̄mar ɲa. 39 K̄ɔ̄
Yesu entils̄ɔ̄r̄n̄ɛ w̄ɔ̄ran n̄we k'ɛɲgb̄ɔ̄ɲ-
gb̄ɔ̄ɲɔ̄r fiba f̄ɔ̄f̄ɔ̄k̄ɔ̄, k̄ɔ̄ fiba f̄ɔ̄s̄ɔ̄k w̄ɔ̄ran
n̄we. Gb̄ɔ̄ɲc̄ɔ̄na bab̄ɔ̄k̄ɔ̄ k̄ɔ̄ w̄ɔ̄ran n̄we
ɛȳɛf̄ɛ k'ɛȳɛr̄ɔ̄s afum yeri.

40 Nte dec d̄ɛɲk̄ɔ̄l̄ɛ m̄ɔ̄, āɲɛ ɲanaȳɔ̄
acuy m̄ɔ̄ f̄ɔ̄p, k̄ɔ̄ ɲaɲk̄ɛn̄ɛ ɲa Yesu.
K'ɛnd̄ɛɲ̄ɔ̄s̄ɔ̄r ɲa waca f̄ɔ̄p, k̄ɔ̄ ɲant̄ɔ̄m̄n̄ɛ.
41 K̄ɔ̄ ȳɔ̄ɲk ȳɛl̄ɛc yolukus afum alar̄ɛm
dar̄ɔ̄ɲ, yoc-kul̄ɛ-kul̄ɛ: «M̄ɔ̄na ɔ̄ȳɔ̄n̄ɛ
Wan ka Kanu!» K̄ɔ̄ Yesu ɛɲgb̄ɔ̄ɲ-
gb̄ɔ̄ɲɔ̄r yi, ta ɔ̄ɲw̄ɔ̄s̄ɛ a yolok-loku-
ɛ, bawo ȳɛnac̄ɔ̄re a n̄k̄ɔ̄n ɔ̄ȳɔ̄n̄ɛ n̄we
Kanu k̄ɔ̄ȳɛk-ȳɛk m̄ɔ̄.

† 4:18 «K̄aded̄ɔ̄ɲk k̄ɔ̄yac ka acar āɲɛ asump̄ɔ̄r d̄ɔ̄k̄ɔ̄wan m̄ɔ̄» k̄ɔ̄ p̄ɔ̄ȳɔ̄n̄ɛ f̄ɛ ti-ɛ, «K̄adeloku acar k̄ɔ̄sak k̄ɔ̄ɲan
ɲayi t̄ɛfaɲ taɲan.» ‡ 4:19 Esayi 61:1-2

Ajnabi Yesu kəkawandi kən dākəcəpəs

(Mt 4:23; Mk 1:35-39)

⁴² Dec dendesək, kə Yesu owur k'əŋkə nde kəfo kəyer-yer kələma. Kə afum alarəm ŋawur kəten kə, kə ŋaŋkə ŋabəp kə dəndo kəfo kəŋkə. Ŋanafan fə kəsək Yesu pəkə. ⁴³ Mba k'oloku ŋa: «Nəsək'im ikə-dəŋk sə sədare sələma moloku mətət ma **dəbe da Kanu**; bawo itə anasom'em.» ⁴⁴ Kə Yesu eŋkawandi afum dəndo **dākəcəpəs** da sədare sa Yude.

5

Yesu kəwe acəpsə ən darəŋ acəkə-cəkə

(Mt 4:18-22; Mk 1:16-20)

¹ Dəsək dələma, Yesu pəcəmə agbep ŋa kəba ka Kenesaret, afum ŋamepne kə ŋac-cəŋkəl toloku ta Kanu. ² K'ənəŋk dəndo kəba kəsək cəbil mərəŋ, nce awent ŋanawur disre, ŋac-yak manta maŋan mə. ³ Kə Yesu embekə abil ŋin disre, nŋe ŋenayəne ŋa Siməŋ mə, k'oloku kə a pəbələnə agbep pipic. K'endə debil pəc-təksə kənay kəŋkə kənacəmə dəntəf mə.

⁴ Nte esak kələk-loku mə, k'oloku Siməŋ: «Məcəŋne nde pəntukmə mə, nəgbal manta monu nəsumpər lop.» ⁵ Kə Siməŋ oloku kə: «Wəkiriŋ, pibi pampə fəp səc-gbal manta, mba ali paka səsətə fə. Mba nte məloku ti mə, kəgbal k'inder manta.» ⁶ Nte eŋgbal manta mə, k'osumpər lop yelarəm haŋ kə manta moŋcop kəwale. ⁷ Kə ŋawe anapa aŋan akə ŋanayi abil ŋa mərəŋ ŋəkə disre mə, kədemar ŋa. Kə akakə ŋander, kə ŋalas cəbil cacəkə mərəŋ haŋ cəc-faŋ kəkale. ⁸ Nte ənəŋk tatəkə mə, kə Siməŋ Piyer entempene Yesu wəcək dəntəf, k'oloku: «Wəbe, məbəl'em! Fum wəciya iyəne.» ⁹ Kə kusu kəwos kə, nkən kə akə ŋanayi mə fəp, teta lop yəkə ŋanasumpər mə. ¹⁰ Itə pənayi sə asol a Siməŋ, Sak kə Saŋ, awut a Sebede. Kə Yesu oloku Siməŋ: «Ta mənese! Kəyefe məkə, afum ŋə mənde məc-fəkəs oŋ.» ¹¹ K'asumpər lop akakə ŋampene cəbil dəgbep, kə ŋasak ca fəp, kə ŋaŋcəpsə Yesu darəŋ.

Yesu dəsəkəs wətətamnə
(Mt 8:1-4; Mk 1:40-45)

¹² Dare dələma də Yesu ənayi. Kə wərkun wələma nwe sen sənasumpər dis fəp mə, ender. Nte ənəŋk Yesu mə, k'entempene dəntəf, k'əŋcəpə Yesu tobu, k'elətsene kə: «Wəbe, kə məfaŋ-ε, məntam kəsəkəs'im.» ¹³ Kə Yesu entəŋc kəca, k'əŋgbuŋene kə, k'oloku: «Ifaŋ ti! Məsək!» Gbəŋcana babəkə kə sen səsək fum wəkəkə. ¹⁴ Kə Yesu oloku kə: «Ta məloku ti fum o fum, mba məkə məmentərne wəloŋne ka Kanu. Məloŋne sə teta kəsəkəs kam pəmə təkə Musa ənacic ti mə, nte təŋsəŋe afum fəp ŋacəre a məntamnə mə.» ¹⁵ Tewe tən təŋc-sam kəsam dəm, afum alarəm ŋac-loŋkanə kəcəŋkəl kə, kəten ka kətaməs ka docu daŋan. ¹⁶ Mba kə Yesu owur afum dacə, k'əŋkə nde dətəgbere **dəkələk-lokər Kanu**.

Yesu kətaməs kən fum nwe enatə-tam kəkət mə

(Mt 9:1-8; Mk 2:1-12)

¹⁷ Dəsək dələma Yesu pəc-təksə. AFarisi kə atəksə a sariye ŋandə. Ŋayefe-yefe sədare sa təf ya Kalile kə Yude, kə dare da Yerusalem. Kə fənəntər fa Kanu Kəpəŋ fəyi kə Yesu, nte təŋsəŋe pəc-taməs acuy mə. ¹⁸ Kə afum ŋander, ŋagbaŋne wətəkət dəyala, ŋac-səp kəbere kəkə-boc kə fər ya Yesu kiriŋ. ¹⁹ Nte dəlay da afum dəsəŋe ŋa kətəsətə dəkəbere mə, kə ŋafəŋk kələ kəroŋ, kə ŋaŋkə ŋafeni kələ darenç kəfo kələma, kə ŋantore wətəkət nwe pəyi dəyala yən afum dacə, Yesu fər kiriŋ. ²⁰ Nte Yesu ənəŋk kələŋ kəŋan mə, kə Yesu oloku fum nwe: «Aŋaŋnen'am kiciya kam!» ²¹ Atəksə sariye kə aFarisi ŋayefe kəcem-cəmnə, ŋac-yifne: «Fum wəre əfo wəkawe eŋfani Kanu mə? Ana entam kəŋaŋnenə kiciya, kə pəntəyənə Kanu sona-ε?» ²² Kə Yesu eŋcəre pəcem-cəmnə paŋan, k'oloku ŋa: «Ta ake tə nəŋcem-cəmnənə məcəm-cəmnə mame dəbəkəc-ε? ²³ Ake 'cuca kələku pətəs: «Aŋaŋnen'am kiciya kam,» kə kəkule ka fə: «Məyefe məkət-ε?» ²⁴ Awa kəsəŋe konu kəcəre a Wan ka fum

entam nno doru kəŋaŋnɛnɛ ka kiciya: K'oloku wətətam kəkət, ‹Ic-lok'əm: Məyɛfɛ! Mələk yala yam, məkə nde ndaram!›»²⁵ Gbəŋcana babəkə kə fum wəkakə fər yaŋan kirin, k'ɛlɛk yala yən, k'osumpər dəpə kəkə nde ndərən **pəc-cam debeki** da Kanu.²⁶ Kə cusu cəwos afum fəp, kə ŋayɛfɛ **kəcam debeki** da Kanu. Kə kənɛsɛ kəyi ŋa, ŋac-loku: «Sənəŋk məkə nte sɛntatə-nəŋk mə.»

Yesu kəwe kən Lewy
(Mt 9:9-13; Mk 2:13-17)

²⁷ Nte tatəkə tɛŋcɛpər mə, kə Yesu owur k'ɛnəŋk wəbaŋəs dut wəlɔma, nwe aŋc-we Lewy mə, pəndɛ nde aŋgbəŋcan ŋa abəŋəs dut. Kə Yesu oloku kə: «Məyɛfɛ məcəm'em darəŋ.»²⁸ Kə Lewy ɛsak mes fəp, k'ɛyɛfɛ k'ɛŋcɛpsɛ Yesu darəŋ.²⁹ Kə Lewy əŋkə pəboce kə kəsata kəpəŋ nde kəlɔ kən. Abəŋəs dut alarəm ŋanayi di, ŋandɛs-ndɛs dəmesa kə afum alɔma kə Yesu.³⁰ AFarisi kə anapa aŋan atəkse sariyɛ aŋɛ ŋanayi di mə, ŋac-cəpɛnɛ, ŋac-loku acɛpsɛ a Yesu darəŋ: «Ta ake tɔ nəndinɛ yeri, nəc-munəs kə abəŋəs dut kə aciya-ɛ?»³¹ Mba Yesu oloku ŋa: «Bafɔ atamne ŋafəŋ wətɛn-cəl de, mba acuy ŋafəŋ kə.³² Bafɔ alompu ŋə inder kəwe, mba aciya ŋə inder kəwe ŋatam **kəsəkpər mera, ŋacəmɛ pəlompu darəŋ.**»

Yesu kə kəsun
(Mt 9:14-17; Mk 2:18-22)

³³ Kə ŋaloku Yesu: «Acɛpsɛ a Saŋ darəŋ kə acɛpsɛ a aFarisi darəŋ, ŋaŋsun tɛm fəp ŋac-cəpəs, kə mənə akam ŋandi yeri ŋac-mun.»³⁴ Kə Yesu oloku ŋa: «Nəntam kəsəŋɛ anapa a wəfura kəsun ŋayi kə wəfura kəsata kəŋan disrɛ ba?»³⁵ Mataka meyi mɛnɛ ŋandɛgbɛyɛnɛ kə wəfura mə, awa ŋandesun mata maməkə.»³⁶ Kə Yesu oloku ŋa sɔ capafɔ nɛɛ: «Fum o fum əfəwali kəpəl dəkəloto kəfu kəkə-cəpɛ kəkur. Bawo təŋsəŋɛ kəpəl ka kəloto kəfu kəŋkə ɛwali mə, kətəmar kəloto kəkur kənkə ɛfəŋ kəlompəs

mə.³⁷ Fum o fum əfəbɛr member dəkəfala. Kə pəyənɛ fɛ ti-ɛ, member monton, member molonɛ, məyi on ta məsətɔ member mam-ɛ;³⁸ mba pəmar pabɛr member dəcəbuntələ.³⁹ Nwɛ o nwɛ omun member mokur, əfəsə-fəŋ mofu, bawo onloku: ‹Mokur mɛntəŋnɛ.›»

6

Aŋnabi Yesu kə simiti, dəsək da kəŋesəm

(Mt 12:1-8; Mk 2:23-28)

¹ Simiti səlɔma, dəsək da kəŋesəm,* kə Yesu eyi kəcali dalɛ, kə acɛpsɛ ən darəŋ ŋaŋŋosəru malɔ ŋac-gbac-gbaci mi ŋac-səm.² Kə aFarisi alɔma ŋaloku ŋa: «Ta ake tɔ nəŋyənɛ nte antəwosɛ kəyɔ simiti, dəsək da kəŋesəm mə?»³ Kə Yesu oloku ŋa: «Nəməmən fɛ yecicəs ya Kanu disrɛ təkə Dawuda ɛnayɔ, nte dor dɛnayɔ kə, kə afum ən mə?»⁴ —Dawuda ɛnabərə kəlɔ kəpəŋ, k'ɛlɛk kəcəm nke aloŋnɛ Kanu nke pəntəmar fum o fum pəsəm mɛnɛ wəlɔŋnɛ ka Kanu mə, kə nkən Dawuda əsəm ki, k'ompocɛ afum ən akə dor dɛnayɔ mə.»⁵ Kə Yesu oloku ŋa: «Wan ka fum əyənɛ wəbɛ ka simiti, dəsək da kəŋesəm.»

Fum wəfi kəca
(Mt 12:9-14; Mk 3:1-6)

⁶ Kə simiti səlɔma, dəsək da kəŋesəm səndɛ səbəp, kə Yesu əŋkə nde **dəkəcəpəs** kətəkse afum. Wərkun wəlɔma ɛnayi di, pəfi kəca kətət.⁷ Atəkse sariyɛ kə aFarisi ŋaŋkəkɛ Yesu bel-bel, kə pəyənɛ fə əŋkətaməs fum simiti, dəsək da kəŋesəm-ɛ. ŋanayɔ ti nte təŋsəŋɛ ŋasətɔ teyɛmsɛnɛ kə mə.⁸ Mba Yesu ɛnacərə mɛcɛm-cɛmne maŋan, k'oloku wərkun nwe kəca kən kənafɛ mə: «Məyɛfɛ məcəmɛ nno dacɔ.» Kə wəkakə ɛyɛfɛ, k'ɛŋcəmə.⁹ Kə Yesu eyif ŋa: «Ic-yif'un ma: Cəke cɔ awosɛ kəyɔ ka simiti, dəsək da kəŋesəm-ɛ? Pəmar payɔ pətət, ka pələc pə pəmar payɔ; pataməs fum, ka pace kə pəfi?»¹⁰ Awa, kə Yesu əməmən

* **6:1** simiti, dəsək da kəŋesəm sariyɛ səmənɛ aEbəru fəp kəbəc tataka ta camət-mɛrəŋ lokun o lokun. Difə aŋwe simiti «simiti, dəsək da kəŋesəm».

na dəcəro fəp fajan, k'oloku wərkun nwe: «Məteñci kəca!» Kə wərkun nwe enteñci kəca, kə kəca kən kəntamne. ¹¹ Mba kə pəntele acicəs a sariye kə aFarisi, kə naye fe kəgbekələne nte nantam kəyo Yesu mə.

Yesu kəyek-yek Asom ən wəco kə mərəñ

(Mt 10:1-4; Mk 3:13-19)

¹² Tem tatəka, kə Yesu empe nde dətəro kəkə-sali, k'əñkə pəcepərene pibi fəp kəlok-lokər Kanu. ¹³ Nte dec dəsək mə, k'ewe acəpse ən darəñ, k'eyek-yek na dacə afum wəco kə mərəñ, añe enasəñ tewe ta «asom» ən mə. ¹⁴ K'ewe Siməñ, nwe enasəñ tewe ta Piyer mə; kə wəñc Andəre, Sak, Sañ kə Filip, Bartelemy, ¹⁵ Matiye, Təma, Sak, wan ka Alfe, Siməñ, wəsañka-sañka† ¹⁶ Yude, wan ka Sak, kə Yudas wəka dare da Iskariya, nwe enadesəñ Yesu adif ən mə.

Yesu pəc-təkse pəc-taməs

(Mt 4:23-25)

¹⁷ Kə Yesu nantor kəyefe dətəro kə na, k'əñkə pəcəme kəfo kətəñene nke acəpse ən alarəm, k'afum alarəm aləma nənayi mə: afum aka Yude fəp, Yerusalem, kə afum aka kəba kəsək nde sədare sa Tir kə Sidəñ. ¹⁸ Afum akanje fəp nənader kədecəñkəl kə, pətaməsene sə docu danan. Afum añe yəñk yelec yəñc-tərəs mə, nənatanne. ¹⁹ Afum fəp nəc-səp kəgbuñene kə, bawo fənəntər fəñc-wur kə nfe fəñc-taməs acuy fəp mə.

Pətət kə pələc

(Mt 5:1-12)

²⁰ Kə Yesu əməmən acəpse ən darəñ, k'oloku:

«Pəbət'un nənə atəyo daka,
bawo nənə əyo **dəbe da Kanu!**

²¹ Pəbət nənə añe dor dəyo tante mə,
bawo nəndənembərə!

Pəbət'un nənə añe nəyi kəbok mə,
bawo nəndesel!

²² Pəbət'un kə afum nandeter'un-ε, nəc-beləs'un, nəc-ləməs'un, nəc-ləsər'un mewe bawo nəlan dim da

«Wan ka fum.» ²³ Nəde nəwoləs kə dəsək dadəkə dendeder-ε, nəyok-yokene pəbotu, bawo kəpocε kəpəñ kəñkar'un nde dareñc. Tante tə atem añan nəñc-yə adəñk a Kanu.

²⁴ Pələc pey'un nənə añe nəyo daka mə!

Bawo nəlip kəsətə pənempəse ponu mpe pənamar'un kədəkə-sətə mə.

²⁵ Pələc pey'un nənə añe ca fəp yelar mə,

bawo dor dendekə-yə nu!

Pələc pey'un nənə añe nəyi kəsəl mə, bawo nəndekə-yi kəbal kə kəbok disre!

²⁶ Pələc pey'un nənə nwe afum fəp nandeloku pətət ponu mə,

tante tə atem añan nəñc-yə kə akə nəñc-bañene kəyone adəñk a Kanu mə.»

Kəbətər ka añe nantər'un mə

(Mt 5:38-48; 7:12)

²⁷ «Mba, inloku ti nənə añe nəñcəñkəl'im mə: Nəbətər aterene anu, nəyo pətət añe nantər'un mə!

²⁸ Nətolanə pətət añe nantolan'on pələc mə, nətolanə añe nəñləməs'un mə!

²⁹ Kə fum efer'əm kəca dakanca-ε, məcəñc sə akanca na mərəñ nəkə pəsut sə nəñkə. Kə fum elekər'əm duma dakəron-ε, məcə kə sə pələc duma dam dedisre. ³⁰ Məpocε nwe o nwe ontol'am mə; kə fum elekər'əm paka mpe pəyone pam mə, ta məwerəs kə pi. ³¹ Nəyone afum təkə nəfan a nəyon'on mə. ³² Kə nəmbətər gbəcərəm akə nambətər'un mə, kəway kərə kə nəñgbəkər sə mera-ε?

Ali aciya nambətər añe nambətər na mə!

³³ Kə pəyone fə akə nənyon'on pətət mə gbəcərəm nə mənyone pətət-ε, kəway kərə kə məntam kəgbəkər amera-ε?

Ali aciya tatəkə tə nənyə! ³⁴ Kə pəyone fə akə nəyo amera kədeluks'on mə gbəcərəm nə nəntam kəbər-ε, kəway kərə kə nənə nəntam kəgbəkər amera-ε?

Bawo ali aciya sə nambər aciya nte təñsəñe na kədəsətə pətəñene payi mə. ³⁵ Nəbətər ater anu, nəbər na nəwure kəlukse debe dadəkə amera.

† 6:15 Siməñ, nwe añc-we «wəsañka sañka», ou «wəsimse» mə, nwe efan a atəf na Yisrayel nəwur kətam kə dəbe da Rom.

Nandesotɔ kəpocɛ kəpɔŋ, nəyɔnɛ sɔ awut a Wəbɛ wəka dareŋc, bawo Kanu kəntesɛ nnɔ apələrne pətət kə ayenki bəkəc ŋayi mə. ³⁶ Nəbət mera pəmɔ təkɔ Papa konu əmbət amera mə.»

Ta nəcin afum alɔma
(Mt 7:1-5)

³⁷ «Ta nəcin fum, afəkɔ-cin nu; ta nəboc kiti ka Kanu nnɔ fum eyi mə, afədekɔ-kiti nu; nəŋaŋnɛnɛ akɔ, andekɔ-ŋaŋnɛn'on. ³⁸ Nəpocɛ, andekɔ-poc'on; andekɔ-bɛr nde yuba yonu yɔpɔŋ ya duma donu potubuce pətət, pasumpər, pasəŋk-səŋk, pəlɔŋər. Bawo yotubuce nyɛ nantubuce mə, yɔ andekɔ-tubuce nu kəlukse nu kəway.

³⁹ Kɔ Yesu olok-lokər ŋa capafɔ: «Wətənəŋk entam kəkətɛnɛ wətənəŋk ba? Kɔ pəyɔnɛ fɛ ti-ɛ mɛrəŋ maŋan fəp mə ŋantempɛnɛ abi disrɛ. ⁴⁰ Ali wətəkəs wəkin ɛŋcɛpər fɛ wətəkɛ kən; mba wətəkəs nwe ɛntəkəs bel-bel mə, ɛŋyi pəmɔ wətəkɛ kən. ⁴¹ Ta ake tɔ məŋməmənɛ ayika ŋɛ ŋɛŋyi wɛŋc'əm dərɔfər, a ta məntam kəkəkɛ togbu təkɔ teyi məna sərka dərɔfər mə? ⁴² Cəke cɔ məntam kəlɔku wɛŋc'əm: «Wɛŋc'im məwosɛ a ilin'əm ayika ŋɛ ŋɛy'əm dərɔfər mə!» məna nwe məntənəŋk togbu ta dərɔfər dam mə? Məna wəbaŋɛnɛ dofum! Məlɪŋ kərəsna togbu ta dərɔfər dam, itɔ əŋsəŋ'am kənəŋk bel-bel məlin ayika ŋəkɔ ŋɛyi wɛŋc'əm dərɔfər mə.»

Kətək kə yokom ya ki
(Mt 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ «Kətək kətət kəfəkom yokom yɛlɛc, kətək kɛlɛc kəfəkom yokom yətət. ⁴⁴ Kətək nkɛ o nkɛ kɔ, yokom ya ki yɔ aŋnɛpəlɛ ki. Afəpim tumbunyi† dəgɛc, afəpim rɛsɛŋŋ dəbɛŋk. ⁴⁵ Fum wətət nde abəkəc ŋən ŋətət ɛŋlɛk məyɔ mətət, kɔ fum wəlɛc nde abəkəc ŋən ŋɛlɛc ɛŋlɛk məyɔ mɛlɛc. Bawo ntɛ o ntɛ kusu kəŋlɔku mə, ti teyi nde dəbəkəc.»

Wəlɔ mɛrəŋ
(Mt 7:24-27)

⁴⁶ «Ta ake tɔ nəŋwen'em «Wəbɛ! Wəbɛ!» ta nəŋyɔ mes məkɔ inlɔku mə-ɛ? ⁴⁷ Nwe o nwe ɛder'im, pəne moloku mem, pəkət mi, imentər'un nwe owurɛnɛ mə: ⁴⁸ Owurɛnɛ fum nwe eyi kəcəmbər kəlɔ mə. Fum wəkəkɔ ɛŋkay dəntɔf bel-bel kɔ pəntukmɛ, k'ɛŋcəmbər kəlɔ kən tasar kəron. Ali wəcəfən ontuf pəlarəm, domun dəfəntərə, kəlɔ kən kəfətam kətempɛnɛ, bawo anacəmbər ki gbɪŋ. ⁴⁹ Mba nwe o nwe ɛne moloku mem, ta əŋkətɛnɛ mi-ɛ, fum wəkəkɔ ŋawurɛnɛ kɔ nwe ɛŋcəmbər kəlɔ kən katina dəntɔf, ta ɛŋkay pəcəmbər ki tasar kəron mə. Kɔ wəcəfən ontuf, domun dəfəntərə-ɛ, kəlɔ kəŋkɔ kətempɛnɛ katina, kəlɛcɛ few!»

7

Aŋnabi Yesu kətaməs kən wəcər ka wəbɛ ka asɔdar 100
(Mt 8:5-13)

¹ Ntɛ Yesu elip kəlɔk-lokər afum aŋɛ ŋaŋc-cəŋkəl kɔ mə, k'əŋkɔ Kapɛrnayum. ² Dəndo kəfɔ kəŋkɔ, wəbɛ ka asɔdar tasar tin (100) wəRom wəlɔma ɛnəyɔ wəcər nwe tetən tənayɛŋk kɔ mə. Wəcər wəkəkɔ ɛnatamnɛ fɛ, pəc-faŋ kəfi. ³ Ntɛ wəbɛ ka asɔdar nwe ɛne pac-loku teta Yesu mə, k'osom abeki aSuyif alɔma, ŋəkəwɛnɛ kɔ Yesu pədetaməsɛ kɔ wəcər kən. ⁴ Kɔ abeki akakɔ ŋander ŋabəp Yesu kɔ ŋalɛtsɛnɛ kɔ ŋac-gbəkərə, ŋac-loku: «ŋyɔ dofum ndɛ pəmar məyɔnɛ kɔ ti mə, ⁵ bawo wəbɛ wəkawɛ əmbətər atɔf ŋosu, nkən ɛnacəmbər **dəkəcəpəs** dosu.» ⁶ Kɔ Yesu əŋkɔ kɔ ŋa. ŋanabəlɛnɛ fɛ kəlɔ ka wəsɔdar, kɔ wəsɔdar osom anapa ən kəkɔ-loku kɔ: «Wəbɛ ta mətərəsnɛ, bawo isɔtɔ fɛ dofum ndɛ pəmar'am kəbɛrɛ kəlɔ kem mə. ⁷ Itɔ əsəŋɛ ntɛ ina sərka intənəkɔ nnɔ məyi mə. Mba məlɔku tolɔku tin, wəcər kem pətamnɛ. ⁸ Bawo ina wəkawɛ yati abɛ'em ŋɔ iyi dəntɔf, k'ina sɔ iyɔ asɔdar alɔma aŋɛ ŋay'im dəntɔf mə. Nwe inkulɛ fɔ məkɔ mə,

† 6:44 f. = «figure» § 6:44 Pokom mpɛ pɔŋkom nde Yisrayel, pi pəkɔ aŋfɔc kəsɔtɔ member mmɛ aŋwe «wɛŋ» mə.

wəkayi ɔŋkɔ, k'iloku wəkɔ fɔ mæder-ε, wəkayi ender. K'iloku wəcar kem fɔ məyɔ nte-ε, ɔŋyɔ ti.»⁹ Nte Yesu ene moloku maməkɔ mɔ, kɔ teta wəsɔdar nwe teŋciyane kɔ. K'ɛŋkafɔle, k'entefərne afum akɔ ŋanacəme kɔ darəŋ mɔ, k'oloku: «Ic-lok'un, ali nde Yisrayel inanəŋk fɛ kəlan pəmə kanke!»¹⁰ Kɔ asom a wəsɔdar nwe, ŋalukus ndərɔn. Kɔ ŋabəp wəcar nwe enatɔ-tamne mɔ, pətamne keŋ.

Yesu kətimi kən wəfi

¹¹ Nte telip mɔ, k'ɔŋkɔ dare nde aŋc-we Nayin mɔ. Atəkəs ɔn kɔ afum alarəm ŋanasol kɔ nkən kəkɔ.¹² Nte ŋalɔtərne kəberε ka dare mɔ, kɔ ŋambəpene kɔ afum ŋaŋc-kekəre fum wəfi dəkəwup, mba fum nwe sona gboŋ sɔ kere enakom kɔ; wos pəfi sɔ. Afum alarəm a dare dadəkɔ ŋaŋc-kekəre wəfi wəkakɔ dəkəwup.¹³ Kɔ Yesu enəŋk wəran nwe, k'ɔyɔne kɔ nənɔfər, k'oloku kɔ: «Ta məbok!»¹⁴ Kɔ Yesu ɔŋcɔŋne k'ɔŋgbuŋene kankeka ka wəfi. Aŋe ŋanatəmpər kɔ mɔ ŋaŋcəme. Kɔ Yesu oloku: «Wətəmp, ina olok'əm: Məyefε!»¹⁵ Kɔ wəfi eyefε k'ende, k'ɔŋcɔp kəlok-loku. Kɔ Yesu olukse wəfi nwe kere.¹⁶ Kɔ fəp fənese; kɔ ŋayefε **kəcam debeki** da Kanu, ŋac-loku: «Wədəŋk wəka Kanu wəpəŋ eyefε su daco! Kɔ Kanu kənder kəmar afum ɔn!»¹⁷ Kɔ tɔyɔ ta Yesu tatəkɔ tesam atɔf ŋa Yude fəp, kəbəp ka sədare səkɔ səŋkel Yude mɔ.

Asom a Aŋnabi Saŋ (Mt 11:2-19)

¹⁸ Kɔ acəpse a Saŋ darəŋ ŋaŋkɔ ŋaloku kɔ mes maməkɔ fəp. Kɔ Saŋ ewe acəpse ɔn darəŋ daco afum mərəŋ,¹⁹ k'osom ŋa kəkɔ-yif Wəbe Yesu kɔ pəyɔne nkən ɔyɔne nwe eyi kəder mɔ ba, ka pəmar pakar wəlɔma?²⁰ Nte ŋambəp kɔ mɔ, kɔ afum aŋe ŋaloku kɔ: «Saŋ wəgbət afum dərɔmun osom su kədeyif'əm: «Məna ɔyɔne, nwe eyi kəder mɔ ba, ka pəmar səkər wəlɔma?»»²¹ Afum akakɔ anasom mɔ ŋaŋkɔ ŋabəp Yesu pəc-taməs docu da atətamne alarəm,

lanyiru, aŋe yəŋk yelec yeŋcəme darəŋ mɔ, k'ɔsɔŋe atənəŋk alarəm kənəŋk.

²² Kɔ Yesu oloku ŋa: «Nəkɔ nəloku Saŋ təkɔ nənəŋk kɔ təkɔ nəne mɔ:

Atənəŋk ŋanəŋk, atorər ŋaŋkət,

k'asəkəs aka sen, atəne ŋane,

afi ŋatime, andəŋk toloku tətət nno atɔyɔ daka ŋayi mɔ.

²³ Pəbət nwe tetem təntədesɔŋe kəlonε* mɔ!»

²⁴ Nte asom a Saŋ aŋe ŋaŋkɔ mɔ, kɔ Yesu eyefε kəloku afum teta Saŋ pəc-yif:

«Ake nənəkɔ kəməmən nde dətəgbere-ε? Awo ŋŋe afef ŋeyikac mɔ ba?

²⁵ Mba ake nənəkɔ ɔŋ kəməmən di-ε, fum wəberne duma dətət? Mba aberne suma sətət, ŋayi pətət disre

ŋande wəlɔ wa abε disre.²⁶ Ake nənəkɔ ɔŋ kəməmən-ε, wədəŋk wəka Kanu-ε?

Ey, ic-lok'un, Saŋ entese pətəs wədəŋk wəka Kanu.²⁷ Nkən ɔyɔne nwe yecicəs yecempi yoloku tetən mɔ:

«Isak wəsom pəy'im kirin pəkɔ-cəpəs dəpɔ dam fər yam kirin.»†

²⁸ Kɔ Yesu oloku: «Ic-lok'un, aŋe aran ŋaŋkom mɔ fəp, ali wəkin eyi fε nwe eŋcəpər Saŋ mɔ. Mba nwe efete nde **dεbε da Kanu** mɔ, ɔyɔne nwe eŋcəpər Saŋ mɔ.

²⁹ Afum aŋe ŋanane kɔ kəlok-loku mɔ fəp, kəbəp awerəs dut, kɔ ŋawosε dolompu da Kanu; ti disre kɔ ŋawosε a Saŋ pəgbət ŋa dərɔmun;

³⁰ mba aFarisi kɔ atəkse a sariye ŋanawosε fε nte Kanu kənafəŋe ŋa mɔ, kɔ ŋafati a Saŋ pəgbət ŋa dərɔmun.

³¹ Anɔ indetubcεne afum a dətəmp dandε-ε? Anɔ ɔ ŋawurεne-ε?

³² Aŋe ŋɔ ŋawurεne: Nəwurεne awut aŋe ŋande kəfo nkε afum fəp ŋambəpsene mɔ, a ŋac-wenεne kəkɔ-loku:

«Səfulane nu aluk, kɔ nəntəpise! Kɔ səlɛŋse nu melen ma defi, kɔ nəntəbok.»

³³ Bawo nte Saŋ wəgbət afum dərɔmun enader mɔ, ɔŋc-səm fε kəcom, ɔŋc-mun fε member, kɔ nəloku: «Wəka ŋəŋk ŋelec ɔfɔ!»

³⁴ Kɔ Wan ka fum ender, pəc-səm kəcom pəc-mun member kɔ nəloku: «Wəcələk kɔ wəcis ɔfɔ, wanapa ka

* 7:23 kəsolε † 7:27 Malaki 3:1

aban̄əs dut k'aciya!> ³⁵ Mba awut a kəcərə pətət ɲawosɛ dolompu da ki.»

Yesu nde kələ ka Siməŋ wəFarisi

³⁶ Kə wəFarisi wələma ewe Yesu kəkə-di yeri kə nkən. Kə Yesu emberɛ nde kələ ka wəFarisi wəkakə, k'ɔŋkə pənde amesa kirin̄. ³⁷ Wəran wəciya wələma ɛnayi dare dadəkə, nte ene a Yesu ɔŋkə nde kələ ka wəFarisi nwe mə, k'elɛk təkə-bə pətət pɛlare labundɛ, ³⁸ kə wəran nwe ɔŋkə pəcəme Yesu kumunt darəŋ pəsumpər kə wɛcək. K'eyɛfɛ kəbok pəc-caŋkəsɛ mɛŋcər mən wɛcək wa Yesu, k'ɛfɛŋtɛ wɛcək wa Yesu cəfon cən, pəc-cup wi, pəc-loŋsər wi labundɛ. ³⁹ Nte wəFarisi nwe ɛnawe Yesu nde ndərən, ɛnəŋk tətəkə mə, k'olokunɛ dɛbəkək: «Fum wəkawɛ ɔŋyənɛ wədəŋk wəka Kanu-ɛ, k'ɛŋcərə wəran nwe ɔŋgbuŋɛnɛ kə mə, fum nwe ɔyənɛ mə—Wəran wəciya.» ⁴⁰ Kə Yesu ɛlɛk moloku, k'oloku: «Siməŋ, iyə toloku tələma tolok'əm.» Kə Siməŋ oloku kə: «Mələk'im ti, Wətəkɛ.» ⁴¹ «Wəbəs-bəsər wələma afum mɛrəŋ ɲanatəmpərə debe: Wəkin nwe pətəmpərə kə gbeti mɛŋcəmbəl masar kəcəmət (500); kə wəka mɛrəŋ pətəmpərə kə mɛŋcəmbəl 50. ⁴² Mba nte wəbəs-bəsər nwe ɛnəŋk fə alɛkər ɔn səbe ɲayə fɛ gbeti bolukɛ kə mə, k'ɛŋaŋnɛnɛ mɛrəŋ maŋan fəp. Akakə mɛrəŋ anə endenaŋkanɛ kəbətər kə pətəs wəkə-ɛ?» ⁴³ Kə Siməŋ oloku kə: «Pəwuren'em, a wəkə ɛnatəmpərə kə gbeti belarəm mə.» Kə Yesu oloku kə: «Gbɛs, məloku kaŋcɛ!» ⁴⁴ Kə Yesu ɛŋkafələ k'ɛntɛfərne wəran nwe, k'oloku Siməŋ: «Mənəŋk wəran nwe? Imberɛna nnə kələ kam mba məsəŋna f'em domun ibikɛnɛ wɛcək; mba nkən ɛŋcaŋkəsɛ wɛcək wem mɛŋcər mən, k'ɛfɛŋtɛ wi cəfon cən. ⁴⁵ Məŋcupna f'em, mba nkən kəyɛfɛ nte imberɛna nnə mə, a k'ɔŋcɔp kəcupəs'im wɛcək mə, haŋ ndɛkəl itə eyi kəyɔ. ⁴⁶ Məsopna f'em moro dərɔmp,† mba wəran wəkawɛ osop'im labundɛ dəwɛcək. ⁴⁷ Itə ɔsəŋɛ nte intam kələk'əm fə, kiciya

kələrəm nke ɛŋciya mə, aŋaŋnɛnɛ kə ki, bawo nkən ɔmbətər pənaŋkanɛ. Məna nwe aŋaŋnɛnɛ pipic mə, pipic pə məmbətər.» ⁴⁸ Kə Yesu oloku wəran nwe: «Aŋaŋnɛn'am kiciya kam.» ⁴⁹ Afum aŋɛ ɲanandɛ amesa kirin̄ kə nkən mə, ɲaŋcɔp kəc-lokunɛ dɛbəkək: «Anə ɔfə wəkawɛ ɛŋaŋnɛnɛ ali kiciya mə?» ⁵⁰ Mba kə Yesu oloku wəran: «Kəlan̄ kam kəyac'əm, məkənɛ abəkək ɲoforu.

8

Aran aŋɛ ɲaŋsol kə Yesu mə

¹ Nte tɛyɛfɛ dənda mə, kə Yesu ende pəc-kət sədare; pəc-kawandi pəc-dəŋk moloku mətət ma **dɛbɛ da Kanu**. ɲasol kə Asom ɔn wəcɔ kə mɛrəŋ, ² kəberɛnɛ ka aran aləma aŋɛ ɛnataməs docu da dis kə da yəŋk yɛlɛc mə: Mari wəkə aŋc-we «Wəka Makdala» mə, nwe anabeləs yəŋk yɛlɛc camət-mɛrəŋ mə; ³ Yohanna (wəran ka Cusa, wələmpəs ka mes ma kələ disrɛ ka Herodu), Susan kə aran alarəm aləma aŋɛ ɲaŋc-wurɛ daka dan̄an kəmar ka Yesu kə Asom ɔn mə.

Capafə ca wəbəf (Mt 13:1-9; Mk 4:1-9)

⁴ Kə afum alarəm ayɛfɛ sədare sələma ɲamɛpənɛ kə. Kə Yesu oloku capafə nɛɛ: ⁵ «Nte wəbəf owur kəkə-gbal malə mən mə, eyi kəgbal malə kə mɛŋgbɛn mələma mɛntɛmpɛnɛ dɔpə. Afum ɲac-nas-nas mi, kə gbaŋa yəsəm mi fəp. ⁶ Kə mɛŋgbɛn mələma mɛntɛmpɛnɛ dəmasar; nte mompon̄ mə, kə mowos, bawo mənayə fɛ pədəm. ⁷ Kə mɛŋgbɛn mələma mɛntɛmpɛnɛ dəbɛŋk, kə bɛŋk yompon̄ kə mɛŋgbɛn maməkə kə yɛntasərne mi. ⁸ Kə mɛŋgbɛn mələma mɛntɛmpɛnɛ antəf ɲətət kəron̄. Nte maməkə mompon̄ mə, kə yəŋkoməs; kə popon̄ mɛpɛ o mɛpɛ pon̄kom mɛŋgbɛn tasar tin (100).» Yesu ɔŋc-loku toloku tətəkə, pəc-gbəŋɛ: «Məna nwe məŋyɔ ləŋəs məc-ne mə, məcəŋkəl!»

† 7:46 Aka Yisrayel moro mə ɲaŋc-sop acikərə aŋan alɛl

Ta ake tɔ Yesu oŋc-loke capafɔ-ε?
(Mt 13:10-17; Mk 4:10-12)

⁹ Kɔ acepse ɔn darəŋ ŋayif kɔ nte capafɔ cacɔkɔ cɔloku mɔ. ¹⁰ K'oloku: «Nəna ŋɔ asɔŋ kəcərəe mɔgbɔpənɛ ma **dɛbɛ da Kanu**; kɔ akɔ dɛcapafɔ aloku ŋa ti, mba: «Ŋagbətne kɔ ŋantɔ kəc-nəŋk; kɔ ŋaŋcəŋkəl ta ŋaŋne-ε.»»

Yesu kɔloku tedisre ta capafɔ ca wəbɔf

¹¹ «Tedisre ta capafɔ cance tente: Defet, toloku ta Kanu tɔ. ¹² Mɛŋgbɛn mme mɛntɛmpɛnɛ dɔpɔ dacɔ mɔ, mi mɔyɔnɛ afum aŋɛ ŋaŋne mɔ; ŋəŋk ŋɛlɛc ŋeder ŋeliŋ ŋa dɛbəkɔc toloku ta Kanu tɔkɔ ɛnane mɔ, nte tɔŋsɔŋɛ payaməsər ŋa kəlanj nke kəntam kəyac ŋa mɔ. ¹³ Mɛŋgbɛn mɔkɔ meyi dəmasar mɔ, afum ŋɔ, aŋɛ ŋaŋc-kənanɛ toloku ta Kanu, pəbɔt ŋa mɔ. Mba ŋayɔ fɛ ntentəl,* ŋalanj tɛm tɔlɔma, kɔ tɛm teyenki tender ŋa-ε, ŋasak. ¹⁴ Mɛŋgbɛn mme mɛntɛmpɛnɛ dɛbɛŋk mɔ, mi mɔyɔnɛ afum aŋɛ ŋaŋcəŋkəl moloku ma Kanu, kɔ ŋalasərne mes mɔpɔŋ mme mɛntasərne ŋa mɔ: Mɛcɛm-cɛmnɛ mɛlarəm, kəsɔtɔ ka daka kɔ mɛfanj mobotu ma doru, ŋa ŋafɔsɔŋ yokom yololu. ¹⁵ Mɛŋgbɛn mme meyi antɔf ŋɔtɔt mɔ, afum ŋɔ, aŋɛ ŋaŋcəŋkələ toloku abəkɔc ŋɔtɔt ŋosoku, ŋamɛŋkərne ti, ŋacəme ti darəŋ mɔ, ŋa ŋaŋsɔŋ yokom yɔtɔt.»

Capafɔ ca lamp
(Mk 4:21-25)

¹⁶ «Nwe o nwe ɔfɔmot lamp a pəkufun di kalɔŋi, ɔfɔsɔ-bɛrsɛnɛ di kəfəŋc dɛntɔf; mba ɛndɛt di kɛdɛt dɛm, nte tɔŋsɔŋɛ aŋɛ ŋambɛrɛ dukəlɔ mɔ, ŋanəŋkne pəwanjərə. ¹⁷ Mpe o mpe pɛmɛŋkənɛ, antam pi kənəŋk. Nte o nte tɔŋgbɔpənɛ mɔ, antam ti kəcərəe, towur tɛfəntərəe pəwanjərə. ¹⁸ Nəkɛmbərne tɔkɔ nəŋcəŋkəl mɔ; bawo andekɔ-bɛrɛnɛ akɔ ŋayɔ mɔ; pabelər akɔ ŋantɔyɔ mɔ ali pɔkɔ ŋaŋgbekər mera kəyɔnɛ paŋan mɔ.»

* **8:13** «kəntentəl», «ntentəl» = «kəcəŋc», «ŋcəŋc»

Iya kɔ awɛŋc a Yesu
(Mt 12:46-50; Mk 3:31-35)

¹⁹ Kɔ iya ka Yesu kɔ awɛŋc ɔn ŋander ŋabəp kɔ, mba ŋaŋc-tam fɛ kəlɔtərne kɔ nte afum ŋala mɔ. ²⁰ K'aŋkɔ paloku kɔ ti: «Iya kam kɔ awɛŋc'əm aŋa ŋayi nde doru, mən' ɔ ŋafan kənəŋk.» ²¹ Kɔ Yesu oloku: «Iya kem kɔ awɛŋc'im aŋa, ŋayɔnɛ aŋɛ ŋaŋcəŋkəl toloku ta Kanu ŋacəme sɔ ti darəŋ mɔ.»

Yesu kəcəmbərəs kən afɛf ŋəpəŋ
(Mt 8:23-27; Mk 4:35-41)

²² Dɔsɔk dɔlɔma kɔ Yesu ɛmbɛkɛ debil kɔ acepse ɔn darəŋ. K'oloku ŋa: «Pacali ntende kəba mokuru.» Kɔ ŋaŋkɔ. ²³ ŋayi kəcali, kɔ Yesu ɛndirərne. Kɔ afɛf ŋəpəŋ ŋeyɛfɛ kəwur dəkəba kɔ abil ŋɛfanj kəkale, kɔ ŋayi dəpəwey-wey. ²⁴ Kɔ acepse ɔn darəŋ ŋander ŋatimi kɔ, ŋac-kule-kule: «Wətəksɛ! Wətəksɛ! Kəfi kɔ sənder!» Nte ɛntime mɔ, k'eyɛfɛ kəgbəŋ-gbəŋər afɛf, kɔ yam yəpəŋ yəkɔ yɛnayɛfɛ mɔ, kɔ yɛsak few. Kɔ pəyɔ yɛŋ, ali tes aŋc-ne fɛ sɔ. ²⁵ Kɔ Yesu eyif ŋa: «Deke kəlanj konu kəyi-ε?» Nte ŋanɛsɛ a kɔ cusu cəwos ŋa mɔ, kɔ ŋayifɛnɛ: «Anɔ ɔfɔ wəkawɛ? Wəkawɛ ɛŋgbəŋ-gbəŋər ali afɛf kɔ yam, yɛcəme sɔ tɛfanj tən darəŋ!»

Yesu kətaməs ka fum nwe yəŋk yɛlɛc yɛnacəme darəŋ mɔ
(Mt 8:28-34; Mk 5:1-20)

²⁶ Kɔ Yesu ɔŋkɔ pənəŋk yɛcic yɔlɔma nde atɔf ŋa Kadara, nde pəntɛfərənɛ kɔ Kalile mɔ. ²⁷ Nte Yesu ontɔr dɛntɔf mɔ, k'ɛnəŋk fum wəlɔma wəkə dare dadɔkɔ fɔr yɔn kirin, nwe yəŋk yɛlɛc yɛlarəm yɛnacəme darəŋ mɔ. Kəyɛfɛ nte pənawon mɔ, ɛŋc-bɛrne fɛ duma, ɛnayɔ fɛ kəlɔ kəyi, mɛnɛ pəyi nde aŋwupɛnɛ mɔ. ²⁸ Nte fum nwe ɛnəŋk Yesu mɔ, kɔ ŋəŋk ŋɛlɛc ŋɔsɔŋɛ kɔ kəkule-kule, k'ɛntɛmpɛnɛ Yesu wɛcək dɛntɔf, k'oloku pəpəŋ: «Cəke cɔ məfanjər'im-ε, Yesu, Wan ka Kanu Wəbɛ wəkə dareŋc? Iletsɛn'am ta mətərəs'im!» ²⁹ Bawo Yesu oŋc-loku ŋəŋk ŋɛlɛc nŋɛ ŋɛnabɛrɛ fum wəkakɔ dərɛs pəwon mɔ kəwur. Gbɛkɛ yɔ

anɔ-kotərəne fum wəkawe dəkəkək kɔ afɛc nɔpɔn, mba onɔ-copu gbekce yayɔkɔ, nɔnɔk nɛlɛc nɔsolɛ kɔ nɛkɛkərə nde dətɛgbɛrɛ. ³⁰ Kɔ Yesu eyif kɔ: «Cəke cɔ anw'am-ɛ?» Kɔ fum nwe oloku Yesu: «Ina anwe «Pəlarəm.»» Bawo yɔnɔk yɛlɛc yɛlarəm yɛnacəme kɔ darən. ³¹ Kɔ yɔnɔk yɛlɛc nyɛ yɛletsɛne Yesu kəsak yi, ta pəsɔnɛ yi kəwur yɔkɔ dərɔcua. ³² Awa, nənabɔlɛnɛ fɛ sɔp yɛlarəm yɔlɔma nyɛ yɔnɔc-sɔmɔt dəndo tərɔ kərɔn mɔ. Kɔ yɔnɔk yɛlɛc yontola Yesu kəwosɛ ka kəbɛrɛ ka dəsɔp nyɛ, kɔ Yesu owosɛ yi. ³³ Kɔ yɔnɔk yɛlɛc yolukus fum nwe dərɔs, kɔ yɔnɔk yɛmbɛrɛ dəsɔp. Kɔ sɔp nyɛ fəp yontor kəyɛfɛ dətərɔ, kɔ yɔnɔk yɔtor dəkəba, kɔ yɛnɔgbətəsɛ, kɔ yɛfis-fis fəp. ³⁴ Ntɛ afum anɛ nənɔc-kɛk sɔp nyɛ nənənɔk ti mɔ, kɔ nɛyɛkɛ kɔ nənɔk nəlɔku ti dare dənən kɔ aka sədare səkəsək. ³⁵ Kɔ afum nɛnder kəmɔmən tɔkɔ tɛnacɛpər di mɔ. Kɔ nɛnder nɔnɔ Yesu eyi mɔ, kɔ nɛmbɔp fum wəkɔ yɔnɔk yɛlɛc yɛnalukus darən mɔ, pəndɛ Yesu dəntɔf, pəbɛrnɛ yamos pəc-yɔ mes bel-bel, kɔ afum anɛ nɛnɔdər kəmɔmən mɔ nənɛsɛ. ³⁶ Afum akɔ nənənənɔk mɛs mamɔkɔ mɛnacɛpər mɔ, nɛlɔmər akɔ nɛnɔdər kəmɔmən tɔkɔ anayac kɔ mɔ. ³⁷ Kɔ afum a atɔf nɛ Kadara fəp nəlɔku Yesu a pəyɛfɛ ndaranən pəkɔ, bawo nənənənɔkanɛ kənɛsɛ. Kɔ Yesu ɛmbɛrɛ debil k'olukus. ³⁸ Fum wəkɔ Yesu ɛnalukɛ yɔnɔk yɛlɛc darən mɔ, ɛletsɛnɛ Yesu a pətam kəcɛ kɔ pəyi kɔ dəntɔf. Mba kɔ Yesu ombupərə kɔ pəc-loku: ³⁹ «Məlukus nɔnɔ ndaram. Məkɔ məc-loku afum tɔkɔ Kanu kəyɔn'am mɔ fəp.» Kɔ fum nwe ɔnɔkɔ pəlɔku dare disrɛ fəp mes məkɔ Yesu ɛnayɔnɛ kɔ mɔ.

Wan wəran wəka Sayirus, kə wəran wəkə ɛnagbuɛnɛ yamos ya Yesu mɔ (Mt 9:18-26; Mk 5:21-43)

⁴⁰ Yesu kəlukus kən, kɔ afum nənɔk nɛfaynɛ kɔ, bawo fəp fənɔc-kar kɔ. ⁴¹ Kɔ fum wəlɔma, pəc-we kɔ Sayirus, nwe ɛnayɔnɛ wəbɛ wəkə **dəkəkəpəs** mɔ, owur nde pəc-der. Kɔ Sayirus ɛfəntərə dəntɔf, k'osumpər Yesu wɛcək, pəc-letsɛnɛ kɔ kəwosɛ kəder ka kəlɔ kən.

⁴² Bawo ɛnayɔ wan wəran wəkən gbon, nwe ɛnasɔtɔ meren wəcɔ kɔ mɛrən mɔ, pəc-fi. Ntɛ ɛyɛfɛ kəkɔ mɔ, kɔ kənay kəmɛpɛnɛ kɔ han nɛc-yaməsər kɔ kənɛsəm. ⁴³ Wəran wəlɔma ɛnayi di, wəkəkɔ pəc-yak kəyɛfɛ ka meren wəcɔ kɔ mɛrən ta pənɔcəmbərəs-ɛ. Wəran nwe ɛnabɛrɛsɛ daka dən fəp nɔnɔ atɛn cəl nɛyɛ mɔ, ntɛ tənɔsɔnɛ pataməs kɔ mɔ. Mba ali fum ɛnatam fɛ kətaməs kɔ. ⁴⁴ Kɔ wəran nwe ɔlɔtərnɛ Yesu tadarən, k'ɔnɔgbuɛnɛ dobol da duma dən. Gbənɔcana babəkɔ kɔ kəwur mɛcir kanɔkɔ kənayɛ kɔ mɔ kəsakɛ. ⁴⁵ Kɔ Yesu eyif: «Anɔ ogbuɛn'em-ɛ?» Ntɛ afum fəp nɛmbupərə ti mɔ, kɔ Piyɛr oloku: «Wətəkɛ afum nənɔkɛl'am waca nwe fəp!» ⁴⁶ Kɔ Yesu oloku: «Fum wəlɔma nɔnɔgbuɛn'em, bawo nɛcərə a fənɔntər fəlɔma fəwur'im dərɔs.» ⁴⁷ Ntɛ wəran nwe ɛnɔcərə a Yesu ɛnɔcərə fɔ fum nɔnɔgbuɛnɛ kɔ mɔ, k'ɛnder pəc-yikɛ, k'ɛntɛmpɛnɛ Yesu wɛcək dəntɔf. K'oloku afum fəp fər kirin tes tɔkɔ tɛnasɔnɛ kɔ kəgbuɛnɛ ka duma da Yesu mɔ, kɔ tɔkɔ docu dən dɛnatamɛ gbənɔcana babəkɔ mɔ. ⁴⁸ Kɔ Yesu oloku kɔ: «Wan kem, kəlan kam kəyac'am, məkɔnɛ abəkək nɔforu.»

⁴⁹ Yesu eyi kəlɔk-loku kanɔkɔ, kɔ fum wəlɔma ɛnder kəyɛfɛ ka ndɛna wəbɛ ka **dəkəkəpəs** da dare, k'ɛnder pəlɔku: «Wan kam efi, ali məntərəs fɛ sɔ wətəkɛ kəkɔ di.» ⁵⁰ Mba Yesu ɛnane fum nwe kəlɔku ka wəbɛ wəkə **dəkəkəpəs** defɛ da wan kən, k'oloku wəbɛ nwe: «Ta mənɛsɛ! Mələn gbəcərəm, wan kam ɛntamɛ.» ⁵¹ Ntɛ nɛlɔlukus dɛkɛr mɔ, Yesu owosɛ fɛ fum kəbɛrɛ kɔ nkən mɛnɛ Piyɛr, San, Sak, wan wəran nwe kas kɔ kɛrɛ gbəcərəm, nɔ ɛnawosɛ kəbɛrɛ nɔnɔ wan wəran wəfi nwe eyi mɔ. ⁵² Kɔ afum fəp nɛmbok nɛc-ləm pəcuy panən tɛtən. Kɔ Yesu oloku: «Ta nəbok! Efi fɛ, kədɛrɛ k'ɛndɛ.» ⁵³ Kɔ afum nɛyɛfɛ kəsɛlər Yesu, bawo afum anɛ nɛnacərə a wan wəran nwe efi. ⁵⁴ Kɔ Yesu osumpər wan wəran nwe kəca, k'olokɛ dim dɔpən: «Wəyɛcərə, məyɛfɛ!» ⁵⁵ Kɔ amɛra nən nɛnder kɔ, gbənɔcana babəkɔ k'yɛfɛ, kɔ Yesu oloku a pasən kɔ yeri.

⁵⁶ Kɔ cusu cawos akombɔra aka wan wɔran nwe, kɔ Yesu oloku ɲa a ta ɲalɔmɔr nwe o nwe nte tenɔepɔr mɔ.

9

Yesu osom acepse ɔn darɔɲ wɔco kɔ mɛrɔɲ

(Mt 10:5-15; Mk 6:7-13)

¹ Kɔ Yesu ewe Asom ɔn aɲe wɔco kɔ mɛrɔɲ, k'ɔsɔɲ ɲa fɛnɔntɔr kɔ kɔtam ka kɔbelɔs yɔɲk yɛlec fɛp, kɔlekɛnɛ kɔtam ka kɔtamɔs ka docu. ² Kɔ Yesu osom ɲa kɔkɔ-dɔɲk **debe da Kanu**, kɔ kɔtamɔs ka docu. ³ K'oloku ɲa: «Ta nɔtɔmpɔrɛnɛ daka o daka teta dɔpɔ, ta nɔtɔmpɔr togbo, ta nɔtɔmpɔr tɔlɔba, ta nɔtɔmpɔr tocom, ta nɔtɔmpɔr pɔsam, ta nwe o nwe pɔtɔmpɔr suma mɛrɔɲ. ⁴ Nnɔ o nnɔ aɲkɔ-baɲ'un waca mɛrɔɲ mɔ, nɔyi di, difɔ nɔndekɔ-wur a nɔsumpɔr dɔpɔ donu kɔkɔ. ⁵ Nnɔ o nnɔ afum ɲantɔkɔ-wos'on kɔyi mɔ, kɔ nɔndewur dare dadɔkɔ-ɛ, nɔkon-kon wɛcɔk wonu, itɔ endeyɔnɛ sede nnɔ ɲayi mɔ. ⁶ Kɔ asom aɲe ɲawur ɲac-kɔt sɔdare; ɲac-dɔɲk toloku tɔtɔt ta Kanu, ɲac-tamɔs acuy mofo fɛp.

Pɔciyanɛ pa Herodu

(Mt 14:1-12; Mk 6:14-29)

⁷ Nte Alkaly Herodu ene mes mme mɛɲc-cɛpɔr mɔ, kɔ pɔɲciyanɛ kɔ. Bawo alɔma ɲaɲc-loku a Saɲ entime afi dacɔ; ⁸ alɔma ɲac-loku, a Eliya eder, alɔma ɲac-loku, a wɔdɔɲk wɔka Kanu wɔcɔkɔ-cɔkɔ wɔlɔma oluksɔrɛnɛ sɔ kɔder. ⁹ Kɔ Herodu nkɔn oloku: «Inagbinti Saɲ domp! Anɔ ɔyɔnɛ fum wɔkawɛ aɲloku tetɔn mɔ-ɛ?» Kɔ Herodu ɛfaɲ kɔnɔɲk kɔ.

Yesu kɔsɔɲɛ ka afum wul kɔcamɔt (5000) kɔnɛmbɔrɛ

(Mt 14:13-21; Mk 6:30-34; Saɲ 6:1-14)

¹⁰ Kɔ asom ɲander ɲalukɛ Yesu tɔkɔ ɲanayɔ mɔ fɛp. Kɔ Yesu ɛlek ɲa kɔ ɲawurnɛ kɔsɔk, ntende dare da Betsayida. ¹¹ Kɔ afum ɲaɲcɔrɛ kɔwur kɔɲan kɔ ɲaɲcɛpse ɲa darɔɲ. Kɔ Yesu owosɛ ɲa kɔder, k'ɔɲkɔ pɔc-loku ɲa teta **debe da Kanu**, k'entamɔs sɔ aɲe ɲanatɔ-tamɛnɛ mɔ. ¹² Nte dec deyɛfɛ kɔkalɛ mɔ, kɔ Asom ɔn ɲalɔtɔrɛnɛ kɔ

ɲac-loku: «Mɔyɔ ɔɲ mɔsak afum akanɛ ɲakɔ ɲatɛn dɔkɔdirɛ kɔ yeri nde sɔdare nɛ sɔɲkɛl nnɔ mɔ; bawo dɔtɛgbɛrɛ ayi wɔkawɛ.» ¹³ Kɔ Yesu oloku ɲa: «Nɔna nɔsɔɲ ɲa yeri.» Kɔ Asom ɔn ɲaloku kɔ: «Cɔcom kɔcamɔt kɔ lop mɛrɔɲ gbɔcɔrɔm yɔ sɔyɔ, mɔfaɲ ɔɲ a sɔkɔ sɔwayɛ kɔnay kanɛ yeri ba?» ¹⁴ Mba afum aɲe ɲaɲc-bɔp afum wul kɔcamɔt (5000). Kɔ Yesu oloku Asom ɔn: «Nɔyɔ ɲa ɲalɔɲkanɛ afum 50-50.» ¹⁵ Kɔ asom ɔn ɲayɔ tɔkɔ Yesu ɛnaloku ɲa kɔyɔ mɔ, kɔ ɲandɔs ɲa fɛp. ¹⁶ Kɔ Yesu ɛlek cɔcom nɛcɛ kɔcamɔt kɔ lop nyɛ mɛrɔɲ, k'eyɛkti fɔr dareɲc, k'ontolanɛ yeri nyɛ nnɔ Kanu kɔyi mɔ. Kɔ tɛyɛfɛ dɔnda k'entipi yeri nyɛ a k'endesɔɲɔs yi acepse a ɲayerɔs kɔnay kanɛ. ¹⁷ Kɔ afum akakɔ fɛp ɲandi yeri nyɛ kɔ ɲanɛmbɔrɛ. Nte anawɛtɔs yeri yɛlɔpɔs nyɛ mɔ, yɛnayɔ cɔfala wɔco kɔ mɛrɔɲ.

Piyɛr oloku a Yesu ɔyɔnɛ nwe Kanu kɔyɛk-yɛk mɔ

(Mt 16:13-19; Mk 8:27-29)

¹⁸ Dɔsɔk dɔlɔma Yesu **pɔc-lok-lokɔr Kanu** taciɲa, acepse ɔn darɔɲ ɲalɔɲkanɛ kɔ kɔsɔk. Kɔ Yesu eyif ɲa: «Toloku ta afum, anɔ iyɔnɛ-ɛ?» ¹⁹ K'acepse ɔn darɔɲ ɲaloku kɔ: «Nte alɔma ɲaloku mɔ, a Saɲ wɔgbɔt afum dɔromun mɔyɔnɛ, k'alɔma ɲaloku a Eliya mɔyɔnɛ; alɔma a wɔdɔɲk wɔka Kanu wɔcɔkɔ-cɔkɔ wɔlɔma ɔ mɔyɔnɛ nwe eyɛfɛ afi dacɔ mɔ.» ²⁰ Kɔ Yesu eyif ɲa sɔ: «Kɔ cɔke cɔ nɔna nɔɲcɛm-cɛmnɛn'em kɔyɔnɛ-ɛ?» Kɔ Piyɛr oloku Yesu: «Wɔyɛk-yɛk wɔka Kanu mɔyɔnɛ.»

Yesu kɔcam defɛ dɔn kɔ kɔdeyɛfɛ kɔn afi dacɔ

(Mt 16:20-28; Mk 8:30-9:1)

²¹ Kɔ Yesu entɲ-tɲ ɲa kɔcaɲkɛ ti, ta ɲaloku ti fum o fum. ²² K'ɔnɔcɔr a pɔnamar dis dɔlɔl Wan ka fum bel-bel; abeki, alɔɲnɛ aɲɔɲ kɔ atɔkɛ sariyɛ ɲabelɔs kɔ; padif kɔ; pɔyɛfɛ defɛ tataka tɔn ta maas.

²³ K'oloku afum fɛp nte: «Kɔ fum ɛfaɲ kɔcɛps'em-ɛ, wɔkayi pɔsak kɔcɛm-cɛmnɛ tetɔn ta sɔrka, wɔkayi pɔwosɛ kɔsak mɛfaɲ mɔn pɔwosɛ

kətərɔ han pəfi * dəsək o dəsək, pəcəm'em darəŋ. ²⁴ Bawo, nwe o nwe efan kəyac kəyi doru kən mə, kəŋsalpər kə; mba nwe o nwe ɔ kiyi kən doru kəsalpər kə tetem mə, eyac ki. ²⁵ Ake təyɔ fum kəsətə kən doru dandə fəp-ε, kə pəyɔne fə wəkayi eyi kəgbaləne kə pəyɔne fe ti wəkayi pəc-ləsərne-ε? ²⁶ Nwe o nwe elapərn'em kə moloku mem, Wan ka fum endekə-sədəmne-wose kəyac mənə wəkayi k'endeder **pəmot pa pələl pa dəb**ε da Papa-ε, kə melekεε mecempi. ²⁷ Icloku nu kançe: Afum akin akin ŋayi nnə kəfo kanke aŋe ŋantədewak defi ta ŋantanəŋk **dəb da Kanu** mə.»

Piyer, Saŋ kə Sak ŋanəŋk Yesu pəyi pəmotu pa debeki da Kanu disre
(Mt 17:1-8; Mk 9:2-8)

²⁸ Nte Yesu oloku moloku maməkə mə, kə mata camət-maas meŋcepər, k'elek Piyer, Saŋ kə Sak, kə ŋampe tərɔ kəroŋ **kək-łok-łokər Kanu**. ²⁹ Yesu eyi kəsali, kə kəro kən kesəkpər, kə yamos yən yənanəkanε kəferε yoc-motər-motər. ³⁰ Pəwon fe kə afum merəŋ ŋayefe kəlok-loku kə nkən: Musa kə Eliya ŋanayi, ³¹ aŋe aŋc-nəŋk **pəmot pa pələl** pa debeki da Kanu disre mə. Ŋac-loku Yesu kəkə kən nke kəŋkəyi Yerusalem mə. ³² Tetəŋne Piyer k'asol ɔn ŋac-dire pəpəŋ; nte ŋantime mə, kə ŋanəŋk Yesu pəmot pa debeki da Kanu disre, kə afum merəŋ akə ŋanacəme kə nkən mə. ³³ Tem nte afum akəkə merəŋ ŋaŋc-gbeyene kə Yesu mə, kə Piyer oloku kə: «Wətəkse pəntese su kiyi ka nnə. Səcəmbər **cəbal cəpε-cəpε** maas, ŋin ŋam, ŋin ŋa Musa, kə ŋin ŋa Eliya.» Piyer enacəre fe nte oŋc-loku mə. ³⁴ Nte oŋc-loku tatəkə mə, kə kəp kənder kəgbəpərne ŋa kə kənese kəsumpər acəpse a Yesu darəŋ nte ŋananəŋk kəp kanke kəc-der kəgbəpərne ŋa mə. ³⁵ Kə dim dowur kəp kanke disre, doc-loku: «Wəkawe ɔyɔne wan kem, nkən iyek-yek: Nəcəŋkəl kə!» ³⁶ Nte ane dim dadəkə mə, k'anəŋk Yesu pəcəme sona. K'acəpse a Yesu darəŋ ŋaŋcaŋk

ali fum enaloku fe sɔ wəkos təloma nte enəŋk mə mata maməkə.

Yesu kətaməs ka wan nwe ŋəŋk ŋelεc ŋenatoŋkulu-toŋkulu

(Mt 17:14-18; Mk 9:14-27)

³⁷ Dəckəsək nte ŋantor kəyefe dətərɔ mə, kə afum alarəm ŋander kədəfayne Yesu. ³⁸ Kə fum wəloma oŋkulərne kənay kanke daccə: «Wətəkse iletsen'am məməmən wan kem, bawo wəkin wəkawe gboŋ iyə. ³⁹ Ŋəŋk ŋelεc ŋəloma ŋembere kə, kə ŋəsəŋe kə kəkule-kule gbəŋcana babəkə, kə ŋeyikəc kə pəpəŋ, kə ŋəsəŋe kə kəfoc kəwur kə dəkusu; kə ŋələləs kə dis, a kə ŋendesak kə. ⁴⁰ Iletsene acəpse-am darəŋ kəbeləs ka ŋi, mba ŋantam fe ti.» ⁴¹ Kə Yesu oŋkulərne: «Nəna afum alεc a tem tante, atələŋ Kanu, tem cəke tə pəmar sɔ iyi kə nəna-ε? Tem cəke tə pəmar sɔ itəmpər te tonu-ε? Məkere wan kam nnə.» ⁴² Nte wan wəkəkə oŋc-lətərne Yesu mə, kə ŋəŋk ŋeŋgbal kə dəntəf kə ŋeyikəc kə pəpəŋ. Mba kə Yesu eŋgbəŋ-gbəŋər ŋəŋk ŋelεc ŋaŋəkə, k'entaməs wan wəkəkə, k'əsəŋ kə kas. ⁴³ Kə cusu cəwos afum fəp kənəŋk ka fənəntər fəpəŋ fa Kanu.

Yesu kəgbəkəre kən kəloku defi dən

(Mt 17:22-23; Mk 9:30-32)

Nte mes maməkə Yesu oŋc-yə mə mec-ciyene afum mə, k'oloku acəpse ɔn darəŋ: ⁴⁴ «Nəna nəsu ləŋəs, nəcəŋkəl bel-bel moloku mame: Kəber k'ander Wan ka fum afum dəwaca. ⁴⁵ Mba acəpse ɔn darəŋ ŋanacəre fe tedisre ta toloku tatəkə oŋc-loku mə; tenagbəpərne ŋa, nte təŋsəŋe ta ŋaŋcəre ti mə. Kə ŋanese kəyifət kə tedisre ta toloku tatəkə.

Anə ecepər nu fəp-ε?

(Mt 18:1-5; Mk 9:33-37)

⁴⁶ K'acəpse ɔn darəŋ ŋayefe kəyifətene nte təŋsəŋe ŋacəre nwe eŋcepər ŋa dəkəcəme mə. ⁴⁷ Yesu nwe enacəre mecəm-cəmne mme meyi ŋa dəcər mə, elek wan wəfet wəkin, k'eŋcəmbərərne kə. ⁴⁸ Kə Yesu oloku ŋa: «Nwe o nwe eban wan wəkawe

* **9:23** «kəgbəŋne kətək ka gbekε kən» = ti disre: «kəwose kəsəŋne defi dəsək o dəsək pəmə təkə Yesu enayə ti mə.»

kɛbanj kɛtɔt tetem, ɛmban'im ina sɛrka pɛtɔt; nwe o nwe ɛban'im, ɛmbanj wɛkɔ osom'im mɔ. Bawo fum wɛkɔ ɛnjɛmbɛrnɛ dɛkɛcɛmɛ dɛfet mɔ, ɔyɔnɛ wɛkɔ ɛnjɛpɛr nu fɛp.»

*Nwe ɔntɔc'am mɔ, ɛfan'am
(Mk 9:38-40)*

⁴⁹ Kɔ Sanj ɛlɛk moloku k'oloku: «Wɛtɛkɛ sɛnanɛnjɛk fum wɛlɔma pɛc-bɛlɛsɛ yɔnjɛk yɛlɛc tɛwɛ tam; kɔ sɛfanj kɛmɔnɛ kɔ, bawo wɛkɛyɛ ɛnjɛcɛmɛ f'am darɛnj pɛmɔ sɛna.» ⁵⁰ Kɔ Yesu oloku kɔ: «Ta nɛmɔnɛ kɔ ti; bawo fum nwe ɔntɔc'am mɔ, ɛfan'am.»

*Dare dɔlɔma da Samari kɛfati kɛbanj
ka Yesu*

⁵¹ Ntɛ dɔsɔk dɛlɛk da Yesu doru dɔnjɛ-lɔtɛs mɔ, k'olokunɛ a mɛnɛ pɛkɔ Yerusalem gbɛs. ⁵² K'osom afum alɔma ɛyɛ kɔ kirinj. Kɔ akakɔ ɛyɛ kirinj kɔ ɛnjɛkɔ ɛnjɛbɛp dare da Samari dɔlɔma, ntɛ tɔnjɛsɔnjɛ ɛjalɔmpɛsnɛnɛ kɔ mɔ. ⁵³ Mba kɔ aka dare dadɔkɔ ɛnjɛfati kɛbanj kɔ, bawo Yerusalem ɛnjɛc-kɔ. ⁵⁴ Ntɛ afum ɛnjɛ ɛnjɛnɛnjɛ ti mɔ, ɛnjɛpɛsɛ a Yesu darɛnj, Sanj kɔ Sak ɛjalɔku: «Wɛtɛkɛsɛ, mɛfanj sɛlɔku nɛnjɛc dɔtor kɛyɛfɛ dɛkɛm dɛlɛsɛr ɛnjɛ?» ⁵⁵ Kɔ Yesu ɛnjɛkɛfɛlɛ k'ɛntɛfɛrnɛ ɛnjɛ, k'ɛgbɛnjɛ-gbɛnjɛr ɛnjɛ. ⁵⁶ Kɔ ɛnjɛyɛfɛ kɔ ɛnjɛnjɛkɔ dare dɔlɔma.

*ɛnjɛ ɛnjɛfanj kɛcɛmɛ Yesu darɛnj mɔ
(Mt 8:19-22)*

⁵⁷ Ntɛ ɛnjɛnɛyɛ dɔpɔ kɛkɔ mɔ, kɔ fum wɛlɔma oloku kɔ: «ɛnjɛcɛm'am darɛnj nnɔ o nnɔ mɛnjɛkɔ mɔ.» ⁵⁸ Kɔ Yesu oloku kɔ: «Yɛtɛrɛr yɔyɔ bi kɔ bɛmp yɔyɔ wɛlɔ wa yi; mba Wan ka fum ɔyɔ fɛ nnɔ ɛntam kɛbɔc dɔmp mɔ.» ⁵⁹ Kɔ Yesu oloku fum wɛlɔma: «Mɛcɛm'em darɛnj.» Kɔ fum wɛkɛkɔ oloku kɔ: «Wɛtɛkɛsɛ, mɛwɔs'em kɛrɛsna ikɔ iwup papa kem.» ⁶⁰ Kɔ Yesu oloku fum wɛkɛkɔ: «Mɛsɛk afi ɛnjɛwup afi; kɔ mɛnɛ, mɛkɔ mɛdɛnjɛk **dɛbɛ da Kanu.**»

⁶¹ Kɔ fum wɛlɔma oloku: «Kɛcɛm'am k'ɛnder darɛnj Wɛbɛ, mba mɛkar ikɔ kɛrɛsna ɛlɛmbɛrnɛ aka kɛlɔ kem disrɛ.» ⁶² Kɔ Yesu oloku kɔ: «Nwe

o nwe ɛdɛbɛftɛ cɛna a wɛkɛyɛ pɛc-mɛmɛn tadarɛnj, ɛntɛsɛ fɛ kɛdɛnjɛk ka **dɛbɛ da Kanu.**»†

10

*Kɛsom ka ɛnjɛpɛsɛ darɛnj 72
(Mt 10:7-16)*

¹ Ntɛ tatɔkɔ tɛnjɛpɛr mɔ, kɔ Wɛbɛ ɛyɛk-yɛk sɔ afum 72 alɔma, k'osom ɛnjɛ mɛrɛnj mɛrɛnj ɛyɛ kɔ tɛkirinj kɛkɔt ka sɛdare kɔ mɔfɔ fɛp mme pɛnamar kɔ kɛkɔ mɔ. ² K'oloku ɛnjɛ: «Dɛlɛ dɛtɛl dɛmbɛk, mba atɛl ɛnjɛmpɛcɛ. Nɛlɛtsɛnɛ wɛkɛ dɛlɛ dɛtɛl dɛndɛ, pɛsɛk atɛl ɛnjɛdɛ ɛnjɛtɛl dɛlɛ dɔn. ³ Awa! Nɛkɔ, ɛsɛk'un nɛkɔ pɛmɔ ntɛ ɛnjɛsɛk ɛnjɛkɛsɛyɛ calma dɛcɔ mɔ. ⁴ Ta nɛtɔmpɛrɛnɛ pɛsɛm pa dɛlɛk, ta nɛtɔmpɛrɛnɛ lɔba, ta nɛtɔmpɛrɛnɛ cɔfta, ta nɛyɛfɛnɛ sɔ kɔ fum o fum dɔpɔ. ⁵ Kɛlɔ nke o nke nɛndɛkɔ-bɛrɛ mɔ, nɛkɛlɛ kɛrɛsna: «Kanu kɛbɛrɛsɛ pɛforu kɛlɔ kɛnjɛ!» ⁶ Kɔ pɛyɔnɛ, fum wɛkɛ pɛforu ɛyɛ kɛlɔ kɛnjɛkɔ-ɛ, pɛforu pɔnu pɛnjɛ kɔ kɛrɔnj; kɔ pɛyɔnɛ fɛ ti-ɛ, pɛforu pɛpɔkɔ pɔluksɛrn'on. ⁷ Nɛyɛ kɛlɔ kɛnjɛkɔ, nɛdi yɛri, nɛmun dɔmun da kɛlɔ kɛnjɛkɔ; bawo pɛmar pɛsɔnj wɛbɛc kɛway kɔn. Ta nɛc-cal-cali wɛlɔ dɛ! ⁸ Dare ndɛ o ndɛ nɛbɛrɛ a pɛban'un mɔ, nɛdi yɛri yɔkɔ ɛnjɛsɔnj'un mɔ. ⁹ Nɛtamɛs ɛnjɛ akɔ ɛnjɛ di mɔ, nɛlɔku ɛnjɛ: «**dɛbɛ da Kanu** dɔlɔtɛrn'on.» ¹⁰ Dare ndɛ o ndɛ nɛkɔ ta ɛmban'un mɔ, nɛkɔ ndɛ ɛbanjka ɛnjɛnjɛn nɛlɔku: ¹¹ «Sɛnjɛkɔnjɛr'un kɛbɔf ka dare donu ali nke kɛsɔptɛ su dɛwɛcɛk mɔ, sɛluks'on ki; nɛtam kɛcɛrɛ a **dɛbɛ da Kanu** dɔlɔtɛrnɛ.» ¹² ɛnjɛ-lɔk'un a dɔsɔk dadɔkɔ, tɔyɔ ntɛ ɛndɛyɔ dare dadɔkɔ mɔ, tɛndɛyɛnjɛk tɛcɛpɛr ta Sodom.»

*Sɛdare nɛsɛ sɛfati kɛlanj mɔ
(Mt 11:20-24)*

¹³ «Pɛlɛcɛr'am mɛnɛ dare da Kɔrasin! Pɛlɛcɛr'am mɛnɛ, dare da Bɛtsayida! Bawo **mes mɛwɛy-wɛy mme Kanu kɛmmɛntɛr** ɛyɔ nnɔ ndɔronu mɔ, m' ɛnjɛnɛyɔ sɛdare sa Tir kɔ Sidɔnjɛ-ɛ, kɔ ɛnjɛnɛsɛkɛpɛr mɛra pɛwɔn, ɛnjɛcɛmɛ pɛlɔmpu darɛnj, ɛnjɛbɛrnɛ yɛmɔs yɛnjɛn ya kɛbal, ɛnjɛdɛ

† 9:62 «ɛntɛsɛ fɛ kɛdɛnjɛk ka dɛbɛ da Kanu» kɔ pɛyɔnɛ fɛ ti-ɛ, «ɛmar fɛ dɛbɛ da Kanu.»

ɲaməŋcne! ¹⁴ Itə endesəŋe dəsək da kiti ka Kanu dadəkə, pəfədeyɛŋkər Tir kə Sidəŋ pəmə nənə. ¹⁵ Kə mənə, dare da Kapərnayum, mənɟem-cemne a andekə-pən'am haŋ dareŋc? Ala! Andekə-tor'am dəntəf haŋ nənə afum afi ɲayi mə. ¹⁶ Nwɛ ɛŋcəŋkəl'un mə, ɛŋcəŋkəl'im. Kə nwɛ ɛŋwɛnəs'un mə, ɛwɛnəs'im, k'ɛwɛnəs wəkə osom'im mə.»

Kəlukus ka acɛpsɛ darəŋ 72

¹⁷ Kə afum 72 aŋe anasom mə ɲalukus pəbotu disrɛ kə ɲaloku: «Wəbɛ! Ali yəŋk yɛlɛc fəp yɛnayi su dəntəf tewe tam.» ¹⁸ K'oloku ɲa: «Indenanəŋk Sentani kətəmpɛnɛ kəyɛfɛ dareŋc pəmə təkə pəŋmot mə. ¹⁹ Nəcəŋkəl: Isəŋ'un kətam kəkət ka bok kə mekələŋcər kəron kələkɛnɛ fənəntər fa ater anu fəp, daka o daka dəfətam kəyams'on ti. ²⁰ Mba ta pəbət'un nte yəŋk yɛlɛc yeyi nu dəntəf mə, mba pəbət'un nte aŋcic mewe monu nde dareŋc, ndena Kanu mə.»

Pəbotu pa Yesu

(Mt 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Tənətəŋne, **Amera** Nəcempɛ **ɲa Kanu** ɲəsəŋe pənaŋkanɛ kəbət Yesu, k'oloku: «Inyɛk-yekəs'əm, Papa, Wəbɛ wəkə dareŋc kə dəntəf, nte məmɛŋkər abeki kə asoku səbomp mes mame, a kə məmentər mi awut afɛt mə. Ey, Papa, bawo tatəkə tə məfaŋ ti. ²² Ic-lok'un a Papa kem ɛmbɛr'im ca fəp dəwaca. Nwɛ o nwɛ ɛŋcərə fɛ nwɛ əyənɛ Wan mə, kə pəntəyənɛ Papa-ɛ; nwɛ o nwɛ ɛŋcərə fɛ sə nwɛ əyənɛ Papa mə, kə pəntəyənɛ Wan-ɛ, kə afum akə Wan ɛŋfaŋ kəloku ti mə.»

²³ Kə Yesu ɛŋkafələ k'ɛntɛfərne acɛpsɛ ən darəŋ, k'ɛyɛl dim, pəc-loku ɲa: «Pəmbət fər yəkə yɛŋnəŋk məkə nəyi kənəŋk mə! ²⁴ Bawo adəŋk a Kanu kə abɛ a təf yɛlarəm ɲanafaŋ kənəŋk mme nəyi kənəŋk mə, mba ɲananəŋk fɛ mi; ɲanafaŋ kəne mme nəyi kəne mə, mba ɲanane fɛ mi.

Capafə ca wəSamari wətət

²⁵ Kə wətəkɛ sariyɛ wəlɔma ɛyɛfɛ k'oloku Yesu, nte ɛfaŋ kəcərə kə

towul mə. K'eyif Yesu: «Wəbɛ, cəke cə pəmar iyə kəsətə ka kəyi wəyɛŋ katina-ɛ?» ²⁶ Kə Yesu eyif kə: «Cəke cə aŋcic nde buk ba sariyɛ-ɛ? Cəke cə mənkarəŋ bi disrɛ-ɛ?» ²⁷ Kə fum nwɛ oloku Yesu: «Pəmar məbətərə Wəbɛ Kanu abəkəc ɲam fəp, amera ɲam fəp, fənəntər fam fəp, kə kəsək kam domp fəp. Kə telip-ɛ, məbətər wəŋc'əm pəmə təkə məmbətərne mənə sərka mə.» ²⁸ Kə Yesu oloku kə: «Məloku ti bel-bel, məyə tatəkə nte təŋsəŋ'am kəyi wəyɛŋ katina mə.» ²⁹ Mba nte wəbɛ wəkə sariyɛ nwɛ ɛfaŋ kəmentər dolompu dən mə, k'eyif Yesu: «Anə əyənɛ wəŋc'im-ɛ?» ³⁰ Kə Yesu əŋgbəkərə moloku k'oloku: «Fum wəlɔma ɛnəyɛfɛ Yerusalem pəc-kə Yeriko. Kə afum wəkəkə əŋkə pəbɛrɛ afum alɛc dacə, kə afum alɛc akakə ɲambaŋər kə daka dəkə ɛnatəmpər mə fəp, kə ɲasut kə haŋ pəc-but kəfi, kə ɲasumpər dəpə kə ɲaŋkə. ³¹ Kə tosurenɛ wəlɔŋne wəlɔma osolnɛ sə dəpə din dadəkə; nte wəlɔŋne nwɛ ɛnəŋk fum wəkə anasut mə, k'ɛŋcɛpər dəpə ntende pəbələ kə. ³² Kə wəLewy wəlɔma ender sə kəfo kin kaŋkə; kə wəkəkə sə ɛnəŋk fum nwɛ, kə nkən sə ɛŋcɛpər ntende pəbələ kə. ³³ Kə wəSamari wəlɔma nwɛ əŋc-kə delek mə, ender pəbəp fum wəkawɛ nte ɛnəŋk kə mə, kə nənəfər deyɛ kə. ³⁴ Kə wəSamari nwɛ əlɔtərne fum nwɛ, k'olɔŋər ruŋc yən member, k'əmbəy yi moro; k'ɛsɛktər yi. Kə wəSamari nwɛ ɛlɛk fum wəkəkə k'ɛndɛŋ kə pəkətɛnɛ pən kəron, k'ɛŋkɛkərə kə karwəŋsɛ kəlɔma, k'əŋkə pəboc kə di, k'ɛŋcəmɛ tetən. ³⁵ Dəkəsək kə wəSamari nwɛ owurɛ gbələŋ mɛrəŋ ba pəsam, k'əsəŋ bi wəkə karwəŋsɛ. K'oloku kə: «Məgbəkərə kə, mɛrɛ o mɛrɛ mɛndesəŋ kə mə, indeluks'am pi dəkəlukus dem.» ³⁶ Kə Yesu ənɔcər: «Afum akanɛ maas dacə anə ə mənə mənɟem-cemne kəyənɛ ka wəŋc ka fum wəkə afum alɛc ɲanasut mə?» ³⁷ Kə wəbɛ wəkə sariyɛ nwɛ oloku: «Nwɛ ɛnəmentər kə amera ɲobotu mə.» Kə Yesu oloku wəbɛ wəkə sariyɛ nwɛ: «Awa, mənə sə məkə məyə

tatɔkɔ.»

Yesu ndena Marta kɔ Mari

³⁸ Yesu ɲayi dɔpɔ kɔkɔ kɔ acɛpɛɛ ɔn darɛn, kɔ ɲambɛɛ dare dɔlɔma, kɔ wɛran wɔlɔma pɛc-we kɔ Marta, embɛn kɔ nde ndɔrɔn. ³⁹ Marta ɛɲayɔ wɛɲɔ wɛran wɔlɔma nwe aɲc-we Mari mɔ, kɔ wɛɲɔ nwe ɔɲkɔ pɛndɛ Wɔbɛ dɛntɔf, pɛc-cɛɲkɛl moloku mɔn. ⁴⁰ Marta nkɔn pɛsumpɛr yɛbɛc yɛlarɛm. Kɔ Marta ender pɔlɔku Yesu: «Wɔbɛ tɔfɔtɔrɛs'ɛm tantɛ wɛɲɔ'im wɛran ende pɛnd'am dɛntɔf pɛsakɛr'ɛm yɛbɛc yaye sona mɔ? Mɔlɔku kɔ pɛde pɛmar'im.» ⁴¹ Kɔ Yesu oloku kɔ: «Marta, Marta! Mɛyi kɛcɛm-cɛmɲɛ kɔ kɛsimɛ tɛta mes mɛlarɛm. ⁴² Mba tes tin gbɔɲ tɔyɔ dɛkɛcɛmɛ. Mari ɛlɛk da pɛntɛɛ mɔ, afɔsɔ-baɲɛr kɔ dɛnda.»

11

Yesu kɔ sali

(Mt 6:9-13; 7:7-11)

¹ Dɔsɔk dɔlɔma Yesu **pɛc-lok-lokɛr Kanu** kɛfo kɛlɔma. Ntɛ elip mɔ, kɔ wɛcɛpɛɛ kɔn darɛn wɔlɔma eyif kɔ: «Wɔtɛkɛɛ, mɛtɛkɛɛ su kɛlɔk-lokɛr Kanu, pɛmɔ tɔkɔ Saɲ ɛnataɛkɛɛ acɛpɛɛ ɔn darɛn kɛlɔk-lokɛr Kanu mɔ.» ² Kɔ Yesu oloku ɲa: «Kɔ nɛnde kɛc-lok-lokɛr Kanu-ɛ, nɔlɔku: Papa!

Pacɛɛ decɛmpɛ da tɛwɛ tam;

Dɛbɛ dam dɛdɛr!

³ Mɛc-sɔɲ su dɔsɔk o dɔsɔk kɛcom kosu ka dɔsɔk;

⁴ Mɛɲaɲɲɛɛ su kiciya kosu!

Awa, sɛna sɔ, sɛɲaɲɲɛɛ nwe o nwe ɛɲciyanɛ su mɔ.

Ta mɛsak su sɛcɛm-cɛmɲɛ kɛciya.»

⁵ Kɔ Yesu oloku ɲa sɔ: «Anɔ ɛntam kɛyɔ wɛkos wɛkin nu dacɔ, nwe ɛɲyɛfɛ cɛk-cɛk pɛkɔ pɛbɛp wanapa kɔn nde ndɔrɔn pɛc-loku kɔ: «Wanapa mɛbɛr'im cɛcom maas, ⁶ bawo wɛbɔt kem wɔlɔma edɛr nde nderem cɛk-cɛk caɲcɛ, mba ali paka iyɔ fɛ mɲɛ ɲɲɔɲ kɔ pɛdi mɔ.» ⁷ Kɔ wanapa kɔn wɛkɛkɔ, eyi dukɛlɔ mɔ oloku kɔ: «Ta mɛtɛrɛs'im! Aɲgbɔt kumba, sɛfɛntɛrɛ kɔ awut'em, ifɔtam kɛyɛfɛ ɲɲɔɲ'm cɛcom,» ⁸ ic-lok'un ti: Ali pɛyɔnɛ fɔ

ɔfɔyɛfɛ pɛsɔɲ kɔ ci bawo wanapa kɔn ɔfɔ, endɛyɛfɛ pɛsɔɲ kɔ daka o daka ndɛ ɛfan mɔ, bawo wanapa kɔn ɛɲgbɛc gbɛs a mɛnɛ pɛsɔɲ kɔ. ⁹ Kɔ ina, ilok'un: Nɛtɔla, aɲsɔɲ'un; nɛtɛn, nɛɲɲɛɲk; nɛsɛt-sɛt kumba, aɲgbɛtɛ nu. ¹⁰ Bawo mɛna nwe mɛntɔla mɔ, amɲoc'am; mɛna nwe mɛntɛn mɔ, mɛɲɲɛɲk; pɛgbɛtɛ nwe ɲɲɛsɛt-sɛt kumba mɔ. ¹¹ Kas kɛrɛ kɛyi nu dacɔ, nke wan kɔn ontɔla kɔ alop, pɛsɔɲ kɔ abok mɔ? ¹² Kɔ pɛyɔnɛ fɛ ti-ɛ, wan kɔn pɛtɔla kɔ amɛs ɲɛgbɛɲ, nkɔn pɛsɔɲ kɔ tɛkɛlɛɲcɛr? ¹³ Kɔ pɛyɔnɛ fɔ nɛna aɲɛ nɛlɛcɛ mɔ, nɛɲcɛrɛ kɛsɔɲ awut anu ca yɔtɔt, ta ake tɔ Kas nke kɛyi ndɛ dareɲɔ mɔ, kɛɲkɛsɔɲ Amɛra Nɛcɛmpɛ ɲɔn aɲɛ ɲaɲwɛr kɔ ɲi mɔ!»

Yesu kɛlukɛ moloku ma yɛm nyɛ anabɔɲcɛ kɔ mɔ

(Mt 12:22-30; Mk 3:22-27)

¹⁴ Dɔsɔk dɔlɔma Yesu pɛc-bɛlɛs ɲɔɲk ɲɛlɛc ɲɛ ɲɛnasɔɲɛ fum wɔlɔma kɛtɔ-lok-loku mɔ. Ntɛ ɲɔɲk ɲɛlɛc ɲaɲɔkɔ ɲowur kɔ mɔ, kɔ wɛtɔlɔk-loku wɛkɛkɔ olɔk-loku, kɔ pɛɲciyanɛ afum. ¹⁵ Mba kɔ afum alɔma ɲalɔku: «Bɛlɛbul wɔbɛ wɛka yɔɲk yɛlɛc, ɛmbɛlɛ yɔɲk yɛlɛc.» ¹⁶ Ntɛ alɔma ɲafan kɛsumpɛr kɔ dɛmolɔku mɔ, kɔ ɲalɔku kɔ a pɛmɛntɛr **tɔyɔ tɛgbɛkɛr tin ntɛ tɛɲmɛntɛr a Kanu kɛsom kɔ mɔ.** ¹⁷ Mba ntɛ Yesu ɛnacɛrɛ pɛcɛm-cɛmɲɛ paɲan mɔ, k'olɔku ɲa: «Dare ndɛ aka di ɲandɛyɛfɛrɛnɛ taɲan mɔ, dɛɲlɛpsɛr kɛlɛcɛ. Wɔlɔ wa di wɛtɛmpɛnɛ win win. ¹⁸ Kɔ pɛyɔnɛ fɔ Sɛntani eyi kɛyɛfɛrɛnɛ kɔ nkɔn sɛrka-ɛ, cɛkɛ cɔ dare dɔn dɛntam kɛtɛsɛ-ɛ? Bawo nɔlɔku a Bɛlɛbul ɛmbɛlɛ yɔɲk yɛlɛc. ¹⁹ Kɔ pɛyɔnɛ fɔ ina Yesu, Bɛlɛbul ɛmbɛlɛ yɔɲk yɛlɛc-ɛ, awut anu ɔɲ, anɔ ɔ ɲambɛlɛ yɔɲk yɛlɛc-ɛ? Itɔ ɔsɔɲɛ ntɛ ɲa yati ɲande kiti nu mɔ. ²⁰ Mba kɔ pɛyɔnɛ fɔ fɛnɔntɛr fa Kanu fɔ ɛmbɛlɛ yɔɲk yɛlɛc-ɛ, **dɛbɛ da Kanu** dɛdɛr haɲ ɲnɔ nɛyi mɔ. ²¹ Kɔ fum wɛka fɛnɔntɛr ɔntɛmpɛr posutɲɛnɛ-ɛ, ombum daka dɔn bɛl-bɛl ta tɔlɔm o tɔlɔm tɛnɔɲk di-ɛ. ²² Mba kɔ fum wɔlɔma nwe ɛmbɛk kɔ fɛnɔntɛr

ender pəsut kə kəyefərəne pətam kə-ε, wəkakə embanər kə yosutənene yən nyε enalanj mə, pələk ca yən fəp pəyerəs. ²³ Nwε ɔntəyi kə ina mə, enter'im; mba nwε ɔntəlɔŋkan'em mə, mənjaməsər'em.»

Kəlukus ka nənjk nɛlɛc
(Mt 12:43-45)

²⁴ «Nte nənjk nɛlɛc nənjkə ɲowur fum nwε dərɪs mə, ɲɔc-kə ɲec-der ɲec-cepər-cepər mofo mowosu, ɲec-ten dəkəyi. Kə ɲəntəsətə, kə ɲoloku: «Ilukus nde kələ kem nke inayefe mə.»
²⁵ Nte ɲolokus mə, kə ɲebəp kələ kanjka pafən ki, palompəs di bel-bel. ²⁶ Awa! Kə nənjk nɛlɛc nənjkə ɲənjkə, ɲeten akos anj yənjk yeɛc camət-mɛrən nyε yenanankane kələcε yetas ɲi mə; kə ɲosole yi kə yender yeɛcəme fum nwε darən. Awa, kə pələc pənankane fum wəkakə pətas təkə pənayi kə mə.»

Pətət posoku

²⁷ Yesu eyi kəloku moloku maməkə, kə wəran wələma ɔŋkulərne kənay ka afum akakə daco: «Pəbət kor nke kənbəkəs'am mə, kə mɛsε mme anaməsər'am mə!» ²⁸ Mba kə Yesu ɔŋkule: «Pəbət anj ɲənɔɲkəl toloku ta Kanu, ɲamɛŋkərne ti mə!»

Kəwe ka tɔyɔ tɛgbəkərɛ tɔləma nte tɛyɛfɛ nde Kanu kəyi mə
(Mt 12:38-42)

²⁹ Nte kənay kənɔc-mɛpnɛ Yesu mə, kə ɲayefe kəloku: «Afum a ndəkəl ɲantese fe; tɔyɔ tɛgbəkərɛ nte tɛyɛfɛ ndena Kanu mə tɔ ɲafən kənənjk; mba ali tin afəsə-mentər ɲa kə pəyənɛ fe ta Yunusa-ε. ³⁰ Bawo təkə teta Yunusa tenayənɛ aka Ninewe tɔyɔ tɛgbəkərɛ mə, itə teta Wan ka fum tendesə-yənɛ afum a tɛm tantɛ tɔyɔ tɛgbəkərɛ. ³¹ Dəsək da kiti, wəbera wəka kəca kətət (kə mənɛfərne nde dec dɛmpɛ mə), endetime tɛm ta kiti, pəcəme afum a ndəkəl fər kirin. Endeyemsənɛ ɲa, bawo kəfo kəbəl-bolu ka dare dələma k'ənayefe k'ender kəcənjkəl kəcərə pəkət ka Sulemany. Mba

fum eyi nnə nwε ɛŋcepər Sulemany mə! ³² Dəsək da kiti, afum aka Ninewe ɲandəkə-yefər afum a ndəkəl ɲayemsənɛ ɲa, bawo aka Ninewe ɲanasəkpər məyɔ manjan, kə ɲancəme pələmpu darən, nte ɲanane moloku ma Yunusa mə. Mba wələma eyi nnə nwε ɛŋcepər Yunusa mə.»

Capafɔ ca lamp da dis
(Mt 5:15; 6:22-23)

³³ «Fum nwε o nwε əfəmot lamp pəkənjk di kə pəyənɛ fe ti-ε pəmɛŋk di, mba pəfos pə anɔcəmbər di nte tənɔŋɛ anj ɲambɛrɛ mə ɲanənjk pəwanjərə. ³⁴ Dəfər dam dəyənɛ lamp da dis. Kə dəfər dam dɛtesε-ε, dis dam fəp dənɔmotnɛ; mba kə dəfər dam dənɔtesε-ε, dis dam sɔ kubump kə dɛnyi. ³⁵ Məkəmbərne ta pəwanjərə mpe pəy'am dərɪs mə pəyən'am kubump. ³⁶ Kə dis dam domot ta tofo o tofo teyi nte teyi kubump mə, tɛm tatəkə dis dam fəp dɛmar, pəmə təkə lamp dənɔmot'am kə dɛndɛmar-ε.»

Yesu kəbənɔcɛ aFarisi kə atəkɛ a sariyɛ kiciya
(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)

³⁷ Nte Yesu ɛnayı kəlɔk-ɔku mə, kə wəFarisi wələma ɛlɛtsənɛ kə kəkə-di yeri dəsək dadəkə nde ndərən. Kə Yesu ɛmbɛrɛ k'ənjkə pəndɛ amɛsa kirin. ³⁸ Kə pənɔciyanɛ wəFarisi nwε nte Yesu ɛnatə-gbət waca dərɔmun * kərəsna a pədədi yeri mə. ³⁹ Mba kə Wəbɛ ɔlɔku kə: «Nəna aFarisi, pələt kə səpət tadarən yə nənɔsəkəs, mba bəkəc yonu disrɛ nələsərne deke dərɪs kə kəyɔ mes mɛlɛc. ⁴⁰ Nəna atəcərə mes anj nəyənɛ mə, Kanu nke kələmpəs tadarən mə, bafɔ ki kələmpəs sɔ te-disrɛ ba?† ⁴¹ Nəc-pocɛ atəyɔ daka mpe penyi səpət kə dəpələt yonu mə, fəp fa yi fəndəsək nnə nəyi mə.

⁴² Mba pələcər'un nəna aFarisi! Bawo nənɔŋ Kanu farilɛ fa mɛrket kə malanjan; mba nəc-pələr dələmpu kə kəbətər ka Kanu. Tatəkə tɔ

* **11:38** CəFarisi, kə fum ɔŋkə kədi yeri-ε, mɛnɛ pəgbət kərəsna waca dərɔmun. † **11:40** Kanu nke kələmpəs tadarən mə, bafɔ ki kələmpəs sɔ te-disrɛ ba? kə pəyənɛ fe ti-ε, nwε ɔlɔmpəs tadarən mə, bafɔ nkən ɔlɔmpəs sɔ te-disrɛ ba?

pamar payo, ta ampelarne takoe. ⁴³ Pələcər'un nəna aFarisi! bawo nəmbətər dəkənde dəcəkə-cəkə **dəkəcpəs**, kə kəyif kələl nde ambəpsene mə. ⁴⁴ Pələcər'un! bawo nəyi pəmə cufu nce antəgbəkəre mə, pac-kət ci kəronj ta aņcəre-ε.»

⁴⁵ Kə fum wələma atəkse a sariye dacə elek moloku, k'ojkulərne: «Wətəkse, kə məloku tatəkə-ε, məņsunu sə səna!» ⁴⁶ Kə Yesu oloku: «Pələcər sə nəna, atəkse a sariye! Bawo nəņsarəsər afum yəsare nye nantətam mə, ta nəņgbuņenene yi ali telər tonu-ε.»

⁴⁷ «Pələcər'un! Bawo nəna oņlə cufu ca adəņk a Kanu aņe atem anu njanadif mə. ⁴⁸ Kəmentər kə mənde tantə a mənə sə məwose məyo ma atem anu maməkə, bawo nja njanadif adəņk a Kanu, kə nəna nəņlə cufu cəņan! ⁴⁹ Itə əsəņe kəcəre kətət ka Kanu disre, kəloku: «Indekene nja adəņk kə asom.» Kə njanadif aləma, kə njanərəs aləma, ⁵⁰ itə endesəņe afum a ndekəl kədəkə-sare kiciya ka kədif ka adəņk a Kanu akanje fəp, kəyefe nte doru doņcop mə, ⁵¹ kəyefe mecir ma Abel, haņ kəbəp ka ma Yakariya, nwe anadif nde Kələ kəpəņ ka Kanu, kəfo kəcempi kə **aņgbip** dacə mə. Ey, iņlok'un ti: Andekə-yif ti afum a tēm tantə.»

⁵² «Pələcər'un, nəna atəkse a sariye! Bawo nəliņ tasapa pa kəcəre; nəna sərka nəmbere fe, nəwose fe sə acuru njabere akə njanafəņ kəbere mə.»

⁵³ Nte Yesu owur nde kələ kaņkə mə, kə pəntele atəkse sariye kə aFarisi nno eyi mə. Kə nja yefe kəgbəņ-gbəņər kə, nja-c-yifət kə mes fəp, ⁵⁴ nja-c-əpe kə mowul, nte təņsəņe njanene kə yem dəmoloku mə.

12

Nəkembərne ta nəbaņene dofum (Mt 10:26-27)

¹ Tēm tatəkə afum wul wul njanaləņkanə, pəwurene pəmə nadenšərene, ¹³ Kə fum wələma oloku Yesu kə Yesu oloku ačepse ən darəņ kərəsna: «Nəkembərne lebin da aFarisi nde dəyoņe kəbaņene dofum mə. ² Tes o tes təgbəpne teyi fe nte pəntəmar paloku mə, nte o nte

təņgbəpne fe nte pəntəmar pacəre mə. ³ Itə əsəņe nte o nte tə nəloku kubump, andene ti daņ peņ; kə nte məņmēņkəs fum deləņəs dukələ mə, andedəņk ti kələ kəronj.»

Nwe pamar nənese mə (Mt 10:28-31)

⁴ «Ic-lok'un ti, nəna anapa'em: Ta nənese aņe njanadif dis gbəcərəm, kə teyefe dənda ta njanam tələm o tələm sə mə. ⁵ Indementər'un nwe pamar nənese mə: Nənese nwe endif pəkafəle sə pətam kələm'əm Yahanama mə. Ey! Ic-lok'un, nkən pamar nənese! ⁶ Bafə gbaņa kəcəmət y'aņcaməs pəsam gbələņ mēreņ? Awa! Ic-lok'un a Kanu kəfəpəl ali njin yi dacə. ⁷ Ali cəfon ca domp donu aləm ci fəp. Ta nənese; bawo pələl ponu peņcəpər pa gbaņa yelərəm!»

Amera Nəcempi nja Kanu njanadif pamar ačepse a Yesu kəloku mə (Mt 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ «Ic-lok'un ti: Nwe o nwe owose afum alərəm dacə a wəcəpse kem darəņ əyoņe; Wan ka fum endesərəmne-wose nno fər ya melekəe a Kanu kirin, a wəkən fum wəkəkə əyoņe. ⁹ Mba mənə nwe məndekə-bupəre ti afum dacə mə, Wan ka fum endekəsərəmne-ce mənə wəkayi melekəe a Kanu fər kirin. ¹⁰ Nwe o nwe oloku pələc pa Wan ka fum, andekə-njaņene wəkayi; mba nwe o nwe ələməs **Amera Nəcempi nja Kanu**, afədəkə-njaņene kə.»

¹¹ «K'ande pac-liņəs'un kəkəkəre nde **dəkəcpəs**-ε, kə pəyoņe fe ti nda aboc kiti, kə pəyoņe fe ti abe-ε, ta nəcəm-cəmne nte nəņkəyoacne, kə təkə nəņkəloku mə; ¹² bawo **Amera Nəcempi nja Kanu** njanadif-təks'on gbəņcana babəkə təkə pəmar nəndekə-loku mə.»

Capafə ca wəka daka wətəcəre tes

¹³ Kə fum wələma oloku Yesu kə Yesu oloku ačepse ən darəņ kərəsna: «Wətəkse, məloku wəņc'im a səyerene ke kosu!» ¹⁴ Kə Yesu oloku fum wəkəkə: «Anə ə 'cəmbər'im kəyoņe ka wəboc kiti nu dacə, kə pəyoņe fe ti, wəyer'un daka

donu-ε?» ¹⁵ Kɔ tɛyɛfɛ dɔnda, kɔ Yesu oloku ɲa: «Nɛkɛmbɛrnɛ kɛbɔtɛr ka kɛyɔ daka dɛlarɛm, bawo bafɔ daka dadɔkɔ dɔtɔmpɛr tecepɛrɛnɛ ta fum doru, ali wɛkayi pɛyɔ daka dɛlarɛm.»

¹⁶ Kɔ Yesu oloku ɲa capafɔ cɛlɔma: «Fum wɛka daka wɛlɔma ɛnayɔ ntɔf nyɛ yɛɲc-tesɛ yɔbɔf mɔ. ¹⁷ Pɛc-cɛm-cɛmnɛ, pɛc-yifnɛ: «Cɛkɛ cɔ indeyɔ-ɛ? Bawo iyɔ fɛ kɛfɔ nkɛ ɲkɔ-lɔɲka yɛtɛl yem fɛp mɔ.» ¹⁸ Kɔ fum nwe olokunɛ, «Ntɛ tɔ indeyɔ: Kɛwɛkɛc kɔ ɲkɔ cɛlɛ cem, isɛl nɛc cɛmbɛk mɔ, ɲlɔɲka ci disrɛ malɔ kɔ ca yem yɔlɔma. ¹⁹ Kɔ tɛyɛfɛ dɔnda-ɛ, ilokunɛ dɛbɛkɛc: «Iyɔ daka dɛlarɛm dɛmɛɲkɛrnɛ meren mɛlarɛm; ɲɛsɛm oɲ, idi, imun iwolɛs.» ²⁰ Mba kɔ Kanu kɛlɔku kɔ: «Mɛna Wɛbɛc, Wɛtɔcɛrɛ tes! Pibi pa mɔkɔ yati pɔ andewer'ɛm kiyi kam doru; tɔkɔ mɛlɔmpɛs mɔ, anɔ ɔ mɛndɛsakɛrɛ ti-ɛ?» ²¹ Kɔ Yesu ɔnɔcɛr: «Itɔ pɛyi fum nwe endɛlɔɲka daka dɔn, a ta Kanu kɛɲnɔɲk kɛyɔ kɔn daka mɔ-ɛ.»

Kɛlɔɲ Kanu (Mt 6:25-34)

²² Kɔ Yesu oloku acɛpsɛ ɔn darɔɲ: «Itɔ ɔsɔɲɛ nɛɛ ilok'un: Ta nɛcɛm-cɛmnɛ tɛta doru donu—ake nɛndɛdi-ɛ. Ta nɛcɛm-cɛmnɛ sɔ tɛta dis donu—ake nɛndɛbɛrnɛ-ɛ. ²³ Bawo kɛyi doru kɛɲcɛpɛr yeri, kɔ dis dɛɲcɛpɛr yamos. ²⁴ Nɛkɛkɛcɛ bɛmp ya ser: Yɔfɔbɔf, yɔfɔtɛl, yɔfɔmɛɲkɛrnɛ, yɔyɔ fɛ cɛlɛ, mba Kanu kɛɲsɔɲ yi yeri. Nɛna nɛɲcɛpɛr bɛmp yayɔkɔ pɛbɔlɛ! ²⁵ Anɔ ɔ kɛcɛm-cɛmnɛ kɔn kɛntam kɛbɛrɛnɛ kururu katin gbɔɲ kɛwɔn kɔn doru-ɛ? ²⁶ Kɔ pɛyɔnɛ a nɛfɔtam ali tes tɛfɛt-ɛ, ake nɛɲkɔcɛm-cɛmnɛnɛ tɔkɔ tɛɲcɛmɛ mɔ? ²⁷ Nɛgbɔtɔnɛ nɛɛ yɛlɛɲk ya dalɛ yomponɲ mɔ: Yɔfɔbɛc, yɔfɔdu yamos, mba ɲc-lɔk'un, ali wɛbɛ Sulɛmany kɔ daka da dɛbɛki dɔn, ɛnayɔ fɛ yamos nyɛ yɛnatesɛ pɛmɔ pɛlɛɲk papɔkɔ pin mɔ. ²⁸ Yika yeyi mɔkɔ dalɛ, alna pac-lɛm yi dɛnɛɲc, mba Kanu kɛɲsɔɲɛ pɛmar yi. Nɛna, aɲɛ kɛlɔɲ konu kɛmpicɛ mɔ, nɛntam kɛlɔɲ tes tin: Pipicɛ oɲ cɛkɛ o cɛkɛ, itɔ Kanu kɛndɛyɔn'on! ²⁹ Kɔ nɛna,

ta nɛtɔrɛsɛnɛ kɛcɛm-cɛmnɛ tɛta yeri yɔkɔ nɛndɛ nɛc-di mɔ, ta nɛcɛm-cɛmnɛ tɛta yomunɛs yɔkɔ nɛndɛ nɛc-munɛs mɔ. ³⁰ Bawo acuru a doru dandɛ ɲaɲcɛm-cɛmnɛ tɛta ca yayɔkɔ. Kɔ nɛna, Papa konu ɛɲcɛrɛ a nɛfan yi. ³¹ Nɛtɛn **dɛbɛ da Kanu**; nkɔn Kanu endɛsɔɲ'un yɛlɛpɛs yɔkɔ.»

Daka kiyi ka dareɲc (Mt 6:19-21)

³² «Ta mɛnɛsɛ, Atɛkɛs'em darɔɲ! Bawo pɛmbɔt Papa konu kɛsɔɲ konu daka da dɛbɛ dɔn fɛp. ³³ Nɛcamɛs daka donu, nɛpɔcɛ kɛway kanɲkɔ atɔyɔ daka. Nɛɛ tɔɲsɔɲɛ nɛmɛɲkɛrnɛ daka da alna ndɛna Kanu mɔ. Daka da ndɛna Kanu dɔfɔlip! Dɛndo wɛkɛ eyi fɛ nwe ɔɲlɔtɛrnɛ di mɔ; atɛ ɲeyi fɛ nɲɛ ɲɔɲsɔm di mɔ. ³⁴ Bawo da daka donu dɛɲyi mɔ, difɔ abɛkɛc ɲonu ɲɛɲyi.»

Abɛc aɲɛ ɲambum mɔ

³⁵ «Nɛgbɔɲcɛnɛ sɛbɛlɛt dɛfi, nɛmot sɛlamp sonu, nɛcɛmɛ bel-bel! ³⁶ Nɛyi pɛmɔ abum aɲɛ ɲandɛkar wɛbɛ kɛɲan kɛdɛr kɛyɛfɛ dɔɲgbɔɲɲɛ mɔ, nɛɛ tɔɲsɔɲɛ wɛkɛkɔ ɔɲc-kɔna-der pɛsut-sut kumba, ɲa ɲagbite kɔ ki katɛna mɔ. ³⁷ Pɛbɔt acar akakɔ wɛbɛ kɛɲan, ɔɲc-kɔna-der pɛbɔp kɔ pɛc-kar kɛgbite kɔ mɔ. Amina! ɲc-lɔk'un ti: Endɛgbɔɲcɛnɛ bɛlɛt, pɛdɛs acar akakɔ dɛmɛsa kɛkɔ-di yeri, nkɔn pɛyɛrɛs ɲa yi. ³⁸ Ali pɛyɔnɛ fɔ cɛk-cɛk cɔ endɛr, kɔ pɛyɔnɛ fɛ ti-ɛ dɔsɔka, mba k'ɛmbɔp ɲa ta ɲandirɛ-ɛ, pɛbɔt ɲa!»

³⁹ «Nɛcɛrɛ bel-bel a kɔ wɛbɛ wɛka kɛlɔ ɛɲcɛrɛ tɛm nɛɛ wɛkɛ endɛr mɔ-ɛ, ɔfɔsak kɔ pɛwɛkɛc kɛlɔ kɔn. ⁴⁰ Nɛna sɔ, nɛcɛmɛ bel-bel! Bawo Wan ka fum endɛdɛr tɛm nɛɛ nɛntɔyɔ kɔ amera mɔ.»

Wɛbɛc wɛlɔmpu kɔ wɛbɛc wɛtɔlomp (Mt 24:45-51)

⁴¹ Kɔ Piyɛr eyif Yesu: «Wɛbɛ, sɛna gbɛcɛrɛm ɲɔ mɛɲlɔku capafɔ canɲɛ, ka fɛp fɔ mɛɲlɔku ti ba?»

⁴² Kɔ Wɛbɛ oloku: «Wɛcɛmbɛr-cɛmbɛr daka wɛrɛ olomp, pɛsɔk domp-ɛ? Nkɔn ɔyɔnɛ nwe wɛbɛ ɔɲlɔku: «ɲsɔɲ'am yɛbɛc nyɛ: Mɛc-sɔɲ yeri afum aɲɛ ɲayi kɛbɛc'em mɔ,

tem nte pamar ma.» ⁴³ Pabot wacar wakako wabe kon onlukus pabape ko yebac yayako ma! ⁴⁴ Ilok'un ti, kançe ko: Nkon o wabe kon onson yebac ya kacambær-cambær ka daka don fap! ⁴⁵ Mba ko wacar olokune debakac: «Wabe kem entayefe fe kader,» payefe kasut ka amaræs arkun ko aran-e, pac-di, pac-mun han pacis-e, ⁴⁶ wabe ka wacar kakò endeder dasak nde ontayo ko amera ma, dec nde antacare ma, tem tatoko embelas wacar wakako, pason ko kaway nke pamar pason acar atonene wabe kanjan ma. ⁴⁷ Wacar nwe ençare tefan ta wabe kon ma, ta olompasnene ko ma, ta onyo toko wabe kon efan ma, ansut wacar wakako kasut kapon. ⁴⁸ Mba wacar nwe antacare tefan ta wabe kon ma, paciya-ciya kalompas ma, wacar wakako papic po ansut ko. K'anason fum palaram-e, palaram po anwer ko. K'anason ko kamejk palaram-e, anjan Kane kawer ko palaram.»

Teta Yesu tasonje afum kagbeyene
(Mt 10:34-36)

⁴⁹ «Nejc d' inder kaber doru, k'ifanje di kamar! ⁵⁰ Pamar isoto kagbat daromun, ko kanwon'im kayi. ⁵¹ Nançem-cemne a peforu po injere kason doru ba? Ala de, mba kagbey k'injere. ⁵² Kayefe on tante ane o ane nanyi kamæt kalo disre, nandegbeyene ako nanyi maas ako nanyi meran. ⁵³ Kas kagbey wan warkun, wan warkun pagbey kas; kere kagbey wan waran, wan waran pagbey kere; kançera kagbey waran ka wan kon, wan-so pagbey kançera.»

Kacarene ka kam
(Mt 16:2-3)

⁵⁴ Ko Yesu oloku so kanay: «Ko nanank kap kagbaparne ntende dec denkale ma, nanjule katina: «Kader ko wacafan endeder!» Paf-won wacafan pader. ⁵⁵ Mba ko nanank afef na kaca katot noc-wur-e, naloku: «Kawone ko pander,» toko nanjoku ti ma, ito tenyi. ⁵⁶ Nana Abanene dofum! Nantam kacare megbekere ma toko antaf ko

kam yenyi ma; ta ake to nantotam kacarene tegbekere ta tem tante, nte teyefe ndena Kanu ma-e?»

Maten katagne ko waterene kam
(Mt 5:25-26)

⁵⁷ «Ta ake to nantacarene nana sarka toko pamar nayo ma-e? ⁵⁸ Ko mandeko ko wayefarene kam danjiti-e, mawose natagne dapo karesna. Ko payone fe ti-e, enjeker'am dabe. Waboc kiti pason'am wasodar, wasodar eber'am dabili. ⁵⁹ Ic-lok'am mafowur dabili ko mantolip kason pasam pako mantampere wakekere kam dabili ma.

13

Nasakpar mera, nacame palompu daran, ko payone fe ti-e, nafi!

¹ Tem tatoko ko afum aloma nander nalomar Yesu toko Pilat enadifat aKalile aloma nte nanç-lojne Kanu ma. Ito tatoko Pilat enanankal mecir ma afum kalojne kanjan. ² Ko Yesu oloku na: «Nançem-cemne a k'adifat aKalile akako tatoko-e, a tementar on a nananankane kaciya natas aKalile alapas ako anatodif ma ba? ³ Ala! Ic-lok'un: Mba ko nantosakpar mera nacame palompu daran-e,* tatoko to nandelasarne fap pamò akako. ⁴ Ko payone fe ti-e, afum ane waco ko camæt-maas ane kalo ka Siloye kanawekarne kadif ma, nançem-cemne a na nananankane kaciya natas aka Yerusalem alapas ane ba? ⁵ Ala, ic-lok'un, mba ko nantosakpar mera nacame palompu daran-e, nana so fap nanfi pamò na!»

Capafõ ca katok kakom nke kanato-yo yokom ma

⁶ Ko Yesu oloku so capafõ nce: «Fum waloma enabof katok ka tumbunyi dale don dacõ. K'ender katen yokom ya ki, mba k'embap katok ka tumbunyi nke ta kanjom-e. ⁷ Awa, k'oloku wabac kon wako onç-bume ko dale ma: «Meren maas ma mamε nte inder kapim yokom ya katok kanje ma, mba ifasoto. Awa macer ki! Ta ake to

* **13:3** «Nantubi» ito «Nasakpare mayo matot mayo meleç.»

kandecamene, kabanj antof gbacaram-ε?)⁸ Ko wabum ka dale oloku ko: «Wabe, masak katok kakom kanke karen nke gbacaram pamaman so; indekay hanj inonkar, iber ma so ncekcek-a.⁹ Ko tatoko teyi-ε, toloma kanjom dok, ko panyi fe ti-ε, macep ki.»

Yesu katamas ka waran waloma simiti, dasak da kanjesam

¹⁰ Katakse ko Yesu enj-nde **dakacaps** doloma, simiti, dasak da kanjesam. ¹¹ Waran waloma enayi danda nwe nonk nleec nenasonje katokat kayefe meren waco ko camatmaas ma; enanutne, ta entam katenje-ε. ¹² Nte Yesu enonk waran nwe ma, k'ewe ko, k'oloku ko: «Waran, docu dam desak'am.» ¹³ Ko Yesu enden ko kaca. Gbanjana baboko ko waran nwe entenje, k'eyefe **kacam** debeki da Kanu. ¹⁴ Mba ko pantele wabe waka **dakacaps** dadoko, nte Yesu enatamas waran wakako simiti, dasak da kanjesam ma, ko wabe nwe oloku afum: «Mata camat-tin meyi mme pamar pac-bac ma, nader naten katamasne mata mamako disre, mba ta nader simiti, dasak da kanjesam.» ¹⁵ Ko Yesu oloku ko nte: «Nana abanene dofum: Simiti, dasak da kanjesam, ano ontogbeki wana won, ko payone fe ti-ε, safale son pakekare kakomun-ε? ¹⁶ A waran nwe owur dokom da Abraham, a ko Sentani sasumpar sakot kayefe meren waco ko camatmaas ma, pamar fe pasikali ko banda yayoko simiti, dasak da kanjesam ba?» ¹⁷ Yesu kaloku moloku mamako, ko tsonje ater on fap kalaparne; mba panabot kanay fap, moyo mopon mamako Yesu onj-yo ma.

Capafɔ ca tengben tefet
(Mt 13:31-32; Mk 4:30-32)

¹⁸ Ko Yesu oloku so: «Ake **deb** **da Kanu** dowurenε-ε? Ak' indetubcene di-ε? ¹⁹ Tengben tefet† nte fum elek, palam dale don disre ma. Tengben tatoko topon, payone katok kapon, bemp yeder yolo wara wawoko karonj ma.»

† **13:19** «tengben tefet» Ti to tengben tefet ta tak ya dale, nte tompon ma-ε, katok ka ki kambek patas tak yaloma ya dale.

Capafɔ ca lebin
(Mt 13:33)

²⁰ Ko Yesu oloku so: «Ak' indetubcene **deb** **da Kanu**-ε? ²¹ **Deb** **da Kanu** dowurenε ko lebin nde waran enlek paber kacom nke enalompas ko abek na farin daco ma, a ko kacom kanjo kampe fap ma.»

Capafɔ ca dakabere dewekene
(Mt 7:13-14,21-23)

²² Nte Yesu enjali sadare safet ko sapon kaka ka Yerusalem ma, paktaksene so afum. ²³ Ko fum waloma eyif ko: «Watakse, afum apic na Kanu kadeko-yac ba?» Ko Yesu oloku na: ²⁴ «Nana so nasep nadeko nabere dakabere dewekene dadoko, bawo iclok'un: Afum alarəm nandesep kabere ka di, mba nafodeko-tam.»

²⁵ «Ko waka kalo endeko-yefe pacan kumba, nana anje nanyi doru ma, nadeyefe kasut-sut kumba, nac-loku: «Watakse! Magbite su!» Tem tatoko endekule nu: «Incare fe kaca nke nayefe mo!» ²⁶ Tem tatoko to nadeko-cop kaloku: «Sanadi yeri, samun ko mana, mac-takse nde mirit mopon ma dare dosu.» ²⁷ Nkon pac-lok'un, «Incare fe aka nde nayone mo! Nabol'em day, nana akanje nanyo mes melec mo!» ²⁸ Difɔ afum nadeko-bok, nac-nanerenε sek, ko nonkononk Abraham, Isiyaka, Yakuba ko adonk a Kanu fap **deb** **da Kanu** dantof, a palam nana dabanjka-ε. ²⁹ Afum nadeko-yefe kaca nke dec dempe ko nke dec denkale ma, kaca katot, ko kamerya, nader nande demesa nde **deb** **da Kanu** dantof. ³⁰ Tem tatoko, aloma anje nayone mako alapsar ma, nadeko-yone akirin; ako nayone akirin ma, nayone alapsar.»

Yesu ko Yerusalem
(Mt 23:37-39)

³¹ Tem tatoko, ko aFarisi aloma nander naloku ko: «Moyefe nno mako! bawo Herodu efan kadif'am.» ³² Ko Yesu oloku na: «Nako naloku ayofan nanoko: Kabelas yonk yelec ko katamas k'iyyine mako koalna, a indelapas yebac yem tataka ta maas. ³³ Mba mene ikot

məkə,alna kə dəsəkə; bawo pəmar fə wədənj kə wəka Kanu efi kəfo kəcuru ta pəyənə Yerusalem-ε.»

³⁴ «Yerusalem! Yerusalem! Njə njendif adənj kə Kanu mə, njε-cacas anj Kanu kəsom nnə njeyi mə; pənas'ım kəlonjka ka awut'am pəmə nte acəkə njokombəra njonlonjka awut banca ya nj dəntəf mə! Mba kə nəntəfanj ti. ³⁵ Awa, kəsakər'on k'ander kələ konu. Mba ic-lok'un: Nəfəsə-nənj k'im, hanj tēm tēbəp nte nəndeloku:

«Kanu kəpocə pətət nwe endeder tewe ta Kanu Kəpənj mə.»»

14

Yesu kətaməs ka wəcuy wələma

¹ Dəsək da kənjəsəm da aSuyif dələma, k'awe Yesu nde kələ ka wəbe ka aFarisi wələma kəkə-di yeri, kə akakə njənkəkce kə. ² Kə fum wələma nwe docu dənəkəfəs mə, pəcəmə kə fər kirinj. ³ Kə Yesu eyif atəkse a sariyə kə aFarisi: «Anjwosə kətaməs ka wətətamne simiti, dəsək da kənjəsəm ba, ka afəwosə?» ⁴ Kə afum anj njəncanj k. Awa kə Yesu onjgbunənə wətətamne nwe, kə wəkakə entamne, k'əsak kə a pəkə. ⁵ Nte tənəcəpər mə, kə Yesu eyif njə: «Anə eyi nu daco nwe wan kən, kə pəyənə fə ti wana wən wentempənə dəkələmp simiti, dəsək da kənjəsəm, ta empənə wi dəsək dadəkə mə?» ⁶ Kə abe akakə njantətam kəlukse kə məcəp.

Nte anjyek-yek dəkənde, kə nte anjwənə fum tes mə

⁷ Kə Yesu olok-lokər afum anj anawe dəkəsata mə, bawo ənəkəkce nte akakə anj-gbutələne dəkənde dəcəkə-cəkə mə. K'oloku njə: ⁸ «Kə fum ew'am kəkə-tənjne kəsata ka kəgbanjne kən-ε, ta məkə mənde dəkənde dəcəkə-cəkə, bawo tələma wəka kəsata ewe sə fum wələma kəsata kanjka, nwe ənəcəpər mənə mə. ⁹ Ta təsənə wəkə ewe nu kəsata mə, kədəlok'am: «Məyefə məsakərə nwe dəkənde dadəkə.» Kələpərne kə mənjkə kəyefə dəkənde dəcəkə-cəkə dadəkə kəkə-nde dadarənj dəkə. ¹⁰ Mba, k'aw'am kəsata-ε, məkə mənde

dəkənde dadarənj, nte tənəsənə nwe ew'am kəsata mə k'ender pənənj k'am-ε, pələk'am: «Wanapa, məcənne kirinj.» Awa tēm tatəkə mənə məlele nnə afum anj nənjkə-pənne amesa kədi yeri mə. ¹¹ Nwe o nwe eləkne, andetore kə; nwe o nwe otorene andepənə kə.»

¹² Kə Yesu oloku fum nwe ənawe kə kəsata mə: «Kə məwe afum kədi yeri yerənj, kə pəyənə fə ti yərəfəy-ε, ta məwənə yi akos'am anj, ta məwənə yi awənəc'am anj, ta məwənə yi akomənə am, ta məwənə yi ande am aka daka. Nte tənəsənə ta njadetam kəlukse ayek njə kəwənə yeri mə.

¹³ Mba kə məndewənə afum yeri-ε, məwe atəyə daka, lanyiru, atorər kə atənəjk. ¹⁴ Tēm tatəkə pəbət'am, bawo njayə fə daka nde njənkə-luks'am kəway ka pətət papəkə mə. Kanu gbəcərəm kəndəkə-tam kəlukse'am kəway kanjka, nde ayə pətət njandəkə-yefə defi mə.»

Capafə ca yeri ya kəsata (Mt 22:1-10)

¹⁵ Nte afum njane moloku mame mə, kə fum wələma nwe ənandə dēməsə mə, oloku Yesu: «Pəbət mənə nwe məndəkə-di yeri nde **dəbe da Kanu** dəntəf mə!» ¹⁶ Kə Yesu oloku fum wəkakə: «Fum wələma ənaboc kəsata kəpənj, k'ewənə ki afum alarəm. ¹⁷ Nte tēm ta kədi yeri yayəkə tendebəp mə, k'osom wəcər kən kəkə-loku afum anj ewe kəsata mə: «Nəder! Alip kəcən.» ¹⁸ Mba kə kan-kan eyefə kələtsənə kə. Kə wəcəkə-cəkə oloku kə: «Mənənjən'em, dale d' iway idə pəmar ikə iməmən; ilətsən'am ta məsumpər'em ti!» ¹⁹ Kə wəka mərənj oloku kə: «Iway cənə cəbifti wəco, ic' ifanj kəkə-wak; ilətsən'am ta məsumpər'em ti!» ²⁰ Kə wəka maas oloku sə: «Intəp kəc-gbanjne, itə intətam kəkənə!» ²¹ Kə wəcər olukus k'ənjka pələku moloku maməkə wəbe kən. Kə pəntələ wəbe kən, k'oloku wəcər: «Məkə katənə nde mofə məpən kə nde dəmirit ma dare! Məwən'em atəyə daka, lanyiru, atorər kə atənəjk.» ²² Kə wəcər ender pələku kə: «Wəbe nte məsom'im mə telip, mba yeri yəsərəcəm!» ²³ Kə

wàbè oloku kò sò: «Màkò dápò dà dákulum kò dàngbàncan, málòkù afum ñàbèrè nte tǎnsǎngè kǎlò kem kǎlarè mǎ.»²⁴ Bawo, ic-lok'un: Arkun akakò inanunǎkèné kǎwè kǎsata kǎñkè mǎ, ali wǎkin ǎfǎsǎ-di yeri ya ki.»

Càkè cò ànyì a patam kǎyǎné wǎcǎpse ka Yesu darǎng-è
(Mt 10:37-38)

²⁵ Kǎnáy kǎnacǎmè Yesu darǎng, kò Yesu èñkǎfǎlè, k'òloku ñà: ²⁶ «Mǎna nwe mǎñcǎps'em darǎng mǎ, pǎmar mǎtam kǎcè papa kam kò iya kam, kò wǎran kam, kò awut'am, awèñc'ǎm àjà arkun, akirè am kò kiyi kam doru yati, kò pǎyi fè ti-è, fum wǎkakò ǎfǎtam kǎyǎné wǎcǎpse kem darǎng. ²⁷ Mǎna nwe o nwe mǎntǎwosè kǎgbǎñné kǎtǎk kǎpǎndǎn ka defì nkè àñcǎñ àñé ñandif afum mǎ, mǎfǎtam kǎyǎné wǎcǎpse kem darǎng. ²⁸ Bawo nǎna àkǎñé dǎcò, mǎna nwe mǎñfǎñ kǎcǎmbǎr kǎlò mǎ, mǎfǎndè kǎrèсна mǎlǎm dǎka dǎkò mǎñkǎbèrse teta kǎlò kam mǎ, kò pǎyǎné fò dǎka dǎdǎkò dǎntam kǎlip kǎcǎmbǎr ka kǎlò kǎñkò-è. ²⁹ Mba kò nǎñcǎp kǎcǎmbǎr kǎlò ta nǎlip kǎcǎmbǎr ki, nwe o nwe ènǎñk ki, èndèselǎr'un ³⁰ pǎc-loku: «Afum àkǎñé ñǎñcǎp kǎcǎmbǎr kǎlò mba ñantam fè ki kǎlǎpǎs.» ³¹ Itò pǎyi wǎbè nwe èñfǎñ kǎkò-sutèné kò wǎbè wǎlǎma mǎ, mènè pǎndè pǎmǎmǎn kò pǎyǎné, afum wul wǎcò (10.000) ñantam kǎsutèné kò afum wul wǎcò mǎrǎng (20.000) àkà wǎbè wǎkò ñǎñkǎsutèné mǎ. ³² Kò pǎyǎné fè ti-è, ñǎñsǎrèbǎlèné, wǎbè wǎkà afum wul wǎcò (10.000) pǎsom nda wǎbè wǎkà afum wul wǎcò mǎrǎng (20.000) wǎkò ñǎñkǎsutèné mǎ, nte pǎmar pǎkǎt ta ñǎsutèné mǎ. ³³ Àwà, mǎna nwe o nwe mǎntǎcè cǎ yǎkò mǎyǎ mǎ, mǎfǎtam kǎyǎné wǎcǎpse kem darǎng.»

Mèr mmè mǎndèñcè mǎ
(Mt 5:13; Mk 9:50)

³⁴ «Pàkà pǎtǎt pǎ mèr mǎyǎné, mba kò mèr mǎndèñcè-è, àk' antam mi kǎbǎtsè-è? ³⁵ Mèr mǎdèñc mǎfǎtesè tǎm tǎtǎkò àntǎf, mǎfǎtesè ñcèk-cèk ya

yǎbǎf, mènè pagbal mi dǎyika. Mǎna nwe mǎnyǎ lǎñǎs mǎc-ne mǎ, mǎne ti!»

15

Capafò cǎ àñkèsiya ññè ñénasǎlè, k'anǎñk sǎ ñi mǎ
(Mt 18:12-14)

¹ Àbǎñǎs dut kò afum aciya ñǎlǎtǎrñè Yesu kǎkò-cǎñkǎl kò. ² ÀFǎrisi kò acicǎs a sariyè ñǎc-cǎpèné: «Fum wǎkǎwè èñselèné aciya, pǎwosè kǎdi yeri kò ñà.»

³ Mba kò Yesu oloku ñà capafò ncè: ⁴ «Nǎna afum àkǎñé dǎcò, ànò ǎñyǎ ñkèsiya tǎsar tin (100), a ñin ñǎsǎlǎr kò, a pǎsak yǎkò 99 dǎtègbèrè kǎkò-tǎn ñin ñǎkò ñǎsǎlǎr kò mǎ, hàñ pǎnǎñk ñi-è? ⁵ Kò wǎkǎyi ǎñkò pǎnǎñk ñi-è, pǎgbǎñné ñi àmèra ñǎbotu disrè, ⁶ ǎñc-kǎna-bèrè nde ndǎrǎn, èwè ànǎpà ǎn kò àndè ǎn nde ndǎrǎn, pǎloku ñà: «Nǎwolǎs kò ina, bawo inǎñk àñkèsiya ñém ñǎkò ñénasǎlǎr'im mǎ.» ⁷ Ic-lok'un: Pǎbotu pǎñkò-yi dǎrèñc teta fum wǎkin nwe ǎñkò-sǎkpǎr àmèra pǎcǎmè dǎpò dǎlompù darǎng mǎ, pǎtas teta afum 99 àñé ñantǎmar kǎsǎkpǎr mèra, bawo ñǎlomp mǎ.»

Capafò cǎ pǎsam gbǎlèñ mǎpè pénasǎlè, k'anǎñk sǎ pi mǎ

⁸ «Kò pǎyǎné fè ti-è, wǎran wǎrè ǎñyǎ pǎsam gbǎlèñ wǎcò, a gbǎlèñ bin bǎsǎlǎr kò ta omot lamp, ta èfèñ kǎlò, ta èntèn pi bel-bel, hàñ pǎnǎñk pi mǎ? ⁹ Kò wǎran nwe ènǎñk pǎsam gbǎlèñ mǎpè-è, èñwè ànǎpà ǎn, kò àndè ǎn, pǎloku ñà: «Nǎwolǎs kò ina bawo inǎñk pǎsam gbǎlèñ mǎpè pénasǎlǎr'im mǎ.» ¹⁰ Ic-lok'un, pǎbotu pèyi mèlèkèè a Kanu dǎcò teta fum wǎciya wǎkin gbòñ nwe èñsǎkpǎr àmèra pǎcǎmè pǎlompù darǎng mǎ.

Capafò cǎ wǎtǎmp wǎsǎlè, k'anǎñk kò sǎ mǎ

¹¹ Kò Yesu oloku sò: «Fum wǎlǎma ènǎyǎ awut arkun mèrǎng. ¹² Kò wǎkò èfètè mǎ, oloku kǎs: «Pàpà mǎsǎñ'im dà pǎmar idesǎtò kè kam mǎ.» Kò kǎs èyer dǎka dǎn awut ǎn àkǎñé mèrǎng dǎcò. ¹³ Nte mǎtǎkà mèpic mèñcèpǎr mǎ, kò wǎn wǎfèt èñcǎmǎs

daka dɔkɔ enasɔtɔ mɔ fɔp. K'osumpɔr dɔpɔ k'ɔŋkɔ pɛbɔlɛ, atɔf ŋɔcuru. Nde enakɔ pɔyi yama-yama pɛc-lɛsɛr-lɛsɛr daka dɔkɔ enayɔ mɔ. ¹⁴ Nte wan nwe elip kɛdi daka dɔn mɔ, kɔ dor dɔpɔŋ dɛmbɛrɛ atɔf ŋaŋɔkɔ enayi mɔ, kɔ ca yonɔɔp kɛbut kɔ. ¹⁵ K'ɔŋkɔ pɔyi nda fum wɛlɔma wɛka atɔf ŋaŋɔkɔ, wɛkɔ enasɔŋ kɔ kɛkɛk ka sɔp yɔn mɔ. ¹⁶ Wan nwe pɔfan kɛdi yeri ya sɔp, mba ali fum enasɔŋ fɛ kɔ yi. ¹⁷ Awa, k'eyɛfɛ kɛcɛm-cɛmnɛ teyi tɔn, k'olokunɛ: «Afum cɛke ŋayi kɛbɛc ndena papa kem aŋɛ ŋayɔ cɛcom cɛlarɛm mɔ, a ina ic-finɛ nnɔ dor. ¹⁸ Kɛyɛfɛ k'inder ikɔ ndena papa kem ikɔ iloku kɔ: Papa inɔciya Kanu, k'inɔciya sɔ mɛna. ¹⁹ Imbut pɛleli mpɛ pɛmar mɛsumpɔr'em pɛmɔ wan kam. Mba mɛsumpɔr'im oŋ pɛmɔ wɛbɛc kam.» ²⁰ Kɔ wan nwe elɛk dɔpɔ k'olokus ndena kas.»

«Ɖsɔrɔbɔlɛ, kɔ kas enɔŋk kɔ, kɔ nnɔfɔr dɔpɔŋ dosumpɔr kɔ. Kɔ kas eyɛksɛ kɛkɔ-fayɔnɛ kɔ, k'ɛnɛpsɛrnɛ kɔ dɛkilim, k'ocup kɔ. ²¹ Kɔ wan oloku kɔ: «Papa, inɔciya Kanu, k'inɔciy'am, pɛmar fɛ sɔ mɛsumpɔr'im pɛmɔ wan kam.» ²² Mba kɔ kas kɛlɔku acar ɔn: «Nɛkɛrɛ duma dɔtɔt nɛbɛr kɔ! Nɛbɛr kɔ kurundɛ dɛtɛlɛr, nɛsɔŋ kɔ cɔfta! ²³ Nɛkɛrɛ tana tetifi tɔkɔ, nɛdif pi. Padi yeri, pawolɛs! ²⁴ Bawo wan kem wɛkawɛ nɔŋnɔŋk mɔ, enafi, mba olukus sɔ kɛder doru! Enasɔlɛ, mba inɔŋk kɔ sɔ!» Kɔ ŋayɛfɛ kɛwolɛs. ²⁵ Tɛnatɔŋnɛ Coco pɔyi dɛlɛ. Nte wɛkakɔ ender pɛlɔtɛrnɛ kɛlɔ kɛŋan mɔ, k'ene tɔkɔ aŋfɛr pɛc-pisɛ mɔ. ²⁶ Kɔ Coco ewe wɛcar wɛkin k'eyif kɔ tes nte teyi kɛlɔ kɛŋan mɔ. ²⁷ Kɔ wɛcar oloku Coco: «Wɛŋc'ɛm eder, mba nte olukus kɛtamnɛ disrɛ mɔ, itɔ papa kam endifɛ tana petifi pɔkɔ.» ²⁸ Kɔ pɛntɛlɛ Coco nwe, ta efan sɔ kɛbɛrɛ dɛkɛr-ɛ. Kɔ kas owur kɛkɔ-lɛtsɛnɛ kɔ. ²⁹ Mba kɔ wan wɛcɔkɔ-cɔkɔ nwe oloku kas: «Meren mɛlarɛm mɔ mamɛ, iy'iɛm darɔŋ ic-bɛc'am pɛmɔ wɛcar, ali dɔsɔk din inɔbɛkɛl fɛ mosom mam, mba ali dɔsɔk din sɔ mɛna mɛsɔŋ f'ɛm tir idif sɛwolɛs kɔ anapa'em. ³⁰ Mba

nte wan kam wɛkawɛ ender mɔ, nwe ɔŋkɔ pɛlɛsɛr-lɛsɛr daka dam kɔ aran ayama-yama mɔ, nkɔn tan mɛndifɛ kɔ tana petifi pɔkɔ!» ³¹ Kɔ kas kɛlɔku Coco, «Mɛna wan kem, sɛna eyi dɛ kɔ mɛna, daka ndɛ o ndɛ iyɔ nnɔ mɔ, dam dɔ! ³² Mba pɛmar yati paboc kɛsata, pawolɛs: Bawo wɛŋc'ɛm wɛkawɛ mɛŋnɔŋk mɔ, enafi, k'olokus sɔ kɛyi doru; enasɔlɛ, k'anɔŋk kɔ sɔ.»

16

Capafɔ ca wɛcɛmbɛr-cɛmbɛr daka

¹ Kɔ Yesu oloku acɛpɛsɛ ɔn darɔŋ mɔ: «Fum wɛka daka wɛlɔma enayɔ wɛcɛmbɛrɛ-cɛmbɛrɛ daka, k'ander payɛmsɛnɛ kɔ, a ɛŋlɛsɛr-lɛsɛr daka da wɛbɛ kɔn. ² Kɔ wɛbɛ nwe ewe kɔ, pɛc-loku kɔ: «Cɛke cɔ ine te tam-ɛ? Mɛsɔŋ'em kɛcɛrɛ tɔkɔ mɛŋcɛmbɛr-cɛmbɛr daka dem mɔ, bawo mɛfɔsɔ-yɔnɛ wɛcɛmbɛr-cɛmbɛr daka dem.» ³ Kɔ wɛcɛmbɛr-cɛmbɛr daka nwe olukunɛ dɛbɛkɛc: «Cɛke cɔ indeyɔ-ɛ, bawo wɛka daka nwe oloku kɛwur'em kɛcɛmbɛr-cɛmbɛr daka dɔn? Iyɔ fɛ fɛnɔntɛr kɛdɛyɔnɛ wɛbifti antɔf, ilapɛrnɛ sɔ kɛc-tola. ⁴ Inɔcɛrɛ oŋ nte indeyɔ, a afum ŋaban'im wɛlɔ wanɔan disrɛ kɔ wɛkawɛ owur'em kɛcɛmbɛr-cɛmbɛr daka dɔn-ɛ.» ⁵ Kɔ wɛcɛmbɛr-cɛmbɛr daka nwe ewe fum wɛcɔkɔ-cɔkɔ wɛkɔ ɛnatɔmpɛrɛ wɛbɛ kɔn debe mɔ. K'eyif kɔ: «Cɛke cɔ mɛntɔmpɛrɛ wɛbɛ kem debe-ɛ?» ⁶ Kɔ wɛkakɔ oloku kɔ: «Moro m'olif cokos tasar tin (100).» —«Awa, mɛlɛk areka, mɛndɛ mɛcic: 50.» ⁷ K'eyif sɔ wɛlɔma: «A mɛna-a, cɛke cɔ mɛntɔmpɛrɛ-ɛ?» Kɔ wɛkakɔ oloku: «Malɔ busul tasar tin (100).» —«Awa, mɛndɛ mɛlɛk areka, mɛcic 80.» ⁸ Kɔ wɛka daka nwe ɔŋkor-koru wɛcɛmbɛrɛ-cɛmbɛrɛ kɔn daka wɛtɔlomp nwe nte ɔŋkɔt bel-bel mɔ. Awa, afum a doru ŋaŋcɛrɛ kɛyɔ mes tanɔan pɛtas akɔ ŋayɔnɛ aka pɛwanɔkɛra mɔ.»

⁹ Kɔ Yesu ɔnɔcɛr: «Ic-lok'un: Nɛtɛnɛ daka dɔtɔsɔk anapa, itɔ ɔŋsɔŋɛ kɔ dendelip-ɛ, paban'un ndɛ nɛkɔyi doru o doru mɔ. ¹⁰ Mɛna nwe aŋlan teta tes tɛfɛt mɔ, antam sɔ kɛlan'ɛm teta tes tɔpɔŋ. Mɛna nwe mɛntɔlomp

teta tes tefet mɔ, mɔfɔlomp teta tes tɔpɔŋ. ¹¹ Kɔ mɔntɔlomp kɛcɛmbɛr-cɛmbɛr ka daka dɔtɔsɔk ndɛ deyi doru dandɛ mɔ, anɔ endesɔŋ'ɔm kɛcɛmbɛr-cɛmbɛr ka daka dosoku-ɛ? ¹² Kɔ mɔntɔlomp teta daka da fum-ɛ, anɔ endesɔŋ'ɔm ndɛ dɔyɔnɛ dam mɔ-ɛ? ¹³ Ali wɛcar wɛkin ɔfɔtam kɛbɛcɛ abɛ mɛrɛŋ. Kɔ pɔyi ti-ɛ, enter wɛkin pɛbɔtɔr wɛka mɛrɛŋ; kɔ pɔyɔnɛ fɛ ti-ɛ, pɛcɛŋkɛlɛ wɛkin ta ɛŋcɛŋkɛlɛ wɛka mɛrɛŋ-ɛ. Nɛfɔtam kɛbɛcɛ Kanu kɔ pɛsam.»

Moloku mɔnɔŋksɔl ma Yesu

(Mt 11:12-13; 5:31-32; Mk 10:11-12)

¹⁴ AFarisi, aŋɛ ŋanabɔtɔr pɛsam mɔ, kɛnɛ ka moloku mamɛ, kɔ ŋayɛfɛ kɛfani Yesu. ¹⁵ Kɔ Yesu oloku ŋa: «Nɔna, nɔŋcɛmbɛrɛnɛ afum alompu nɔ awɛŋc'un aŋa ŋayi mɔ, mba Kanu kɛŋcɛr'on bɛkɛc; bawo nte afum ŋampɛnɛ dareŋc mɔ, itɔ Kanu nkɔn ɛŋcɛ. ¹⁶ Tɛm ta sariyɛ sa Musa kɔ yecicɛs yecɛmpi ya adɔŋk a Kanu tɛnawon haŋ tɛm ta Saŋ. Kɛyɛfɛ ɔŋ tɛm tatakɔ, k'ɔŋcɔp kɛdɔŋk moloku mɔtɔt ma **dɛbɛ da Kanu**, nwe o nwe kɛsɛp k'ɛndɛ kɛbɛrɛ ka di. ¹⁷ Mba pɛfɛfɛrɛnɛ kɔm kɔ antɔf kɛsɔlɛ, pɛtas tofo tefet ta pecic pin* pa sariyɛ kɛtɛmpɛnɛ. ¹⁸ Mɔna nwe mɔŋcɛ wɛran kam mɔnɛŋcɛ sɔ wɛlɔma mɔ, mɔyi kiciya kɛpɔŋ disrɛ.† Mɔna nwe mɔŋnɛŋcɛ wɛran nwe wos ɛŋcɛ mɔ, dalakɔ dɔ nɔyi disrɛ.»‡

Capafɔ ca wɛka daka kɔ Lasar

¹⁹ «Wɛka daka wɛlɔma ɛnɔyi, pɛc-berɛnɛ yamos yɔtɔt, yeyɛŋki kɔway; dɔsɔk o dɔsɔk pɔyi pɔtɔt disrɛ, pɛc-di yeri yɔtɔt. ²⁰ Kɛlɔ kɔn kirin, fum wɔtɔyɔ daka o daka wɛlɔma, nwe aŋc-we Lasar mɔ, pɔyɔ ruŋc, pɛfɛntɛrɛ kusunka kɔn. ²¹ Lasar nwe pɛfaŋ kɛc-wɛtɛs yeri nyɛ yɛntɛmpɛnɛ-tɛmpɛnɛ amɛsa dɛntɔf ŋa wɛka daka nwe mɔ, pɛdi. Mba kɔ cen yender yɛc-nɛntɔs ruŋc yɔn. ²² Kɔ Lasar efi, kɔ mɛlɛkɛɛ mender mɛlɛk kɔ, kɔ mɛŋkɛkɛrɛ kɔ

kɛkɔ-ŋɛsɛm ndɛ Abraham kɛsɛk. Kɔ wɛka daka nwe ender pɛfi, k'awup kɔ. ²³ Nde kɛfo nkɛ afi ŋaŋkɔ mɔ, kɔ wɛka daka eyɛkti fɔr; k'ɛnɔŋk pɛbɔlɛ Abraham kɔ Lasar pɛc-ŋɛsɛm kɔ kɛsɛk. ²⁴ Kɔ wɛka daka nwe ɔŋkulɛrɛnɛ: «Papa Abraham, mɔyɔn'em nɔnɔfɔr! Mɔsom Lasar pɛgbɔt tɛlar tɔn dɛromun pɛder pɛcɔŋkɛs'im tɛmɛr; bawo kɛtɔrɔ k'indɛ nɔnɔ nɛŋc dandɛ.» ²⁵ Kɔ Abraham oloku kɔ: «Wan kem, mɛcɛm-cɛmnɛ a mɔnasɔtɔ daka dam nte mɔnɔyi doru mɔ, kɔ Lasar nkɔn ɔsɔtɔ pɛcuy kiyi kɔn doru. Nde kɛl ɔŋ, kɛŋɛsɛm k'eyi, mɔna mɔyi sɔ dɛmnɛ pɛcuy. ²⁶ Kɔ tɛyɛfɛ dɛnda-ɛ, dobo dɔpɔŋ deyi su dacɔ kɔ nɔna nte tɔŋsɔŋɛ nwe ɛŋfaŋ kɛcɛpɛr pɛder nɔnɔ sɔyi mɔ, ta ɛntam-ɛ.» ²⁷ Kɔ wɛka daka nwe oloku: «Iɛtsɛn'am, Papa, mɔsom Lasar ndɛ kɛlɔ ka papa kem. ²⁸ Bawo, iyɔ di awɛŋc aŋa kɛcamɔt, Lasar pɛkɔ pɛlɔku ŋa nte tɛyi nɔnɔ mɔ, nte tɔŋsɔŋɛ ta ŋa sɔ ŋadɛdɛr nɔnɔ pɛcuy pampɛ peyi mɔ.» ²⁹ Kɔ Abraham oloku: «Ala, awɛŋc'ɔm aŋa ŋayɔ Musa kɔ adɔŋk a Kanu; ŋacɛŋkɛl ŋa.» ³⁰ Kɔ wɛka daka nwe oloku Abraham: «Ala, Papa, kɔ fum ɛyɛfɛ nɔnɔ afi ŋayi mɔ pɛkɔ pɛlɔk-lokɛr ŋa-ɛ, ŋaŋsɛkpɛr mɛra ŋacɛmɛ pɛlompu darɛŋ.» ³¹ Kɔ Abraham oloku kɔ: «Kɔ ŋantɔcɛŋkɛl Musa kɔ adɔŋk a Kanu, ali fum ɛyɛfɛ nɔnɔ afi dacɔ, ŋafɔkɔ-cɛŋkɛl wɛkayi.»»

17

Kiciya kɔ kɛŋaŋnɛ

(Mt 18:6-7; Mk 9:42)

¹ Kɔ Yesu oloku acɛpɛsɛ ɔn darɛŋ: «Pɛfɔ-tam kɔyi ta mes meyi mɛmɛ mɔsɔŋɛ fum kɛciya mɔ. Mba pɛlɛc pɔyi wɛkɔ ɔŋsɔŋɛ ti mɔ. ² Pɛfɛfɛrɛnɛ kɛkɔt wɛkayi tɛsar tɔpɔŋ dɛkilim pagbal kɔ dɛkɛba, kɔ pɔyɔnɛ wɛkayi pɛsɔŋɛ wɛfɛfɛr wɛkin kɛlɔŋɛ-ɛ*. ³ Nɛkɛmbɛrɛnɛ bel-bel!

Kɔ wɛŋc'ɔm ɛŋciya-ɛ, mɛgbɛŋgbɛŋɛr kɔ; **k'ɛsɛkpɛr amera pɛcɛmɛ pɛlompu darɛŋ**-ɛ, mɔŋaŋnɛnɛ kɔ. ⁴ Kɔ

* 16:17 itɔ ɔyɔnɛ cɛsɔma «sigirɛ» † 16:18 dalakɔ dɔ mɔyi kɔ wɛran wɛkakɔ ‡ 16:18 dalakɔ dɔ nɔyi

* 17:2 pɛsɔŋɛ fum wɛfɛfɛr kɛciya

wenç'am ençiy'am camət-mērəŋ dəsək din disrε-ε, a pəluksərne kəder'am camət-mērəŋ pəc-lok'am: «Kəsəkpər k'inder amera few, iŋcəme pəlompu darəŋ-ε,» mənəŋnənε kə.»

⁵ Kə asom a Yesu darəŋ ŋaloku Wəbε: «Məberεne su kəlan!» ⁶ Kə wəbε oloku ŋa: «Kə nəntəmpər kəlan nke kəyi pəmō tənġben tēfēt mō, nəntam kəloku kətək nke: Məgbuktε nnō məkō məcəme nde dəkəba, kətək kanġkō kəyō tefan tonu.»

⁷ «Nəna akanε daco, anō əyō wəcar nwe embifti, kə pəyōne fε ti wəkayi pəc-kək, a pəc-kəna-yεfε dale, pəloku kə: «Məder katəna məder mände demesa!» ⁸ Nte oŋloku kə mō: «Məlompəs'em yeri yem, məberne duma məsəŋ'im yeri, haŋ ilip kədi yeri imun; k'ilip-ε, mənā mēdi yeri məmun.» ⁹ Wəka wəcar kakō enyek-yekəs kə bawo əyōne kə mes məkō εfan mō ba? Ala! ¹⁰ Tin tayi tō kə nənā, kə nəlip k'əyō mes məkō afaŋər'un mō fəp-ε, nəloku: «Acar gbəcərəm ŋō səyōne; nte pəmar su kəyō mō, tō səyō.»

Yesu kətaməs kən aka sen wəco

¹¹ Yesu eyi kəkō Yerusalem, kə Yesu eyεfε kəcali atəf ŋa Samari kə ŋa Kalile daco mō. ¹² Eyi kəberε tadare təlōma, kə afum wəco aka sen alōma ŋander ŋafayne kə; kə ŋaŋcəme pəbəlε. ¹³ Kə ŋampεne sim ŋac-loku: «Yesu, Wəkiriŋ, məyōne su nənəfər!» ¹⁴ Nte Yesu enəŋk ŋa mō, k'oloku ŋa: «Nəkō nəmentərne aloŋne nde kəlō kəpəŋ ka Kanu.» Afum aŋε ŋayi kəkō, kə pəyōne fō ŋasək a kə ŋandebere di. ¹⁵ Nte wəkin enəŋk fō entamne mō, k'oluksərne pəc-cam debeki da Kanu dim dəpəŋ. ¹⁶ K'efəntərə dəntəf, k'osumpər Yesu wεcək, k'eyek-yekəs kə.† Fum wəkakō, wəSamari enayi. ¹⁷ Kə Yesu eyif kə: «Bafō asəkəs afum aŋε wəco? Deke aləpəs aŋε camət-maŋkələ ŋayi-ε? ¹⁸ Ali wəkin ençem-cəmnε fε kəluksərne **pədecam**

debeki da Kanu, mənε wəcikəra wəkin wəkawε?» ¹⁹ Kə Yesu oloku kə: «Məyεfε məkō, kəlan kam kəyac'am.»

Kəder ka dεbε da Kanu (Mt 24:23-28,37-41)

²⁰ Nte aFarisi ŋayif Yesu tēm nte **dεbε da Kanu** dendeder mō, k'oloku ŋa: «**Dεbε da Kanu** dəfəder pagbətne di fəp. ²¹ Afəkulε di, «Idendε nnō!», «Idəkō nde!» Bawo **dεbε da Kanu** nənā ŋō deyi daco.»

²² Nte Yesu elip kəloku ŋa ti mō, k'oloku acεpse ən darəŋ: «Dəsək den-debəp ndε nəndefan kənəŋk dəsək din da Wan ka fum mō, mba nəfəsō-nəŋk di. ²³ Andelok'un: «Eyi nnō!» kə pəyōne fε ti-ε «Eyi nde!» Ta nədekō di, ta nədeyeksərne kəkō ka di. ²⁴ Pəmō təkō pəmot pəŋmot a pəyō waŋkəra dareŋc kəyεfε kəsək kin haŋ ka mērəŋ mō, tatəkō tō Wan ka fum endeyi kə dəsək dən. ²⁵ Mba mənε pətərə pəpəŋ kərəs, afum a tēm tante ŋawenəs kə. ²⁶ Təkō tənacepər tēm ta Nuha mō, tendecəpər sō dəsək da Wan ka fum. ²⁷ Afum ŋaŋc-di yeri, ŋac-mun, arkun kə aran ŋac-nençεne, haŋ dəsək nde Nuha enabere debil mō: Kə domun dɛlarəm dender nde dɛnamələk ca fəp mō.‡ ²⁸ Pəndeyi pəmō tēm ta Lət. Afum ŋaŋc-di yeri, ŋac-mun, ŋac-way, ŋac-caməs, ŋac-bəf, ŋac-cəmbər wəlō. ²⁹ Mba dəsək nde Lət owur Sodom mō, nenç kə pərbəlō yənatur Sodom kə yemələk ca ya di fəp.§ ³⁰ Itō pəndeyi dəsək nde andementər Wan ka fum mō.»

³¹ «Dəsək dadəkō mənā nwe mənçi dekεr, ca yam yeyi dukəlō mō, məfətam kəberε məlek yi. Mənā nwe tēmbəp dale mō, məfətam kəluksərne kəlō kam nde dare. ³² Nəcem-cəmnε wəran ka Lət.* ³³ Mənā nwe məndesεp kəkəkəs kəyi doru kam mō, kəndesalpər'am, kə mənā nwe kənasalpər mō, məndesətō ki. ³⁴ Ic-lok'un: Pibi papəkō, afum mērəŋ ŋandefəntərə kəfəŋc kin, pasumpər wəkin pasak wəkō; ³⁵⁻³⁶ aran mērəŋ

† 17:16 «k'eyek-yekəs kə» = «k'eyif Yesu nəwali teta kətaməs kən.» ‡ 17:27 Dəkəcop 6:9-7:24

§ 17:29 Dəkəcop 19:24 * 17:32 məməmən Dəkəcop 19:26 † 17:35-36 Andenər yeyicəs yəlōma [Arkun mērəŋ ŋandeyi dale din dayi, pasumpər wəkin pasak wəkō. »]

ɲandeyi kɛcɔ kirir kin, pasumpɛr wɛkin pasak wɛkɔ.† 37 Kɔ acɛpsɛ ɔn darɛɲ ɲayif kɔ: «Deke tatɔkɔ tendekɔ-yi-ɛ, Wɛbɛ?» Kɔ Yesu oloku ɲa: «Nde pefi peyi mɔ, difɔ yɔfɛn yonlonkanɛ.»

18

Capafɔ ca wɛran nwe wos efi mɔ, kɔ wɛboc kiti

1 Kɔ Yesu oloku ɲa capafɔ, kɔmentɛr ɲa fɔ mɛnɛ ɲac-lok-lokɛr **Kanu** tɛm o tɛm ta dis dɔlɔl ɲa. 2 K'oloku: «Dare dɔlɔma dɛnayi dɔyɔ wɛboc kiti nwe ɛnatɔ kɛc-nɛsɛ Kanu mɔ, ali fum ta elelɛs-ɛ. 3 Dare dadɔkɔ dɔyɔ sɔ wɛran wɛtɔlɔ wɛlɔma nwe ɛɲc-der pɛc-loku kɔ: «Mɛboc'em kiti kɔ wɛyɛfɛrɛnɛ kem daco!» 4 Kɔ wɛboc kiti nwe ɛfatɛr kɔ haɲ, k'ende pɛlokunɛ dɛbɛkɛc: «Ali nte intɔcɛrɛ Kanu, ta ilelɛs nwe o nwe mɔ; 5 nte wɛran nwe wos efi, ɔlɔlɛs'im dis mɔ, ibocɛ kɔ kiti kɔ wɛyɛfɛrɛnɛ kɔn daco, nte tendesɔɲɛ kɔ kɔtɔ-gbɔkɛrɛ-gbɔkɛrɛ sɔ kɛdɛr mɔ, pɛdenaɲkanɛ kɛlɔlɛs'im dis mɔ.» 6 Kɔ Wɛbɛ Yesu ɔnɔcɛr: «Nɛcɛɲkɛl nte wɛboc kiti wɛtɔlomp ɔɲloku mɔ. 7 Kanu nkɔn ɔfɔdekɔ-bocɛ afum ɔn aɲɛ kiti ba, aɲɛ ɲambokɛr kɔ pibi kɔ dan mɔ? Endesɔɲɛ ɲa kɛwon kɛkar ba? 8 Ic-lok'un: ɔfɔdesɔɲɛ ɲa kɛwon kɛkar, endebocɛ ɲa kiti katɛna-katɛna. Mba kɔ Wan ka fum endeder-ɛ, endebɔp kɛlanɲ doru ba?»

Capafɔ ca wɛFarisi kɔ wɛwɛrɛs dut

9 Kɔ Yesu oloku sɔ capafɔ nɛɛ afum alɔma aɲɛ ɲanacɛm-cɛmɲɛ kɛlomp, a ɲac-fɛfɛrɛs akɔ mɔ: 10 «Kɔ afum mɛrɛɲ ɲampɛ kɛkɔ-tola Kanu nde **kɛlɔ kɛpɔɲ ka Kanu**; wɛkin nwe pɛyɔnɛ wɛFarisi, wɛkɔ pɛyɔnɛ wɛwɛrɛs dut. 11 WɛFarisi nwe pɛcɛmɛ pɛc-lok-lokɛr Kanu dɛbɛkɛc nte: «Kanu, iyek-yekɛs'am* nte intɔyi pɛmɔ afum alɔpɛs akɔ ɲayɔnɛ abanɛs ca ya afum mɔ, ta ɲalomp, ɲac-sumpɛr dalakɔ, kɔ intɔyi pɛmɔ wɛwɛrɛs dut nwe mɔ. 12 Kɛmɛrɛɲ k'ɲɛsunɲ dɔsɔk doluksɛr disrɛ, ic-sɔɲ sɔ farilɛ fɛp fa yɔsɔtɔ yem.» 13 Wɛwɛrɛs dut

nwe nkɔn pɛcɛmɛ pɛbɔlɛ, pɛc-nɛsɛ kɛyɛkti fɛr darenɲc yati, mba pɛc-sut-sutnɛ abɛkɛc kɛc-loku: «Kanu mɛɲaɲnɛn'em, ina wɛciya!» 14 Ic-lok'un: Fum wɛkakɔ ɛnalomp nɲɔ Kanu kɛyi mɔ, a k'endelukus nde ndɛrɔn; mba wɛFarisi ɛnalomp fɛ nɲɔ Kanu kɛyi mɔ. Nwe o nwe ɛlɛkɲɛ, andetɔrɛ kɔ; nwe o nwe otontɲɛ, andɛpɛnɛ kɔ.»

Yesu kɛtolanɛ kɔn awut afɛt (Mt 19:13-15; Mk 10:13-16)

15 Afum ɲac-kɛrɛ Yesu ali cɛnaka nte tɔɲsɔɲɛ pɛc-dɛɲɛr ɲa waca pɛtolanɛ ɲa mɔ. Nte acɛpsɛ ɔn darɛɲ ɲanɛɲk ti mɔ, kɔ ɲaɲgbɛɲ-gbɛɲɛr ɲa.

16 Mba kɔ Yesu ɔlɔtɛrɛnɛnɛ awut pɛc-loku: «Nɛcɛ awut ɲader nɲɔ iyi mɔ! Ta nɛmɔnɛ ɲa, bawo **dɛbɛ da Kanu**, aɲɛ ɲayi pɛmɔ awut mɔ, ɲayɔ ɲi. 17 Awa! Ic-lok'un nwe o nwe ɔntɔbanɲ **dɛbɛ da Kanu** pɛmɔ wan wɛfɛt mɔ, ɔfɔbɛrɛ ɲi disrɛ few!»

Wɛrkun wɛka daka dɛlarɛm (Mt 19:16-30; Mk 10:17-31)

18 Kɔ wɛbɛ wɛlɔma eyif kɔ: «Wɛbɛ wɛtɔt, cɛkɛ cɔ pɛmar'im kɛyɔ, isɔtɔ kɛyi wɛyɛɲ katina-ɛ?» 19 Kɔ Yesu eyif kɔ: «Ta ake tɔ mɛɲwen'em «Wɛtɔt»-ɛ? Ali fum ɔyɔnɛ fɛ wɛtɔt, mɛnɛ Kanu gbɛcɛrɛm. 20 Mɛɲcɛrɛ mɔsom ma Kanu: Ta mɛsumpɛr dalakɔ; ta mɛdif fum; ta mɛkiyɛ; ta mɛbanɲɛ fum yem disrɛ; mɛlɛlɛs akombɛra am-papa kam kɔ iya kam.» 21 «ɲɛcɛmɛ mamɔkɔ fɛp darɛɲ kɛyɛfɛ nte inafɛtɛ mɔ,» fum wɛkakɔ pɛc-loku. 22 Nte Yesu ene kɔ dim mɔ, k'oloku kɔ: «Awa tes tin tobut'am: Mɛcamɛs daka dam, mɛyɛr pɛsam papɔkɔ atɔyɔ daka, mɛndekɔ-sɔtɔ daka dɔpɔɲ nde darenɲc. Kɔ tɛyɛfɛ dɛnda-ɛ, mɛdɛr mɛcɛps'em darɛɲ.» 23 Nte fum nwe ene moloku ma Yesu mɔ, kɔ abɔc ɲɛmbɛrɛ kɔ, bawo ɛnayɔ daka dɛlarɛm. 24 Nte Yesu ɛnɛɲk kɔ abɔc ɲɛmbɛrɛ kɔ mɔ, k'oloku: «Pɛɲcuca aka daka kɛbɛrɛ ka **dɛbɛ da Kanu** dɛntɔf. 25 Pɛfɛfɛrɛnɛ yɔkɔmɛ kɛbɛrɛ ka abi ɲa tɛsɛmbɛ pɛtɛs wɛka daka kɛbɛrɛ ka **dɛbɛ da Kanu** dɛntɔf.»

* 18:11 «iyek-yekɛs'am» = «iyifɛm nɛwali teta . . .»

26 Anɛ ɲaɲc-cəɲkəl Yesu mə ɲayif kə: «Anɔ antam oɲ kəyac-ɛ?» 27 Kə Yesu oloku ɲa: «Nte tentambər afum mə, Kanu kəntam ti.» 28 Kə Piyer oloku: «Səna səsak daka dosu kə səɲcəm'am darəɲ.» 29 K'oloku ɲa: «Awa! Ic-loku nu kaɲce: Fum eyi fɛ, nwe ɛɲsak kəlɔ kən, wəran kən, wəɲc, akomene ɔn, kə awut ɔn teta **dɛbɛ da Kanu**, 30 ta wəkayi ɔɲkəsətɔ pəlarəm doru dandɛ, kə dekirin ɲde ɲɲkəyi wəyɛɲ katina mə.»

Yesu ɛndəɲk ta maas defi dən kə kədeyɛfɛ kən afi dacɔ

(Mt 20:17-19; Mk 10:32-34)

31 Kə Yesu ɛlek Asom ɔn wəco kə mɛrəɲ, k'oloku ɲa: «Yerusalem andɛpɛ. Mes mme adəɲk a Kanu ɲanacɛs teta Wan ka fum mə fəp, mendekə-yi. 32 Bawo andekə-bɛr kə atəyɔne Suyif dəwaca; andekə-fani kə, andekə-tərəs kə, andekə-yuksər kə lin, 33 andekə-sute kə tərəɲkən, a padedif kə. Tataka ta maas ta defi dən, pəyɛfɛ afi dacɔ.» 34 Mba Asom ɔn ɲanane fɛ ti təlɔm o təlɔm. ɲanacəre fɛ nte tatəkə toloku mə.

Yesu kətaməs kən wətəɲəɲk

(Mt 20:29-34; Mk 10:46-52)

35 Nte ɲayi kəlɔtərne Yeriko mə, tetəɲne wətəɲəɲk wəlɔma pənde dɔpɔ kəsək pəc-tola. 36 K'ene pəkət pa kəɲay, k'eyif daka ɲde dender mə. 37 K'aloku kə: «Yesu wəka Nasaret eyi kəcepər!» 38 K'ɔɲkulərne: «Yesu wəka† Dawuda məyɔn'em nənɔfər!» 39 Anɛ ɲanasol kə Yesu ɲayi kə tekirin mə, ɲayɛfɛ kəgbəɲ-gbəɲər kə a pəcaɲk, mba wəkakə pəc-naɲkanɛ kəkule-kule: «Wəka Dawuda məyɔn'em nənɔfər!» 40 Kə Yesu ɛɲcəme, k'osom a pakere kə fum nwe. Nte alɔtərne kə mə, k'eyif kə: 41 «Cəke cə məfan a iyɔn'am-ɛ?» K'oloku: «Wəbɛ, iluksərne sɔ kənəɲk!» 42 Kə Yesu oloku kə: «Məluksərne sɔ kənəɲk! Kəlan kam kəyac'əm.» 43 Gbəɲcana babəkə kə fum nwe ɛnəɲk, k'eyɛfɛ k'ɛɲcəme kə darəɲ **pəc-cam debeki** da Kanu. Nte afum fəp ɲanəɲk tatəkə mə, kə ɲayɛfɛ kəkər-koru Kanu.

19

Yesu kə Sasey

1 Nte Yesu ɛmbɛre Yerikə mə, k'ɛɲcali dare. 2 Awa, kə fum wəlɔma, nwe ɲc-we Sasey, nwe ɛɲayɔne wəbɛ ka awerəs dut, pəyɔ daka delarəm, 3 pəc-tən kəcəre fum nwe ɲwe Yesu mə; mba ɛɲc-tam fɛ ti, bawo afum ɲanala, nkən pəbumpsene. 4 Kə fum nwe ɛɲcepər kirin k'ɔɲkə pəfərəɲk dəkətək nte təɲsəɲe kə kənəɲk Yesu mə, bawo dif' ɛnakə kəcepər. 5 Nte Yesu ɛmbəp kətət kaɲkə dəntɔf mə, k'eyɛkti fər k'ɛnəɲk fum nwe, k'oloku kə: «Sasey məkufe mətor; bawo ɲde kəlɔ kam ɲɲkə məkə iyi.» 6 Kə Sasey ɛmbelkər kətor, k'ɛmbəɲ Yesu pəbotu disre. 7 Nte afum ɲanəɲk ti mə, kə ɲayɛfɛ kəcəpene, ɲac-loku: «Ndena fum wəciya ɔɲkə pəyi.» 8 Mba Sasey nwe ɛɲacəme wəbɛ fər kirin mə, oloku: «Wəbɛ, indesəɲ atəyɔ daka dacɔ da kəsətɔ kem; nwe o nwe inanaɲkanɛ kəbəɲər pəlarəm mə, indesəɲ wəkayi kəmaɲkələ ka təkə inabəɲər kə mə.» 9 Kə Yesu oloku kə: «Məkə, Kanu kəyac aka kəlɔ kaɲkɛ, bawo məna sɔ wəka Abraham məyɔne! 10 Bawo Wan ka fum ender kədeten kə kəyac ka ɲɛ ɲanasələ mə.»

Capafɔ ca mɛɲcəmbəl ma kema

(Mt 25:14-30)

11 Afum ɲayi kəcəɲkəl Yesu. Kə Yesu ɔnɔcər capafɔ cəlɔma, bawo ɲanalətərne Yerusalem, afum ɲac-cem-cemne a **dɛbɛ da Kanu** dəɲkəwur gbəɲcana babəkə. 12 Kə Yesu oloku: «Fum wətət tokom wəlɔma, ɛɲayɛfɛ k'ɔɲkə atɔf ɲobol-bolu kəkə-tən dɛbɛ a pədeder. 13 Kə fum nwe ewe acar ɔn wəco, k'ɔsəɲ ɲa nwe o nwe keme kəpəɲ kin, k'oloku ɲa: «Nəc-kafələ-kafələ ki waca haɲ ic-der.» 14 Mba afum aka dare dadəkə ɲanater kə, kə ɲasom kəkə-loku ɲde fum nwe ɔɲc-kə kəten dɛbɛ mə: «Səfan fɛ a fum wəkawe pəyɔne su wəbɛ!» 15 Kə fum nwe ɔɲkə pəsətɔ dɛbɛ, nte olukus mə, k'ewe acar ɔn ɲɛ wəco kədecəre

† 18:38 «Wan ka Dawuda,» Ti təyɔne tokule ta aYisrayel = «wəyac kəɲan.»

nte nwe o nwe enkafali-kafali waca ma. ¹⁶ Ko wacar wacaka-caka ender, k'oloku: «Wabe, isoto waco wa kema kankama nasan'im ma.» ¹⁷ Ko fum nwe oloku: «Tentesa, wacar watat mayone, bawo malomp teta tes tefet, indesan sadare waco mayone wabe kajan.» ¹⁸ Ko wacar waka meran ender, ko wakaka oloku ko: «Wabe, kacamat ka kankama nasan'im ma, k'isoto.» ¹⁹ Ko fum nwe oloku so wakaka: «Isan'am sadare kacamat, mayone wabe kajan.» ²⁰ Ko walama ender paloku: «Wabe kema kam kanke, inafaktar ki dakeloto katot imanj. ²¹ Bawo inanes'am nte manjucua mes ma: Manjek mpe mantoboc ma; matel nde manato-bof ma.» ²² Ko fum nwe oloku wacar kan: «Moloku mam m' indekit'am, mana wacar walec! Manacare a injucua; k'injek mpe intoboc ma, ic-tel da intobof ma. ²³ Ak' enasane nte manato-bos-bosar pasam pem ma, ko nte ilukus ma, k'inke iban pi padenaren'em kantangbe?» ²⁴ K'oloku afum ako janayi di ma: «Nabanar ko kema kankama nake ne ki wako osoton'em waco ma.» ²⁵ Ko afum jaloku: «Wabe, wakaka osoto waco!» ²⁶ Ko fum nwe oloku ja: «Ic-lok'un: Mana nwe mayo ma, amberene so mana wakayi. Mba mana nwe mantayo ma, ambanar'am ali depic pako mayo ma. ²⁷ Ta meran tayi, naker'em ater'em ane janato-fan a iyone ja wabe ma, nafay ja mera far yem kirin.»

Yesu kaka kan Yerusalem
(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Sanj 12:12-19)

²⁸ Nte Yesu elip kaloku afum moloku mamako ma, k'osumpar dopo afum kirin kaka Yerusalem. ²⁹ Nte Yesu alatarne sadare sa Betfase ko Betani ma, kaca ka taro tako anwe Taro ta Olif ma, ko Yesu osom acerpse an daran meran. ³⁰ K'oloku ja: «Nako nde dare nde antefarne ma, ko nanjabere-e, nanjabar di safale safet pakot si, nse fum o fum entato-nde ma. Nasikali si, naker. ³¹ Ko fum eyif nu: «Ta ake to nansikale si-e?» Naloku ko gbacaram: «Bawo Wabe efan si.»

³² Ko afum ane anasom ma janaka, ko janaka jabar safale safet pakot si pamo tako Yesu enaloku ja ma. ³³ Nanyi kasikali safale safet, ko asarka janay ja: «Ta ake to nansikale safale sasaka-e?» ³⁴ Ko acerpse an daran meran ane jaloku aka safale: «Wabe efan si.» ³⁵ Ko afum ane janakene Yesu safale safet nse, ko janderasar si suma sanan, ko Yesu ende si karon. ³⁶ Tako an-c-ko kirin ma, ito afum jan-c-pere ko suma sanan dopo. ³⁷ Nte jalatarne Yerusalem nde patambalar pa Taro ta Olif ma, ko pambat kanay kankama nacerpse ko daran ma far. Ko jayefe kakor-koru Kanu paron, bawo jananank **mes mewey-wey mm Kanu kammentar ma.** ³⁸ Ko jac-loku:

«Kanu Karon kapoce patot wabe nwe enderene tewe ton ma!

Peforu peyi darenc,

ko **pamot pa palel pa deb don** peyi darenc!»

³⁹ AFarisi akin akin ako janayi kanay kankama daco ma, jaloku Yesu: «Wabe, maloku acerpse am daran jakan!» ⁴⁰ Ko Yesu oloku ja: «Ko jancan-k-e, masar monkule-kule!»

Yesu kabok kan teta Yerusalem

⁴¹ Nte jalatarne Yerusalem, a ko Yesu enank dare ma, k'eyefe kabok teta di, ⁴² k'oloku: «Yerusalem, mana encare mako tako anyo pasoto peforu ma! Mba ndekal tatoko tangbapan'am, mafotam ti kanank. ⁴³ Bawo dasak dendeder nde ater'am janderanjar'am kande, jakel'am, a jadeweparen'am waca far ma. ⁴⁴ Jandelasar'am han awut am, ali tasar tin jafadesaker'am mpe pandenarne polom ma, bawo manacare fe tem nte Kanu kanader kamar'am ma!»

Yesu kabere kan nde kalo kapon ka Kanu

(Mt 21:12-17; Mk 11:15-19; Sanj 2:13-22)

⁴⁵ Nte Yesu embere nde **kalo kapon ka Kanu** ma, k'eyefe kabelas acamas. ⁴⁶ K'oloku ja: «Dayecicas Kanu

kəloku: «Kələ kem, tofo nde **anĵlok-lokar Kanu** tɔ, mba nana nənĵkafəli ki anĵbanĵcan nŋe akiye nənĵbɔpne mɔ.»»

⁴⁷ Dɔsək o dɔsək Yesu eŋc-təkse afum dəndo **kələ kəpɔŋ ka Kanu** disre. Alonŋe apɔŋ, atəkse sariye, kə abeki a dɔtɔf ŋac-tən kədif kə. ⁴⁸ Mba ta nənĵcəre nte nənĵɔ, bawo afum fəp nənĵc-cənĵkəl moloku ma Yesu, ta nənĵafən kəbut ali toloku tən tin kəne-ε.

20

*Deke katam mes ka Yesu kəyefε-ε?
(Mt 21:23-27; Mk 11:27-33)*

¹ Dɔsək dəlɔma, nte Yesu eyi kətəkse afum nde **kələ kəpɔŋ ka Kanu** mɔ, pəc-dənĵk moloku mətət. K'alonŋe apɔŋ, kə atəkse a sariye kələkəne abeki a dɔtɔf nambərər kə, ² kə ŋaloku Yesu: «Məloku su ma sariye nse səsəŋ'am kəyɔ ka mes mamε mɔ, kə pəyɔne fε ti-ε, məbɔŋcər su nwe osom'am kəyɔ ka mi mɔ.» ³ Kə Yesu oloku ŋa: «Ina sɔ, k'yiyif'un k' inder toloku tin: ⁴ Anɔ enasom Saŋ kədegbət fum dərɔmun-ε, Kanu ba, ka afum?» ⁵ Kə nənĵefε kəgbəkələne taŋan, ŋac-loku: «Kə səloku fɔ Kanu-ε, enyif su: «Ta ake tɔ nənətɔ-lan-ε?» ⁶ Mba kə səloku ndəkəl fɔ: «Afum nenasom kə-ε,» afum a dɔtɔf fəp nənĵcacas su, bawo nənĵcəre fəp a Saŋ wədənĵk wəka Kanu ɔ enayɔne.» ⁷ Kə ŋaloku Yesu: «Sənĵcəre fε.» ⁸ Kə Yesu oloku ŋa: «Ina sɔ ifɔbɔŋcər'un nwe osom'im kəyɔ ka mes mamε mɔ.»»

*Capafɔ ca abum dale alec bəkək
(Mt 21:33-46; Mk 12:1-12)*

⁹ Kə Yesu eyefε kəloku afum capafɔ nce: «Fum enabɔf tək yokom dale, k'ənĵcəmbər yi seke, k'owur k'ənĵkɔ atɔf ŋəlɔma nŋe enakɔ pəwon mɔ. ¹⁰ Nte tem tembəp mɔ, kə fum nwe osom wəcar nno abum a dale anŋe ŋayi mɔ, a ŋapocε kə yokom yəlɔma ya tək yayəkɔ. Mba kə abum a dale ŋasut kə, kə ŋasak kə, k'olukus waca wəsəkər. ¹¹ Kə fum nwe əŋgbəkəre sɔ kəsom ka wəcar wəlɔma; kə abum a dale ŋasut sɔ wəkakɔ, kə ŋalapəs kə, kə ŋasak kə, k'olukus waca wəsəkər.

¹² Kə fum nwe osom sɔ wəka maas, kə abum a dale nambɔpər wəkakɔ, kə nambeləs kə. ¹³ Kə wəka dale nwe eyifne: «Cəke cɔ indeyɔ-ε? Wan kem nwe imbətər mɔ indesom; təlɔma nənĵkələləs wəkakɔ.» ¹⁴ Mba nte abum a dale nənənĵk wəkakɔ mɔ, kə ŋalokene: «Wədəlek ke kən ɔfɔ wəkakɔ. Padif kə nte tənŋəne dale dede dəyɔne dosu mɔ.» ¹⁵ Kə abum a dale anŋe nəsumpər wan ka wəka dale, kə nənawurene kə dale kəsək kə nandif.»

Kə Yesu eyif acənĵkəl ən, «Cəke cɔ pəmar wəka dale nwe pəyɔ ŋa-ε?»

¹⁶ Kə Yesu ənɔcər: «Pəmar wəka dale nwe pəder pədif abum a dale akakɔ fəp, pəban sɔ dale pəsəŋ abum alɔma.» Nte afum ŋane moloku mme mɔ, kə ŋaloku: «Ta tatəkɔ tetam kəyi!» ¹⁷ Kə Yesu eŋkafəli kəro k'əməmən ŋa, k'eyif: «Cəke cɔ toloku tecic tante toloku ŋə-ε?»

«Tasar nte acəmbər kələ ŋanace mɔ, ipede pəyɔne ŋə tasar mpe posumpər kələ mɔ.»

¹⁸ Nwe o nwe etempene pi kəron, entere; mənə nwe pentempene sɔ kəron mɔ, pomputək'am.»

Abε a dine aSuyif kəfan kəŋan kəkənĵkəla-kənĵkəla Yesu

(Mt 22:15-22; Mk 12:13-17)

¹⁹ Atəkse a sariye kə alonŋe apɔŋ ŋac-tən kətəp kə waca tem tatəkɔ, bawo nənacəre a te taŋan tɔ Yesu enalokε capafɔ cacəkɔ; mba ŋac-nese afum akɔ nənayi di mɔ. ²⁰ Kə nənĵefε kəkənĵkəla-kənĵkəla Yesu. Ti disre, kə ŋasom afum anŋe nənabanŋene kəcənĵkəl moloku mən mɔ. Afum nənayi anŋe anasom kəkə-sumpər Yesu dəmολου mɔ, nte tənŋəne nətam kəber kə wəbe dəwaca, nwe enatəmpər kətam kə fənəntər dɔtɔf mɔ. ²¹ Kə afum asom anŋe nənĵcaŋ kə moloku: «Wətəkse, sənĵcəre fɔ moloku mamε mənĵloku məc-təkse mi afum mɔ məsək; məfəkiti fum kənənĵk kən, mba kənĵe kə mənətəkse afum kəkət nke kəmbət Kanu mɔ. ²² Awa, məloku su ma, pəmar kəsəŋ dut dosu wəbe wəka

* **20:22** «Wəbe wəka Rom» = «Sesar,» ti təyɔne tokule ta wəbe wəka Rom.

Rom* ba, ka pamar fe ti?»²³ Mba ko Yesu enepel kota kanjan, k'oloku na:²⁴ «Namentar'im pasam gbaleŋ bin. Kero ka ana kayi pasam papoko-e, ko tewe ta wakayi?» Ko naloku, «Wabe waka Rom.»²⁵ Ko Yesu oloku na: «Awa, nasoh wabe waka Rom pako poyone pon mo, ko Kanu so pako poyone pa Ki mo.»²⁶ Afum aŋe nantam fe kasumpar ko damoloku kanay nke daco; mba nte moloku ma Yesu menjiyane na mo, ko nancaŋk.

*Kayif ka kadeyefe ka defi aŋi daco
(Mt 22:23-33; Mk 12:18-27)*

²⁷ Ko aSadisi aloma nander nno Yesu eyi mo. ASadisi akako nanca-liku a k'afi-e, kayefe kayi fe so. Ko nayif Yesu moloku mme:²⁸ «Watakse, nte to Musa enacice su: «Ko wenca ka fum efi panenca mba ta yo wan-e, wenca wako eyi doru mo, entam kanasar waran ka wafi pakome ko awut.»²⁹ Mba awenca camet-meren nanayi toloma. Ko wacoko-coko enenca, k'efi ta esak wan-e.³⁰ Ko waka meren enasar waran kon,³¹ ko teyefe danda ko waka maas enasar ko. Tatoko to tenako han ko awenca ana aŋe camet-meren fap nanenca waran wakin nwe, ta nwe o nwe esak wan-e.³² Telapas oh, ko waran nwe efi.³³ Ko doko deyefe da aŋi dendebap-e, ano endelek waran wakawe-e? Bawo awenca ana akanca camet-meren fap nananenca ko!»³⁴ Ko Yesu oloku na: «Arkun ko aran a doru dande nanenca. ³⁵ Mba nde doru dako dender mo, Kanu kanank fo pamar alompu nayefe defi, a nasoto kayi wayen doru dadoko-e, nafode nacenca. ³⁶ Nafotam so kafi, bawo payi na pam melekke, na nandeyone awut a Kanu, bawo Kanu kayeki na defi. ³⁷ Musa oloku pasoku pes a aŋi nandeyefe defi. Kefo nke anca teta terantam nte tenca-mar mo, Musa ewe Kanu danda «Kanu ka Abraham, Kanu ka Isiyaka, Kanu ka Yakuba.»³⁸ Ko Yesu onocar, «Kanu baf ko aŋi ko, mba ka ayi wayen; bawo nno Kanu kayi mo, fap fanyi wayen.»³⁹ Ko

acicas a sariye aloma nalek moloku, ko naloku: «Watakse, moloku bel-bel!»⁴⁰ Ko nanca-nese so kayif ko moloku moloma.

*Wayek-yek waka Kanu ko Dawuda
(Mt 22:41-46; Mk 12:35-37)*

⁴¹ Ko Yesu oloku na: «Coke co antam kaloku a Wayek-yek waka Kanu waka Dawuda yone-e? ⁴² Bawo Dawuda nkon yati oloku buk ba Yabura Dawuda disre:

«Wabe enaloku wabe kem:

Mader mende nno koca kem katot,

⁴³ Ifan kabocar'am aterene am dantof manas-nas na.»[†]

⁴⁴ Ko Dawuda ewe wasom ka Kanu «wabe kon»-e, coke co wakako entam kayone wan kon-e?»

Yesu oloku a pakembarne mayo ma atakse sariye

(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)

⁴⁵ Nte afum nayi kacankal Yesu mo, k'oloku acense on daron:⁴⁶ «Nakembarne atakse sariye: Nambotar kakotase suma sapon, nambotar pac-yif na kayif katot mofomo mme menlare mo, nambotar dakande doko-coko **dakacaps**, ko sacom sacoko-coko mofomo mme anko kadi yeri mo.⁴⁷ Na nambanar aran aŋe awos ana nafi mo daka danan, na nambolase sali nte tonsonca pagbekare na mo. Andeko-kiti na kiti kayenki!»

21

Kapocce ka waran watyo daka nwe wos enafi mo

(Mk 12:41-44)

¹ Ko Yesu eyeki for, k'enank nte aka daka nanca-ber kapocce kanan datafala ta **kalo kapon ka Kanu** mo. ² K'enank so waran watyo daka woloma nwe wos efi mo, pac-ber menca mbel mefet meren ma kopar. ³ K'oloku: «Ic-lok'un, kanca: Waran watyo daka wakawe wos enafi mo, ompocce patas aka fap. ⁴ Bawo afum alapas aŋe fap, nte daka delar na mo, ito namber kapocce kanan danda, mba nkon, katyo kon daka,

† 20:43 Psaumes 110:1

ɔsɔŋ pɔkɔ pamar pɔsɔŋɛ kɔ kɔtam kɔyi doru mɔ.»

Yesu kɔdɔŋk kɔdelɔsɔr ka kɔlɔ kɔpɔŋ
(Mt 24:1-2; Mk 13:1-2)

⁵ Afum alɔma ŋaŋc-loku teta **kɔlɔ kɔpɔŋ ka Kanu**: «Kɔntesɛ k'alompɔsɛ ki masar mɔtɔt kɔ ca yɔtɔt ya ki nyɛ aŋsɔŋ Kanu kɔpɔcɛ mɔ.» Kɔ Yesu oloku: ⁶ «Dɔsɔk dendedɛr, ndɛ nɔntɔdenɔŋk tɔsar tɛdɛŋsɛ tɔsar kɔrɔŋ mɔ, fɔp fayi andewuŋ yi.

Pɔlɛc kɔ kɔtɔrɔs
(Mt 24:3-14; Mk 13:3-13)

⁷ Kɔ ŋayiɛ kɔ: «Wɔtɔksɛ, ake tɛm tɔ tɔtɔkɔ tendeyi-ɛ? Tɔyɔ tɛgbɛkɔrɛ tere tendementer mes mamɔkɔ mɛmbɔp-ɛ?» ⁸ Kɔ Yesu oloku ŋa: «Nɔkɛmbɔrɛ, ta nɔsakɛ patalɔr'un! Bawo afum alarɔm ŋadɛdɛr ŋac-kɔtɛnɛ tɛwɛ tɛm, ŋac-lok'un: «Ina ɔyɔnɛ wɔsom ka Kanu,» kɔ, «Tɛm tɛmbɔp!» Mba ta nɔdɛcɔmɛ ŋa darɔŋ! ⁹ Kɔ nɔndɛnɛ teta kɔwan, k'afum a dɔtɔf ŋayɛŋkɔr abɛ aŋaŋ bɔkɔc-ɛ, ta nɔnesɛ; bawo mɛnɛ tɔtɔkɔ tɔŋnɔŋkɛnɛ tɛdɛr kɔrɛsna, mba bafɔ ndɛkɔl doru dandɛ dendɛlip.» ¹⁰ K'oloku ŋa sɔ: «Afum alɔma ŋandɛyɛfɔrɛnɛ kɔ afum alɔma, atɔf ŋɔlɔma ŋayɛfɔrɛnɛ kɔ atɔf ŋɔlɔma; ¹¹ antɔf ŋɛndɛyikɛ mofɔ mɔlɔma, dor kɔ docu yɛndɛyɛ mofɔ mɛlarɔm; mes mɛwɛy-wɛy mɛndɛyɛ, kɔ **mɛgbɛkɔrɛ mɔpɔŋ mmɛ mɛndɛyɛfɛ ndɛ Kanu Kɔyi mɔ**. ¹² Mba mamɔkɔ mɛndɛbɔp, pasumpɔr'un, patɔrɔs'un, pasɔŋ'un kɔkɔ-kiti **dɔkɔcɔpɔs** a padɛbɛr'un dɔbili. Abɛ a dɔtɔf ŋandɛkit'un teta tɛwɛ tɛm. ¹³ Tɔtɔkɔ tendɛmar'un kɔlɔku ka tɔkɔ nɔŋcɔrɛ tetɛm mɔ. ¹⁴ Ta tɔyɔ nu kɔcɛm-cɛmɛnɛ tɔkɔ nɔndɛyɔ a nɔyɔcɛnɛ mɔ. ¹⁵ Ina wɔkawɛ yati ina endɛsɔŋ'un tɛmɛr kɔ kɔcɔrɛ ka kɔtɔt nɛkɛ atɛr anu, nwe o nwe ɔntɔdɛtam kɛgbɛkɔl mɔ. ¹⁶ Akomɛnɛ, awɛŋc aŋa, anapa, kɔ abɔt anu yati ŋandɛsɔŋ nu, ŋasɔŋɛ alarɔm kɔfi nu dɔcɔ. ¹⁷ Fɔp fɔndɛtɛr'un, teta tɛwɛ tɛm. ¹⁸ Mba ali kɔfon konu ka dɔrɔmp kin kɔfɔdɛsɔlɛ; ¹⁹ Kɔ nɔmbɛrɛnɛ kɔsumpɔr bel-bel-ɛ, nɔndɛyɔcɛnɛ nɔyi doru.»

Yesu ɛndɔŋk kɔdelɔsɔr ka Yerusalem
(Mt 24:15-21; Mk 13:14-19)

²⁰ «Kɔ nɔndɛnɔŋk ɔsɔdar ŋakɛl Yerusalem-ɛ, nɔcɔrɛ tɛm tɔtɔkɔ a kɔlɔsɔr ka di kɔlɔtɔrɛnɛ. ²¹ Tɛm tɔtɔkɔ akɔ ŋayi Yude mɔ, ŋac-yɛksɛ kɔpɛrɛnɛ ka dɔmɔrɔ; akɔ ŋayi Yerusalem dɔcɔ mɔ, ŋac-wur; akɔ ŋayi dɔkulum mɔ, ta ŋabɛrɛ sɔ dɔrɛ-ɛ. ²² Bawo dɔsɔk dadɔkɔ d' andɛbɔc kiti, nɛ tɔŋsɔŋɛ mɛs mmɛ anɔcic mɔ fɔp meyi. ²³ Pɔlɛc pɛyi dɔsɔk dadɔkɔ aran aŋɛ ŋambɛkɔs, kɔ akɔ ŋaŋmɛsɔr mɔ! Bawo pɔyɛŋki pɔpɔŋ pɛndɛyɛ dɔsɔk dadɔkɔ dɔtɔf, kɔ mɛtɛlɛ mɔpɔŋ ma Kanu nnɔ afum akakɔ ŋayi mɔ. ²⁴ Sakma sɔ andɛdɛfɔtɛ ŋa, tɔf fɔp yɔsumpɔr-sumpɔr ŋa yɛkɛkɔrɛ ŋa pɔbɔlɛ; tɛm tɔtɔkɔ afum acuru ŋabaŋ Yerusalem, haŋ tɛm nɛ ɔsɔŋ ŋa mɔ tɛc-lip.»

Kɔdɛr ka Wan ka fum
(Mt 24:29-31; Mk 13:24-27)

²⁵ «Mɔyɔ mɛgbɛkɔrɛ mmɛ mɛyɛfɛ ndɛ Kanu kɔyi mɔ mɛndɛyɛ dɔdɛc, dɔŋɔf kɔ dɔcɔs; dɔntɔf, bɔkɔc yɛndɛlɛcɛ-lɛcɛ afum teta pukulɛ-kulɛ pa dɔkɔba kɔ yam ya ki. ²⁶ Afum ŋandɛfɛnɛ kɔnesɛ ka kɔcɛm-cɛmɛnɛ ka tɔkɔ tendɛdɛr dɔntɔf mɔ, bawo fɔnɔntɔr fa kɔm fɔndɛyikɛ. ²⁷ Tɛm tɔtɔkɔ tɔ andɛnɔŋk Wan ka fum kɔdɛr dɔkɔp; dɔfɔnɔntɔr, kɔ **dɔpɔmot pa pɔlɛl pa dɛbɛ dɔn** disrɛ d' endɛr. ²⁸ Kɔ mɔyɔ mamɔkɔ mɛndɛcɔp kɔdɛr-ɛ, nɔlomp, nɔyɛkti sɔbomp, bawo kɔsɔŋ konu kɔway kɔlɔtɔrɛnɛ.»

Cɔkɛ cɔ kɔtɔk kɔkom kɔnatɔksɛ-ɛ?
(Mt 24:32-35; Mk 13:28-31)

²⁹ Kɔ Yesu oloku ŋa capafɔ cin: «Nɔnɔŋk kɔtɔk kɔkom* kɔ tɔk yɛlɔpɔs nyɛ. ³⁰ Nɔŋc-kɔna-nɔŋk yi yɔpɔŋ bɔpɔr, nɔcɔrɛ katin a kɔtɔŋ kɔlɔtɔrɛnɛ. ³¹ Itɔ nɔna nɔndɛsɔ-yɔ, kɔ nɔndɛnɔŋk mɛs mamɔkɔ mɛc-dɛr-ɛ, nɔcɔrɛ fɔ **dɛbɛ da Kanu** dɔlɔtɔrɛnɛ. ³² Ic-lok'un kɔŋcɛ: Afum a tɛm tantɛ ŋafɔdɛlip kɔfi fɔp, a ta tɛyi-ɛ. ³³ Kɔm kɔ antɔf yɛndɛsɔlɛ mba moloku mɛm mɔfɔdɛsɔlɛ.»

Ta nɔdirɔrɛnɛ!

* 21:29 f. «figuier»

³⁴ «Nàkembàrne bel-bel! Ta nəsak bəkac yonu yetasərne cəsata kə kəcis, kə kəcem-cəmne ka doru dandε, kə pəyi ti tatəkə-ε, dəsək dəpəŋ dadəkə dendebəpən'am, ³⁵ pəmə nte manta mənɔbəpərne lop mə. Bawo dəsək dadəkə dendebəpəne afum a doru fəp. ³⁶ Ta nədirərne, **nəc-lok-lokər Kanu** tēm fəp, nte tənɔŋe nəde nəsətə fənəntər fəmulpəne mes məkə mendeder mə fəp, nədekə nəcəme, nəmentərne Wan ka fum, ta nəlapərne.»

³⁷ Dəsək dadəkə, Yesu pəc-təksε afum dəndo **kələ kəpəŋ ka Kanu**, k'owur kəkə-cəpərene pibi nde aŋwe «Tərə ta Olif» mə. ³⁸ Afum fəp, kə dec dəsək-ε, ŋəŋc-kə nde **kələ kəpəŋ ka Kanu** kəkə-cəŋkəl kə.

22

Abε kətəŋne kəyə ka Yesu pələc
(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Saŋ 11:45-53)

¹ Kə kəsata ka aSuyif ka **sali sa cəcom cətənəŋkəl lebin** nkε aŋwe «Pak» mə kələtərne. ² Aloŋne apəŋ kə atəkse sariye ŋayefε kəten ka nte ŋəŋyə a ŋadif Yesu mə, mba ŋac-nese afum.

Yudas kəwosε kən kəmar abε a aSuyifa ŋasumpər Yesu
(Mt 26:17-25; Mk 14:10-11)

³ Kə Sentani səmbere Yudas, nwe aŋc-we Iskariyət mə, nwe aŋc-ləm asom a Yesu wəco kə mərəŋ dacə mə. ⁴ Kə Yudas əŋkə ŋanenene kə aloŋne apəŋ kə abε aŋe ŋəŋc-bum **kələ kəpəŋ ka Kanu** mə, təkə pəmar pəsəŋ ŋa Yesu mə. ⁵ Kə pəmbət ŋa, kə ŋantəŋne kəpocε kə pəsam. ⁶ Kə Yudas owosε. K'eyefε ŋə kəten təyə nte əŋyə a pəsəŋ Yesu ta afum ŋəŋcərə ti mə.

Yesu kəsəŋ ka kəlompəs yeri ya Pak
(Mt 26:17-25; Mk 14:12-21; Saŋ 13:21-30)

⁷ Kə dəsək da **sali sa cəcom cətənəŋkəl lebin** dəmbəp nde pəmar padif aŋkesiya ŋolonne mə. ⁸ Kə Yesu osom Piyer kə Saŋ, pəc-loku ŋa: «Nəkə

nəlompəsε su yeri ya Pak, nte tənɔŋe səde sədi yi mə.» ⁹ Kə ŋayif Yesu: «Deke məfan a səlompəs yi-ε?» ¹⁰ Kə Yesu oloku ŋa: «Kə nəndena nəc-bere dare disre-ε, nəŋkəbəpəne kə wərkun wələma pəsare təbəl pa domun. Nəcəme kə darəŋ haŋ nde kələ kəŋkə əŋkəbere mə. ¹¹ Nəloku wəka kələ kəŋkə: «Wəbe osom su a səder səyif'am, a dukələ dere d'endedi yeri ya Pak kə acεpse ən darəŋ-ε?» ¹² Endəkə-mentər'un kələ kəroŋ, dukələ dəpəŋ kə ca yəkə pəmar mə fəp. Dəndo kəfo kəŋkə kə nəŋkəlompəs yeri ya Pak. ¹³ Kə afum aŋe ŋəŋkə, kə ŋəŋkə ŋabəp ca fəp pəmə təkə Yesu ənaloku ŋa ti mə, kə ŋəlompəs yeri ya Pak.

Kəyer ka kəcom ka Pak
(Mt 26:26-30; Mk 14:22-26)

¹⁴ Nte tēm təmbəp mə, kə Yesu endε dəmesa kədi yeri kə Asom ən. ¹⁵ Kə Yesu oloku: «Pəmbas'im kədi yeri ya Pak yayε kə nəna, a idetərə. ¹⁶ Bawo ic-lok'un, ifəsə-di yi, haŋ tēm nte teta yi tendəkə-lare nde **dəbe da Kanu** dəntəf mə.» ¹⁷ Kə Yesu elək apət, k'okor-koru Kanu,* k'oloku: «Nələk apət nŋe, nəyerene pedisre pa ŋi; ¹⁸ bawo ic-lok'un, ifəsə-mun wən haŋ **dəbe da Kanu** deder.» ¹⁹ Kə təyefε day, k'elək kəcom, nte elip kəkəkor-koru Kanu† mə, k'entepi ki, k'əsəŋ ŋa pəc-loku: «Dis dem də dandε, nde asəŋe te tonu mə; nəde nəc-cəm-cəmn'em.» ²⁰ Nte ŋalip kədi yeri mə, k'elək sə apət, k'əsəŋ ŋa, pəc-loku: «Apət ŋəŋe ŋəyənε **kəcaŋəs kəfu kəyi ka tes tin** kə Kanu. Wən wawε weyi apət ŋəŋe disre mə, wəyənε mecir mem mme aloŋe tes tonu mə. ²¹ Ti disre, fum nwe endesəŋ'im padif mə, endε nno amesa ŋəŋe kə ina. ²² Wan ka fum əntas, pəmə təkə aloku ti mə; mba pələc peyi fum wəkəkə endesəŋ kə padif mə.» ²³ Kə acεpse a Yesu darəŋ ŋayefε kəyifətene dənda, fum nwe eyi ŋa dacə nwe endesəŋ kə padif mə.

* **22:17** «k'okor-koru Kanu,» kə pəyənε fε ti-ε, «k'eyif Kanu nəwali teta apət» † **22:19** «kəkəkor-koru Kanu» kə pəyənε fε ti-ε, «kəyif Kanu nəwali teta kəcom»

50 Kò fum wàkin asol a Yesu daco, enjɛp wəcar ka wəlonɛ wəpəŋ aləŋəs ɲa kəca kətət. 51 Kò Yesu eyac ɲa pəc-loku: «Nəce tatəkə!» K'ɔŋgbunɛnɛ aləŋəs ɲa fum wəkakə, k'entamnɛ.

52 Kò Yesu eyif alonɛ apəŋ, abe a abum a **kələ kəpəŋ ka Kanu** kò abeki a dətəf anɛ ɲanader kəsumpər kò mɔ: «Pəmar nəder nətəmpər sakma kò tək, pəmɔ nte nənder kəsumpər kalbante mɔ ba? 53 Dəsək o dəsək sənə anɛ-yi nde **kələ kəpəŋ ka Kanu** kò nənə, mba nənəsumpər f'em. Ndekəl oŋ, tɛm tonu tɛbəp, kò kətam ka kubump.»

Piyer embanɛ kətə-cərə Yesu
(Mt 26:57-58,69-75; Mk 14:53-54,66-72; San 18:12-18,25-27)

54 Nte ɲalip kəsumpər Yesu mɔ, kò ɲankekərə kò nde kələ ka wəlonɛ wəpəŋ. Mba kò Piyer enjɛbekərə ti pəbɔlɛ. 55 Kò ɲamot nɛŋc abanɲa daco kò ɲandɛ. Kò Piyer endɛ ɲa daco. 56 Nte wəcar wəran wəlɔma enəŋk kò pəndɛ ɲa daco nɛŋc kirin mɔ, k'oloku: «ɲa ɲayina kò fum wəkawɛ.» 57 Mba kò Piyer enjɛbekəl wəran nwe, pəc-loku: «Wəran, inɛərə fɛ fum wəkawɛ!» 58 Pəwon fɛ kò wəlɔma enəŋk kò, k'oloku: «Məna sɔ akin ayi ɲə nəyənɛ.» Kò Piyer oloku wərkun nwe: «Alal! Bafɔ akin ayi ɲə səyənɛ.» 59 Kò dec din dənɛpər mɔ, kò fum wəlɔma enjɛbəc kəlɔku: «Fum wəkawɛ oŋwurenɛ kənayi kò nkən, bawo wəKalile ɔfɔ.» 60 Kò Piyer oloku: «Məna, ina inɛərə fɛ tantɛ mənɲərə kəlɔku mɔ.» ɲayi kəlɔk-loku kò kicipi kənɲam. 61 Kò wəbɛ Yesu enɲafələ k'ɛŋgbətɛ Piyer. Kò Piyer enɲem-cɛmnɛ toloku təkə wəbɛ Yesu enaloku kò mɔ: «Məndebanɛnɛ kətə-cər'em kəmaas a kicipi kəc-cam.» 62 Kò Piyer owur nde dabanɲa, k'ɔŋkə pəbok bel-bel.

Kəlɔməs kò kəsut ka Yesu
(Mt 26:67-68; Mk 14:65)

63 Arkun anɛ ɲanɲ-bum Yesu mɔ ɲafani kò, ɲac-sut kò. 64 ɲac-kump kò kəro, a ɲac-yifət kò nte: «Məmentər su oŋ a wədənɲk wəka Kanu ɔ məyənɛ!

Məbənɲc ma nwe osut'am mɔ!» 65 Kò ɲales-les kò moloku məlɔməs melarəm.

Yesu nde aboc kiti apəŋ fər kirin
(Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; San 18:19-24)

66 Nte dec dəsək mɔ, kò abeki a dətəf, alonɛ apəŋ, k'atəkɛ sariyɛ ɲambəpəsɛnɛ. Kò ɲankekərə Yesu nde aboc kiti anɲan apəŋ ɲayi mɔ. 67 Kò ɲayif kò: «Kò pəyənɛ fɔ məna ɔyənɛ nwe Kanu kəyɛk-yɛk mɔ-ɛ, məlɔku su ti.» Kò Yesu oloku ɲa: «K'iloku nu ti-ɛ, nəfɔlan ti, 68 k'iyif'un sɔ-ɛ, nəfɔluks'em moloku. 69 Kəyɛfɛ ndekəl, Wan ka fum endekə nde kəca kətət ka fənəntər fa Kanu.» 70 Kò afum fəp ɲambanɛnɛ: «Məna ɔyənɛ oŋ Wan ka Kanu ba?» K'oloku ɲa: «Nənə oloku ti: Nkən iyənɛ.» 71 Kò ɲaloku: «Cəke cɔ afan sɔ kəcərə-ɛ? Sənə yati, sənə enɛnɛ kò ti dəkusu.»

23

Yesu fər ya Pilat kirin
(Mt 27:1-2,11-14; Mk 15:1-5; San 18:28-38)

1 Kò ɲayɛfɛ fəp fanɲan, kò ɲasolɛ Yesu kəkəkərə kò nde fər ya Pilat kirin. 2 Kò ɲayɛfɛ kəyɛmsɛnɛ kò, ɲac-loku: «Wəkawɛ sənɲkə səbəp pəc-gbinɲər afum kəyɛnɲkər su səbomp, ɲafati kəsən wəbɛ ka doru fəp dut, pəc-wenɛ sɔ «Wəyɛk-yɛk wəka Kanu, wəbɛ wəka atəf.» 3 Kò Pilat eyif kò: «Wəbɛ wəka aSuyif məyənɛ?» Kò Yesu oloku kò: «Məna oloku ti.» 4 Kò Pilat oloku wəlonɛ wəpəŋ wəka kələ kəpəŋ ka Kanu kò kənay ka afum: «Inəŋk fɛ təlɔm o təlɔm nte pəmar pa-sumpərə wərkun wəkawɛ mɔ.» 5 Mba kò ɲanɲbəc gbɛs, kəlɔku: «Afum ɲə enjɛbinɲər, pəc-təkɛ afum atəf ɲa Yude disrɛ fəp kəyɛfɛ atəf ɲa Kalile nde enacop mɔ, han ɲnɔ.»

Yesu fər ya Herodu kirin

6 Nte Pilat enɛ teta Kalile mɔ, k'eyif kò: «Wəka Kalile məyənɛ ba?» 7 Nte Pilat enɛ a wəka Kalile ɔfɔ mɔ, k'oloku a fum wəkawɛ, Herodu pəmar pəkiti kò. K'oloku a pakenɛ kò Herodu nwe enayi mata maməkə Yerusalem

má. ⁸ Nte Herodu enənk Yesu má, kə pəmbət kə, bawo enç-tən kənənk kə kəyefe nte pə nawon má, teta mes mákə enç-ne pac-loku tən má, pəyá amera kənənk kə, pəyá **təyá tēgbəkəre nte tēyefe nde Kanu kəyi má** fər yən kirin. ⁹ Kə Herodu eyifət Yesu mes melarəm, mba Yesu enalukse fə kə nte o nte. ¹⁰ Wəlonne wəpən kə atəkse sariye nənayi di, nəc-nənkanə kəyemsene kə. ¹¹ Herodu kə abum ən náfani kə, kə náyá kə pələc pələc; kə namber kə yamos ya abe, kə nəsən kə a pakenə Pilat. ¹² Dəsək dadəkə yati də Pilat kə Herodu nənabət on, nənaterene cəkə-cəkə.

Antəhne kədif Yesu

(Mt 27:15-26; Mk 15:6-15; San 18:39-19:16)

¹³ Kə Pilat ewe wəlonne wəpən, abe a dətəf, kə afum. ¹⁴ K'oloku nā: «Nənker'em fum nwe a nkən enğbinər afum kəyən kə səbomp. Mba fər yonu kirin iyifət kə, ali tes tin inənk fə nte əyá mes mame nəmboŋce kə má, nte pəmar padife kə má. ¹⁵ Herodu sə enənk fə ali tin, bawo olukse su kə. Awa! Fum wəkawə əyá fə nte o nte pəmar padife kə má. ¹⁶ Kəsak kə k'inder k'andelip kəsut kə-ε.» ¹⁷ Kəsata ka Pak nke o nke, Pilat enç-sake nā wəyi dəbili wəkin. ¹⁸ Kə nambənne fəp kəkule-kule: «Mədif wəkawə! Məsake su Barabas!» ¹⁹ Anaber Barabas dəbili teta kədifətene kəloma nke kənayi dare má, kə kədif ka fum. ²⁰ Kə Pilat əngbəkəre sə kəloku nā kəfan kən kəsak Yesu. ²¹ Mba kə nəloku gbes: «**Məcaŋ kə dəkətək ka defi!** Məcaŋ kə!» ²² Kə Pilat eyif nā sə tamaas: «Pələc pere pəyá-ε? Inənk fə nte o nte pəmar padife kə má. Kəsak kə k'inder k'alip kəsut kə-ε.» ²³ Kə nampene sim kəbupəre, nəc-loku: «Pacəŋ kə!» Kə sim sənən sənkalərne. ²⁴ Kə Pilat owose kəyá təkə nənafən má. ²⁵ Kə Pilat esak Barabas wəkə nənawer kə má. Barabas nwe anaber dəbili teta kədifətene, kə kədif ka fum má. Kə Pilat elək Yesu, k'ember nā dəwaca náyá kə təkə nənafən má.

Kəcaŋ ka Yesu

(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; San 19:17-27)

²⁶ Nte nāyi kəkəkəre Yesu má, kə nambəpene kə wərkun wəloma pac-we kə Simən, wəka atəf nā Siren enayi pəyefe dale, kə nəsarsər kə **kətək kəpandən ka defi** a pəcəme Yesu darən pəkəkəre ki. ²⁷ Kə kənay ka afum alarəm kə aran nəcəme kə darən nəc-sut-sutne bəkəc nəc-yəne kə nənəfər. ²⁸ Kə Yesu enkafəle nno nāyi má, k'oloku: «Aran a Yerusalem, ta nəbəkə tetem! Mba nəbəkə te tonu kə ta awut anu! ²⁹ Bawo dəsək dendeder nde andeloku: «Pəmbət aran nē nantəbəkəs má, pəmbət cor nce cəntəkom má, kə məse mme məntəmesər má!» ³⁰ Afum nandeloku mərə dəsək dadəkə: «Mətempene su kəron!» kə mofə meŋeci, «Məgbəpərne su!» ³¹ Bawo k'ayá ti kətək kəcaŋk-ε, cəke cə andeyá kəwosu-ε?

³² Kə nəsolene sə kəkəkəre calbante merən nē anakə-difene kə Yesu má. ³³ Nte nambere kəfo kənkə nēwe «Kəmbəmbəle» má, kə **nəcaŋ kə dəkətək kəpandən ka defi** dəndo. Kələkene calbante akakə merən; wəkin pəyi kə kəca kətət, wəkə pəyi kə kəca kəmerya. ³⁴ Kə Yesu oloku: «Papa mənənne nā, bawo nəcəre fə nte nāyi kəyá má.» Kə asədar akənə nayerene yamos yən nəc-gbale ti kəla. ³⁵ Afum nəcəme, nəc-məmən. Abe nəc-fani Yesu, nəc-loku: «Bawo eyac akə, pəyacne on ma nkən sərka, kə pəyone fə Krist, nkən əyone Wəyek-yek nwe Kanu kəsom má-ε!» ³⁶ Kə asədar sə nəcəne kəkə-fani kə, kə nəsən kə member modokət. ³⁷ Nəc-loku: «Kə pəyone fə mənə əyone wəbe ka aSuyif-ε, məyacne on ma, mənə sərka!» ³⁸ Anacik kə domp takəron: «Wəkawə əyone wəbe ka aSuyif.»

³⁹ Kalbante kin akakə anacəŋ má, pəc-ləməs Yesu, pəc-loku: «Bafə mənə əyone Wəyek-yek wəka Kanu? Məyacne on ma, kə sənə!» ⁴⁰ Mba kə kalbante kamerən kənkə anacəŋ má, kəngbən-gbənər kə, kəc-loku: «Cəpə məfənese Kanu ba, mənə nwe andeyá

pəmō səna mō?»⁴¹ «Ta səna, kaŋce kō, tante tō pəmar pasəŋ su kəway ka mələsər mosu; mba wəkawε əyɔfε təlōm o təlōm tɛlɛc.»⁴² K'oloku: «Yesu mədə məcəm-cəmn'em kō mändekə-bɛrε dəbε dam dəntɔf-ε.»⁴³ Kō Yesu oloku kō: «Kaŋce kō, ic-lok'am: Məkō, səna aŋkəyi Ariyana kō məna.»

Defi da Yesu

(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Saŋ 19:28-30)

⁴⁴ Daŋ dənabəp, dec dosurɛnɛ afum dəsəbomp, kō kubump kəkəbaŋ atɔf fəp, tənabələ kətɛŋc haŋ dec maas.⁴⁵ Dec dənakalɛ, pənabiyɛ. Kō kəloto nkɛ anagbɛk kəkump ka kəfo kəcɛmpi ka kələ kəpəŋ ka Kanu mō, kəwələ dacɔ.⁴⁶ Kō Yesu oŋkulərɛ dim dəpəŋ: «Papa, ilɛk amera ŋɛm, k'imber'am dəwaca!» Ntɛ elip kəloku moloku maməkō mō, k'ɛŋgbij kifir.⁴⁷ Ntɛ wəsədar wəRom wəbɛ ka asədar tasar tin (100) ɛnəŋk mes maməkō mənəcɛpər mō, **k'ɛŋcam debeki** da Kanu pəc-loku: «Kaŋce kō, fum wəkawε ɛnalomp!»⁴⁸ Ntɛ kənay ka afum aŋɛ ŋanader kədətəŋnɛ mes maməkō mō, ŋanəŋk ntɛ tənəcɛpər mō, kō ŋalukus ŋac-sut-sutnɛ bəkəc nənɔfər.⁴⁹ Aŋɛ ŋanacərə Yesu mō fəp, kō aran akō ŋanacəmbər kō kəyɛfɛ Kalile mō, ŋanacəmə pəbɔlɛ, ŋac-məmən təkō mes mɛŋcɛpər mō.

Kəbər ka Yesu dəkufu

(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Saŋ 19:38-42)

⁵⁰ Wərkun wəlōma ɛnayi pac-we kō Isifu. Wəboc kiti wəpəŋ wəlōma nkən ɛnayɔnɛ sɔ; fum wətɔt, pəlomp.⁵¹ Nkən ɛnawosɛ fɛ kətəŋnɛ kəsɛk ka moloku maməkō, kō mɔyɔ ma akō sɔ mō. Wəka dare da Arimate ɛnayɔnɛ, atɔf ŋa Yude; pəc-kar **dɛbɛ da Kanu**.⁵² K'ɔŋkō ndɛ Pilat eyi mō, k'ewer kō fure fa Yesu.⁵³ K'ontorɛ kō dəkətək* ndɛ anacəŋ kō mō, k'ɛnɛpsər kō kasəŋkɛ, k'ɔŋkō pəboc kō ndɛ dəkufu nkɛ anakay dətasar mō; kufu kənayɛ nkɛ anatə-boc fum o fum ki disrɛ kərəsna mō.⁵⁴ Yuma yɛnayi,

dəsək da kəlompəsɛnɛnɛ Simiti, nɛ aŋɛsəm mō səc-faŋ kəcɔp.⁵⁵ Aran aŋɛ ŋanacəmbər Yesu kəyɛfɛ Kalile mō, ŋander kō Isifu; kō ŋaməmən kufu disrɛ, kō ŋanəŋk təkō anaboc Yesu mō.⁵⁶ Ntɛ ŋalip kəməmən kō mō, kō ŋalukus dare, kəkō-lompəs moro kō labundɛ da dərɛs. Simiti, kō ŋaŋɛsəm, pəmō təkō Kanu kəsom ti mō.

24

Yesu kəyɛfɛ kən afi dacɔ

(Mt 28:1-10; Mk 16:1-8; Saŋ 20:1-10)

¹ Sandɛŋ bət-bət suy, kō aran aŋɛ ŋaŋkō sɔ dəndo dəkufu, ŋakekərə moro mobotu ambəŋc mɛmɛ ŋanalompəs mō.² Kō ŋaŋkō ŋabəp pabijkəli tasar təkō anasɔŋcɛ kufu mō;³ kō ŋambɛrɛ, mba ŋanabəp fɛ fure fa Yesu.⁴ Ntɛ tes tatəkō tɛŋciyanɛ ŋa mō, kō arkun mɛrəŋ ŋawurər ŋa, ŋabɛrɛnɛ yamos yomotər-motər.⁵ Kənɛsɛ kəŋan disrɛ, kō ŋaŋcəp cəro fəp faŋan dəntɔf; mba kō afum aŋɛ mɛrəŋ ŋayif ŋa: «Ta ake tō nəntɛnɛ wətɔfi afi dacɔ-ɛ?»⁶ Eyi fɛ dɛ! Eyɛfɛ afi dacɔ! Nəcəm-cəmnɛ təkō ɛnalok'un ntɛ nənayɛ kō nkən atɔf ŋa Kalile mō.⁷ Ntɛ oŋc-loku: «Mɛnɛ palɛk Wan ka fum pabɛr kō aciya dəwaca, **ŋacəŋ kō dəkətək ka defi**, pəyɛfɛ defi tataka tən ta maas.»

⁸ Kō ŋaŋcəm-cəmnɛ toloku ta Yesu tatəkō.⁹ Kō ŋayɛfɛ dəndo dəkufu kəkō-loku ti asom a Yesu aŋɛ wəcɔ kō pin, kəbər ka afum aləpəs akō.¹⁰ Mari Madɛlɛn, Yohanna, Mari wəka Sak kō aran alōma; aŋɛ ŋananəŋk sɔ mes maməkō mō, ŋaloku sɔ tin tayi asom a Yesu.¹¹ Mba moloku maməkō mənayɛ ŋa pəmō ntɛ abəc ŋandelok-lokər ŋa mō, ŋanalaŋ fɛ moloku ma aran akakō.¹² Kō Piyɛr eyɛfɛ, k'eyɛksɛ kəkō ndɛ dəkufu. Ntɛ ontulnɛ kəməmən mō, ɛnəŋk fɛ daka o daka mɛnɛ mopol ma kəloto məkō mənafəntərə dəntɔf mō; k'eyɛfɛ k'ɔŋkō ndərən, pəciyanɛ kō təkō ɛnəŋk mō.

Ndɛ dəpɔ da Emayus

(Mk 16:12-13)

* 23:53 «dəkətək» ito əyɔnɛ «kətək ka kəpandən.»

¹³ Dɔsɔk din dadɔkɔ, acɛpsɛ a Yesu darɛn mɛrɛn ɲac-kɔ dare dɔlɔma ndɛ aɲc-we Emayus mɔ, dare dɛnayi, ndɛ dɛnabɔlɛnɛ Yerusalem kɛkɔt ka dec mɛrɛn mɔ. ¹⁴ Afum akanɛ mɛrɛn ɲac-lokɛnɛ mes mɔkɔ mɛɲɛpɛr mɔ fɛp. ¹⁵ ɲayi kɛlokɛnɛ mes mamɔkɔ, ɲac-gbɛkɛlɛnɛ, kɔ Yesu ɔlɔtɛrɛnɛ ɲa, kɔ ɲasol. ¹⁶ Mba paka pɔlɔma pɛɲc-yamɔs ɲa kɛnɛpɛl kɔ. ¹⁷ Kɔ Yesu eyif ɲa: «Ake moloku mɔ nɛyi tantɛ nɛɲkɔ mɔ?» Kɔ ɲaɲcɛmɛ, kɔ dis dɛndɛɲɛɛ ɲa. ¹⁸ Kɔ wɛkin wɛkɔ aɲc-we Kɛleyopas mɔ, oloku kɔ: «Mɛna sona gbɔɲ, mɛna eyi mɔkɔ Yerusalem nwe ɔntɔcɛrɛ nte tɛɲɛpɛr mata mamɛ mɔ?» ¹⁹ K'eyif ɲa sɔ: «Ake?» Kɔ akakɔ ɲaloku kɔ: «Nte tɛɲɛpɛr tɛta Yesu wɛka Nasarɛt, nwe ɛnayɔnɛ wɛdɛɲk wɛka Kanu wɛpɔɲ mɔ; ɛnamentɛr ti dɛmɔyɔ kɔ dɛmoloku, fɔr ya Kanu kirin, kɔ nnɔ afum ɲayi mɔ. ²⁰ Aloɲnɛ apɔɲ asu, kɔ abɛ asu aka dɔtɔf ɲalɛk kɔ, kɔ ɲambɛr kɔ afum dɛwaca, **k'ɛɲɛɲ kɔ dɛkɛtɔk kɛpandɛn ka defi.*** ²¹ Sɛɲɛm-cɛmɛnɛ fɔ nkɔn ɛnader kɛwurɛs pɛban ɲisrayɛl, mba mamɛ ɔɲ fɛp, tataka ta maas tɔ tantɛ, nte mes mamɛ mɛɲɛpɛr mɔ. ²² Kanɛ kɔ: A aran alɔma ɲayi su daco, aɲɛ ɲasɔɲɛ kɔ pɛciyanɛ su mɔ; ɲanunɲɛnɛna kɛkɔ ndɛ dɛkufu, ²³ nte ɲantɔna-nɛɲk fure fa Yesu mɔ, kɔ ɲander ɲaloku su a mɛlɛkɛ mowurɛrna ɲa, kɔ moloku a eyi doru. ²⁴ Kɔ afum alɔma ɲayina su daco, kɔ ɲaɲkɔ dɛndo dɛkufu, kɔ akakɔ ɲaɲkɔ ɲabɛp mes pɛmɔ tɔkɔ aran ɲalokuna su mɔ, mba nkɔn, ɲa ɲanɛɲkna fɛ kɔ.» ²⁵ Kɔ Yesu oloku ɲa: «Nɛna afum atɔsɔk sɛbomp, bɛkɛc yonu yonwon kɛlan moloku mmɛ adɛɲk a Kanu ɲanaloku mɔ! ²⁶ Pɛnamar dis dɔlɔl Krist Wɛyɛk-yɛk wɛka Kanu tantɛ a pɛdɛbɛrɛ debeki dɔn dɔn disrɛ?» ²⁷ Kɛyɛfɛ ka buk ba Musa kɛbɛp ka yɛcicɛs yɛcɛmpi ya adɛɲk a Kanu alɛpɛs aɲɛ fɛp, kɔ Yesu ɔlɔmɛr ɲa tɔkɔ Yɛcicɛs yosoku fɛp yoloku tɛtɛn mɔ.

²⁸ Nte ɲalɔtɛrɛnɛ tadare tɔkɔ ɲaɲc-

kɔ mɔ, kɔ Yesu ɔyɔ pɛmɔ nte ɛɲɛɲ kɛɛpɛr pɛkɔ pɛbɔlɛ mɔ. ²⁹ Mba kɔ ɲamɔnɛ kɔ kɛɛpɛr, ɲac-loku: «Mɛyi nnɔ kɔ sɛna, dec dɛfan kɛkalɛ, kɛbiyɛ kɔ pɛndɛ. Kɔ Yesu ɛmbɛrɛ kɛkɔ-yi di kɔ ɲa.» ³⁰ ɲandɛ dɛmɛsa kɛkɔ-di yeri, kɔ Yesu ɛlɛk kɛcom, k'ontola Kanu; k'ɛntɛpi ki k'ɔsɔɲ ɲa. ³¹ Kɔ fɔr yanɛn yɛmɛpɛ, kɔ ɲanɛpɛl kɔ; mba k'ɔsɔlɛ sɔ fɔr yanɛn kirin. ³² Kɔ afum aɲɛ ɲayɛfɛ kɛlokɛnɛ: «Pɛyina fɛ pɛmɔ nte nɛɲɛ dɛɲyi su dɛcor, nte ɛndɛnasɔkɛsɛ su moloku mɛcic ndɛ dɔpɔ mɔ?» ³³ Kɔ ɲayɛfɛ gbɛɲɛcana babɔkɔ kɔ ɲalukus Yerusalem, kɔ ɲaɲkɔ ɲabɛp acɛpsɛ darɛn a Yesu aɲɛ wɛco kɔ pin ɲac-lɔɲkanɛ kɔ asol aɲan, ³⁴ ɲac-loku: «Kanɛ kɔ: Wɛbɛ ɛyɛfɛ afi daco, k'ɔɲkɔ pɛwurɛr Simɔɲ!» ³⁵ Kɔ afum aɲɛ mɛrɛn ɲalɔm sɔ tɔkɔ tɛnɛɛpɛr dɔpɔ mɔ, kɔ tɔkɔ ɲananɛpɛl kɔ kɛtɛpi kɔn kɛcom pɛsɔɲ ɲa mɔ.

Yesu kɛmentɛrɛnɛ kɔn acɛpsɛ ɔn darɛn

(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Saɲ 20:19-23; Mes 1:6-8)

³⁶ ɲayi kɛlokɔ moloku mamɔkɔ, kɔ Yesu nkɔn sɛrka owurɛr ɲa, k'oloku: «Pɛforu pɛyi nu!» ³⁷ Kɔ ayɛk-yɛk ɲontorɛr ɲa, kɔ ɲanɛsɛ, kɔ pɛyi ɲa pɛmɔ nte ɲaɲnɛɲk tubɛri mɔ. ³⁸ Mba kɔ Yesu eyif ɲa: «Ta ake tɔ pɛyine nu yama-yama tantɛ-ɛ, ta ake tɔ nɛɲgbɛkɛlɛnɛ dɛbɛkɛc-ɛ? ³⁹ Nɛmɔmɔn ma wɛcɛk wɛm kɔ waca wɛm-a, ina ɔfɔ yatɛ! Nɛgbunɛn'em, nɛmɔmɔn! Tubɛri tɔyɔ fɛ sɛm, tɔyɔ fɛ bɛnt. Mba ina, iyɔ yayɔkɔ fɛp.» ⁴⁰ Yesu eyi kɛlokɔ moloku mamɔkɔ, k'ɛmentɛr ɲa waca wɔn kɔ wɛcɛk. ⁴¹ Mba nte pɛnananɲkanɛ kɛbɔt ɲa han ta ɲantam kɛlan mɔ, kɔ ɲayi pɛciyanɛ disrɛ. Kɔ Yesu eyif ɲa: «Nɛyɔ paka pɔlɔma pedi ba?» ⁴² Kɔ acɛpsɛ ɔn darɛn ɲawurɛ alop ɲɛnɛkɔt ɲin kɔ ɲasɔɲ kɔ. ⁴³ Kɔ Yesu ɛlɛk alop ɲaɲkɔ k'ɔsɔm ɲi fɔr yanɛn kirin.

⁴⁴ Nte elip kɛsɔm alop ɲɛɛ mɔ, k'oloku ɲa: «Mes mamɛ m' inɲc-lok'un nte inayi kɔ nɛna mɔ; mɛnɛ mes mɔkɔ aɲɛcic tɛtɛm Tawurɛta Musa,

* **24:20** «aɲɛɲ kɔ» = ampandɛn kɔ dɛkɛtɔk kɔ = «aɲgbɛk kɔ dɛkɛtɔk»

yecicàs yecempi ya adə̀nk a Kanu kò Yabura Dawuda m̀ò fə̀p meyi.»

⁴⁵ Kò Yesu ɔ̀sə̀nɛ̀ n̄a kəsək sə̀bomp n̄tɛ̀ tə̀n̄sə̀nɛ̀ n̄acə̀rɛ̀ Yecic ya Kanu fə̀p m̀ò.

⁴⁶ Kò Yesu olòku n̄a: «N̄tɛ̀ t̀ò āncic də̀yecicàs ya adə̀nk a Kanu, a dis dendeləl Wə̀yɛk-yɛk wə̀ka Kanu, kò tɛ̀yɛfɛ̀ d̀ə̀nda-ɛ̀, pə̀de pə̀yɛfɛ̀ afi daco tataka t̀n̄ ta maas. ⁴⁷ Mɛ̀nɛ̀ pacamɛ̀ kəsə̀kpər mɛ̀ra pacamɛ̀ pəlompu darə̀n̄ tewe t̀n̄, kə̀yɛfɛ̀ ka Yerusalem, n̄tɛ̀ tə̀n̄sə̀nɛ̀ pān̄ān̄nɛ̀nɛ̀ afum a t̀ɔ̀f fə̀p kiciya kə̀n̄an m̀ò. ⁴⁸ Nə̀na n̄ò mes mamɛ̀ mɛ̀n̄cɛ̀pər fər yonu kirin̄. ⁴⁹ Kò ina, kəkɛ̀rɛ̀ nu k'inder daka ndɛ̀ Papa kem ɛ̀nasə̀n̄'un temer kəsə̀n̄ m̀ò; n̄ə̀yi n̄n̄ò dare dandɛ̀ hān̄ Kanu kə̀las nu fə̀n̄ə̀ntər fa darēn̄c.»

Yesu kə̀pɛ̀ kə̀n̄ darēn̄c

(Mk 16:19-20; Mes 1:9-11)

⁵⁰ Kò Yesu osolɛ̀ n̄a k'ɛ̀n̄kəkə̀rɛ̀ dare kəsək ntende Betani, n̄tɛ̀ n̄ambə̀p di m̀ò, k'ɛ̀mpɛ̀nɛ̀ waca darēn̄c, k'ontolanɛ̀ n̄a. ⁵¹ Eyi kətolanɛ̀ n̄a, k'ɛ̀sak n̄a, k'ɛ̀mpɛ̀ darēn̄c. ⁵² Kò n̄āncə̀pɛ̀ kò mobu kəsə̀n̄ɛ̀ kò pələ̀li, kò n̄alukus Yerusalem, pə̀botu disrɛ̀; ⁵³ tɛ̀m o tɛ̀m n̄ānc-kò ōn̄ ndɛ̀ **kə̀lò kə̀pòñ ka Kanu**, n̄ac-kor-koru Kanu.

Yebac ya Asom a Yesu

Asɔŋ asom a Yesu temer ta kader ka Amera Necempi ɲa Kanu

¹ Wanapa Teyofil,

Inacicəs kitabu kem kəcəkə-cəkə disrɛ mes mmɛ Yesu ɛnacop kəyɔ kə kətəkse mə, ² haŋ dəsək ndɛ anapɛnɛ kə dareŋc, nte elip kəsom asom ɔn Amera Necempi ɲa Kanu disrɛ, aŋɛ ɛnayɛk-yɛk mə. ³ Asom akakɔ ɲɔ Yesu ɛnamentər kaŋce ka mes mɛlarəm nte ɛnayɛfɛ pucuy pa defi mə. K'owurər ɲa mata 40 pəyi wəyɛŋ, pəc-loku ɲa mes ma dəbɛ da Kanu. ⁴ Dəsək dɔləma nte ɲayi kədi yeri kə Yesu mə, k'oloku ɲa: «Ta nəbɔlɛ dare da Yerusalem, mba nəkar tes nte Papa ɛnasɔŋ temer kədəsɔŋ mə, təkə nənane ic-loku mə: ⁵ Dəromun Saŋ ɛŋc-ɟbət afum teta Kanu, mba nəna kəɟbət Amera Necempi ɲa Kanu disrɛ kə nəndesɔtɔ mata mamɛ.»

Kəpɛ ka Yesu dəkəm

⁶ Akɔ ɲanalɔŋkanɛ mə kə ɲayif Yesu: «Wəbɛ, tɛm tantɛ tɔ məndelompəsɛ Yisrayel dəbɛ ba?»

⁷ K'oloku ɲa: «Tɛŋcəmɛ fɛ nu dɔpɔ kəcərə ka tɛm kə dəsək ndɛ Apa Kanu ɛŋcɛm-cɛmɛnɛ kəyɔ tɛfaŋ tən kətam kən disrɛ mə. ⁸ Mba nəndesɔtɔ fənɔntər kə Amera Necempi ɲa Kanu ɲendeder nu-ɛ, tɛm tatəkɔ nəndeyɔnɛ atəŋnɛ aŋɛ mes mɛŋcɛpər fər yaŋan kirin mə ndɛ dare da Yerusalem, atɔf ɲa Yude fəp kə atɔf ɲa Samari kəkə-bəp cəpəc ca doru fəp.» ⁹ Nte elip kəlɔku tatəkɔ mə, afum aŋɛ ɲanayi di mə fəp ɲanagbətɛ Yesu nte ɛŋc-pɛ dareŋc mə, kə kəp kəŋkump kə. ¹⁰ Nte Asom ɔn ɲanagbətɛ kəm Yesu pəc-pɛ dareŋc mə haŋ k'ɔsɔlɛ. Gbəŋcana babəkɔ kə mɛleke-e mɛrəŋ mɛmbɛrnɛ yamos yomotər-motər mɛmentərɛ ɲa, ¹¹ kə moloku: «Afum a Kalile, ta ake tɔ nəŋcəmɛnɛ kəmɔmən kəm-ɛ? Yesu, wəkakɔ ɛmpɛ dəkəm fər

yonu kirin mə, tantɛ nəŋgbətɛnɛ kə pəc-pɛ mə, t' endesɔ-der.»

Wəcəŋc ka Yudas

¹² K'asom a Yesu ɲalukus Yerusalem kəyɛfɛ ndɛ tɔrɔ təkɔ aŋwɛ «Tɔrɔ ta tək ya *Olif*», mpɛ pəntɔbɔlɛnɛ dare mə. Pəbol-bolu mpɛ dinɛ da aSuyif dɔŋc-wosɛ fum kəkət pabəp dəsək da kəŋesəm mə. ¹³ Nte ɲambɛrɛ dare mə, kə ɲampe dukəlɔ da kəron ɲɛ ɲaŋc-ndɛ mə. Afum aŋɛ ɲanayi di mə: Piyɛr, Saŋ, Sak kə Andərə, Filip kə Tɔma, Bartelemy kə Matiye, Sak wan ka Alfe, Simɔŋ wəsəŋka-saŋka* kə Yudas wan ka Sak. ¹⁴ Fəp faŋan kəfo kin kə ɲaŋc-kə kətola Kanu tɛm o tɛm kə aran, kəbəp ka awɛŋc a Yesu, kə iya kən Mari.

¹⁵ Dəsək dɔləma mata maməkɔ disrɛ, afum aŋɛ ɲanayi di mə, ɲaŋc-kə haŋ afum tasar tin kə wəco mɛrəŋ (120). Kə Piyɛr ɛyɛfɛ awɛŋc ɔn dacɔ, k'oloku: ¹⁶ «Awɛŋc im aŋa: Pənamar yecicəs ya dəkɪtabu yɛlarɛ. Ti disrɛ Amera Necempi ɲa Kanu ɲɛ Dawuda ɛnanuŋkɛnɛ kəlɔku teta Yudas, nwɛ ɛnasɔlɛ aŋɛ ɲanasumpər Yesu mə. ¹⁷ Analəm Yudas su dacɔ, səpaŋnɛ yebac yin yayi. ¹⁸ Nte elip kəsɔtɔnɛ abɔf pəsam pa kiciya kən mə, k'ɛŋgbɛkɛnɛ, k'ɛntɛmpɛnɛ tekirin k'ɛwalinɛ kor kə tɔsɔŋɛ sumpə sɔn fəp kəsaməsər dantɔf. ¹⁹ Tes tɔ nte aka Yerusalem fəp ɲanacərə mə, it' ɛnasɔŋɛ pawɛ dalɛ dadəkɔ «Hakeldama», itɔ tatəkɔ kusu kəŋan «Dalɛ da mecir».† ²⁰ Bawo anacic ndɛ Yabura Dawuda disrɛ:

«Kəlɔ kən kəyɔ fos,
ali fum ta pəyi ki!»

K'ɛnacicəs sɔ:

«Wəlɔma pələk dəkəcəmɛ dən!» ‡

²¹⁻²² Mɛnɛ pamɔmənɛ afum aŋɛ ɲaŋc-cəmbər su tɛm nte Yesu ɛŋc-pɛ pəc-tor kə sənə mə, mɛnɛ wəkin pəyi su dacɔ nwɛ endeyɔnɛ wətəŋnɛ mes mmɛ mɛnəcɛpər fər yɔn kirin kəyɛfɛ ka Yesu afi dacɔ, mɛnɛ wəkayi sɔ pəyɔnɛ wənatəŋnɛ mes fəp kələk kəɟbət ka

* **1:13** Məmɔmən Luk 6:13; † **1:19** «Kiciya ka Yudas», məmɔmən Mat. 26:47-53; 27:3-8. ‡ **1:20** Yabura Dawuda (Psaumes) 69:26; 109:8.

Saŋ teta Kanu, haŋ dɔsɔk ndɛ Yesu enayɛfɛ su daco mɔ.»

²³ Awa kɔ ŋamentɔr afum mɛrɛŋ; Matiyas, kɔ Isifu nwe aŋc-we Barsabas, pac-denɔr kɔ sɔ tewe ta Yusutu. ²⁴ Kɔ ŋantola Kanu nte: «Wɔbɛ, mɔna nwe mɔŋcɛrɛ bɛkɛc ya fɛp mɔ, mɔmentɔr su gbasŋa wɛkin nwe mɔlɛk kɛdecɔŋc Yudas akaŋɛ mɛrɛŋ daco mɔ. ²⁵ Tɔsɔŋɛ wɛkayi kɛcɔp su daco yɛbɛc yɔn, pɔlɛk dɛkɛcɛmɛ ndɛ Yudas enasak a k'ɔŋkɔ kɛfo nke kɛmar kɔ mɔ.» ²⁶ Kɔ ŋaŋkot yampun-pun § kɔ tosurɛnɛ Matiyas nwe anabɛrɛnɛ Asom aŋɛ wɔcɔ kɔ pin mɔ.

2

Kɛder ka Amɛra Nɛcɛmpi ŋa Kanu

¹ Nte Dɔsɔk da kɛsata ka aSuyif «Pantɛkɔt» dɛnabɔp mɔ, alaŋ a Yesu fɛp ŋanalɔŋkanɛ kɛfo kin.* ² Gbɔŋcana babɔkɔ kɔ pukulɛ pɔyɛfɛ dɛkɔm mɛrɛ pɛnawurɛnɛ pukulɛ pa afɛf ŋɔpɔŋ mɔ, kɔ pɛlas kɛlɔ kaŋkɔ ŋanandɛ disrɛ mɔ. ³ Kɔ mɛmɛr mowurɔr ŋa mɛmɛ mɛnawurɛnɛ ma nɛŋc mɔ. Kɔ mɛyɛrɛsɛnɛ fɛp faŋaŋ, kɔ temer tɛntɔpɛnɛ nwe o nwe dɛtɔbu. ⁴ Kɔ Amɛra Nɛcɛmpi ŋa Kanu ŋɛndɛr ŋa fɛp, kɔ ŋayɛfɛ kɛcɔp nwe o nwe kusu kɛcuru. Amɛra Nɛcɛmpi ŋɔŋc-sɔŋɛ ŋa kɛcɔp tatakɔ.†

⁵ Awa tɛm tatakɔ aSuyif asumpɛr dɛnɛ gbɛŋ aŋɛ ŋanayɛfɛ tɔf ya doru fɛp mɔ, ŋanandɛ dare da Yerusalem. ⁶ Nte ŋane pukulɛ mɛrɛ mɔ, kɔ ŋayɛksɛ kɛkɔ di. Kɔ pɛŋciyanɛ acikɛra fɛp nte ŋane afum a Kalile ŋac-cɔp nwe o nwe kusu k'acɛkɛra mɔ. ⁷ Pɛciyanɛ, kɔ kusu kɛwɔs kaŋkɔ disrɛ, kɔ ŋayɛfɛnɛ: «Afum akaŋɛ ŋalok-loku mɔ, bafɔ aka Kalile ŋɔ ba? ⁸ Ake 'sɔŋɛ nte sɛna daco, fum o fum enɛ ŋac-cɔp kusu kɛn mɔ? ⁹ AParto, aMede, aka Elam,

aka Mesopotami, aka Yude, aka Kapados, aka Ponto, kɔ aka Asi, ¹⁰ aka Firiki, aka Paŋfili, aka Misira, aka Libi andɛ a atɔf ŋa Siren, aRom, ¹¹ aSuyif kɔ acikɛra aŋɛ ŋaŋc-tubucnɛ pɛtɔt pa dɛnɛ da aSuyif mɔ: Aka Krit, aka Arabi, sɔŋne ŋa ŋac-loku cusu cosu mɛs mɔpɔŋ ma Kanu!» ¹² Kɔ cusu cɛwɔs ŋa kɔ pɔyi ŋa yama-yama, kɔ ŋayɛfɛnɛ taŋaŋ: «Cɛke cɔ tantɛ toloku-ɛ?» ¹³ Mba kɔ alɔma ŋaŋfani ŋa, ŋac-loku: «Member mobotu mɔ ŋanɛmbɛrɛ!»

Kɛcam ka Piyɛr

¹⁴ Kɔ Piyɛr ɛyɛfɛ k'ɛŋcɛmɛ kɔ asom a Yesu aŋɛ wɔcɔ kɔ pin, k'ɛmpɛnɛ dim pɛc-loku kɛnay nke: «Afum a Yude kɔ nɔna aŋɛ nɛndɛ dare da Yerusalem mɔ, nɛsu lɛŋɔs, nɛcɛŋkɛl bel-bel moloku mem! Nɛcɛrɛ ti: ¹⁵ Afum akaŋɛ ŋaŋcis fɛ pɛmɔ tɔkɔ nɛcɛm-cɛmɛnɛ ti mɔ, bawo bɛt-bɛt b'ayi bambɛ. † ¹⁶ Mba tɔkɔ aŋnabi Yowɛl ɛnaloku mɔ teyi kɛcɛpɛr:

¹⁷ «Kɔ Kanu kɛloku mata mɛlɔpɔs: «Indesamɔsɛr Amɛra ŋɛm nnɔ afum fɛp ŋayi mɔ.

Awut anu arkun kɔ aran ŋande ŋac-dɛŋk cɛsayibɛ-e.

Indesɔŋ awut atɛmp anu kɛnɛŋk ka mɔyɔ mem, indewɛrɔpɔs sɔ afum anu atɛm.»

¹⁸ «Ey,» Kanu kɛloku, «Indeyɛrɛs Amɛra Nɛcɛmpi ŋɛm acar em arkun kɔ aran,

mata mamɔkɔ, ŋandedɛŋk cɛsayibɛ-e.

¹⁹ Indɛmentɔr mɛs mɛwɛy-wɛy mɛlarɛm dɛkɔm

kɔ mɛgbɛkɛrɛ ma Kanu nnɔ dɛntɔf: Mecir, nɛŋc, kɔ acul ŋa kinimɛ.

²⁰ Dec dɛndɛsɛkrɛ kubump,

kɔ ŋof ŋɛsɛkrɛ mecir.

Mamɔkɔ mɛndɛcɛpɛr a dɔsɔk da Wɔbɛ dedebɔp,

dɔsɔk dadɔkɔ dɛmbɛk kɔ dɛntɛsɛ.

§ 1:26 Nte ŋanafɛŋ kɛcɛrɛ tɛfɛŋ ta Kanu mɔ, kɔ ŋambɛr ca yowurɛnɛ mɛrɛŋ dɛlɔba. Pin tewe ta Matiyas, pɔkɔ tewe ta Barsabas. Dɛkɛwure da yi, kɔ wɛkin (Matiyas) ɔsɔtɔ. * 2:1 Pantɛkɔt, Mɛmɔmɛn Lev 23.15-21; Deut 16.9-11. Itɔ kɛrɛn o kɛrɛn aSuyif ŋamboc kɛsata ka kɛtɛl tatakɔ tataka ta wɔcɔ kɛcamɔt

(50) kɔ Pak pɛŋcɛpɛr-ɛ. † 2:4 Mɛmɔmɛn 1.5, 8 (toloku ta kɛsɔŋ temer Amɛra Nɛcɛmpi ŋa Kanu.)

‡ 2:15 «bawo dec dɛŋc-tɛp kɛc-pɛ.» itɔ kusu ka aka Kresi koloku: «Dec maas da dɔsɔk dɔ dandɛ» = 9:00, bɛrbɛt.

21 Nwɛ o nwɛ endebɔŋc tewe ta Wɔbɛ Kanu mɔ endefis.›

22 Afum aka Yisrayel, nɔcɔŋkɔl moloku mamɛ! : Yesu wɔka Nasaret, fum nwɛ Kanu kɔmentɔrɛ nu debeki dɔn mɔ, dɔmes mɛwɛy-wɛy, dɔmɔpɔŋ, dɔmɛgbɛkɔrɛ pɔmɔ tatɔkɔ nɔŋcɔrɛ ti mɔ, 23 fum wɔkawɛ anasɔŋ nu kɔdif kɔn pɔmɔ tɔkɔ Kanu kɔnawosɛ ti kɔ kɔsɔŋ tɔkɔtɛnɛ ta ti mɔ. Nɔnim kɔ nɔŋcɔŋ kɔ dɔkɔtɔk kɔpɔndɔn kɔmar ka waca wa acikɔra. § 24 Kanu kɔyɛkti kɔ kɔŋgbintɔr kɔ pɔcuy pa defi, bawo defi dɛnatam fɛ kɔmɛŋkɔrɛ kɔ. 25 Dawuda ɛnanuŋkɛnɛ kɔlɔku dɔyɛcɔs yecɛmpi teta Yesu:

‹Ŋc-nɔŋk Wɔbɛ tɛm fɔp fɔr yem kirɔŋ, ifɔyikɛ, bawo ey' im kɔca kɔtɔt.

26 It' ɔsɔŋɛ nte abɛkɔc ŋɛm ŋɛyi dɔkɔsata mɔ, kɔ temer tem tesikɔlɛ dɔpɔbotu.

Dis dem yati dendekɔ-ŋɛsɔmɛ kɔgbɛkɔr amera.

27 Bawo mɔfɔdekɔ-sak im dabiya mɔfɔdekɔ-sak wɔsɔku kam pɔte.

28 Mɔsɔŋ' em kɔcɔrɛ sɔpɔ sa kɔcɛpɔrɛnɛ doru,

kiyi kam ina kɔsɔk kɔndekɔ-las' im pɔbotu.›*

29 Awɛŋc im aŋa! Nɔwosɛ ilɔku nu nte kɔlɔŋ disrɛ teta wɔtem Dawuda: ɛnafi, k'awup kɔ, kɔ kufu kɔn kɔyi su sɔ mɔkɔ dɔcɔ. 30 Mba nte Dawuda ɛnɔyɔnɛ sayibɛ mɔ, ɛŋcɔrɛ sɔ a Kanu kɔnadɛrɔmɛ kɔ a kɔndɛdɔs wan-sɔ kɔn wɔlɔma dɔcɔm da dɛbɛ dɔn kɔrɔŋ.

31 Dawuda ɛnanuŋkɛnɛ pɔnɔŋk kɔyɛfɛ ka Krist dɔkufu †, ɛnanɔŋk nte tendeder mɔ k'olɔku ti: a anasak fɛ Krist dabiya, dis dɔn dɛnate fɛ dɔkufu.

32 Yesu wɔkakɔ, Kanu kɔyɛkti kɔ, sɔna fɔp sɔyɔnɛ atɔŋnɛ aka ti. 33 Kɔ Kanu kɔmpɛnɛ Yesu kɔfo kɔlɛli, k'ɛndɔs kɔ kɔca kɔn kɔtɔt. Kɔ Yesu ɔsɔtɔr nkɔn apa Kanu Amera Nɛcɛmpi nɛɛ analɔku kɔdɛsɔŋ mɔ, k'ɛyɛrɔs tatɔkɔ nɔnɔŋk kɔ nɔnɛ mɔ.

34 Bafɔ Dawuda ɛnapɛ dɔrɛŋc, nkɔn yati olɔku:

‹Wɔbɛ Kanu olɔku wɔbɛ kem: ‹Mɔndɛ nnɔ kɔfo kɔlɛli, kɔca kem kɔtɔt, 35 haŋ ic-lip kɔbɔc atɛrɛnɛ am fɔr yam kirɔŋ mɔnas-nas ŋa.›

36 Pɔmar aka Yisrayel fɔp ŋacɔrɛ ti bel-bel: Kanu kɔnasɔŋɛ Yesu kɔyɔnɛ wɔbɛ wɔyɛk-yɛk kɔn, Yesu wɔkakɔ nɔŋcɔŋ dɔkɔtɔk kɔpɔndɔn mɔ.›

37 Nte afum ŋane moloku mamɔkɔ mɔ, kɔ mosumpɔr ŋa, kɔ ŋayif Piyɛr kɔ asom a Yesu akɔ: ‹Awɛŋc su aŋa, cɔkɛ cɔ pɔmar sɔyɔ ŋɛ-ɛ?›

38 Kɔ Piyɛr olɔku ŋa: ‹Nɔsɔkɔpɔr mera yonu, nɔlomp! Nwɛ o nwɛ pɔsɔtɔ kɔgbɔt dɔromun tewe ta Yesu Krist disrɛ, nte tɔŋsɔŋɛ pɔŋaŋɔnɛnɛ ki-ciya ka wɔkayi mɔ, nɔndɛsɔtɔ sɔ Amera Nɛcɛmpi ŋa Kanu. 39 Bawo, kɔpɔcɛ nkɛ Kanu kɔnasɔŋɛ temer mɔ, konu kɔ, kɔ awut anu kɔbɔp ka akɔ ŋayi pɔbɔlɛ mɔ, haŋ kɔnɔy ka afum nkɛ Wɔbɛ Kanu kosu endewe mɔ.›

40 Kɔ Piyɛr olɔku ŋa sɔ moloku mɛlarɔm nte tɔŋsɔŋɛ ŋanɛnɛ kɔ mes mɛmɛ mɛnɔcɛpɔr fɔr yɔn kirɔŋ mɔ. K'ɛŋgbɔŋɔr ŋa, pɔc-lɔku: ‹Nɔyɔcɛnɛ dɛtɛmp dandɛ dɛŋkɔfɔlɛ-kɔfɔlɛ mɔ!›

41 Afum alarɔm ŋawosɛ kɔgbɔt dɔromun teta Kanu. Dɔsɔk dadɔkɔ afum wul maas (3.000) ŋambɛrɛnɛ akɔ ŋananuŋkɛnɛ kɔlɔŋ mɔ.

42 Kɔ ŋaŋcɔŋkɔl tɛm fɔp kɔ bel-bel mɛtɔksɛ ma asom a Yesu, kiyi kɔŋan tes tin, kɔpɔŋnɛ kɔŋan dap da yeri, † kɔ kɔtɔla Kanu. 43 Kɔ kɔnɛsɛ kɔsumpɔr nwɛ o nwɛ bawo Kanu kɔŋc-mentɔrɛ mes mɔpɔŋ kɔ mes mɛwɛy-wɛy mɛlarɔm waca wa asom a Yesu. 44 Akɔ ŋanalɔŋ mɔ fɔp ŋanayi tes tin ŋac-yɛrɛnɛ mɛɛ o mɛɛ ŋaŋsɔtɔ mɔ. 45 Kɔ ŋaŋcamɔs daka dɔkɔ ŋanayɔ mɔ, kɔ ŋayer pɔsam pɔpɔkɔ ŋac-mɔmɔn tɔkɔ pɔcucanɛ pɛŋcɛpɔrɛnɛ mɔ. 46 Dɔsɔk o dɔsɔk ŋaŋc-lɔŋkanɛ ndɛ kɔlɔ kɔpɔŋ ka Kanu, ŋac-dinɛnɛ yeri kɔfo kin ndɛ wɔlɔ wɔŋan, ŋac-dinɛ yi mera yɔbotu kɔ bɛkɔc yɔforu.

47 Ŋac-kor-koru Kanu, kɔ mes maŋan mɔmbɔt afum fɔp. Kɔ Wɔbɛ Yesu nkɔn

§ 2:23 «acikɔra», = afum atɔtɔmpɔr sariyɛ, atɔyɔnɛ Suyif. Krist = Wɔbɛ nwɛ Kanu kɔyɛk-yɛk mɔ, Wɔyɛk-yɛk ka Kanu

* 2:28 Yabura Dawuda 16:8-11. † 2:31 ‡ 2:42 cɔKresi = ‹kɔtɛpɛnɛ kɔcɔm kɔyɛrɛnɛ ki mɔ›

ɛmberɛnɛ dɔsɔk o dɔsɔk kɛgbɛ ka aɲɛ
ɛɲɔ-yac mɔ.

3

Wɔbɛc wɔtɔkɔt ɛntamɛ

¹ Dɔsɔk dɔlɔma Piyɛr kɔ Saɲ ɲampɛ
nde kɛlɔ kɛpɔɲ ka Kanu dec dɛrɔfɔy,
dec ndɛ antola Kanu mɔ. ² Tosurɛnɛ
pasarɛ wɔbɛc nwe aɲkɔmɛ kɛtɔ-kɛt
mɔ. Dɔsɔk o dɔsɔk aɲɔ-kekɛrɛ kɔ
padɛs ndɛ kusunja ka kɛlɔ kɛpɔɲ ka
Kanu. Dɛndo wɔbɛc nwe oɲɔ-tolanɛ
daka nɔnɔfɔr disrɛ afum aɲɛ ɲaɲɔ-
berɛ kɛlɔ kɛpɔɲ mɔ. Kusunja nke aɲɔ-
we «Kusunja Kɛtɔt». ³ Ntɛ ɛnɔɲk Piyɛr
kɔ Saɲ aɲɛ ɲaɲɔ-kɔ kɛberɛ kɛlɔ kɛpɔɲ
mɔ, k'ɛyɛfɛ kɛtɔla akakɔ nɔnɔfɔr disrɛ.
⁴ Piyɛr kɔ Saɲ ɲaɲgbɛtɛnɛ kɔ, kɔ Piyɛr
oloku: «Mɔgbɛtɛnɛ su!» ⁵ K'ɛɲgbɛtɛnɛ ɲa
pɛc-kar kɛdɛsɔtɛr ɲa paka pɔlɔm.

⁶ Mba kɔ Piyɛr oloku oɲ: «Ali pɛsam
iyɔ fɛ, mba mpɛ iyɔ mɔ, ip' indesɔɲ'
ɔm: Tewe ta Yesu Krist wɛka Nasarɛt,
mɔyɛfɛ, mɔkɔt!» ⁷ Gbɛɲɔcana babɔkɔ
kɔ ɲasumpɛr kɔ kɛca kɛtɔt kɔ ɲayɛkti,
wɛcɛk kɔ mɔgbɔlkɔc mɔn yɛɲɔpɛr.
⁸ Kɛsɔrnɛ katin k'ɛyɛfɛ k'ɛɲɔcɛmɛ,
k'ɛlɛk wɛcɛk kɛkɔt. K'osol kɔ ɲa, kɔ
ɲambɛrɛ kɛlɔ kɛpɔɲ ka Kanu disrɛ,
pɛc-kɔt, pɛc-yokɛ, pɛc-kor-koru Kanu.
⁹ Kɔ afum fɛp ɲanɔɲk wɔbɛc nwe pɛc-
kɔt, pɛc-kor-koru Kanu. ¹⁰ Aɲɔ-nɛpɛl
kɔ, nkɔn ɛɲɔ-ndɛ ndɛ kɛlɔ kɛpɔɲ ndɛ
«Kusunja Kɛtɔt» mɔ, pɛc-tolanɛ daka
nɔnɔfɔr disrɛ. Kɛnɛsɛ kɔ pɛciyanɛ
kɛmbɔp afum fɛp tɛta tɔkɔ tɛnabɔp kɔ
mɔ.

Moloku ma Piyɛr ndɛ kɛlɔ kɛpɔɲ ka Kanu

¹¹ Ntɛ fum nwe ɛnader pɛyi oɲ
ta ɛɲyɛfɛ Piyɛr kɔ Saɲ dɛntɔf mɔ,
kɛnɛsɛ disrɛ kɔ afum fɛp ɲayɛkɛ kɛkɔ
nde akɛr ɲɛ aɲwɛnɛ «Akɛr ɲa Sule-
man», ndɛ Piyɛr kɔ Saɲ ɲanayi mɔ.
¹² Ntɛ Piyɛr ɛnɔɲk ti mɔ, k'oloku afum:
«Aka Yisrayel! Ake 'sɔɲɛ nte tantɛ t'
ɛɲciyanɛ nu mɔ? T'ake tɔ nɔɲgbɛtɛnɛnɛ
su pɛmɔ fɛnɔntɛr fosu, kɔ pɛyɔnɛ fɛ
ti-ɛ, dosoku dosu disrɛ dɔsɔɲɛ fum
wɛkawɛ kɛkɔt? ¹³ Kanu ka atɛm asu
Abraham, Isiyaka, kɔ Yakuba kɛyɛk-
yɛkɛs wɛcar kɔn Yesu. Mba nɔna

nɔlɛk, kɔ nɔsɔɲ abɛ, nɔɲɔcɛ kɔ fɔr ya
Pilat kirin, mba Pilat ɛnacɛm-cɛmɛnɛ
kɛsak kɔn. ¹⁴ Nɔna nɔnɔcɛ nwe ɔyɔnɛ
wɛcɛmpɛ kɔ wɛlɔmpu kɔ nɔlɔku a pa-
wɔsɛ kɛsakɛ nu wɛdifɛt afum dare
disrɛ. ¹⁵ Nɔnadif wɛkirin wɛka doru,
mba Kanu kɛyɛkti kɔ afi dacɔ. Sɔn'
ɔyɔnɛ atɛɲnɛ aka ti. ¹⁶ Anasɔɲ fɛnɔntɛr
fum wɛkawɛ nɔɲgbɛtɛnɛ kɔ nɔɲɔcɛrɛ mɔ.
Kɛlan kɔn Yesu gbɛcɛrɛm kɛsɔɲ fum
wɛkawɛ fɛnɔntɛr. Kɛlan kɔn, kɛlan
Yesu yati kɛsɔɲ kɔ kɛtamɛnɛ kɛɲ fɛp fɔr
yonu kirin.

¹⁷ Nɛkɛl oɲ, awɛɲɔ im aɲa, ɲɔcɛrɛ
a kɛtɔ-cɛrɛ konu kɛnasɔɲɛ nu kɛyɔ
tɔtɔkɔ, nɔna kɔ abɛ anu. ¹⁸ Kanu
kɛnalas tɔkɔ kɛnanunɲkɛnɛ kɛlɔkɛ cusu
ca sayibɛ-e ɔn fɛp mɔ: A pɛnamar dis
dɔlɔl Krist, wɛyɛk-yɛk kɔn. ¹⁹ Nɛsɛkpɛr
bɛkɛc yonu, nɔlɔksɛrnɛ nte tɔɲsɔɲɛ
pɛaɲaɲnɛnɛ kiciya konu mɔ; ²⁰ nte
tɔɲsɔɲɛ Wɔbɛ Kanu pɛkɛrɛ tɛm ta
kɛɲɛsɔm, pɛkɛrɛ nu sɔ Wɛyɛk-yɛk kɔn,
Yesu, nwe ananunɲkɛnɛ kɛcam nu mɔ.
²¹ Nkɔn kɔm kɛntɔmpɛr haɲ tɛm nte
mɛs mɛmɛ Kanu kɛnalokɛ tɛm tobol-
bolu cusu ca sayibɛ ɔn sɛcɛmpɛ mɔ
mɛlarɛ. ²² Aɲnabi Musa ɛnaloku:
«Wɔbɛ, Kanu konu, endɛkɛrɛ nu
sayibɛ pɛmɔ ina. Fum wɛkin wɛka
awɛɲɔ anu dacɔ endɛyi, nɛdɛ nɛcɛɲkɛl
moloku mamɔkɔ endɛ pɛc-loku nu
mɔ fɛp. ²³ Nwe o nwe ɔntɔdɛcɛɲkɛl
wɛdɛɲk wɛkakɔ mɔ, andɛlɔsɛr kɔ.
Endɛmɛlkɛ afum a Kanu dacɔ.»

²⁴ Sayibɛ-e fɛp kɛyɛfɛ aɲnabi Samiyɛl
haɲ aɲɛ ɲanacɔɲɔc kɔ mɔ, ɲanaloku
tɛta mataka mamɔkɔ, kɔ ɲaɲdɛɲk
mi. ²⁵ Nɔna, awut a sayibɛ-e ɲɔ
nɔyɔnɛ, kɔ nɔyɔnɛ sɔ awut a tɛmɛr
tɔkɔ Kanu kɛnacɔɲɔs kɔ atɛm anu
mɔ, kɛc-loku Abraham: «Afum a doru
fɛp ɲandesɔtɔ kɛpɔcɛ kɛtɔt kem tɛta
kɛbɔnda ka dokom dam.» ²⁶ Te
tonu tɔ, Kanu kɛnanunɲkɛnɛ kɛyɛkti
wɛcar kɔn, k'osom kɔ kɛdɛtolanɛ nu,
pɛsɛkpɛr nu nwe o nwe abɛkɛc ɲɔn
ɲɛlɛc, ɲɔyɔnɛ kɔ ɲɔtɔt.»

4

*Piyɛr kɔ Saɲ fɔr ya abɔc kiti aSuyif
kirin*

1 Piyer kɔ Saŋ ŋanayi kɛlɔk-lokɛr afum tɛm nte alɔŋne a kɛlɔ kɛpɔŋ ka Kanu ŋanabɛrɛ kɔ wɛbɛ ka asɔdar aŋɛ ŋaŋc-bum ki mɔ, kɔ aSadisi. 2 Pɛnatele ŋa nte ŋanane Piyer kɔ Saŋ ŋac-tɛksɛ kɔ ŋac-cam afum kɛyɛfɛ ka defi fɛnɔntɛr fa Yesu. 3 Kɔ ŋasumpɛr Piyer kɔ Saŋ, kɔ ŋandɛs ŋa pac-bum ŋa dɛbili haŋ dɛckɔsɔk, bawo pɛnabiyɛ. 4 Afum alarɛm alɔma aŋɛ ŋanane moloku maŋan mɔ, ŋanalaŋ, kɔ kɛgba kɛŋan kɛŋc-bɛp arkun wul kɛcamɛt (5.000).

5 Dɛckɔsɔk abɛ aŋan, abeki apɔŋ a dɔtɔf, kɔ atɛksɛ a yecicɛs ya Aŋnabi Musa ŋambɛpsɛnɛ Yerusalem 6 kɔ wɛlɔŋne wɛpɔŋ Anas, kɔ Kayifa, Saŋ, Aleksandɛr, kɔ akɔ ŋanayɔnɛ aka kɛbɛnda ka dokom da alɔŋne apɔŋ mɔ. 7 Kɔ ŋaŋcɛmbɛr Piyer kɔ Saŋ fɔr yaŋan kirin kɛyifɛt: «Fɛnɔntɛr fɛrɛ, kɔ tewe ta ana tɔ nɛyɔnɛ tantɛ-ɛ?»

8 Awa kɔ Amera Nɛcɛmpi ŋa Kanu ŋɛlarɛ Piyer, kɔ ŋɔsɔŋɛ kɔ kɛlɔku ŋa: «Abɛ a afum kɔ abeki a dɔtɔf: 9 Ayifɛt su mɔkɔ tɛta pɛtɔt mɛrɛ ayɔnɛ wɛbɛc mɔ, kɔ nte antamɛs kɔ mɔ. 10 Nɛcɛrɛ ti bel-bel, fɛp fonu kɛbɛp ka aYisrayel: Tewe ta Yesu Krist wɛka Nasarɛt, wɛkɔ nɛnacɛŋ dɛkɛtɔk kɛpandɛn, akɔ Kanu kɛntimi kɔ afi dacɔ mɔ, tewe tɔn tɔsɔŋɛ nte fum wɛkawɛ ɛŋcɛmɛ nu dacɔ pɛtamnɛ mɔ. 11 Nkɔn Yesu «ɔyɔnɛ togbu mɛrɛ nɛna acɛmbɛr kɛlɔ nɛnater mɔ, mba ɛnayɔnɛ togbu pɛtɔt, pa dacɔ.» * 12 Nkɔn gbɛcɛrɛm ɛntam kɛsɔŋ su kɛfis. Kanu kɛnasɔŋ fɛ tewe tɔlɔma ta fum nɔ doru dandɛ nte pɛmar payacnɛnɛ mɔ.»

13 Nte abeki aŋɛ ŋanɛŋk Piyer kɔ Saŋ ŋabaŋsɛ mɔ, kɔ pɛŋciyanɛ ŋa, bawo ŋanacɛrɛ a afum gbɛcɛrɛm ŋanayi aŋɛ ŋanatɔ-tɛkɛs mɔ. Kɔ ŋanɛpɛl ŋa dacɔ akɔ ŋanayi kɔ Yesu mɔ. 14 Mba nte abeki apɔŋ ŋaŋc-nɛŋk fum nwe anatamɛs pɛcɛmɛ ŋa fɔr kirin mɔ, ŋanayɔ fɛ tolɔku. 15 Kɔ aboc kiti a aSuyif ŋalɔku Piyer kɔ Saŋ kɛwur ka dukɛlɔ ndɛ aŋc-yifɛt ŋa mɔ, kɔ ŋamɛŋksɛnɛ taŋan, 16 kɔ ŋayifɛnɛ:

«Cɛkɛ c' andeyɔ afum akanɛ-ɛ? Bawo tɔsɔkɛr aka Yerusalem fɛp a ŋa ŋasɔŋɛ kɔ tɛgbɛkɛrɛ ta Kanu tantɛ teyi. Afɔtam kɛgbɛkɛl ti. 17 Mba, nte aŋyɔ a ta tɛsam nɔ afum ŋayi mɔ, pabɛŋnɛ ŋa, pɛmɔnɛ ŋa kɛc-lok-lokɛr nwe o nwe tewe tatɔkɔ.

18 Kɔ ŋawe ŋa, kɔ ŋambɛŋnɛ ŋa kɛtɔ-loku kɔ kɛtɔ-tɛksɛ afum tewe ta Yesu. 19 Piyer kɔ Saŋ ŋayif ŋa: «Pɛmar fɔr ya Kanu kirin palelɛs nɛna patas Kanu Nkɔn ba? Nɛna nɛmɔmɛn ti bel-bel, 20 bawo sɛna sɛfɔtam kɛyi ta sɛlɔku tɔkɔ sɛnɛŋk kɔ tɔkɔ sɛnɛ mɔ-ɛ.»

21 Kɔ aboc kiti ŋaŋgbɛkɛrɛ sɔ kɛbɛŋɛsɛnɛ ŋa, kɔ ŋasak ŋa. ŋasɔtɔ fɛ tes nte tɔŋsɔŋɛ ŋa kɛsumpɛr mɔ tɛta afum. Fɛp fɛŋc-kor-koru Kanu tɛta tɔkɔ tɛnayi mɔ. 22 Fum nwe ɛnasɔtɔ tɛgbɛkɛrɛ ta kɛtamɛs tatɔkɔ mɔ, ɛnatam kɛsɔtɔ mɛrɛn wɛcɔ maŋkɛlɛ pɛcɛpɛr.

Kɛtɔla ka alaŋ

23 Nte asak Piyer kɔ Saŋ mɔ, kɔ ŋaŋkɔ ŋalɔmɛr afum aŋan tɔkɔ alɔŋnɛ apɔŋ kɔ abeki a dɔtɔf ŋanalɔku ŋa mɔ. 24 Nte ŋane moloku mamɛ mɔ, kɛtɛŋnɛ disrɛ kɔ ŋampɛnɛ sim nɔ Kanu kɛyi mɔ, ŋac-loku: «Wɛbɛ, mɛna nwe mɛlompɛs kɛm, antɔf, kɛba kɔ ca yɔkɔ yeyi ki mɔ fɛp, 25 dɛAmera Nɛcɛmpi ŋɔ mɛnalokɛ kusu ka kas kosu Dawuda wɛmarɛs kam:

«Ake 'sɔŋɛ nte mɛtɛlɛ mɔpɔŋ mɛŋcɛpɛrɛr afum a tɔf mɔ?»

Ake 'sɔŋɛ nte afum ŋantɛŋnɛ mɛs mɛmɛ mɔntɔdelɛpsɛr mɔ?»

26 Abɛ a doru kɛr-kɛr ŋalompɛsɛnɛ tɛta kɛyɛfɛrɛnɛ,

kɔ akirin ŋalɔŋkanɛ kɔ ŋantɛŋnɛ pɛlɛc nɔ Wɛbɛ Kanu kɔ wɛyɛk-yɛk kɔn ŋayi mɔ.»

27 Bawo kaŋcɛ, Herodu kɔ Pɔŋsɛ Pilat ŋantɛŋnɛ pɛlɛc dare dandɛ disrɛ atɔyɔnɛ Suyif kɔ aYisrayel nɔ wɛmarɛs kam wɛcɛmpi Yesu eyi mɔ, nwe mɛnayɛk-yɛk mɔ. 28 ŋanayɔ mɛs fɛp mɛmɛ mɛnanunɛkɛnɛ kɛwɔsɛ kɛyɔ mɔ. 29 Ndɛkɛl ɔŋ, Wɛbɛ, mɛgbɛkɛrɛ kɛbɛŋɛsɛnɛ kɛŋan, mɛsɔŋɛ acar am kɛbaŋsɛ kɛlɔku tolɔku tam kaŋcɛ

* 4:11 Yabura Dawuda 118:22. CɛKresi = «Nkɔn ɔyɔnɛ tasar mɛrɛ nɛna acɛmbɛr kɛlɔ nɛnater mɔ, aka pɛyɔnɛ pɛtɔt pa dɔtɔŋkubut.»

disre. ³⁰ Mätençi kəca nte təsəne kətaməs, megbəkəre, kə mes mēwey-wey meyi tewe ta wəcar kam wəsoku Yesu.

³¹ Nte ŋalip kətola Kanu mə, kə kəfo kəŋkə ŋanaloŋkanə mə kəyikcə, kə Amera Nəcempi ŋəsəne fəp faŋan kəloku toloku ta Kanu kəbaŋşə disre.

Alan Yesu ŋawosə kəyerene daka danan

³² Kənay nke kənaləŋ mə, ŋasəto bəkəc yin yayi, kə ŋayəne sə akin ayi. Nwe o nwe oŋc-loku fe a nkən sona əyə daka dən, mba a fəp faŋan fə ŋanapaŋne di. ³³ Asom a Yesu ŋaŋc-loku təkə ŋananəŋkə kəyefe ka Wəbe Yesu afi daco mə. Kə kəmar ka Kanu kəyi alan fəp kəroŋ. ³⁴ Afum akanə daco, nwe o nwe abəkəc ŋenaləce fe sə teta kətə-yə kən daka, bawo aŋe ŋanayə dale, kə pəyənə fe ti, wəbə mə, ŋanacaməs yi. Kə ŋaŋkəre kəway ka ca yayəkə, ³⁵ kə ŋaŋc-bocər ki asom a Yesu dəntəf. Kəway kəŋkə k' aŋc-yer nwe o nwe kə təkə pəcuca peyi kə mə.

³⁶ Isifu wəka kor ka Levy ənayi, nwe asom a Yesu ŋaŋc-we Barnabas mə, tatəkə kusu kəŋan «Wəcəpəs bəkəc.» Nde dare da Sipər anakom kə. ³⁷ Nkən ənacaməs antəf nŋe ənayə mə, k'əŋkəre kəway kəŋkə fəp k'ender pəbocər ki asom a Yesu dəntəf.

5

Ananiyas kə Safira

¹ Wərkun wələma ənayi pac-we kə Ananiyas, kə wəran kən Safira, kə ŋaŋcaməs antəf ŋaŋan. ² Kətəŋne disre kə wəran kən, k'Ananiyas embelər kəway ka antəf ŋaŋəkə, k'əŋkəre kəway kələpəs nke k'əŋkə pəbocər ki asom a Yesu dəntəf.

³ Kə Piyer eyif kə: «Ananiyas, ake 'səne nte məwosə Sentany səsəŋ am kəyembər Amera Nəcempi mə? Məmbelər kəway ka dale. ⁴ Nte dale dandə dənayənə dam mə, ak' ənasəne ta məməŋkərne di-ε? Ali nte mənacaməs di mə, pəsam papəkə, bafə pam pənayi ba? Ake 'səŋ' am

kəyə tantə-ε? Bafə afum ŋə məyembər de, mba Kanu!»

⁵ Nte Ananiyas ene moloku maməkə mə, k'əntəmpənə, k'əŋgbiŋ kifir, k'efi. Kə kənesə kəpəŋ kəsumpər akə ŋanane ti mə fəp. ⁶ K'atəmp ŋayefe kə ŋanəpsər kə dəkasəŋke, kə ŋaŋkə ŋawup.

⁷ Nte dec maas dənçepər mə, kə wəran ka Ananiyas embere, ta əŋçərə təkə tənacepər mə. ⁸ Kə Piyer eyif kə: «Mələk' im ma kəŋce: Kəway kəŋkə kə nəŋcaməs dale ba?»

Kə wəran nwe oloku «Ey, kəway kəŋkə yati kə.»

⁹ Kə Piyer oloku kə: «Ake 'səne nte nəntəŋne kə nəwak Amera ŋa Wəbe mə-ε? Məçərə a aŋe ŋawup wos əm mə, ŋayi nde dəkusəŋka, kəkəkəre kə ŋander sə məna.»

¹⁰ Gbəŋcana babəkə k'əntəmpənə kə wəcək dəntəf, k'əŋgbiŋ kifir. Kə atəmp ŋambere kə ŋambəp kə pəfi. Kə ŋaŋkəkəre kə, kə ŋaŋkə ŋawup wos kəsək. ¹¹ Kə kənesə kəpəŋ kəsumpər kəloŋkanə ka alan fəp kə akə ŋanane moloku maməkə mə.

Asom a Yesu ŋanatəmpər mes mēwey-wey mēlarəm ma Kanu

¹² Asom a Yesu ŋaŋc-yə megbəkəre kə mes mēwey-wey mēlarəm mme mənayi afum daco mə. Alan fəp ŋanacəmə kəfo kin nde akər nŋe aŋc-wenə «Akər ŋa Suliman» mə. ¹³ Afum aləpəs ŋaŋc-nesə kənəŋkəl ŋa, mba ŋaŋc-yek-yekəs ŋa. ¹⁴ Kənay ka arkun kə aran aŋe ŋanalan Wəbe mə, ŋaŋc-la oŋ kəla dəm. ¹⁵ Pac-kere atətamne səpə, pac-kere ŋa dəyala kə dəsapoko nte təsəne kə Piyer ender-ε, andulu ŋən gbəcərəm ŋetam kəbəp wələma. ¹⁶ Kənay ka afum aŋe ŋanayi sədare nse sənəkəl Yerusalem mə, ŋaŋc-yekse kəkere Yerusalem atətamne kə afum aŋe yəŋk yələc yenasəŋ dəbəc mə nde asom a Yesu ŋanayi mə, fəp faŋan anataməs ŋa.

Antərəs asom a Yesu teta kəlan kəŋan

¹⁷ Wəloŋne wəpəŋ kə asadisi aŋe ŋasol mə ŋayefənə kəraca. ¹⁸ Kə ŋantəp

asom a Yesu waca kɔ ɲamber ɲa dɔbili. ¹⁹ Pibi papɔkɔ disre kɔ meleke ma Wɔbe Kanu menɟbiti cumba ca bili babɔkɔ, kɔ mowurene ɲa. Kɔ meleke moloku ɲa: ²⁰ «Nɔkɔ kɔlɔ kɔpɔɲ, nɔlɔku afum moloku kɔ mes fɔp ma tɔkɔtɛne ta doru dandɛ.»

²¹ Nte ɲane moloku mamɔkɔ mɔ, kɔ asom a Yesu ɲaɲkɔ bɛt-bɛt suy nde kɔlɔ kɔpɔɲ, kɔ ɲaɲcop kɛtɔkse di afum.

Kɔ wɔlonɲe wɔpɔɲ ender kɔ akɔ enasole mɔ. Kɔ ɲawe aboc kiti alɔpɔs aSuyif kɔ abeki apɔɲ aka Yisrayel fɔp, kɔ ɲasom a pakɔ pawurene asom a Yesu dɔbili, pakere. ²² Kɔ asɔdar ɲafɔ ɲakɔ, mba ɲambɔp fe ɲa dɔbili, kɔ ɲalukus. Kɔ ɲaɲkɔ ɲalɔku ti abe aɲe ɲanasom ɲa mɔ, ɲac-lɔku: ²³ «Sɔɲkɔ sɔbɔp cumba ca bili pacɔɲ ci bel-bel, abum a ci ɲacɔme dɔkɔcɔme danɲan, mba sɔɲɟbiti ali fum sɔɲbɔp fe bili disre.» ²⁴ Nte ɲane moloku mamɔkɔ mɔ, kɔ pɔyi wɔbe ka asɔdar a kɔlɔ kɔpɔɲ kɔ alonɲe apɔɲ yama-yama te tanɲan, kɔ ɲaɲyifne cɔke cɔ tes tante tendelɔpɔsɛr-ɛ?

²⁵ Kɔ fum wɔlɔma ende pɔlɔku ɲa: «Afum aɲe nɔnaber dɔbili mɔ ɲayi nde kɔlɔ kɔpɔɲ, ɲac-tɔkse afum.»

²⁶ Asɔdar a kɔlɔ kɔpɔɲ kɔ wɔbe kɔɲan ɲaɲkɔ kɔlek asom a Yesu, kɔ ɲaɲkere ɲa pɔforu disre, bawo ɲananese afum kɔcacas ɲa. ²⁷ Nte asɔdar ɲaɲkere asom a Yesu mɔ, kɔ ɲaɲcɔmbɔr ɲa fɔr ya aboc kiti aSuyif kirinɲ. Kɔ wɔlonɲe wɔpɔɲ eyifɛt ɲa, ²⁸ k'oloku: «Bafɔ sɔnamɔne nu kɛtɔkse sɔ afum teta tewe tante ba? Nɔlas Yerusalem mɛtɔkse monu! Kɔ nɔlɔku gbɛs a mɛne nɔlonɲɛr su pɔlec pa defi da fum wɔkawɛ.»

²⁹ Piyɛr kɔ asom a Yesu ɲalɔku: «Kɔcɔɲkɔle Kanu kɔɲcepɔr ka afum! ³⁰ Kanu ka atem asu kɔntimi Yesu nwe nɔnacɔɲ dɔkɔtɔk kɔpandɔn kɔ nɔmɔlɔk kɔ mɔ. ³¹ Kanu kɔndɔs kɔ kɔca kɔn kɔtɔt pɔmɔ nte ɔyɔne wɔkirinɲ kɔ wɔyac mɔ, nte tɔɲsɔɲe pɔsɔɲ aka Yisrayel kɔsɔkpɔr bɔkɔc ɲacɔme dɔpɔ da Kanu darɔɲ, pɔɲaɲɲene ɲa kiciya kɔɲan mɔ. ³² Sɔna sɔyɔne atɔɲne a moloku kɔ mes mamɔkɔ fɔp, sɔna kɔ

Amera ɲecempi ɲɲe Kanu kɔsɔɲ aɲe ɲalelɔs kɔ ɲawosɛ tolɔku tɔn mɔ.»

³³ Pɔnatɛle aboc kiti aɲe ɲaɲc-cɔɲkɔl ɲa mɔ han pɔcepɔrɔr, kɔ ɲafan kɔdif ɲa. ³⁴ Mba wɔFarisi wɔlɔma ɛnayi ɲa dacɔ, pac-we kɔ Kamaliyel. Wɔtɔkse sariye ɛnayi, nwe afum fɔp ɲanabɔtɔr mɔ. K'eyefe aboc kiti aSuyif dacɔ, k'oloku a pawurene afum akanɲe kɔresna, ³⁵ k'oloku: «Arkun a Yisrayel! Nɔkɔmbɔrne bel-bel nte nɔndeyɔ afum akanɲe mɔ. ³⁶ Towon fe, Tudas ɛnalekne, afum masar maɲkɔle (400) ɲanacɛk kɔ darɔɲ. Mba anamɔlɔk kɔ, afum akɔ enasole mɔ fɔp k'ambɔlɔs ɲa. Ali wɔkin anasak fe. ³⁷ Nte tatɔkɔ tenɲepɔr mɔ, kɔ Yudas wɔKalile eyefe tɛm nte aɲc-lɔm afum a dɔtɔf mɔ. K'osole sɔ afum alarɔm. Nkɔn sɔ anamɔlɔk kɔ, aɲe ɛnasɛp kɔkɔfali kɔcɔme kɔ darɔɲ mɔ fɔp, kɔ ɲasamɔsɔr. ³⁸ Ndekɔl ic-lok' un, ta nɔcɛpsɔr afum akanɲe, nɔsak ɲa ɲakɔ. Kɔ pɔyɔne fɔ mɛfan, kɔ pɔyɔne fe ti mɔyɔ maɲan nda fum mɛɲyefe-ɛ, mendesɔle. ³⁹ Mba kɔ pɔyɔne fɔ nda Kanu mɛɲyefe-ɛ, nɔfɔdetam kɔsɔlɛne mi de! Nɔkemɔrne kɔdeyɛfɔrene kɔ Kanu del!» Kɔ ɲane moloku mamɔkɔ Kamaliyel ɛnasɛp kɔlɔku ɲa mɔ.

⁴⁰ Kɔ ɲawe asom a Yesu, kɔ ɲasut ɲa, kɔ ɲamɔne ɲa kɔtɔsɔ-lok-loke tewe ta Yesu, kɔ ɲasak ɲa.

⁴¹ Kɔ asom a Yesu ɲawur ɲa aboc kiti dacɔ. Kɔ pɔmbɔt ɲa kɔtɔrɔs kɔɲan teta kɔlelɔs ka tewe ta Yesu. ⁴² Dɔsɔk o dɔsɔk pɔyɔne nde kɔlɔ kɔpɔɲ ka Kanu kɔ pɔyɔne fe ti nde wɔlɔ wɔɲan, ɲanasak fe kɔc-tɔkse kɔ kɔcam moloku mɔtɔt: A Yesu ɔyɔne Krist, wɔbe nwe Kanu kɔyɛk-yɛk mɔ.

6

Ayɛk-yɛk arkun camɔt-mɔrɔɲ kamar ka asom a Yesu

¹ Mata mamɔkɔ nte acɛpse a Yesu ɲaɲc-la kɔla dɔm mɔ, aSuyif acɔp kusu ka Kresi ɲayefe kɔcɔpɔsne teta akɔ ɲaɲc-cɔp Ebɔre mɔ. Aran acɔp cɔKresi aɲe awos aɲan ɲafi mɔ ɲaɲc-sɔtɔ fe yeri pɔmɔ acɔp Ebɔre dɔsɔk o dɔsɔk kɔ andeyer-ɛ. ² Kɔ Asom

waco kə merəŋ ɲawe kənaɣ ka acɛpse a Yesu kənəŋkɛnɛ, kə ɲaloku: «Pəmar fɛ su kəsak kəcam kə kətəkse toloku ta Kanu teta kəyer yeri. ³ Awa awɛŋɔ su aŋa, nəyɛk-yɛkɛnɛ arkun camət-merəŋ, aŋɛ afum ɲaŋcərə kəyɔ mera yətət mə, ɲalare sɔ Amera Nɛcɛmpi ɲa Kanu kə kəcərə kəkət. Səsəŋ ayɛk-yɛk anu akakə yebac yayəkə. ⁴ Səna səsumpər bel-bel kətola ka Kanu kə yebac ya kəcam kə kətəkse toloku ta Kanu tɛm fəp.»

⁵ Kə moloku maməkə məmbət afum fəp, kə ɲayɛk-yɛk Etiyɛn, fum wəlan Kanu wəpəŋ, pəlare Amera Nɛcɛmpi ɲa Kanu; kə Filip; kə Pirəkər; kə Nikanər; kə Timon; kə Parmenas; kə Nikola, wəka dare da Antiyək, nwe ɛnayɔnɛ wəcikərə kəbərə ka dinɛ da aSuyif mə. ⁶ Kə ɲaŋkə ɲamentər ayɛk-yɛk akakə asom a Yesu nte ɲalip kətola Kanu mə, kə ɲandəŋ ɲa waca kədəs kəŋan.

⁷ Moloku ma Kanu mme aŋc-təkse mə mɛŋc-sam kəsam dəm, kə acɛpse a Yesu ɲala katəna-katəna Yerusalem, kə aloŋnɛ Kanu alarəm ɲawosɛ kəlan Yesu.

Kəsumpər ka Etiyɛn

⁸ Kanu kənamar Etiyɛn kə kəsəŋ kə kətam kəyɔ ka mes mɛwɛy-wɛy kə mɛgbəkərə məpəŋ ma Kanu afum dacɔ. ⁹ Afum alɔma aka kəlɔ ka dəkətola Kanu da aSuyif aŋɛ aŋc-we ki «kəlɔ ka Awur dacar» mə, ɲanayinɛ fɛ Etiyɛn. ɲa ɲanayɔnɛ afum aka atəf ɲa Sirɛn, aka dare da Aleksandər kə afum a atəf ɲa Silisi, kə aka atəf ɲa Asi. Nte tɔ kə ɲambərə kəgbəkəlɛnɛ kə Etiyɛn. ¹⁰ Mba ɲanatam fɛ kəsumpər kə dəmoloku, bawo Amera Nɛcɛmpi ɲa Kanu ɲenasəŋ kə kəlɔk-lokɛ dɛcɛrən.

¹¹ Ti disrɛ, kə afum akakə ɲasəŋ calbante pəsam aŋɛ ɲanaloku nte: «Səna sənɛnɛ kə kəlɔməs Musa kə Kanu!»

¹² Kə ɲambərəs afum mɛr kəyɛfɛ abeki a dətəf haŋ atəkse sariyɛ. Kə ɲasumpər Etiyɛn, kə ɲaŋkəkərə kə fər ya aboc kiti aSuyif kirin. ¹³ Kə ɲaŋkɛnɛnɛ sɔ calbante akakə ɲanawosɛ kəyɛmɛ mə, ɲac-loku: «Fum wəkawɛ

eyi fɛ nte o nte mənɛ kəlɔku pələc pa kəfo kəsoku kaŋkɛ kə sariyɛ sa Musa. ¹⁴ Sənɛnɛ kə pəc-loku a Yesu wəNasarət wəkawɛ endɛləsər kəfo kaŋkɛ, pəsəkpər sɔ məyɔ mme Musa ɛnasakɛ su mə.»

¹⁵ Aboc kiti aSuyif fəp ɲanagbətne Etiyɛn, bawo kəro kən kəŋc-mot pəmə ka mɛləkɛ.

7

Etiyɛn nde fər ya aboc kiti kirin

¹ Kə wəloŋnɛ wəpəŋ wəka kəlɔ kəpəŋ ka Kanu eyif Etiyɛn: «Itɔ teyi ba?»

² Kə Etiyɛn oloku: «Awɛŋɔ im aŋa, Papa kem aŋa, Nəcəŋkəl im! Kanu nkɛ debeki dən doŋmot mə kənawurər Abraham, wətem kosu, nte ɛnayi Mesopotami, ta ɛntadeder kəndɛ Harəŋ mə. ³ Kə Kanu kəlɔku Abraham: «Məwur atəf ɲam, dəŋkom dam, məkə nde atəf ɲɛ indəkəmentər' əm mə.»

⁴ Kə Abraham owur atəf ɲa Kaldi, k'əŋkə pəndɛ dare da Harəŋ. Dəndo, nte defɪ da kas dɛŋcɛpər mə, kə Kanu kəŋcɛpərənɛ kə atəf ɲaŋɛ nəndɛ oŋ ndɛkəl mə. ⁵ Kanu kənasəŋ fɛ Abraham kɛ atəf ɲaŋɛ, ali dəkəcəmbər kəcək, mba kənələkɛ kə temer kədesəŋ kə ɲi kəbəp kəbənda ka dokom dən kə nkən ɛŋcɛpər-ɛ, mba tɛm tatəkə ta ɛntayɔ wan-ɛ. ⁶ Kə Kanu kəlɔku Abraham nte: «Kəbənda ka dokom dam kəndeyi dɛcikərə atəf ɲəlɔma. Andəkə-cəmbər ɲa di dacar, patərəs ɲa meren masar maŋkələ (400). ⁷ Mba afum aka atəf ɲaŋəkə ɲandəkə-cəmbər ɲa dacar mə, in' endəkə-bocər ɲa kiti. Kə tɛŋcɛpər-ɛ, ɲandewur ɲadəkər-kor im nnɔ kəfo kaŋkɛ.»*

⁸ Nte tatəkə tɛŋcɛpər mə, kə Kanu kəŋcaŋəs kiyi kən tetin kə Abraham, ti tɔyɔnɛ kəmɛŋkərɛnɛ ka kəkəŋc arkun. Ti disrɛ kə Abraham oŋkom Isiyaka, k'ɛŋkəŋc kə tataka tən ta camət-maas. Itɔ Isiyaka ɛnayɔ sɔ Yakuba, kə Yakuba ɔyɔ sɔ ti awut ɔn arkun wəco kə mɛrəŋ, aŋɛ ɲayɔnɛ cas ca cusuŋka wəco kə mɛrəŋ ca Yisrayel mə.

* 7:7 Dəkəcop 15:13-14

9 Nte atem asu, awut a Isiyaka, nayanone wenj kanjan Isifu karaca ma, ko nancamas ko nte tansone pakekare ko Misira ma. Mba Kanu kanayi ko Isifu, ¹⁰ kanayac ko pacuca fap. Kanu kanc-mar Isifu, kac-sone ko kacare kakot nde Firawona wabe ka Misira far kirin. Firawona enasone Isifu dekirin da Misira ko da kalo kon disre fap ma.

¹¹ Ko dor dapon dende dey Misira fap ko ataf na Kanahan. Pacuca penabek, atem asu nanc-soto fe yeri. ¹² Ko Yakuba ende pane a cagbay cayi Misira, k'osom tcko-coko awut on ane nantone atem asu ma. ¹³ Ta meron, ko Isifu owurane awenc on, nte to ko Firawona soto kacare on akomene a Isifu. ¹⁴ Ko Isifu osom awenc on a pakere ko kas Yakuba, kakekene ka afum on fap, ane nanc-bap afum waco camat-meron ko kacamat (75) ma. ¹⁵ Ko Yakuba ontor ataf na Misira. Difon enafi, ko atem asu aloma. ¹⁶ K'ankere cabel canan Sakem, k'anko pawup nde kufu nke Abraham enawaye pasam non kusunka ka Hamar kayi ma.

¹⁷ Tem nte panamar a Kanu kelas temer nte kanaleke Abraham ma tenalotone. Ko dokombara dembek, ko afum nanja on kala dam Misira, ¹⁸ han ko wabe waloma ender pende debe da ataf nanako nwe enato-care Isifu ma. ¹⁹ Wabe wakako ender pac-nempas, pac-toras atem asu. K'ende pasone na kesak canaka canan, nte tansone ta akako nantam kayi doru ma.

²⁰ Tem tatako t' anakom Musa, nwe enabot Kanu kanank ma. K'antampar ko yof maas nde kalo ka kas disre, ²¹ mba nte toy tenatoyi mene kagbal kon ma, ko wan ka wabe ka Misira wanan efir ko, k'onko padusum payo ko wan. ²² Kacare kakot fap k' aMisira k' anadusume Musa, k'osoto fanontar damoloku ko damoyo.

²³ Nte Musa soto meren waco mankale (40) ma, k'ende pacem-cemne kaka-nank awenc ana, afum a Yisrayel. ²⁴ Ko Musa onko patone wenj wakin waka Misira pac-cakara, k'encemene wenj wakako anc-toras ma. K'olukse

ayek na wenj, k'endif wam Misira. ²⁵ Ko Musa encem-cemne a awenc ana nantam kac-gbekare a Kanu kantam kaban na ko nancame ko daron-e, mba nancare fe ti. ²⁶ Dockosok, ko Musa onko pabap aYisrayel meron nanc-sutene, k'eyac na, k'olompas na daco. K'eyif na: «Ta ake to nansutnene tantene? Dewenja do nayo!»

²⁷ Mba wako enc-cakara wenj ma, ewen Musa pac-yif: «An' sone am kayone wabe ko waboc kiti sana daco-e?» ²⁸ Kadif' im ko mafan ba, pamo toko mandifsa wam Misira ma?» ²⁹ Ko moloku mamako masone Musa kayekse, k'onko pende decikara ataf na Madiyan. Difon enakom awut arkun meron.

³⁰ Nte meren waco mankale mencepap (40) ma, ko meleke mowurar Musa nde tegbere ta toro ta Turisina damemer ma nenc nde denmar derantam ma. ³¹ Nte Musa enank ti ma, ko paneyane ko kanank ka tes tewey-wey tatako, nte onco-cone kaka-gbekare ma, ko dim da Wabe Kanu dender ko: ³² «In' fo, Kanu ka atem am: Kanu ka Abraham, ka Isiyaka ko Yakuba!» Musa pac-yikce, ta onwose so kagbatne di-e.

³³ Ko Wabe oloku ko: «Mawure cota cam dawecak, bawo kifo kanjo mancame ma, kifo kacempi ko. ³⁴ Inank pacuy pa afum em ane nayi Misira ma, ine kagbis kanan: Intor ideyac na. Ndekal on, mader isom am Misira.»

³⁵ Musa wakako nanace a nanc-loku: «An' sone am kayone wabe ko waboc kiti sana daco-e?» Nkon Kanu kanasom payone wabe ko wayac, kabere ka meleke mme menawurar ko nde derantam ma. ³⁶ Nkon Musa enawurene aYisrayel Misira pac-yo mes mewey-wey ko megbekare ma Kanu, nde kaba Kayim ko nde dategbere, meren mme waco mankale (40) disre.

³⁷ Nkon Musa wakako yati enaloku aYisrayel: «Kanu kenderere nu sayibe pamona ina, nwe kadeyek-yek awenc anu daco ma, pasom ko non nayi ma.»

³⁸ Nkon Musa, nte afum nanalonkane

nde dategbere ma, nkɔn enayɔne so wacepɔrene moloku atem asu daco ko meleke mme monɔ-loc-locar ko nde datara ta Turisnina ma. K'osoto moloku meyi wayer, nte tɔnsɔne sacare mi ma.

³⁹ Atem asu nanafan fe kacankal ko, ko nawenas ko. Nanacem-cemne dabakac kaluksarne Misira. ⁴⁰ Ko atem asu naloku Aruna, «Molompase su meranka, mme mendesole su ma, bawo Musa nwe owurene su Misira ma, sanɔre fe nte toso to ko ma.» ⁴¹ Mata mamako, ko nalompas teranka ta tura, ko nalonne nno teranka kirin, ko nambocɛ kasata yebac ya waca wanjan.

⁴² Mba ko Kanu kambɛr na kumunt, ko kasake na kakor-koru ca ya darenc. It' ancic ti buk ba sayibe-e disre:

«Nana aka Yisrayel, meren waco mankale (40) mme nanɔcepɔrene dategbere ma, in' o nanɔ-dife sem kalonne disre ba?

⁴³ Nanakekare abal na teranka ta Molok ko teranka ta kos ka kanu konu Refan. Nanapat meranka teta kac-tontnene ka mi for kirin!

Ti disre kakekare nu k' inder decikara Babilon tadaran.»

⁴⁴ Atem asu nanayo dando dategbere abal na sede nne anamenk walake wa masar nwe Kanu kanacice Musa ma. Tatako to welok-locar ka Musa enaloku ko a poyo, a nowurene ko njoko enanank ma. ⁴⁵ Nte atem asu nasoto ni ma, ko nankekare nde atof nne Kanu kanabelas afum for yanjan kirin ma. Yosuwe poyone na wakirin. Abal nanako nenayi di han tem ta Dawuda. ⁴⁶ Ko Dawuda osoto kamar ka Kanu, k'ontola so kasan ko kɔfo nke onkocambare Kanu ka Yakuba dakayi ma. ⁴⁷ Mba Sulemany enader palo kalo kanako.

⁴⁸ Mene nte Wabe waka darenc ontawose kayi paka disre mpe kaca ka fum kalompas ma, pamo tako sayibe seloku ti ma:

⁴⁹ «Wabe oloku: «Kom kayone docam dem da debe, ko antof nayoone dakacambɛr dem wɛcak.

Ake kalo ko nayi kacambɛr em-e?

Kɔfo kare k' inde ic-nesam-e?

⁵⁰ Bafɔ kaca kem kalompas mame fap ba?»

⁵¹ Nana afum atani lanas, ayɔ bakac pamo bilakoro! Han mako nana nayi kawenas Amara Necempi na Kanu pamo atem anu! ⁵² Sayibe sare atem anu nanato-toras-e? Nanadif ane nananankene kacam kader ka Wolompu nwe nana nansasɔn on a ko andif ma. ⁵³ Nana ane nansasoto sariye sa Musa nse meleke ma Kanu menaloku ko ma, mba nanakotene fe si, namɛnkarne fe so si.»

Kadifka Etiyen

⁵⁴ Nte Etiyen onɔ-loc-locu ma, afum ako nanɔ-ne moloku mamako ma, panananankane ketele na han nanɔ- nanɔrene sek nno eyi ma. ⁵⁵ Mba Amara Necempi na Kanu nɛnɔ-bac Etiyen davis. K'engbatne kom, k'enank nara da debeki da Kanu, Yesu pacame kaca kon katot. ⁵⁶ K'oloku: «Inank kom kagbite, Wan ka fum pacame kaca katot ka Kanu!»

⁵⁷ Ko afum ane nanakule-kule papon, ko nasunɔne lanas, ko nawetne fap fanan kaka-bap Etiyen. ⁵⁸ Ko nambelas ko han ko nawurene ko dare, ko nanacas ko masar. Atanne aka ti nanaboc suma sanan sa karon watemp dantof, nwe anɔ-we Sol ma.

⁵⁹ Nte nanɔ-cacas ko ma, ko Etiyen ontola pac-loku: «Wabe Yesu, maban amera nem.» ⁶⁰ Nte to ko Etiyen enɔap suwu, k'onkule-kule: «Wabe, ta masarsar na kiciya kanke!» Nte elip kaloku tatako ma, k'engbin kifir.

8

¹ Sol enawose kadif ka Etiyen.

Sol onɔ-toras kalonkane ka alan Yesu

Dosak dadako d' anacop kataras kalonkane ka alan Yesu dando Yerusalem. Ko alan fap fanan nasamasar nde taf ya Yude ko Samari, mene asom a Yesu. ² Ko afum alomp aloma nawup Etiyen, ko nambok ko bel-bel.

³ Ko Sol nkɔn eyefe kataras ka kalonkane ka alan Yesu, pac-bere

dɔwɔlɔ wɔɔn, pɛc-wurɛnɛ nɔ, pɛc-sumpɛr arkun kɔ aran, pɛc-bɛr nɔ dɔbili.

Filip kɛcam kɛn moloku mɔtɔt atɔf nɔ Samari

⁴ Alan ɔnɛ nɔnasamɛsɛr mɔ, nɔnc-cam moloku mɔtɔt mofɔ fɛp mɛnɛ nɔnc-cɛpɛr mɔ. ⁵ Filip nwe ɛnator dare da Samari mɔ, ɛnc-cam teta , nwe Kanu kɛyɛk-yɛk kɛyɔnɛ Wɔbɛ mɔ. ⁶ Kɛnɔy k'afum kɛtɔnɛ disrɛ nɔnc-cɛnkɛl bel-bel tɔkɔ Filip ɔnc-loku mɔ, nte nɔnc-ne kɔ nɔc-nɔnk sɔ mɛgbɛkɛrɛ ma Kanu mɛnɛ ɔnc-yɔ mɔ. ⁷ Yɔnk yeɛc yɔnc-kulɛ-kulɛ kɛwur afum alarɛm dɛris aka dare dadɔkɔ. Anatamɛs atorɛr kɔ afum alarɛm akɔ nɔnafi wɛcɛk mɔ. ⁸ Kɔ pɛbotu pɛpɔn pɛmbɛrɛ dare da Samari.

⁹ Wɛrkun wɔlɔma ɛnɔyi di pac-we kɔ Simɔn. ɛnawon dare dadɔkɔ, pɛyɔnɛ dure, pɛc-sɔnɛ aka Samari cusu kɛwɔs, pɛc-wɛnɛ sɔ fum wɛpɔn. ¹⁰ Afum fɛp, kɛyɛfɛ wanfɛt han wɔbɛki nɔnalelɔs kɔ, nɔc-loku: «Fum wɛkawɛ ɔyɔnɛ fɛnɔntɛr fa Kanu, fɛnɔntɛr fɛkɔ ɔnwe «Fɛpɔn» mɔ.» ¹¹ Nɔnacɛmɛ kɔ darɔn, bawo ɛnawon kɛwɔsɛs nɔ cusu teta dureya dɔn. ¹² Mba nte nɔnalan moloku ma Filip, nwe ɛnc-cam moloku mɔtɔt ma dɛbɛ da Kanu kɔ tewe ta Yesu Krist mɔ, k'ɔngbɛt arkun kɔ aran dɛromun. ¹³ Kɔ Simɔn nkɔn yati ɛlan moloku ma Filip, k'owɔsɛ kɛgbɛt dɛromun. K'ɛncɛmɛ Filip dɛntɔf tɛm fɛp. Nte Simɔn ɛnɔnk mɛgbɛkɛrɛ kɔ mes mɛwɛy-wɛy ma Kanu mɛnɛ mɛnc-yi mɔ, kɔ kusu kɛwɔs kɔ.

¹⁴ Nte asom a Yesu nɔnɔyi Yerusalem kɔ nɔnɛ a aka Samari nɔwɔsɛ tolɔku ta Kanu mɔ, kɔ nɔsom Piyɛr kɔ San kɛkɔ di. ¹⁵ Nte Piyɛr kɔ San nɔntɔr dare da Samari mɔ, kɔ nɔntolanɛ nɔ nte tɔnɔnɛ nɔsɔtɔ Amera Nɛcɛmpi nɔ Kanu mɔ, ¹⁶ bawo han tɛm tatɔkɔ Amera Nɛcɛmpi nɛnatorɛr fɛ nwe o nwe kɛrɛsna dɛndo. Mɛnɛ kɛgbɛt dɛromun gbɛcɛrɛm kɔ nɔnasɔtɔ tewe ta Yesu Krist. ¹⁷ Awa Piyɛr kɔ San nɔndɛnɔr nɔ waca, kɔ nɔsɔtɔ Amera Nɛcɛmpi nɔ Kanu.

¹⁸ Nte Simɔn ɛnɔnɔnk a kɛdɛnɔr kɛca ka asom a Yesu gbɛcɛrɛm kɛnasɔn afum Amera Nɛcɛmpi mɔ, k'ɛnkɛrɛ nɔ pɛsam pɛc-loku: ¹⁹ «Nɔsɔn im ina sɔ kɛtam! Nwe o nwe indɛdɛnɔr waca mɔ, wɛkayi pɛsɔtɔ Amera Nɛcɛmpi nɔ Kanu.»

²⁰ Mba kɔ Piyɛr oloku kɔ: «Kanu kɛsɔnɛ mɛɛcɛ kɔ pɛsam pam, bawo mɔncɛm-cɛmɛnɛ kɛsɔtɛnɛ pi kɛpɔcɛ ka Kanu! ²¹ Mɛna mɔyɔ fɛ daka, mɔyɔ fɛ tofokɛl nnɔ tes tante disrɛ, bawo abɛkɛc nɔm nɔlomp fɛ fɔr ya Kanu kirin. ²² Mɛlɔksɛrɛnɛ Wɔbɛ Kanu, mɛɛtsɛnɛ kɔ, mɛtola kɔ nte tɔnɔnɛ pɛnɔnɔn' am mɛcɛm-cɛmɛnɛ mɛɛc ma abɛkɛc nɔm mɔ, kɔ Kanu kɛwɔsɛ ti-ɛ. ²³ Bawo inɔnk fɔ mɛcɛm-cɛmɛnɛ mɛɛc ma kɛraca mɛntam ɔm, kɔ kɛtɔlomp kɛsɛkɛt' ɔm.»

²⁴ Kɔ Simɔn oloku kɔ: «Nɔtolan' em Kanu Wɔbɛ, nte tɔnɔnɛ mɛmɛ nɔlɔku mɔ ta tɔlɔm o tɔlɔm tɔsɔt' em.»

²⁵ Piyɛr kɔ San nɔnc-cam nte nɔnɔnɔnk kɔ tɔkɔ nɔnɔnɛ teta Yesu mɔ, kɔ nɔlɔkus Yerusalem, nɔc-cam tolɔku tɔtɔt ta Kanu sɛdare sɛlarɛm sa Samari.

Filip kɔ wɛrkun wɛpɔn wɛka atɔf nɔ Ecopi

²⁶ Mɛɛkɛ ma Wɔbɛ mɔlɔma mɛndɛr ndɛ Filip ɛyi mɔ moc-loku: «Mɛkɔ ntɛndɛ kɛca-kɛtɔt, mɛsɔlnɛ dɔpɔ dɛyɛr-yɛr ndɛ dɛnyɛfɛ Yerusalem dɔc-tor Kasa mɔ.» ²⁷ Kɔ Filip ɛyɛfɛ katin, k'ɛntas. Wɛrkun wɛpɔn wɛka Ecopi ɛnɔyi pabɛnɛ kɔ. Nkɔn ɛnatɔmpɛr kɛcɛmbɛr-cɛmbɛr ka daka da Kandas, wɛbera wɛka atɔf nɔ Ecopi fɛp. ɛnɔdɛr Yerusalem kɛdɛkɔr-kɔru Kanu. ²⁸ Kɛlɔkus k'ɛnc-ndɛ ndɔrɔn pɛndɛ pɛyɛksɛnɛ pɔn kɛrɔn, pɛc-karan pɛpɔn buk ba ɔnɔnɔnɛ Esayi. ²⁹ Kɔ Amera nɔ Kanu nɔlɔku Filip: «Mɛcɔnɛ mɛɛtɔrɛnɛ pɛyɛksɛnɛ mɛpɛ.»

³⁰ Kɔ Filip ɛyɛksɛ kɛkɔ dɛndo, k'ɛnɛ wɛka Ecopi nwe pɛc-karan buk ba ɔnɔnɔnɛ Esayi. K'ɛyif kɔ: «Mɔncɛrɛ nte mɔyi kɛkaran mɔ ba?»

³¹ Kɔ wɛEcopi nwe oloku Filip: «Cɛkɛ c' intam ti kɛcɛrɛ-ɛ, k'ɛntɔyɔ nwe ɛntɛks' em mɔ?» K'oloku Filip

a pɛpɛsɛ pɛndɛ kɔ kɛsɛk pɛyɛksɛnɛ pɔn kɛrɔŋ.

³² Moloku ma kitabu mme ɛŋc-karaŋ mɔ mɛnayɔnɛ mme:

«K'anjekɛrɛ kɔ dɛkɛdif pɛmɔ ankesiya. Pɛmɔ ankesiya ŋowut nɛɛ ŋɔntɔkulɛ-kulɛ wɛfon wɛka ŋi dɛntɔf mɔ, ɛnawani fɛ kusu.

³³ Owosɛ kɛtorɛ kɔn baŋca, k' am-baŋɛr kɔ kaŋce kɔn.

An' endetam kɛlɔm teta kɛbɛnda ka dokom dɔn-ɛ?

Bawo anim kiyi kɔn doru antɔf ŋaŋɛ kɛrɔŋ.»*

³⁴ Kɔ wɛrkun wɛbanɛ nwe eyifnɛ Filip: «Iletsɛn' am, mɛlok' im: Tes ta ana tɔ sayibɛ sɛloku tantɛ-ɛ? Ta nkɔn wɛsɛrka ba, ka fum wɛcuru?» ³⁵ Kɔ Filip ɛlɛk moloku k'ɔŋcop dɛmoloku ma kitabu mamɔkɔ, k'oloku kɔ toloku tɔtɔt ta Yesu.

³⁶⁻³⁷ Ntɛ ŋanasolnɛ dɔpɔ ŋac-kɔ mɔ, kɔ ŋaŋkɔ ŋabɛp domun. Kɔ wɛrkun wɛbanɛ oloku: «Domun dɔ dandɛ: Ak' endeyamɛs ɔŋ kɛgbɛt kem dɛromun teta Kanu-ɛ?»† ³⁸ Kɔ Filip oloku a pacɛmbɛr pɛyɛksɛnɛ, kɔ ŋantɔr dɛromun. kɔ Filip ɛŋgbɛt kɔ dɛromun teta Kanu. ³⁹ Ntɛ ŋampɛ dɛromun mɔ, kɔ Amera Nɛcɛmpi ŋa Wɛbɛ Kanu ŋɛmpɛnɛ Filip. Ti disrɛ, wɛbanɛ wɛka Ecopi nwe ɛnɛŋk fɛ kɔ sɔ, k'osolnɛ dɔpɔ dɔn abɛkɛc ŋobotu disrɛ. ⁴⁰ Kɔ Filip ɔŋkɔ pɛnɛŋknɛ dare da Asot. K'oloku moloku mɔtɔt ma Kanu sɛdare fɛp nɛɛ ɛŋc-cɛpɛr mɔ, haŋ k'ɔŋkɔ pɛbɛp dare da Sesari.

9

Kanu kɛŋcɛmbɛr Sol dɔpɔ dɛtɔt (22:3-16; 26:9-20)

¹ Tem tɔtɔkɔ Sol pɛc-bɛŋɛsɛnɛ kɛdifɔt acɛpsɛ a Wɛbɛ Yesu darɔŋ, k'ɔŋkɔ ndena wɛloŋnɛ wɛpɔŋ wɛka kɛlɔ kɛpɔŋ ka Kanu. ² Kɔ Sol ewer wɛloŋnɛ wɛpɔŋ reka teta wɛlɔ wa dɛkɛtola Kanu da aSuyif ndɛ Damas, ntɛ tɔŋsɔŋɛ k'ɛmbɛp di akin akin-ɛ, pɛyɔnɛ arkun pɛyɔnɛ aran aŋɛ ŋaŋcɛmɛ dɔpɔ da Yesu darɔŋ

mɔ, pɛtam kɛsumpɛr ŋa pɛkɛkɛrɛ Yerusalem. ³ Dɔpɔ Sol ɛnayi pɛc-lɔtɛrnɛ dare da Damas, gbɛŋcana babɔkɔ kɔ pɛmot pɛyɛfɛ dɛkɔm, kɔ pɔsɔŋ pɛwanjɛrɛ mɛpɛ pɛnakɛl kɔ mɔ.

⁴ K'ɛntɛmpɛnɛ dɛntɔf. K'ɛnɛ dim ndɛ dɛnayif kɔ: «Sol! Sol! T' ake tɔ mɛntɔrɛs ɛm-ɛ?» ⁵ Kɔ Sol eyif kɔ, «Wɛbɛ, mɛna an' ɔfɔ-ɛ?»

«Ina, Yesu iyɔnɛ, nwe mɛyi kɛtɔrɛs mɔ. ⁶ Mba mɛyɛfɛ, mɛbɛrɛ dare, aŋkɔ-lok' ɛm tɔkɔ pɛmar mɛyɔ mɔ.»

⁷ Kɔ arkun aŋɛ ŋanasol kɔ nkɔn Sol mɔ ŋaŋcɛmɛ, ta ŋantam kɛlok-loku-ɛ kɛnɛsɛ disrɛ, ŋac-nɛ dim mba ta ŋaŋnɛŋk fum-ɛ. ⁸ Kɔ Sol ɛyɛfɛ dɛntɔf pɛmɛpi fɔr, mba ta ɛŋnɛŋk paka o paka-ɛ. K'asumpɛr kɔ kɛca, k'ambɛrsɛnɛ kɔ dare da Damas. ⁹ K'ɛyi di mata maas ta ɛŋnɛŋk-ɛ, ɔfɔdi peri, ɔfɔmun.

¹⁰ Dɛndo dare da Damas wɛcɛpsɛ wɛka Wɛbɛ Yesu darɔŋ wɛlɔma ɛnayi di pac-we kɔ Ananiyas. Kɔ Wɛbɛ oloku kɔ kɛnɛŋk disrɛ: «Ananiyas!»

K'owosɛ: «Iyi nnɔ, Wɛbɛ!»

¹¹ Kɔ Wɛbɛ Yesu oloku kɔ: «Mɛkɔ dɔpɔ dɔkɔ aŋwɛ «Dolompu» mɔ, mɛkɔ mɛtɛn ndɛ kɛlɔ ka Yudas fum wɛkɔ aŋwɛ Sol mɔ, wɛka dare da Tarɛs ɔyɔnɛ. Bawo ontola Kanu, ¹² kɔ Kanu kɛnɛmɛntɛr kɔ kɛnɛŋk disrɛ fum nwe aŋwɛ Ananiyas mɔ pɛbɛrɛr kɔ. K'ɛndɛŋɛr Sol waca, ntɛ tɔŋsɔŋɛ kɔ sɔ kɛnɛŋk mɔ.»

¹³ Mba Ananiyas oluksɛ: «Wɛbɛ, inɛnɛ afum alarɛm ŋac-lɔm pɛlɛc mɛpɛ fum wɛkɛkɔ ɔyɔ afum am acɛmpi ndɛ Yerusalem mɔ. ¹⁴ Nnɔ kɛfo kaŋkɛ yati kɔ aloŋnɛ apɔŋ aSuyif ŋanawurɛ Sol a pɛdesumpɛr nwe o nwe ombɔŋc tɛwɛ tam mɔ.»

¹⁵ Mba kɔ Wɛbɛ oloku Ananiyas: «Mɛkɔ! Bawo fum wɛkɛkɔ paka pɔ mɛpɛ inayɛk-yɛk kɛkɔtɛnɛ tɛwɛ tem nnɔ abɛ a tɔf ya doru kɔ aka Yis-rayel fɔr kirin mɔ. ¹⁶ Ina yati in' ɛndɛmɛntɛr Sol pɛcuy fɛp pɔkɔ pɛmar pɛdɛcɛpɛrɛnɛ teta tɛwɛ tem mɔ.»

* **8:33** Esayi 53:7 † **8:36-37** Yecicɛs yɛlɔma aŋdɛŋɛr moloku mɛlɔma: Kɔ Filip oloku: «Kɔ mɛlan abɛkɛc ŋam fɛp-ɛ, sɛntam ti.» Kɔ wɛEcopi wɛbanɛ oloku: «Ilan a Yesu Krist ɔyɔnɛ Wan ka Kanu.»

17 Kɔ Ananiyas ɔŋkɔ. Nte embəp kələ kan̄kɔ mɔ, k'emberɛ, k'endenjɔr Sol waca. K'oloku: «Sol Wɛŋc im, Wəbɛ Yesu, nwe enawurər əm nde dɔpɔ nde mənasoɓnɛ məc-der Damas mɔ, osom im nte tɔŋsɔŋ' am sɔ kənəŋk, a mələre sɔ Amera Nəcempi ɲa Kanu mɔ.» 18 Gbəŋcana babəkɔ, kɔ ca yon̄konɛ kɔ dɛfər pəmɔ wokwok, kɔ fər yon̄ yentam sɔ kəc-nəŋk. Kɔ Sol eyɛfɛ, k'ɔsɔtɔ kəgbət dərɔmun teta Kanu. 19 Nte elip kədi yeri mɔ, k'ɔsɔtɔ sɔ fənəntər.

Sol kəcəm kən toloku ta Kanu dare da Damas

Kɔ Sol eŋcɛpərənɛ mataka mələma kɔ acɛpsɛ a Wəbɛ Yesu akɔ ɲanayi dare da Damas mɔ. 20 K'eyɛfɛ kəcəm katina dəwɔɔ wa dəkətola Kanu da aSuyif, pəc-loku a Yesu Wan ka Kanu ɔyɔnɛ. 21 Kɔ pəŋciyanɛ afum fəp aŋɛ ɲaŋc-ne polok-loku pa Sol mɔ, kɔ ɲayif: «Bafɔ nkɔn nde Yerusalem eŋc-faŋ kəmələk aŋɛ ɲaŋc-bɔŋc tewe tantɛ mɔ ba? Bafɔ kəsumpər kəŋan k'ɛnaderɛnɛ nnɔ, pəkəkərə ɲa nde aloŋnɛ apɔŋ ɲayi mɔ ba?» 22 Mba Sol pəc-yɔ kəyɔ dəm kətam pəc-sɔŋɛ aSuyif aŋɛ ɲanayi dare da Damas mɔ kəciiyanɛ, kəc-mentər a Yesu ɔyɔnɛ Krist, wəbɛ wəyɛk-yɛk wəka Kanu.

23 Nte mataka mələma mɛŋcɛpər mɔ, aSuyif aŋɛ ɲanayi Damas mɔ ɲantəŋnɛ kənim ka Sol. 24 Kɔ Sol ende pəcərə tətəŋnɛ taŋan. ASuyif ɲaŋc-bum dan̄ kɔ pibi dəkəwur da dare nte tɔŋsɔŋɛ ɲatam kənim kɔ mɔ. 25 Mba pibi papəkɔ kɔ acɛpsɛ a Wəbɛ Yesu darəŋ ɲamber kɔ dəkəsaksaka, kɔ ɲayokɛnɛ kɔ damba da san̄ka sa dare darəŋ.

Kəyi ka Sol Yerusalem

26 Nte Sol embɛrɛ Yerusalem mɔ, k'ɛŋsɛp kənəŋkələnɛ acɛpsɛ a Wəbɛ Yesu darəŋ. Mba fəp fəŋc-nɛsɛ kɔ, ta ɲalaŋ a nkɔn sɔ ɔyɔnɛ wəcɛpsɛ wəka Yesu darəŋ-ɛ. 27 Mba kɔ Barnabas elɛk kɔ, kɔ ɲaŋkɔ nde asom a Yesu ɲayi mɔ. Kɔ Barnabas ɔləmər ɲa nte Sol enanəŋk Wəbɛ Yesu dɔpɔ, a kɔ Yesu olok-lokər kɔ mɔ, kɔ nte

tewe ta Yesu kənasɔŋɛ kɔ kəban̄sɛ mɔ. 28 Sol ɔŋc-kɔ pəc-der kɔ ɲa dəndɔ Yerusalem pəc-lok-lokɛ kələŋ disrɛ tewe ta Wəbɛ Yesu. 29 Sol pəc-lok-loku, pəc-gbəkələnɛ kɔ afum aKresi, mba, ɲa sɔ, ɲac-tɛn kənim kɔ. 30 Nte awɛŋc alaŋ ɲaŋcərə ti mɔ, kɔ ɲasɔŋɛ Sol kətor Sesari, k'elɛk dɔpɔ k'ɔŋkɔ dare da Tarəs.

31 Kəlon̄kanɛ ka alaŋ Yesu a atɔf ɲa Yude, atɔf ɲa Kalile kɔ atɔf ɲa Samari, ɲa fəp ɲanayi pəforu disrɛ. Alaŋ Yesu ɲaŋcɛpəsɛnɛ bəkəc, ɲayinɛ kənɛsɛ ka Wəbɛ Kanu disrɛ. Amera Nəcempi ɲa Kanu ɲeŋc-marəs kəlon̄kanɛ ka alaŋ Yesu, ti disrɛ ɲaŋc-la kəla dəm.

Kətaməs ka Eney

32 Piyɛr nwe eŋc-ɛpər sədare sasəkɔ fəp mɔ, ɛnader pətor sɔ ndena afum acempi aŋɛ ɲanandɛ dare da Lida mɔ. 33 K'ɔŋkɔ pəbəp di fum nwe aŋc-we Eney mɔ, ta ɔŋkɔt-ɛ, pəfəntərə debik meren camət-maas disrɛ. 34 Kɔ Piyɛr oloku kɔ: «Eney, Yesu Krist ɛntaməs əm! Məyɛfɛ mənna wəsərka mənɛp abik ɲam!» Gbəŋcana babəkɔ k'eyɛfɛ, k'ɛŋcəmɛ. 35 Nte aka Lida kɔ aka Sarəŋ fəp ɲanəŋk kɔ mɔ, kɔ ɲaŋkafəli mera yaŋan nnɔ Wəbɛ Yesu eyi mɔ.

Kəyɛkti ka Tabita defi

36 Wəran wəcɛpsɛ ka Wəbɛ Yesu darəŋ wələma ɛnayi dare da Yope, pac-we kɔ Tabita. Kusu kəŋan disrɛ aŋc-we kɔ sɔ Dorkas, ti tɔyɔnɛ «were». Wəran wəkakɔ ɔŋc-yɔ mes mətət mɛlarəm, kɔ kəmar. 37 Mata maməkɔ disrɛ, k'ɛfəntərə docu, k'ɛfi. K'ambikɛ kəbɛl kən, k'ampɛnɛ ki nde dukulo da kələ dareŋc. 38 Nte acɛpsɛ a Wəbɛ Yesu darəŋ ɲane a Piyɛr eyi Lida nde dɔlətərnɛ dare da Yope mɔ, kɔ ɲasom arkun mɛrəŋ kəkɔ-lɛtsɛnɛ kɔ: «Ta məwon kəcɛpər nde ndorosu.»

39 Kɔ Piyɛr eyɛfɛ kɔ ɲaŋkɔ kɔ asom aŋɛ mɛrəŋ. Nte ɲambɛrɛ mɔ, k'ampɛnɛ kɔ nde dukulo da kələ dareŋc. K'acəbokərə fəp ɲander ɲabəp kɔ ɲac-bok, ɲac-mentər kɔ səbrumus kɔ yamos nyɛ Dorkas ɛnalompəs nte ɛnayi kɔ ɲa mɔ.

⁴⁰ Kɔ Piyer owurɛnɛ afum fɛp nde doru, k'ɛnɔɔp suwu, k'ontola Kanu tetɔn. Ntɛ elip mɔ, k'ɛnkafɛlɛ nde kɛbɛl kɛyi mɔ, k'oloku: «Tabita, mɔyɛfɛ!» Awa kɔ Tabita emepi fɔr, ntɛ ɛnɔnk Piyer mɔ, k'ɛyɛfɛ, k'ɛndɛ. ⁴¹ Kɔ Piyer ɔsɔn kɔ kɛca, k'ɛyekti kɔ. K'ewe afum acempi kɔ acɛbɔkɛra, k'ɛmentɛr nɛ Tabita pɛyi wɔyɛn. ⁴² Kɔ aka dare da Yope fɛp nɛncɛrɛ ti, kɔ alarɛm nɛncɔp kɛlan Wɔbɛ Yesu. ⁴³ Kɔ Piyer eyi dare da Yope mataka mɛlarɛm, ndena Simɔn wɛlɔma nwe ɛnc-bɛc kata mɔ.

10

Kɔwe ka Piyer ndena Kɔrnɛli

¹ Wɛrkun wɛlɔma ɛnɛyi Sesari pacwe kɔ Kɔrnɛli, pɛyɔnɛ wɔbɛ ka kɛgba ka asɔdar tasar tin (100). Kɛgba kanɔ k'ɛnc-we «Kɛgba Itali.» ² Nkɔn kɔ aka kɛlɔ kɔn disrɛ fɛp nɛnc-nɛsɛ Kanu, nɛcɛmɛ tɛfan ta ki darɛn. Kɔ Kɔrnɛli ɔnc-yɔnɛ afum nɔnɔfɔr, pɛc-tola Kanu tɛm fɛp. ³ Dɔsɔk dɔlɔma dec dɔrɔfɔy, k'ɛnɔnk pɛsɔku pɛs kɛnɔnk disrɛ, mɛlɛkɛ ma Kanu mɔlɔma mɛbɛrɛ nde kɛlɔ kɔn disrɛ, kɔ mewe kɔ: «Kɔrnɛli!» ⁴ K'ɛngbɔtnɛ mi, kɔ kɛnɛsɛ kɛyi kɔ, k'ɛyif mi: «Acɛkɛ Wɔbɛ?»

Kɔ mɛlɛkɛ mamɔkɔ moloku kɔ: «Mɔ-tola mam kɔ kɛyɔnɛ kam afum nɔnɔfɔr, mes mamɔkɔ fɛp mɛmpɛ nde Kanu fɔr kirin, kɔ kɛncɛm-cɛmɛ mi. ⁵ Mɛsɔm ɔn afum dare da Yope nɛkɔwen' am fum wɛlɔma nwe anwe Simɔn mɔ, pacdenɛr kɔ tewe ta «Piyer». ⁶ Ndena Simɔn wɛlɔma eyi, wɛkakɔ wɔbɛc kata ɔfɔ, kɛlɔ kɔn kɛyi kɛba kɛsɛk.»

⁷ Ntɛ mɛlɛkɛ mamɔkɔ mɛnalɔk-lokɛr kɔ mɔ mɛnadelukus, kɔ Kɔrnɛli ewe amarɛs ɔn mɛrɛn kɔ wɛsɔdar wɛcɛmɛ mɛfan ma Kanu darɛn wɛlɔma anɛ nɛnɛyi kɔ dɛntɔf mɔ. ⁸ Ntɛ Kɔrnɛli elip kɛlɔmɛr asɔdar ɔn mes mɔkɔ mɛnɛpɛr nkɔn kɔ mɛlɛkɛ dacɔ mɔ, k'osom nɛ Yope.

⁹ Dɔckɔsɔk, ntɛ nɛnɛyi dɔpɔ, a nɛc-lɔtɛrnɛ dare da Yope mɔ, kɔ Piyer ɛmpɛsɛ akɛr nɛ kɛlɔ kɔn kakɛron kɛkɔ-tola Kanu, tɛnatɛnɛ dan dɛc-bɛp. ¹⁰ Kɔ dor dɔyɔ kɔ, k'ɛfan kɛdi

yɛri. Tɛm tɔkɔ anɛyi kɛlɔmpɛsɛ kɔ yɛri mɔ, kɔ kɛnɔnk kɛnder kɔ.

¹¹ K'ɛnɔnk kɔm kɛgbite, paka pɔlɔma mpɛ pɛnawurɛnɛ kɔ manta mɔpɔn mɛmɛ anasumpɛr mɔnkubut manɔkɛ mɔ, montɔr han kɔ mɛfɛntɛrɛ dɛntɔf. ¹² Sɛm dokom fɛp yɛnɛyi manta mamɔkɔ disrɛ, kɛyɛfɛ sɛm ya wɛcɛk manɔkɛ, yɛlinɛ-linɛ han kɛbɛp bɛmp ya darɛnc. ¹³ Kɔ dim dɔlɔma doloku kɔ: «Piyer, Mɔyɛfɛ, mɛdif, mɛsɔm!»

¹⁴ Kɔ Piyer oloku: «Ala Wɔbɛ! Tɔlɔm ɔ tɔlɔm tɛntasɔnɛ f'ɛm kɛsɔm paka mpɛ sariyɛ sɛmɔnɛ mɔ.»

¹⁵ Ta mɛrɛn kɔ dim ndɛ dolok-lokɛr kɔ sɔ: «Paka mpɛ Kanu kɛcɛmpɛs mɔ, ta mɛna mɔyik-yikɛs pi.»

¹⁶ Kɔ teyi kɛmaas, pɛwon fɛ k'ampɛnɛ dɛkɔm manta mamɔkɔ mɛnɛyɔ sɛm mɔ.

¹⁷ Kɔ tɛdisrɛ ta kɛnɔnk kanɔ teyi Piyer yama-yama. Tɛm tatɔkɔ tɔ asom a Kɔrnɛli, ntɛ amentɛr nɛ kɛlɔ ka Simɔn mɔ, kɔ nɛnkɔ ki ndɛ dɛkusunɔka. ¹⁸ Kɔ nɛwɛ, kɔ nɛyif kɔ pɛyɔnɛ fɔ kɛlɔ kanɔ kɔ Simɔn nwe andɛnɛr tewe ta «Piyer» mɔ eyi-ɛ.

¹⁹ Ntɛ Piyer eyi kɛcɛm-cɛmɛnɛ tɛdisrɛ ta kɛnɔnk kɔn mɔ, kɔ Amera nɛ Kanu nɔloku kɔ: «Arkun maas nɛyɛi ndɛ dabanɔka nɛc-tɛn ɛm. ²⁰ Mɔtor, nɛsol nɛkɔ kɔ nɛ, ali kɛnɛsɛ ta kɛy' im, bawo In' osom nɛ.»

²¹ Kɔ Piyer ontɔr k'ɛyif arkun anɛ: «Ina nɛntɛn, ta akɛ tɔ nɛnderɛnɛ nɛnɛ?»

²² Kɔ nɛlɔku kɔ: «Kɔrnɛli, wɔbɛ wɛka asɔdar tasar tin (100), fum wɛlɔmpu pɛc-nɛsɛ Kanu, nwe aSuyif fɛp nɛncɛrɛ dɔtɔt dɔn akɔ nɛlɔku mes mɔn mɔtɔt mɔ, ndɔrɔn Kanu kɛsɔm mɛlɛkɛ mɔsɔku, a pɛsɔk su sɛdew' am pɛkɔ-cɛnkɛl' ɛm ntɛ pɛmar mɔloku kɔ mɔ.» ²³ Awa kɔ Piyer ɛmbɛrɛ nɛ dɛkɛr, k'ɔsɔn nɛ dɛkɛyɛ.

Dɔckɔsɔk kɔ Piyer ɛyɛfɛ, k'ɔnkɔ kɔ nɛ. K'awɛncɛ alɛn a dare da Yope alɔma nɛncɛmbɛr kɔ. ²⁴ Kɔ nɛmbɛrɛ Sesari dɔckɔsɔk, Kɔrnɛli pɛc-kar nɛ, k'ewe akɛmɛnɛ ɔn alɔma ndɛ ndɔrɔn kɔ anɛpa ɔn atɔt. ²⁵ Kɛbɛrɛ ka Piyer, kɔ Kɔrnɛli ɔnkɔ pɛfaynɛ kɔ, k'ɛntɛmpɛnɛ

kɔ wɛcɛk dɛntɔf. K'ɛɲcɛpɛ kɔ suwu.
 26 Mba kɔ Piyɛr eyɛkti kɔ, k'oloku:
 «Mɛyɛfɛ, ina sɔ fum iyɔnɛ.»

27 Nɔayi kɛlok-loku kɔ Kɔrneli,
 k'ɛmbɛrɛ k'ɛmbɛp afum alarɛm
 ɲalɔŋkanɛ. 28 Kɔ Piyɛr oloku ɲa:
 «Nɔɲcɛrɛ a amɔnɛ aSuyif kɛbɔt kɔ
 acikɛra, kɔ pɛyɔnɛ fɛ ti-ɛ, pɛbɛrɛ
 ndrɔn. Mba Kanu kɛmentɛr im a
 pɛmar fɛ a pakulɛ fum o fum a eyik-
 yik, kɔ pɛyɔnɛ fɛ ti-ɛ, pɛmar fɛ sɔ a
 pakulɛ fum o fum a ɔsɔk fɛ fɔr ya Kanu
 kiriɲ. 29 It' ɔsɔɲɛ nte mɛsom a pakɔ-w'
 em mɔ, k'inder ali ta iɲcɛm-cɛmnɛ-ɛ.
 Ndɛkɛl iyif ɛm, T' ake tɔ mɔwɛn' em-
 ɛ?»

30 Kɔ Kɔrneli oloku: «Tɔsɔtɔ mata
 maɲkɛlɛ ic-tola nnɔ nderem, dɔfɔy
 dendɛbɛp. K'inɔɲk fɔr yem kiriɲ
 wɛrkun wɛlɔma pɛbɛrɛ yamos
 yomotɛr-motɛr. 31 Kɔ fum wɛkakɔ
 oloku: «Kɔrneli, Kanu kɛmbaɲ kɛtola
 kam, k'ɛɲcɛm-cɛmnɛ sɔ kɛyɔnɛ kam
 afum nɔnɔfɔr. 32 Mɛsom fum dare
 da Yope pakɔ-wɛn' am Simɔɲ nwe
 andɛɲɛr tɛwɛ ta «Piyɛr» mɔ, ndɛ kɛlɔ
 ka Simɔɲ, wɛbɛc kata, nwe kɛlɔ kɔn
 kɛyi kɛba kɛsɛk mɔ.» 33 K'isom katina
 fum, kɔ mɔna mɛsɔtɔ abɛkɛc ɲɔtɔt
 kɛdɛr. Ndɛkɛl ɔɲ sɛyi fɛp fosu Kanu
 fɔr kiriɲ, sɛdecɛɲkɛl moloku mɔkɔ
 Wɛbɛ osom ɛm kɛloku mɔ.»

Moloku ma Piyɛr ndɛna Kɔrneli

34 Awa kɔ Piyɛr ɛlɛk moloku,
 k'oloku: «Kaɲcɛ: Iɲcɛrɛ ɔɲ a Kanu kɛyi
 fɛ kɛsɛk kin. 35 Mba afum fɛp dɛcɔ
 mɔna nwe mɔɲnɛsɛ Kanu, mɛcɛmɛ
 pɛlɔmpu darɔɲ mɔ, Kanu kɛmbaɲ
 ɛm. 36 Kanu kɛnɛkɛnɛ aka Yisrayɛl
 tolɔku, pɛc-loku ɲa moloku mɔtɔt ma
 pɛforu mpɛ Yesu Krist ɛɲkɛrɛ afum
 fɛp mɔ: Nkɔn ɔyɔnɛ Wɛbɛ ka afum
 fɛp. 37 Nɔna nɔɲcɛrɛ tɔkɔ teyi Yude fɛp
 mɔ, Kalilɛ tɛnacɔp, nte Saɲ ɛnacɛm
 kɛgbɛt dɛromun mɔ. 38 Kanu kɛnabɔy
 Yesu wɛka Nasarɛt Amera Nɛcɛmpi
 ɲɔn kɔ fɛnɔntɛr. Nnɔ o nnɔ ɛɲc-cɛpɛr
 mɔ, ɔɲc-yɔ pɛtɔt, pɛc-tamɛs afum fɛp
 aɲɛ amɛra ɲɛlɛc ɲɔɲc-tɔrɛs mɔ, bawo
 Kanu kɛnɔyi kɔ nkɔn Yesu.

39 Sɛyɔnɛ atɔɲɛ a mes fɛp mmɛ Yesu
 ɛnɔyɔ ndɛ atɔf ɲa aSuyif kɔ Yerusalem

mɔ. Nkɔn nwe ɲananim, ɲacɔɲ kɔ
 dɛkɛtɔk mɔ, 40 mba Kanu kɛnatimi
 kɔ tataka tɔn ta maas. Kɔ kɛsɔɲ
 kɔ kɛmentɛrɛ, 41 bafɔ nnɔ afum fɛp
 ɲayi mɔ, mba nnɔ atɔɲɛ mes aɲɛ
 Kanu kɛnanuɲkɛnɛ kɛyɛk-yɛk, kɔ sɔna
 aɲɛ sɔnadi yeri, sɛmun kɔ nkɔn nte
 ɛnɔyɛfɛ afi dɛcɔ mɔ. 42 K'osom su
 kɛloku afum, sɛmentɛr a nkɔn Yesu,
 nkɔn ɔ Kanu kɛɲcɛmbɛr kɛyɔnɛ nwe
 endɛbɔcɛ afum afi kɔ ayi wɛyɛɲ kiti
 mɔ. 43 Sayibɛ-e fɛp sɛnalɔku tetɔn:
 Nwe o nwe ɛgbɛkɛr kɛlɔɲ kɔn Yesu mɔ,
 endɛsɔtɔ ndɛ Kanu kɛyi mɔ kɛɲaɲɲɛnɛ
 ka mes mɔn mɛlɛc tɛta tɛwɛ ta Yesu.»

Atɔyɔnɛ Suyif ɲasɔtɔ Amera Nɛcɛmpi ɲa Kanu

44 Moloku mamɔkɔ mɔ Piyɛr ɛnɔyi
 kɛloku, nte Amera Nɛcɛmpi ɲa Kanu
 ɲɛnatorɛr afum akɔ ɲaɲc-cɛɲkɛl
 moloku mɔn mɔ. 45 Cusu cɛnawos
 alaɲ a Kanu, akɔɲc akɔ ɲanader kɔ
 Piyɛr mɔ, kɛnɔɲk a kɛpɔcɛ ka Amera
 Nɛcɛmpi kɛnasamɛsɛr kɛbɛp haɲ
 acikɛra aɲɛ ɲantɔyɔnɛ aSuyif mɔ,
 46 bawo ɲaɲc-ne ɲa kɛkor-koru Kanu
 cusu c' acikɛra.

Awa kɔ Piyɛr ɔɲgbɛkɛrɛ: 47 «Antam
 kɛfatɛnɛ kɛgbɛt afum dɛromun nnɔ
 akaɲɛ ɲasɔtɔ Amera Nɛcɛmpi pɛmɔ
 sɔna mɔ ba?» 48 K'oloku a pagbɛt
 akakɔ dɛromun tɛwɛ ta Yesu Krist.
 Kɔ ɲalɛtsɛnɛ Piyɛr kɛyi dɛndo mataka
 mɔlɔma.

11

Piyɛr kɛsɔksɛr alaɲ a Yerusalem mes mɔkɔ mɛnacɛpɛr dare da Yope mɔ

1 Asom a Yesu kɔ awɛɲc aɲa alaɲ aɲɛ
 ɲanɔyi atɔf ɲa Yude mɔ ɲane a acikɛra,
 aɲɛ ɲantɔyɔnɛ Suyif mɔ, ɲawosɛ tolɔku
 ta Kanu. 2 Nte Piyɛr ɛnɔpɛ Yerusalem
 mɔ, kɔ afum aɲɛ anakɔɲc mɔ ɲayɛfɛ
 kɛnal kɔ, 3 ɲac-loku: «Mɛmbɛrɛ ndɛna
 afum aɲɛ antɔkɔɲc mɔ, kɔ mɛndi yeri
 kɔ ɲa, bawo aSuyif ɲanamɔnɛ ti!»

4 Awa kɔ Piyɛr ɛyɛfɛ kɛlɔmɛr ɲa
 tin tin tin mes mɔkɔ mɛnacɛpɛr mɔ:
 5 «Ina, ndɛ dare da Yope inɔyi, dɔsɔk
 dadɔkɔ ic-tola Kanu kɔ kɛnɔɲk kɛnder
 im. Ti disrɛ, k'inɔɲk paka pɛlɔma pɔc-
 tor powurɛnɛ kɔ manta pasumpɛr pi

monkubut mankæle, kə pontor kəyefe dəkəm han nno inayi mə. ⁶ Nte inagbətne pi disre mə, k'inənk sem ya wecək mankæle, sem ya dop, yeliŋeliŋe, kə bemp ya dəkəm. ⁷ K'ine sə dim doc-lok' im: «Məyefe Piyer! Mədif, məsom.»

⁸ K'iloku: «Ala Wəbe! Tələm o tələm tentasəne f'em kəber paka pətəcemp dəkusu, mpe Kanu kəmənə kədi mə.»

⁹ Kə dim nde dəngbəkəre sə kəyefe dəkəm: «Paka mpe Kanu kəncempəs mə, ta mənə məloke pi kətə-cemp!»

¹⁰ Kə teyi kəmaas, pəwon fe kə ca nyə fəp yolokus sə dəkəm.

¹¹ Gbəŋcana babəkə, kə arkun maas aŋe anasom nde nderem kəyefe dare da Sesari mə, ŋander ŋacəme dəkusuŋka ka kələ kənkə sənayi mə.

¹² Kə Amera Nəcempi ŋolok' im a səsəl səkə kə ŋa, ali inese fe. Kə awenç asu aŋa alaŋ camətətin aŋe ŋacəm' em darəŋ, kə sənəkə səberə ndena Kərneli.

¹³ Kə Kərneli oloku su nte enanənk meleke nde ndərən, kə moloku kə: «Məsom fum dare da Yope pakə wen' am Siməŋ, wəkə andeŋər tewe ta «Piyer» mə. ¹⁴ Nwe endelok' əm moloku mme mendeyac' əm, kəbəp aka kələ kam disre fəp mə.»

¹⁵ Iyi kəlok-loku, kə Amera Nəcempi ŋa Kanu ŋontorər ŋa pəmə nte ŋenatorər sənə sə dəkəcop mə. ¹⁶ Awa k'ŋncem-cəmnə toloku ta Wəbe nte enaloku: «Saŋ enagbətə afum domun, mba nənə Amera Nəcempi ŋa Kanu ŋə nəndəsətəne kəgbət teta Kanu.»

¹⁷ Kə pəyənə fə kəpocə kin kayi kə ŋanasətər Kanu pəmə sənə aŋe səlaŋ Yesu Krist mə-ε, anə inatam kəyənə-ε nte inəkəyamsər Kanu mə?»

¹⁸ Nte ŋane moloku maməkə mə, kə bəkəc yontor ŋa, kə ŋaŋkor-koru Kanu, ŋac-loku: «Kanu kəsəŋ sə acikəra aŋe ŋantəyənə Suyif mə kətam kəsəkpər bəkəc, nte tənəŋe ŋasətə tecepərəne doru nte Kanu kəfaŋ mə!»

Kəlonkanə ka alaŋ Yesu nde dare da Antiyək

¹⁹ Nte andif Etiyən mə, k' aŋcop kətorəs afum alaŋ kə təsəŋe ŋa kəsaməsər. Aləma ŋanakə atəf ŋa Fenisi, aləma ŋakə Sipər, aləma ŋakə han Antiyək, ŋaŋc-lukse fe nwe o nwe sə toloku ta Kanu mənə aSuyif gbəcərəm. ²⁰ Afum akakə dacə, aləma ŋanayi, aŋe ŋanader dare da Antiyək kəyefe ka sədare sa Sipər kə Siren mə, ŋaŋc-lok-lokər aka kusu ka Kresi, ŋac-loku ŋa toloku tətət ta Wəbe Yesu. ²¹ Kəca ka Wəbe Yesu kənayi alaŋ akakə kəron. Kə afum alarəm ŋayənə alaŋ, kə ŋaŋkafəli bəkəc yaŋan nno Wəbe Yesu eyi mə.

²² Kə moloku maməkə mēmbere kəlonkanə ka alaŋ Yesu ka Yerusalem dələnəs, k'asom Barnabas Antiyək.

²³ Kəberə kən di, nte enadenənk pətət kə pəbotu mpe Kanu kənayənə alaŋ a Antiyək mə, kə pəmbət kə. K'əngbiŋər ŋa kəgbəkər ka Wəbe Yesu mera yaŋan fəp kəlaŋ disre. ²⁴ Barnabas fum wətət enayi. Kəlaŋ kənayi kə dəbəkəc kə Amera Nəcempi ŋa Kanu ŋeyi kə sə darəŋ. Kə afum alarəm ŋaŋcəme dəpə da Wəbe Yesu darəŋ.

²⁵ Kə Barnabas ŋkə dare da Tarəs kələk Sol. ²⁶ Nte Barnabas enənk Sol mə, k'əŋkekərə kə Antiyək. Teren tin camcam, ŋac-təŋne kəlonkanə ka alaŋ, kə ŋaŋtəkse kənay ka afum. Dəndo Antiyək, difə anacop təcək-cəkə kəwe acəpsə a Wəbe Yesu darəŋ «aka Krist.»*

²⁷ Mata maməkə, kə adənk a Kanu aləma ŋantor dare da Antiyək kəyefe Yerusalem. ²⁸ Wəkin enayi ŋa dacə pac-we kə Akabus, k'eyefe, kə Amera Nəcempi ŋəsəŋe kə kədənk a dor dendeyi doru fəp. Dor dadəkə denader deyi tēm nte Kələd enayənə wəbe ka təf ya Rom fəp mə. ²⁹ Kə acəpsə a Yesu ŋaŋcəmə-cəmnə kəfek teta kəmar ka awenç aŋa alaŋ aŋe ŋanayi atəf ŋa Yude mə, nwe o nwe kə nte enatam kəfek mə. ³⁰ Itə ŋanayə: Kə ŋasom Barnabas kə Sol kəkene ki abeki aŋe ŋanayi kəlonkanə ka alaŋ a Yude mə.

* **11:26** «Kretiyən,» itə təkə kusu ka Kresi «kristianos», itə 'mentər cəBaka «awurenə a Krist.», pəyənə fe ti-ε, «aka Krist.»

12

Kadifka Sak, kɔ kabɛr ka Piyɛr dɔbili

¹ Tɛm tatɔkɔ tɔ wɔbɛ wɔka atɔf Herodu ɛnatɔpsɛr afum alan alɔma waca teta kɔtɔrɛs kɔɲan. ² K'endifɛ Sak wɛɲc ka Saɲ dakma. ³ Ntɛ Herodu ɛnanɔɲk a mɔyɔ mɔn mamɔkɔ mɔɲc-bɔt aSuyif mɔ, k'ɛɲcɛm-cɛmɲɛ sɔ kɔtɔp Piyɛr waca, ntɛ tɔɲsɔɲɛ pɛcaɲɛr kɔ mɔ. Mataka ma kɛsata kɔpɔɲ ka aSuyif mɛnayi: Kɛsata ka cɔcom cɔtɔnɔɲkɛl lebin. ⁴ Ntɛ Herodu osumpɛr Piyɛr, k'ɛmbɛr kɔ dɔbili mɔ, k'ɔsɔɲ cɛgba mɔɲkɛlɛ ca asɔdar kɛbum kɔn, kɛgba o kɛgba kɛnayɔ asɔdar mɔɲkɛlɛ. ɛɲc-cɛm-cɛmɲɛ kɛbocɛr Piyɛr kiti fɔr ya afum fɔp kirin kɔ kɛsata ka Pak kɔɲcepɛr-ɛ.

⁵ Aɲc-bum Piyɛr dɔbili, mba afum alan ɲaɲc-tolanɛ kɔ bel-bel nnɔ Kanu kɔyi mɔ tɛm fɔp.

Kɔwure ka Piyɛr dɔbili

⁶ Ntɛ dɔsɔk ndɛ Herodu ɛnacɛm-cɛmɲɛ kɛbocɛr Piyɛr kiti dɛmbɔp mɔ, pibi papɔkɔ, pakotɛ Piyɛr gbekcɛ mɛrɔɲ, pɛfɛntɛrɛ pɛc-dirɛ asɔdar mɛrɔɲ dacɔ. Nde dɔkumba, asɔdar ɲanacɛmɛ sɔ dɛndo ɲac-bum bili. ⁷ Gbɔɲcana babakɔ, kɔ wɔsom wɔka darenɲc, mɛlɛkɛ ma Wɔbɛ, mender, kɔ pɛmot pɔsɔɲ pɔwanɲkɛra bili disrɛ. Kɔ mɛlɛkɛ mmɛ mentimi Piyɛr k'oc-sut-sut kɔ kɛsɔk, kɔ moloku kɔ: «Mɔyɛfɛ katɔna!» Kɔ gbekcɛ yɔɲkɔɲɛ kɔ dɔwaca.

⁸ Kɔ mɛlɛkɛ moloku kɔ: «Mɔlɛk yamos yam, mɔbɛrɲɛ cɔfta cam!» Kɔ Piyɛr ɔyɔ mamɔkɔ fɔp. Kɔ mɛlɛkɛ moloku kɔ sɔ: «Mɔbɛrɲɛ yi, mɔcɛm' em darɔɲ!» ⁹ Kɔ Piyɛr ɛɲcɛmɛ mɛlɛkɛ mmɛ darɔɲ. ɛnacɛrɛ fɛ a kɛmar ka mɛlɛkɛ kanɲkɔ a kanɲcɛ kɔ: kɔnɔɲk ka darenɲc kɔ nkɔn ɛnacɛm-cɛmɲɛ. ¹⁰ Ntɛ ɲaɲcepɛr abum acɔkɔ-cɔkɔ kɔ aka mɛrɔɲ mɔ, kɔ ɲambɔp kumba ka fɛc nkɛ kɔnatɛfɛrɲɛ dare mɔ. Kɔ kumba kɔɲgbite ki sɛrka fɔr yaɲan kirin, kɔ ɲawur, kɔ ɲasumpɛr dɔpɔ dɔlɔma. Gbɔɲcana babakɔ, kɔ mɛlɛkɛ mɛsak Piyɛr.

¹¹ Ntɛ pɛndɛcɛrɲɛ Piyɛr mɔ, k'oloku: «ɲɲcɛrɛ ɔɲ a Wɔbɛ osomna mɛlɛkɛ mɔn, mede mɛbaɲ' im waca wa Herodu disrɛ, kɔ pɔlɛc pɔkɔ aSuyif ɲanafaɲ em mɔ fɔp.»

¹² Ntɛ ɛɲcɛrɛ ti ɔɲ mɔ, k'ɔɲkɔ ndɛ kɛlɔ ka Mari, iya wɔka Saɲ, nwe aɲc-dɛɲɛr tewɛ ta «Mark» mɔ, ndɛ afum alarɛm ɲanaloɲkanɛ ɲac-tola Kanu mɔ. ¹³ Ntɛ Piyɛr osut-sut kumba ka dɔkɔbɛrɛ mɔ, kɔ wɔyɛcɛra wɔlɔma pac-we kɔ Rodu, ɔɲcɔɲɲɛ kɔkɔ-cɔɲkɛl. ¹⁴ Kɔ Rodu ɛnɛpɔl dim da Piyɛr, mba pɔbotu disrɛ ɛɲgbite fɛ kumba. K'ɛyɛkɛ kɔkɔ-loku afum aɲɛ ɲanayi dɔkɔlɔ mɔ a Piyɛr endɛr, k'ɛɲcɛmɛ dɔkumba.

¹⁵ Kɔ afum ɲaloku Rodu: «Mɔna mɛntamɲɛ fɛ!» Mba k'ɛɲgbɔc a tɔkɔ oloku mɔ itɔ teyi. Kɔ ɲaloku: «Mɛlɛkɛ mɔn mɔ!»

¹⁶ Piyɛr nkɔn pɛc-sut-sut kɛsut-sut dɛm kumba. Ntɛ ɲaɲgbite kumba kɔ ɲanɔɲk Piyɛr mɔ, kɔ cusu cɔwos ɲa. ¹⁷ K'olok-lokɛrɛ ɲa kɛca a ɲacanɲk, k'ɔlɔmɛr ɲa ntɛ Wɔbɛ owurɛ kɔ dɔbili mɔ. K'oloku: «Nɔloku ti Sak kɔ awɛɲc asu.» K'owur k'ɔɲkɔ kɛfo kɛlɔma.

¹⁸ Ntɛ dec dɔsɔk mɔ, kɔ pɔyama-yama pɔpɔɲ peyi asɔdar dacɔ: Ake 'sɔtɔ Piyɛr-ɛ, Deke eyi-ɛ? ¹⁹ Kɔ Herodu osom a patɛn Piyɛr, mba ɲananɔɲk fɛ kɔ. K'ombocɛr asɔdar akakɔ ɲaɲc-bum Piyɛr mɔ kiti, kɔ Herodu oloku a padif ɲa. Ntɛ telip mɔ, kɔ Piyɛr ɛyɛfɛ atɔf ɲa Yude, k'ontɔr dare da Sesari kɔkɔ-cepɛrɛnɛ di tɛm tɔlɔma.

Kɔfi ka wɔbɛ Herodu

²⁰ Herodu ɛnayi kɔyɛfɛrɛnɛ kɔ aka sɔdare sa Tir kɔ Sidɔɲ. Mba kɔtɔɲɛ disrɛ aka sɔdare sasɔkɔ ɲander ɲabɔp Herodu. Ntɛ ɲasɛp kɛsɔtɛr Bɛlastus nwe ɛnayɔnɛ wɔtɔmpɛr ka mes ma dukulɔ dɔn kɔwosɛ kɔyɛc ɲa mɔ, kɔ ɲantola wɔbɛ Herodu pɔforu, bawo ndɛ atɔf ɲɔn difɔ yaɲan yɔɲc-sɔtɔ yeri.

²¹ Ntɛ tataka taɲan tɛtɔɲɛ tɛmbɔp mɔ, kɔ Herodu ɛmbɛrɲɛ yamos yɔn ya dɛbɛ, pɛndɛ ndɛ aɲgbaɲcan ɲɔn pɛc-lok-lokɛr ɲa. ²² Tɛm ntɛ afum fɔp ɲaɲc-kulɛ-kulɛ, a ɲac-loku: «Bafɔ

dim da fum dɔ dandɛ, mba da kanu dɔ!»²³ Gbɛncana babɔkɔ kɔ mɛlɛkɛ ma Wɔbɛ mosut kɔ, bawo ɛnayek-yekɛs fɛ Kanu, kɔ yɛt yonɔɔp kɛsɔm kɔ, k'ɛfi.

²⁴ Toloku ta Wɔbɛ tɛɲc-sam ɔɲ kɛsam dɛm tɔc-kɔ kirinɲ.

²⁵ Barnabas kɔ Sol nte ɲalip kɛkɔtɛnɛ kɛsɔm kɛɲan nde dare da Yerusalem mɔ, kɔ ɲalukus, ɲac-lɛkɛnɛ Saɲ, nwe aɲc-dɛɲɛr tewe ta «Mark» mɔ.

13

Ayek-yek Barnabas kɔ Sol kɛkɔtɛnɛ ka moloku ma Kanu

¹ Kɛlonkanɛ ka alaɲ Yesy aɲɛ ɲanayi dare da Antiyɔk mɔ, sayibɛ-e kɔ atɔksɛ ɲanayi ɲa daco: Barnabas, Simɔɲ nwe aɲc-dɛɲɛr tewe ta «Wɔbi» mɔ, Lusiyus wɔka Sirɛn, Manahɛɲ nwe anadusum kɛfo kin kɔ Herodu wɔbɛ wɔka topoc tin k'ayer atɔf kɛmanɲkɛlɛ-ɛ, kɔ Sol.
² Dɔsɔk dɔlɔma, nte alaɲ akakɔ ɲaɲc-kor-koru Kanu mɔ, ɲac-suɲ, kɔ Amɛra Nɛcɛmpi ɲa Kanu ɲoloku: «Nɛcɛmbɛr em kɛsɔk Barnabas kɔ Sol, teta yɛbɛc yɔkɔ inawɛnɛ ɲa mɔ.»
³ Nte alaɲ ɲalip kɛsuɲ kɔ kɛtola Kanu mɔ, kɔ ɲandɛɲɛr Barnabas kɔ Sol waca, kɔ ɲasom ɲa.

Kayi ka Barnabas kɔ Sol nde Sipɛr

⁴ Nte Amɛra Nɛcɛmpi ɲa Kanu ɲosom Barnabas kɔ Sol mɔ, kɔ ɲantor atɔf ɲa Selusi, dɛndo ɲanalek abil kɔ ɲaɲcali kɛkɔ ka mokuru ma Sipɛr.
⁵ Nte ɲambɛrɛ Salamin mɔ, kɔ ɲaɲɔɔp kɛlukɛsɛ toloku ta Kanu nde kɛlɔ ka dɛkɛtola Kanu da aSuyif. Saɲ ɛnayi di pɛc-mar ɲa.

⁶ Nte ɲaɲcali mokuru haɲ dare da Pafɔs mɔ, kɔ ɲambɛrɛ di fum wɔwɛɲkɛ wɔlɔma pɛc-wɛnɛ sayibɛ, mba ta ɔyɔnɛ si-ɛ. WɔSuyif ɛnayi, pac-we kɔ Bar-Yesu.
⁷ Wɔwɛɲkɛ wɔkɔkɔ ndena Serkus Polu ɛnayi, nwe ɛnayɔnɛ wɛkirinɲ wɔka sɛdare sa atɔf ɲaɲɔkɔ mɔ. Nkɔn Serkus Polu wɛrkun wɛcɛmpi dɔmp ɛnayi. K'ɛnder k'ewɛ Barnabas kɔ Sol pɛc-tɛn kɛnɛnɛ ɲa toloku ta Kanu.
⁸ Elimas, itɔ tatɔkɔ «wɔwɛɲkɛ» kusu kɛɲan, ɛɲc-gbɛkɛl moloku ma Barnabas kɔ Sol, pɛc-tɛn kɛkɛfɛli kɛlaɲ ka wɛkirinɲ Serkus

Polu.
⁹ Mba Sol, nwe aɲc-we sɔ Pol mɔ, Amɛra Nɛcɛmpi ɲeyi kɔ darɛɲ, k'ɛɲgbɛtɛnɛ Elimas.
¹⁰ Kɔ Sol oloku kɔ: «Mɛna wɔkɔkɔ mɛla mowul kɔ yem mɔ, wɔka amɛra ɲɛlɛc, wɛtɛr pɛlɔmpu fɛp, mɛfɔsak kɛkɛfɛli-kɛfɛli sɛpɔ sa Wɔbɛ Kanu nɛsɛ sɛlɔmp mɔ ba?
¹¹ Ndɛkɛl kɛca ka Wɔbɛ kɛy' ɛm kɛroɲ: Wɔtɔnɛɲk mɛndeyɔnɛ! Tɛm tendɛbɛp, mɛndeyi ta mɛnɛɲk pɛwanɲkɛra pa dec-ɛ.»

Gbɛncana babɔkɔ kɔ fɔr yɔyɔ kɔ pafulu kɔ kubump kɛwɛkɛrnɛ kɔ. K'ɛyɛfɛ kɛnana-nana pɛc-tɛn kɛca nɛkɛ kɛɲkɔsɔmpɛr kɔ kɛsolɛ mɔ.
¹² Nte wɛkirinɲ ka dɔtɔf ɛnɛɲk nte tɛnɛcɛpɛr mɔ, k'ɔyɔnɛ wɔlaɲ. Mɛtɔksɛ mɛmɛ ɛnanɛnɛ Barnabas kɔ Sol teta Wɔbɛ mɔ mɛnabɔt kɔ dɛbɛkɛc.

Pol kɔ Barnabas dare da Antiyɔk nde Pisidi

¹³ Nte Pol kɔ asol ɔn ɲayɛfɛ dare da Pafɔs mɔ, kɔ ɲayɛkti abɛla kɛkɔ ka Perke, nde atɔf ɲa Paɲfili. Kɔ Saɲ Mark ɛɲgbɛy ɲa, k'olukus Yerusalem.
¹⁴ Kɔ ɲayɛfɛ Perke ɲacɛmɛ dɔpɔ daɲan darɛɲ haɲ Antiyɔk, atɔf ɲa Pisidi. Kɔ ɲaɲkɔ kɛlɔ ka dɛkɛtola da Kanu da aSuyif dɔsɔk da kɛɲɛsɛm, kɔ ɲandɛ.
¹⁵ Nte alip kɛkɛraɲ Tawurɛta Musa kɔ Sayibɛ-e mɔ, kɔ abɛ a kɛlɔ ka dɛkɛtola da Kanu ndɛ ɲaloku Barnabas kɔ Pol: «Awɛɲc su aɲa, kɔ nɔyɔ toloku tɛcɛpɛsɛ abɛkɛc nte nɛɲfaɲ kɛlɔku afum mɔ, nɛlɔku ti.»

¹⁶ Kɔ Pol ɛyɛfɛ, k'ondot kɛca, k'oloku: «Arkun a Yisrayel, kɔ nɛna alɛpɛs aɲɛ nɛɲnɛsɛ Kanu mɔ, nɛcɛɲkɛl!
¹⁷ Kanu ka afum akanɛ, Kanu ka Yisrayel, kɛnayek-yek atɛm asu, kɔ kɛsɔɲɛ ɲa kɛla tɛm nte ɲanayi dɛ-cikɛra Misira mɔ, kɔ Kanu kin kɛɲkɔ kɛwɛrɛnɛ ɲa atɔf ɲaɲɔkɔ fɛnɔntɛr fa kɛca kɛn.
¹⁸ Kɔ kɛlɛkɛ ɲa mɛs mɛlɛc maɲan nde dɛtɛgbɛrɛ merɛn wɛcɔ maɲkɛlɛ (40).
¹⁹ Nte Kanu kɛnim afum a cusuɲka camɛt-mɛrɛɲ nde atɔf ɲa Kanahan mɔ, kɔ kɛsɔɲ atɔf ɲaɲɔkɔ afum ɔn nte tɔɲsɔɲɛ ɲɔyɔnɛ ɲa kɛ mɔ.
²⁰ Mɛs mamɔkɔ fɛp mɛnawon merɛn masar maɲkɛlɛ kɔ wɛcɔ kɛcamɛt (450).

Nte tatoko tençepær mɔ, kɔ Kanu kəsɔŋ ɲa aboc kiti, aɲe ɲanatɔmpær dɛbe da aka Yisrayel mɔ haɲ kəbəp ka tɛm ta aɲnabi Samiyel. ²¹ Kɔ tɛyɛfɛ dɔnda kɔ aka Yisrayel ɲawer Kanu wəbɛ. Kɔ kəsɔŋ ɲa Sawul wan ka Kis pəyɔnɛ ɲa wəbɛ meren wəco maɲkələ (40). Fum wəka kusuɲka ka Benyamin ɛnayı. ²² Nte Kanu kəfən Sawul mɔ, kɔ kəsɔŋ ɲa wəbɛ Dawuda, nwe Kanu kənalokɛ nte mɔ: <Inəɲk Dawuda wan ka Yisay, fum ɔfɔ nwe səwurene bəkəc mɔ, iɲcem-cɛmnɛ a endeyɔ mɛfan mem fəp.>*

²³ Kəbənda ka dokombəra da nkɔn Dawuda, difɔ Kanu kənasɔŋ kəkom ka Yesu Krist kədeyɔnɛ ka nwe endeyac afum a Yisrayel, pəmɔ nte kənasɔŋ ti atem asu temer mɔ. ²⁴ Ta Yesu ɛntader-ɛ, Saɲ ɛnacam kəgbət dəromun, nte tɔɲsɔɲɛ afum a Yisrayel fəp ɲasəkpær bəkəc yaɲan yetɛfərne Kanu mɔ. ²⁵ Nte Saɲ ɛɲc-ləpəs yebəc nyɛ Kanu kənasom kɔ mɔ, ɛɲc-yif: <Pɛcem-cɛmnɛ ponu, an' iyɔnɛ-ɛ? Nwe nəɲcem-cɛmnɛ a nkɔn iyɔnɛ mɔ, bafɔ nkɔn iyɔnɛ de! Mba endeder tadarəɲ tem nwe pəntɔmar' im yati kəsikələ cɔfta dəwɛcək mɔ.>

²⁶ Awɛɲc im aɲa, nəna awut aka dokom da Abraham, kɔ nəna akɔ nəɲnese Kanu mɔ, səna ɲɔ anakɛrɛ toloku nte tendeyac su mɔ. ²⁷ Mba aka Yerusalem kɔ abɛ aɲan ɲanacərə fɛ fum nwe Yesu ɛnayɔnɛ mɔ. ɲanagbəkərə fɛ sɔ moloku ma sayibɛ-e mme aɲc-karaɲ dəsək o dəsək da kəɲesəm mɔ, mba ɲanader ɲalas moloku maməkɔ nte ɲanabocər Yesu kiti mɔ. ²⁸ ɲanasɔtɔ fɛ nte o nte təkɔ pənamar a ɲadifɛ Yesu mɔ, mba ɲantola Pilat kədif kɔn. ²⁹ Nte ɲalip kəyɔ mes fəp məkɔ anacit tetɔn mɔ, kɔ ɲantore kɔ dəkətək kəpəmpəl, kɔ ɲaɲkɔ ɲaboc kɔ dəkufu. ³⁰ Mba Kanu kənayekti kɔ afum aɲi dacɔ. ³¹ Kɔ Yesu owurər mataka mɛlarəm akɔ ɲanapɛ kɔ nkɔn kəyɛfɛ Kalile kəkɔ ka Yerusalem mɔ. ɲa ɲayɔnɛ oɲ aɲe ɲanatəɲnɛ kəyɛfɛ ka Yesu aɲi dacɔ mɔ, ɲa ɲantam sɔ kəlukse ti afum alɔma.

³² Kɔ səna toloku tətət tatəkɔ tɔ səloku nu: Temer mpɛ anasɔŋ atem asu mɔ, ³³ Kanu kələsɛ su ti bel-bel, səna dokomɛnɛ daɲan, kəyekti ka Yesu, pəmɔ təkɔ aɲcic ti Yabura Dawuda ya mɛrəɲ disrɛ mɔ:

<Wan kem məyɔnɛ,
bawo in' okom əm kəyɛfɛ məkɔ.>

³⁴ Kanu kənalokɔ a kəndeyekti kɔ aɲi dacɔ, nte tɔɲsɔɲɛ ta oluksərne pətɛ mɔ. It' ɛnasɔɲɛ pəloku:

<Indesɔɲ un memer mosoku mme
inasɔɲ Dawuda mɔ,
memer mme məyɔnɛ kaɲce mɔ.>

³⁵ Itɔ Kanu kəlɔkɛnɛ kəfo kələma Yabura Dawuda disrɛ:

<Məfədesak Wəsoku wəkam pətɛ
dəkufu.> †

³⁶ Dawuda nkɔn ɛnabəc tɛfan ta Kanu dɛtemp dən disrɛ, k'ɛfəntərə k'ɛfi, k'awup kɔ nde atem ən kəsək, k'ente dəkufu. ³⁷ Mba fum nwe Kanu kənatimi aɲi dacɔ mɔ, nkɔn ɛnate fɛ.

³⁸ Awɛɲc im aɲa, nəcərə ti: Teta nkɔn Yesu t' aɲcame nu kəɲaɲnɛnɛ ka kiciya, kiciya nke sariyɛ sa Musa sənatɔ-tam kəsəkəs nu mɔ. ³⁹ Ti disrɛ, nwe o nwe omboc kələɲ kən nɲɔ Yesu eyi mɔ, Kanu kəndəsəkəs kɔ. ⁴⁰ Nəkembərne nte tɔɲsɔɲɛ mes məkɔ sayibɛ-e ɲaɲcic mɔ ta mɛbəp nu:

⁴¹ <Nəməmən nəna afum aɲe nəbətər
kəfani mɔ!

Nəyi pəciyanɛ disrɛ, nəsələ!
Bawo ina kəyɔ k'inder tes tələma kiyi
konu doru kaɲkɛ disrɛ,

tes nte nəntədelaɲ kɔ fum olok' un ti-
ɛ.>»

⁴² Dəkəwur daɲan, kɔ afum ɲalɛtsɛnɛ ɲa kəder sɔ dəsək da kəɲesəm dəkɔ dender mɔ kədegbəkərə moloku min mayi. ⁴³ Nte kənay kəsəkətɛnɛ mɔ, aSuyif alarəm kɔ akɔ ɲambɛrɛ dinɛ d' aSuyif mɔ ɲaɲcɛpsɛ Pol kɔ Barnabas kəlɔk-lɔku kəɲan disrɛ. Kɔ akakɔ ɲasɛp kəcəpəs ɲa bəkəc teta kəsumpər kəmar ka Kanu.

⁴⁴ Dəsək da kəɲesəm ndɛ dɛnacəɲc mɔ, kɔ aka dare fəp ɲalɔɲkanɛ kəkɔ-cəɲkəl toloku ta Wəbɛ. ⁴⁵ Nte aSuyif ɲananəɲk kənay ka afum mɔ, kɔ ɲayɔ

* 13:22 I Sam. 15:23 † 13:35 Es 55:3

kəraca kəpəŋ. Kə ŋayefe kəgbəkəl Pol, ŋac-ləməs kə.

⁴⁶ Pol kə Barnabas ŋambaŋse kəloku ŋa: «Nəna yati pənamar a pacop kəlukse toloku ta Kanu. Mba nte nənabupəre ti, kə nənəcem-cəmne a pəmar fe a nəsətə kəyi wəyeŋ ka doru o doru mə, ndəkəl oŋ səna səndekafələ səkə ndena akə ŋantəyone aSuyif mə.

⁴⁷ Bawo Wəbe osom su nte:

«İsəŋ' am kəyone pəwanəkəra pa təf, nte təsəŋe məkekəre kəyac ka afum haŋ nde cəpəc ca doru fəp cəyi mə.»

⁴⁸ Nte afum ŋane ti mə, kə pəmbət atəyone Suyif dəbəkəc. Kə ŋaŋkor-koru toloku ta Wəbe, aŋe Kanu kənacəmbəre kəyi wəyeŋ ka doru o doru mə, kə ŋayone alaŋ.

⁴⁹ Kə toloku ta Wəbe tesaməsər dətəf fəp. ⁵⁰ Mba kə aSuyif aləma ŋaŋgbinər aran abeki akor-koru Kanu, kə abeki a dare, kə ŋaŋcop kətərəs Pol kə Barnabas teta kəlaŋ kəŋan kə ŋambələs ŋa dare daŋan. ⁵¹ Pol kə Barnabas ŋaŋkonər ŋa kəbof ka wəcək waŋan, kə təyone sede sa kəfati kəŋan kəcəŋkəl toloku ta Kanu, kə ŋaŋkə İkoniyon. † ⁵² Pəmbət acəpse a Yesu darəŋ, kə Amera Nəcempi ŋa Kanu ŋenayi kə ŋa.

14

Pol kə Barnabas nde dare da İkoniyon

¹ Dəndo dare da İkoniyon, Pol kə Barnabas ŋambere kələ ka dəkətola da aSuyif. Kə ŋaloku moloku mme mənəsəŋe aSuyif kə aKresi alarəm kəlaŋ Yesu mə. ² Mba kə aSuyif ayenki səbomp aŋe ŋambərəs afum atəyone Suyif mər kəter ka awəŋc aŋa alaŋ. ³ Ti disre, Pol kə Barnabas ŋambələse kiyi kəŋan dəndo dare dadəkə. Kə ŋalok-loke kəgbəkər mera yaŋan teta Wəbe. Kə Wəbe əsəŋ ŋa fənəntər fəyone mes mēwēy-wēy kə mēgbəkəre, pəc-mentər sə kaŋce ka mes məkə Pol kə Barnabas ŋaŋc-cam teta kəmar ka Wəbe.

† **13:51** «Kə akakə ŋaŋkonər ŋa kəbof ka wəcək waŋan,» pəmə təkə Wəbe Yesu enaloku ti acəpse ən darəŋ mə: a dare o dare dəkə ŋaŋkə a tawose kəcəŋkəl toloku ta Kanu mə, a ŋakonər dare dadəkə kəbof ka wəcək waŋan. Ti t' eŋmentər a ŋanacəpər dare dadəkə akə antəwose kəcəŋkəl toloku ta Kanu. * **14:12** Dine da aKresi «Sus» enayone wəbe ka canu, kə «Hermes» enayone wəcəpərəne kən moloku.

⁴ Kə kənay ka afum a dare dadəkə ŋayersene. Aləma ŋanayine aSuyif, aləma ŋayine asom a Yesu. ⁵ Mba, aSuyif kə acikəra kəbəp ka abe aŋan ŋanalompəsne kəkə-tərəs Pol kə Barnabas kəcacas kəŋan masar haŋ ŋadif ŋa. ⁶ Nte Pol kə Barnabas ŋane ti mə, kə ŋayekse kəkə-yacne nde Listər kə Dərbə, sədare sa atəf ŋa Likayoni, kə səkəsək sayi. ⁷ Dəndo sə ŋaŋc-cam toloku tətət ta Yesu.

Pol kə Barnabas nde dare da Listər

⁸ Fum wələma enayi Listər pəyone wəbəc, wəcək wən wənafi. Kəyefe nte aŋkom kə mə, ali əŋc-kət fe. Enandə, ⁹ pəc-cəŋkəl moloku ma Pol. Kə Pol eŋgbətne kə. Nte enəŋk a wəbəc əyo kəlaŋ nke kəntam kəyac kə mə, ¹⁰ kə Pol oloke kə dim dəpəŋ: «Məyefe! Məcəme wəcək wam kəroŋ, məlomp!» Kə wərkun nwe oyokne, k'eyefe k'eŋcəme kəkət.

¹¹ Kə kənay ka afum akakə ŋanəŋk nte Pol əyo mə, kə afum kənay ŋampene cəbebe ŋac-loku cəLikayoni: «Canu cəntəŋkələ afum kə cəntor nno ndorosu!» ¹² It' enəsəŋe ŋawe Barnabas «Sus», ŋawe Pol nkən «Hermes», bawo Pol nkən eŋc-cəpərəne moloku. * ¹³ Wələŋne ka Sus enakere mura kə yenekəs nde dəkəberə da kələ ka dəkələŋne nke kəyi nde dare dəkusu mə. Pənabas kə kələŋne mi, nkən kə kənay ka afum nno Pol kə Barnabas ŋayi mə.

¹⁴ Mba nte asom a Yesu Barnabas kə Pol ŋane ti mə, kə ŋawal-wali yamos yaŋan, kə ŋambere afum dacə ŋac-kule-kule: ¹⁵ «Anapa! Ta ake tə nəyone tantə-e? Səna sə, afum ŋə səyone, palompəs su tin tayi pəmə nəna. Səlok' un toloku tətət nte təŋsəŋe nəsak mes mēyama-yama mamə! Nəkəfələr Kanu fər nke kəyi wəyeŋ mə, Kanu nke kələmpəs kəm, antəf kə kəba, kə ca yəkə yeyi ki mə fəp. ¹⁶ Dətəmp dəkə dənacəpər mə, Kanu kənawosene

afum a tɔf ya doru fɔp ɲac-tam kɛcɛme dɔpɔ darɛŋ dɔkɔ ɲaɲfaŋ mɔ. ¹⁷ Ali nte nkɔn Kanu kɛnatɔ-sak kɛc-mentɔr' un dɔtɔt dɛmɔyɔ ma Ki mɔ, bawo kɛŋc-sɔŋ un wɛcafɛn, kɛŋc-sɔŋe sɔ yɔbɔf yonu kɛkom pɛlarɛm, kɔ kɛŋc-sɔŋ un sɔ yeri yɛlarɛm, kɔ kɛŋc-las' un sɔ pɛbotu dɛbɛkɛc.» ¹⁸ Ali nte Pol kɔ Barnabas ɲanaloku moloku mamɔkɔ mɔ, pɛcucca pɛnayi ɲa kɛyamsɛr ka kɛnay kanjɔ kɛlonjɛ cɛna nke ɲanafan kɛyɔne ɲa mɔ.

¹⁹ Kɔ aSuyif alɔma ɲander kɛyɛfe Antiyɔk ɲa Pisidi kɔ Ikoniyon mɔ, kɔ ɲasɛp haŋ kɔ ɲantalɛr kɛnay ka afum akakɔ. Nte tɔ kɔ kɛnay ka afum aŋe ɲayɛfe kɛcacas Pol. Tɛlɔpɛs kɔ ɲalinjɛs kɔ haŋ dare kɛsɛk, ɲacɛm-cɛmne a efi. ²⁰ Mba nte acɛpse a Wɛbe ɲanadenɔŋkɛr Pol mɔ, k'ɛyɛfe, k'oluksɛrne dare. Dɛckɔsɔk kɔ ɲanjɔ dare da Derbe, nkɔn kɔ Barnabas.

Kalukus ka Pol kɔ Barnabas Antiyɔk atɔf ɲa Siri

²¹ Nte Pol kɔ Barnabas ɲambɔp dare da Derbe kɔ ɲaŋcam dɛndo toloku tɔtɔt ta Yesu. Kɔ ɲasɔtɔ di afum alarɛm aŋe ɲanalanj teta Yesu mɔ. Nte tɔ kɔ ɲalɛk dɔpɔ kɛlukus ka Listɛr, Ikoniyon kɔ Antiyɔk ɲa Pisidi. ²² Kɔ ɲacɛpɛs acɛpse darɛŋ bɛkɛc, ɲac-gbiŋɛr ɲa kɛyine kɛlanj, ɲac-loku: «Kɔ sɛna, mɛne sɛcɛpɛrɛne pɛcuɔy pɛlarɛm a sɛc-bɛrɛ nde dɛbe da Kanu deyɛ mɔ.» ²³ Kɔ ɲayɛk-yɛke ɲa abeki dɛkɛlonjɛne fɔp da alanj. Nte ɲalip kɛtola Kanu kɔ kɛsunj mɔ, Pol kɔ Barnabas ɲasɔŋ ɲa Wɛbe nwe ɲanagbɛkɛr kɛlanj mɔ kɛbum kɛŋan. ²⁴ Kɔ ɲaŋcɛpɛr dɔpɔ da atɔf ɲa Pisidi kɔ ɲambɛrɛ atɔf ɲa Paŋfili. ²⁵ Nte ɲalip kɛlɔku toloku ta Wɛbe dare da Perke mɔ, kɔ ɲantor dare da Atali.

²⁶ Dɛndo Atali, difɔ Pol kɔ Barnabas ɲanalɛk abil kɔ ɲaŋcali kɛkɔ Antiyɔk ɲa Siri, dare nde anatolanɛ ɲa kɛmar ka Kanu teta yɛbɛc nyɛ ɲanalip mɔ. ²⁷ Nte ɲambɛrɛ mɔ, kɔ ɲalonjɛka alanj a Antiyɔk fɔp, kɔ ɲalɔm tɔkɔ Kanu kɛnayɔne ɲa mɔ, kɔ tɔkɔ nkɔn Kanu kɛnasɔŋe atɔyɔne Suyif kɛlanj mɔ. ²⁸ Pol kɔ

Barnabas ɲawon dɛndo dare dadɔkɔ kɔ acɛpse a Wɛbe Yesu darɛŋ.

15

Kɛbɔpsɛne ka alanj nde Yerusalem

¹ Afum alɔma ɲanayɛfe atɔf ɲa Yude, ɲac-tɛkse awɛŋc aŋa alanj nte: Kɔ nɛntɔyɔ pakɛŋc' un pɛmɔ tɔkɔ tɔyɔ tokur ta Musa toloku ti mɔ, Kanu kɛfɔdewosɛ kɛyɔc nu. ² Nte Pol kɔ Barnabas ɲaŋgbɛkɛlɛne kɔ arkun akakɔ kɛlinjɛne kɛŋan moloku mɔ, kɔ ɲantɔŋne a nkɔn Pol kɔ Barnabas kɛbɔp ka akin akin arkun akakɔ dacɔ, ɲakɔ Yerusalem kɛkɔ-nɔne moloku mamɔkɔ nnɔ asom a Yesu kɔ abeki a kɛlonjɛne ka alanj fɔr kirinj. ³ Kɔ kɛlonjɛne ka alanj a Antiyɔk ɲasɔŋ ɲa daka nde pɛnamar a ɲayɔ teta marɛnt mɔ. Nte ɲaŋcɛpɛr atɔf ɲa Fenisi kɔ atɔf ɲa Samari mɔ, kɔ ɲalɔmɛr ɲa nte atɔyɔne Suyif ɲaŋkafɛli bɛkɛc yaŋan nnɔ Wɛbe eyi mɔ, ɲac-sɔŋe awɛŋc aŋa alanj fɔp pɛbotu. ⁴ Nte ɲambɛrɛ Yerusalem mɔ, kɔ kɛlonjɛne ka alanj, asom a Yesu, kɔ abeki a kɛlonjɛne ɲamban ɲa. Nte tɔ Pol kɔ Barnabas ɲalɔm tɔkɔ Kanu kɛnayɔ fɔp kɔ ɲa mɔ.

⁵ Awa kɔ aFarisi alɔma aŋe ɲanayɔne alanj mɔ ɲayɛfe kɔ ɲaloku: «Pɛmar pakɛŋc atɔyɔne Suyif, pagbiŋɛr ɲa sɔ kɛlelɛs sariyɛ sa Musa.»

⁶ Asom a Yesu kɔ abeki a alanj aka Yerusalem ɲanabɔpsɛne kɛkɔ-mɔmɔn ka tes tatɔkɔ. ⁷ Nte kɛgbɛkɛlɛne kɛwɔn ɲa dacɔ mɔ, kɔ Piyɛr eyɛfe k'oloku: «Arkun, awɛŋc im aŋa, nɛŋcɛrɛ ti: A pɛwɔn nte Kanu kɛnayɛk-yɛk im nɛna dacɔ kɛcam ka toloku tɔtɔt ta Yesu, nte tɔŋsɔŋe atɔyɔne Suyif ɲatam kɛne ti kɔ kɛlanj ti mɔ. ⁸ Kanu kɛŋcɛrɛ bɛkɛc ya afum, Ki yati kɛmentɔr a kɛmban atɔyɔne Suyif, bawo kɛsɔŋ ɲa sɔ Amera Nɛcɛmpi pɛmɔ sɛna. ⁹ Ali kɛgbɛy kɛfɛt ɛŋgbɛy fɛ su kɔ atɔyɔne Suyif, bawo kɛlanj k'ɔsɔkɛsɛ ɲa bɛkɛc. ¹⁰ Nɛkɛl on, ta ake tɔ nɛfan kɛdɛkɛtɛrɛ Kanu-ɛ? Nte nɛfan kɛsarsɛr acɛpse a Yesu tes tocu nte, kɛyɛfe atem asu haŋ sɛna yati sɛntɔtam kɛsarɛ mɔ. ¹¹ Mba sɛlanj a

andeyac su kəmar ka Wəbe Yesu disre pəmō ɲa atəyənē Suyif.»

¹² Kənay ka afum fəp ɲanacəŋk, k'əŋcəŋkəl oŋ moloku ma Barnabas kə Pol. Kə ɲaləm mes mēwēy-wēy kə megbəkəre mme Kanu kənasəŋe ɲa kəyō atəyənē Suyif dacō mō. ¹³ Nte ɲalip kəloku mō, kə Sak enderjər: «Awēŋc im aŋa! Nəcəŋkəl im! ¹⁴ Siməŋ ələm nte təcəkə-cəkə Kanu kənader kəyək-yək təf ya doru fəp dacō, afum aŋe ɲayənē akən mō. ¹⁵ Itō moloku ma sayibe-e mosolne kə moloku ma Siməŋ pəmō nte aŋcic ti mō:

¹⁶ «Kə Wəbe oloku: «Kə tantē tenjepər-ε, indeder sō.

Indeyekti sō abal ɲa Dawuda ɲe ɲenatempənē mō,

indeyekti samba sa abal ɲaŋəkə,

Indecəmbər ɲi sō ɲolomp,

¹⁷ nte tənşəŋe afum aləpəs ɲaten ina Wəbe mō.

Ey, dətəf fəp nyē anakornē tewe tem mō.»

Wəbe oloku tantē, nwe əŋyō mes mme

¹⁸ aŋcərə tem nte pənawon mō.*

¹⁹ It' əşəŋe nte, ina Sak, iŋwose sō a ta patərəs atəyənē Suyif aŋe ɲantəfərne nno Kanu kəyi mō. ²⁰ Mba pacice ɲa a ɲakəmərne pətə-cemp mpe pəyefe nno kətola mērənka kəyi mō, kə dalakə, kə kəsəm ka sem nyē antəfay mō, ɲakəmərne sō kəmun mecir. ²¹ Kəyefe dətəmp dəcəkə-cəkə, Musa əyō sədare fəp afum aŋe ɲaloku tetən mō, bawo aŋkarəŋ Tawureta tən dəsək o dəsək da kəŋesəm nde dəkətola Kanu da aSuyif.»

Areka ɲəkə anakene aləŋ atəyənē Suyif mō

²² Asom a Yesu kə abeki kəbəp ka kələnkanē ka aləŋ Yesu kər-kər ɲande ɲaməmən a pəmar payək-yək ɲa dacō afum aləma akə pəmar a pasom Antiyək mō, kəberenē ka Pol kə Barnabas. Ti disre kə ɲayək-yək afum mērəŋ aŋe ɲanatəmpər delel awēŋc aŋa dacō mō: Yudas wəkə aŋc-we sō Barsabas mō, kə Silas. ²³ Kə ɲasom ɲa kə areka nyē:

«Awēŋc anu, asom a Yesu kə abeki kə aləŋ ɲaŋcice nu areka, nənə awēŋc

su aŋa aka Antiyək, aka Siri, aka Silisi aŋe ɲantəyənē Suyif mō:

Səyif un! ²⁴ Səne a afum asu aləma aŋe ɲawur nno ndorosu mō, ɲantərəs nu kə ɲampempe nu moloku maŋan, mme səntəsom ɲa mō. ²⁵ Nte sənənənē akə səntəŋne ti mō, itə sənəŋk fə pəntese səyək-yək afum, səsom ɲa nde nəyi mō, kəberenē ka Barnabas kə Pol, aŋe səmbətər mō, ²⁶ afum aŋe ɲaŋcaməs kiyi kəŋan doru tewe ta Wəbe Yesu Krist mō. ²⁷ Itə səsom Yudas kə Silas ɲakə ɲalok' un nte teyi areka ɲaŋe disre mō.

²⁸ Pənabas Amera Nəcempi kə sənə sō, a pəntese fe a sənunəkər nu mes məkə nəntətəm kəsare mō, mēne mes məkə mēmar nu kəsumpər mō: ²⁹ Ta nəsom sem nyē aləŋnənē mērənka mō, nəbələnē mecir kə sem nyē antəfay mō, nəbələnē sō dalakə. Pəmar nəkəmərne mes maməkə fəp.

Kanu kəsəŋe a nətamne.»

³⁰ Nte anasak asom aŋe mō, kə ɲawurne kəkə Antiyək. Kə ɲaŋkə ɲaləŋka di aləŋ, kə ɲasəŋ ɲa areka ɲaŋəkə. ³¹ K'əŋkarəŋ ɲi kə pəmbət ɲa, bawo areka ɲaŋəkə ɲenacəpəs ɲa bəkəc. ³² Yudas kə Silas aŋe ɲanayənē sō sayibe-e mō ɲaŋc-gbiŋər awēŋc aŋa aləŋ kə ɲacəpəs ɲa sō bəkəc dəmoloku melarəm. ³³⁻³⁴ Nənai dəndo Antiyək haŋ, kə awēŋc aŋa aləŋ ɲatolane ɲa marənt moforu, kə afum a Antiyək ɲasak ɲa kəlukuş nde asom aŋa ɲayi mō. ³⁵ Mba tem tatəkə Pol kə Barnabas ɲanayi Antiyək, kəberenē kəŋan kə afum alarəm aləma, ɲac-təkse, ɲac-cam sō toloku tətət ta Wəbe.

Pol kə Barnabas ɲaŋgbeyenē

³⁶ Nte mataka mələma mēŋcepər mō, kə Pol oloku Barnabas: «Səluksərne səkə-nəŋk awēŋc su aŋa sədare nse sənadəŋk toloku ta Wəbe mō, nte tənşəŋe səcərə nte ɲayi mō, kə təkə ɲasumpər toloku tatəkə mō.

³⁷ Barnabas nkən eŋc-faŋ kəkenenē Saŋ, wəkə aŋwe sō «Mark» mō. ³⁸ Mba Pol nkən enawose fe ti, enacəm-cəmne a pəmar fe kələkenē Mark, bawo dəndo Paŋfili Mark enasak ɲa pəfati

* **15:18** Amos 9:11-12

kacambær na kəkətene ka yebac yəko anasom na mɔ. ³⁹ Kəgbəkələne kəjan kənyenk han kə təsəne na kəgbeyene. Nte tɔ kə Barnabas elək Mark kə nambekē debil kə nənçali kəkə Sipər. ⁴⁰ Nte Pol enayek-yek Silas mɔ, awenç anja alan nantolane kə, nac-tola Wəbe a pəbum na kəmar kən disre, kə nənçkə. ⁴¹ Kəkə kəjan, kə nənçali tɔf ya Siri kə Silisi, nac-cəpəs alan aka di bəkək.

16

Timote ençambær Pol kə Silas

¹ Pol enabere dare da Dərbē, k'ənçkə sɔ Listər. Dəndo wəcepse Yesu darən wələma enayi pac-we kə Timote, kere pəyone wəSuyif nwe enader pəlan Yesu mɔ, mba kas pəyone wəkresi. ² Awenç anja alan aka Listər kə Ikoniyon nənətəne kəyɔ kən mes mətət. ³ Kə Pol efan kəkəkere Timote, k'elək kə k'ənçənç teta aSuyif aka nənayi atɔf nənçkə mɔ, bawo fəp fənacəre a Timote kas wəkresi enayi. ⁴ Sədare nse nənç-cəpər mɔ, nənç-lukse moloku mme asom a Yesu kə abeki alan a Yerusalem nenasom na kəkətene mɔ, nte tənçəne alan atəyone Suyif nacəme mi darən mɔ. ⁵ Alonkane alan nac-cəpəs bəkək kəlan disre, nac-bere ne kəla dəsək o dəsək.

Pol enasətə kənənç kəyefe darenc

⁶ Nte Amera Nəcempɔ na Kanu nɛyamse Pol kə Silas kəloku toloku tətət ta Kanu atɔf na Asi mɔ, kə nənçali atɔf na Firiki kə atɔf na Kalat. ⁷ Nte nələtərne atɔf na Misi mɔ, kə nəsəp kəkə atɔf na Bitini, mba Amera na Yesu nənawosene fe na ti. ⁸ Kə nəsolne atɔf na Misi kə nənçor dare da Torowas. ⁹ Pibi disre kə Pol əsətə kənənç kəyefe ka darenc. Ti disre, wəka Masedon pəcəme kə kəsək pəcletsene kə: «Məder Masedon, məmar su!» ¹⁰ Pol enadesətə kənənç kançkə, kə sənən katina kəkə ka atɔf na Masedon, səc-boc ti a Kanu kəwe su kəkə-cam di toloku tətət ta Yesu.

Ludy kəlan kən Wəbe Yesu

¹¹ Kə səyefe Torowas kə səyekti abela kə sənəfərne kəkə ka Samotiras, dəkəsək kə səmberē Neyapoli. ¹² Kə səyefe dəndo, kə sənçkə Filipi, dare dərən da atɔf na Masedon dələma nde aka Rom alarəm nənandē mɔ. Kə sənəcəpərene mataka mələma dare dəkəkə.

¹³ Dəsək da kənçəsəm kə səwur dare dəkusu kənçəkəkə kəsək, nde sənəcemcemne kəfo nke sənəm kətola Kanu mɔ. Kə sənəde kəlok-lokər aran anç nənalonkane di mɔ. ¹⁴ Wəran wələma enayi na dacɔ pac-we kə Ludy, pəc-caməs cəloto ca karē. Pakom kə dare da Tiyatir. Wəyek-yekəs Kanu enayi. Pəc-cənçkəl su, kə Wəbe ençbiti kə abəkək, nte tənçəne kə kəc-ne bel-bel moloku mme Pol onç-loku mɔ. ¹⁵ Nte anagbət kə dərəm teta Kanu mɔ, Ludy kə aka kəl kən disre mɔ, k'ewe su kəyi nde ndərən mataka mələma, pəc-tola: «Kə nənçem-cemne fɔ ilan Wəbe bel-bel-ε, nəder nno nderem, nəyi nno kə sənə.» K'elətsene su kəyi di.

Kəcançər ka Pol kə Silas nde bili ba Filipi

¹⁶ Dəsək dələma səc-kə dəkətola Kanu da aSuyif, kə wəyecəra wəcar wələma ender pəbər su, pəyɔ nənç nne nənçəne kə kəloku nte tender mɔ. Wəyecəra nwe onç-sətəne ti abe on pəsəm pəlarəm teta kəloku kən mes mme mender mɔ. ¹⁷ Kə wəyecəra nwe ençcepse su darən Pol kə sənə, pəc-kule-kule: «Afum akanç acar a Kanu nke kəyi darenc mɔ nɔ! Dəpɔ da kəyac dɔ nənç kəmentər un!» ¹⁸ Nte wəyecəra əyɔ mes maməkə mata mələrəm mɔ, kə tələləs Pol dis. K'ənçafələ, k'oloku nənç: «Tewe ta Yesu Krist ilok' əm, məwur wəyecəra wəkawē dərɔ!» Gbənçana babəkə kə nənç nənçkə nənçur kə dərɔ.

¹⁹ Nte abe on nənənçk fɔ təsətəne tanan pəsəm təsələr na mɔ, kə nəsumpər Pol kə Silas, kə nənçekərə na nde abənçka na dare dacɔ abe a dare fər kirinç. ²⁰ Kə nənçkə nənçmentər na aboc kiti, nac-loku: «Afum akanç pəyama-yama pɔ nənç kəbersene dare dosu. ASuyif

ɲo ɲayone, ²¹ aɲe ɲayi kɛcam mɔyo manjan mme pɛmar fe su kɛwose kɛyo ka mi, sɛna aɲe sɛyone aka Rom mɔ.» ²² Kɔ kɛnay ka afum ɲayefe kɔ ɲaɲcɛme ɲa dɛbɛkɛc. Kɔ aboc kiti a dare dadɔkɔ ɲawure ɲa yamos, k'asute ɲa cɛɲgban-gban. ²³ Nte alip kɛsut ɲa pɛlarɛm mɔ, kɔ ɲamber ɲa dɛbili, kɔ abe ɲaloku wɛbum bili a pɛkɛmɛrne ɲa bel-bel. ²⁴ Nte wɛbum bili ene moloku mamɔkɔ mɔ, k'ember ɲa nde bili mbe ɲantɔtam kɛwur mɔ, k'onkotɛrene ɲa wɛcɛk mɛmbonk ma tɔk.

²⁵ Cɛk-cɛk cɛndebɛp, Pol kɔ Silas ɲac-tola Kanu, ɲac-leɲɛs melen mokor-kore Kanu, kɔ ayi dɛbili ɲaɲne sim sɛjan. ²⁶ Gbɛɲcana babɔkɔ kɔ antɔf ɲeyikce pɛpɛɲ, kɔ tɔsɔɲe kɛlɔ ka bili tantɔf kɛcekɛ. Kɔ cumba fɛp cɛɲgbite, kɔ gbekce fɛp yonkɔɲe. ²⁷ Kɔ wɛbum bili entime, k'enɛɲk nte cumba ca bili cɛɲgbite mɔ, k'owure dakma dɔn pɛc-kɔ kɛdifne, bawo ɛnacɛm-cɛmne a afum aɲe amber dɛbili mɔ ɲayekse. ²⁸ Kɔ Pol onkule-kule pɛpɛɲ: «Ta mɛyone pɛlec, sɛyi nnɔ fɛp fosu!»

²⁹ Kɔ wɛbum bili ewe neɲc, k'ember�e katɛna-katɛna, k'onkɔ pɛtempene fɛr ya Pol kɔ Silas kirin, pɛc-yikce kɛnese disre. ³⁰ K'owurene ɲa nde doru k'eyif ɲa: «Abe, cɛke cɔ pɛmar iyɔ nte tendeyac im mɔ-ɛ?»

³¹ Pol kɔ Silas ɲaloku kɔ: «Mɛlan Wɛbe Yesu, andekɔ-yac ɛm, mɛna kɔ aka kɛlɔ kam disre fɛp.» ³² Kɔ ɲaloku kɔ toloku ta Wɛbe, kɔ afum akɔ ɲanayi nde kɛlɔ kɔn mɔ fɛp. ³³ Pibi papɔkɔ kɔ wɛbum bili ɛlek ɲa, k'enkekɛre ɲa kɛkɔ-yak gbali yanjan. Wɛbum bili kɔ afum ɔn fɛp ɲasɔtɔ gbɛɲcana babɔkɔ kɛgbɛt dɛromun teta Kanu. ³⁴ K'empene ɲa nde ndɔrɔn, k'ɛɲcɛmbɛr amɛsa, kɔ ɲawolɛs kɔ aka kɛlɔ kɔn disre pɛbotu pa kɛlan kɔn Kanu.

³⁵ Nte dec dɛsɔk mɔ, kɔ aboc kiti a dare ɲasom afum anjan alɔma kɛkɔ-
 loku wɛbum bili: «Mɛsak afum akanɛ.» ³⁶ Kɔ wɛbum bili olukse moloku mamɔkɔ Pol: «Aboc kiti a dare ɲasom afum nnɔ iyi mɔ, a isak' un. Awa nɛwur nɛkɔne bɛkɛc yoforu.»

³⁷ Mba kɔ Pol oloku ɲa: «Nte ɲalip on kɛsut su fɛr ya afum kirin mɔ, ta ankiti su-ɛ, sɛna aɲe sɛyone aka Rom mɔ, ɲaber su dɛbili. Ndekɛl on yɔk-yɔk yɔ ɲandefan kɛsak su ba? Tatɔkɔ tɔfɔyi, ɲader ɲa sɛrka ɲasak su!»

³⁸ Kɔ asɔdar ɲaɲkɔ ɲalukse moloku mme aboc kiti, kɔ ɲanesɛ nte ɲanane a Pol kɔ Silas aRom ɲo ɲayone mɔ. ³⁹ Kɔ aboc kiti a dare ɲander ɲaletsenɛ Pol kɔ Silas kɛɲaɲne, kɔ ɲasak ɲa. ɲac-loku a ɲawur dare dandɛ. ⁴⁰ Nte ɲawur dɛbili mɔ, Pol kɔ Silas ɲaɲkɔ ndena Ludy. Kɔ ɲanɛɲk awɛɲc anja alan, kɔ ɲacɛpɛs ɲa bɛkɛc. Kɔ ɲasumpɛr dɔpɔ, kɔ ɲaɲkɔ.

17

Pol kɔ Silas nde dare da Tesaloni

¹ Nte ɲaɲcepɛr Anɲipoli kɔ Apoloni mɔ, kɔ ɲambere dare da Tesaloni, nde aSuyif ɲanayɔ kɛlɔ ka dɛkɛtola Kanu mɔ. ² Kɔ Pol ɔɲkɔ pɛmɔ tɔkɔ ɔɲc-yɔ mɔ, dɛsɔk deɲesɛm maas ɲac-gbekɛlene dɛyɛcicɛs yecempi kɔ ɲa. ³ Pol ɛɲc-mentɛr ɲa kɛsɔk pɛs dɛkitabu a pɛnamar dis dɛlɔl Krist, a pɛdeyefe afi dacɔ. Pol ɔɲc-loku ɲa: «Yesu nwe ɲcamɛr nu tetɔn mɔ, nkɔn ɔyɔne Krist, wɛbe nwe Kanu kɛyɛk-yɛk mɔ.» ⁴ Anasɛp han kɔ anɲafɛli alɔma ɲa dacɔ kɔ ɲalan ti, kɔ ɲaɲcɛme moloku ma Pol kɔ Silas darɛɲ, kɛbɛp ka akor-koru Kanu aKresi alarɛm, kɛlekɛne sɔ aran abeki alɔma.

⁵ Mba kɔ aSuyif aka dare da Tesaloni alɔma ɲayɔ kɛraca. Kɔ ɲalonka afum alɛc alɔma dɔpɔ dacɔ, kɔ ɲayɛkti pɛyama-yama dare disre. Kɔ ɲaɲkɔ ɲamɛpne kɛlɔ ka Yason, ɲactɛn Pol kɔ Silas kɛkɛkɛre ɲa kɛnay ka afum fɛr kirin. ⁶ Nte ɲantɔnɛɲk Pol kɔ Silas mɔ, kɔ ɲalinɛs Yason kɔ awɛɲc anja alan alɔma fɛr ya abe a dare kirin. ɲac-kule: «Afum akanɛ ɲaɲkafɛli-kafɛli doru dandɛ fɛp mɔ, ɲayi on nnɔ, ⁷ kɔ Yason nkɔn ɛmban ɲa!» Afum akanɛ fɛp ɲaɲce moloku mme wɛbe wɛka tɔf ya Rom fɛp oloku mɔ, ɲac-loku a wɛbe wɛlɔma eyi, pac-we kɔ Yesu!» ⁸⁻⁹ It' ɛnasɔɲe ɲayɛkti pɛyama-yama kɛnay ka afum dacɔ. Nte abe a dare ɲane

ti mɔ, ɲambaɲɛr Yason kɔ awɛɲc aɲa alaɲ pɛsam, kɔ ɲasak ɲa.

Pol kɔ Silas nde dare da Bere

¹⁰ Pibi papɔkɔ disrɛ kɔ awɛɲc aɲa alaɲ ɲasak Pol kɔ Silas kɔkɔ dare da Bere. Ntɛ ɲambɛrɛ di mɔ, kɔ ɲaɲkɔ nde kɛlɔ ka dɛkɛtola Kanu da aSuyif. ¹¹ Akakɔ ɲanabɔt mes ɲatas aka Tesaloni, kɔ ɲaɲcɛɲkɛl toloku ta Kanu bel-bel pɛbotu disrɛ. ɲac-kɔkɛ sɔ kitabu bel-bel dɔsɔk o dɔsɔk kɛcɛrɛ kɔ pɛyɔnɛ fɔ moloku min mayi mɔ kɔ tɔkɔ Pol kɔ Silas ɲaɲlɔku ɲa dɛkɛtola Kanu mɔ. ¹² Kɔ afum alarɛm ɲa daco ɲayɔnɛ alaɲ, kɛlɛkɛnɛ aran aKresi aɲɛ ɲanabɛk dɛkɛcɛmɛ mɔ, kɔ arkun alarɛm.

¹³ Mba ntɛ aSuyif aka Tesaloni ɲanadɛcɛrɛ a Bere sɔ Pol eyi kɛcam toloku ta Kanu mɔ, kɔ ɲander sɔ dɛndo kɛdeyɛkti pɛyama-yama ɲabɛr kɛnay ka afum mɛr. ¹⁴ Kɔ awɛɲc aɲa alaɲ ɲambɛlkɛr kɛkɛkɛrɛ Pol kɛca ka dɛkɛba, mba Silas kɔ Timote ɲayi dɛndo Bere. ¹⁵ Afum aɲɛ ɲanasolɛ Pol mɔ, ɲanakekɛrɛ kɔ haɲ dare da Atɛn. Dɛkɛlukus danɲan kɔ Pol osom ɲa nde Silas kɔ Timote ɲayi mɔ, a ɲabelɛr kɔ katɛna-katɛna.

Pol nde dare da Atɛn

¹⁶ Ntɛ Pol ɛɲc-kar Silas kɔ Timote nde dare da Atɛn mɔ, kɛnɛɲk ka dare dadɔkɔ dɛlarɛ mɛrɛɲka kɛnabɛr-bɛrɛ Pol dɛbɛkɛc. ¹⁷ Pol ɛɲc-gbɛkɛlɛnɛ kɔ aSuyif kɔ alɔma akɔ ɲanader kɛkor-koru nde kɛlɔ ka dɛkɛtola Kanu mɔ, pɛc-gbɛkɛlɛnɛ sɔ dɔsɔk o dɔsɔk kɔ afum akɔ ɲaɲc-yi nde abanɲka ɲa dare mɔ. ¹⁸ Acɛpɛ mɛtɛkɛ ma Epikuru kɔ ma Seno darɛɲ alɔma ɲander ɲacaɲ kɔ moloku. Alɔma ɲac-lɔku: «Wɛlɔk-lɔku ɔfɔ wɛkawɛ! Cɛkɛ c' ɛfaɲ kɛlɔku tante?» Akɔ ɲac-lɔku: «Wɛkawɛ pɛwurɛnɛ pɛmɔ ntɛ endɛcam tɛta canu cɛcikɛra mɔ!» ɲanalɔku ti bawo toloku tɔtɔt ta Yesu kɔ kɛyɛfɛ kɛn afi daco kɔ Pol oɲc-lɔku.

¹⁹ Awa kɔ ɲalɛk Pol, kɔ ɲaɲkɛkɛrɛ kɔ tɛpɛsa mɛrɛ aɲc-we Areyopako mɔ kɛrɔɲ, kɔ ɲayif Pol: «Mɛlɔku su kɛtɛkɛ kɛfu kɛɲkɛ mɛyi kɛlɔku ta ki mɔ, ²⁰ bawo moloku mamɛ mɛyi kɛlɔku

mɔ, mɛyɔnɛ lɛɲɛs yosu mofu. Sɛfaɲ kɛcɛrɛ tɛdisrɛ ta mi.» ²¹ Awa dɛmɔyɔ ma aka dare da Atɛn kɔ acikɛra aɲɛ ɲanayi di mɔ fɛp, ɲaɲc-cɛpɛrɛnɛ di tɛm taɲan fɛp kɛc-lɔku, kɔ pɛyɔnɛ fɛ ti-ɛ, ɲac-cɛɲkɛl moloku mofu.

²² Pol pɛcɛmɛ tɛpɛsa ta Areyopako kɛrɔɲ, k'olɔku: «Arkun a dare da Atɛn, inɛɲk a afum asumpɛr dinɛ bel-bel ɲɔ nɛyɔnɛ. ²³ Ntɛ indenakɔt dare donu mɔ, k'inɛɲk mɛrɛɲka monu, k'inɲkɛcɛ aɲgbip ɲonu ɲɔlɔma pacic ɲi ntɛ: «Ta kanu nɛ antɔcɛrɛ mɔ.» Awa tɛs tɔkɔ nɛɲkor-koru ta nɛɲcɛrɛ ti mɔ, tɛtɔkɔ yati t' inder kɛlɔk' un.

²⁴ Kanu nɛ kɛlɔmpɛs doru kɔ daka ndɛ dɔyɔ mɔ fɛp, nkɛn nwe ɔyɔnɛ Wɛbɛ wɛka kɛm kɔ antɔf ɔfɔtam kɛyi kɛlɔ kɛpɔɲ nɛ alɔmpɛsɛ waca wa fum tɛta kɛkor-koru kɛn mɔ. ²⁵ Waca wa fum wɔfɔtam kɛmar Kanu kɛyi, pɛmɔ ntɛ kɛɲfaɲɛr fum tɛlɔm mɔ. Nkɛn ompɔcɛ afum yeyinɛ yaɲan doru, kɛpɛnɛ kifir kɔ kɛtɔrɛ, kɛbɛp ka ca yɛlɛpɛs nyɛ fɛp. ²⁶ Dɛfum wɛkin ɔ Kanu kɛwure tɔf ya afum alɛpɛs a doru aɲɛ fɛp, ntɛ tɔɲsɔɲɛ ɲandɛ antɔf fɛp kɛrɔɲ mɔ. Kɔ Kanu kɛnanunɲkɛnɛ kɛcic cɛlɛɲcɛr ca tɔf yayɔkɔ fɛp. Kɔ kɛlɔmpɛs dɛrɛn kɔ kɛtɛn tɛrɛn o tɛrɛn disrɛ. ²⁷ Kanu kɛnayɔ ti ntɛ tɔɲsɔɲɛ ɲatɛn kɔ haɲ ɲanɛɲk kɔ kɛbuma-buma disrɛ mɔ, bawo Kanu kɛmbɔlɛ fɛ nwe o nwe. ²⁸ Ntɛ tɔ nɛnɛ moloku mamɛ: «Nkɛn ɔsɔɲɛ su kɛyi doru, nkɛn ɔɲsɔɲɛ su kɛcɛpɛ, nkɛn ɔsɔɲɛ su kɛyi tante ayi mɔ.» Itɔ alɛɲsɛ anu alɔma ɲalɔku:

«Kɛbɛnda ka dokom da Kanu kɔ sɛna sɔ sɛyi.»

²⁹ Kɔ pɛyɔnɛ fɔ kɛbɛnda ka dokom dɛn kɔ sɛna sɔ sɛyi-ɛ, pɛmar fɛ a pacɛm-cɛmɛnɛ a Kanu kɛwurɛnɛ kɔ kɛma, kɔ gbɛti, kɔ pɛyɔnɛ fɛ ti-ɛ, tɛsar mɛrɛ fum ɛɲcɛm-cɛmɛnɛ k'ɛmpatɛ dɛcɛrɛɲ dɛn mɔ. ³⁰ Kanu kɛnɛcɛpɛr fɛ afum akɔ ɲanayi tɛm ntɛ anatɔcɛrɛ mes mɔ, mba kɛfaɲ oɲ afum a doru fɛp a ɲasɛkpɛr bɛkɛc. ³¹ Kɔ Kanu kɛmbɔɲc dɔsɔk ndɛ kɛndɛkɔ-bocɛ afum a doru fɛp kiti kɛlɔmpu mɔ. Kanu kɛnayɛk-yɛk fum nwe endɛkɔ-boc kiti kɛɲkɔ mɔ, kɛnasɔɲɛ afum fɛp kɛcɛrɛ wɛkayɛ ntɛ kɛnayɛkti kɔ afi daco mɔ.»

³² Nte ɲane Pol pɛc-loku teta kɛyɛfɛ ka defi mɔ, kɔ alɔma ɲayɛfɛ kɛfani kɔ, mba alɔma ɲaloku: «Sɛndesɔ-cɛɲkɛl' ɔm kɛloku ka tatɔkɔ dɔsɔk dɔlɔma.»
³³ Kɔ Pol owur ɲa dacɔ, k'ɔɲkɔ. ³⁴ Kɔ afum alɔma ɲasumpɛr moloku mɔn kɔ tɔsɔɲɛ ɲa kɛyɔnɛ ka alan ʒesu, pɛmɔ Denis wɛka kɛgba ka Areyopako, wɛran wɛlɔma pac-we kɔ Damaris, kɔ afum alɔma.

18

Pol nde dare da Kɔrɛnt

¹ Nte tatɔkɔ tenɛɛpɛr mɔ, kɔ Pol ɛyɛfɛ dare da Atɛn k'ɔɲkɔ Kɔrɛnt. ² K'ɔɲkɔ pɛbɛp di wɛSuyif wɛlɔma pac-we kɔ Akila, nwe anakom dare da Pɔnt mɔ, pɛtɛp kɛc-der atɔf ɲa Itali kɔ wɛran kɔn Pirsila, bawo wɛbɛ Kɛlod ɛnaloku a aSuyif fɛp ɲawur Rom. Kɔ Pol ɔɲkɔ pɛbɛp ɲa. ³ Nte tenasurenɛ ɲapanɛ yɛbɛc yin yayi mɔ, kɔ eyi ndaranɲan, ɲac-bɛc, ɲac-lɔmpɛs cɛbal. ⁴ Dɔsɔk da kɛɲɛsɛm fɛp Pol ɛɲc-gbɛkɛlɛnɛ kɛlɔ ka dɛkɛtola da aSuyif pɛc-sɛp dɛmoloku a aSuyif kɔ aKresi ɲawosɛ kɛcɛmɛ moloku mɔn darɛn.

⁵ Nte Silas kɔ Timote ɲanator Masedon mɔ, kɔ Pol ɛɲcɛmɛ ɔɲ gbɛcɛrɛm kɛcam ka toloku tɔtɔt, pɛc-sɔɲɛ aSuyif kɛlanɲ a ʒesu ɔyɔnɛ wɛbɛ nwe Kanu kɛyɛk-yɛk mɔ. ⁶ Mba nte aSuyif ɲaɲc-gbɛkɛl kɔ ɲac-lɔmsɛnɛ kɔ mɔ, k'ɔɲkɔɲ-kɔɲɛr ɲa yamos yɔn teta kɛyɛɲkɛs kɛɲan sɛbomp, k'oloku: «Doru donu deyi nu dɛwaca! Kɔ ina, isɔk ti disrɛ. Nɛkɛl ɔɲ, nda atɔyɔnɛ Suyif indekɔ.»

⁷ Kɔ Pol ɛyɛfɛ di, k'ɔɲkɔ nda Titi Yusutu wɛkor-koru Kanu wɛlɔma, nwe kɛlɔ kɔn kɛnasɛɲkɛrɛnɛ kɔ kɛlɔ ka dɛkɛtola da aSuyif mɔ. ⁸ Krispɔs, wɛbɛ ka kɛlɔ ka dɛkɛtola wɛlɔma ɛnalan teta Wɛbɛ ʒesu kɔ aka kɛlɔ kɔn disrɛ fɛp. Kɔ aKɔrɛnt alarɛm ɲɛ ɲaɲc-cɛɲkɛl mɔ ɲanayɔnɛ alan, kɔ ɲɲgbɛt ɲa dɛromun teta Kanu.

⁹ Pibi disrɛ kɔ Wɛbɛ oloku Pol kɛnɲk disrɛ: «Ta mɛnesɛ! Mɛlok-loku, ta mɛcɲk de, ¹⁰ bawo ina iyi kɔ mɛna! Fum o fum ɔfɔtɛp' ɔm kɛca kɛyɔ 'm tes tɛlɛc, bawo iyɔ afum

alarɛm dare dandɛ disrɛ.» ¹¹ Kɔ Pol eyi ɲa dacɔ teren tin kɔ yof camɛt-tin pɛc-tɛksɛ ɲa toloku ta Kanu.

¹² Tɛm tatɔkɔ tɔ Rom dɛnadɛs Kaliyɔɲ kɛyɔnɛ ka wɛbɛ nde atɔf ɲa Akaya. Kɔ aSuyif alɔma ɲantɔɲnɛ kɛyɛfɛrɛnɛ kɔ Pol, kɔ ɲaɲkɛkɛrɛ kɔ dɛɲkiti. ¹³ Kɔ ɲaloku: «Fum wɛkawɛ, afum ɲ' ɛfan ɲa ɲacɛmɛ dɔpɔ da Kanu darɛɲ, ndɛ dɛɲciyanɛ kɔ ndɛ sariyɛ sɛloku mɔ.»

¹⁴ Pol ɛyɛfɛ kɛkɔ-loku, mba Kaliyɔɲ oloku aSuyif: «Pɛc-yɔnɛ a fum endif, kɔ pɛyɔnɛ fɛ ti, tes tɛlɛc tɔpɔɲ tɔlɔma tɔyɔ-ɛ, k'ɲɲcɛɲkɛl nu, nɛna aSuyif! ¹⁵ Mba nte pɛyɔnɛ fɔ dɛmoloku, dɛmewɛ, kɔ pɛyɔnɛ fɛ ti, teta sariyɛ sonu nɛna a sɛrka sɔ ɲayi kɛgbɛkɛlɛnɛ mɔ, nɛna ɲɔ tatɔkɔ tɔmɔmɔn. Ina intola fɛ kɛyɔnɛ wɛbɔc kiti kɛɲkɔ.»
¹⁶ Kɔ Kaliyɔɲ embɛlɛs ɲa dɛndo dɛɲkiti. ¹⁷ Kɔ aSuyif ɲaɲkɔ ɲantɔp Sɔstɛn wɛbɛ wɛka kɛlɔ ka dɛkɛtola Kanu waca, kɔ ɲayɛfɛ kɛsut kɔ dɛndo dɛɲkiti, mba Kaliyɔɲ ɛnawɛ fɛ ti ali daka.

Pol olukus Antiyɔk

¹⁸ Kɔ Pol owon dare da Kɔrɛnt mataka mɛlɔma, k'ɛnder pɛlɛmbɛrnɛ awɛɲc ɲa alan, k'ɛlɛk abil kɛkɔ atɔf ɲa Siri, nkɔn, Pirsila kɔ Akila. K'ɔfonnɛ domp nde dare da Sɛɲkɛrɛ kɛmɛntɛr ka kɛlip ka tes nte ɛnadermɛ teta Kanu mɔ. ¹⁹ Nte ɲambɛrɛ dare da Efesi mɔ, kɔ Pol ɛsak Pirsila kɔ Akila. Kɔ Pol ɔɲkɔ kɛlɔ ka dɛkɛtola da aSuyif kɔ ɲaɲgbɛkɛlɛnɛ kɔ ɲa. ²⁰ Kɔ akakɔ ɲantola kɔ kɛyi ka dɛndo dare danɲan kɛrɛsna, mba ɛnawosɛ fɛ. ²¹ K'ɛlɛmbɛrnɛ ɲa pɛc-loku: «Indelukus nnɔ ndoronu kɔ Kanu kɛwosɛ-ɛ.» K'ɛlɛk abil dare da Efesi, ²² k'ontor dare da Sesari nde ɛnacɔp mɛrɛnt mɔn mɔ. K'ɛmpɛ kɛrɛs Yerusalem kɛkɔ-yif alan. Nte elip mɔ, k'ontor dare da Antiyɔk ɲa Siri.

²³ Nte tɛm tɔlɔma tenɛɛpɛr mɔ, kɔ Pol ɔɲkɔ k'ɛɲɛpɛr atɔf ɲa Kalat kɔ Firiki pɛc-cɛpɛs acɛpsɛ a ʒesu bɛkɛc fɛp.

Apɔlɔs nde sɛdare sa Efesi kɔ Kɔrɛnt

²⁴ WɛSuyif wɛlɔma ɲaɲc-we Apɔlɔs, ɛnader Efesi. Dare da Aleksandɛr*

* **18:24** Aleksandɛr, dare dɔpɔɲ nde Misira nde afum alarɛm a doru fɛp ɲaɲkɔ kɛtɛkɛs mes.

dɔ anakom kɔ, fum wɛcɛrɛ kɛlok-loku ɛnayi, pɛcɛrɛ sɔ kitabu bel-bel. ²⁵ Dɔpɔ da Wɛbɛ dɔ anatakɛ kɔ, kɔ kɛsumpɛr ka mes bel-bel, kaŋce k' onɔ-loke, pɛc-tɛkɛ teta Yesu, mba mɛnɛ kɛgbɛt dɛromun ka Saŋ gbɛcɛrɛm kɔ ɛnacɛrɛ. ²⁶ K'eyɛfɛ kɛlok-loke kɛlaŋ disrɛ nde kɛlɔ ka dɛkɛtola da aSuyif. Ntɛ Pirsila kɔ Akila ŋane kɔ kɛlok-loku mɔ, kɔ ŋalɛk kɔ ndaraŋan, kɔ ŋambɛrɛnɛ kɔ kɛtɛkɛ kɛcɛrɛ kɛŋkɔ kɛnabut kɔ teta dɔpɔ da Kanu mɔ.

²⁷ Ntɛ Apɔlɔs ɛnacɛm-cɛmɛnɛ kɛcɛpɛr ka Akaya mɔ, kɔ awɛŋc aŋa alaŋ ŋaŋgbɛnɛr kɔ. Kɔ ŋaŋcɛrɛ acɛpɛsɛ a Yesu darɛŋ aŋɛ ŋayi Akaya mɔ areka, ŋac-loku ŋa kɛbaŋ kɔ bel-bel. Ntɛ ɛmbɛrɛ mɔ, k'ɛntɛsɛ afum aka di, akɔ kɛmar ka Kanu kɛnasɔŋɛ kɛyɔnɛ alaŋ mɔ. ²⁸ Bawo fɛnɔntɛr fɔ Apɔlɔs ɛŋc-gbɛkɛlɛ aSuyif fɔr ya afum alarɛm kirɛŋ pɛsɔŋɛ ŋa kɛcɛrɛ dɛkitabu a Yesu ɔyɔnɛ wɛbɛ nwɛ Kanu kɛnaye-k-yɛk mɔ.

19

Pol nde dare da Efesi

¹ Tɛm ntɛ Apɔlɔs ɛnayi Kɛrɛnt mɔ, kɔ Pol nwɛ ɛnacɛpɛr sɛdare sa kɛron mɔ, ontɔr dare da Efesi. K'ɛmbɛp di acɛpɛsɛ a Wɛbɛ Yesu darɛŋ alɔma. ² K'eyif ŋa: «Nɛnasɔtɔ Amera Nɛcɛmpi ŋa Kanu kɛyɛfɛ ntɛ nɛnayeɔnɛ alaŋ Yesu mɔ ba?»

Kɔ ŋalukɛ Pol: «Sɛntane fɛ yati teta Amera Nɛcɛmpi.»

³ Kɔ Pol eyif ŋa sɔ: «Kɔ kɛgbɛt dɛromun kɛrɛ kɔ nɛsɔtɔ-ɛ?»

Kɔ ŋalukɛ Pol: «Kɛgbɛt ka Saŋ.»

⁴ Kɔ Pol oloku: «Kɛgbɛt dɛromun ka Saŋ, kɛsɛkpɛr mera yati kɛnayi teta Kanu. Mba Saŋ onɔ-loku afum a ŋalaŋ wɛkɔ ɛndɛdɛr nkɛn tadarɛŋ mɔ, itɔ tatɔkɔ Yesu.» ⁵ Ntɛ ŋane moloku mamɔkɔ mɔ kɔ ŋasɔtɔ kɛgbɛt dɛromun tewe ta Wɛbɛ Yesu. ⁶ Kɔ Pol ɛndɛŋɛr ŋa waca, kɔ Amera Nɛcɛmpi ŋɛndɛr ŋa, kɔ ŋayɛfɛ kɛlɔku cusu nɛ ŋantɔcɛrɛ mɔ, ŋac-dɛŋk sɔ moloku mɔtɔt mɛmɛ Kanu kɛnasom ŋa kɛdɛŋk mɔ. ⁷ Arkun akakɔ ŋaŋc-bɛp wɛcɔ kɔ mɛrɛŋ.

⁸ Kɔ Pol ɛmbɛrɛ kɛlɔ ka dɛkɛtola da aSuyif, pɛc-lok-loke di kɛbaŋsɛ disrɛ haŋ yof maas, pɛc-gbɛkɛlɛnɛ, pɛc-sɛp kɛsɔŋɛ afum kɛcɛrɛ mes ma dɛbɛ da Kanu. ⁹ Mba ntɛ ayɛnki sɛbomp alɔma ŋaŋc-fati kɛlaŋ mɔ, ŋac-fani dɔpɔ da Wɛbɛ nnɔ kɛnaye kɛyi mɔ. Kɔ Pol ɔmbɔlɛ ŋa, k' ɛlɛkɛnɛ acɛpɛsɛ a Yesu darɛŋ alɔma, kɔ ŋawɛnnɛ kɛsɛk, kɔ ŋaŋlok-lokɛrɛnɛ dɔsɔk o dɔsɔk nde dɛkɛtɛkɛ da Tirano. ¹⁰ Tatɔkɔ tɛnawon mɛrɛn mɛrɛŋ, kɔ tɔsɔŋɛ aSuyif kɔ aKresi aŋɛ ŋanayi atɔf ŋa Asi mɔ kɛnɛ tolɔku ta Wɛbɛ.

Awut a Sefa

¹¹ Kanu kɛŋc-sɔŋɛ waca wa Pol kɛyɔ mes mɛwɛy-wɛy mɛmɛ mɛnacuca kɛnɛŋk mɔ. ¹² Tɛnasɔŋɛ pac-bɛcɛsɛ acuy cɛloto, kɔ pɛyɔnɛ fɛ ti-ɛ kɛpol nke kɛŋgbuŋɛnɛ Pol mɔ, kɔ ayɔ ti-ɛ, docu dɔŋc-wur wɛkayi, kɔ yɔŋk yɛlɛc yoc-wur sɔ wɛkayi dɛris.

¹³ Kɔ aSuyif alɔma ŋaŋkɔs-kɔs mofɔ mɛlarɛm, kɔ ŋatubucnɛ Pol kɛbɛlɛs ka yɔŋk yɛlɛc nnɔ acuy ŋayi mɔ, ŋac-loku: «Ilok' ɛm: Mɛwɛr wɛcuy wɛkawe tewe ta Yesu wɛkɔ Pol ɛŋcam mɔ.» ¹⁴ Wɛlɔŋnɛ wɛpɔŋ wɛka aSuyif wɛlɔma ɛnayi pac-we kɔ Sefa. Awut ɔn atɛmp camɔt-mɛrɛŋ ŋa ŋaŋc-yɔ mɔyɔ mamɔkɔ. ¹⁵ Mba kɔ ŋawak kɛbɛlɛs ŋɔŋk ŋɛlɛc-ɛ, ŋi ŋoloku ŋa: «Yesu, iŋcɛrɛ kɔ. K'iŋnɛpɛl sɔ bel-bel fum nwɛ Pol ɔyɔnɛ mɔ, mba nɛna, an'ɔ nɛyɔnɛ-ɛ?» ¹⁶ Kɔ fum wɛkɔ ŋɔŋk ŋɛlɛc ŋɛnayi mɔ ɛŋgbɛpɛrɛnɛ ŋa kɛyɛfɛrɛnɛ, k'ɛntam ŋa fɛp k'ambɔpɛr-bɔpɛr atɛmp aŋɛ, kɔ ŋayɛkɛ fɛp faŋan dis fos kɔ ŋasak kɛlɔ.

¹⁷ ASuyif kɔ aKresi aka dare da Efesi ŋaŋcɛrɛ tolɔku tatɔkɔ, kɔ kɛnɛsɛ kɛyi ŋa fɛp, kɔ ŋalɛlɛs onɛ tewe ta Wɛbɛ Yesu. ¹⁸ Afum alarɛm aŋɛ ŋanawosɛ kɛlaŋ Yesu mɔ, ŋaŋc-der ŋaloku fɔr ya afum fɛp kirɛŋ pɛlɛc mɛpɛ ŋaŋc-yɔ mɔ. ¹⁹ Kɔ afum akɔ ŋanayeɔnɛ dure mɔ, ŋaŋc-kɛrɛ sɛbuk sɛŋan sa dure kɔ ŋaŋcɔf si fɔr ya afum fɛp kirɛŋ. Kɛway ka sɛbuk sasɔkɔ kɛnabɛp mɛŋcɛmbɛl ma gbɛti wul wɛcɔ kɛcamɔt (50.000). ²⁰ Ti disrɛ kɛtam ka tolɔku ta Wɛbɛ kɛsam kɔ kɛsɔtɔ fɛnɔntɛr.

Pəyama-yama dare da Efesi

²¹ Nte tençepər mə kə Pol olompəsne kəkə dare da Yerusalem pəc-cepərənə təf ya Masedon kə Akaya. K'oloku: «K'inəkəberə Yerusalem-ε, mənə idekəsə-məmən Rom.» ²² Kə Pol osom Masedon amar ən mērəñ Timote kə Erasto, mba kə nkən Pol eyi mataka mələma atəf ɲa Asi.

²³ Təm tatəkə tə pəyama-yama pəpəñ pənayi Efesi teta dəpə da kəlan ka Wəbe Yesu. ²⁴ Wəgbec wələma enayi di, pac-we kə Demeteri, pəc-tubucne kələmpəs ka wələ wa tərənka mpe anç-we Artemi mə. Agbec a wələ wa gbeti wawəkə ɲanç-sətənə wi daka delarəm. ²⁵ Kə Demeteri olonka agbec kə akə ɲanç-dine yebac yayəkə mə, k'oloku ɲa: «Arkun! Nənçərə ti bel-bel a yebac yayə y' andinə. ²⁶ Mba nənənç kə nənə a nnə Efesi kəbəp ka atəf ɲa Asi Pol pampə esep kəsənə afum alarəm kəlan hañ pəc-kafəli ɲa mera kələku a mērənka mme waca wa fum wolompəs mə, bafə canu cə. ²⁷ Moloku maməkə məntam kəsənə yebac yosu kələcə. Təsənə sə teta kələ ka tərənka Artemi təyə sə aboc. Afəde sə pac-loku a Artemi tərənka a kanu kə, kanu kəran nkə afum fəp ɲançkor-koru nnə atəf ɲa Asi, kə doru kər-kər mə.»

²⁸ Nte afum ɲane moloku maməkə mə, kə mətələ mənçepərər ɲa, kə ɲayefə kəkule-kule: «Artemi kanu ka Efesi kəyənə kəpəñ!» ²⁹ Kə pəyama-yama papəkə posumpər dare fəp, kətənne disrə kə afum ɲambəpsənə abançka ɲanjan ɲəpəñ. Kə ɲalinəs asol a Pol Kayus kə Aristarko, anə ɲanayefə Masedon mə, kə ɲançekərə. ³⁰ Pol enafan kəkə-mentərne afum fər kirin, mba acəpsə a Wəbe darəñ ɲanawosənə fə kə ti. ³¹ Abə aləma a atəf ɲa Asi, anə ɲanayənə anapa a Pol mə, ɲanasom afum nnə eyi mə ɲac-letsənə kə a ta pəkə dəndo abançka ɲanjan ɲəpəñ de!

³² Kə pəyama-yama pəncop afum dacə, anə ɲac-kul-kulənə nte, akə ɲac-kul-kulənə təkə. Afum alarəm ɲa dacə ɲanacərə fə nte o nte anabəpsənənə mə. ³³ Kənay kançkə dacə kə afum aləma

ɲaləmər Aleksandər, nwe aSuyif aləma ɲanacənəs kəkə-lok-loku fər ya afum kirin mə. Kə Aleksandər efek kəca, pəfan kələk-loku pəyacnə.

³⁴ Mba nte ɲanadenəpəl a Aleksandər wəSuyif əyənə mə, kə fəp fəyefə kəkule-kule hañ dec mērəñ: «Artemi kanu ka Efesi kəyənə kəpəñ!»

³⁵ Kə wəbe wələma wəka di entam kətore-tore afum bəkəc pəc-loku: «Arkun a Efesi, an' ətəcərə a dare da Efesi dətəmpər kəbum ka kələ kəpəñ ka kanu kosu Artemi kə tərənka tən mpe pontor kəyefə dərənç mə-ε?

³⁶ Fum əfətam kəgbəkəl tatəkə, pəmar nəndə nəcənç ta nəbəkər kəyənə nte o nte. ³⁷ Nte təsək mə, afum anə nənçərə mə ɲaləsər fə kələ kosu kəpəñ, ɲaləməs fə sə kanu kosu Artemi.

³⁸ Kə Demeteri kə awənç anə apənne ən yebac ɲayə kəbokənə teta fum-ε, dəkəboc kiti deyi kə aboc kiti ɲayi, dəndo pəmar ɲakə ɲabokənə! ³⁹ Kə nəyə sə tobokənə tələma-ε, andekələmpəs ti pəmə təkə sariyə səloku ti mə nde aboc kiti ɲançlonçkanə mə.

⁴⁰ Nəkəmbərne, bawo antam kəbonçcə su kəsənə pəyama-yama pampə kəyi, teta mes mame mənçepər de məkə mə, bawo ali toloku səfətam kəsətə kələku nte təsənə afum kəbəpsənə tantə mə.» Nte wəbe elip kələku tatəkə mə, k'oloku nwe o nwe kəluku nde ndərən.

20

Pol nde təfya Macedon kə Kresi

¹ Nte pəyama-yama pəsak mə, kə Pol ewənə acəpsə a Wəbe darəñ, k'ənçəpəs ɲa bəkəc. Nte elip kələmbərne ɲa, k'ənçkə Masedon. ² Nte ençepər atəf ɲançkə mə, k'ənçəpəs alañ bəkəc dəmoloku mələrəm, k'ender atəf ɲa Kresi. ³ K'eyi di yof maas. Təm nte enadefan kəyektə abela kəkə ka atəf ɲa Siri mə, k'asənə kə kəcərə a aSuyif ɲantənne kəyə kən pələc, k'ənçcem-cemne kəlukuşərne sə dəpə da atəf ɲa Masedon. ⁴ Afum anə ɲanacəmbər kə mə, ɲanayənə: Sopateri wan ka Purus wəka Bere, Aristarko kə Sekondu aka Təsaloni, Kayus wəka Derbə, Timote,

Tikiko, kɔ Tirofimo aka atɔf ɲa Asi.
⁵ Afum akakɔ ɲanayi su kirinɲ kəkɔ,
 kɔ ɲanɲkɔ ɲakar su Torowas. ⁶ Kɔ
 sɛna nte mataka ma kəsata ka cəcom
 cətɔyɔ lebin mɛnɲɲɛpər mɔ, kɔ sələk abil
 dare da Filipi. Mata kəcamət disrɛ
 kɔ sɛmbəp ɲa dare da Torowas, nde
 sənacepərɛnɛ mata camət-mɛrɛɲ mɔ.

*Kəcəpər kələpəs ka Paul dare da
 Torowas*

⁷ Tataka tɔcɔkɔ-cɔkɔ ta tataka
 toluksər, kɔ səlɔɲkanɛ kətɛpi ka
 kəcom. Pol nwe pənamar kəkɔ
 dɔckɔsək mɔ eyi kəlɔk-ɔkɔ ɲa,
 k'ɔmbɔlɛ moloku haɲ cək-cək.
⁸ Səlamp səlārəm sənayi dəndo dukulɔ
 da dareɲɲ dadɔkɔ sənəlɔɲkanɛ mɔ.
⁹ Wətɛmp wəlɔma pac-we kɔ Eyutik
 ɛnandɛ biɲkəli ba wunder kəronɲ tɛm
 tatɔkɔ Pol ɔɲɲ-ɔk-ɔkɔ mɔ. Kɔ mere
 mɛɲɲɲɛpərɛnɛ kɔ, k'ɛntɛmpɛnɛ kəyɛfɛ
 dukulɔ dakəronɲ da maas. Aɲkələk
 kɔ, tətəɲnɛ efi. ¹⁰ Kɔ Pol ontɔr,
 k'ɔɲkɔ pəsipnɛ kɔ, k'ɛlɛk kɔ dəwaca,
 k'ɔlɔku: «Ta pəyi nu yama-yama.
 Eyi wəyɛɲ!» ¹¹ Nte Pol ɛmpɛ sɔ mɔ,
 k'ɛntɛpi kəcom kəsəm, k'ɔɲɲɔp sɔ
 moloku mən haɲ dəsɔka. Nte elip mɔ,
 k'ɔɲkɔ. ¹² K'anɲkɛrɛ wətɛmp wəkakɔ
 pəyi wəyɛɲ, kɔ tɔyɔnɛ tɛcəpsɛ bəkək
 tɔpɔɲ.

Marənt kəyɛfɛ Torowas haɲ Mileto

¹³ Səna, sənənɔɲkɛnɛ kələk abil
 kəkɔ dare da Asəs nde Pol ɛnalɔku
 a səndekɔ-lɛk kɔ mɔ, bawo kəroru
 k'ɛnafan kəkɔ. ¹⁴ Nte ɛnabəp su Asəs
 mɔ, kɔ sələk kɔ kəkɔ ka Mitilɛn. ¹⁵ Nte
 səyɛfɛ kəcali dəkəba dəndo mɔ, kɔ
 səmbɛrɛ dɔckɔsək Kiyɔ. Dɔckɔsək
 damɛrɛɲ kɔ sənɲɲɔɲɛnɛ Saməs, tataka
 ta maas kɔ səmbəp Mileto. ¹⁶ Pol
 ɛnafan kəcəpər dare da Efesi takəronɲ
 ta ɛɲcəmbərəs di-ɛ, nte tɔɲsɔɲɛ ta
 owon sɔ Asi mɔ. Yerusalem ɛɲɲ-bɛlkər
 kəbəp, kɔ tɛntam kəyi-ɛ, a dəsək da
 Pantəkɔt dɛc-bəp.

¹⁷ Tɛm nte ɛnayi Mileto mɔ, k'osom
 dare da Efesi kəkɔ-wɛnɛ kɔ abeki
 a kəlɔnkanɛ ka alaɲ aka di. ¹⁸ Nte
 ɲander kəwe kən mɔ, kɔ Pol ɔlɔku ɲa
 nte: «Nəɲcərəfɛ fəp fonu təkɔ isumpər
 nu mɔ, kələk dəsək dɔcɔkɔ-cɔkɔ nde

ɲcəmbər kəcək atɔf ɲa Asi mɔ.
¹⁹ Imbəcə Wəbɛ kətɔrɛ baɲca disrɛ, ic-
 bok, ic-təɔɔ, bawo aSuyif ɲanɲɲ-fan kəy'
 ɛm pələc. ²⁰ Tes o tes tɛntam kətɛsɛ nu
 ɔlɔku nu ti fər ya afum kirinɲ kəkɔ haɲ
 dəwəlɔ wonu disrɛ, ali tin imɛɲkər fɛ
 nu. ²¹ K'ɲɲɲɲɔɲ sɔ aSuyif kɔ aKresi
 kəsəkɲər bəkək ɲakafələ nnɔ Kanu kəyi
 mɔ, ɲagbəkər Wəbɛ kosu Yesu kəlanɲ.

²² Ndekəl ɔɲ Amera ɲa Kanu
 ɲesəkət' im, Yerusalem ɲkɔ. ɲcərəfɛ fɛ
 nte tɔɲkɔ-bəp im di mɔ, ²³ mɛnɛ Amera
 Nəcəmpi ɲa Kanu ɲɔɲlɔk' im dare o
 dare nte: A kətəɔ k'inder, pabər' im
 dəbili. ²⁴ Teta ina, mes ma ina darəɲ
 meyi, tɛfan ta ina tɔyɔnɛ kəkətɛnɛ
 kəsom nke asom im mɔ, mes mɛmɛ
 Wəbɛ Yesu ɔlɔk' im kəyɔ mɔ fəp m'
 ifan kəyɔ, nte tɔyɔnɛ kəmentər sede sa
 tolɔku tətət kɔ kəmar ka Kanu mɔ.

²⁵ Ndekəl ɔɲ intas, ɲcərəfɛ a nəfɔsɔ-
 nənɲk im, nəna fəp aɲɛ inəcəpər kəcəm
 dɛbɛ da Kanu mɔ. ²⁶ Ilip kəlɔku nu
 moloku fəp mɛmɛ Kanu kənasom im
 kəlɔku nu teta kəyɔc konu mɔ. Kɔ
 nəntɔyɔ ɔɲ təkɔ inatəks' on mɔ, te
 mi teyi fɛ sɔ ti, ²⁷ bawo ɔlɔku nu
 mɛfan ma Kanu fəp, ali tin imɛɲkər
 fɛ nu. ²⁸ Nəkɛmərɛnɛ nəna sərka
 kəbəp ka alaɲ aɲɛ ɲayi pəmɔ yɔcɔl
 nyɛ Amera Nəcəmpi ɲa Kanu ɲɔsɔɲ
 nu kəkɛk mɔ. Nəkɛmbərɛnɛ kəlɔɲkanɛ
 ka alaɲ a Kanu, mecir mən yati
 məsɔtɔnɛ ɲa. ²⁹ ɲcərəfɛ a k'indekɔt-ɛ,
 afum aɛc ɲandɛtəɔs kəlɔɲkanɛ konu
 pəmɔ calma cəwɛy-wɛy nɛ cəmbɛrɛ
 cəntɔdesak yɔcɔl mɔ. ³⁰ K'ɲcərəfɛ a
 aɔma nəna dacɔ yati ɲandɛyɛfɛ kəlɔku
 yem, nte tɔɲsɔɲɛ acɛpsɛ alaɲ ɲacəme
 ɲa darəɲ mɔ. ³¹ Nədə nəkɛmərɛnɛ,
 ta nəpələɔ a meren mɛmɛ maas pibi
 kɔ dan isak fɛ kəlɔk' un dəmɛɲɲɔɲ a
 nəkɛmbərɛnɛ!

³² Ndekəl ɔɲ ɔsɔɲ nu Kanu kɔ tolɔku
 ta kəɲaɲnɛ kən. Tolɔku tatɔkɔ tɛntam
 kəcəpəs' un bəkək kɔ kəsɔɲ on kɛ, nəna
 aɲɛ ɲayɔnɛ afum ɔn mɔ. ³³ Inafan
 fɛ pəsam, inafan fɛ kɛma, inafan fɛ
 yamos ya fum. ³⁴ Nəna yati nəɲcərəfɛ
 a waca wem wawɛ w' imbəcə kətɛn
 ka yeri yem kɔ ya afum aɲɛ ɲɲɔlɛ

mɔ. ³⁵ Imentɔr nu a kɔ mɔnjɔbɛc tatɔkɔ-ɛ, mɛnɛ nɛmar atɔyɔ fɛnɔntɔr. Mɛc-cɛm-cɛmne moloku ma Wɔbɛ Yesu, nkɔn nwe ɛnaloku: «Kɛpɔcɛ kɛnjɛpɛr kɛsɔtɔ.» »

³⁶ Ntɛ Pol elip kɛloku moloku mamɔkɔ mɔ, k'ɛnjɛpɛr suwu kɛtola Kanu kɔ ɲa fɛp faɲan. ³⁷ Afum fɛp kɛbok disrɛ ɲanɛpsɛrne Pol dɛkilim ɲac-cup kɔ, ³⁸ nɔnɔfɔr dɛnanɔnjkanɛ kɛyi ɲa ntɛ Pol ɛnaloku a ɲafɔsɔ-nɛjk kɔ mɔ. Ntɛ telip mɔ, kɔ ɲanjɛmbɛr kɔ nde dɛkɛtɛnta.

21

Pol ɔnjɔ Yerusalem

¹ Ntɛ sɛmbɔnjɛrne ɲa mɔ, kɔ sɛyɛkti abɛla kɛkɔ ka Kɔs. Dɔckɔsɔk kɔ sɛnjɛpɛr sɔ haɲ Rodu, kɔ sɛyɛfɛ dɛndo kɔ sɛnjɔ dare da Patara. ² Ntɛ sɛmbɔp di abil ɲjɛ ɲɛɲc-cali kɛba kɛkɔ ka ntɛnde atɔf ɲa Fenisi mɔ, kɔ sɛmbɛkɛ ɲi, kɔ sɛɲcali. ³ Sɛnadɛtɛfɛrne Sipɛr, kɔ sɛsak si kɛca kɛmeriya, kɔ sɛnjɔ kɛca ka atɔf ɲa Siri, kɔ sɛnjɔ sɛpɛ dare da Tir nde pɛnamar abil ɲɔtɔrɛ ca yɔkɔ ɲɛnɔyɔ disrɛ mɔ. ⁴ Ntɛ sɛnabɔp di acɛpɛ a Yesu mɔ, kɔ sɛyi di mata camɛt-mɛrɛɲ. Kɛcɔɲɛs ka Amɛra ɲa Kanu disrɛ kɔ ɲanjɔbɛɲɔr Pol a ta pɛpɛ Yerusalem. ⁵ Ntɛ kiyi kosu dɛndo kɛnalip mɔ, kɔ sɛnjɔ. Kɔ alaɲ fɛp ɲanjɛmbɛr su, kɛyɛfɛ aran kɛbɔp awut haɲ kɔ sɛwur dare disrɛ, kɔ sɛnjɔ sɛcɛp suwu dɛndo dɛgbɛp kɛtola Kanu. ⁶ Ntɛ sɛnalembɛrne ɲa mɔ, kɔ sɛmbɛkɛ debil, kɔ ɲa ɲalukus ndaraɲan.

⁷ Kɔ sɛna, kɛlɛpɛs kosu kɛkɔt kɔ sɛmbɛkɛ dare da Tir kɛkɔ ka dare da Pɛtolemay. Nde sɛnakɔ sɛyif awɛɲc asu aɲa alaɲ mɔ, kɔ sɛnjɛpɛrɛne di dɔsɔk din. ⁸ Dɔckɔsɔk dɔ sɛnɔyɛfɛ di kɛkɔ dare da Sesari. Dɛndo sɛnabɛrɛ kɛlɔ ka Filip, wɛcam ka toloku tɔtɔt, nwe ɛnɔyɔnɛ wɛkin ka afum camɛt-mɛrɛɲ aɲɛ anɔyɛk-yɛk Yerusalem mɔ. Kɔ sɛnjɛpɛrne dɛndo mata camɛt-mɛrɛɲ. ⁹ Filip ɛnɔyɔ awut aran maɲkɛlɛ aɲɛ ɲanatɔ-cɛrɛ arkun mɔ, aɲɛ ɲanjɛ-dɛɲk moloku mɛmɛ Kanu kɛɲc-mar ɲa kɛcam mɔ.

¹⁰ Ntɛ sɛnɔyɛ di mataka mɛlarɛm mɔ, kɔ sayibɛ sɛlɔma sɛntɔr dare da Sesari kɛyɛfɛ ka atɔf ɲa Yude, pac-we kɔ Akabus. ¹¹ Ntɛ ɛɲc-der nnɔ sɛyi mɔ, k'ɛlɛk bɛlɛt ba Pol, k'ɔɲkɔtnɛ wɛcɛk kɔ waca. K'oloku: «Nɛcɛɲkɛl ntɛ Amɛra ɲɛcɛmpɛ ɲa Kanu ɲoloku mɔ: Fum nwe ɔyɔ bɛlɛt bambɛ mɔ, tantɛ tɔ abɛ aSuyif alɔma ɲandekot kɔ Yerusalem, ɲabɛr kɔ atɔyɔnɛ Suyif dɛwaca.»

¹² Ntɛ sɛnɛ toloku tatɔkɔ kɔ afum akɔ ɲanɔyɛ su kɛsɛk mɔ, kɔ sɛlɛtsɛnɛ Pol ta pɛpɛ Yerusalem. ¹³ Mba kɔ Pol olukɛ su: «Ta ake tɔ nɛmbokɛ, nɛsɔɲ'ɛm abɛkɛc kɛlɛcɛ-ɛ? Iwosɛ kɛkɔt kem, iwosɛ sɔ kɛfi kem Yerusalem tɛta tɛwɛ ta Wɔbɛ Yesu.» ¹⁴ Ntɛ anɛsɛp kɔ antɔtam Pol dɛmoloku mɔ, kɔ sɛɲcɛ kɔ. Kɔ sɛntola: «Kanu kɛsɔɲɛ tɛfan ɲa Wɔbɛ teyi!

¹⁵ Ntɛ sɛnjɛpɛrɛne mataka mamɔkɔ dare da Sesari mɔ, kɔ sɛlɔmpɛsɛnɛ, kɔ sɛlɛk dɔpɔ kɛpɛ ka Yerusalem. ¹⁶ Kɔ sɛsol kɔ acɛpɛ a Yesu alɔma kɔ sɛnder kɛyɛfɛ ka dare da Sesari. Kɔ ɲanjɛkɛrɛ su nda fum wɛlɔma nwe pɛnamar sɛyi ndɔrɔn mɔ, pac-we kɔ Manasɔɲ. WɔSipɛr ɛnɔyɛ, ɛnɔyɔnɛ wɛcɛpɛ wɛka Yesu darɛɲ kɛyɛfɛ ntɛ pɛnawon mɔ.

Pol ndena Sak

¹⁷ Kɛbɛrɛ kosu Yerusalem, kɔ awɛɲc asu aɲa alaɲ ɲasɛlɛnɛ su pɛbotu disrɛ. ¹⁸ Dɔckɔsɔk kɔ sɛsol kɔ Pol, kɔ sɛnjɔ ndena Sak. Kɔ abɛki a kɛlɔɲkanɛ ka alaɲ a Yerusalem fɛp ɲambɛpsɛnɛ dɛndo. ¹⁹ Kɔ Pol ɛfaynɛ ɲa, k'ɛyɛfɛ kɛlɔmɛr ɲa tin tin tin mɛs fɛp mɛmɛ Kanu kɛnamar kɔ kɛyɔ aSuyif dɛcɔ mɔ.

²⁰ Ntɛ ɲalip kɛcɛɲkɛl Pol mɔ, kɔ ɲayɛk-yɛkɛs Kanu. Kɔ ɲaloku Pol: «Mɛmɛmɛn, wɛɲc kosu, afum asu wul wɛlarɛm ɲayɔnɛ alaɲ Yesu ɲasumpɛrɛnɛ sɔ sariyɛ waca mɛrɛɲ. ²¹ Awa aSuyif alɔma ɲacɛm-cɛmɛmɛ kɛnɛ a kɛtɔksɛ kam disrɛ a mɛloku aSuyif aɲɛ ɲayi afum acuru dɛcɔ mɔ a ɲasak sariyɛ sa Musa: Ta ɲakɛɲc awut, ta ɲacɛmɛ mɔyɔ mokur ma aSuyif darɛɲ. ²² Cɛkɛ c' andɛyɔ-ɛ? Bawo ɲanjɔkɛ-ne a mɛnder nnɔ. ²³ Awa mɔyɔ tɔkɔ sɛndɛlɔk'ɛm mɔ. Sɛyɔ nnɔ arkun

man̄kɛlɛ aɲɛ ɲanasɔŋ Kanu temer mɔ.
²⁴ Mɛlɛk ɲa, nɛkɔ kɛlɔ kɔpɔŋ ka Kanu, mɛsɔkɛsɛnɛ kɔ ɲa. Kɔ mɛwosɛ-ɛ, mɛlɛk kɛwɛrɛ pɛsam pa kɛway kɛŋan ka kɛlɔŋnɛ, nɛ tɔŋsɔŋɛ ɲafonnɛ sɛbomp mɔ. Ti disrɛ fɛp fɛndetam kɛcɛrɛ a mes mɔkɔ asɔŋɛ ɲa kɛlɔŋ tetam mɔ fɛp mɔyɔnɛ fɛ kan̄cɛ, a mɛna sɔ yati mɛlɛlɛs teta sariyɛ sa Musa. ²⁵ Nɛ tɔyɔnɛ ta atɔyɔnɛ Suyif aɲɛ ɲayɔnɛ alɔŋ mɔ, sɛnɔŋk fɔ pɛntesɛ kɛcicɛ ɲa reka kɛbocɛ ɲa tɔŋc: A ta ɲasɔm sɛm nyɛ alɔŋnɛnɛ molom mɔ, ta ɲadi mecir, ta ɲasɔm sɛm nyɛ antɔfay mera mɔ, ta ɲasumpɛr dalakɔ.»

²⁶ Dɔckɔsɔk kɔ Pol ɛlɛk afum aɲɛ, kɔ ɲaŋcɔp kɛsɔkɛsɛnɛ, k'ɛmbɛrɛ kɛlɔ kɛpɔŋ ka Kanu disrɛ, k'ɔŋkɔ pɛbɔŋc dɔsɔk ndɛ kɛsɔkɛsɛnɛ kɛŋan kɛndɛlip mɔ, kɔ dɔsɔk ndɛ andɛlɔŋnɛnɛ nɛwɛ o nɛwɛ mɔ.

Kɛsumpɛr ka Pol ndɛ kɛlɔ kɛpɔŋ ka Kanu disrɛ

²⁷ Dɛkɛlɔpɛsɛr da mataka mamɔkɔ camɛt-mɛrɔŋ, nɛ aSuyif alɔma aɲɛ ɲayɛfɛ atɔf ɲa Asi ɲanɔŋk Pol kɛlɔ kɛpɔŋ ka Kanu disrɛ mɔ, kɔ ɲampɛnɛ bɛkɛc ya afum fɛp, kɔ ɲasumpɛr kɔ.
²⁸ ɲac-kulɛ-kulɛ: «Arkun a Yisrayel, nɛdɛr nɛmar su! Wɛkawɛ ɛntɔksɛ afum fɛp kɛfo o kɛfo tɔkɔ tɔntɔtesɛ afum asu, sariyɛ sosu, kɔ nnɔ kɛfo kan̄kɛ mɔ! Ali aKresi ɛmbɛrsɛnɛ ɲa nnɔ kɛlɔ kɛpɔŋ ka Kanu, k'ɛyik-yikɛs kɛfo kɛsoku kan̄kɛ!» ²⁹ ɲanabokɛnɛ nɛ bawo tɔcɔkɔ-cɔkɔ ɲananɔŋk Pol kɔ Tirofimo wɛka Efesi ɲasol dare disrɛ, kɔ ɲaŋcɛm-cɛmɛnɛ a Pol ɛnabɛrsɛnɛ kɔ kɛlɔ kɛpɔŋ ka Kanu disrɛ.

³⁰ Kɔ dare mɛl-mɛl deyɛ yama-yama, kɔ afum ɲayɛfɛ waca fɛp kɔ ɲasumpɛr Pol, kɔ ɲalin̄ɔs kɔ kɛwɛrɛnɛ aban̄ka ɲa kɛlɔ kɛpɔŋ ka Kanu disrɛ, k'ɔŋcɔŋɔs cumba katina. ³¹ Nɛ ɲanayi kɛsɛp kɛdif kɔ mɔ, k'ɔŋkɔ paloku wɛbɛ wɛsɔdar wɛRom a pɛyama-yama pɛyi Yerusalem fɛp. ³² Gbɔŋcana babɔkɔ kɔ wɛbɛ wɛsɔdar wɛpɔŋ nɛwɛ ɛlɛk asɔdar kɔ abɛ aŋan alɔma kɔ ɲayɛksɛ kɛkɔ di. Nɛ aSuyif ɲanɔŋk asɔdar aɲɛ kɔ abɛ aŋan mɔ, kɔ ɲasak kɛsut Pol.

³³ Kɔ wɛbɛ wɛpɔŋ wɛsɔdar nɛwɛ ɔŋcɔŋnɛ, k'osumpɛr Pol, k'osom a pakotɛ kɔ gbekcɛ mɛrɔŋ. K'ɛyif fum nɛwɛ ɔyɔnɛ mɔ, kɔ tɔkɔ ɔyɔ mɔ. ³⁴ Kɛnay kan̄kɔ daco, alɔma ɲac-kulɛ nɛ, akɔ ɲac-kulɛ tɔkɔ. Nɛ ɛnader pɛyi ɔŋ ta ɛŋnɛ tɔlɔm o tɔlɔm teta pɛyama-yama papɔkɔ mɔ, kɔ wɛbɛ oloku a pakekɛrɛ Pol dɛkɛdirɛ da asɔdar. ³⁵ Nɛ Pol ɛmbɛp dɛkusun̄ka mɔ, kɔ asɔdar ɲasipɛnɛ kɔ, bawo ɲananesɛnɛ kɔ pɛlɛc pɔkɔ afum ɲanafan̄ kɛyɔ kɔ mɔ. ³⁶ Kɛnay ka afum kɛnacɛmɛ Pol darɔŋ, ɲac-kulɛ: «Pamɛlɛk kɔ!»

Pol kɛyacɛ kɛn dɛmoloku

³⁷ Tɛm nɛ anadɛkɔ-fan̄ kɔ kɛbɛrsɛnɛ dɛkɛdirɛ da asɔdar mɔ, kɔ Pol ɛyif wɛbɛ wɛsɔdar cɔKresi: «Aŋwos'em kɛlɔk' ɛm tes tɔlɔma ba?» Kɔ wɛbɛ ɛyif kɔ: «Mɔŋcɛrɛ kɛcɔp cɔKresi ba? ³⁸ Bafɔ wɛMisira mɔyɔnɛ, wɛkɔ ɛntɛp kɛc-sɔŋɛ pɛyama-yama kɛyi mɔ, mɛkɛrɛ adifɛt afum wul man̄kɛlɛ (4000) ndɛ dɛtɛgbɛrɛ ba?»

³⁹ Kɔ Pol oloku: «Awɔŋ! Ina, wɛSuyif iyɔnɛ, dare da Tarɛs atɔf ɲa Silisi aŋkom im, fum wɛka dare dɔpɔŋ de! Intol' am, mɛwosɛ ilok-lokɛr afum.»

⁴⁰ Kɔ wɛbɛ wɛsɔdar owosɛ kɔ ti. Kɔ Pol ɛmpɛ k'ɛŋcɛmɛ dɛkusun̄ka, k'ɛfɛk afum kɛca. Kɔ afum fɛp ɲaŋcan̄k, k'olok-lokɛr ɲa cɔArame, kusu ka aSuyif aka di.

22

¹ «Awɛŋc im aŋa, Abek' em aŋa!» Pol ɔŋc-loku, «Nɛcɔŋkɛl ɔŋ moloku mɛmɛ iyɔ mɛyacɛnɛnɛ mɔ.» ² Nɛ ɲane pɛc-cɔpɛr ɲa kusu kɛŋan cɔArame mɔ, kɔ pɛnan̄kanɛ kɛyɔ yɛŋ.

K'oloku: ³ «WɛSuyif iyɔnɛ, pakom im dare da Tarɛs, atɔf ɲa Silisi. Mba nnɔ dare dandɛ d'andusum im nnɔna Kamaliyɛl nɛwɛ afum fɛp ɲaŋcɛrɛ mɔ. Nɛwɛ ɛntɔks' em bel-bel sariyɛ sa atem asu mɔ, k'inasumpɛr sɔ teta Kanu bel-bel kɔ abɛkɛc fɛp, pɛmɔ tante pɛyi nɛna sɔ mɔkɔ mɔ. ⁴ K'inatɔrɛs afum alɔma aɲɛ ɲanacɛmɛ dɔpɔ da Yesu dandɛ darɔŋ mɔ haŋ kɔ ɲafi. K'ɛŋkot aran kɔ arkun, k'ɛmber ɲa dɛbili. ⁵ Wɛlɔŋnɛ wɛpɔŋ kɔ abɛki a dɔtɔf fɛp

ɲayɔnɛ atəɲnɛ aka ti. Inasɔtər ɲa reka kəkɛnɛ afum em aka Damas, nde iɲc-kɔ kəkɔ-sumpər alaɲ akɔ ɲanayi di mɔ, ikɛrɛ ɲa fər ya abɛ kirinɲ nde Yerusalem pakɔ-sut.

Pol ɔlɔm tɛcɛmɛ tɔn dɔpɔ dɔtɔt

⁶ Dɔpɔ inayi ic-lɔtərɛ Damas, dan pɛɲ, gbəɲcana babɔkɔ, kɔ pəmot pɔpɔɲ pɛyɛfɛ darenɲc kɔ pɛɲkel im pəwanɲkərə. ⁷ K'intɛmpɛnɛ dɛntɔf, k'ine dim ndɛ donɲc-lok' im: «Sol, Sol, ta ake tɔ mɛntɔrs' em-ɛ?»

⁸ K'iyif: «Wəbɛ, mənɔ an'ɔfɔ-ɛ?»

K'olok' im: «Ina, Yesu wəka Nasarɛt iyɔnɛ, nwe mənɔ mɛyi kətərɛs mɔ.»

⁹ Afum aɲɛ sənɔsol mɔ ɲananəɲk pəwanɲkərə papɔkɔ bel-bel, mba ɲanane fɛ dim da nwe oɲc-lok-lokər im mɔ.

¹⁰ K'iyif kɔ: «Cəke cɔ pəmar iyɔ-ɛ, Wəbɛ?»

Kɔ Wəbɛ olok' im: «Məyɛfɛ, məkɔ dare da Damas, dəndɔ aɲkɔlok' əm tɔkɔ pəmar' əm kəyɔ mɔ fəp. ¹¹ Mba nte pəwanɲkərə pa pəmot papɔkɔ pɛnasɔɲ' em kətɔ-nəɲk mɔ, afum akɔ sənɔsol mɔ ɲasumpər im kəca kɔ ɲaɲkekər' em haɲ kɔ imbɛrɛ Damas.

¹² Mba fum wəlɔma ɛnayi di pac-we kɔ Ananiyas, pəcɛmɛ tɛfan ta Kanu darəɲ pəmɔ tɔkɔ sariyɛ səlɔku ti mɔ. Nwe aSuyif aɲɛ ɲanandɛ di ɲanacərə kɔ dɔtɔt amera mɔ. ¹³ Kɔ Ananiyas ender nɔɔ iyi mɔ, k'ɛɲcəm' em kəsək, k'olok' im: «Sol, wɛɲc im, məlɔksərɛnɛ sɔ kənəɲk.» Gbəɲcana babɔkɔ k'inəɲk nkɔn Ananiyas.

¹⁴ Kɔ Ananiyas olok' im: «Kanu ka atem asu kəsɔɲ əm kəcərə ka tɛfan tɔn, mənəɲk Wəlɔmpu, mənɛ sɔ dim dɔn, ¹⁵ bawo məndekɔ-yɔnɛ kɔ sedɛ fər ya afum fəp kirinɲ ta nte kɔ nte mənɛ sɔ mɔ. ¹⁶ Ndɛkəl oɲ ta ake tɔ mɛyi kəwɔnɛ-ɛ? Məyɛfɛ məyɔ pagbət əm dərɔmum tɛta Kanu, payak' əm kiciya kam kəwe ka Wəbɛ disrɛ.»

Kəsom ka Pol decikərə

¹⁷ Nte ilukus Yerusalem mɔ, ic-tola ndɛ kəlɔ kəpɔɲ ka Kanu, kɔ kənəɲk kənder im kəyɛfɛ darenɲc. ¹⁸ Ti disrɛ, k'inəɲk Wəbɛ Yesu, nwe ɛnalok' im: «Məkufɛ məwur Yerusalem, bawo

ɲafɔdewosɛ kənɛ sedɛ səkɔ məsumpər tetem mɔ.»

¹⁹ K'iloku kɔ: «Wəbɛ, ɲaɲcərə a iɲc-kɔ dəwəlɔ wa dəkətola da aSuyif, ic-sut, ic-bɛr afum dəbili aɲɛ ɲanalaɲ tetam mɔ. ²⁰ Nte analoɲ mecir ma sedɛ sam Etiyɛn mɔ, ina wəkawɛ yati inayi di, kɔ mes maɲan mɔmbɔt im. In' ɛnamɛɲkɛ akakɔ ɲanadif kɔ mɔ yati yamos.»

²¹ Mba kɔ Wəbɛ olok' im: «Məkɔ! Pəbɔlɛ pɔ ina indesom əm, ndɛ atɔyɔnɛ Suyif ɲayi mɔ.»»

Pol kɔ wəbɛ wəsɔdar wəRom

²² Afum ɲanacəɲkəl kɔ haɲ tɛm nte ɛnalokɔ tolɔku tətəkɔ mɔ, mba ndɛkəl oɲ kɔ ɲampɛnɛ sim ɲac-loku: «Pamələk kɔ! Ta pasak fum pəmɔ wəkawɛ pəyi doru.»

²³ Kɔ ɲaɲkule-kulɛ, kɔ ɲaɲgbal suma səɲan kɔ ɲaləm kəbof darenɲc. ²⁴ Kɔ wəbɛ wəsɔdar wəRom osom asɔdar ɔn a pabɛrsɛnɛ kɔ dəkədɪrɛ danɲan. K'oloku a pasut Pol nte tɔɲsɔɲɛ pəlɔku-loku, pacərə tɛ tɔkɔ ɔyɔ nte tɔsɔɲɛ afum kəkule-kulɛ tetɔn mɔ. ²⁵ Nte anakot Pol kəkɔ sut kɔ mɔ, kɔ Pol eyif wəbɛ wəsɔdar wəkɔ ɛnayi di mɔ: «Awos' am kəsut wəkom wəRom nwe antəkiti mɔ ba?»

²⁶ Nte wəbɛ wəsɔdar nwe ɛnɛ tolɔku tətəkɔ mɔ, k'ɔɲkɔ pəyif wəbɛ wəsɔdar wəpɔɲ, pəc-loku: «Cəke məndeyɔ-ɛ? Wəkom wəRom ɔfɔ.»

²⁷ Kɔ wəbɛ wəpɔɲ wəsɔdar wəRom ender k'eyif kɔ: «Məlɔk' im kəɲcɛ, wəkom wəRom məyɔnɛ ba?»

Kɔ Pol owosɛ: «Ey.»

²⁸ Kɔ wəbɛ wəpɔɲ wəsɔdar wəRom nwe olɔku sɔ: «Ina, pəsam pɛlarəm p' isɔtɔnɛ kəyɔnɛ ka wəRom!»

Kɔ Pol olɔku: «Ina, aɲkom em ti kəkɔmɛ dəm.»

²⁹ Gbəɲcana babɔkɔ, akɔ pənamar ɲasɔɲɛ Pol kəlɔk-loku mɔ ɲambɔlɛ, kɔ wəbɛ wəsɔdar ɛnɛsɛ, kəcərə a wəkom wəRom yati ɔsɔɲɛ k'əɲkot.

Pol ndɛ fər ya aboc kiti kirinɲ

³⁰ Dɔckəsək wəbɛ wəka asɔdar nwe pəfan kəcərə tɛs tɔkɔ aSuyif akakɔ ɲambɔɲcɛ Pol mɔ, k'oloku a pasikəli kɔ, k'oloku sɔ aloɲnɛ apɔɲ kɔ aboc kiti

aSuyif fəp kəlonkanε. Kə wəbe ɛnkεre Pol k'ɛnɕəmbər kə fər yaŋan kirin.

23

Pol kəyacnε kən nde fər ya aboc kiti kirin

¹ Pol pəgbətnε aboc kiti aSuyif aŋε, k'oloku: «Kə ina, awɛnɕ im aŋa, amera ŋosoku pεs ŋ' inɕətnε fər ya Kanu kirin haŋ məkə.» ² Ananiyas wəlonnε wəpəŋ oloku akə ŋanayi Pol kəsək mə a ŋafer kə kəca dakanɕa. ³ Kə Pol oloku kə: «Kanu kəndesut' əm, məyənε pəmə damba dete nde aŋcəm alom ŋefer mə! Məndε nnə məc-kit' im pəmə təkə sariyε səloku mə, mba məc-loku a pasut em, təkə sariyε səmənε mə!»

⁴ Afum akə ŋanayi di mə, ŋaloku: «Wəlonnε wəpəŋ ka Kanu məyi sə kəlməs ba?»

⁵ Kə Pol olukse ŋa: «Awɛnɕ im aŋa, inɕərə fε a nkən əyənε wəlonnε wəpəŋ. Itə aŋcic kitabu disre: «Pəmar fε məlməs wəkirin wəka afum am.»*»

⁶ Nte tenayənε a alonkanε ŋanayi kəsək kin aSadisi kə kəŋkə aFarisi mə. Kə Pol ɛyεfε k'empnε dim dəndo aboc kiti ŋaŋc-yifət kə mə: «Awɛnɕ im aŋa! Ina sə, wəFarisi iyənε, wan ka aFarisi! K'aŋcəmbər im kəkiti-ε, kəlan kem a afi ŋandeyεfε defi kəsəŋε ti!»

⁷ Nte Pol oloku moloku maməkə mə, kə kəgbəkəlennε kəyi aFarisi kə aSadisi dacə, kə kəgbeyennε kəyi. ⁸ Kə aSadisi ŋaloku a kəyεfε defi kəyi fε, mellekε meyi fε, yəŋk kə arkifin yeyi fε. AFarisi kəca kəŋan, ŋanalan a maməkə fəp meyi doru.

⁹ Kə sim səmpε haŋ, kə atəkse sariyε kəca ka aFarisi ŋayεfε kə ŋambupərə pəpəŋ, ŋac-loku: «Sənəŋk fε nte o nte tɛlɛc nnə fum wəkawε eyi mə! Aŋcərə fε: Tələma ŋəŋk, kə pəyənε fε ti-ε, mellekε molok-lokər kə.» ¹⁰ Nte kəgbəkəlennε kəŋc-cəŋnε oŋ kəcəŋnε dəm kirin mə, kə wəbe wəsədar wəpəŋ enese a ta ŋawatəri-watəri Pol, k'oloku asədar a ŋator ŋakə ŋalək Pol ŋalukse kə nde asədar ŋandire mə.

¹¹ Dəckəsək pibi kə Wəbe Yesu ender Pol kənəŋk disre, k'oloku: «Məbaŋsε! Təkə mənayən' em sede fər ya aboc kiti nde Yerusalem mə, mənε məkə sə məyən' em si Rom.»

Kəsək kədif ka Pol

¹² Nte dec dəsək mə, k'aSuyif aloma ŋasek kədif Pol, kə ŋantəŋnε kəsəŋnε temer kətə-di yeri, kətə-mun haŋ ŋac-lip ti. ¹³ Afum aŋε ŋanasek kədif Pol kəŋkə mə, ŋaŋc-kə haŋ ŋacəpər afum wəco maŋkələ. ¹⁴ Kə ŋaŋkə ŋabəp alonnε apəŋ kə abeki a dətəf kəkə-loku ŋa: «Səsəŋnε temer kətə-di peri ta səntalip kədif Pol-ε. ¹⁵ Nəna oŋ ndəkəl kəbəp ka aboc kiti aSuyif, nəkə nətola wəbe wəsədar pəkεre nu Pol pəmə nte nəŋfaŋ kəməmən tetən bel-bel mə. Səna səŋcəmə səc-kar kədif kən ta entabəp un-ε.»

¹⁶ Nte wan ka wəkire ka Pol ene pac-loku toloku ta kəcəpε kə towul pədife pən mə, k'əŋkə nde asədar ŋandire mə, k'embεre k'oloku ti Pol.

¹⁷ Kə Pol ewe wəsədar wəpəŋ wələma k'oloku kə: «Məsələ wətemp nwe məkenε kə wəbe wəsədar wəRom, bawo ɛfaŋ kəsəŋε kə kəcərə toloku tələma.» ¹⁸ Kə wəsədar wəkəkə ɛlɛk kə, kə ŋaŋkə ndena wəbe wəsədar wəRom.

K'oloku kə: «Kelmani Pol ew' em k'olok' im a iker' am wətemp wəkawε, a ɛfaŋ kəsəŋ' am kəcərə toloku tələm.»

¹⁹ Kə wəbe wəsədar wəRom os-umpər kə kəca kə ŋawurnε kəsək. K'eyif kə: «Ake toloku tə məyə nte məfaŋ kələk' im mə-ε?»

²⁰ Kə wətemp nwe oloku: «ASuyif aloma ŋantəŋnε a ŋawer əm alna Pol mətorennε ŋa kə ndena aboc kiti aSuyif, pəmə nte ŋaŋfaŋ kəyifət kə ŋaməmən tetən bel-bel mə. ²¹ Mba məsəp ta ŋatam əm dəmoloğu de! Bawo afum wəco maŋkələ kə tələm ŋa dacə ŋayi kəcəpε Pol towul pədife pən. ŋasəŋnε temer kətə-di yeri, kətə-mun ta ŋantanim kə-ε. Tem tante ŋalip kələmpəsne. Kəwosε kam gbəcərəm kə ŋayi kəkər.»

* 23:5 «Pəmar fε məlməs wəkirin wəka afum am.» Ex. 22:27

²² Kɔ wɔbɛ wɔsɔdar wɔRom emɛɲkɛs wɛtɛmp nwe a ta pɛlɔmɛr sɔ nwe o nwe toloku tatɔkɔ oloku kɔ mɔ, k'ɛsak kɔ, k'ɔɲkɔ.

Pol nde fɔr ya wɔbɛ Felikɛs kirin

²³ Kɔ wɔbɛ wɔsɔdar wɔRom ewe asɔdar ɔn apɔɲ mɛrɔɲ, k'oloku ɲa: «Nɛlɛk asɔdar masar mɛrɔɲ (200), ayɛksɛnɛ fɛlɛs wɔcɔ camɛt-mɛrɔɲ, kɔ atɔmpɛr mbɛɲcɛran masar mɛrɔɲ (200), ɲalompɛsɛnɛ kɛkɔ ka Sesari pibi-ana. ²⁴ Nɛlompɛs sɔ fɛlɛs, nte tɔɲsɔɲɛ pakɛnɛ wɔbɛ Felikɛs Pol pɛyi wɔyɛɲ mɔ.»

²⁵ Kɔ wɔbɛ wɔsɔdar wɔRom ɛɲcicɛ Filikɛs areka ɲɲɛ ɲɛnaloku nte mɔ:

²⁶ «Ina, Kolodu Lisiyas, ɲɲic' am areka ɲɲɛ mɛna wɔbɛ kem Felikɛs, ic-yif ɛm.

²⁷ Wɔrkun wɔkawɛ, aSuyif alɔma ɲalɛk kɔ ɲac-kɔ kɛnim. Mba alok' im a wɔkom wɔRom ɔfɔ, it' ɔsɔɲ em kɛder kɔ asɔdar em kɛbanɛr ɲa kɔ.

²⁸ Nte ifan kɛcɛrɛ tes nte ambonɲɛ kɔ mɔ, k'intɔrɛnɛ kɔ nde aboc kiti aɲan ɲayi mɔ. ²⁹ K'inɛɲk, k'ambonɲɛ kɔ tes-ɛ, kɛgbɛkɛlɛnɛ kɔ nke kɛɲkotɛrɛnɛ sariyɛ sɛɲan mɔ, mba ali tes ɛlɛsɛr fɛ nte pɛmar padifɛ kɔ, kɔ pɛyɔnɛ fɛ ti-ɛ, pabɛr kɔ dɛbili mɔ. ³⁰ Nte alok' im kɛsek kɛdif ka wɔrkun wɔkawɛ ɔɲ mɔ, itɔ ɲɲken' am kɔ katina. K'ilokɛnɛ ambonɲɛ ɔn tes, ɲakɔ ɲabokɛnɛ tetɔn nnɔ mɛna mɛyi mɔ. Dɛnda ɔfɔ lɔɲtan.»

³¹ K'asɔdar ɲayɔ pɛmɔ tatɔkɔ wɔbɛ kɛɲan ɛnasom ɲa mɔ. Kɔ ɲalɛk Pol kɔ ɲɲkɛkɛrɛ kɔ pibi disrɛ han Antipatiri. ³² Dɔckɔsɔk kɔ asɔdar alɔma ɲaluksɛrɛnɛ nde ɲandirɛ mɔ, kɔ ɲasak ayɛksɛnɛ fɛlɛs ɲakɛkɛrɛ kɔ. ³³ Nte ɲambɛrɛ Sesari mɔ, kɔ ɲasɔɲ areka ɲɲɔkɔ Felikɛs wɔbɛ ka dɔtɔf, kɔ ɲamentɛr kɔ Pol. ³⁴ Nte wɔbɛ ka dɔtɔf elip kɛkaran ɲareka ɲɲɛ mɔ, k'eyif Pol wɔka atɔf ɲɛrɛ ɲ'ɔyɔnɛ-ɛ. Nte ɛnɛ a wɔka Silisi ɔyɔnɛ mɔ, ³⁵ kɔ wɔbɛ Felikɛs oloku: «Indɛcɛɲkɛl ɛm kɔ abonɲɛ am tes ɲandɛdɛr-ɛ.» K'osom a pacanɛr Pol nde bili bɔkɔ bɛnayi nde abanɲa ɲa wɔbɛ Herodu mɔ.

24

Ambonɲɛ Pol mes

¹ Nte mata kɛcamɛt mɛɲcɛpɛr mɔ, kɔ wɔlɔɲɛ wɔpɔɲ Ananiyas ontɔr kɔ abeki a dɔtɔf alɔma kɔ wɔgbɛkɛlɛnɛ wɔkin pac-we kɔ Tertulu. Kɔ ɲɲkɔ ɲabokɛnɛ nnɔ wɔbɛ wɔka dɔtɔf eyi mɔ tɛta Pol. ² Kɔ wɔbɛ ka dɔtɔf osom k'awe Pol, kɔ Tertulu ɔɲcɔp moloku mɔn nte: «Wɔbɛ, mɛn' ɔsɔɲɛ nte sɛyɛnɛ bɛkɛc yoforu mɔ. Kɛkɛtɛnɛ dɛbɛ kam kɛtɔt, kɔ kɛsɛkpɛr ka mes mɔlɔma tɛta atɔf ɲɔsu ɲɲɛ, bawo mɛnayay ɲi nte tender mɔ. ³ Wɔbɛ Felikɛs wɔlɛlɛs kosu, sɛɲsɔtɔ pɛtɔt papɔkɔ tɛm fɛp kɔ mofɔ fɛp. Sɛɲyɛk-yekɛs' am ti. ⁴ Mba nte intɔfan kɛlɛkɛr ɛm tɛm tɛlarɛm mɔ, it' intolan' am kɛcɛɲkɛl su abɛkɛc ɲɔtɔt disrɛ tɛm tepic.

⁵ Sɛɲkɔkɛcɛ a fum wɔkawɛ wɔbɛrɛs afum dɛcɔ ɔyɔnɛ, nkɔn ɔɲsɔɲɛ aSuyif fɛp kɛgbɛkɛlɛnɛ doru mofɔ fɛp. Wɔkirin wɔka kɛgba ka afum a Nasarɛt ɔyɔnɛ. ⁶⁻⁷ ɛnafan yati kɛyik-yikɛs kɛlɔ kɛpɔɲ ka Kanu, itɔ sɛnasumpɛrɛ kɔ. ⁸ Mɛna Wɔbɛ mɛntam kɛyifɛt kɔ, mɛtɛn kɛcɛrɛ kɔ pɛyɔnɛ fɔ a tɔkɔ sɛmbonɲɛ kɔ mɔ kanɲɛ kɔ-ɛ.»

⁹ Kɔ Asuyif aɲɛ ɲanayi di mɔ, ɲambanɲɛ Tertulu, kɛc-loku: «Itɔ teyi yati!»

Pol fɔr ya Felikɛs kirin

¹⁰ Nte wɔbɛ ka dɔtɔf ɛfɛk Pol kɛca a pɛlɔk-loku mɔ, kɔ Pol oloku nte: «Wɔbɛ, ɲɲcɛrɛ a mɛrɛn mɛlarɛm mɔ mɛyi atɔf ɲɲɛ mɛc-kiti. Kɛlan ɲɲkɔ disrɛ k'indelɔkɛn' am kɛyɛc kem. ¹¹ Tentɛcɛpɛr fɛ mata wɔcɔ kɔ mɛrɔɲ nte impɛ dare da Yerusalem kɛkɔ-kɔr-kɔru Kanu, mɛntam ti kɛyifɛt. ¹² Ambɛp f'ɛm kɛlɔ kɛpɔɲ ka Kanu, ambɛp f'ɛm dɛkɛlɔ ka dɛkɛtɔla Kanu da aSuyif, ambɛp f'ɛm dare disrɛ sɛcgbɛkɛlɛnɛ kɔ fum, kɔ pɛyɔnɛ fɛ ti-ɛ, icgbɲɛr afum kɛyɛfɛrɛnɛ. ¹³ ɲafɔtam sɔ kɛc-mɛntɛr ɛm kanɲɛ ka tes tɔkɔ ɲambonɲɛ em mɔ. ¹⁴ Kanɲɛ intam kɛwosɛ nnɔ fɔr yam kirin a Kanu ka atɛm em k'ɲɲkɔr-kɔru, k'ɲɲcɛmɛ dɔpɔ da Wɔbɛ darɔɲ ndɛ ɲa ɲɲcɛm-cɛmɲɛ

a yem yo ma. Mba ina ilan nte o nte anjic dakitabu Tawureta Musa ko Sayibe-e ma. ¹⁵ Ingbekar teta Kanu toloma amera, nte na abonj' em mes na so nangbekar mera ma: It' ayone a Kanu kandedeyeki afi, alompu ko atolomp. ¹⁶ It' asone nte ina so insep tem fap kakatene amera njotot for ya Kanu ko afum kirinj.

¹⁷ Nte meren melaram menjepar ma, k'inder nno Yerusalem kedemar afum em, k'ilone so domun. ¹⁸ Ko najko nabap im ic-sokasne kalo karon ka Kanu disre, bafu afum nalonkane di, bafu pac-gbekalene. ¹⁹ Mene aSuyif a atof na Asi aloma ako nanayi di ma, na nj pamar kader nno mayi ma nac-bonj' em mes, ko payone fo a nantampar em mi-e. ²⁰ Ko payone fe ti-e, afum akanje naloku tes telec nte aboc kiti a kalo karon ka Kanu nananank im nte nanakit' im ma. ²¹ Mene payone toloku toko inaloke dim daron, icame na daco ma de: «Teta kadeyefe defi nke ilan ma, k'anjambap' im mako kiti nno for yam kirinj-e!»

²² Tenabap paloku Felikas bel-bel mes ma dapo da Wabe Yesu, k'olukse kiti dasak doloma, pac-loku: «Ko wabe wasodar waRom Lisiyas endeder-e, indemaman tes tonu.» ²³ Ko wabe ka datof oloku wasodar a pancar ko, mba ta pakot ko, ta pamone so afum an kamar ko mes maloma.

Pol for ya Felikas ko Durusil kirinj

²⁴ Nte mataka maloma menjepar ma, Felikas nasol ko waran kon, Durusil, waSuyif enayi, ko nander, ko nasom pako-we Pol. Ko najcankal ko kaloku ka kalan kon Yesu Krist. ²⁵ Mba nte Pol enatefarnene moloku man teta palompu, teta kasumparne, ko kiti nke kandeder ma, ko kanese kayi Felikas. K'oloku Pol: «Pantane mako tante. Mako karesna. K'indesoto tem-e, indeso w' am.» ²⁶ Felikas enafotoma a Pol ankason ko pasam. It' onj-somase tem fap, pako-wene ko Pol naloku-loku.

²⁷ Ko nayi ti disre han ko meren meran menjepar, k'asakpar Felikas debe, k'andas Parsiyus Festus. Mba

nte Felikas enafan kabotas abe aSuyif mera ma, k'esak Pol dabili.

25

Awe Pol for ya wabe waka tof ya Rom fap kirinj

¹ Kadas ka Festus dacam da debe tataka ta maas, k'eyefe dare da Sesari kako ka Yerusalem. ² Alone apone ko afum alel a datof aSuyif najko nabokene nno eyi ma, teta Pol. ³ Ko nangbac nac-tola Festus kamar kanan pake Pol Yerusalem, mba ko nalompas towul mpe nantam kadife Pol dapo ma. ⁴ Ko Festus oloku na a ancanar Pol dare da Sesari, a nkan yati pamar pako di mata mamako. ⁵ K'endenar, «Afum acare kalok-loku anje nayi nu daco ma, nasol ko ina, sako. Ko fum wakawe enalasar tes-e, nako nalom kabokene kanan dendo.»

⁶ Festus enaceparene fe mata camatmaas, ko payone fe ti-e mata waco Yerusalem, k'olukus dare da Sesari. Daksak k'ende dajkiti, k'osom a pake Pol. ⁷ Nte Pol ender ma, ko aSuyif anje nanator Yerusalem ma najkel ko, ko jambonje ko mes maron melaram, mme nanato-tam kasokas ma.

⁸ Pol onj-loku kayacne kan: «Ali tes ilasar fe! Injiya fe sariye sa aSuyif, injiya fe kalo karon ka Kanu, injiya fe.»

⁹ Festus, nwe enafan kabotas aSuyif mera ma, eyif Pol: «Mafan kape Yerusalem pako-kit' em di for yem kirinj ba?»

¹⁰ Ko Pol oloku: «For ya dajkiti da Sesar y' injame kirinj tante, difo pamar pakit' im. Ali tes ilasare fe aSuyif, pamo tatoko mana yati manjere ti ma.

¹¹ Ko payone fo injiya, ko payone fo iyo nte o nte pamar padif'em ma-e, ifotola a pananen' em. Mba ko payone fo mes mame ambonj' em moyone fe kanje-e, pamar fe nwe o nwe pason im na. Intola ti wabe waka tof ya Rom fap pakit' im.»

¹² Awa Festus, nte nalip kamaman mes mme ko amar an ma, k'oloku: «Nte maloku a Sesar mafan a pakit'

əm mɔ, kəkɔ kɔ mɛnder Rom pəkɔ-kit' əm.»

Pol fɔr ya Akripa kɔ Bernis kirin

¹³ Nte mataka mɔlɔm mɛnɛpɛr mɔ, kɔ wɛbɛ Akripa kɔ wɛkire kɔn Bernis nɛnder dare da Sesari, kɛdeyif Fɛstus. ¹⁴ Nte nɛwak di kɛwon mɔ, kɔ Fɛstus ɔlɔmɛr wɛbɛ nwe teta Pol, pɛc-loku: «Fɛlikɛs ɛnasak fum wɛlɔma dɛbili. ¹⁵ Nte inakɔ Yerusalem mɔ, alɔnɛ apɔn kɔ abeki a dɔtɔf aSuyif nɛnabokɛnɛ tetɔn, nɛc-tola kɛdif kɔn.

¹⁶ K'iloku nɛ a aRom nɛfɔsɔn fum kɛdif ta wɛkayi nɛntatɛfɛrɛnɛ kɔ abɔnɛ ɔn mɛs-ɛ, pɛyɛnɛ moloku mɔkɔ ambɔnɛ kɔ mɔ. ¹⁷ It' ɔsɔnɛ nte nɛtɔwɔn kɛderɛnɛ nɔ mɔ. Dɔckɔsɔk, k'indɛ dɛnkiti, k'isom a pakɛrɛ fum wɛkakɔ. ¹⁸ Nte abɔnɛ ɔn mɛs nɛnder mɔ, ali tes nɛmbɔnɛ fɛ kɔ nte inafɔtɔnɛ kɔ mɔ. ¹⁹ Nɛnɛgɛkɛlɛnɛ kɛgbɛkɛlɛnɛ dɛm teta dinɛ daɛn, kɔ teta Yesu wɛlɔma, nwe efi mɔ, mba kɔ Pol nkɔn oloku a eyi wɛyɛn. ²⁰ Kɔ ina, nte intɔcɛrɛ nte indeloku teta mɛs ma dinɛ daɛn mɔ, k'iyif Pol, kɔ pɛyɔnɛ ɔnɔwɛ kɛkɔ Yerusalem pakɔ-kiti kɔ dɛndo-ɛ. ²¹ Mba Pol ontola nte ɛfan mɔ: A wɛbɛ kosu wɛlɛl pɛkiti kɔ, it' ɔsɔnɛ nte iloku a pacɛnɛr kɔ han ic-tam kɛkɛnɛ kɔ Sesar wɛbɛ wɛka tɔf ya Rom fɛp.»

²² Kɔ Akripa oloku Fɛstus: «Ina sɔ, ifan kɛcɛnkɛl fum wɛkawɛ.» Kɔ Fɛstus oloku: «Alɛ mɛncɛnkɛl kɔ.»

²³ Dɔckɔsɔk Akripa kɔ wɛkire kɔn Bernis nɛnderɛnɛ asos nɛyɛsɛ, kɔ nɛmbɛrɛ ndɛ dukulɔ dɔkɔ ankiti mɔ, kɔ abɛ apɔn asɔdar aRom, kɔ afum alɛl a dare. Kɔ Fɛstus osom k'anɛrɛ Pol. ²⁴ Awa kɔ Fɛstus oloku: «Wɛbɛ Akripa, kɔ nɛna fɛp fonu anɛ nɛyi su dɛcɔ mɔ, nɛnɛnk fum wɛkawɛ, tetɔn tɔ aSuyif alarɛm akanɛ nɛmbokɛnɛ nɔ iyi mɔ. Kɛyɛfɛ Yerusalem han nɔ, nɛc-kulɛ-kulɛ a pɛmar fɛ pɛyi doru. ²⁵ Kɔ ina, inɛnk fɛ nte o nte pɛmar a padifɛ kɔ mɔ. Mba nte nkɔn wɛsɛrka ontola a wɛbɛ kosu wɛlɛl pɛkiti kɔ mɔ, it' inɛm-cɛmɛnɛ kɛdekɛnɛ kɔ Pol wɛkawɛ. ²⁶ Nte intɔyɔ nte o nte tosoku tecicɛ wɛbɛ kosu wɛlɛl teta

fum wɛkawɛ mɔ, it' inɛrɛnɛ kɔ fɔr yonu kirin, pɛnanɛkanɛ mɛna wɛbɛ Akripa, nɛyifɛt kɔ nte tɔnɔnɛ isɔtɔ tɔkɔ indecic mɔ. ²⁷ Bawɔ, pɛwuren' em kɛyi samnɛ, kɛsɔn kelmani pac-kɛkɛrɛ Rom ta mɛsɔkɛs kɛcic mɛs mɔkɔ ambɔnɛ kɔ mɔ-ɛ.»

26

Pol kɛyɛnɛ kɔn nɔ Akripa eyi mɔ

¹ Kɔ Akripa oloku Pol: «Awos' am kɛloku-loku tetam.»

Kɔ Pol ondɔt kɛca kɛlɛk moloku kɛyɛnɛ. ² «Pɛmbɔt im, Wɛbɛ Akripa, kɛnɛnkɛ mɔkɔ idɛyɛnɛ nɔ mɛyi mɔ mɛs mɛmɛ aSuyif alɔma nɛmbɔnɛ em mɔ. ³ Mɛncɛrɛ bel-bel mɛs mokur anɛ ma aSuyif kɔ kɛgbɛkɛlɛnɛ ka mi. Ilɛtsɛn' am mɛcɛnkɛl im bel-bel.

⁴ ASuyif fɛp nɛncɛrɛ nte tɛnɛyɔnɛ teyi tɛm kɛyɛfɛ dowut dem mɔ, dɛkɛcɔp nte inayi afum em dɛcɔ Yerusalem mɔ. ⁵ Nɛncɛr' em kɛyɛfɛ nte pɛnawɔn mɔ, nɛntam sɔ kɛbɔnɛ ti, bawɔ fɔr yanɛn yati nɛnatɔnɛ mɛs kɔ mɔyɔ ma doru dem fɛp, a cɛFarisi c' inayi, kɛgba ka afum akɔ nɛnanɛnkɛnɛ kɛyɛnk mɛs dinɛ dosu mɔ. ⁶ Mɔkɔ ayi kɛkit' im, bawɔ inɛgbɛkɛr amera tɛm nte Kanu kɛnasɔn atɛm asu mɔ. ⁷ Cusunɛka cosu nɛc wɛcɔ kɔ mɛrɛnɛ cɛnsali tɛm fɛp, daɛn kɔ pibi, nɛyɔ amera kɛsɔtɔ ka kɛlɛkɛ tɛm kanɛkɔ. Wɛbɛ, teta kɛgbɛkɛr amera kanɛkɔ kɔ aSuyif nɛmbɔnɛ em mɛs. ⁸ Teta ake tɔ nɛntɔfanɛ kɛlanɛ a Kanu kɛntam kɛyɛkti fum dɛfi disrɛ-ɛ?

⁹ Ina wɛkawɛ yati, inɛcɛm-cɛmɛnɛ kɛsimɛs kɔ tɛwɛ ta Yesu wɛNasaret sɛpɔ fɛp. ¹⁰ It' ɛnɛyɔ Yerusalem, ina wɛkawɛ yati inɛbɛr afum acɛmpi alarɛm dɛbili kɛtam disrɛ nɛkɛ abɛ a alɔnɛ nɛnasɔn im mɔ. Nte nɛnc-loku kɛdif kɛnan mɔ, ina sɔ inɛc-wɛsɛ ti. ¹¹ Inɛc-kɔ dɛwɔlɔ wa dɛkɛtɔla Kanu da aSuyif fɛp, ic-tɔrɛs alanɛ, inɛc-gbɛc nɛ kɛlɔmɛs tɛwɛ ta Yesu. Pɛc-tɛl' em nɔ nɛyɔ mɔ, inɛc-bɛlɛs nɛ han sɛdare sɛcuru.»

Pol ɔlɔm kɛkɛfɛlɛ kɔn amera

¹² «It' ɛnasɔnɛ dɛsɔk ndɛ indekɔ dare da Damas mɔ, kɛtam kɔ kɛsom

ka abe a alonɛ apɔɔ. ¹³ Danɛ dec-fan kabɛp, Wɛbe Akripa, k'inɛɔk dɛndo dɔpɔ pɔwanɔkɛra mɛ pɛnakɛl im kɔ afum akɔ sɛnasol mɔ. Pɛmot mɛ pɛnayɛfɛ dɛkɔm mɔ, pɔc-mot pɛtas dec. ¹⁴ Kɔ sɛntɛmpɛnɛ fɛp fosu dɛntɔf, k'ine dim doc-lok' im cɛArame: «Sol, Sol, ta ake tɔ mɛntɔrɛs em-ɛ? Pɛɔcuc' am kabɛr tɛfan ta wɛbe kam.»

¹⁵ K'iyif: «Wɛbe, an' ɔfɔ-ɛ?»

K'oluks' em: «In' ɔfɔ Yesu, nwe mɛna mɛyi kɛtɔrɛs mɔ. ¹⁶ Mba mɛyɛfɛ mɛcɛmɛ wɛcɛk wam kɛronɔ. Mɛcɛrɛ tes nte tɔsɔɔ' em kɛwɛrɛr ɛm mɔ: Iyɛk-yɛk ɛm kɛyɔnɛ ka wɛbɛc kem, mɛyɔnɛ sɔ wɛtɔɔnɛ mes mɔkɔ mɛnɛɔk nnɔ iyi mɔ kɔ mɔkɔ indɛsɔ-wurɛr ɛm mɔ. ¹⁷ Indɛbanɔ ɛm afum am akanɛ dɛwaca kɔ atɔyɔnɛ Suyif nda anɛ indɛsom ɛm mɔ, ¹⁸ kɛkɔ-mɛpi ɔa fɔr. Nte tɔɔsɔɔnɛ ɔawur dɛkɛbump ɔatɛfɛrnɛ pɔwanɔkɛra, ɔawur kɛtam ka Sentani ɔayi kɛtam ka Kanu disrɛ mɔ. Kɔ ɔalanɔ im-ɛ, ɔandesɔtɔ kɛɔɔɔnɛ ka ki-ciya kɛɔɔnɛ, ɔasɔtɔ dɛkɛcɛmɛ afum dɛcɔ anɛ ɔayɔnɛ aka Kanu mɔ.»»

Pol oloku yebac yɔn

¹⁹ «Ti disrɛ, Wɛbe Akripa, iyɛɔkɛr fɛ kɛnɛɔk nke kɛɔyɛfɛ dɛrɛɔc mɔ domp. ²⁰ Mba inacam kɛrɛsna afum aka Damas kɔ aka Yerusalem, kabɛp ka afum aka atɔf ɔa Yude fɛp hanɔ atɔyɔnɛ Suyif. Iloku ɔa kɛsɛkpɛr bɛkɛc ɔakafɛlɛ nnɔ Kanu kɛyi mɔ, ɔayɔ mɔyɔ mɔtɔt mɛmɛ mɛɔɔmɛntɛr kɛsɛkpɛr kɛɔɔnɛ bɛkɛc mɔ. ²¹ Tante tɛnasɔɔnɛ kɔ aSuyif ɔasumpɛr im nde kɛlɔ kɛpɔɔnɛ ka Kanu disrɛ, ɔac-fanɔ kɛnim im. ²² Mba kabum ka Kanu kɛsɔɔnɛ' em kɛyi doru hanɔ mɔkɔ, ɔɔyɔnɛ kɔ wɛtɔɔnɛ mes mɛmɛ nnɔ awut kɔ abeki ɔayi mɔ. Ifɔloku nte o nte sayibɛ-e kɔ Musa ɔanatɔ-loku mɔ, ²³ kɛcɛrɛ a Krist endɛkɛkɛrɛ pɛcucanɛ, k'ɔyɔnɛ wɛyɛfɛ wɛcɛkɔ-cɛkɔ defɛ-ɛ, nkɔn endɛcam tɛta pɔwanɔkɛra nnɔ aSuyif kɔ atɔyɔnɛ Suyif ɔayi mɔ.»

Pol kɛfan kɛn kɛsɔɔnɛ Akripa kɛlan

²⁴ Nte Pol ɔɔc-loku moloku mɛn mɛyɛcɛnɛ mɔ, kɔ Festus ɔɔkulɛrnɛ:

«Pol cɛpɔ mɛtamnɛ fɛ? Kɛtɛkɛs kam kɛlarɛm kɛsɔɔnɛ' am kɛtɔ-tamnɛ.»

²⁵ Kɔ Pol oloku: «Daka o daka dɔyɔ f'ɛm. Intamnɛ kɛɔ, Wɛbe kem wɛlɛl, Festus! Moloku ma kanɛc kɔ molompɛnɛ m' iyi kɛloku. ²⁶ Wɛbe ɛɔcɛrɛ mamɔkɔ fɛp, it' ɔɔloke mi kɛlanɔ disrɛ fɔr yɔn kɛriɔ. ɔɔcɛrɛ a mɛɔcɛrɛ mes mamɔkɔ fɛp, bawo mɛnacɛpɛr fɔr ya afum kɛriɔ. ²⁷ Mɛlanɔ sayibɛ-e ba, Wɛbe Akripa? ɔɔcɛrɛ bel-bel a mɛlanɔ ɔa!»

²⁸ Kɔ Akripa oloku Pol: «Kɔ mɛsɛp kabɛrɛnɛ pɛpic-ɛ, mɛɔsɔɔnɛ' em kɛyɔnɛ wɛlanɔ Krist.»

²⁹ Kɔ Pol oloku: «Tɔyɔnɛ fɔ ndɛkɛl kɔ pɛyɔnɛ fɛ ti-ɛ, tekiriɔ, intola kɔ Kanu kɛwɛsɛ-ɛ, kɛyɛfɛ mɛna hanɔ akɔ ɔayi kɛcɛɔkɛl im mɔkɔ mɔ, nɛyi pɛmɔ ina, mba ta gbekɛcɛ yayɛ yeyi ti de.»

³⁰ Awa wɛbe ka atɔf, wɛbe ka sɛdare sɛlarɛm, Bernis, kabɛp ka afum akɔ ɔnanandɛ kɔ ɔa mɔ fɛp ɔayɛfɛ. ³¹ Nte ɔɔɔc-wur mɔ ɔac-lokɛnɛ: «Fum wɛkɛwɛ ɔyɔ fɛ nte o nte pɛmar padifɛ kɔ, kɔ pɛyɔnɛ fɛ ti-ɛ pɛbɛr kɔ dɛbili mɔ.»

³² Kɔ Akripa nkɔn oloku Festus: «K'antam kɛsak fum wɛkɛwɛ pɛtɔyɔnɛ fɔ ewe wɛbe wɛka Rom-ɛ.»

27

Aɔkɛkɛrɛ Pol Rom

¹ Nte antɔɔnɛ ɔɔ a sɛbɛkɛ debil kɛkɔ ka atɔf ɔa Itali mɔ, k'asɔɔnɛ Pol kɔ afum alɔma akɔ ɔnanayi dɛbili mɔ wɛsɔdar wɛpɔɔnɛ wɛlɔma nwe ɔɔc-we Yuliyus mɔ. Wɛbum ka wɛbe wɛka Rom ɛnɛyɔnɛ, k'asom kɔ kɛkɛkɛs ɔa. ² Kɔ sɛmbɛkɛ dɛbil kɛyɛfɛ ka dare da Adaramit kɛkɔ ka cɛgbɛp ca Asi kɔ sɔɔkɔ sɛpɛ. Aristarko wɛMasedon wɛka dare da Tɛsaloni ɛnɛyi su dɛcɔ.

³ Dɛckɔsɔk kɔ sɛmbɛrɛ Sidɔɔnɛ. Yuliyus nwe ɔɔc-yɔ Pol mes mɔtɔt mɔ, owosɛ kɔ kɛkɔ ndɛna anapa ɔn kɛkɔ-tɛnɛr ɔa kɛmar kɛlɔma. ⁴ Nte sɛyɛfɛ dɛndo mɔ, kɔ sɛsumpɛr kɛca ka Sipɛr bawo sɔɔc-gbɔfnɛ afɛf. ⁵ Nte sɔɔɔali kɛba nke mɛɔc mɔɔsɔt tɔf ya Silisi kɔ Panɔfili mɔ, kɔ sɔɔkɔ sɛtɔr dare da Mira, atɔf ɔa Lisi. ⁶ Dɛndo

kə wəbe wəsədar əsətə dəndo abil nje nanako-yefe dare da Aleksandar kəkə ka Itali mə, k'embək su ni disre. ⁷ Mataka melarəm disre səc-kət meten dəkəba. Pəcuca disre pə sənadebər Sinidi, mba nte afef nənato-wose su kəkə pəbələ mə, kə səsumpər agbər nja atəf nja Kret, kə sənçepər Salmən. ⁸ Kə sənçbofnə dobo dadəkə pəcuca disre, kə sənçəkə səbər kəfo kançəkə anje «Cətənta Cətət,» ta pəmbələne di kə dare da Laseya.

⁹ Nte tēm telarəm tenç-çepər, akə kəkətəne abil kənç-yə kəyə dəm wəy-wəy mə, kə mata ma kəsun mençepər-ε. Kə Pol ençbinər nja: ¹⁰ «Anapa, inənç fə kəkət kosu kançəkə kəyə wəy-wəy. Abil kə yecaməs yəkə yeyi ni disre mə yendeleçε, səna anje səyi ni disre mə yati sətərə.» ¹¹ Mba wəbe wəsədar pəlan wəgbək abil kə wəka ni, ta ewe moloku ma Pol daka-ε. ¹² Nte tendənərne ti mə, kətənta kənatesε fε kəçepərəne dərənç. Kə ayi a abil nənçəkə disre alarəm nəloku kəyefe ka di nabelər Fenik, kətənta ka Kret nke kənçkənçənε afef nederənç mə.

Afef nənçənç nəsut dəkəba

¹³ Kə afef nēpic nēyefe kəwūr kəca-kətət, kə nənçəm-çəmne a nantam kəyə tēfan tanjan. Kə nayekti abela nanjan kə nəsolne dobo da Kret, nāgbepene di. ¹⁴ Pəwon fε kə afef nənçənç nənçəkə anç-we «Erakilənç» mə nōwūr kəyefe ka mərə ma dare. ¹⁵ Kə afef nənçəkə nēyefe kəçernene abil ta antam sə kəçəmε afef nənçəkə kiriñ-ε, kə səsakne kə nənçekərə su nde nənafanç mə. ¹⁶ Səyi kəçepər mokuru mēfet mələma tantəf, mme anç-we Koda mə, kə səntam pəcuca disre kəçəmbərəs abil. ¹⁷ Nte səlınərne ni mə, kə anje nāyi kəbəc abil disre mə nənçokte ni bənda yəkə yənayənε yēmənçərne mə, nənç-nese kəkə-lonçε agbər nja atəf nja Siriti, bawo kərəre ka asənç kəyi di. Kə nançbal ançka, mba afef nəsolε nja. ¹⁸ Nte afef nənçənçkənε kəyikəç su mə, dəkəkəsək kə nançbaləs yecaməs yələma dəkəba. ¹⁹ Tataka ta maas, kə abəç a debil nəsumpər gbalanç ba abil

dəwaca wanjan kə nançbal yi dəkəba. ²⁰ Mataka melarəm disre dec kə çəs yonç-wūr fε, afef nənç-bək onç kəbək dəm, teləpəs kə səwure mera kəyi sə doru.

²¹ Nanadi fε yeri kəyefe nte pənawon mə. Itə kə Pol eyefe k'ənçəmε nja daco, k'oloku: «Anapa, pəç-yənε fə nənçənçəl im ta nəyefe Kret nəyēkti abela-ε, nədenabumnε pəcuç pampε pəsətə su, kə ca nje yəsələr su mə. ²² Mba ndekəl onç, intola a ançpəs nu bəkəç, bawo ali fum əfəfi nu daco, mēne abil nendeleçε. ²³ Itə nna pibi mēleke mələma ma Kanu nke iyənε wəkən kə nke inçkor-koru mə, mowūrən' em. ²⁴ Kə molok' im: «Ta mənεε, Pol! Mēne məçəmε fər ya wəbe ka təf ya Rom fəp kiriñ, tetam tə Kanu kəsake akanje nəyi abil nanje disre mə fəp kəyi doru.» ²⁵ Nəçəpəsne bəkəç arkun, bawo ilanç təkə Kanu kələkun' em mə tendeyi. ²⁶ Mba mēne pakə-lonçε mokuru mələma.»

²⁷ Pibi pa wəçə kə mançkələ p' anakə pafəçərəne su kəba ka Adiriya. Pibi daco kə akətəne abil nənçərə a alətərne antəf nōwosu. ²⁸ Kə nantore paka pelel pakotər pi kəbənda, kə nanənç fə putukum pəmbər mətər wəçə maas kə çəmət-tin. Kə nançənçε kiriñ kə nawak sə, kə nanənç fə pətukum pəmbər mətər wəçə mērənç kə çəmət-mērənç. ²⁹ Nte nənçesene abil kəçənçərəne masar mə, itə nanagbalε ançka mançkələ tadarənç, kə nandε nənç-kar pəwançkərə, mba pəç-won nja. ³⁰ Mba nte abəç a debil nənafanç kəyeksər abil mə, kə nantore agbançke, nənç-loku a nəkə nənçbal ançka tekiriñ ta abil. ³¹ Kə Pol oloku wəbe wəsədar kə asədar, «Kə afum akanje nantəyi debil-ε, nəfətam kəyi doru.» ³² Kə asədar nənçəpu bənda ya agbançke, kə nəsak ni kə nənçəpənε.

³³ Nāyi kəkər dec kəsək, kə Pol ewenε fəp fosu kəkə-di yeri, k'oloku: «Məkə tataka ta wəçə kə mançkələ nte nəyi kəkər, ta nənçdi yeri mə. ³⁴ Intola nu onç kədi yeri, bawo pəmar nədi yi nte tənçənçε nəyəcne mə. Ali wəkin nu daco, kəfon kən da dərəmp kəfə-sələr kə!» ³⁵ Nte Pol elip kələku tatəkə mə,

k'elék kəcom k'eyek-yekəs Kanu fər ya afum fəp kirinj, k'entepi ki, k'eyefe ki kəsəm. ³⁶ Kə fəp fəncəp bəkək kə nayeefe kəsəm cəcom. ³⁷ Sənyayi afum masar mēerəŋ wəco camət-mēerəŋ kə camət-tin (276) akə ŋanayi abil ŋaŋəkə disre mə. ³⁸ Nte fəp fənembərə mə, kə ŋaŋgbal malə mēləpəs dəkəba nte təŋsəŋe abil ŋeberene kəfoy mə.

Kəlonje ka abil

³⁹ Nte dec dəsək mə, abəc a de-bil ŋananepəl fe antəf, mba ŋananəŋk kerere, kə ŋaŋcem-cəmne kəcəŋəs abil haŋ ŋabəp ki. ⁴⁰ Kə ŋasikəli aŋka kə yontor dəkəba, kə ŋasikəlene sə bənda ya yas nyē aŋc-gbəkē abil mə. Kə ŋayekti abela abil dəkəro, kə afef ŋelék ŋa, kə ŋəŋcəŋəs abil kəca ka dəkere. ⁴¹ Mba kə ŋaŋkə ŋapət kerere acir mēerəŋ dacə, kə kəro ka abil kəmətne desəŋc, ŋentam fe sə kəcəŋe kirinj. Kə yam yəpəŋ yender yosut abil ŋaŋan kə ŋeləsər ŋi tadarəŋ.

⁴² Kə asədar ŋaŋcem-cəmne kədif ka kelmani-e, ta wələma pəŋerəŋ pəyeksər ŋa. ⁴³ Mba wəbe wəsədar nwe enacem-cəmne kəmar Pol ta efi dəkəba mə, eyaməsər asədar kəyə ka tefan taŋan, k'oloku akə ŋanacəre kəŋerəŋ mə ŋanuŋkene kətor dəkəba ŋaŋerəŋ nte təŋsəŋe ŋape kare mə. ⁴⁴ Afum aləpəs akə ŋandelek cəbam kə cəpom ca abil ŋaŋerəŋ ŋabəp ŋa dəndo kare. Kə afum fəp ŋampe kare, ali wəkin tes tēnasətə fe.

28

Pol eyi Malit

¹ Nte səmpē ta tələm o tələm təsətə fum mə, k'aloku su a mokuru maməkə m' aŋwe Malit. ² Kə afum aka di ŋasumpər su bel-bel. Kə ŋaŋkekəre su kəkə-saye neŋc nde ŋanacəl teta wəcafən wəkə enacop kətuf mə, kə kəfe. ³ Pol enawetəs yaŋcan yələma nyē enayi kəcəl dənəŋc mə, mba teta pəwon, kə dəf dowur yaŋcan disre kə dēndətərne kə dəkəca. ⁴ Nte aka atəf ŋaŋəkə ŋanəŋk dəf dēdətərne Pol dəkəca mə, kə ŋalokene: «Fum wəkawē tələma wədif afum əyənē,

bawo entep kəc-cafe dəkəba, mba Pələmpu powosē fe nkən kəyi doru.» ⁵ Mba kə Pol ewes abok nne dənəŋc, ali ta pəŋcu kə-ε. ⁶ Afum akakə ŋac-kar a pəŋkə-kəf kə dənda abok ŋenadətərne mə, kə pəyənē fe ti-ε pətēmpene pəfi. Nte ŋaŋkar kə pəwon ta ŋaŋnəŋk tələm o tələm təsətə kə mə, kə ŋasəkpər tēcēm-cəmne taŋan, kə ŋaloku a kanu kə əyənē.

⁷ Kəfo kaŋkə kəsək antəf ŋəpəŋ ŋenayi di ŋa fum wəbeki wəpəŋ wəka mokuru maməkə wələma, pac-we kə Pubiliyu. Nkən enasəŋ su dəkəyi dətət mata maas. ⁸ Papa ka Pubiliyu enafəntərə ta entamne-ε, fiba kə kupur yeyi kə. Kə Pol emberər kə, k'əntola Kanu, pəc-deŋər kə waca, k'entaməs kə. ⁹ Ti disre kə acu aka mokuru aləpəs akə ŋander sə, kə ŋa sə ŋantamne. ¹⁰ Kə aka dare ŋalələs su bel-bel, nte səndeyefe kəkə mə, k'asəŋ su ca yəkə pənamar su kəyə mə fəp.

Pol kəbəp kən Rom

¹¹ Nte sənçepərēne yof maas mə, kə səsətə abil nne ŋeyefe dare da Aleksandər, kə ŋeŋçepərēne dərəŋ mokuru ma Malit. Abil ŋaŋəkə ŋ' aŋc-we «Diyəskur.» ¹² Nte səmbere dare da Sirakus mə, kə səyi di mata maas. ¹³ Kə səyefe dəndo, səsolne agbep kə sənçə səsumpər dare da Resiyo. Kə afef ŋa kəca-kətət ŋeyefe dəkəkəsək, mata mēerəŋ disre kə səmbəp dare da Pusəl. ¹⁴ Difə sənabəp awēŋc su aŋa alaŋ akə ŋanatola su kəyi di mata camət-mēerəŋ mə. Təkət tante tə sənəkət kəberē dare da Rom. ¹⁵ Awēŋc su aŋa alaŋ a dare da Rom aŋe ŋanane te tosu mə, ŋander kəfayne su haŋ nde makit ma Apiyus, kə nde aŋc-we Dəkəyikiya Maas mə. Nte Pol enəŋk ŋa mə, k'eyek-yekəs Kanu, k'emberene sə kəcəp abəkək. ¹⁶ Nte səmbere Rom mə, k'awosē Pol kəyi taciŋa kə wəsədar wəkə oŋc-bum kə mə.

Pol kəcəm kən toloku tətət ta Kanu Rom

¹⁷ Nte mata maas mēçepər mə, kə Pol ewe afum alel aSuyif aŋe ŋanayi Rom mə. Nte ŋambəpsene mə, k'oloku

ἡ: «Aweḡc im aḡa, ali tes iləsəre fε afum asu, ali tes iləsər fε ta mes mosu mokur ma atem asu, mba ḡanasumpər im nde Yerusalem kə ḡamber im aRom dəwaca. ¹⁸ Nte ayifət im mə, abε akakə ḡanafan kəsak im, bawo ḡananəḡk fε nte o nte pəmar padif' em mə. ¹⁹ Mba aSuyif ḡawosε fε. It' enasəḡ' em kəwe kiti ka wəbe ka təf ya Rom fəp ta ifan kəboḡcε afum em tes-ε. ²⁰ Tes tatəkə təsəḡe nte ifan kənəḡke nu, isəḡe nu ti kəcərə mə, bawo teta kəgbəkər amera ka afum a Yisrayel kəsəḡe nte amber im gbekce yayε mə.»

²¹ Kə afum alel a Rom ḡaloku kə: «Ali areka ḡefət ḡin səsətə fε kəyεfε atəf ḡa Yude tetam. Ali aweḡc su aḡa wəkin ender fε pəloku su pələc pam. ²² Mba səfan fə sən' am kəlok-loku mənə yati təkə mənəcem-cemne mə, bawo sənçərə a kəgbəkələne kəyi mofə fəp teta kəgba nke məyi mə.»

²³ Kə ḡamboc tataka, kə nte dəsək dadəkə dəmbəp mə alarəm ḡander nda Pol kəcənəkəl kə. Kə Pol εḡc-mentər ḡa kəsək pəs kitabu disre mes ma dəbe da Kanu fəp, kəyεfε sariyε sa Musa kəbəp yecicəs ya Sayibε-e. Kəyεfε bət-bət ḡan dəfəy kə Pol εḡc-sεp kəsəḡe ḡa kəlan teta Yesu. ²⁴ K'εḡkafəli afum aləma kəlan təkə oḡc-loku mə, mba aləma ḡanalan fε ti. ²⁵ Nte afum ḡaḡc-sakətεne kəgbəkələne disre dəndo oḡc-lok-loku mə, kə Pol endenər nte ḡbəcərəm: «Amera Nəcempi ḡa Kanu ḡenalok-lokər atem anu bel-bel, dəyecicəs yecempi ya aḡnabi Esayi,

²⁶ nte t' enaloku:

«Məkə nnə afum akanε ḡayi mə,
məloku:

Nəndewon kəcənəkəl, mba nəfədene!

Nəndewon kəgbətne, mba nəfədenəḡk!

²⁷ Bawo bəkəc ya afum akanε
yəfətam kəne,

ḡantan ḡəḡəs, kə ḡamεp fər.

Nḡac-nesε kənəḡke fər yaḡan,

ḡac-nesε kənεne ḡəḡəs yaḡan.

Nḡac-nesε kəcərəne mes bəkəc yaḡan.

Nḡac-nesε kəluksərn' em nte tənḡəḡe
itaməs ḡa mə.»

²⁸⁻²⁹ Nəcərə a kəḡaḡne ka Kanu kəḡke atəyənε Suyif ḡ' anakεre ki, ḡa ḡandecənəkəl ki.»

³⁰ Kə Pol eyi kələ kəḡkə oḡc-səḡ kəway mə meren merəḡ, difə akə ḡaḡc-fan kənəḡk kə mə fəp ḡaḡc-bəp kə. ³¹ Pol pəc-cam dəbe da Kanu, pəc-təkse afum teta Wəbe Yesu Krist kəlan fəp disre, ali tes ta ayamsər kə-ε.

Sak An'ɔ Sak ɔyɔnɛ-ɛ, t'ake tɔ pɛmar pakaraŋɛnɛ areka ŋɔn-ɛ?

Areka ŋɛfɛt ŋaŋɛ ŋɔyɔnɛ yecicɛs ya moloku ma Kanu, nŋɛ alaŋ a Krist ŋambɔtɛr kɛkaraŋ doru dandɛ fɛp mɔ. Wɛnc ka Yesu, Sak, ɛnacicɛs ŋi nte tɔŋsɔŋɛ alaŋ aka Krist ŋacɛpɔs bɛkɛc yaŋan, ali tɔyɔnɛ a ŋanayi dɛpɛcucɛ. AKresi ŋaŋkule «Sak», aHebɛru ŋa ŋakule «Yakuba». Tewe tin tayi tɔ.

Sak ɛnayɔnɛ wɛbɛki wɛlɛl acɔkɔ-cɔkɔ a kɛlɔŋkanɛ ka alaŋ nde Yerusalem dacɔ. Dɛndo Yerusalem Sak ɛnayi, nte kɛbɛpsɛnɛ kɛpɔŋ ka abɛki kɛnacɛpɛr mɔ. K'ɛmar Paul kɔ Barnabas kɛsɔtɔ ka moloku kɔ mɔkɔt mɔtɔt nte ŋanagbɛkɛlɛnɛ kɔ aSuyif alɔma teta kɛkɛnc ka atɔyɔnɛ Suyif mɔ. Antam kɛnɛŋk mes mamɔkɔ nde buk ba Yɛbɛc ya Asom a Yesu disrɛ, sapitɛr 15.

Nnɔ areka ŋaŋɛ disrɛ, Sak ɛnacɔŋɔs alaŋ a Yesu nte tɔŋsɔŋɛ ŋamentɛr kɛlaŋ kɛŋan kɛtɔt dɛmɔyɔ mɔtɔt mɔ. ɛnatɔkɛ alaŋ tɔkɔ pɛmar ŋatam kɛsumpɛr kɛlaŋ kɛtɔt kɔ dinɛ dosoku nde Kanu kɛmbɔtɛr mɔ.

Sak ɛnaloku alaŋ a ŋakɛmbɛrɛnɛ kɛbɔtɛr ka mes ma doru, k'ɔlɔm tin tin tin tɔkɔ tɔyɔnɛ kɛbɔtɛr ka Kanu kɔ kɛbɔtɛr ka afum alɔma mɔ.

Itɔ areka ŋa Sak nŋɛ ŋeyɛŋkɛs alaŋ bɛkɛc haŋ mata mosu mamɛ ayi mɔ.

Sak

Kɛyif

¹ Ina Sak, wɛcar ka Kanu kɔ Mariki Yesu Krist, incicɛ nu areka ŋaŋɛ nɛna afum a Kanu cusuŋka wɛcɔ kɔ mɛrɛŋ (12) aŋɛ ŋasamsɛr doru mɔ, inyif nu!

Kalaŋ kɔ kɛcɛrɛ

² Awɛnc'im aŋa alaŋ, kɔ nɛncɛpɛrɛnɛ pucucɛ pɔlɔm-ɛ, nɛcɛm-cɛmɛnɛ pi pɛbotu disrɛ, ³ bawo nɛncɛrɛ kɔ kɛlaŋ kɛŋcɛp kɛwakɛs fɔr kirinɛ-ɛ, kɛŋsɔŋ kɛkar kɛbol-bolu. ⁴ Mba pɛmar kɛkar konu kɛbol-bolu kaŋkɔ kɛtesɛ,

kɛlɛpsɛr sɔ, nte tɔsɔŋɛ nu kɛbɛk kɛbɛk dɛm ta nte o nte tɔŋbut kɛlaŋ konu mɔ. ⁵ Mba kɔ afum alɔma ŋayi nu dacɔ aŋɛ kɛcɛrɛ kɛkɔt kɛmbut mɔ-ɛ, pɛmar ŋa ŋatola ki Kanu, ɛndɛsɔŋ ŋa ki. Bawo Kanu kɛmpocɛ afum fɛp abɛkɛc ŋɔtɔt ta kɛnal'am-ɛ. ⁶ Mba mɛnɛ mɔtola Kanu kɛlaŋ disrɛ ta kɛlaŋ kam kɛmbut-ɛ! Bawo mɛna nwe mɛntolanɛ kɛnɛsɛrɛnɛ disrɛ mɔ, mɔyi pɛmɔ yam ya dɛkɛba, nyɛ afɛf ŋɛnyɛkti ŋɛwɛn kɛsɛk mɔ. ⁷ Ta fum wɛkakɔ pɛcɛm-cɛmɛnɛ kɛsɔtɛr paka mpɛ o mpɛ yopocɛ yɔn dacɔ, ⁸ bawo fum wɛkakɔ ɔntɔmpɛr fɛ tɔyɔ tin, ɔfɔcɛrɛ dɔpɔ ndɛ o ndɛ ɔŋsumpɛr dɔyɔkɔt yɔn mɔ.

Wɛka daka kɔ wɛtɔyɔ daka

⁹ Pɛmar wɛnc kosu wɛlaŋ wɛtɔyɔ daka pɛpus, bawo Kanu kɛndɛpɛnɛ kɔ. ¹⁰ Pɛmar wɛka daka pɛpus, bawo Kanu kɛndɛtorɛ dɛkɛcɛmɛ dɔn, ɛndɛkɔ-cɛpɛr pɛmɔ pɛlɛŋk pa dɛkulum. ¹¹ Kɔ dec dowur-ɛ, nne yowon yowosɛs yika, yɛlɛŋk ya yi yɛtɛmpɛnɛ, dɛtɛs da yi dɛsɔlɛ. Itɔ pɛyi sɔ wɛka daka, ɔŋsɔlɛ dɛmosumpɛr-sumpɛr mɔn.

Pucucɛ kɔ mɛwakɛs

¹² Pɛbɔt fum nwe ɛmbɛr mɛwakɛs mɔ! K'ancɛrɛ kɔ dɛkɛcɛmɛ dɔtɔt-ɛ, ɔŋkɔ-sɔtɔ kɛway kɛtɔt ka kiyi kɛn doru nke Mariki ɛnasɔŋ temer kɛsɔŋ afum aŋɛ ŋambɔtɛr kɔ mɔ. ¹³ Ta nwe o nwe pɛwakɛs pɛlɛc mpɛ mɛfan mɔn mɛndɛlinɛrɛnɛ kɔ mɛc-pɛnɛ kɔ abɛkɛc a pɛlɔku: «Kanu kɛwak kɛsɔŋ'em kɛciya,» bawo afɔtam kɛsɔŋɛ Kanu kɛciya, kɔ nkɛn Kanu kɛfɔsɔŋɛ fum o fum kɛbɛrɛ kiciya disrɛ. ¹⁴ Mba nwe o nwe mɛfan mɔn mɛlɛc mɛŋlinɛrɛnɛ kɔ kɛwakɛs kɛyɔ tes tɛlɛc, mɛc-pɛnɛ kɔ abɛkɛc. ¹⁵ Kɔ mɛfan mɛlɛc mɛmbɛkɛs-ɛ, mokom kiciya, kiciya kɛbɛkɛs kɛkom defi. ¹⁶ Awɛŋc'im aŋa aŋɛ imbɔtɛr mɔ, ta nɛwosɛ a pɛtiŋkɛr un, ¹⁷ bawo kɛpocɛ kɛtɔt kɔ kɛtɔŋnɛ nke o nke darenc kɛŋyɛfɛ. Kanu Kas nke kɛlɔmpɛs yomɔtɛr-mɔtɛr ya darenc mɔ, otɔrɛ ki, nkɛn Kanu nke kɛntɔsɛkpɛr ali kɛmɛpɛr ka fɔr mɔ.

18 Bawo tatoko t'enafan ti k'onkome su so ta meran toloku ta kance, nte tansane payane yebanes yocoko-coko ya yolompas yon daco ma.

Mene fum watat payo mayo matat!

19 Nacare tanté bel-bel awenc'im anja: Pamar nwe o nwe paelak kacankal, ta pabelkar kalok-loku, pac-won katele ko, 20 bawo metele mafosan kalomp for ya Kanu kirin. 21 Nalinne payik-yik fap ko mes melec fap mme nac-yo ma, nabané waca meran toloku nte anatap nu. Toloku nte tentam kayac kayi konu doru ma. 22 Nacame toloku daran, ta nayone acankal gbacaram ane nantinkarne ma! 23 Nwe o nwe edecankal toloku ta ankot ti ma, owurene fum nwe endemomanne kero demem ma. 24 K'elip kamomanne bel-bel-e, pako, papelarne katana alulu* non toko neyina ma. 25 Mana nwe mankokce sariye setanne setat nse sasikli afum ma, masumpar si bel-bel, bafó mayone wacankal ka si gbacaram nwe empelar ma de, mba wacankal nwe encame mes mayo matat ma si daran bel-bel ma. Pabat fum nwe encame si daran ma. 26 Ko fum encem-cemne kayone waka dine ta enkbearne kaloku-loku-e, abekac non neyi kenempas, dine don dasak fe. 27 Dine dosoku nde dontayo ali tebelak ta pabir-bir nde for ya Kanu Papa kosu kirin ma dayone nte: Nagebake awut ane akere ko akas anja nafi ma, ko aran ane awos anja nafi ma dapucuca panan. Nakebearné mes melec ma doru fap.

2

Ta nacamene fum

1 Awenc'im anja, ko nalan Mariki kosu Yesu Krist nwe debeki don dembek mo-e, ta nacamene afum! 2 Ko fum embere nde kalo ka dakatola donu Kanu paberne kurunde ka kema datelar paberne yamos yatat, walama watayo daka so pabere paberne yamos yelec-e, 3 nan kafali for non waberne yamos yatat eyi ma. Naloku ko:

«Mana, mande non dacom datat nde!» Mba naloku watayo daka: «Mana, macame nde», ko payone fe ti-e, naloku ko: «Mande nde dategbekale pako.» 4 Ko nayo tatoko-e, bafó nambocne tatoko kiti ba? Pamar fe nu kayo ti! 5 Nacankal awenc'im anja ane imbatar ma: Kanu kayek-yek atayo daka doru dandé nte nantam kabek kalan ma, nasoto ke ka debé da Kanu nke enasane temer kasan ane nambatar ko ma. 6 Mba nana, nafar-faras atayo daka! Bafó aka daka akako nantaras un, bafó na nankekere nu dabe kaka-caner nu ba? 7 Bafó na nanlamas tewe tatat ta Mariki ba? 8 Ko payone a nacame sariye sa abe daran pamá toko yecias yosoku yoloku ti ma: Mabatar wenc am pamá mana sarka-e! Ko nayo nte, nayo bel-bel. 9 Mba ko nancamene afum-e, nanciya tem tatoko, sariye samar kasumpar un aciya, bawo nalelas fe si. 10 Ko fum encame sariye fap daran mba paciya toloku tin gbon ta si-e, sariye samar kasumpar'am bawo malelas fe si fap. 11 Bawo nwe enaloku: «Ta masumpar dalako!» ma, enaloku so: «Ta madif fum!» Ti disre, ko masak kasumpar dalako mba madif fum-e, pamar sariye sasumpar'am, bawo malelas fe si. 12 Pamar nalok-loku ko nayó pamá afum ane anko-kitine sariye nse sasan afum akako kasikale ma. 13 Afodeko-yone nonofor fum nwe antayone ako nonofor ma, bawo nonofor detam kiti.

Kalan ko mayo

14 Ake dakacame do tatoko dayo-e, awenc'im anja, fum kac-loku: «Ilan» mba k'onto kac-mentar ti damayo matat-e? Kalan kanjo kantam kayac ko ba? 15 Ko wenc'am warkun ko payone fe ti, wenc'am waran payi ta yo yamos, ta yo yeri yon ya dasak-e, 16 mba ko nalembearne na: «Kanu kasole nu! Kanu kasan nu yamos yatat! Kanu kasan nu yeri yelaram!» ta nasan na ca yoko yombut na mo-e, ake dakacame do tayo-e? 17 Ito kalan nke kantamentarne dames mayo matat

* 1:24 «Alulu» = «andulu»

mə kəlanj kəfi kə kəyənε. ¹⁸ Mba fum wəlwəma pəloku: «Məna məyɔ kəlanj, kə ina iyɔ mes məyɔ mətət.» Ina ic-yif ŋa: «Məmentər'im cəke cə kəlanj kəntam kəyi ta mes məyɔ mətət meyi-ε. Kə pəyənε ina-ε, dəmes məyɔ mətət mem iŋmentər kəlanj.» ¹⁹ Məna məlanj a Kanu kin kə. Məyɔ ti bel-bel. Itə yəŋk yelanj sə, mba yeyi kəyikcənε kənεsε. ²⁰ Məntamnε fε ba? Məfanj kəcərə, a kəlanj nke kəntəsol kə mes məyɔ mətət mə kəyɔ fε dəkəcəmε ba? ²¹ Ak'enasənε Kanu kəlwəmbə bosu Abraham wəlompu-ε? Teta mes mən məyɔ, bawo enasən wan kən Siyaka nde denjgəp teta kəlonjε. ²² Mənəŋk kəlanj kən kə mes mən məyɔ mətət mənəsumpərənε: Dəmes məyɔ mətət kəlanj kəŋmentərne kənaləpsər teta təyɔ tən tətət təkə əyɔ mə. ²³ Tante tə yecicəs yenalare, kəc-loku: «Abraham enalanj Kanu, kə Kanu kəlwəmbə kə wəlompu teta kəlanj kən.» K'awe kə wanapa ka Kanu. ²⁴ Nənəŋk ti oŋ, Kanu kəfənəŋk dolompu da fum teta kəlanj kən gbəcərəm, mba kəməmən sə mes mən məyɔ mətət. ²⁵ It'ənayi sə teta Rahabu wəran wəyama-yama, bafə dəmes mən məyɔ mətət Kanu kənaləmbə kə wəlompu, nte wəran nwe enabanj asom aka Yisrayel mə, k'ənəkafələ k'ementər ŋa dəpə dəloma mə ba? ²⁶ Itə pəyi sə dis nde dəntəsol kə ni mə defi, kəlanj nke kəntəsol kə mes məyɔ mətət mə kəfi.

3

Kəcəmbər temer

¹ Awənc'im aŋa, ta nəwosε kəla kəyənε ka atəkse, bawo sənə aŋε səntəkse mə, andekə-bocε su kiti nke kəndekə-yəŋk kətəs ka afum alpəs akə mə. ² Anciya fəp fosu məyɔ mələrəm. Kə fum əntə kəc-ciya dətəkə oŋloku mə, fum wəlompu əfə, nwe entam kəcəmbər dis dən fəp təkə enfanj mə. ³ Aŋgbəməs fələs fεc dəcusu nte tənənε yecəmε tefanj tosu darən mə, antam kəsolε dis dayi fəp. ⁴ Nəcəm-cəmne sə cibil cəpən: Kə afef ŋəpən ŋewen ci-ε, ŋas ŋefət ŋenjakəfəli ŋi, wəgbək

pəkəkərə ŋi nnə o nnə enfanj mə. ⁵ Temer sə, paka pefət pə pəyənε dərīs, mba pəntam kəpus kəyənε ka paka pəkə pənənε mes məpən kəyefε mə. Nəcəm-cəmne nənεc dεfət ndε dəntam kəcəf kulum kəpən mə! ⁶ Temer ta fum sə nənεc də! Paka pələc pə mpe peyi su dərīs mə, pi pənɣik-yikəs dis dosu fəp. Pi pəndikəc nənεc da ya-hanama kəyi kosu doru fəp. ⁷ Fum entam kəcəmbər səm ya doru tefanj tən: Səm ya dop fəp, bəmp, yelinε-linε kə səm ya dəkəba. Ayi kəcəmbər səm ya doru fəp tefanj ta fum, k'encəmbər yi tefanj tən. ⁸ Mba fum əfətam kəcəmbər temer tefanj tən: Paka pələc pə kə peyi kəkafələ-kafələ təm fəp, pələre məkəl* təp mme mənɣif mə. ⁹ Pi pə sənkor-kore nwe əyənε Mariki kə Papa mə, mba sə pi pə səntolanε pələc afum aŋε Kanu kəlompəs ŋawurənε kə nkən mə. ¹⁰ Moloku ma kəkorkoru kə ma kətolanε awənc'im aŋa pələc kusu kin kəŋkε kə moŋwur. Awənc'im aŋa, pəmar fε teyi tətəkə de! ¹¹ Kələmp kin kəfəsən domun dobotu kə dodokət. ¹² Awənc'im aŋa, akomp ŋeyi nne ŋənkom məntəmbənε mə ba? Kə pəyənε fε ti, alembərə ŋənkom comp ba? Kələmp ka domun dobotu kəfətam kəsən domun dobotu.

Kəcərə nke kəyefε darenc mə

¹³ Fum eyi nu dacə nwe encəm-cəmne kəsək domp, pəyɔ sə kəcərə kəkət mə ba? Pəmar wəkəkə pəmentər ti dəmes mən mətət mōsumpər, pəbətε mi amera kə kəcərə kəkət. ¹⁴ Mba kə nəntəmpər bəkək yelare kəraca kədokət kə amera ŋa kələknε-ε, nəsak kəpusε kəcərə konu mes, nəc-yemsənε kance. ¹⁵ Kəcərə kəkət kəŋkə bafə darenc kəyefε, mba nnə dəntəf kəŋkə kəyefε dəkəcəm-cəmne ka fum kə ka yəŋk. ¹⁶ Bawo nnə o nnə kəraca kə amera ŋa kələknε ŋenɣi mə, pəyama-yama kə məyɔ mələc fəp mənɣi di. ¹⁷ Mba kəcərə kəkət nke kəyefε darenc mə, kənunjkənε kə kəncemp, kə

* 3:8 məkəl = məkən

teyefe danda ko kayo poforu, derenc, kacankal moloku ma afum, kala nanofar ko moyo matot, kafoyer fum, kafotensar fum kabot. ¹⁸ Pamo fum nwe ombof menjben matot dantof k'osoto yetel yotot mo, aten poforu ane nambaf poforu disre mo, nandesoto yetel ya dolompu.

4

Kabotar ka caya doru

¹ ¹ Deke kawar kalarar ko deke kagbeklene kalarar kanyefe nu dace-e, ko pantoyone damefan melac mme monsutene dis donu fap disre mo? ² Nefan ta nasoto-e. Nadif fum, ko nayone afum karaca, mba nafotam kasoto nte o nte. Naberene kacop kalarar ko kawar kalarar, mba nayo fe, bawo nantola fe Kanu. ³ Nantola Kanu ta nasoto-e, bawo bakac yelac yo nantolane, nte tonsone natam kasoto kalasar-lasar teta mefan monu mo. ⁴ Asumpar dalako! Nancare fe a kayone wanapa ka doru dande kayone watarene ka Kanu ba? Mena nwe manfan kayone wanapa ka palec pa doru mo, masone kayone ka watarene ka Kanu. ⁵ Yecias yosoku yolok-loku fe samne, kac-loku: «Efan han ko amera nje enaber su mo nembas ko.» ⁶ Mba kamar ka kabot amera nke ason su mo kambek, ito Yecias yoloku: «Kanu kantefarne alekne, mba atalekne jo Kanu kanson kamar ka kabot kon amera.» ⁷ Ito pamar nayi Kanu daraj, ko nayanjar njnk njelec sabomp-e, njnyeksar nu pabole. ⁸ Nalotarne Kanu, ki so kajibotarne nu. Nasokasne waca nana aciya! Masokasne abakac mena nwe o nwe mantotampar pecem-cemne pin mo! ⁹ Njanjne telar kayi konu pucuca, nande kabal ka pi, nabok! Kasel konu kasakpar kayone nu kabok ka kabal, pabotu ponu payone nu kamancne. ¹⁰ Natore banca nno Mariki eyi mo, k'endepene nu.

Ta mayemene wenc am walan

¹¹ Awenc'im ana, ta nayemsenene! Nwe enyemene wenc, ko payone fe ti-e, pakiti ko mo, sariye s'eyi kayemene, sariye s'eyi kakiti. Ko mankiti sariye, ta mayone fum nwe encame si daraj mo-e, waboc kiti ka si mayone. ¹² Bawo Kanu sona kasaj su sariye, ki kantam kaboc kiti. Kanu sona kantam kayac, ko payone fe ti-e, kamalak. An'o mena mayone on-e, mena nwe mankiti wande kam mo?

Ta malekne

¹³ Nacankal'im, ndekal on nana ane nanjloku: «Moko ko payone fe ti alna dare nde do sanjo, sako-ceporene di teren tin, sanjo-camas, sasoto pasam pelaram.» ¹⁴ Ta nancare toko doru donu denyi nu alna mo! Doru donu doworene kibi nke kantuf tem tepic kasake so mo. ¹⁵ Mba nte to pamar naloku: «Ko Mariki efan ti-e, sanji doru, sayo nte ko payone fe ti-e toko.» ¹⁶ Mba nayek-yekasne ko nalom. Kalom fap mes melac mo kayone. ¹⁷ Ko fum encare toko anjo patot ta anjo pi-e, wakako yo tes telec.

5

Kaberne ka aka daka

¹ Ndekal on nacankal'im, nana aka daka! Nabok nasone-sone teta pacuy mpe pendebap nu mo! ² Daka donu dente, yet yosam yamos yonu. ³ Kema konu ko gbeti bonu yosumpar marka. Marka mme manjo-yone sede nse sendeko-sumpar nu kiti mo, marka mac-sam dis donu pamo nenc mo. Mataka melpas mame nawetas daka. ⁴ Nanank! Kaway nke nanagbok abace anu dale mo, kankule. Kabokene ka atel anu kanko kabere Mariki ma asodar a darenc dalaj. ⁵ Nanceporene doru donu kasoto daka delaram disre ko nancepore tefan tonu. Bakac yonu yanambare pamo nte asone pocal yeri petaf teta dasak nde anko-fay pi mo. ⁶ N naboc kiti nasone padif fum walompu, nwe antogbekal nu mo.

Kakar ko katola

⁷ Njanjne nakar awenc'im ana alan, han Mariki pac-der. Nanank

təkə wəbifti dale eŋkar yetel yətət ya antəf mǝ: Encərə a mēne wəcafən ka mǝlǝfε kǝ wəka dērəŋ delpəs pətuf kərəsna. ⁸ Nəna sǝ, nəŋaŋne nəkar, nəyeŋk bəkəc, bawo kəder ka Mariki kəltərne. ⁹ Ta nəbokərəne, awenc'im aŋa alaŋ, nte tǝŋsǝŋe ta Mariki eŋkiti nu mǝ. Wəkiti ǝltərne, pəmbǝle fε sǝ pəberε! ¹⁰ Awenc'im aŋa alaŋ, nəcem-cemne sayibe-e aŋe ŋanalok-loke tewe ta Mariki mǝ. Nətubucne kəkar kəbol-bolu ka aŋe ŋanabər pucuca mǝ. ¹¹ Nənəŋk təkə səntam kəloku a pəmbət aŋe ŋanabər pucuca mǝ. Nənane pac-loku kəkar kəbol-bolu ka Yobu, nəncərə təkə Mariki enayǝne kǝ telpəs mǝ. Mariki εla nənǝfər k'əmbət amera. ¹² Pənaŋkane, awenc'im aŋa, ta nəderme darenc, ta nəderme antəf, ta nəderəm kəderəm nke o nke. Mba «Ey» ŋonu ŋəyǝne «Ey», «Ala» ŋonu ŋəyǝne «Ala», nte tǝŋsǝŋe ta nəntempene kiti dəntəf mǝ. ¹³ Fum eyi nu dacǝ nwe eyi pəcuca mǝ ba? Pəmar pətola Kanu. Fum eyi pəbotu nu dacǝ ba? Pəleŋəs

kəkor-koru. ¹⁴ Fum wətətamne eyi nu dacǝ ba? Pəmar fum wəkako pəwe abeki a kəloŋkane ka alaŋ, ŋatola Kanu tetən, ŋabəy kǝ moro mepic dərɔmp tewe ta Mariki. ¹⁵ Kǝ fum ontola Kanu kǝ kəlaŋ-ε, kətola kən kəndesǝŋe wətətamne kətamne. Mariki enyekti kǝ pəcəmbər, k'enayǝ mes mələc-ε, Kanu kəndəŋaŋne kǝ mi. ¹⁶ Nəsəksərəne kiciya konu, nətolanene, nte tǝŋsǝŋe nətamne mǝ. Kətola ka fum wəlompu kəyǝ fəntər nfe fəntam kəsəkpər mes mǝ. ¹⁷ Eli fum enayi pəmǝ səna. Pəc-tola pəyeŋki fəp wəcafən kətəder, kǝ wəcafən ǝntətuf haŋ meren maas kǝ yof camət-tin. ¹⁸ Kǝ Eli ontola sǝ Kanu, kǝ wəcafən ontuf sǝ, kǝ antəf ŋəsǝŋ sǝ yokom. ¹⁹ Awenc'im aŋa, kǝ wəkin eŋgbayme kance-ε, wəloma entam kəliŋərne kǝ pəsolnene kǝ dǝpǝ da kance. ²⁰ Wəkako pəcərə nte: Nwe ŋəsolnene wəciya dǝpǝ da Kanu mǝ, endeyac kǝ defi, pəkufun mes mələc mɛlarəm.